

ဗဂျီအောင်စိုး ရေးဆွဲခဲ့သော လောကနတ်ပုံ

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် - ၄၀၁၃၂၄၀၀၁
မျက်နှာခုံခွင့်ပြုချက်အမှတ် - ၄၀၀၆၀၅၀၇၃၂

ပုံနှိပ်ခြင်း

ပထမအကြိမ်၊ အောက်တိုဘာလ၊ ၂၀၁၂

အုပ်စု

၅၀၀

အတွင်းဒဂုန်တာရာပုံနှိပ်ရုံ

မှတ်သို့

အတွင်းဝလင်

ပုံရိပ်ရှင်

မျက်နှာခုံဝလင်

Eagle

ကွန်ပျူတာစာစီ

The Key

စာအုပ်ချုပ်

ကိုပြင်

ဤစာအုပ်ကို

ဦးစိန်ဝင်း၊ ပြု(၀၆၅၈၇)၊ စိန်ရတနာပုံနှိပ်တိုက်၊ အမှတ် ၂၁၊

၁၆၂ လမ်း၊ တာမွေမြို့နယ်၊ ရန်ကင်းမြို့တွင်ပုံနှိပ်ပြီး။

အိသင်းသင်းမွန်၊ ပြု(၀၄၂၃၂)၊ သင်းစာပေ၊ အမှတ် ၁၀၊

ရတနာမြိုင်လမ်း၊ ၁၂ ရပ်ကွက်၊ ကမာရွတ်မြို့နယ်၊

ရန်ကင်းမြို့မှ ထုတ်ဝေသည်။

တန်ဖိုး

၃၀၀၀ ကျပ်

ဒဂုန်တာရာ

၈၀၈.၈၁

ရွှေအိုရောင်ပင်မရေစီး / ဒဂုန်တာရာ ။ ရန်ကင်း ၊ သင်းစာပေ ၊ ၂၀၁၂ ။

၂၃၁ မျက်နှာ ၊ ၁၃ · ၃ စင်တီမီတာ X ၂၀ · ၉ စင်တီမီတာ ။

ရွှေအိုရောင်ပင်မရေစီး

ရွှေအိမ်ဂျာနယ် ပင်မဂျာနယ်

ဒဂုံတိုက်

The Key

၅ (၁) ၅ လွှာ၊ ခင်တင်၊ ရွှေတိုင်း၊ ဗဟန်းမြို့နယ်၊
ဖုန်း ၀၁ - ၅၅၀၁၆၁

မာတိကာ

- ဒဂုန်တာရာ၏ အမှာ

ပြဇာတ်

၁။ စစ်နှင့်ငြိမ်းချမ်းရေး ၃၃

ဝတ္ထု

၂။ ကံ့ကော်ရိပ်မှ မှန်ကူကွက်များ ၂၀

အမှာ

၃။ ဒဂုန်တာရာ၏ အမှာစာ ၃၃

ကဗျာ

၄။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ ကမ္ဘောဇခရီးစဉ်အတွက် သဝဏ်လွှာ ၄၉

၅။ မုန်းမှ ကယ်လီဖိုးနီးယားသို့ ၅၀

၆။ ကန္တာရနှင့်ဆီ ၅၇

ဆောင်းပါး

→ ဂီတစစ်တမ်း

၇။ ခေတ်ပေါ်တေးဂီတ ရေစီးကြောင်းများ ၆၇

၈။ ကာရန်စနစ် ပြန်လည်ဆန်းသစ်ခြင်းနှင့်
ယနေ့လူငယ်တို့၏ ခေတ်ပြိုင်ခံစားမှု ၇၁

→ ဘိမ်ကွမ်းစိဉ္စာက

၉။ စိမ်းသစ်အတိတ် တရိပ်ရိပ်ပြေး ၇၆

၁၀။ စိန်ပန်းနီရိပ်မှ မှန်ကူကွက်များ ၈၁

၁၁။ စပယ်ယစ်ထုံ လ၊စိမ်းပြက်အိပ်ရာများ ၈၈

→ ငြိမ်းချမ်းရေး

- ၁၂။ ငြိမ်းချမ်းရေး ကောင်းကင်ပြာ ၉၀
- ၁၃။ စစ်မဲ့ကမ္ဘာ ၁၀၆

→ အချစ်လိပ်ပြာ

- ၁၄။ အချစ်လိပ်ပြာ ၁၁၄
- ၁၅။ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်မှ ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေများ ၁၂၀

→ ပင်နီနှင့် ပါတိတ်

- ၁၆။ ပင်နီ ၁၃၄
- ၁၇။ ပါတိတ် ၁၄၀

→ ဂန္ထဝင်

- ၁၈။ ထိုစဉ်က စာပေဝေဖန်ရေးစိတ်ဓါတ် ၁၄၆
- ၁၉။ ရှေးဟောင်း မြန်မာ့စာပေအမွေအနှစ် ၁၅၇
- ၂၀။ စာအုပ် ၁၆၅

→ ဖူးပွင့်ခီပိုကရေစီသို့

- ၂၁။ စည်းရုံးရေးပုံသဏ္ဍာန်နှင့် လူထုဆန္ဒ ၁၇၄

→ သမိုင်းပေါ်တွင် လမ်းကျောက်ခြင်း

- ၂၂။ ရှုမဝသို့ ပန်းနုနှင့်ဆီတစ်ပွင့် ၁၇၉
- ၂၃။ ကောင်းကင်ဘုံရောက် ဦးမိုးဝေသို့ သဝဏ်လွှာ ၁၈၆
- ၂၄။ မိခင် ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း ၁၉၁

→ နွေဦး

- ၂၅။ နွေဦး ၁၉၉
- ၂၆။ နွေဦးအိပ်မက် ၂၀၄

➤ **အကြောင်းကြောင်းကြောင့်**

၂၇။ အကြောင်းကြောင်းကြောင့် ၂၀၈

➤ **ရွှေအိုရောင်ပင်ပရေစီ**

၂၈။ ကဗျာဆန်သော ရွှေအိုရောင် ပင်ပရေစီ ၂၁၄

➤ **စိမ်းသစ်ခဲစားမှု**

၂၉။ မြို့ပြ ၂၂၀

၃၀။ မြို့ပြစိမ်း ၂၂၆

၃၁။ အထူးဒေသဟောင်ကောင် ၂၃၄

➤ **မိမိကိုယ်ကို မဲကသို ပိုခြင်း**

၃၂။ မိမိကိုယ်ကို မဲကသိုပိုခြင်း ၂၄၂

➤ **တို့ထိချက်**

၃၃။ ဝိသုကာနှင့်အလှပေဒ ၂၄၉

၃၄။ ထင်းရှူးပင်အရိပ် ၂၅၃

၃၅။ ခေတ်တစ်ခေတ်၏ ဆည်းဆာရောင် ၂၅၉

ဒဂုန်တာရာ၏ အမှာ

စာရေးဆရာ အသီးသီးတို့သည် သူတို့၏ ဘဝ အဖြစ်အပျက်များကို ဖော်ပြရာတွင် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး၊ တစ်ဖွဲ့နှင့်တစ်ဖွဲ့ မတူ၊ ဆိုကြသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။ ကျနော်သည် ကျနော်၏ စာများကို စု၍ ထုတ်ဝေသောအခါ မိမိတို့၏ ဘဝ အမြင်များကို တွေ့နိုင်သည်။ ကျနော်သည် လစဉ် အဖြစ်အပျက်များကို ဖော်ပြရာတွင် ဂီတ၊ ပန်းချီများကို ဝါသနာထုံသည်။ ကြီးလာသောအခါ ကျောင်းသားဘဝ၊ နိုင်ငံရေးတွင် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များနှင့် ဆုံမိရင်း ဖြတ်သန်းလာခဲ့ရသည်။ မိမိတို့၏ ဘဝ ပုံသဏ္ဍာန်များကို ဖွဲ့နွဲ့ဖော်ပြရာတွင် မိမိတို့ ဖြတ်သန်းခဲ့သော ဘက်မှ ကြည့်ရင်း ဖြတ်သန်းခဲ့ရသည်။ ငယ်စဉ်က ကြံ့ခွဲရသော ပန်းချီ၊ ဂီတ၊ စာပေနှင့်ပတ်သက်၍ နေ့စဉ် မှတ်တမ်းသဖွယ် ဖော်ပြထားခဲ့သည်။ ယင်းသို့ ဖော်ပြရာတွင် ဝတ္ထု၊ ကဗျာ စသော စာပေ ပုံသဏ္ဍာန်များနှင့် ဖော်ပြသည်မှာ မှန်သော်လည်း၊ ယင်းသို့ ဖော်ပြရာတွင် ခံစားမှုတို့ကို တွေ့ရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့သည် မိမိတို့၏ အဖြစ်အပျက်များကို မိမိတို့ တွေ့မြင်ခံစားသည့်အတိုင်းပင် ရွေးချယ် ဖော်ပြကြသည်။

စာရေးဆရာတို့၏ ဘဝဟု ဆိုနိုင်သည်။ ယင်းသို့ ဖော်ပြရာတွင် ယခု ဂီတ၊ ပန်းချီဘဝများ၊ ထို့အပြင် လူတို့၏ သက်တမ်း တစ်လျှောက်တွင် တွေ့မြင်နိုင်သောအရာများကို အသီးသီး ဖော်ပြသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။ ဤသည်မှာ စာရေးဆရာတို့၏ ဘဝ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ဖြစ်ပေသည်။ ယခု ထုတ်ဝေမည့် စာအုပ်သည် ယင်းသို့သော စာအုပ်မျိုးဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပေသည်။ သို့သော် ကျနော် ရေးသောစာမျိုး အားလုံးကိုယ်စား ဟုတ်၊ မဟုတ်ကိုကား စာအုပ်ထွက်လာမှ သိရပေမည်ဟု ခန့်မှန်းနိုင်မည်။

စာဖတ်သူတို့ လစဉ် သိနိုင်မည် ထင်သည်။ ဤသို့သော စာအုပ်ကို အဲဒလပ်စလေ၏ ရွေးချယ်မှုဖြင့်လား၊ ဘာလား မသိ။ ဤသို့ စာအုပ်ကို ဖတ်ရသောအခါ အားကျမိသည်။ ယင်းသို့ဖြင့် ကျနော် လစဉ် စာဖတ်သူတို့ နားလည်အောင် ပြုမိသော စာအုပ်ရှိလေလျှင် ကောင်းလေစွဟု တွေးမိသည်။

ယင်းသို့ တွေးမိရင်းအတိုင်းပင် ကျနော်မြေးမလေးက ကျနော်စာများကို ဆောင်ရွက် ရွေးချယ်ပေးသည်။

ကျနော်က ကျနော်စာများကို နားလည်သူများ ရှားသွားပြီဟု ထင်

သည်။ အခုတော့ ကျနော် မပြောတတ်။ ယင်းသို့ ကျနော်ကို နားလည်စေချင်သည်။ ယင်းသို့ နားလည်ခြင်းဖြင့် စာဖတ်သူတို့ စာရေးသူတို့ ဆွေးနွေးလျှင် ကောင်းမည်ဟု ယူဆသည်။ ကျနော် ၁၃-၁၄ နှစ်အရွယ်က စာများကို စတင်ရေးသည်။ အဲသည်လို အချိန်က စတင်လျှင် စာရေးသက် သိပ်ငယ်သည်။ ကျနော် အရေးသန်သည်က ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထုကတော့ စကားပြော၊ တဗျာကတော့ ကဗျာ၊ ယင်းတို့ကို ရေးချင်သည်။ သို့သော် မိမိ ဖြတ်သန်းခဲ့သော အတွေ့အကြုံ အရ၊ ခေတ်များအရ၊ စာများ လာတောင်းကြသည်။ နိုင်ငံရေးအရ လာတောင်းသူများ လစဉ် ရှိသည်။ ယင်းကြောင့်ပင် ကျနော်က နိုင်ငံရေးရာ ဆောင်းပါးများ ရေးဖြစ်သွားသည်။

ကျနော်၏ စာပေမိတ်ဆွေ ဆိုသည်မှာ အခြား မဟုတ်။ ကျနော်နှင့် အတူနေသော မြေးမလေးက ကျနော်ထက် အသက် ၆၀ ကျော်ခန့် ငယ်သည်။ ကျနော်၏ စာဟောင်းပေဟောင်းများ သူ့လက်ထဲတွင် ရှိသည်။ ဟိုဖတ်၊ သည်ဖတ်၊ ဖတ်ရင်းက အဖိုးကြီး၊ အဖိုးကြီးကို သမီး ရွေးပေးမယ်ဟု စာများကို ရှာသည်။ ရွေးပေးသည်။ ထုတ်ဝေသူက ထုတ်ဝေသည်။ အတော်ပဲ။ စာများမှာ သူမ ရွေးပေးသော စာများ ဖြစ်သည်။ ဤစာများမှာ ကျနော်ကိုယ်စား ပြုနိုင်သော စာများဖြစ်၍ စိတ်ထဲက ကျနော် ကျေနပ်နေသည်။

ကျနော်က ဘာမျှ မဟုတ်၊ ကျနော် စိတ်ကူးတည့်ရာကို ရေးတတ်သည်။ ဤစာများကို သူမက စုစည်းပြီး ရွေးချယ်လိုက်သည်ဟု ကျနော် နားလည်လိုက်သည်။ ကျနော်က ကျေနပ်နေသည်။ ဟုတ်၊ မဟုတ်တော့ ကျနော် မသိ။ တကယ်ကတော့ ကျနော် သည်စာများကို ရေးရာတွင် စိတ်ကူးတည့်ရာကို ရေးတတ်မြဲ။ သို့ကြောင့်ပင်လျှင် ကျနော်၏ မြေးမလေးက ကျနော်စာများကို လူအများအား၊ အားလုံး ဖတ်စေချင်ဟန် တူသည်။ ထို့ကြောင့် သူမက ရွေးပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ ယင်းအတိုင်းပင် ယခု စာအုပ်ကို စီစဉ်နေပေပြီ။ အနောက်နိုင်ငံတွင်ကား ယင်းသို့သော စာရေးဆရာတစ်ဦး၏ စာကို စာရုံပါ အောင် ရွေးချယ် ထုတ်ဝေခြင်း အလုပ်ကို လုပ်နေကြပေပြီ။ ယင်းစာအုပ်ကို Belles-lettres ဟု နာမည်ပေးသည်။ ယင်းသဘောမျိုးဖြင့် ရွေးချယ်စိစစ်နေသည်ကို တွေ့၍ တစ်နည်းအားဖြင့် ကျနော် ကျေနပ်နေပေသည်။

ပြေစာ

(ဝန်ကြီးချုပ် အပါးတော်မြဲသည် လှေကားထိပ်၌ ပေါ်လာကာ ဘုရားဆောင်သို့ လှမ်းကြည့်လိုက်သည်။ ကြေးစည်သံမှာ ကြားမြဲကြားနေရသည်။ အပါးတော် မြဲသည် အသာလျှောက်လာကာ ဘုရားဆောင်အဝသို့ ရောက်လာသည်။ ဝန်ကြီး ချုပ်က သူ့ကို မြင်လိုက်သည်။)

- နု || ||ဘာလဲဟေ့။
- မြဲ || ||အောက်မှာ ဧည့်သည်တွေရော ရောက်နေပါတယ်။
- နု || || (ပုတီးကို အိတ်ထဲထည့်ကာ) ဒီကနေ့မနက် အမျိုးသား ကာကွယ်ရေးကောင်စီ အစည်းအဝေး ရှိတယ် မဟုတ် လား၊ ဘယ်အချိန် စမယ်တဲ့လဲ။
- မြဲ || ||အစည်းအဝေးက ၂ နာရီမှာ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဧည့်သည်က ...
- နု || ||ဘယ်သူတွေလဲ။
- မြဲ || ||ဗိုလ်လက်ျာနဲ့ ...
- နု || ||ဗိုလ်လက်ျာလား။
- မြဲ || ||ဟုတ်ပါတယ်။
- နု || ||ဘာကိစ္စများပါလိမ့်၊ ခါတိုင်းဆိုရင် တယ်လီဖုန်းနဲ့ ပြောတတ်ပါတယ်။
- မြဲ || ||သိပ်အရေးကြီးတယ် ပြောပါတယ်။
- နု || ||ကဲ... အပေါ်ကို ခေါ်လိုက်ပါ။

(အပါးတော်မြဲ ပြန်ဆင်းသွားပြီး မကြာခင်ပင် လှေကားထိပ်မှ သနပ်ခါးရောင် ဟာဝေယံရှပ်နှင့် ဗိုလ်လက်ျာ ပေါ်လာသည်။ သူနှင့်အတူ မျက်မှန်အနက် တပ်ထားသော အသားညှို လူတစ်ယောက် ပါလာသည်။ ရှည်ရှည်ဖားဖား ရှပ်စကင်း အပေါ်ဖုံးအဖြူ ဘန်ကောက်လုံချည် ဖက်ဖူးရောင်နှင့် ဖြစ်သည်။ သူ၏ ဆံပင်များမှာ ကောက်လျက်၊ သူ၏ အသားမှာ ရာသီဥတု ဒဏ်ကြောင့် ကြေးနီရောင် ထနေ၏။)

The Key

လက်ျာ || || (မထိုင်သေးဘဲ ရပ်လျက် တုန်ယင် လှိုက်လှဲသော အသံ ဖြင့်) ကိုကြီးနု... ဒီဧည့်သည်နဲ့ မိတ်ဆက် ပေးရအုံးမယ်။
 (အတူပါလာသူအား ကြည့်လျက်) သူက...

- နံ ။ ။ (မျက်စိကို မှေးစင်းကာ ဧည့်သည်အား လှမ်းကြည့်လျက်
ဝေခွဲမရဟန်ဖြင့် ငေး၍) ထိုင်ကြပါအုံး။
- လက်ျာ ။ ။ (မထိုင်သေးဘဲ) ကိုကြီးနု၊ ဘယ်သူလဲ ကြည့်စမ်းပါအုံး။
(ဧည့်သည်သည် မျက်မှန်အနက်ကို ချွတ်လိုက်သည်။
သူသည် ပြုံးကာ ဦးနှုတ်အား ကြည့်နေ၏။)
- နံ ။ ။ (အကြီးအကျယ် အံ့ဩကာ ကြောင်သွားပြီး ဟေး...
သခင်သန်းထွန်း (သခင်သန်းထွန်း၏ လက်အား ဆုပ်
ကိုင်ကာ ပခုံးကိုဖက်လျက်) ဟာ... နည်းနည်းမှ မထင်
ဘူးဗျာ ... ဗိုလ်လက်ျာ လက်ချက်နဲ့ တူတယ်။
- လက်ျာ ။ ။ ((ပြုံးလျက်) ဇွတ်ခေါ်ရတာဘဲ။ (သခင်သန်းထွန်းအား
ကြည့်လျက်) အင်္ကျီအစားတောင် ဆင်ပေးထားတာ။
(ရယ်လျက်) ကွန်မြူနစ်နဲ့တောင် မတူဘူး။
- သန်း ။ ။ သခင်နုက ဝနေပါကလား။
- နံ ။ ။ ((ပြုံးကြည့်လျက်) သခင်သန်းထွန်းကတော့ ပိန်သွား
တယ်နော်။
- သန်း ။ ။ အောင်မာယကြောင့် ပြေးနေရတာကိုးဗျ။
- နံ ။ ။ ဒါတွေ ပြောမနေကြပါနဲ့ဗျာ။ ခင်ဗျားဘဲ ဒီရောက်လာ
ပြီ၊ ကျွန်တော်တော့ သိပ်ဝမ်းသာတယ်။ (အတွင်းဘက်
သို့ ကြည့်လျက်) ရီရေ... ဒီမှာ ဧည့်သည် ရောက်လာ
တယ်ဟေ့၊ လာကြည့်စမ်းပါအုံး။
- လက်ျာ ။ ။ မမရီတော့ အံ့ဩသွားလိမ့်မယ်။
- ရီ ။ ။ (တစ်ဖက်မှ ထွက်လာကာ) ဘယ်သူများလဲလို့ ဗိုလ်
လက်ျာများ။
- လက်ျာ ။ ။ (စိတ်ပါလက်ပါ ပြုံးလျက်) မမရီ သေသေချာချာ ကြည့်
စမ်းပါအုံး (သခင်သန်းထွန်းဘက် ပြကာ) ဘယ်သူလဲ။
- ရီ ။ ။ (အံ့ဩကာ) ဟာ... သခင်သန်းထွန်းပါလား...
ရှင်တို့ ဒီရောက်လာကြပြီ။
- နံ ။ ။ ကျွန်တော်က လာစေချင်တာ ကြာပါပြီဗျာ။ အိုင်ဆေး
သခင်သန်းထွန်း၊ ကျွန်တော် ဒို့ဗမာ အစည်းအရုံးတုန်းက
ပြောတာ မှတ်မိသေးလား။ ကျွန်တော်က အငေးသမား

အတွေးသမားပါ။ အိမ်မီးလောင်တာ တွေတော့ ငေးတဲ့ ဆီမရောက်ဘဲ မီးအရင် ငြိမ်းနေရတာ ခင်ဗျားတို့ ရောက် လာပြီ။ ကျွန်တော် စာပြန်ရေးမယ်။ စာရေးဆရာဘဲ လုပ်တော့မယ်။

- သန်း ။ ။ ကျွန်တော်တို့ ငြိမ်းချမ်းရေး လိုချင်ပါတယ်ဗျာ။
- နု ။ ။ ၅၅ ခုနှစ်ကတည်းက မျှော်နေတာပါ။
- သန်း ။ ။ ကျွန်တော် တစ်ယောက်တည်းအနေနဲ့ မဟုတ်ဘူး။ ပါတီတစ်ခုလုံးနဲ့ လုပ်ရတာ မလွယ်ပါဘူး။
- နု ။ ။ ဟုတ်ပါတယ်။ ကျွန်တော် နားလည်ပါတယ်။ ခင်ဗျား တို့မှာ အခက်အခဲရှိသလို ကျွန်တော်တို့မှာလည်း အခက် ခဲတွေ ရှိပါတယ်။ (နေရာမှ ထလျက်) မခင်စုရေ ဘယ် သွားပါလိမ့်။ ကဲ.. ရီ သခင်တင်၊ ကိုဗဆွေ၊ ကိုကျော် ငြိမ်းတို့ကို အမြန်လာဖို့ ခေါ်ပေးစမ်းပါ။
- လက်ျာ ။ ။ ကျွန်တော်.. အကြောင်းကြားထားတယ်။ ခုဘဲ လာကြ ပါလိမ့်မယ်.. ကိုကြီးနု။
- နု ။ ။ ဆရာကြီးလည်း...
- သန်း ။ ။ ကိုအုန်းနဲ့ လာကြပါလိမ့်မယ်။
- နု ။ ။ ကဲ.. ရီရေ တောက ဧည့်သည်တော်ကြီးဖို့ (ရယ်မော လျက်) စားစရာ လုပ်ပါအုံး။ လွှက်ရည် အရင်ပေး။ မနက်စာလည်း ဒီမှာ စားမယ်။

(ဒေါ်မြ ထွက်သွားသည်)

- လက်ျာ ။ ။ မှတ်မိသေးလား။ ၄၈ ခုနှစ်၊ မတ်လ၊ ၂၇ ရက်နေ့ ည နေက ကျွန်တော် သခင်သန်းထွန်းဆီကို တယ်လီဖုန်း နဲ့ဆက်တော့...
- သန်း ။ ။ ((ပြုံးလျက်) ဌာနချုပ်မှာ တံခါးပိတ်ပြီး အစည်းအဝေး ထိုင်ကြရတယ်လေ။
- လက်ျာ ။ ။ ဟုတ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ကလည်း ကြားက စေ့စပ်ပေး နေတဲ့လူဆိုတော့ အဖြစ်ကိုဘဲ ရှေးရှုနေတာ၊ ခင်ဗျားနဲ့ တွေ့ချင်တယ်။ စကားပြောရအောင် ပုဂ္ဂိုလ်အနေနဲ့ လာ ပါပြောတော့...

- န || || (စိတ်ပါလျက်) ဆိုစမ်းပါအုံး။
- လက်ျာ || || နိုင်ငံရေးမှာ ပုဂ္ဂိုလ် မရှိဘူးတဲ့ဗျာ။ ခင်ဗျား ပြောပုံက ကျွန်တော်ဖြင့်...
- သန်း || || ဒီလိုဗျ ခင်ဗျားတို့နဲ့ စကားပြောတယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်က ပါတီခေါင်းဆောင်အဖြစ်နဲ့ ပြောရမှာ။ ကျွန်တော်တို့က ဘာဆုံးဖြတ်ချက်မှ မချရသေးဘူး။ အဲဒီတော့ ဘာအဖြေမှ ပေးနိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် နောက်တစ်နေ့ လင်းအားကြီး ခင်ဗျားတို့ ဗားကရာ လာဝိုင်းတော့ ကျုပ်တို့လည်း...
- န || || (ရယ်မောလျက်) အိုင်ဆေးသခင်သန်းထွန်း၊ ဘာမှမဟုတ်ဘူး။ တစ်ဖက်နဲ့တစ်ဖက် မယုံနေကြတာ ရှိမယ်။ အခု ပြီးပြီ။ ခေတ်သစ်တစ်ခု ရောက်ပြီ။ ကျွန်တော်ကတော့ ခင်ဗျားတို့နဲ့လွှဲပြီး စာပဲ ရေးတော့မယ်ဗျာ။ ခင်ဗျားတို့ ရောက်လာရင် တစ်ဖက်နဲ့တစ်ဖက် အပြန်အလှန် ဝေဖန်စော... အို... တိုင်းပြည်ကောင်းစားဖို့ အတူလုပ်ကြစို့။
- သန်း || || ပြောစရာ ရှိသေးတယ်။ သခင်နု ပါတီအတွက်...
(အောက်မှ ကားသံများကြားပြီး လှေကားမှ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ ဦးအုန်းနှင့် ဦးဗဆွေ၊ သခင်တင်၊ ဦးကျော်ငြိမ်း အစဉ်လိုက် တက်လာကြသည်။ အားလုံး မတ်တပ် ရပ်ကြသည်။)
- န || || ဆရာကြီး ဒါဘယ်သူလဲ၊ ကြည့်စမ်းပါအုံး။
- မှိုင်း || || (ကြောင်လျက်) ဟေ့.. ခွေးမသား သန်းထွန်း... အောင်မယ်.. အခုမှ ဇာတ်ပေါင်းခန်း ရောက်တယ်ဟေ့ လာကြဟေ့... မောင်တင်... မောင်ဘဆွေ... မောင်ကျော်ငြိမ်း...
- လက်ျာ || || ဆရာကြီးတပည့်တွေကို ပြန်မကွဲအောင် ဆုံးမပါအုံး။
- မှိုင်း || || (တပည့်များ အလယ်ရောက်လျက် ပြုံးကာ) ခုမှ ဆရာစိတ်အေးတော့တယ်ကွာ။ ဆရာဖြင့် ဒုတိယတစ်ကြိမ် စိတ်အထိခိုက်ဆုံးဘဲ။ သီပေါမင်း ပါသွားတုန်းက ဝမ်းနည်းရတာ... ခုတစ်ခါတော့ ဝမ်းမြောက်ရတာ...

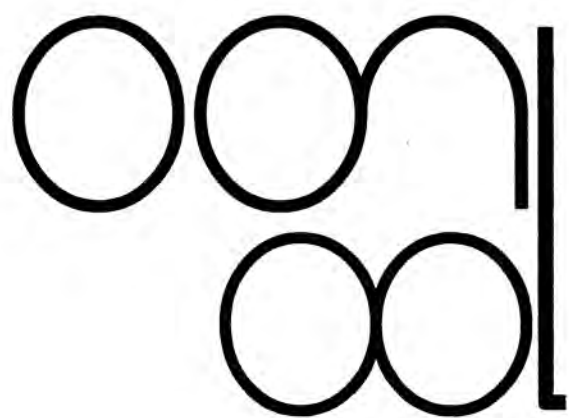
မိုင်း

။

။သာဓုကွယ်...။ အေး... အေး... ခွေးမသားတွေ၊ ဒီ
တစ်ခါတော့ တစ်ပွဲအစစ် နှစ်ပွဲ မဟုတ်တော့ဘူးပေါ့
လကွယ်။
(ကားလိပ်ကျ)

တော်လှန်ရေးနေ့၊ ကြေးမုံသတင်းစာ

ကံ့ကော်ရိပ်မှ မှန်ကူကွက်များ

၁

ကျွန်တော်တို့ သထုံလမ်းမှ ဝင်ခဲ့သည်။

တက္ကသိုလ် ပရဝဏ်ဘက်၌ ကံ့ကော်ရန်များ ထုံယစ်စပြုပြီ။ သစ်ရွက်နီ၊ သစ်ရွက်ဝါ၊ သစ်ရွက်ညိုများသည် ကတ္တရာလမ်းပေါ်၌ ရုပ်တိုက်ပြေးလွှားနေကြဆဲ။ သစ်ရွက်ညိုများသည် နှင်းယွန်းဟေမန်၏ အမှတ်အသားများ။ သူတို့သည် ဆောင်းအို၏ နောက်ဆုံး ပင့်သက်ပင်။

သထုံလမ်းပေါ်၌ လွန်ခဲ့သော အနှစ်သုံးဆယ်ကလည်း ယခုလို သစ်ရွက်နီများသည် ပြေးလွှားနေကြမြဲ။

သထုံဆောင် တံခါးဝကို လှမ်းမြင်လိုက်သောအခါ ကျောင်းသားဘဝက ညဘက် အပြန်နောက်ကျ၍ တံခါးစောင့် ဒရဝမ်ကုလားအား ပိုက်ဆံပေးရသည်ကို သွားအမှတ်ရမိ၏။ နှုတ်ခမ်းမွှေးနှင့် ဒရဝမ်မှာ အတော်ဆိုးသည်။ ပိုက်ဆံပေး၍ မရ။ အဆောင်တံခါးပိတ်ပြီးမှ ဝင်လျှင် လက်မှတ်ထိုးဝင်ရသည်။ နောက်တစ်နေ့မနက် ရောက်လျှင် လက်ထောက် အဆောင်မှူးလာခေါ်မေးတတ်သည်။ ထုချေလွှာ တောင်းတတ်သည်။ ခပ်ဝဝ ဒရဝမ်မှာ ငွေတစ်ကျပ်လောက် ပေးထားလိုက်လျှင် နှစ်လလောက် တံခါး မရှိ၊ ခါးမရှိ၊ ဝင်နိုင်တော့သည်။ ဒုတိယနှစ်ဝက် ရောက်သောအခါ ကမာရွတ်ဘက် ဘူးသီးကြော်စား ထွက်လျှင် (သို့) သမဂ္ဂဘက် သွားလျှင် သထုံတံခါးပေါက်မှ အဝင်အထွက် မလုပ်တော့ဘဲ ပင်းယဆောင် တံခါးရှေ့မှ ကျော်ဆင်းကျော်တက် လုပ်တတ်လာသည်။ ညဘက်၌ အင်းဝဆောင်တံခါး၊ ပင်းယဆောင် တံခါးများမှာ အမြဲတမ်း ပိတ်ထားပြီး သထုံဆောင် တံခါးပေါက်သာ ဒရဝမ်အစောင့်နှင့် ဖွင့်ထားသည်။

ကျွန်တော်က သထုံလမ်းမှ အားကစားရုံဘက် ကူးလိုက်သောအခါ အတူပါလာသော အမျိုးသမီးငယ်က ကျွန်တော့် လက်မောင်းကို ကိုင်ရင်း 'ဦးလေး ဒီဘက်က သွားလို့ ရလို့လားဟင်' ဟု မေးလိုက်သည်။

“ရပါတယ်၊ ဒို့ကျောင်းသားဘဝက သမဂ္ဂသွားရင်၊ ဒီကဘဲ ဖြတ် သွားရတာဘဲ၊ လာပါ...။”

အမှန်အားဖြင့်ကား လူသွားလမ်းကလေးပင် ဖြစ်သည်။ သို့သော် သွားသူနည်းသဖြင့် မြက်ပင်များ ထူထပ်နေပြီး လမ်းမဟုတ်ဘဲ ဖြစ်နေ သည်။ အမျိုးသမီးငယ်မှာ ယခုနှစ်မှ တက္ကသိုလ်ရောက်သူ ဖြစ်လာသူမ မသွားဘူးသေးသော လမ်းသစ်အတွက် သံသယဝင်နေဟန် ရှိ၏။ ယခုကား တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂ အဆောက်အဦ မရှိတော့သဖြင့် လူအသွားနည်းကား လမ်းစ ပျောက်သလို ရှိနေပါကလား။

တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂ အဆောက်အဦ ပရဝဏ်ကား ချုံနွယ်ပိတ်ခေါင်း တို့ဖြင့် ညိုမှိုင်းကာ အရိုင်းထနေသည်။ မြက်ပင်ရှည်များသည် ရာဇဝင်ခံ ခြေရာများကို ဖုံးအုပ်ထားကြသည်။ ချုံရိုင်းဘိစပ်ပင်များထဲမှ ဗိုလ်အောင် ကျော်ကြေးရုပ် အုတ်ခုံဖြူဖြူသည် ထီးထီးပေါ်လာကြသည်။ ဗိုလ်အောင်ကျော် ဈာပန၌ ကြံတောသင်္ချိုင်း ဇရပ်မှာ ဗိုလ်အောင်ကျော်၏ မိခင်နှုတ်မှ “ကျမ သားမှာ လက်နက်ဆိုလို့ အပ်တောင် မပါပါဘူး၊ ဒါကို အစိုးရက ရက်ရက် စက်စက် ဒုတ်နဲ့ ရိုက်သတ်ကြတယ်။ အမေကြီး ဒီအစိုးရကို မကျေနပ်ပါ ဘူး” အနှစ်နှစ်ဆယ်ကျော်က ရှိုက်သံသည် ပဲ့တင်ထပ် ရိုက်လာသည်။ ထိုအသံများနှင့်အတူ လွတ်လပ်ရေး တိုက်ပွဲအတွက် ပြောကြဆိုကြ၊ ငြင်းကြ ခုံကြသော စကားသံများကို ဟိုတစ်စ ဒီတစ်စ ရောထွေးကာ ပေါ်လာကြ သည်။ ခြေသံများ ကြားလာရသည်။ ခနရှင်ဝါဒ ပျက်စီးပါစေ၊ နယ်ချဲ့အစိုးရ ကျဆုံးပါစေ၊ အရေးတော်ပုံ အောင်ပါစေ ဟူသောအသံများ ညံ့စီလာသည်။ နားထဲ၌ အသံဗလံများဖြင့် အူကာ မျက်စိထဲ၌ ချုံပုတ်များထဲမှ ဗုဒ္ဓသရဏံ ပန်းများ ပွင့်လာသည်ကို မြင်လာရသည်။ ဗုဒ္ဓသရဏံပန်းများပွင့်လျှင် တက္က သိုလ်သမဂ္ဂ အဆောက်အဦနှင့် တင့်တယ်လှသည်။

ချုံနွယ်မြက်ရိုင်းများကြားမှ မီးတိုင်များ တောက်ပလာကြသည်။ သူတို့ကား ဝိညာဉ်တို့၏ ထာဝစဉ် မီးလျှံပင်။ ဤနေရာကား ပျော်ပွဲစားရုံ၊ ဤနေရာကား လှေကားထစ်၊ ဤနေရာကား ဆံပင်ညှပ်ဆိုင်၊ ဤနေရာကား ဥက္ကဋ္ဌအခန်း၊ ဤနေရာကား စာကြည့်တိုက်၊ စာအုပ်များကြား၌ ဆွေးနွေးခဲ့ ကြသည်။ အမျိုးသား အစည်းအရုံး ဖြစ်မြောက်ရေးကို တိုင်ပင်နှိုးနှောခဲ့ကြ သည်။ မတ်ဝါဒ လေ့လာရေးအဖွဲ့ စခဲ့ကြသည်။ ဂျပန်ဆင်ကောလိပ်မှ အယ် လင်၊ အင်ဒရယ် စသော ပါမောက္ခများက စီးပွားရေး သဘောတရားများ

The Key

တင်ပြကြသည်။ အရင်းရှင်စနစ် တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်လာပုံ ကောက်ကြောင်း၊ အချက်အလက်များ ရေးထားသည့် စာတမ်းကို ကြိုတင် ဖတ်ကြပြီးနောက် ဆွေးနွေးကြသည်။ မေးမြန်းကြသည်။ သမဂ္ဂအခန်း၌ တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂကြီး များ၍ အနုပညာပြိုင်ပွဲများ လုပ်ခဲ့ကြသည်။ ဂီတ၊ ရုပ်ရှင်၊ အဆိုပြိုင်ပွဲတွင် ကုလားထိုင်၌ မမှီတမှီထိုင်ရင်း ကောင်လေးငယ်ငယ်က ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ဆို သွားသည်။ အကောင်းဆုံး ရုပ်ရှင်တံဆိပ် ပေးခဲ့ကြဘူးသည်။ ဆုပေးပွဲအခမ်း အနားတစ်ခုတွင် အဝမ်းတူရိယာအဖွဲ့ ဖျော်ဖြေမည်။ မေရှင် သီချင်းဆိုမည်ဟု ကြော်ငြာရာ တကယ့်ပွဲတွင် မေရှင် မလာဖြစ်၊ ပြည်လှဖေ သီချင်းဆိုလိုက်ရာ ပရိသတ်က 'မေသေကြီးဟေ့' ဟု အော်သည်ကို အမှတ်ရမိသေးတော့သည်။ သမဂ္ဂသီချင်းပြိုင်ပွဲတွင် ရွှေညာမောင်၏သီချင်း ပထမရသည်။ သမဂ္ဂအလံ တော်အောက်ဝယ် အချက်ပြဉာဏ်မျှော်ထောက်တယ် အရေးကြီးလေပြီ သွေး စည်းကြပါစို့ ဟူသော စကားလုံးများတွင် စွဲငြိကာ တက်ကြွကြတော့သည်။ ထိုနှစ်က သမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌမှာ ဒေါက်တာလှရွှေ နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသား သမဂ္ဂညီလာခံ ကျင်းပ၍ ညဘက်တွင် နိုင်ငံရေးသင်တန်းများ ပေးသည်။ ဒို့ဗမာအစည်းအရုံးမှ သခင်ခေါင်းဆောင်များ လာဟောပြောကြသည်။ သခင် သန်းထွန်းမှာ အလှကြိုက်သူမို့ ပိုးအပေါ်ဖုံးလုံချည် အရောင်နုနုနှင့် တပြုံးပြုံး။ သူသည် ဆရာဖြစ်သင် ကောလိပ်ကျောင်းသားဟောင်း ဖြစ်သည်။ ညဘက် စာကြည့်မရသည့် ညများ၌ သမဂ္ဂသွားကာ အောက်ထပ် သမဂ္ဂပျော်ပွဲစားရုံမှ ထမင်းကြော်နှင့် ငါးမုန့်ကြော်မှာ အရသာရှိလှသည်။ တစ်ည ဂီတဆည်းဆာ ပွဲ၌ ကျွန်တော်သည် ချစ်သမျှကို ပတ်ပျိုးကို စန္ဒရားဖြင့် တီးရရာ၊ တစ်ပိုဒ် အစမေ့နေသဖြင့် စမ်းသလို အသံရှာပြီး ဣန္ဒြေမပျက် ဆက်တီးရတူးသည်။ နားထံမှ အသံများသည် အူနေရာမှ ကပ်ကာပြောသော အသံတစ်သံက နှိုး လိုက်သည်။ နေရောင်က မျက်လုံးကို ပြက်လိုက်သည်။

“မေးနေတာ ဦးလေး မကြားဘူး ထင်တယ်၊ မေးနေတာ သုံးခါ လောက်ရှိပြီ၊ ဗိုလ်အောင်ကျော်ကြေးရုပ် ဘယ်ရောက်သွားလဲဟင်”

ကျွန်တော်သည် မျောနေရာမှ “အော်...အင်း...အင်း” အမျိုးသမီး ငယ်မှာ ကျွန်တော့်အား ငေးကြည့်ရင်း အံ့ဩနေသည်။

“အဲဒါပြောရရင် ရာဇဝင်အရှည်ကြီး၊ စကားတည်းကကို ကြေးရုပ် ထုဖြစ်တာမှ မဟုတ်တာ။ ကြေးရုပ်ဖွင့်ပွဲလုပ်တုန်းက သစ်သားရုပ်ထုကို ရွှေမင်သုတ်ပြီး သမဂ္ဂအလံနီကြီးနဲ့ အုပ်ထားရာက ဖွင့်ခဲ့ကြရတာ။ တက္ကသိုလ်

နယ်မြေမှာ ပွဲကြီးလမ်းကြီး အုန်းအုန်းကျွက်ကျွက်ပေါ့။ အစည်ဆုံးပွဲပဲကွ။
အောင်ကျော်ကြေးရုပ် ဖွင့်ပွဲကိုက နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး လှုံ့ဆော်ရေးလုပ်ဖို့
အစီအစဉ်ကိုးကွ။ အဲဒီတုန်းက ကိုလှမောင်က ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်း
သားများ သမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌ သူ ဖွင့်ခဲ့တာ... ဖွင့်ပြီး မကြာပါဘူး၊ ဂျပန်ပြည်၊
လျှိုထွက်သွားရတာပါဘဲ...။

အမျိုးသမီးငယ်က ဘာမှ ပြန်မမေးတော့ဘဲ ငေးကာ နားထောင်
နေသည်။ ကျွန်တော် ပြောသည်ကို နားလည်သလား၊ မလည်သလား မသိ၊
မနေ့က လက်ဖြင့် တွန်းလိုက်သော အရှိန်သည် ယနေ့ တံတိုင်းကြီး
ပြိုလဲသွားသော ပုံပြင်ဖြစ်လာပေပြီ။

ဟိုတုန်းက စုပေါင်းအင်အားတစ်ခုသည် ရာဇဝင်ပြောင်းသောအခါ
အင်အားဖြစ်လာသည်ကို အုပ်စိုးသူ အင်္ဂလိပ်အာဏာပိုင်တို့သည် သိမှသိပါ
လေစ။

J

ကျွန်တော်တို့သည် သမဂ္ဂမြက်တောမှ ထွက်ကာ အဓိပတိလမ်းသို့ ရောက်
လာပေပြီ။

အဓိပတိလမ်းကြီးကား စိမ်းတင့်နေပေသည်။ ကျွန်တော့်မှာ ပုဂံ
ဘုရားဖူးကအပြန် ခံစားသလို ရီဝေနေသည်။ ပုဂံနန်းတော်ကြီး၏ ရွှေရောင်ကို
အုတ်ကျိုးအုပ်ပွဲကလေးဖြင့် မည်သို့ သက်သေထူရမည်နည်း။ ယနေ့ ကတ္တရာ
လမ်းပေါ်၌ ရပ်နေသော ကျောင်းသူ အမျိုးသမီးငယ်ကို မည်သို့ သဘော
ပေါက်အောင် ပြောရမည်နည်း။ ဟော အုတ်ကျိုးတစ်ခုကို တိုက်မိပြန်ပြီ။

စိမ်းမြသောသစ်ပင်၊ မြက်ခင်းများ အဆုံး၌ ဘွဲ့နှင်းသဘင် ခန်းမ
ဆောင်ကြီးကို ဘွားကနဲ လှမ်းမြင်နေရသည်။ ဟိုတုန်းကလည်း သည်နေရာ
ကနေကြည့်ရင် သည်လိုပဲ မြင်ရလေသည်။

**ဒီနေရာရောက်တော့ မှတ်မိသေးတယ်။ ၁၃၀၀ ပြည့် အရေးတော်
ပုံပြီးတော့ တက္ကသိုလ် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့မှာ တကသ ကိုယ်စားလှယ်တစ်
ယောက် လွှတ်ခွင့်ရတယ်။ ဘွဲ့ရပြီးသူမှ ကိုယ်စားလှယ် လွှတ်ခွင့်ရတယ်။
ပထမဦးဆုံး လွှတ်တဲ့ သမဂ္ဂကိုယ်စားလှယ်က ကိုအောင်ဆန်းပေါ့။ အဲဒီ
ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ မှတ်ပုံတင်ယူဘို့ ငွေတစ်ဆယ် မရှိတာနဲ့ ကိုဘဟိန်းနဲ့ ဒို့က စုပြီး
ပေးလိုက်တာ။ အဲဒီ မောင်မယ်သစ်လွင်နေ့မှာ သူက ကျောင်းသားကိုယ်စား

The Key

လှယ်အနေနဲ့ စကားပြောရတယ်။ ဒို့နှစ်ယောက်ကို သူ စကားပြောတာ လာအားပေးကြပါလို့ မှာသွားတယ်။ ဒို့နှစ်ယောက်လည်း အဲဒီနေရာ လမ်း ပေါ်မှာ ရပ်ပြီး စကားကောင်း ငြင်းခုံနေကြတာနဲ့ မသွားဖြစ်ဘူး။ ပြန်လာမှ သတိရတော့တာ...။ ကိုအောင်ဆန်းက ဒေါ်ပွလို့...။

နေရောင်လင်းလာသဖြင့် အစိမ်းရောင်များသည် တောက်ပလာကြ မည်။ အဓိပတိလမ်းမှာ ယခင်က သည်လောက် မအုပ်ဝေခဲ့။

မန္တလေး၊ တောင်ငူ၊ ရာမည၊ အမရဆောင်များ ရှိသောနေရာကား ရှေးက ဂျပန်ဆင်ကောလိပ် အားကစားကွင်းကြီး။ ယခုကား ပိတောက်၊ သစ်တို စသော အပင်ကြီးများဖြင့် ရိပ်ဝေတောထပ်နေပေပြီ။ မနေ့က လွင် သည် ယနေ့ သစ်ရိပ်ပြောက်ကျားဖြစ်နေပြီး ယနေ့ သစ်ရိပ်ပြောက်ကျား သည်လည်း မနက်ဖြန် လွင်အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားနိုင်သည်။

သစ်ပင်များအောက်ရှိ ထိုင်ခုံများ၌ စုံတွဲကလေးများ တွေ့ရမည်။ လှပသော မြင်ကွင်းပင်။ ကမ္ဘာတည်ကတည်းက မရိုးနိုင်သော သဘော တရား။ ရှေးနှင့်ယခု ပုံသဏ္ဍာန်သာ ခြားနားလာလိမ့်မည်။ ရှေးက လက် မတွဲရဲ။ ယခု လက်တွဲကြသည်။ ပို၍ ပူးကပ်ကြသည်။ ရှေးက ဂျပန်ဆင် ကောလိပ် ဘုရားရှိခိုးကျောင်း မျှော်စင်အောက် မရမ်းပင်ကြား ချောင်ရိပ် များ၌ ချစ်ဆည်းဆာသည် ရှင်သန်ခဲ့၏။

တစ်ညနေ နေရီရီတွင် ရူပဗေဒသရုပ်ပြခန်းရှေ့၌ ကျောင်းသားတွေ ရစ်ဝဲရစ်ဝဲ လုပ်နေကြသည်ကို တွေ့ရဘူးသည်။ ဂါဝန်ဝတ် အမျိုးသမီးနှင့် ကျောင်းသားတစ်ယောက်၊ ယင်းဂါဝန်ဝတ် အမျိုးသမီးကို ဖဆပလခေတ်က ဝန်ကြီးတစ်ဦးအခန်း၌ ဆုံတွေ့ဘူးသည်။ ထိုစဉ်က ပါးပါးလှလှ ကျောင်းသူ၊ ယခုကား ဝဖိုင်ခုံညားနေသော လိုင်စင်သူဌေးကတော်။ ကျွန်တော့်အဖို့ကား ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းတစ်ခုမျှသာ။

အပြစ်လည်း မတင်သာ။ သဘာဝဟု သဘောထားမိသည်။ အနောက်နိုင်ငံ ယဉ်ကျေးမှုသည် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ဝင်နေသည်မှာ ကြားပြီကော။

ကျွန်တော်သည် ကံ့ကော်ပင်ရိပ်များအောက်မှ လမ်းလျှောက်လာ ရင်းနှင့် ယနေ့ တက္ကသိုလ်ခေတ်ကို ထင်ဟပ်ထားသော တေးကဗျာလေးကို ကြားမိသည်။

တက္ကသိုလ်ရောက်တာ ကြာပြီကွယ်
အတွဲလေးတစ်ယောက်တော့ လိုချင်တယ်

မာမီရယ်ရှာပေးကွယ် ရည်းစား လိုချင်တယ်။

ကျောင်းဆင်းသဖြင့် ကျောင်းသားကျောင်းသူများ အန်ထွက်လာကြသည်။ ကျောင်းသားများကား ချည်လုံချည်များနှင့်။ ကျွန်တော်တို့ကျောင်းသားဘဝက ပိုးဖဲရောင် တပြောင်ပြောင် သတ္တလပ်အပေါ်ဖုံး ပိုးလုံချည်၊ ဆက်ကဘွန်း ရှူးဘီနပ်နှင့် တက်ကြသည်။

ကျောင်းသူများ၏ ဆင်ယင်မှုကား ရောပြွမ်းနေသည်။ ခေတ်အဆန်ဆုံးလဲပါ။ ပါးကွက်နှင့် ကျေးတောဟန်လဲပါ။ ရုပ်ရှင်မင်းသမီး ဂျူလီယာရှုတီးဟန်မျိုး ဆံပင်ရှေ့ခွဲ မျက်ခုံးနားထိ ဖြတ်ချထားကြသည်။ အချို့ကား ဘေးဘီမကြည့်ဘဲ ရှေ့သို့ ငြိမ်ငြိမ်ကြည့်ကာ ထောင်ထောင်၊ ထောင်ထောင်နှင့် သွားနေကြသည်။ ရှေးက ကျောင်းသူများမှာ ခေတ်ဆန်ခဲ့ကြသည်။ သူ့ခေတ်နှင့်သူ။ ကမ္ဘာတည်စကတည်းက မိန်းမတို့သည် လှချင်သည်။ အကြည့်ခံချင်သည်။ အဆန်းကို တပ်မက်သည်။ ဘာခြားမည်နည်း။ သို့သော် ပန်းချီခေတ်ကဲ့သို့ တစ်ပတ် ပြန်လည်တတ်သည်။

ရာဇဝင်ဆိုသည်မှာ သိပ်မခြားနားနိုင်။ ကိုယ့်ခေတ်ကို ကိုယ်တော့မတူဘူး ထင်တတ်ကြသည်။ တလောက ကျောင်းနေဘက် မိတ်ဆွေတစ်ယောက်က “ဟေ့ ဒို့ခေတ်တုန်းက စည်းကမ်းရှိတယ်ကွ ဘယ့်နဲ့လဲ” ဟုသူက သူ့ခံစားမှုကို ဖော်ပြသည်။ ကျွန်တော်က ပြန်မဖြေခဲ့။ အုပ်စိုးသူသည် ရှေးက မကိုဋ်သရဖူ ဆောင်းခဲ့သည်။ ဖဆပလခေတ်ကျတော့ ခေါင်းပေါင်း။ ရှေးက ဘုရင်မင်းမြတ်ဟု ခေါ်၍ ယခုအခါ သမ္မတကြီး၊ ဥက္ကဋ္ဌကြီးဟု ခေါ်သည်။ ဘာများခြားသလဲ။ ရှေးက လှဲတံ၊ ယခု သေနတ်။

အတွင်းဝန်ရုံးကို ဝိုင်းရာတွင် ကျောင်းသားများ အရိုက်ခံရသည်။ ညက သပိတ်မှောက်ရန် ဆုံးဖြတ်ကြေညာပြီး တကသမှ ဆင်းလာကြရာ တက္ကသိုလ်ရိပ်သာ လမ်းမပေါ်နှင့် အဓိပတိလမ်း ဓါတ်မီးတိုင်မှ မီးလုံးများကို ခဲနှင့် ပေါက်ခွဲခဲ့ကြသည်။ ထိုကျောင်းသားအစုထဲတွင် ကျွန်တော်လည်းပါသည်။ ကျွန်တော်က တားချင်သော်လည်း မတားဖြစ်။ ကျောင်းသားများ၏ တော်လှန်ရေး စိတ်ဓါတ်ကို ဟန့်တား၍ ရမည် မဟုတ်။ နယ်ချဲ့သမားများကို မဲ၍ မီးလုံးရိုက်ခွဲကြခြင်း ဖြစ်သည်။ အစောင့်ချထားသော ပုလိပ်ကားကြီးမှာ တုတ်တုတ်မှ မလှုပ်ခဲ့။ အင်းလျားကန်ဘက် မှောင်ရိပ်တွင် ပုန်းနေသည်။

အဓိပတိလမ်းမှ လျှောက်လာခဲ့ရာ ပဲခူး၊ ပင်းယကိုကျော်ကာ စစ်ကိုင်းဆောင်သို့ ရောက်လာလေပြီ။

စစ်ကိုင်းဆောင် စစ်မဖြစ်မီခေတ်က စစ်ကိုင်းဆောင် အဆောင်မှူး သတ္တဗေဒပါမောက္ခ မက်ဂစ်၏အိမ်။ ရောက်စနစ်က ကျွန်တော်လည်း စစ်ကိုင်းဆောင်မှာ။ အုတ်ကျိုးတစ်ခု နင်းမိပြန်ပြီ။

“အဲဒီတုန်းက ဆရာဝန်ဘက်လိုက်သူ နည်းသေးတယ်။ စာမေးပွဲအပြီးမှ တစ်ည မက်ဂစ်အိမ်မှာ ကပ္ပဲလုပ်တယ်။ ဗွက်သဘင်ရှေ့ကွယ် သတ္တဗေဒ ကျောင်းသူလေးတွေ ပါတယ်။ အဲဒီညက ကကောင်းနေတုန်း ဒို့စစ်ကိုင်းဆောင်က ကျောင်းသားတွေ မှောင်ရိပ်ခိုပြီး ဝင်းတံခါးကနေ ခဲနဲ့ ပေါက်ကြတာ၊ မှန်တွေကွဲပြီး အထဲက အမျိုးသမီးတွေ လန့်အော်ကြတာ...။”

ကျောင်းသားများမှာ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးစိတ်ဓါတ် ပြင်းထန်နေသောကာလ။ မက်ဂစ်မှာ ကျောင်းသူများနှင့်ပလူးပြီး သူနှင့်သင့်သူကိုသာ သတ္တဗေဒတန်း အအောင်ပေးသည် ဟူသောသတင်း ပျံ့နေဆဲ။

“ခဲနဲ့ ပေါက်တဲ့အထဲမှာ ကိုဗဆွေကြီးလည်း ပါတယ်။ မင်းတို့ဆရာမောင်စည်သူလည်း ပါတာပေါ့” ဟု စစ်ကိုင်းဆောင်ဘက် ကြည့်ရင်း အမျိုးသမီးငယ်က ပြောသည်။ သူမသည် မောင်စည်သူ၏ စည်သူပညာရိပ်သာ အလွတ်ကျောင်းမှ ဆယ်တန်းအောင်သူ ဖြစ်သည်။

“ခဲနဲ့ ပေါက်တဲ့ အထဲမှာ ဦးလေးကော မပါဘူးလား” ဟု အမျိုးသမီးငယ်က မေးသည်။

“မပါပါဘူး။ ဦးလေးက အကြမ်းဖက်နည်းကို ငယ်ငယ်ထဲက ကြိုက်တာ မဟုတ်ဘူး။ ဦးလေးက ဂျပိုးတောင် သတ်ရဲတာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့်လည်း ဒီကျောင်းသားတစ်စုရဲ့ နောက်ကတော့ နေတယ်ကွ။ ဟားဟား။ သူတို့ကိုလည်း တားနိုင်တာ မဟုတ်ဘူး။ တားလို့လည်း ရမှာ မဟုတ်ဘူးလေ။ ဦးလေးက နယ်ခြားသမား။”

ပါမောက္ခမက်ဂစ်က လက်နှိပ်ခါတ်မီးနှင့် ထွက်လိုက်သောအခါ ကျောင်းသားများမှာ ပြေးကြရသည်။ ပြေးသည်အထဲ ကျွန်တော်လည်း ပါသည်။ ပါဆို ကျွန်တော်က ဒီအုပ်စုထဲကကိုး။ အမှန်အားဖြင့် ထိုအခါက ကျွန်တော့်မှာ “နယ်ခြားသမား” ဖြစ်သည်။ အနုပညာနယ်နှင့် နိုင်ငံရေးနယ်စပ်၌ ရှိနေသည်။ စာပေသမား ကျောင်းသားများရော၊ နိုင်ငံရေးကျောင်းသားများနှင့်ရော၊ ခင်မင်ကျွမ်းဝင်သည်။ နယ်စပ်၌ နေသူဖြစ်၍ နိုင်ငံရေး

နယ်က ပစ်သော ကျည်ဆန်များ အမှန်ခံရတတ်သည်ကို ယနေ့တိုင် သတိ မထားမိ။

ကျောင်းသားများ ခပ်တည်တည်နှင့် ကိုယ့်အခန်း ကိုယ်ဝင်ကာ စာဖတ်နေကြသည်။ ပါမောက္ခမှာ စင်္ကြံတွင် လက်နှိပ်ခါတ်မီး တဝင်းဝင်းနှင့် လျှောက်ကာ ပြန်သွားရသည်။ တရားခံကို မတွေ့။

နောက်တစ်နေ့ နံနက်၌ စစ်ကိုင်းဆောင် သဟာယနှင့် စာဖတ်အ သင်း တွဲဘက်အတွင်းရေးမှူး ကိုဘညွန့် (မောင်စည်သူ)ကို အောက်ပါစာ ပေးလိုက်သည်။ သူသဟာယအသင်းသို့ ထည့်ဝင်မည့် ပင်ပေါင်ဖြိုင်ပွဲဆု အလှူငွေ မထည့်နိုင်တော့ပါတဲ့။

သတ္တဗေဒဌာန
ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်
၁၃.၁၂.၃၈။

ချစ်စွာသောဘညွန့်

မနေ့က အဖြစ်အပျက်ပြီးနောက် သဟာယအသင်းအား ထောက်ပံ့ မည်ဟူသော ငါ၏ကတိကို ရုပ်သိမ်းလိုက်ကြောင်း ဝမ်းနည်းစွာဖြင့် ပြောကြားလိုက်သည်။

ယခုကဲ့သို့သော သူရဲဘောနည်း၍ စိတ်ပျက်စရာ ကောင်းသော အဖြစ်အပျက်၊ ယဉ်ကျေးသော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတွင် သည်းမခံအပ်သော ယင်းအဖြစ်အပျက်မျိုးကို ကျောင်းသားအများ၏ ထင်မြင်ချက်က တား ဆီးပစ်ရမည်ဟု ယူဆကြပေရာ ငါ့လက်ထဲ၌ရှိသော အခွင့်အာဏာကို ငါ့သဘောအရ ဝမ်းမြောက်စွာ သုံးစွဲရပေမည်။ သို့သော် ငါ့စိတ်ထဲ၌ ဘယ်လိုမှ စေတနာ ဖြစ်မလာသောအခါ အပြစ်ကျူးလွန်သူများအား သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ ကူညီရန် စိတ်မရှိတော့ပါ။

မက်ဂစ်

ကျွန်တော်တို့သည် စစ်ကိုင်းဆောင်လမ်းမှ အင်းဝဆောင်ဘက်သို့ ကွေ့လိုက် ကြသည်။ အင်းဝကား ကျွန်တော် နောက်ဆုံးနေခဲ့သော အဆောင်။

* ဟိုရှေ့ဘက် အခန်းမှာ ဦးလေး နေတာ။ နေရောင်ရတယ်...။

တစ်ဖက် အကွေ့က ကိုအောင်ကြီးအခန်း... အောက်ထပ် လှေကားရင်းက ကိုဌေးလေ။ ရဲဘော်ဌေး...။

ကိုအောင်ကြီးမှာ တက္ကသိုလ်လက်ရွေးစင် လက်ဝဲတောင်ပံ ကစား သူဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်က ကစားခုန်စားဘက်၌ လုံးဝစိတ်ဝင်စားသူ မဟုတ် ၍မသိ။ ညနေ ညနေ ဘောကန်အဝတ် ဝတ်ဆင်သွားသည်ကို မြင်ရသော် လည်း သာမန် လှေကျင့်နေသူဟုသာ အောက်မေ့ခဲ့သည်။ သည်နေ့ နောက် ဆုံးဖလားပွဲ၌ ကျောင်းသားများကို ဘတ်စ်ကားများဖြင့် စုတင်ခေါ်သွားရာ လမ်းလျှောက်အပြန် ကျွန်တော်လည်း ရောယောင် ပါသွားသည်။ ဘီအေ၊ အေကွင်းသို့ ပထမဆုံး ရောက်ဖူးခြင်းပင်။ သည်တော့မှ ကိုအောင်ကြီးကို လက်ရွေးစင် ဘောသမားမှန်း သိရတော့သည်။

ကိုဌေးကိုကား မမှတ်မိ၊ ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲတုန်းက အိမ် ရောက်လာကြရာ **ခင်ဗျား ကျနော့ မမှတ်မိဘူးလား၊ အင်းဝဆောင်အောက် ထပ်က လှေခါးအဆင်း ဘေးအခန်းကလေ**ဟု ရဲဘော်ဌေးကပြောမှ ပြန်၍ စဉ်းစားယူရတော့သည်။ ကိုအောင်ကြီးမှာ ထိုစဉ်က သမဂ္ဂပင် မဝင်သေး။ စကြိုအုတ်လက်ရမ်းပေါ် ထိုင်ကာ ကျွန်တော်အား အင်္ဂလိပ်လို ရေးထားသော ချစ်သဝဏ်လွှာများကို ပြနေသည်။ လရောင်ရွန်းမြသော ညများ၌ အုတ်လက် ရမ်းပေါ်ထိုင်ကာ စကားပြောလေ့ ရှိကြသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် အင်းဝဆောင်ရှေ့ စာသင်ခန်းဘက် အကူးရှိ အစားအသောက်ဆိုင်တန်းသို့ ဝင်ကာ မြီးရှည် စားကြသည်။ သတ်မှတ်ထား သော ဆိုင်ခန်းများသာ ဗဟိုကျောင်းဆောင် အပြင်ဘက်၌ ရောင်းချရသည်။ တက္ကသိုလ်ပရဝဏ်ကို သီးသန့်လုပ်ထားသည်။ ပုလိပ်ပင်လျှင် ကျောင်းအုပ် ကြီးခွင့်ပြုချက် တောင်းပြီးမှသာ ဝင်ရသည်။ အင်းဝဆောင်ရှိ စောသီဟကို ဦးရီးတော် ကျိုင်းတုံစော်ဘွား သတ်မှုနှင့် လာဖမ်းရာ ပုလိပ်ကားမှာ အင်းဝ ဆောင် အပြင်ဘက်၌ ရပ်ထားရသည်။

စားသောက်ပြီးလျှင် တက္ကသိုလ် စာကြည့်တိုက်ဘက်သို့ လာခဲ့ကြ သည်။ သစ်ပင်ရိပ် ခုံတန်းများပေါ်၌ ကျောင်းသားကျောင်းသူများ။

ကျောင်းသူတစ်စုသည် မြက်ခင်းပေါ်၌ ထိုင်ကြကာ ညနေအောင် စကားပြောနေကြသည်။ ဘေးတွင် စာအုပ်များ၊ ထမင်းဘူးများ ပြန်ကျဲလျက်။ တစ်ထောင့် သစ်ပင်အောက်၌ကား ကောင်မလေးတစ်ယောက်နှင့် ကောင် လေးတစ်ယောက် ကပ်လျက်။

တက္ကသိုလ်စာကြည့်တိုက်မှာ တက္ကသိုလ်အဆန်ဆုံး။ ပညာရေးအဆန်ဆုံးနေရာ။ တစ်ခုခု သိချင် မှတ်ချင် ရှာဖွေချင်လျှင် တက္ကသိုလ်စာကြည့်တိုက်သို့ ပြေးရသည်။ ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ် ထုတ်ဝေစဉ်ကလည်း ဝတ္ထုအဟောင်းများ တက္ကသိုလ်စာကြည့်တိုက်မှ ရသည်။ ၁၉၄၀ က နဂါးနီဂျာနယ်တွင် ပါသော ကျွန်တော်၏ ရုပ်ပုံလွှာဝတ္ထုတိုကို ပြန်ကူးယူခဲ့ရသည်။ အပြင်ဘက်တွင် မရသော စာအုပ်များ၊ စာစောင်များ၊ စာကြည့်တိုက်တွင် ဖတ်ရသည်။

ယခုလည်း ဗြိတိသျှ အလှဗေဒဂျာနယ်တစ်စောင် ငှားခဲ့သေးသည်။ ယင်းအလှဗေဒဂျာနယ်တွင် ဟန်ဂေရီ ဂီတပါရဂူတစ်ယောက် ရေးသော စန္ဒရား အတီးမှတ်ဉာဏ်ဆောင်းပါး ဖတ်ချင်သောကြောင့် ငှားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ရှေးကမူ တက္ကသိုလ်စာကြည့်တိုက်မှာ တိတ်ဆိတ်လှသည်။ လူအရောက်လည်း နည်းသည်။ ဂုဏ်ထူးတန်းကျောင်းသားများသာ လာလေ့ရှိသည့်နေရာ။ ယခုမူ ကျောင်းသားများကို တွေ့နေရသည်။ ရှေးက ကျောင်းသားတစ်ထောင်ကျော်မျှသာ။ ယခုကား (၈)သောင်းကျော်။

တက္ကသိုလ်စာကြည့်တိုက်မှ ဆင်းကာ အဓိပတိလမ်းကို ဖြတ်လိုက်သည်။ ကျွန်တော်သည် အင်္ဂလိပ်စာဌာနသို့ လှမ်းကြည့်လိုက်ရင်း ကျွန်တော်၏နည်းပြဆရာမ မစ္စအော်လဂါကို သတိရမိလာသည်။ သူ့အတန်းတွင် ကျွန်တော့်အား စိတ်ရှည်လက်ရှည် ပြပေးသည်။ ရေမွှေးနံ့ သင်းယုံလာသည်။

ဤလမ်းမပေါ်မှ ခြေသံများ ကြားလာရသည်။ ဘွဲ့နှင်းသဘင်ရုံကြီးကိုဖြတ်၍ အင်းလျားကန် ရေပြင်ရိပ်ကို လှမ်းမြင်လိုက်ရသည်။ ကျောင်းသားကဗျာဆရာ(၂)ယောက်က ကျွန်တော်အား ပြုံးနှုတ်ဆက်ကြသည်။ တစ်ယောက်မှာ တောင်ပေါ်က။ ကျွန်တော်တို့လည်း ကျောင်းသားဘဝက လက်တည့်စမ်းခဲ့ကြသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် နေရီရီတွင် ကန်ဘောင်၌ ထိုင်ကာ ဖတ်လာခဲ့သော စာအုပ်များထဲမှ အတွေးအခေါ်များကို အန်ချကြသည်။ ငြင်းကြခုန်ကြသည်။ ခင်ဗျား ဘယ်စာအုပ်တွေ ဖတ်ပြီးပြီလဲဟု ကြားကြသည်။ စာအုပ်မြင်လျှင် အငန်းမရ ဖတ်ကြမြဲ ဝေဖန်ကြမြဲ။ ကိုတိုက်စိုးမှာ ပရတ်နဲ့သင်းသော စာအုပ်သမား ဖြစ်သည်။ ယခုလည်း စာအုပ်များအကြားမှ ရွှေရေးကွပ်ထားသော ပြတိုက်သို့ ရောက်နေသည်။ သူကား အတိတ်နှင့် နပန်းလုံးနေသူ။ ကိုထင်ကြီးမှာ ကျောင်းသားဘဝကထဲက ခဲတံနီပြာနှင့် မှတ်သားကာနေသည့်

အတွင်းရေးမှူးပုံစံ ဖြစ်သည်။ ယခုလည်း စာပေအုပ်ချုပ်မှုဘက်တွင် ဇယား တွက်နေဟန် ရှိသည်။ အချစ်ကဗျာများ ရေးပြီး ပုံဟန်ခပ်နွဲ့နွဲ့ ခပ်ကျော့ ကျော့နှင့် လေးမောင်မှာ ဓါတ်ပုံပါရုဏ်အဖြစ် မြင်နေရ၍ အံ့ဩရသေးသည်။ ကိုတက်တိုးမှာ ကျောင်းတက်ရင်း ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာ လုပ်နေ သည်။ ယခုလည်း အယ်ဒီတာ သာဂရုစိုးကို သူ့မေအတွက် ကဗျာများ ရေးပေးရသည်။ မေကို ခွဲ၍ **မေမောင်** ဟူသော ကလောင်အမည်ပင် ယူလိုက်သေးသည်။ နတိုးစံဝင်းမှာ တဂိုးဝါဒသမား ဖြစ်သည်။ ယခုကား ဘာကဗျာဟန်မှ မရေးတော့။ ကိုညိုမြမှာ သတင်းစာဘက် လိုက်နေသည်။ အညာဟန်ပါသော စာနု စာလှ ငယ်ရည်းစားနှင့် ကွာရှင်းလိုက်ဟန် တူသည်။ ကျွန်တော်တို့အထဲတွင် မန်းတင်သည် ရိုးရိုးကလေးရေးသူ။ ဟာသကွက် ကလေးများနှင့် ပြုံးအောင် မဲ့အောင် လုပ်တတ်သည်။ ယခုမူ နန်းသီတာ ဆိပ်ကမ်း၌ ဆိုက်ထားသော တိုင်းမင်းကြီးသင်္ဘောသို့ ကျွန်တော်ကို ဖိတ်ကာ လက်ဘက်ရည်ကြမ်း တိုက်လေ့ ရှိသည်။ သိပ္ပံစိုးလှကိုကား ဝတ်ကောင်း စားလှနှင့် တွေ့ရတတ်သည်။ မောင်အာယုမှာ စိတ်ကောက်တတ်သည်။ တစ်ကျောင်းဆောင်ထဲဖြစ်၍ ခေါ်လိုက် ကောက်လိုက်ပင်။ ခြေသံများ ကြား လာရသည်။

အဓိပတိလမ်းကို ဖြတ်ကာ ဂျပံဆင်ဘက်သို့ ကူးလိုက်သည်။

ကံ့ကော်ရိပ်၌ ကျောင်းသားကျောင်းသူတို့ဖြင့် ယက်သန်းလှုပ်ရှား နေကြသည်။ ရောင်စုံပန်းပွင့်များ။ ကျောင်းရှေ့မှ သစ်ပုပ်ပင်ကြီးမှာ အနစ် သုံးဆယ် အိုမင်းကြီးရင့်သော သစ်ကိုင်း၊ သစ်ခက်၊ သစ်ရွက်များဖြင့် ပြန် မိုးဝန်းကာလျက် တက္ကသိုလ်နယ်မြေအား စောင့်ရှောက် ကြည့်ကြပ်သော ဣန္ဒြေဖြင့် မားမားရပ်လျက်။

နေသည် အံ့ပျရာမှ စိန်ရောင် ပြက်လိုက်ပြန်သည်။ သစ်ပုပ်ပင်ကြီး မှာ တလက်လက် ထွန်းပနေသည်။

အသင် သစ်ပုပ်ပင်ကြီး သင်သည် ရှေ့မှီနောက်မှီ တက္ကသိုလ်၏ ဖွားဖက်တော်ကြီး ဖြစ်ပေသည်။ သည်သည် အစဉ်အလာ အမှတ်အသား ကြီး ဖြစ်ပေသည်။ ဟိုယခင်က တက္ကသိုလ်နှင့် ယနေ့ တက္ကသိုလ် ဘာများ ခြားနားပါသလဲ။

ကျွန်တော်က မေးလိုက်သည်။ သစ်ပုပ်ပင်ကြီးကား တည်ငြိမ် လေးနက်သော ဣန္ဒြေဖြင့်ပင် မားမားရပ်လျက်။ အဖြေကား မပေး။

ကျွန်တော်၏ ဘေးမှ အမျိုးသမီးငယ်က “ဦးလေး၊ ဦးလေးတို့ ခေတ်က တက္ကသိုလ်၊ ယခုခေတ် တက္ကသိုလ်၊ ဘာခြားနားသလဲဟင်” ဟု မေးနေသည်။ ကျွန်တော်လည်း အဖြေမပေး။

“ဟိုဘက် ကူးရအောင်...”

လမ်းတစ်ဘက်၌ ပါမောက္ခက ကျွန်တော့်အား လှမ်းနှုတ်ဆက် လိုက်သည်။ ပါမောက္ခမှာ ကျွန်တော် ကျောင်းသားဘဝက နည်းပြဆရာ၊ ကျွန်တော်က ကျောင်းရောက်စ အမျိုးသမီးငယ်အား ဆရာနှင့် မိတ်ဖွဲ့ပေး လိုက်သည်။

“အော် ...။ မင်းအဖေ့နဲ့တော့ ဆရာနဲ့ ခင်ပါတယ်။ မင်းအဖေ က ကျောင်းသားဘဝတုန်းက အကကောင်း။ တယောလည်း ထိုးတတ်တယ်။ အော်... အော်... စာရေးလည်း ဝါသနာပါသလား။

ထို့နောက် ရှေးဟောင်းနှောင်းဖြစ်များ ပြောပြီး ပါမောက္ခလည်း ထွက်သွားသည်။

ကံ့ကော်ရိပ်များသည် ရွှေပြောက်၊ စိန်ပြောက်၊ သက်တန်ပြောက် များဖြင့် ပြီးပြက်ဝင်းလက်နေသည်။ နေရောင်သည် ပတ်ဝန်းကျင်မှ အရောင် ဟူသမျှကို ကြဲဟပ်ထင်စွန်းကာ ယှက်သန်းနေသည်။

ကျွန်တော်၏ အမေးကို သစ်ပုပ်ပင်ကြီးကလည်း အဖြေမပေးသေး။ ကျောင်းသူ အမျိုးသမီးငယ်၏ အမေးကို ကျွန်တော်လည်း မဖြေရသေး။

ကျွန်တော်သည် အဓိပတိလမ်းပေါ်မှ မြေကြီးကိုနင်းရင်း တက္ကသိုလ် အစဉ်အလာကို တွေးနေမိသည်။ ဤလမ်းပေါ်၌ ကျောင်းသားများသည် အလံနီကြီးကို လွင့်ထူကာ ချီတက်ခဲ့ကြသည် မဟုတ်လား။ ဤအလံနီ ကြီးကား တူသဇင် အမှတ်အသားဖြင့် ရက်ထားသော နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး အလံနီကြီး မဟုတ်ပေလော။ လွတ်လပ်ရေး၊ ဒီမိုကရေစီရေး၊ ညီညွတ်ရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ဆိုရှယ်လစ်ရေး ဟူသော နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး အမျိုးသားလွတ် မြောက်ရေးသည် တက္ကသိုလ် အစဉ်အလာ မဟုတ်ပေလော။

တက္ကသိုလ်ရွှေရတုသဘင်ဆောင်းပါး၊ ၁၉၈၀

345

စာပေမှတ်တမ်း

ယခု ကြည်အေး၏ 'မိ' ဝတ္ထုလေးတွင် မှာစရာတွေ အများကြီး ရှိပေသည် သို့သော်... မှာစရာတွေ များ၍လည်း တကယ်တမ်း မှာသည့်အခါမှာ နေ ကျန်နေမှာကို စိုးမိသည်။

အမှာစာကို ရေးမည်ကြံလျှင်ပင် ဟိုအတိတ်မှ မြူထဲမှ တီးတိုးသံ များကို မသဲမကွဲ ကြားရသည်။ တတွတ်တွတ် တီးတိုးသံတွေ တွေ့လေ...

* * *

အဝေးရှိ စိမ်းမှောင်မှောင် တောရိပ်ဝယ် ဘုရင်ခံအိမ်တော်မှ အုတ်နီရောင် သည် မိုင်းညိုညို ပေါ်နေသည်။ ထိုအုတ်နီရောင်သည် ဗြိတိသျှ ကိုလိုနီစနစ် ကဲ့သို့ပင် ဟောင်းမြင်းကာ မှန်ဝါးပျက်ပြားစ ပြုနေလေပြီ။

ရှမ်းလမ်း တစ်ဖက်ရှိ 'ဖွိုက်ချ်ဂေဟာ' အတွင်းဘက် ကုန်းမြင့် ပေါ်၌ ကျယ်ဝန်းသော အိမ်ကြီးတစ်အိမ် ရှိသည်။ ထိုအိမ်တွင် တစ်ခါက တက်ဘုန်းကြီး ကိုသိန်းဖေ နေခဲ့ပေသည်။

ဝရံတာမှ မျှော်ကြည့်လိုက်လျှင် မီးရထားလမ်းဘေးရှိ ကြည်နူးဖွယ် ကရင်စုသည် မြူကြားဝယ် ရစ်သန်းနေ၏။ ထိုအိမ်တွင် နွေဦး နေလယ်နေ၌ လူငယ်တစ်စုသည် စကားဝိုင်းဖွဲ့ပြောနေကြ၏။ တက်ဘုန်းကြီး ကိုသိန်းဖေ၊ ပြည်သူ့အာဏာ သခင်သန်းမြိုင်၊ ဂျာနယ်ကျော် ကိုစောဦး၊ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းမင်း ရှင်နောင်၊ ကွန်မြူနစ်ပါတီမှ ကိုဌေးမြိုင် (တာရာ မဟုတ်၊ အခြားကိုဌေးမြိုင်) စသူတို့သည် ခေတ်စာပေအကြောင်း ဆွေးနွေးနေကြ၏။

ကိုသိန်းဖေ၏ဇနီး ခင်ကြည်ကြည်က မွေးမြဲသော ဘုံဘောပေါင်မုန့် ကြော်ကို လာချရင်း 'စားကြပါ' ဟု ပြုံး၍ ပြောသည်။ ကျွန်တော်ကား လက်ဖက်ရည် မသောက်သဖြင့် သံပရာအဖျော်ရည်ကို စုပ်လျက် ရှိ၏။

နောက်ဆုံး၌ တာရာမဂ္ဂဇင်း၊ မေဝတ္ထုများသို့ ရောက်လာ၏။ ခေတ် စာပေ အရေးအသားကို ဝေဖန်ကြ၏။

“ခင်ဗျားရဲ့ လေနုအေးသမားတွေကတော့ တယ်ပေါများသဗျာ”
ဟု ကိုစောဦးက ရယ်မော၍ ပြော၏။

“ဟုတ်တယ်ဗျာ၊ အခုတလော ကလောင်သစ်တွေ ရေးကြတာ မေဝတ္ထု လေအတိုင်းပါပဲ၊ လေနုအေးချည်းပဲ။ ခက်တာက စကားလုံးတွေ ချည်းပဲပါပြီး ... အတွေးအခေါ် အဓိပ္ပာယ် မရှိဘူး။ စကားပိုတွေက များ နေတယ်။ ကျွန်တော်တော့ ဖတ်လို့ မရဘူး” ဟု စာပေဓမ္မသူ ကွန်မြူနစ်က မေဝတ္ထု ဒုတိယနှိပ်ခြင်းကို ကိုင်ကာ ပြောနေသည်။

အပြင်မှ လေသည် ညင်းညှို့ညှို့ ဝင်လာသည်။

ကိုသိန်းဖေက ပေါင်မုန့်ကြော်ကို စားရင်း... “မောင်ရင် ရေးတာ ကတော့ ဟုတ်ပြီ။ မောင်ရင်က ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ဆိုလိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်နဲ့ နောက်လူတွေက လိုက်တုပြီး ရေးကြတာက အန္တရာယ် ဖြစ်နေပြီ၊ ဘာမှန်း မသိဘူး၊ ရမ်းရေးကြတာ၊ မောင်ရင်တာရာမှာလည်း ကိုယ်မကြိုက်တာ နားမလည်တာလည်း ရှိသပေါ့လေ...”

မင်းရှင်နောင်က ကြားဖြတ်လျက် “ခင်ဗျားက တန်ခိုးတော့ အကြီး သား၊ ကျွန်တော်လည်း စစ်မဖြစ်ခင်က ခင်ဗျား ရေးနည်းမျိုး လိုက်ပြီးရေးမိ သေးတယ်...” ဟုဆိုကာ ရယ်မောနေသည်။

ကျွန်တော်ကား နှုတ်ဆိတ်နေစဉ်...

“အဲဒီတော့ မြန်မာစာပေကြီး ပျက်စီးရင် နောင်လာနောင်သားတွေ အတွက် ကိုယ့်လူက တရားခံဖြစ်နေပြီ” ဟု ညည်းညူနိုင်သည်။
ဟုတ်သည်။ ဘာများ တတ်နိုင်ဦးမည်လဲ။

ရှာဖွေမှု

အိန်းဂျဲလစ် “လွတ်လပ်ရေးသည် လိုအပ်ခြင်း၏ အသိအမှတ် ပြုချက်ပင် တည်း” ဟူသောစကားကို သတိရမိ၏။ “ဘာကြောင့် စကားလုံးတွေ ထွင် ရသလဲ” ဟု မေးလာလျှင် အတွေးတစ်ခုကို ဖော်ပြရန်လိုသဖြင့် ထိုအတွေး ထည့်ရန် ဖန်ခွက်ကို လုပ်ရပါ၏။ စကားလုံး ရှာဖွေရပါ၏ဟု ဖြေရပေမည်။ အိန်းဂျဲလစ် ပြောသလို “လိုအပ်ခြင်း” ကို ရှာဖွေစေ၏။

မေဝတ္ထု ၁၉၄၁ တွင် အပြုံး၊ အနမ်း၊ ကဗျာဆန်သည်၊ လေနုအေး စသော စကားလုံးအသစ်များ ပါ၏။ “ပြုံးသည်” ဟူသော ကြိယာကို ယခု

ထက် ကျယ်ဝန်းစွာ သုံးနိုင်ရန်၊ ထိတွေ့ရှုမြင်လို့ ရလာအောင် 'အပြုံး' ဟူ၍ နာမ်အဖြစ် လုပ်လိုက်ရ၏။

လေနုအေး ဟူသော စကားလုံးကိုကား နံနက်စောစော နု၍ အေးသောလေ၏ လေနုအေးကို ၁၉၃၉ လောက်ကစပြီး 'မေ' ဝတ္ထုတွင် နောက်ဆုံး သုံးခဲ့၏။ ယခုမူ ဘာကြောင့် မသိ။ လေနုအေး ဟူသော စကားလုံးကို စာရေးသူသည် မုန်းတီး ရွံရှာနေလေပြီ။

သူ့နေရာနှင့်သူ တိကျအောင် ရွေးချယ်သုံးစွဲမှ စကားလုံး၏တန်ဖိုးသည် ရှိပေမည်။ နေရာတကာတိုင်းတွင် 'အပြုံး' များဖြင့် တင်းကြမ်းပြည့်နက်ကာ အလကားနေရင်း 'ကဗျာဆန်' နေပြီး 'လေနုအေး' ချင်တိုင်း အအေးနေလျှင် ရွံစရာ ဖြစ်တတ်သည်ဟု ထင်၏။

ဥပမာ - ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ထဲတွင် ကောင်မလေး၏ အပြုံးသည် နောက်ဆုံး၌ အထွတ်အထိပ်အဖြစ် ရေးရမည် ဆိုပါစို့။ ထိုနေရာ မရောက်ခင်က တည်းက မလိုသော နေရာများ၌ အပြုံးများကို ခပ်ပေါပေါ သုံးစွဲလာခဲ့ပါလျှင် တကယ့်အရေးကြီးသော ဝတ္ထု၏ အထွတ်အထိပ်အပြုံးကို ရေးသောအခါ ပေါ့ပျက်သွားပေမည်။ ယခင်က ခပ်ပေါ့ပေါ့အပြုံးနှင့် ယခု တန်ဖိုးရှိသော ရှားပါးလှသည့် အပြုံးမှာ ရောနှောကာ အမှတ်မထင် ဖြစ်သွားတတ်ပေမည်။

(မေဝတ္ထုတွင် အပြုံး၊ လေနုအေးဟူသော စကားလုံးများကို တစ်ကြိမ်စီသာ သုံးစွဲခဲ့သည်။)

ထွင်သည်ဆိုသည်ကို အနုပညာ သန့်သန့်တွင်သာ သုံးရန် သင့်ပေ၏။ စာအရေးအသား၌ တချို့စကားလုံးများကို ထွင်ရသည် မဟုတ်။ ရှိပြီးသားထဲမှ ရှာဖွေကာ သူ့နေရာနှင့်သူ ရွေးချယ်သုံးရသည် ရှိ၏။ စကားလုံးအတွဲသည် အရေးကြီး၏။ နတ်သျှင်နောင်၏ စကားလုံးများ ဆန်းသစ်သည်ဆိုသည်မှာ လှပအောင်၊ အဓိပ္ပာယ် ပေါ်လာအောင် စကားလုံးများ တွဲပေးတတ်ခြင်းကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်ဟု ထင်၏။

စကားလုံးအသစ်များ ရှာဖွေပေးသူ ရှိ၏။ နောက်လူက ထိုစကားသစ်များကို သူ့နေရာနှင့်သူ သုံးစွဲဖို့ လို၏။ သို့မဟုတ်ဘဲ နောက်လူက အလွဲအမှား အရမ်းကာရာရာ သုံးလျှင် မူလရှာဖွေသူက မသိမြင်သူတို့ကကို စကားသစ်ကို ရွံရှာတတ်ပေသည်။

ယခုအခါ လေနုအေးကို ရွံသူတွေ အတော်ရှိသည်ဟု သိရ၏။ ကျွန်တော် ကိုယ်တိုင် ရွံနေသည်မှာ အတော်ကြာပေပြီ။ ဘာကြောင့် ရွံနေကြသလဲ။ နေရာတကာသုံး၍ အပေါစား ဖြစ်နေရသောကြောင့် ဖြစ်၏။

တက္ကသိုလ်မှ မြန်မာစာပေ ကထိကတစ်ဦးက *မင်းလုပ်တဲ့ လေနုအေးက တို့ကျောင်းစာစီစာကုံးမှာ သိပ်လွမ်းမိုးနေပါကလားကွ*ဟု ရယ်မော၍ပြောဖူး၏။

ကျွန်တော် ပန်းလျလျနှင့် *ကျွန်တော်လည်း မတတ်နိုင်ဘူးဆရာ*ဟု သာဖြေရသည်။

ဟုတ်သည်၊ ဘာတတ်နိုင်ဦးမည်လဲ။

အစဉ်အလာမှ စမ်းသပ်မှုသို့ -

တစ်ခါက ရှုမဝအယ်ဒီတာ စားပွဲတွင် စာရေးဆရာအသင်းဥက္ကဋ္ဌ မဟာဆွေနှင့် သွားတွေ့၏။ စာပေအကြောင်း ပြောကြရင်းက ကျွန်တော်က **ယခုခေတ် ကျွန်တော်တို့ ခေတ်စမ်းစာတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး... ဆရာ ဘယ်လိုသဘောရသလဲ**ဟု မေးခဲ့၏။

မဟာဆွေသည် ကဗျာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အသတ်ကာရန်၊ အသံကာရန် စသည်ဖြင့် ကဗျာပဒေသာများကို ရှေးပျို့ကဗျာ၊ လင်္ကာများ ကိုးကားကာ ပြောပြီးနောက် စကားပြေ၊ ဝတ္ထုအရေးအသားများသို့ ရောက်သွား၏။ အင်္ဂလိပ်စကားမှလာသော ပခုံးတွန့်သည် စသော အသုံးအနှုန်းများကိုလည်း ဝေဖန်၏။

နောက်တစ်ခု မကြိုက်တာ ရှိတယ်။ စာသားထဲမှာ စကားပြေ သလို ထည့်ရေးတာတွေပဲက လေးတယ်၊ ပေါ့တယ်လို့ ထင်တယ်။ ဘယ်နှယ်လဲ...

မဟာဆွေ ဘာဆိုသည်ကို ကျွန်တော် နားလည်သည်။

အပြင်မှ ခြေသံများ ကြားရ၏။ အား... မေလာပြီလေ...။

*မေ'ဝတ္ထုမှ

ပြတင်းပေါက်သို့ လာထင်လေပြီ။ အိပ်ကြရအောင်ကွယ်လေ။ နော်... နော်...။

*မြိုင်'ဝတ္ထုမှ

အထက်ပါ *စကားသွား* များကို စာထဲတွင် ထည့်သွင်းရေးသားခြင်းကို မဟာဆွေ ဆိုလိုပေ၏။ ဤအရေးမျိုးကို မေဝတ္ထု အရင်ကတည်းက

စတင်ရေးသားလာခဲ့၏။

ဝတ္ထုဆိုသည်မှာ (အကြမ်းအားဖြင့်) အဖြစ်အပျက် ဇာတ်ကြောင်း တစ်ခုကို ပြောပြခြင်းပင် ဖြစ်၏။ ပြောပြရာတွင် စာဖတ်သူစိတ်ထဲမှာ ပေါ်လာအောင်၊ မြင်လာအောင်၊ ထိမိခံစားလာအောင် ပြောပြနိုင်ရပေမည်။ ဒါသည် စာရေးမှုအနုပညာ ဖြစ်၏။

အထက်ပါ စကားသွားများကို အထူးသဖြင့် ဝတ္ထုတွင် ပါသူ၏ အတွေးများ၌ ထည့်သွင်းလေ့ ရှိ၏။ ရှေးဝတ္ထုများတွင်...

မယ်တင်က ညည်းသည်မှာ “ဪ... မယ်တင် မယ်တင်... ညည်းဟာ တယ်... ကံဆိုးပါကလား” စသော အသုံးများကို တွေ့ရဖူး၏။ ယခု ကျွန်တော် ရေးသော ဝတ္ထုများတွင် ဤကဲ့သို့ စိတ်ထဲက ညည်းညူပုံများကို တစ်ခါတည်း စာသားထဲတွင် ထည့်ရေးလိုက်၏။ မယ်တင်က ညည်းသည်မှာဟု မထည့်လိုက်ပေ။

စိတ်ထဲမှာရှိတာကို တိုက်ရိုက်ရအောင် စာသားအဖြစ် ပြောင်းလဲ ပြုပြင်ခြင်း မရှိဘဲ၊ တစ်ခါတည်း ရေးချပြလိုက်ခြင်း ဖြစ်၏။

ငွေလရောင် သာနေသဖြင့်... လှပသာယာပုံကို “အို... လှလိုက်တာ” ဟု စကားသားနှင့် ရေးလိုက်လျှင် ရင်ထဲမှာ အံ့ဩကြည်နူးပုံသည် ပို၍ပေါ်သည်ဟု ကျွန်တော် ထင်၏။ အကယ်၍ ဇာတ်လိုက်မက မြင်လျှင် “အို... လှလိုက်တာကွယ်...” ဟု ရေးလျှင် မိန်းမသံပါကာ ပို၍ထိပေမည်။

အကယ်၍ စာသားအတိုင်း ရေးလိုလျှင် ‘လှသည်’ ဟု ရေးရပေမည်။ အလှကို ကြည်နူးခြင်း၊ အံ့ဩခြင်း စသော စိတ်လှုပ်ရှားမှု သဘောများ ပါဝင်မည် မဟုတ်ဟု ထင်၏။ စိတ်ထဲရှိတာကို တိုက်ရိုက်ရေးလျှင် ဖတ်သူကို ပို၍ ထိခိုက်နိုင်၏။ ဖော်ပြမှု ဖြောင့်မန်၏။ စာသားအဖြစ် ပြုပြင်ရခြင်းကား သွယ်ဝိုက်၍ မလှဟု ထင်၏။ ထို့ကြောင့်ပင် ဤကဲ့သို့ လိုအပ်သည့် နေရာများတွင် စကားသားအတိုင်း တိုက်ရိုက်ရေးခြင်း ဖြစ်သည်။

တိုက်ရိုက် ရေးခြင်းကား အမှန်နှင့် အနီးဆုံး ဖြစ်၏။ ပြုပြင်ကာ တမင် စာသွားဖြစ်အောင် ကြံဖန်ရေးလျှင် သွယ်ဝိုက်၍ ဝေးကွာနေပေမည်။ အရသာ ပေါ့၍ သွားပေမည်။

တစ်ခါတစ်ရံ မိမိစိတ်ထဲတွင် စကားလုံးအတိုင်း ပဲ့တင်ထပ်၍နေ တတ်၏။ မမျှော်လင့်သော အခက်အခဲတွေ့လျှင် “ဒီတစ်ခါတော့ဒုက္ခပဲ” ဟု စိတ်ထဲက ရွတ်ဆိုနေပေမည်။ ထိုနေရာမျိုးတွင် “ဤအခါ၌ ဒုက္ခတွေ့ပေပြီ”

ဟုရေးလျှင် ပထမ အသုံးလောက် မထိ။ သွယ်ဝိုက် နေပေမည်။

ဤအရေးမျိုးကို အစဉ်အလာသမားများက မကြိုက်ကြပေ။ သို့သော် မတတ်နိုင်ပေ။ ဖတ်သူသိအောင် ရေးနည်းမျိုးကို ရှာဖွေကာ စမ်းသပ်ကြည့်ရပေမည်။ လမ်းသစ် တီထွင်ရပေမည်။

ကယ်တော်မူကြပါပျို

တလောက မြို့မမောင်၏ ဇနီးအသုဘတွင် “စာရေးဆရာအသင်း” ကတ်ပြားတပ်ထားသော ဘတ်စ်ကားပေါ်သို့ တက်သွား၏။ ထိုင်ခုံတွင် ထိုင်လျှင် ထိုင်ချင်း၊ သုခက “ဟေ့ မင်းရေးတဲ့ ‘ဝတ်ဒစ္စနေရဲ့အပြာ’ ဆိုတာ ဘာလဲကွ” ဟု စာရေးဆရာများသည် နားစွင့်၍ နေကြ၏။

ကျွန်တော်က မဖြေချင်ဘဲ ပန်းလျှံလျှံနှင့် “ဝတ်ဒစ္စနေရဲ့ အပြာပေါ့ဗျာ” ဟု ဖြေလိုက်ရ၏။

သုခက ဆက်လက်၍ အနီးရှိ တက်တိုးဘက်သို့ လှည့်ကာ “ဘယ့်နယ့်လဲဗျ။ ဝတ်ဒစ္စနေအပြာဆိုတာ ဘာလဲ၊ ကျွန်တော်တော့ နားမလည်ဘူးခင်ဗျားကော” ဟု မေးပြန်၏။

တက်တိုးက မျက်လုံးပြူး၍ “ဝတ်ဒစ္စနေဆိုတာ ဘာလဲ”

ဘတ်စ်ကားသည် ရယ်မောသံဖြင့် ပဲ့တင် ထပ်သွား၏။ စာရေးဆရာကြီးများ အလယ်ရှိ ပြောင်လှောင် ရယ်မောသံများ အကြားတွင် ကျွန်တော်သည် နစ်နေ၏။ ကယ်တော်မူပါ။

“ဝတ်ဒစ္စနေ၏အပြာ” ဆိုသော စကားလုံးကို ရှုမဝ အမှတ်(၂၃)၊ မတ်လ၊ တော်လှန်ရေး ဆောင်းပါးတွင် သုံးခဲ့၏။

ထိုစကားပိုဒ်သည် သဒ္ဒါနည်းအားဖြင့် မှားယွင်း၍ အဓိပ္ပာယ်ကို ပင် နားမလည်သလော။ သို့မဟုတ် ဘာကို နားမလည်သလဲ။ သဒ္ဒါနည်းအားဖြင့်ကား မမှားဟု သိရ၏။

နောက်ဆုံး ဝတ်ဒစ္စနေ (Walt Disney) အမည်ရှိ ပန်းချီဆရာ၏ အပြာရောင်ဆိုတာ သည့်ပြင် အပြာလိုပါပဲဟု ဆိုကြ၏။ သူတို့က ဝတ်ဒစ္စနေမှာ ထူးခြားတဲ့ အပြာရောင်မရှိဟု တထစ်ချ သိရှိနားလည်ကြ၏။

သတင်းစာတိုက်မှ သူငယ်ချင်း အယ်ဒီတာတစ်ဦးက “မင်းရေးတဲ့ ဝတ်ဒစ္စနေ အပြာဆိုတာ ငါနားမလည်ဘူး၊ တစ်ခါမှ လူတွေက ဝတ်ဒစ္စနေ၏

အပြာလို့လည်း ပြောသံ မကြားပါဘူး။” ဟု တယ်လီဖုန်းဆက်၍ပင် ပြော၏။
ခက်ရချည်ရဲ့ ဟရီ။

ဖားကလေးခွဲရအောင်တဲ့

နွေအပြာ... ဖန်သားလို အပေါ်ရေကြည်လွှာ အပြာ...၊ တစ်ထပ်ပြေးနေသော
ပျော့ညက်ညက် ဝတ်ဒစွနေ၏ အပြာ၊ ဤနွေအပြာပေါ်ဝယ်...။

အထက်ပါ စာပိုဒ်ကိုကြည့်ကာ အပြာရောင်ဆိုသည့် အဓိပ္ပာယ်ကို ဝတ်ဒစွနေ
ဆိုသော ပန်းချီဆရာ၏ပန်းချီကို မမြင်ဖူးဘဲနှင့် သိနိုင်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်၏။

ဝတ်ဒစွနေ၏ အပြာဆိုသည်ကား ကျွန်တော်၏ ပန်းချီအနုပညာ
ခံစားမှု၊ သိရှိနားလည်မှု Appreciation သက်သက်မျှသာ ဖြစ်၏။ (အင်္ဂလိပ်
စာလုံး သုံးသည်ကို ခွင့်လွှတ်ပါ။)

ဝတ်ဒစွနေ၏ အနုပညာကို အမျိုးမျိုး မြင်နိုင်၏။ ဝတ်ဒစွနေ၏
ရောင်စုံရုပ်ရှင်ကားများကို ကြည့်ရှုနေစဉ် ကျွန်တော်၏ ခံစားရသော ‘ထင်
ချက်’ ဖြစ်၏။ အခြားသူတို့က အပြာကို ဂရုပြုချင်မှလည်း ပြုပေမည်။
ဝတ်ဒစွနေ ကိုယ်တိုင်ကလည်း အပြာကို ပေါ်လာသလို ရေးချင် ရေးလိုက်ပေ
မည်။ အပြာကို သိချင်မှ သိပေမည်။ ကျွန်တော်ကသာ ရှုမြင်ခံစားပေသည်။
သို့သော်... မတတ်နိုင်ပါ။

အနုပညာဆိုသည်မှာ သင်္ချာလိုတွက်ချက်၍ အလီပေါင်းကာ လုပ်
ရတာမျိုး မဟုတ်ပေ။ အနုပညာ အတွင်းစိတ်က လှုံ့ဆော်သလို လုပ်ပေး
မည်။

တစ်ခါက ပန်းချီအနုပညာ ဝေဖန်ရေးဆရာ Millicent Rose က
လန်ဒန်ရှိ တိတ်ပန်းချီပြခန်းရှိ ပန်းချီကားများကို ကြည့်ရှုရင်း “နံရံတို့တွင်
ကား (ဒတ်ချ်ပန်းချီ) ဗင်ဂိုး၏ အဝါ၊ (ပြင်သစ်ပန်းချီ) ဂိုဂင်၏ အနီတို့ဖြင့်
တောက်ပနေသည်” ဟု ရေးသားသည်ကို အမှတ်ရ၏။

(ဗင်ဂိုးနှင့်ဂိုဂင်မှာ (Impressionism) ဟူသော ပန်းချီခေတ်ကို ထူ
ထောင်သူ ခေါင်းဆောင်များ ဖြစ်သည်။)

ထိုဗင်ဂိုး၏ အဝါ၊ ဂိုဂင်၏ အနီတို့သည် သူ၏ အနုပညာ ခံစား
ရှုမြင်ချက် ဖြစ်၏။ သူ၏ထင်မြင်ချက်မျှသာ ဖြစ်၏။ အခြားသူတို့က သတိ
ထားမိချင်မှ ထားမိပေမည်။ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မြင်ပုံမှာ မတူနိုင်ပေ။

ပိုးခါးရေတစ်ပေါက်လောက် မ ၈ ပါ

တစ်ခါက ဘဲလံဂျီယံပြည်တွင်လား မသိ။ ပန်းချီအနုပညာ ပြပွဲကြီးတစ်ခု ကျင်းပ၏။ ကမ္ဘာကျော် ပန်းချီဆရာကြီးတစ်ဦး၏ ပုံကားကို သတင်းထောက် များက အမျိုးမျိုး အဓိပ္ပာယ် ကောက်နေကြ၏။

- “ဒါက ခေတ်ယဉ်ကျေးမှုကို သရော်ထားတာပဲ”
- “မိန်းမတွေရဲ့ မနာလိုစိတ်ကို ပြောပြတာပဲ”
- “ရေအောက်မြွေရဲ့ အရိုးကို ရေးတာ”
- “ခရစ်တော်ရဲ့ ဆံတော်ဗျ”

အဲသည်လို လူတွေ ငြင်းခုန်နေကြတာနှင့် နောက်ဆုံး “ကဲ ပန်းချီ ဆရာဆီ သွားမေးမယ်” ဆိုပြီး ပုံကားရှင် ပန်းချီဆရာကြီး သွားမေးကြသတဲ့။ အဲသည်တော့ ပန်းချီဆရာကြီးက ခေါင်းငုံ့ပြီး ဘယ်လို ဖြေလိုက်လဲ သိလား။

“ဟ... ကျုပ် လျှောက်ခြစ်လိုက်တာပါပဲကွ” တဲ့။

ယုံချင်ယုံ မယုံချင်နေ၊ အဲသည်ပုံလေးကတော့ အနုပညာကို ခံစား သူ၏ အမြင်အကြောင်းကို ပြောပြလိုက်ပေသည်။

တစ်နေ့က သုခနှင့်တွေ့ရာ “ဟေ့ နောက်တစ်ခါ ဝတ်ဒစ္စနေအပြာ များတွေ့ရင် ကတ်ကြေးလေးနဲ့ ညှပ်ပြီး ငါ့ကို ပြစမ်းပါ” ဟု ကျွန်တော့်ကို နောက်လိုက်၏။ သုခမှာ ကျွန်တော်နှင့် ငယ်စဉ်ကတည်းက ခင်မင်ရင်းနှီးလာ သူဖြစ်သည်။

ဒီတစ်ခါတွင် ကျွန်တော်သည် ပန်းလှလွန်းသဖြင့် မဖြေနိုင်တော့ပေ။

ထိုည ချောက်အိပ်မက်ထဲတွင် ကျွန်တော်၏ လည်ပင်းတွင် “ကျွန် တော် နောက်တစ်ခါ ဝတ်ဒစ္စနေအပြာဟု အဆန်းမရေးတော့ပါ ခင်ဗျား” ဟု သောကတ်ပြားဆွဲကာ မြို့ထဲ လှည့်နေရလေသည်။ လမ်းပေါ်မှ ကလေးများက ကျွန်တော့်ကို ကြည့်ကာ ရယ်မောနေကြသည်။

အိပ်ရာမှလန်နိုးသောအခါ ကျွန်တော်လည်ပင်းတွင် သုခ၏ အောက် တော့ဘောင်း စာအုပ်က ဖိနေသည်ကို တွေ့ရလေသည်။ (အိပ်မက် တိတ္ထိ အဖြစ် ပါမောက္ခဖရိုက်၏ စိတ္တဗေဒကျမ်းကို ညွှန်းအပ်ပါသည်။)

သတ္တုကြိုးပေါ်မှအသံ

တယ်လီဖုန်းမှနေ၍ ပြောသော သူငယ်ချင်း အယ်ဒီတာကို ကျွန်တော်က “မင်းတို့က အနုပညာ (Art)ကို ဘာပြုလို့ ဝိဇ္ဇာပညာ (Science)အဖြစ် သဘောထားနေကြတယ်ဆိုတာ ငါနားမလည်နိုင်အောင် ဖြစ်နေတယ်။ ဝတ်ဒဗ္ဗ နေအပြာဆိုတာ သိပ်ပြီး ကြိမ်နီကွေးရေးလိုက်တာ မဟုတ်ဘူး။ စိတ်ထဲမှာ ပေါ်လာတဲ့ထင်ချက် (Impressions)တွေကို ရေးလိုက်တာပါပဲကွာ။ ဘယ် နှယ်ကြောင့် မင်းတို့က စစ်ဆေး စူးစမ်းနေကြတာလဲ။ မင်းသောက်နေတဲ့ ရေကို ဟိုက်ဒရိုဂျင်(၂)ဆ၊ အောက်စီဂျင်(၁)ဆ ရောထားသော အိပ်ချ်တူးအို H₂O စသည်ဖြင့် ဓာတ်ခွဲတဲ့ ဓာတုဗေဒမဟုတ်ဘူး။ ဒိုင်နမိုတစ်ခုဟာ ဘယ် လောက်အင်အားနဲ့ လည်တယ်ဆိုတာ မီတာနဲ့ တိတိကျကျ တိုင်းထွာလို့ရတဲ့ ဂျူပီဗီဒီ မဟုတ်ဘူး။ အနုပညာက အနုပညာ၊ ဝိဇ္ဇာပညာ မဟုတ်ဘူး” ဟု ဖြေလိုက်ရ၏။

သည်လို ပြောလိုက်သည်ကို ကြားသော ကစားနေသည့် လမ်းပေါ် က ကလေးက အနုပညာ ဝိဇ္ဇာပညာများကို မေးမြန်းချင်ပေမည်။

ကလေးတို့ကား ကျောင်းကြီးများတွင် ပညာမသင်ရသေး။ စာကို နှံ့စပ်အောင် မဖတ်တတ်ကြ။ သည်ကလေးများအတွက် အနုပညာနှင့် ဝိဇ္ဇာ ပညာကို ကျွန်တော် တတ်သရွေ့ ပြောပြပါရစေ ခင်ဗျား။

ကလေးများအပို့

အနုပညာဆိုတာ ဘာလဲ။

အနုပညာဆိုသည်မှာ ဝိဇ္ဇာပညာ မဟုတ်။

ဝိဇ္ဇာပညာဆိုတာ ဘာလဲ။

ဝိဇ္ဇာပညာဆိုသည်မှ ဤကမ္ဘာကြီးရှိ ရုပ်ဝတ္ထုများ၏ ဖြစ်ပျက်တွန်း ကန်ပေါင်းစပ်ခြင်းများ၊ ထိုဖြစ်ပျက် တွန်းကန် ပေါင်းစပ်ပုံများကို ရှာဖွေစမ်း သပ်ကာ နည်းနာစနစ်အဖြစ်သို့ ဖွဲ့စည်းထားသော ပညာရပ်ကြီး ဖြစ်သည်။

ဝိဇ္ဇာပညာဆိုသည်မှာ ရုပ်ဝတ္ထု၏ အခြင်းအရာများ ဖြစ်သည်။

ဝိဇ္ဇာပညာတွင် အကြမ်းအားဖြင့် သတ္တဗေဒ(ကလပ်စည်းဘဝ၊ ဖြစ်ပုံ ပျက်ပုံ)၊ ဂျူပီဗီဒီ (ရုပ်ဝတ္ထုတို့၏ တွန်းကန် လှုပ်ရှားမှုအင်အား)၊ ဓာတုဗေဒ (ဓာတ်အချင်းချင်း ပေါင်းစပ်ကူးယှက်မှု)တို့ ပါဝင်သည်။

ဝိဇ္ဇာပညာကို ကိုင်တွယ် စမ်းသပ် တိုင်းထွာကြည့်၍ ရသည်။

အနုပညာကား ဤသို့ မဟုတ်။ ကိုင်တွယ် တိုင်းထွာ၍ မရ။ စာလုံး
ကာရန် အသံအရောင် မျဉ်းကြောင်း အထူအပါး အစက်ထောင့်သုံးခု စသည်
ဖြင့် ဖော်ပြသောပညာသည် အနုပညာ သုခုမပညာ ဖြစ်သည်။

အဲဒီတော့စိတ်ထဲ၌ ဘယ်လို ထင်မြင်လာသလဲဆိုတာသည် အနု
ပညာ၏ခံစားမှု သိရှိမှုပင်။

အနုပညာသည် ဝိဇ္ဇာပညာ မဟုတ်။ ရုပ် မဟုတ်။

ခေတ်က ဆုံးဖြတ်လိမ့်မည်

တယ်လီဖုန်းမှ သူငယ်ချင်းအယ်ဒီတာသည် ဆက်လက်၍ *ဝတ်ဒစ္စနေ၏အပြာ*
ကို သူ နားမလည်ကြောင်း၊ မကြိုက်ကြောင်း ပြောလျက် ရှိ၏။

ကောင်းပါပြီ၊ မကြိုက်ဘဲ နေနိုင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ကလည်း
အတင်းကြိုက်ရမယ် မဆိုလိုပါဘူး။ ခင်ဗျား သဘောပါ။

လေနုအေးဆိုတဲ့ စကားလုံးကို မင်းကြိုက်သလား ဟု ကျွန်တော်
က မေး၏။

ကြိုက်တယ်... အဲဒါက အဓိပ္ပာယ်ရှိတယ်၊ ငါလည်း ယုံတယ်

ဒါနှင့် နောက်ဆုံး တယ်လီဖုန်းဆက်သမားကလေး၏ အငြိအငြင်
ကိုမခံရအောင် **ကဲ ငါလည်း မတတ်နိုင်ဘူး၊ လေနုအေးရေးတုန်းက လူ
ကြိုက်အောင်ဆိုပြီး ရေးရတာ မဟုတ်ဘူး။ စိတ်ထဲ ပေါ်လာတာ ရေးလိုက်
တာ။ အဲဒီတော့ ငါရေးတဲ့စာကို ရာဇဝင်က သက်သေပြပါလိမ့်မယ်** ဟု
ပိတ်ပြောလိုက်ရ၏။

စကားလုံးက နည်းနည်းတော့ ကြီး၏။ သို့သော် စာပေကို ပြည်သူက
ဆုံးဖြတ်ပေမည်။

မိုးသောက်တာရာထစ်ပွင့်

ခနရှင်ဒီမိုကရေစီဟောင်းမှ ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီသစ်သို့၊ လူထုဟောင်းမှ
လူထုသစ်သို့...၊ တန်ဖိုးဟောင်းမှ တန်ဖိုးသစ်သို့၊ စာပေဟောင်းမှ စာပေ
သစ်သို့၊ ဤခေတ်၏ အခြင်းအရာ။

စာပေသစ်လင်းအရောင်။

ဤကဲ့သို့ အဟောင်းမှအသစ်သို့ ပြောင်းလဲလျက်ရှိသော ကြားဖြတ် အခါတွင် ဤကဲ့သို့ စာပေမှ တီးတိုးသံများ အကြားမှပင် ကြည်အေးသည် *စာပေသစ်* ဘက်မှ ပွင့်ဖူး၍ လာပေသည်။ အားတက်စရာ။

ကြည်အေးကို တာရာမဂ္ဂဇင်း၏ စာပေမွေ့သူ ပရိသတ်ကသာ သိရှိကြပေသည်။ သူမသည် အခြားမဂ္ဂဇင်းတွင် မရေးပေ။ လွန်ခဲ့သော (၃/၄)လကမှ တာရာကို နယ်အခြေကြောင့် ခေတ္တဆိုင်ငံထားစဉ် သူမသည် ပဒေသာတွင် ကဗျာ၊ ဝတ္ထုတိုများ ရေးခဲ့သည်။ ပဒေသာဂျာနယ်တွင် လက်ထောက်အယ်ဒီတာအဖြစ် ကူညီခဲ့သည်။

တာရာမဂ္ဂဇင်းမှာ... စောင်ရေနည်းနည်း ထုတ်ရသော စာပေမဂ္ဂဇင်း ဖြစ်ရာ ယခုအခါ မပျက်အကွက် ထွက်လျက် ရှိပေသော၊ စောင်ရေများသော၊ ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းတွင် ရေးသားရန် စီစဉ်ပေးရပေသည်။

ကြည်အေး၏ 'မိ' ဝတ္ထု

အမှန်အားဖြင့် ဤ*မိ' ဝတ္ထုမှာ ၁၉၄၈ ဧပြီလလောက်ကပင် တာရာအတွက် ပေးထားသော ဝတ္ထုရှည် ဖြစ်သည်။ တစ်နှစ်ခန့် ကြာပေပြီ။

တာရာကို (၁°-၁)တန်အဖြစ် တိုးချဲ့ထုတ်ဝေမည့် အပတ်တွင် ထည့်သွင်းရန် တောင်းထားသော ဝတ္ထုဖြစ်၍ ကြော်ငြာပင် ထည့်ဖူးသည်။ သို့သော် အကြောင်းမညီညွတ်သဖြင့် *မိ' သည် တာရာတွင် မပါခဲ့ပေ။ သို့နှင့် တာရာမှ ခေတ္တဆိုင်ငံထားစဉ် *မိ' ဝတ္ထုကို ရှုမဝတွင် ပုံနှိပ်ရန် စီစဉ်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

အိပ်မက်ထဲမှ ကဗျာပန်း

ကြည်အေးနှင့် သိရှိရပုံမှာ အိပ်မက် ဆန်သည်။

၁၉၄၇ ခု၊ နွေဦးလောက်က တာရာမဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာစားပွဲသို့ စာတိုက်မှ ကဗျာများ ရောက်လာ၏။ ရေးသူကို *ကြည်အေး* ဟု လက်မှတ်သို့ထား၏။ လိပ်စာ အမည်ရင်းကား မပါပေ။ ဆန်း၏။

အများအားဖြင့် ဆောင်းပါးပို့သူတို့သည် လိပ်စာကို အပြည့်အစုံ ရေးကြသည်။ အချို့များ ပို၍သေချာအောင် လိပ်စာကို နှစ်ကြိမ်လောက်ပင် သည့်လိုက်ကြသေး၏။ ယခု ကြည်အေးကား စာအိတ်ထဲတွင် ကဗျာပဲပါသည်။

အယ်ဒီတာထံသို့ စာပင် မပါ။ ကဗျာများ ဆက်ကာ ဆက်ကာ ရောက်လာ၏။ လိပ်မပါ။

အံ့ဩစရာ ကောင်းသည်မှာ ကဗျာတစ်ပုဒ်နှင့် တစ်ပုဒ် သိသိသာ သာတိုးတက်လာခြင်း ဖြစ်၏။ အိပ်မက်ထဲမှာလိုပင် ကဗျာပွင့်သည် မြန်သော အဟုန်ဖြင့် ကြီးရင့်ကာ သီးပွင့်လာသည်။ စကားလုံးများ သန့်လာသည်။ တိကျလာသည်။ အတွေးသည် ပြတ်သားလာသည်။

နောက် ဝတ္ထုတိုများ ရောက်လာ။ ကဗျာတွင် စကားလုံးနိုင်သူဖြစ် သဖြင့် စကားပြေမှာ ကြွယ်ဝ၏။ ထူးခြား ဆန်းသစ်၏။ လှ၏။ ကြည်အေး၏ ပထမဆုံး 'ထိုည' အမည်ရှိ ဝတ္ထုကို တာရာအမှတ်(၄)၊ ၁၉၄၇၊ ဧပြီလ ထုတ်တွင် ပုံနှိပ်ခဲ့၏။

ထိုအတွင်း ကဗျာများလည်း ရောက်လျက် ရှိ၏။ ကြည်အေးသည် ကဗျာများစွာ ရေးနိုင်သည်။ ကဗျာကို လွယ်လွယ်ပင် ရေးနိုင်ပုံရသည်။ သူမ ၏ဖိုင်တွဲထဲတွင် ကဗျာအမြောက်အများ တွေ့ရသည်။ ဒါကို သူမက "စိတ် ထဲမှာ ရှိတာကို ကဗျာနဲ့ ပြောပြဖွင့်ထုတ်လိုက်တာပါပဲ။ သူများဖတ်စေဖို့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ဘယ်မှလဲ မပို့ပါဘူး။ ကဗျာ စပ်လိုက်ရရင် ပေါ့သွားတယ်။ ဒါပါပဲ" ဟု ပြောသည်။

သူမသည် ကဗျာဆရာအစစ် ဖြစ်ပေသည်။ သူမသည် နာမည် မကျော်လို၊ ကဗျာကို ကုန်စည်အဖြစ် မရောင်းစားလို။ ကဗျာဆရာမ သက် သက်ဖြစ်သည်။

စာပေသစ်မှန်ဦး

'ထိုည' ဝတ္ထုနောက် ဆက်လက်၍ ကြည်အေး၏ ဝတ္ထုကဗျာများသည် တာ ရာမဂ္ဂဇင်းတွင် လစဉ် ပါရှိလာခဲ့ပေသည်။

အရိုင်းနှင့်ကဗျာ၊ ကြွေလူနှင့်ဆီ၊ ကိုယ့်ချစ်ဦး၊ စောင့်သူ၊ လက်စား ချေခြင်း၊ ရွှေပြည်တော်သည်၊ ယစ်ရွှေရည်၊ ဆွေ့ကိုပဲ အပြစ်ဆိုပါ၊ မေ့သား ရွှေစဉ် စသော ဝတ္ထုများ။

မျက်လုံးတာရာ၊ မိခင်မျက်နှာ၊ ခရီးဝေယံ၊ ရွှေလှိုင်းအညင်း၊ မိုး တိမ်ကိုမှာ၊ အို... လွမ်းသူရယ်၊ တသက်သက် စသော ကဗျာများ။

ကျွန်တော်သည် တာရာအမှတ်(၁)၊ ၁၉၄၆ ကစ၍ စာပေသစ်ဟူ

သောအသံကို ကြွေးကြော်ကာ တာရာမဂ္ဂဇင်းကို ထုတ်ဝေလာခဲ့သည်။ တတ်အားသရွေ့ 'စာပေသစ်' ၏ သဘောကို ဖော်ပြခဲ့သည်။

ကြည်အေးသည် တာရာဦးကတည်းကပင် ကျွန်တော် ရည်မှန်းထားသော စာပေသစ်မှခံဦးသို့ အံ့ဩဖွယ်ရောက်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ကျေးဇူးလည်း တင်ပါသည်။

အနုပညာနှင့် သတ္တပေဒကျောင်းသူ

ကြည်အေးတွင် မည်သူမျှ တုပ၍မရနိုင်သာ စာရေးမှု အရည်အချင်းများရှိသည်။

အနောက်သည် ပရိစ္စလေတို့၊ ဟားဗတ်ရီတို့ ပြောကြသော 'သိမြင်တတ်ခြင်း' ကြည်အေး၌ ရှိ၏။ ဆိုလိုသည်မှာ အသေးစိတ် ခံစားမိခြင်း၊ မြင်ခြင်း၊ ကြားခြင်း စသည် ဖြစ်၏။ ရှုန်းသွားသည် မရှိ၊ ပီဘီ အသေးအစက်ကလေးကစ မြင်၏။ ကြား၏။ ခံစားမိလိုက်၏။

ဒါကို နုသည်ဟု ပြောရမည်လား မသိပေ။ နုနယ်သေးကွေးခြင်း မဟုတ်။ အသေးစိတ်ကလေးများ ပါသော ရုပ်ထု၊ ပန်းချီကားချပ်ကို "လက်ရုက တယ်နုတာပဲ" ဟု ပြောလေ့ရှိ၏။ ဒီလို အနုမျိုးလည်း ပါ၏။ အင်မတန်ကို အသေးစိတ်၏။ အနုစိတ်၏။

ကြည်အေးသည် လူကိုပဲ လေ့လာလေ့လာ၊ ရှုခင်းကိုပဲ ကြည့်ကြည့်၊ စိတ်လှုပ်ရှားမှုကို ခံစားခံစား၊ အင်မတန် ပါး၏။ စေ့စပ်၏။ ထက်မြက်၏။ အကုန်လုံးကို သိမြင်လိုက်၏။ ထိုသိမြင်တတ်ခြင်းဖြင့် ပေါ်အောင် ဖော်တတ်၏။

ဒါသည် စာရေးဆရာကောင်းတို့၏ အင်္ဂါတစ်ရပ်ဖြစ်၏။ ထိုအရည်အချင်းရှိသူကား အတော်ရှား၏။ မရှိသလောက် ရှား၏။ ကြည်အေးသည် ထိုအရည်အချင်း ရှိသည်။ တု၍ မရနိုင်သော အရည်အချင်း။

သူ့စာများမှာ နုရုံတွင်မက လှပ၏။ လူ့ဘဝကိုမြင်ပုံ အတွေးအခေါ်မှာ ရင့်သန်၏။ သို့သော် သူမသည် အသက်(၂၀)မျှသာ ရှိသေးသည်။

တစ်နှစ်အတွင်း အံ့ဩဖွယ်ရာ တိုးတက်လာခြင်းကို မယုံနိုင်အောင် ရှိ၍ ကြည်အေးသည် ဘာစာများနှင့် ကြီးပြင်းလာခဲ့သည်ကို စုံစမ်းဖူး၏။ အင်္ဂလိပ်စာတတ်ဖြစ်၍ အင်္ဂလိပ်စာဖတ်သည်မှာ အထူးပြောဖို့ မလို၊ မြန်မာ

ဘာသာစကားကို ရှာဖွေနိုင်မှု တီထွင်နိုင်မှု၊ ကြွယ်ဝမှုများအတွက် လေ့လာ
ကြည့်ရာ တစ်ခါက သူမက မခံချင်တာနဲ့ “ကိုးခန်းပျို့တစ်ပုဒ်လုံး အလွတ်
ကျက်ခဲ့ဖူးတယ်။ အခုတော့ မေ့ကုန်ပါပြီ” ဟု ဆို၏။

အနုပညာဘက်လိုက်သော်လည်း သူမသည် သတ္တဗေဒကျောင်းသူ
ဖြစ်သည်။ တက္ကသိုလ်တွင် ရူပဗေဒ၊ ဓာတုဗေဒ၊ သတ္တဗေဒကို ယူသည်။

ကြည်အေးသည် ဖားခွဲရင်း စိတ်ထဲက ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို စပ်ချင်စပ်
နေပေမည်။

ခေတ်စမ်း

ကျွန်တော်ကဖြင့် ကြည်အေးကို ‘ခေတ်စမ်း’ အဖြစ် မြင်နေသေး၏။ သူမ
သည် ‘စာပေသစ်အတွက်’ စမ်းသပ်ရှာဖွေလျက် ရှိ၏။ (သူမ ရေးသောစာ
များကို ဖတ်ကြည့်ပါ။ စမ်းသပ်တွေ့ရှိလာသော စကားသစ်ဆန်း အမြောက်
အမြားကို တွေ့ရှိရပါလိမ့်မည်။)

တလောက သူစမ်းသပ်ထားသော ကဗျာတစ်ပုဒ်ကိုတွေ့ရ၏။ ကျွန်
တော်သည် လေးလုံးစပ်ထက် ကျယ်ဝန်းသော ကဗျာစပ်နည်းကို တောင့်တ
လျက်ရှိစဉ် သူမက စမ်းသပ်ကြည့်နေလေပြီ။

ဟော ---- ကြည့်စမ်း၊ ပီတောက်ကိုင်းအကြား၊
ခုနစ်ရောင် သက်တန့်တံတား၊
မြက်ခင်းမှာအစ ကောင်းကင်မှာအဆုံး၊
မိုးနဲ့မြေ သွယ်တွဲလမ်းခုံးခုံး၊
မိုးရေထဲ တံတားပေါ် လျှောက်ရအောင်၊
ဟေတော့ ဘေးနားတာပေါ့ဟောင်။
တံတားဘောင်ပေါ် ပြုံးလို့ တူတူထိုင်၊
ခူးရို့ ပီတောက် တစ်ခိုင် နှစ်ခိုင်။ ။

ကျွန်တော်တော့ ဤအစပ်ကို နှစ်သက်၏။ အစဉ်အလာသမားများ
က နှာခေါင်း ရှုံ့ကြပေမည်။ မောင်ဖြူး (ဒေါက်တာ ဝှမ်လျောင်)လည်း
ဤသဘောမျိုး ရေးဖူးသည်။

နိဂုံး

ယခု 'မိ' ကို ဖတ်ကြည့်ပါ။

'မိ' သည် Dead Reckoning အမည်ရှိ ရုပ်ရှင်ဝတ္ထုမှ မှီးသည်ဟု ဆိုနိုင်ရုံပဲ ရှိ၏။ (ကြည်အေးသည် ဒီတစ်ပုဒ်ပဲ မှီးရေးဖူးသည်။)

သို့သော် ရုပ်ရှင်ဝတ္ထုထက် ကောင်းတာတွေပါသည်ဟု ထင်၏...။ မှီးသည်ဆိုသော်လည်း သူမ၏ ပင်ကိုဉာဏ်က အများကြီးပါသည်။ သူမ၏ 'စာပေဟန်' က လွမ်းမိုးနေပေသည်။

မိကိုဖတ်လျှင် စေ့စေ့စပ်စပ် ဖတ်စေချင်၏။ ဒါမှ ကြည်အေး၏ အလှ၊ အနုကို အရသာ တွေ့နိုင်၏။

ဖတ်ရင်း စာကို စွဲလာသလား၊ ပုံပန်းသဏ္ဍာန်ကို မြင်လာသလား၊ ရင်ထဲက လှုပ်ရှားလာသလား၊ 'မိ' ၏ ဘဝကိုတွေးပြီး နေရစ်မလား၊ ကြည်အေး ဖန်ဆင်းကာ ခေါ်ဆောင်လိုက်သော 'မိ' တိုင်းပြည်ကို သင်သည် ရောက်သွားလေသလား။

အကယ်၍ ချစ်စွာသော စာဖတ်သူသည် ကြည်အေး၏ စာအရသာကို ခံစားပြီးလျှင် ကြည်အေးသည် (လူသိ မများသေးသော်လည်း) စာပေလောကတွင် ဘယ်နေရာက ရှိသင့်သည်ကို စိတ်ထဲက မှန်းပေတော့...။

ရုပ်ရှင်တေးကဗျာမဂ္ဂဇင်း

mngr

ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏
ကမ္ဘာ့မိန်းမစဉ်အတွက် သတင်းစာ

ခွပ်ဒေါင်းကိုရှာ
ဘယ်ချိန်ခါလဲ
လူထုအကြား
သွားလာလှုပ်ရှား
တွေ့ရမှာပဲ။ ။

ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်
ရှမ်းပြည်တောင်ကြော
မောတောင်တန်းနှင့်
သစ်ပင်ပန်းပင်
ရေပြင်အင်းလေး ကြိုဆိုလျက်။ ။

ဒဂုန်တာရာ
သာမိုင်းခမ်း
ဒီလိုင်း၊ တွဲ ၁၊ မှတ် ၇၊ (၂၇-၂-၂၀၁၂)။

မုန်းမှ ကယ်လီပိုးနီးယားသို့

မုန်းချောင်းဘေးမှ

အညာဒေသ၊ ရွာကလေးများ

ဘိုးဘွားစဉ်ဆက်၊ ဆင်းသက်လာရာ

ကြည်လင်စိမ်းပြာ၊ နွေခါဒူးဆစ်

ကျောက်စရစ်ခဲ၊ စိန်ခဲမြဲခဲ၊ ပုလဲပက်ကြဲ

လက်လက်ရေတွင် မြင်ရ၏။

ဗုဒ္ဓကြွလာ

ကျောင်းတော်ရာမြတ်၊ ဘုရားပတ်လည်

ပိဋကတ်တိုက်၊ တည်ဆောက်ခိုက်တွင်

ဖခင်ခေါ်ရာ၊ လိုက်ပါလာစဉ်

ဝန်းကျင်ရွာများ၊ လှည့်လည်သွားကြ

အဘွားပြောဖူး၊ ဘူးသည်စောင်းချမ်းကုန်း

မုန်းချောင်း၊ မုန်းချောင်း

ကျောင်းထိုင်ဦးပဏ္ဍိ၊ ရှိရာတည်းခို

စိုရွဲဆီများ၊ ရေမုန့်ဖဲစား

တမာရိပ်ကြား၊ ကွေပတ်ပြေးလွှား

ကစားသည့်ရွယ်၊ မျိုးရိုးနွယ်စ

မြင်ရကြားရ၊ တွေ့ခဲ့ရသည့်

မုန်းချောင်းဒေသ ပုံကားချပ်။

သီပေါနန်းကျ

တိုင်းပြည်ပျက်စ၊ မုန်းမှစွန့်ခွာ

ဧရာဝတီ၊ စုန်လာလိုက်ကြ
မြစ်ဝကျွန်းပေါ်၊ ရေဝန်းကမ်းညို
ကနစိုတောအုပ်၊ ရှင်းလင်းခုတ်တူး
ခားမဦးချ၊ မြေဆွထွန်ယက်
မျိုးဆက်ပြန်ပွား၊ လယ်သမားများ
အိမ်ခြေများလာ၊ ဖွဲ့စည်းကာလျှင်
ထိုင်ကူ ဆိုသော ရွာကလေး။

လယ်ကွင်းပြေည့်
လှေဖြင့်ထိုးသွား၊ ဝါးလုံးကျိုးကျ
ရယ်ကြမောကြ၊ စပါးပင်ကြား
ရေထုဆင်းမှ၊ လှေထွက်ရတော့
မျော့နက်တွယ်ကပ်၊ ရယ်ရာမှ ဝို
မိုးညိုလာပြီ၊ ရွာဆီမည်းမှောင်
မိုးထဲလေထဲ၊ လှေကိုပစ်ထား
ပြေးကြ လွှားကြ ပျော်စရာပ။

လရောင်ကျိုးကျ
ရွာထဲလျှောက်လည်၊ ပိတောက်ကိုင်းအောက်
မြေဝိုင်းချောမွတ်၊ မောင်းထောင်းဆန်ဖွပ်
လွတ်လပ်တေးဆို၊ ပျိုအိုတစ်သင်း
အတင်းပြောရင်း ဝိုင်းလုပ်ကြ။

နှင်းခဲတလင်း
ရွှေရောင်ဝင်းပ၊ လှုပ်လှုပ်ရွရွ
လေက အဝေ၊ စပါးလှေကြ
ကွေ့ကာဝိုက်ကာ၊ ကောက်လှိုင်းပဲ့ဘေး
ပြေးကာဆော့ကာ၊ လဝါဝါလေး
တိမ်ပြာမဟူရာ၊ ဇာပါးအထွေး

ညဉ့်ဦးလေအေး၊ ကောက်နံ့မွှေးမွှေး
ပြေးလိုက် ပုန်းလိုက်၊ ကောက်ရိုးပုံရွေး
တိုးဝင်အကွေး၊ လမြရေးရေး
စပါးပေါ်ချိန် လွမ်းမိသေး။

မြစ်လက်တက်တွင်
စီးဝင်ချောင်းကလေး၊ ကွမ်းသီးခြံဘေးမှာ
တံငါလှေပျက်၊ လဲလျောင်းလျက်တည့်
မောင်းသံဒူဒူ၊ ထုသူကင်းမဲ့
ပဲ့နင်းလှေသူကြီး၊ ဖိစီးဇရာ
ပုံပြင်မျှသာ၊ တုန်ရိစ္စာဖြင့်
မပြောနိုင်ရှာ၊ ယခုခါမူ
ဘောက်တူပေါ်တွင်၊ ဆွမ်းအုပ်တင်၍
ကိုရင်တစ်ပါး၊ လှော်ခတ်သွားသည်
ကမ်းပါးကပ်လိုက်၊ ကိုင်းငိုက်ရွတ်တွ
လှိုင်းထပွတ်ထိ၊ လှုပ်မိရာမှ
လေပံသီးကြွေကျ
တင်ကျိုးငှက်က လန့်ပြေး။

မော်တော်ပေါ်တွင်
ရှင်လောင်းတင်၍၊ ဗီယင်နာကာဖေး
ကိတ်မုန့်ကျွေးခဲ့၊ ရေခဲမုန့်နှင့်
ဘင်ဂျိုရိုင်းနှင့်၊ ဟွန်းတယောနှင့်
ရေတွင်မျောပါ၊ ငှက်ပျောတုံးထက်
ဗျိုင်းငှက်တစ်ကောင် ငေး။

ငယ်စဉ်ဘဝ
ဒုတိယမျိုးဆက်၊ ကောက်ရိုးရနံ့
နွားချေးနံ့နှင့်၊ ပဲရစ်ညခင်း ရေမွှေးနံ့

ထွေးရောမတူ၊ ကျေးလက်နှင့် မြို့မြေ
 ဘုန်းကြီးကျောင်းမှ တက္ကသိုလ်
 ကိုလိုနီခေတ်၊ ကြီးပြင်းဖြစ်ခဲ့
 မုန်းကျောက်စရစ်ခဲ၊ သဲပွင့်ရွှေလျား
 သစ်သားပန်းပု၊ ထုဆစ်ပန်းကွက်
 လှေပျက်ကြွင်းကျန်၊ ရွှေရောင်ယွင်းလွင့်
 ပင့်ကူအိမ်မြှေး၊ လိမ်ယှက်ရစ်ကာ၊ ပြစရာတည့်
 အမည်စာလုံးသာ
 ပထမမျိုးဆက် ပုံပြင်များ။

ဒုတိယ မျိုးဆက်
 ငါတို့လက်ထက်၊ သည်မျိုးဆက်ကား
 မြေများ၊ ခြံများ၊ ပိုင်ဆိုင်ထားသည့်
 အမွေဆက်ခံ၊ ကြွင်းကျန်ပစ္စည်း
 ထိုင်ပြီးစားကြ၊ မတိုးပွားခဲ့
 နှစ်များကြာလျှင်၊ မြေရှင်စံနှစ်
 ခေတ်နှင့် ကွာဝေး၊ တဖြည်းဖြည်းချင်း
 သက်ဆင်းရွေ့လျော့၊ တိမ်ကောလာစဉ်
 ပွားမြင်ရှာကြ၊ တတိယ မျိုးဆက်
 လက်ထက်ရောက်ခါ၊ ပြစရာကား
 စိန်ခြယ်မြဲကွင်း၊ စိမ်းဝင်းပျပ်ပျပ်
 ကြောင်လက်စွပ်နှင့်၊ ငွေကွပ်စားမြှောင်
 မဟော်ဂနီရောင် ဝီရို၊ ရွှေတို ရွှေစ
 သက္ကလတ်စ၊ ရှန်ဟဲဖဲစ
 ဇင်းမယ်ထဘီ၊ ဗန်ကောက်လုံချည် မြင်းချေးရောင်
 သည်လောက်သာ၊ ကြည့်စရာတည့်
 မျက်စိပေကလတ်၊ တဖျတ်ဖျတ်နှင့်
 ရင်သပ်ရှုမော၊ အံ့ဩတွေဝေ
 ဘာတွေပါလိမ့်၊ ခုခါခေတ်သစ်

ခရစ်ပြုံးပြက်၊ ပဂ္ဂိုပိတိတ်
ပေါ်လီယက်စတာ၊ ဖိတ်လက်ပွင့်စုံ
အိတုန်အိဂုံ၊ မလေးဂုံတဲ
ရှေးနဲ့မတူ သူတို့ခေတ်။

သူတို့ မေးကြ
ဒုတိယ မျိုးဆက်၊ ကျွန်တော်တို့ လက်ထက်အကြောင်း
ဆောင်းလဟေမာန်၊ နှင်းခညတွင်
မောင်းနှင်ခုတ်သွား၊ မီးရထားက၊ ရိုးမကို ဖြတ်
နှင်း တရစပ်၊ တောအထပ်ထပ်
ပတ်သန်းခရီး၊ တောင်တွင်းကြီးလမ်း
တောပန်း တောင်ပန်း၊ သင်းပျံ့ကြိုင်လှောက်
ထိုရေနံချောင်း ချောက်၊ ရေနံမြေတစ်လျှောက်
နှင်းပေါက်ဇာပါး၊ လူထုကြားတွင်
တရားဟောကြ၊ စည်းရုံးကြနှင့်
အလယ်ပစ္စည်း၊ အရန်ဇရပ်
သပိတ်တပ်စခန်း
ထန်းပင်ရိပ်ကြား၊ အုတ်ခုံနားတွင်
အလုပ်သမား၊ လယ်သမားများနှင့်
ထမင်းထုပ် အတူ စားကြသည့်အကြောင်း
သောင်းပြောင်းထွေလီ၊ ကိုလိုနီခေတ် ဖက်ဆစ်ခေတ်
စစ်နှင့်တော်လှန်ရေး၊ အဝေးကျန်ရစ်
သက်သေခံပစ္စည်း၊ ကြီးကြီးမားမား
ထောက်ထားမရှိ၊ တိုတိတိုစ
ပုံတိုပတ်စ၊ ကဗျာစ ဝတ္ထုစ
မှတ်မိသမျှ၊ ပြောပြနေစဉ်
မျက်စိပေကလပ်၊ တဖျတ်ဖျတ်နှင့်
ရင်သပ် အံ့ဩ၊ ငေးမော ပန်းလျ
ဒုတိယမျိုးဆက် ပုံပြင်များ။

တတိယ မျိုးဆက်
သည်လက်ထက်ကာ၊ ရုန်းကန်မှုများ
လှုပ်ရှားမှုများ၊ အဟုန်ကြီးမား
အမျိုးအစား၊ တွေ့ပြားယှက်သန်း
နက်နဲရှုပ်ထွေး၊ အမေးပစ္စု
အဖြေရှာကြ၊ များလှစွာပင်
လူငယ်သဘာဝ၊ တွေးဆ စဉ်းစား
ဉာဏ်အားရှိသမျှ၊ ကြိုးစားအားထုတ်
စာအုပ်ရှာလည်း၊ မတွေ့ဘဲလျှင်
ကျောင်းနံရံပြင်၊ မြင်ရ ကြားရ
တွေ့ရ ကြုံရ၊ သံပြိုင် ယိမ်းက
တီးကြ မှုတ်ကြ၊ ကော်ပီ ဂီတ
ဗီဒီယိုမှ၊ ပစ်ကြ ခတ်ကြ
ချွတ်ကြ ဖော်ကြ၊ ပျော်ကြ ပါးကြ
သရဲကား ဓားကား၊ နံချပ်ကူကား
မှောင်ခိုယူသွင်း၊ ဂျင်းအင်္ကျီများ
နေကာ မျက်မှန်စိမ်းများ၊ အသံသွင်း တိပ်ခွေများ
သံလိုက်ထိန်းချုပ်၊ ကစားစရာ အရုပ်များ
ဈေးကွက်စည်ကား၊ ဆူးလေဘုရား လမ်းဘေး
ဟေး ဟေး ငြာသံ၊ ဆူညံအော်လျက်
လက်မှတ်ရုံပေါက်၊ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက်တွန်း
ဂျိမ်းစ်ဘွန်းကား၊ သိုင်းဇာတ်ကား။

ဤပတ်ဝန်းကျင်
တွေ့မြင်ခံစား၊ အာရုံများစွာ
လှုပ်ရှားလူးလွန်း၊ ရေသေ ကူးခပ်
ကမ်းစပ်မရောက်၊ အခေါက်ခေါက်တည့်
တဖြောက်ဖြောက်လျှင်၊ မိုးပေါက်သံထင်
မှန်ရိပ်ဖိတ်စဉ်၊ ကြည်လင်သံမျှင်

'လေဆိပ် ဆင်းတော့မယ်' ဟု၊ အငယ်လေးထံမှ
 နှုတ်ဆက်သံကြား၊ စိတ်မှာလှုပ်ရှား
 'ဘာမှာမလဲ' မေး၊ ရင်ထဲတုန်ယင် 'ပန်းချီဆေး' ဟု
 နှမ်းလျှသံဖြင့်၊ ဖြည်းညင်းပြန်ပြော
 စကားသံအဆုံး၊ ဖုန်းချသွားပြီ
 အဝေးဆီလွင့်
 ညီမများရှိရာ၊ ထွက်ခွာသွားစဉ်
 မိုးသားညိုဆင်၊ မျောပါလေနှင့်
 ငါလျှင်ငေးမော၊ မုတ်သုံကြားမှ
 မျိုးဆက်များကား
 ဝေးကွာ သွားကြ၊ မုန်းမှ လော့စ်အိန်ဂျယ်လိစ်
 ရေကြည်ရာလွမ်း၊ ငြိမ်းချမ်းပင်လယ်
 ကျယ်လည်းတစ်မဟုတ်၊ ခလုတ်နှိပ်ရုံ
 ရုပ်မြင်သံကြားတယ်လီဖုန်းမှာ တွေ့ကြစို့နော။ ။
 (ကယ်လီဖိုးနီးယားရောက် ဆွေမျိုးများသို့)

ဒဂုန်၊ မေလ၊ ၁၉၈၅။

ကန္တာရနှင့်ဆီ

(က)

၃၃ လမ်း

ဖြတ်သန်းခဲ့ရာ၊ စစ်အမာရွတ်
 ကျန်ရစ်ခဲ့သော၊ ဒုတ်နံရံနှစ်ခုကြား
 ဗုံးဒဏ်ကွက်လပ်၊ နေရာထက်တွင်
 လက်ဖက်ရည်ဆိုင်၊ တိုင်ထူမိုးထား
 ခွေးခြေပုများ၊ ပုတီးစု ဒီတစ်စု
 လူစုရာ မလို၊ နီးရာ ဆွဲထိုင်
 ဆိုင်ရှင်ကို အော်၊ တီးကော် မှာကြား
 ချိုပေါ့ ဆိမ့်ခါး၊ ညံ့စီသွားအောင်
 သတင်းစကား၊ ဆူညံကြားမှာ
 ရသထွေပြား၊ ရှုပ်ထွေးမြားမြောင်
 ဂန္ထဝင်လား၊ မော်ဒန်လား
 အသစ်လား၊ အဟောင်းလား
 စကားလုံးခုန်ကြွ၊ ပြင်းပြလေထန်
 ဝေဖန်ကြ၊ ဆွေးနွေးကြ
 ရယ်ကြ မောကြ၊ ကြေညာကြနှင့်
 မခွဲမခွာ၊ ဝင်ထွက်ကြဆဲ
 ပန်းကန်ထဲမှာ၊ လှိုင်းခတ်စမြဲ
 မှိုင်းမြဲ နှင်းသ၊ ကြာပွင့်နီခ
 ပိတောက်ဝင်း၊ ငှက်ဝေစ
 ကောင်းကင်ပြာဖောက်၊ နေပြောက်ဝေးရာ
 အသာရွှေကြ၊ နဝရတ်ရောင်စုံ
 စီးဟုန်မြားကြ၊ မိုးထဲ လေထဲ

လူစုမကွဲ၊ မင်းပွဲ စိုးပွဲ
 ပုလဲပွဲနှင့်၊ စိန်ပွဲ မြဲပွဲ
 ကျောက်စိမ်းပွဲ၊ ပတ္တမြားပွဲ
 နီလာပွဲ မဟုတ်၊ ရွှေဖြူပွဲ မဟုတ်
 ရေခဲမုန့် မပါ၊ မလိုင်ကိတ် မပါ
 ကရဝိတ် မဟုတ်၊ အင်းလျားမဟုတ်
 ဖန်သား မှန်သား၊ ကျောက်ပြားမခင်း
 မြေသားပေါ်တွင်၊ အတူယှဉ်ကာ
 ဝတ္ထုရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာ
 ဝေဖန်ရေးဆရာ၊ အနုပညာဆရာ
 လွတ်လပ်စွာ၊ ပွင့်လင်းစွာ
 အဆင့်အတန်းမခွဲ၊ အရွယ်မခွဲ
 ဖလှယ်ကြ၊ ငြင်းခုံကြ
 စာပေဇီဝ၊ လှုပ်လှုပ်ရွရွ
 အတိတ်လှိုင်းများ၊ ရိုက်ခတ်သွားခဲ့
 ရာစုတစ်ဝက်၊ မျိုးဆက်များစွာ
 ပြုံးပြက်ဖြတ်သန်း၊ ပုံကားချပ်များ
 တဖျတ်ဖျတ် ပေါ်လာကြသည်မှာ။

(ခ)

ငါ့ ငယ်စဉ်က
 ဘာမျှ မရှိ၊ ဘာမျှ မသိ
 အိပ်ရာဘေးမှာ၊ စာအုပ်တွေသာ
 စာကြည့်စားပွဲ၊ စာအုပ်ပြန်ကျဲ
 ဘလ္လာတီယပျို၊ ဥမ္မာဒန္တီပျို၊
 စိန္တကျော်သူရတု၊ ရာမရကန်
 ကြိမ်ဖန် ဖတ်မိ၊ ဒါပဲ ရှိသည်
 မဟာဂီတ၊ ဖတ်ရ အမော

မယ်ဒလင်ကြီးညို၊ တို့မိ ခတ်မိ
ငါ့အဖို့ကား၊ ကစား မရှိ
အဖော် မရှိ၊ အတွေ့ မရှိ
သိစရာကား၊ စာလုံးများတည်း
ငါ၏ ဘဝ၊ ကျဉ်းမြောင်းလှ၏
ပါဠိပေါရာဏာ၊ ငါ၏ သညာ
ထိုအခါတွင်၊ ဂန္ထဝင်ဟန်
ရှေးဟန်ရတု၊ သီကုံးမှုက
ဒါပဲ တကုပ်ကုပ်၊ လုပ်မိခဲ့သည်
စာလုံးဆီမှ၊ စာလုံးဆီသို့
လှည့်လည်ကူးသန်း၊ အဆန်းမပါ
ငါ၏ စာပေဘဝ အစများ။

ကိုးခန်းပျို့မှ
အင်းဝ တောင်ငူ၊ နတ်ရှင်နောင်ရတု
ဖွဲ့မှုစပ်ဟပ်၊ အတတ်ပညာ
ပန်းချီဆွဲစဉ်၊ ဆေးခဲဖျော်ရင်း
အရောင်ချင်းရော၊ စပ်သောစံနစ်
အသစ်ဖြစ်လာ၊ ငါ သိလာရ
စုတ်တံမှသည်၊ စကားလုံးစပ်
ဖြစ်ရပ်များစွာ၊ တွေ့ကြုံလာမှ ငါ သိရှိ။

ကျောင်းသားဘဝ
စာမှ တစ်ပါး၊ အခြားမသိ
စွဲမိစွဲရာ၊ ဖတ်နေရာမှ
တစ်ခါတစ်ရံ၊ မီးပျက်သွားက
ဖယောင်းတိုင်ထွန်း၊ ဖတ်ချင်လွန်းက
ဆံပင်မီးမြှိုက်၊ အော်လိုက်ကြရာ
ခေါင်းငိုက်ဆံဝဲ၊ ရှုံးမြည်သံ

ညောင်နံ့ရပြန်၊ ဆံပင်ကို စမ်း
ထိတ်လန့်ရင်ဖို့ ဖြစ်ခဲ့ရ။
ကျောင်းပိတ်ရက်အတွင်း
ရန်ကုန်ဆင်း၍၊ မဂ္ဂဇင်းတိုက်သွား
ဆူးလေဘုရားလမ်း၊ ခမ်းနားထည်ဝါ
ရွှေစာလုံးမှန်ရောင်၊ တောက်ပြောင်ဝင်းပ
မရဲတရဲ အကဲခတ်ရင်း
အယ်ဒီတာစားပွဲ၊ ရင်ထဲ လှုပ်ရှား
အနားကပ်၍၊ မေးမြန်း တွေ့ဆုံ
မယုံသင်္ကာ၊ ကျောင်းသားကဗျာရှင်
စစ်လား ဆေးလား၊ ဘုန်းကြီးတစ်ပါး
ရေးသားလေသလား၊ ထင်မှတ်မှား၍
စကားလက်ဆုံ၊ ယုံကြည်သွားမှ
ငဲ့အား ဖော်ရွေ ဆက်ဆံ၏။

ထိုအခါမှာ

တွေးစရာများ၊ ဆူဝေသွားခဲ့
ငဲ့အရေးအသား၊ သူတစ်ပါးဟန်
ဂန္ထဝင်ဒဏ်၊ ခံရလေပြီလော။

တစ်ဖန် ယစ်ဝေ၊ တွေ့နေသည်မှာ
ငါ၏ ကဗျာ၊ ဆန်းအလင်္ကာ
စံဝင်ကိုက်မီ၊ ညီညွတ်နေသော
ချောမောပြေပြစ်၊ ဖြစ်နေပြီလော
ငါ၏ ရောထွေး ခံစားမှု။

ကျောင်းသား ဘဝတွင်
လင်္ကာပုံသဏ္ဍာန်၊ အခြေခံလျက်
အတွေ့အကြုံ၊ စုံလင်ထွေပြား

သမိုင်းကြုံလတ်၊ ဖြတ်သန်းသွားသော်
 စစ်နှင့် တော်လှန်ရေး၊ အဖြစ်အပျက်
 ထင်ဟပ်ချက်က၊ ရိုက်ခတ်သမျှ
 ဟဒယမှာ၊ ခြစ်ရာကောက်ကြောင်း
 ပုံသွန်းလောင်းမှာ၊ ငယ်စဉ်ကလို
 နို့ပျိုညံ့သက်၊ ပေရွက်စိမ်းနို့
 မသင်းပျံတော့၊ ထည်ဝါခွဲညား
 စိန်မြင်ခြယ်၊ ခြူးနွယ်ကြာမြိတ်
 ထီးရိပ်နန်းသုံး၊ စကားလုံးများ
 အစားထိုးရန်၊ ဖန်တီးသော်လည်း
 အဟောင်းထဲမှာ၊ အစအန
 လိမ်းကျံရနှင့်၊ ပထမတွင်
 ရောယှက်ရာမှာ၊ နောင်အခါများ
 ခံစားမှုမှာ၊ စီးဆင်းကျလာ
 ကောက်ခါယူကပ်၊ ပြည်သူ့သင်ပြ
 စကားလုံးများ၊ တိုးပွားလာရ
 သမိုင်းခေတ်များ၊ ဖြတ်သန်းသွားလျက်
 အဟောင်းအသစ်၊ ခေတ်က ဆုံးဖြတ်
 အများသုံးစကား၊ ငါအားထားရန်
 ကြာပွင့်နိမြန်း၊ ပန်းအလှနေရာ
 ခေါင်ရန်းအစားထိုး၊ မရေးသားခဲ့
 တကယ်ရှိထား၊ ပုံကားချပ်ကို
 အသိတရား၊ ပဲ့ကိုင်ထားရ
 လှပ လတ်ဆတ်၊ ဆေးရောင်စပ်ဖြင့်
 တတ်ကျွမ်းသမျှ၊ ခြယ်မှုန်းမွန်းသ
 ငါ လှည့်လည်သော၊ ငါ လှုပ်ရှားသော
 ငါ ခံစားသော၊ ပုံကားချပ်များ
 စံထားဖွဲ့နွဲ့၊ ဖော်မမဲ့တော့။

(ဂ)

ယနေ့မှာကား
 ငါတို့ခေတ်ထက်၊ မျိုးဆက်သစ်များ
 ဖြတ်သန်းသွားသော၊ သမိုင်းခေတ်များ
 ဆန့်ကျင်ဘက်များ၊ ထွေပြားလှပေ
 အမှန်နှင့် အမှား၊ တရားနှင့် မတရားမှု
 မူဟောင်းထိန်းမှုနှင့်၊ အသစ်ပွင့်မှု
 အင်အားစုတို့၊ ရောယှက်လှုပ်ရှား
 ပုစ္ဆာအထွေထွေ၊ ဖြေရှင်းရကြောင့်
 ခုခံစွမ်းအား၊ တိုးပွားလာရ
 ယနေ့မျိုးဆက်၊ တိုးတက်ရန်မှာ
 ငါတို့ခေတ်ထက်၊ ထက်မြက်ပျံ့။

(ဃ)

နေ့လကြယ်နှင့်
 ပင်လယ်မြစ်ချောင်း
 တူးမြောင်းအင်းအိုင်
 စုံမြိုင်တောတောင်၊ လျှိုမြောင်လမ်းမ
 မြို့ပြကျေးလက်၊ ကူးဆက်ရောပြွမ်း
 အံ့မခန်းမျှ၊ ကြီးကျယ်လှသည့်
 အနီးအဝေး၊ ပပျောက်စေရ
 နိဿယဗေဒ၊ တစ်ခေတ်သစ်လည်း
 စစ်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ဖြေရှင်းမပေးနိုင်
 ငါ၏ အနုပညာ အယူအဆ။

ငါတို့ငယ်စဉ်
 သင်ကြားပေးသည့်၊ ကိုလိုနီစံနှစ်
 ပဒေသရာဇ်စံနှစ်၊ ထိုခေတ်ပညာရေး
 လေ့လာစရာ၊ စာအုပ်ပါပေ

စာပေဝိုင်း မရှိ၊ လေထန်ကုန်း မရှိ
 မိမိဘာသာ၊ လေ့လာကြရာ
 ပရိဂုဏ်ပြင်ပ၊ နံရံက ထွက်
 လမ်းမပေါ်၊ မြစ်ရိုးပေါ်
 တောင်တန်းပေါ်၊ ပစ္စယံပေါ်
 ငါ့ပြတ်သန်းသွား၊ သမိုင်းခေတ်များ
 ခံစားမှုမှာ၊ စာလုံးရုပ်ကြွ
 နှင်းမြိတ်ပြေစ၊ ရွက်ဝါခြွေပိုက်
 ရှုပ်တိုက်ပြေးလွှား၊ အသံကြားမှ
 ခံစားမှုက၊ ထိန်းမရတော့
 ပိတောက်ရနံ့၊ မွှေးရှသင်းမြဲ
 ထိန်းမရတော့၊ လရိပ် ကြယ်ရိပ်
 မြရိပ် စိန်ရိပ်၊ ထိန်းမရနိုင်
 အတိတ်ရိပ်များ၊ ထိန်းမထားနိုင်
 မခိုင်စိမ့်ဖိတ်၊ စိတ္တဇလော
 ယဉ်ကျေးမှုများ၊ စိန်ခေါ်သံကြား
 သံပြင်ပူလောင်၊ နေရောင်တံလှုပ်
 တရစပ်မှာ၊ ရေမဝပ်ဘဲ
 သဲမှုန်လေကြော၊ တပေါ်ဝေါနှင့်
 ကန္တာရထက်၊ ခက်ခဲနက်နဲ
 ဆူးပင်ထဲမှာ၊ လှပသော မွှေးမြဲသော
 နှရွဲသော၊ နီကြွသော
 နှင်းဆီပွင့်ကို ဖြစ်လိုပါ၏။
 နှင်းဆီပွင့်ကို မြင်လိုပါ၏။ ။

ရွှေလှိုင်းခတ်သံ၊ သြဂုတ်လ၊ ၁၉၉၁။

eəo

ကင်းပါး

ကိတ်

ဝတ်ကျမ်း

ခေတ်ပေါ်တေးဂီတ ရေးကြောင်းများ

က

စောစီးစွာပင် ခေတ်ပေါ် မြန်မာဂီတ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ရှင်းရပေမည်။ ခေတ်ပေါ် မြန်မာဂီတသည် (၂၀)ရာစုအစက စတင်၍ ရေတွက်ရပေမည်။ ခေတ်ပေါ် မြန်မာဂီတသည် သီချင်းကြီးဟုခေါ်သော မြန်မာ့ဂန္ထဝင် တေးဂီတနှင့် စတင်၍ လမ်းခွဲသော ခေတ်ပေါ်ဂီတဟူ၍လည်း တစ်နည်းဆိုနိုင်မည် ထင်သည်။ ရှေး သီချင်းကြီးတွင် ဂီတ၏ ဝိသေသများ ရှိသည်။ အဆိုဘက်တွင် စာသား၏ အက္ခရာပုဒ်အတိုင်း မဟုတ်ဘဲ၊ အချသံတွင် အသံရှည်ဖြင့် ဆွဲငင်သီဆိုသော ဝိသေသရှိသည်။ ခေတ်ပေါ်တေးဂီတတွင်ကား ဤကဲ့သို့ မဟုတ်။ ဆွဲငင်၍ မဆိုရတော့ဘဲ အက္ခရာတစ်လုံးချင်းအတိုင်း တေးသံကလည်း တညီတည်း တီးခတ်ဖွဲ့ရသော အမျိုးအစားဟု မှတ်သားမိသည်။ ယင်းခေတ်ပေါ် မြန်မာ ဂီတအစတွင် ကျိုက်လတ် ဦးပြုံးချို၏ တောဘုမ္မာသီချင်းသည်လည်း အစော ဆုံး ခေတ်ပေါ်သီချင်းဟု ဆိုနိုင်သည်။ ထို့နောက် ၁၉၃၀ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် တို့ဗမာအစည်းအရုံး ပေါ်ထွက်လာသောအခါ တို့ဗမာအစည်းအရုံး သီချင်း အဖြစ် ဝိုင်အမ်ဘီဆရာတင်၏ တကောင်းအဘိရာဇာချီသော တို့ဗမာသီချင်း ပေါ်ထွက်ခဲ့သည်။

တို့ဗမာသီချင်း၏ သံပြိုင်အပိုဒ်မှာ မြန်မာသံစစ်စစ် မဟုတ်ဘဲ၊ ကမ္ဘာမကျေ မြန်မာတတွေ တေးသံမှာ အနောက်နိုင်ငံဟန် ဖြစ်သွားသည်။ ထို့နောက်တွင် အနောက်နိုင်ငံ အင်္ဂလိပ်အသံဟုလည်းခေါ်သည့် တေးသွားများ ပေါ်ထွန်းခဲ့သည်။ ယနေ့ခေတ်တွင် ခေတ်စားနေသော ကော်ပီသီချင်း၏အစ ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ထို့နောက် မြန်မာ့အသံနှင့် အင်္ဂလိပ်အသံ ရောထားသော ခေတ်ပေါ် မြန်မာသီချင်း ပေါ်ထွက်သည်။ ထိုအခါတွင် မြို့မငြိမ်း၏ နတ်သျှင် နောင်သီချင်း ပေါ်ထွက်လာသည်။ ယင်းသည် မြန်မာသံစင်စစ် ဖြစ်သည်။ သီချင်းအပိုဒ်ထဲတွင် ပေါ်နေလျှင် နတ်သျှင်နောင်ရတု ပါရှိသည်။ ထို့နောက် “ပျိုမှာတမ်း” သီချင်းတွင် အင်္ဂလိပ်အသံနှင့် ဗမာအသံ ရောယှက်ထားသော

သီချင်းအဖြစ် ပေါ်လာသည်။ ယင်းသည် စစ်မဖြစ်မီခေတ်က ခေတ်ပေါ်မြန်မာ သီချင်း ဖြစ်သည်။ သည့်နောက် လွတ်လပ်ရေး ရပြီးသည့်နောက် မြန်မာတို့ သည် ကမ္ဘာနှင့် ပို၍ ဆက်သွယ်မိလာကြသည်။ ထိုအခါ အနောက်နိုင်ငံမှ တေးသံများ၏ သြဇာလည်း သက်ရောက်လာတော့သည်။

ခ

ခေတ်ပေါ်မြန်မာဂီတကို အကြမ်းအားဖြင့် (၃)မျိုး၊ (၃)စား ခွဲခြား၍ ရမည် ထင်သည်။ မြန်မာသံသက်သက် နတ်သျှင်နောင်၊ သက်ဝေ စသော သီချင်း များ၊ ထို့နောက် မြန်မာသံနှင့် အနောက်နိုင်ငံသံ ရောယှက်ထားသော သီချင်း များ၊ ပျို့မှာတမ်း၊ ပပဝင်း စသော သီချင်းများ၊ အင်္ဂလိပ်သံ ဆိုသည်မှာ အင်္ဂလိပ်သီချင်း၏ ကော်ပီမဟုတ်ဘဲ အင်္ဂလိပ်ဟန်ဖြင့် မြန်မာဆန်ဆန်ဖွဲ့ထား သော သီချင်းများကို ဆိုလိုသည်။ ရွှေတိုင်ညွန့်၏ နဂါးနီသီချင်းမျိုးလည်း ပါဝင်သည်။ နောက် တတိယ အမျိုးအစားသည်ကား အနောက်နိုင်ငံ၏ပုံစံ တီးဟန်အတိုင်း ဖွဲ့လိုက်သော သီချင်းများ၊ တက္ကသိုလ် ဖေဆန်း၏ ချိုတေး သံသာဟု ချီသော အီလက်ဇန်းဒါးရက်ပ်တိုင်းပင် သီချင်းမျိုး၊ ယင်းတို့သည် ကား စစ်မဖြစ်မီခေတ်ကာလက ပေါ်ထွန်းလာခဲ့သော ခေတ်ပေါ်သီချင်းများ ၏ အမျိုးအစားကို အကြမ်းအားဖြင့် တွေ့သည့်အတိုင်း ခွဲခြားသတ်မှတ်ထား ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ စစ်ပြီးခေတ် ၁၉၅၀ ကျော်ကာလအထိ ယင်းအမျိုးအစား များပင် ခေတ်စားခဲ့သည်။ စစ်ပြီးစောစောပိုင်း ဖဆပလခေတ်တွင် ကိုမြကြီး၊ မေလှမြိုင် စသော အဆိုတော်များ လူကြိုက်များစ ပြုလာသည်။ ကိုတင်လှိုင်၊ ကိုသန်းလှိုင်၊ စန္ဒရားချစ်ဆွေ စသော မြန်မာဟန် မြန်မာဂီတများ လူကြိုက် များစ ပြုလာသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။ ထို့နောက် ၁၉၈၀ ဝန်းကျင်တွင်ကား ကော်ပီဟု ယခုအခါ ခေါ်နေကြသော အနောက်နိုင်ငံ အသံအတိုင်း တီးမှုတ် သော အသံအမျိုးအစားများသည် ဈေးကွက်တွင် ထင်ထင်ပေါ်ပေါ် ရောက်ရှိ လာကြသည်။ စစ်မဖြစ်မီခေတ်က ဓာတ်ပြားခေတ်၊ စစ်ပြီးခေတ် နောက်ပိုင်း (၁၉၇၀)ခေတ်က စတီရီယိုဟု ခေါ်သော ကက်ဆက် သီချင်းခွေများသည် ဂီတလောကတွင် ပင်ရောက် လှိုင်းထခဲ့သည်။ ထိုအခါက မြန်မာ့အသံဟု ခေါ်သော မြန်မာ့အသံလွှင့်ရုံက မြန်မာသံများသည် မြန်မာ့အသံ အပြင်ဘက် လောကနှင့်မတူ၊ ကော်ပီဟုခေါ်သော အနောက်နိုင်ငံ အသံသက်သက်တို့က

ထင်ပေါ် လှုပ်ရှားလာခဲ့သည်။ မင်းမင်းလတ်၏ ပေါက်ကွဲမှု သီချင်းချိုး၊

လွန်ခဲ့သော(၁၀)နှစ် ခေတ်များအတွင်းက ဂီတရေးရာတွင် အလား
ဆိုင်များလည်းပေါ်။ ကက်ဆက်ခွေများလည်း ပေါ်လာသဖြင့် အနောက်နိုင်ငံ
ကော်ပီများသည် အတော်ပင် လှုပ်ရှား ခေတ်စားလာသည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။
သီချင်းသားများကတော့ နုပျိုပွင့်သစ်စ လူငယ်များကို ကိုယ်စားပြုသော
ကဗျာစာသားများ ဖြစ်သည်။ တီးဟန်မှုတ်ဟန်ကတော့ အနောက်နိုင်ငံသက်
သက်၊ အနောက်နိုင်ငံအတိုင်းပင်။ အနောက်နိုင်ငံ ကိရိယာများဖြင့် တီးခတ်
ဖွဲ့နွဲ့နိုင်ကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ မကြာသေးမီကပင် ဂီတသစ်သဘောမျိုးဖြစ်
သော နောက်တစ်ခု ဂီတဆိုသော အမည်ဖြင့် အော်ဟစ် ပေါက်ကွဲသော
ဂီတများ ခေတ်စားလာသည်။

၁၉၈၀ ကာလတွင် မွေးသော ဆယ်ကျော်သက်များကတော့ မြန်
မာသံများကိုပင် နားမထောင်ချင်ကြတော့။ အနောက်နိုင်ငံ ကော်ပီများကိုသာ
ဝယ်ယူ နားထောင်ကြသည်။ သူတို့က တွံတေးစိုးအောင်၏ သီချင်းများကို
နားပိတ်ထားသည်။ သို့သော် တွံတေးစိုးအောင်သည် လွန်ခဲ့သော အနှစ်(၇၀)
ခန့်က မြန်မာသံကို မယ်ဒလင်ဖြင့် သီဆိုသည်။ သူ့ဈေးကွက်ကာလည်း မသေး။
ဂျာနယ်တစ်ခု၏ မှတ်တမ်းဇယားတွင် နံပါတ်(၂) နေရာက သူ ရောက်ရှိနေ
သည်ကို တွေ့ရသည်။ နံပါတ်(၁)က ထွန်းအိန္ဒြာဗို၊ နံပါတ်(၂)က တွံတေး
စိုးအောင်၊ နံပါတ်(၃)က လေးဖြူ။ သူတို့၏ စာရင်းဇယားကို ကျွန်တော်ကိုး
ကား၍ ပြောခြင်းဖြစ်သည်။ နောက်တစ်ခု ဂီတတွင်ကား တအားညစ်၊ တအား
အော်သော ပေါက်ကွဲမှုဂီတ၊ သူတို့လည်း အသံကောင်းများ ဖြစ်သည်။ သို့
သော် ဆယ်ကျော်သက်တို့က ပေါက်ကွဲဟန်ကိုသာ နားစွဲသွားဟန် တူသည်။
စာသားတို့ကလည်း (အပြင်းစား)ဟု ခေါ်ရမည် ဆိုသော အသံပြင်းပြင်း
အဓိပ္ပာယ်ပြင်းပြင်း စကားလုံးများဖြင့် ရေးဖွဲ့ကြသည်။ ခေတ်ပြိုင်ဂီတ၏
လက္ခဏာများဟု ဆိုနိုင်သည်။ အရိုးထိအောင်စူး၊ ပေါမိုက်တေလေ ငပေ
ဒိုးလုံး။

သမိုင်းတို့သည် ပြောင်းလဲနေသည်။ တန်ဖိုးတို့သည် ပြောင်းလဲနေ
သည်။ အကြိုက်တို့သည် ပြောင်းလဲနေသည်။ ရသခံစားမှုတို့သည် ပြောင်းလဲ
နေသည်။ ယင်းသည် သမိုင်း၏ သဘောဝတ္တရားပေလော။ အရှေ့နှင့်အနောက်၊
တောင်နှင့်မြောက်၊ သမိုင်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု တူကြသည် မဟုတ်။ ဆင်းရဲသူ၊

ချမ်းသာသူ၊ အခွင့်အရေးရှိသူ၊ အခွင့်အရေးမဲ့သူ၊ တချို့က တည်ငြိမ်၊ တချို့က မတည်ငြိမ်၊ သမိုင်းဆိုသည်ကား ထင်ဟပ်မှုများ ရှိနေတတ်သည်။ သီချင်း၊ ဝတ္ထု စသော အနုပညာများတွင်လည်း ထင်ဟပ်နေတတ်သည်။ ခုပဲချစ်လိုက်၊ ခုပဲကြိုက်လိုက်၊ ခုပဲမုန်းလိုက်၊ ခုပဲမေ့လိုက်၊ ဟင်လင်ဘောဘီ၏ ပေါက်ကွဲသံ ရက်(ပ်)သီချင်းဆိုလျှင် လုံးဝမကြိုက်။ မျိုးကျော်မြိုင်၏ လင်္ကာသွား ဆန့်ကျင် ဘက်များအချင်းချင်း ပြိုင်ဆိုင်နေကြသည်။

သမိုင်းဆိုသည်ကား ထင်ဟပ်တတ်သည် မဟုတ်ပါလား။

ရုပ်ရှင်တေးကဗျာမဂ္ဂဇင်း၊ ဇူလိုင်လ၊ ၂၀၀၀

ကာရန်စနစ် ပြန်လည်ဆန်းသစ်ခြင်းနှင့်
ယနေ့လူငယ်တို့၏ ခေတ်ပြိုင်ခံစားမှု

က

ခေတ်ပေါ် မြန်မာဂီတသည်လည်း ခေတ်ပေါ်မြန်မာစာပေကဲ့သို့ပင် (၂၀)ရာစု နှစ်အစမှ စတင်ခဲ့သည်ဟု သမိုင်းဆရာတို့က ဆိုကြသည်။ ရာစုတစ်နှစ်ထဲ တွင် အနုပညာ ရေစီးကြောင်းသည် အရောင်တစ်ရောင်တည်းနှင့်သာ စီးဆင်း နေသည်မဟုတ်။ အရောင်အမျိုးမျိုး၊ အသွေးအမျိုးမျိုး၊ အတိမ်အနက်၊ အရှိန် အမျိုးမျိုးဖြင့် စီးဆင်းသည်သာ။ ယင်းရေစီးကြောင်းများကို သူတို့ဖြတ်သန်း လျက်ရှိသော သမိုင်းခေတ်က ပြဋ္ဌာန်း ပေးတတ်ကြသည်။ ယင်းသည်ကား သမိုင်းဗေဒ၏ သဘာဝ။

ခ

စာပေနှင့် အနုပညာတို့သည် ခေတ်ပေါ်သမိုင်းကို ဖြတ်သန်းလာကြရာတွင် ရေစီးကြောင်းများ အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပေါ်ထွန်းသစ်လာကြရာတွင် ပြီးခဲ့သော အဟောင်းနှင့်အသစ်တို့သည် ရောယှက် ထွန်းသစ်လာခဲ့ကြသည်ကို တွေ့မြင် နိုင်သည်။ စာပေဘက်ကို ကြည့်လျှင် ဂန္ထဝင်ခေတ်ကိုအကျော်၊ ခေတ်ပေါ် မြန်မာစာပေခေတ်တွင် ဝံသာနုစာပေ ပေါ်ထွန်းလာသည်။ (၂၀)ရာစုအစက စ၍ မြန်မာပြည်သည် အင်္ဂလိပ်ကိုလိုနီ လက်အောက်သို့ ကျရောက်ခဲ့ပြီဖြစ်ရာ ယင်းခေတ်တွင် လှုပ်ရှားကြသော အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှုက ရိုက်ခတ်လိုက်သော စာပေများသည် အဆင့်ဆင့် ပေါ်ထွန်းရသော ခေတ်တွင် စာပေသစ်၊ ထို့နောက် ခေတ်ပြိုင်ခံစားမှုစာပေ စသည်ဖြင့် ပေါ်ထွန်းလာကြ သည်။

ဂီတသည်လည်း ထိုအတူပင်။ ကာလပေါ်သီချင်းဟု ခေါ်ကြသည်။ နောင်အခါတွင်ကား ခေတ်ပေါ်ဂီတဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်လာကြသည်။ အချိန်တစ်ခါ နှင့်တစ်ခါ ခေါ်ဝေါ်မှုအနည်းငယ် ကွဲပြားချင်ကွဲပြားမည်။ သို့သော် အဓိပ္ပာယ်

The Key

ကတော့ အတူတူပင်။ ခေတ်ပေါ်စာပေ၊ ခေတ်ပေါ်အနုပညာ ဆိုသည်မှာ လည်း၊ ဂန္ထဝင်ခေတ်က ဆင်းသက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ခေတ်ပေါ်စာပေ သက်သက်၊ ခေတ်ပေါ်အနုပညာသက်သက်၊ ပေါ်ထွန်းလာသည် မဟုတ်။ ယင်းခေတ်ပေါ် ဂီတခေတ်ဦးတွင် *ကျွန်း ကျွန်း ပိုင်သ* အမည်ရှိ ကြီးသီချင်း ကြီးတစ်ပုဒ်၏ အလိုက်အတိုင်း *သင်္ကြန်မာတ* ဟူသော သီချင်းတစ်ပုဒ်ပေါ် လာသည်။ ယင်းကတော့ ဂန္ထဝင်ဟန်သက်သက်။ ထို့နောက်တွင်ကား ကျိုက် လတ်ဦးပြုံးချို၏ *တောဘုမ္မာ* ၊ ထို့နောက် ၁၉၃၀ ဝန်းကျင်တွင် ပိုင်အမ်ဘီ သခင်တင်၏ *တို့ဗမာ* သီချင်း၊ ယင်းတို့သည် ခေတ်ပေါ်ဂီတ၏ အသစ်ဖွဲ့နွဲ့မှု ဖြစ်သည်။ ထို့နောက်တွင်ကား အနောက်နိုင်ငံ (သို့) ဥရောပက ဩဇာသက် ရောက်လာတော့သည်မှာ ယခု ကော်ပီ* သီချင်းအထိ ဖြစ်တော့သည်။ ကော်ပီ သီချင်းများကတော့ စစ်မဖြစ်မီခေတ် ၁၉၃၀ ဝန်းကျင်ကတည်းက ရှိခဲ့သည်။ ထိုအခါကတော့ အနောက်နိုင်ငံ တေးသွားအလိုက်နှင့် စီးချက်ကိုသာယူပြီး မိမိတို့ မြန်မာဟန်နှင့် တီးကြသည်။ ဟန်ကလည်း မြန်မာဟန် ပါသည်။

၁၉၄၀ မတိုင်ခင် ပတ်ဝန်းကျင်တွင်ကား အနောက်နိုင်ငံမှ တီးမှုတ် သော စနစ်အတိုင်းဖြင့် တီးခတ်လာကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ စစ်ပြီးခေတ် တွင်ကား အနောက်နိုင်ငံစနစ်ဖြင့် တီးခတ်သော တူရိယာဝိုင်းများ ပေါ်လာ သည်။ လွန်ခဲ့သော အနှစ်(၃၀)ကျော်၊ (၄၀)မှစ၍ ယင်း အနောက်နိုင်ငံ တီးခတ်နည်းစနစ်ဖြင့် တူရိယာအဖွဲ့များစွာ ပေါ်လာသည်။ ယခုအခါ လူငယ် လေးများသည် ကောင်းစွာ တီးခတ်နိုင်ကြသည်။ လွန်ခဲ့သော အနှစ်(၂၀) ခန့်မှစ၍ ဆိုဟန်ကလည်း အနောက်နိုင်ငံဟန် ယူလာသည်။

ဂ

၁၉၇၀ ဝန်းကျင်လောက်မှစ၍ မြန်မာစာပေ ကဗျာစီကုံးမှု (ဝါ) ကဗျာ ပုံသဏ္ဍာန်တွင် ကာရန်မပါသော ကဗျာများ ကြီးကြီးကြားကြား စတင်ပေါ် ပေါက်လာသည်။ လွန်ခဲ့သော(၁၀)နှစ် အတွင်းကတော့ ယင်းကာရန်မဲ့ဟု ခေါ်သော ကာရန်မပါသော ကဗျာများကို မဂ္ဂဇင်းတိုင်းတွင် ပို၍ ထည့်သွင်း လာကြသည်။ *မော်ဒန်* ဟူသော အင်္ဂလိပ်စာလုံး၊ *ပို့မော်ဒန်* ဟူသော အင်္ဂလိပ်စာလုံးဖြင့် သူတို့၏ ကဗျာများကို နာမည်ပေးလာကြသည်။ ထိုအခါ ကာရန်ဖြင့် ကဗျာသီကုံးလျှင် မော်ဒန်မဟုတ် ဟူ၍ပင် ယူဆလာကြသည်။

တချို့ကလည်း ကာရန်စနစ်ပင် သိပုံမပေါ်။ လေးလုံးစပ် သုံးချက်ညီ ရေးနည်းကိုသာ ကာရန်ဟု နားလည်ထားကြသည်။ လွန်ခဲ့သော(၁၀)နှစ်ခန့်က ကာရန်ဝါဒကျဆုံးပါစေ ဟူသောအသံပင် ထွက်ပေါ်လာခဲ့ကြသည်။ ယခုတလောတော့ ခေတ်ပေါ်ဟု သုံးလာကြသည်။ ယင်းသို့သော အခြေအနေတွင် 'အက်ဆစ်' ဟုခေါ်သော လူငယ်တစ်စုက အခွေတစ်ခွေ ထုတ်လိုက်ကြသည်။ ပထမနားထောင်လျှင် ထောင်ခြင်းတော့ သံချပ်နှင့်တူသလိုဟု ထင်ရသည်။ သို့သော် ရိုးရာသံချပ်၏ အနှစ်သာရကိုတော့ ယူထားသည်။ မိမိတို့၏ခံစားမှုကို ကာရန်ဖြင့် ဖွဲ့နွဲ့တေးစပ်ထားကြသည်။ ယင်းသံချပ်ကဲ့သို့သော အဆိုများကို တူရိယာလည်း လိုက်ပေးသည်။ သီချင်းအစအနလေးများနှင့်လည်း ရောစပ်ထားသည်။ ယင်းသီချင်းများကိုလည်း ယခုခေတ်ကော်ပီကဲ့သို့ မဟုတ်ဘဲ ဂန္ထဝင်ဟန်ဖြင့် မြန်မာဆန်ဆန် သီဆိုထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။ ကာရန်စနစ်ဆိုသည်မှာ ကာရန် (ဝါ) အသံတူများကို အခြေခံထား၍ ဖွဲ့နွဲ့သောတေးသံ၊ ကဗျာဖြစ်သည်ကို သူတို့ ကောင်းစွာ သိကြဟန်တူသည်။ သံချပ်ဆိုသည်မှာ လူထုအနုပညာ ဖြစ်သည်။ မိမိတို့၏ ဆိုလိုရင်းကို ကဗျာဟန်၊ တေးသွားဟန်ဖြင့် လွတ်လွတ်လပ်လပ် သီဆိုထားသော အဖွဲ့မျိုးဖြစ်သည်။ ယင်းရိုးရာအနှစ်သာရကို ယူထားသည်။ စစ်မဖြစ်မီက ဂျဇ(Jazz)၊ ရမ်းဘား၊ တင်ဂို၊ ချာချာချာ စသော ဆိုင်းချက်မျိုး စစ်ပြီးသောအခါ ဒစ္စကိုခေတ်၊ တစ်၊ နှစ်၊ သုံး၊ လေး၊ ရော့ခုံဟူသော လိမ့်နေသော ကျောက်တုံး၏အသံ၊ ယခု ကာရန်စနစ်ကို ပြန်လည်ဆန်းသစ်ထားသော ခံစားမှုကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် ဖော်ပြသော 'မှာတမ်း' ဟုခေါ်သော မိမိတို့၏ အတွေးအခေါ်ကို ဖော်ပြသော 'အက်ဆစ်' အမည်ရှိ လူငယ်အဖွဲ့တို့၏ တေးသံသည် ဂီတချစ်/လူငယ်လောကတွင် ရိုက်ခတ်၍နေသလော။ ကာရန် မပါသော အဖွဲ့မရှိ၊ လွတ်လပ်ကာရန်စနစ်ဖြင့် သီကုံးထားသည်။ ဒဿနဗေဒတရားနှင့် ကြည့်လျှင် တကယ့်အရှိတရားခေတ်ပြိုင်လူငယ်တို့၏ အတွေးအခေါ်ဖြင့်ဟခြင်း၊ အဖွဲ့အနွဲ့အားဖြင့် ကြည့်လျှင် လွတ်လပ်ကာရန်စနစ်ဖြင့် ခပ်ရဲရဲ သီဆိုထားကြသည်။ ဂန္ထဝင် တိုးပွားဆန်းသစ်လာသော ဂီတအဖွဲ့အနွဲ့တစ်ခု။ ဂန္ထဝင် ဇာနားတပ်ထားသော ခေတ်ပေါ်ဂီတ အလှသစ်။ **ဖတ်ခဲ့ရတဲ့ ဝတ္ထုများ၊ အချစ်ဆိုတာကို အမွှမ်းတင်ထား ခြေတွေ ရွေ့တွေ ဘာမှမပါ၊ အချစ်တွေဟာ ခိုင်ခံ့လား၊ အားကျမိ၊ ရည်းစားထားကြည့်၊ ဘယ်လိုဖြစ်မလဲဆိုတာ မင်းတို့အသိ**

“ညီအစ်ကိုချင်း ရိုင်းပင်းသည့်စိတ် မရှိ၊ စိတ်ပုပ်တာ အလွန်ကင်း၊
လိမ်ညာတာ ရှင်း၊ ဒါက ဂုဏ်ယူစရာ သတင်း။”

“ဒီလိုနဲ့ မြို့တွင်းထဲမှာ လမ်းတွေ လျှောက်၊ နေ့လည်စောင်းပြီး
အလင်းများ ပျောက်၊ ပလက်ဖောင်း တစ်လျှောက်၊ လိမ်ပိန် ကွေ့ကောက်၊
လူတွေရှုပ်တဲ့ နေရာလည်း ရောက်”

“ဖြစ်ပျက်ခဲ့တဲ့ နေ့ရက်တွေ ရင်ထဲက ထုတ်၊ နင့်အလုပ် မဟုတ်၊
ငါအရပ်တစ်ရပ် မဟုတ်၊ နင့်ကြောင့် အခုတော့ ငါအလုပ် မလုပ်၊ မဟုတ်
တရုတ်၊ အရှုပ် အထုတ်၊ အခုတော့ ငုတ်တုတ်”

သူတို့သည် လူငယ်ပေါက်တို့၏ ခေတ်ပြိုင်ခံစားမှုကို ကာရန်တန်ဖိုး
သိစွာ ခေတ်မီတေးသံစနစ်ဖြင့် ဖွဲ့နွဲ့သီဆို တီးခတ်ကြသည်ကို အံ့သြစွာ
တွေ့ရသည်။

ရုပ်ရှင်တေးကဗျာမဂ္ဂဇင်း၊ ဒီဇင်ဘာလ၊ ၂၀၀၀

အိမ်

လှည်း

ပိတ်
ပိတ်

စိမ်းသစ်အတိတ် တရိပ်ရိပ်ပြေး

က

ယခင်လက ကိုတက်တိုး၏ တက္ကသိုလ်တွင် မကျော်ကြားသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ငါးဦး (ကောက်နုတ်ချက်-စာပြောင်)ကို ဖတ်လိုက်ရသောအခါ ကျွန်တော့်မှာ ဝေဒနာတစ်ခု ခုန်ကြွ ကပ်ငြိလာသည်။ ဝေဒနာကတော့ အိမ်လွမ်းစိတ္တဇ။ စာမှာ တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက် မဂ္ဂဇင်းမှာ ဖော်ပြခဲ့သော စာဖြစ်၍ အနှစ် (၅၀)လောက် ရှိပါပြီ။ သူ၏ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးငါးဦးထဲတွင် ကိုထင်ကြီး၊ ကိုစံဝင်း၊ ကိုသန်းထွတ်၊ သူနှင့် ကျွန်တော်တို့ ပါဝင်သည်။

ကျွန်တော် ကျောင်းရောက်စ စာပေမိတ်ဆွေများနှင့် ခင်မင်ရင်းနှီးခဲ့ရာ သူ ဖော်ပြသော စာပေမိတ်ဆွေများကို သွား၍ သတိရလိုက်သည်။ ကိုစံဝင်း တစ်ယောက်ကတော့ မရှိတော့ပြီ။ လွန်ခဲ့သော(၂)နှစ်ခန့်က ဆုံးသွားခဲ့သည်။ သူသည် ကျိုတိုသတင်းဌာနတွင် လုပ်ကိုင်ခဲ့ရာမှ ဆုံးသွားသည်။ သူတစ်ယောက်တည်း YMCA မှာနေသည်ဟု ကြားရသည်။ သူနှင့် မတွေ့သည်မှာ နည်းနည်းတော့ ကြာသွားပြီ။ သူ့အမျိုးသမီးမှာ အင်္ဂလိပ်ကပြားဖြစ်၍ သူနှင့် ကွဲကွာသွားပြီးမှာ အတော်ကြာပြီဟု သိရသည်။ သူသည် အဝတ်အစား တောက်တောက်ပြောင်ပြောင် လှလှပပ ဝတ်တတ်သည်။ အမြဲတမ်း ပြောင်ပြောင်ရောင်ရောင်၊ တွေ့တိုင်းလည်း ကဗျာရွတ်သည်။ စာစကား၊ ကဗျာစကား ပြောတတ်သည်။ သူသည် တဂိုးဟန် ကဗျာဆန်သောစာများ ရေးဖွဲ့သည်။ သိပ်တော့မရေး။ သူ့ကလောင်နာမည် အပြည့်အစုံက နထိုးစံဝင်း။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်လည်း ရေးသည်။ စစ်ပြီးသော် ဘီအိုစီ ပြန်ကြားရေးဌာနတွင် လုပ်ကိုင်သည်ဟု ကြားရသည်။ ထို့နောက် ကျွန်တော်တို့ လူချင်း မကြာခဏ တွေ့ကြသည်။ ကျွန်တော့် စာကိုလည်း သူ ဖတ်ပုံရသည်။ ကျွန်တော့်ကို တွေ့လျှင် သူက တဗာရစ်ချစ် ဒဂုန်တာရာ ဟု ခေါ်လေ့ရှိသည်။ တဗာရစ်ချစ်ဆိုသည်မှာ ရုရှားစကား ဖြစ်သည်။ ရဲဘော်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ကျွန်တော့် နာမည်ဝှက်ဖြင့် ရေးသော ဝေဖန်စာများကိုလည်း ဖတ်သည်။ ကျွန်တော်မှန်း သူ ဘယ်လိုလုပ် သိသည်မသိ။ ကျွန်မိတ်ဆွေများ

The Key

ကတော့ ရံဖန်ရံခါ တွေ့တတ်သည်။

ခ

ထိုအခါကတော့ တက္ကသိုလ်ဟူသော ဝေါဟာရမှာ သိပ်ခေတ်မစား။ အသုံးနည်းသည်ဟု ပြောလျှင် ရမည်။ ကောလိပ်ဟု အများက ခေါ်ကြသည်။ ယူနီဘာစီတီကောလိပ်ဟုလည်း ခေါ်ကြသည်။ တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက် မဂ္ဂဇင်းဟူသော အမည်ဖြင့် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ တက္ကသိုလ်ဟူသော စကားမှာ ဂန္ထဝင် ဆန်နေသည်ဟု ထင်နေသည်။ တက္ကသိုလ်ဟူသော စကားကို ဇာတ်ပွဲများ၊ ဇာတ်တော်ကြီး စာအုပ်များတွင် ဖတ်၍ နားယဉ်နေတော့သည်။ တက္ကသိုလ်တွင် ဒီသာပါမောက္ခဆရာကြီးက အပြည်ပြည်မှ လာရောက်သင်ကြားကြသော မင်းညီမင်းသားများကို ပညာစုံ သင်ပေးသည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကတော့ ပေါ်လွင်သည်။ တက္ကသိုလ်သည် ပညာစုံသည်ဟူသော အသိရှိခဲ့သည်။ အမှန်ပင် တက္ကသိုလ်သို့ မြန်မာနိုင်ငံ ဒေသအရပ်ရပ်မှ လာရောက်ကြသည်။ ပညာရပ်ကလည်း စုံသည်။ ဝိဇ္ဇာပညာ၊ သိပ္ပံပညာ။ ကျွန်တော်တို့ တောတွင်နေသော ကျောင်းသားများ မယဉ်ပါးသေးသော ပညာရပ်များဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် တက္ကသိုလ်သည် ပညာစုံသည် ဟူသောအဓိပ္ပာယ်ကို ပင်ရင်းအဓိပ္ပာယ် အနှစ်သာရအဖြစ် နောင်အခါကျမှ နားလည်လာမိသည်။ တိုင်းပြည်အသီးသီးတွင် အကျော်ကြားဆုံး တက္ကသိုလ်များ ရှိစမြဲပင်။ တက္ကသိုလ်တို့မှာ သူတို့တိုင်းပြည် ဒေသအရပ်ရပ်မှ လာရောက်ကြပြီး ပညာသင်ကြားသူများ၏ ကျောင်းသား ဗဟိုဌာနဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ပြနေကြသည်။

ယူနီဘာစီတီဟူသော စကားရပ်ကလည်း တစ်ကမ္ဘာလုံး၊ တလောကလုံး အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်သည်။ ပညာစုံသည့် အဓိပ္ပာယ်ပင် ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်နေသော ကျောင်းသားဘဝခေတ်က မြန်မာတစ်ပြည်လုံးတွင် ရန်ကုန်ဘဝသာ တက္ကသိုလ်ရှိသည်။ နောက်ကျတော့ မန္တလေးတွင် ဥပစာကောလိပ်ရှိခဲ့သည်။ စစ်မဖြစ်ခင် သုံးလေးနှစ်က ဖြစ်မည်။

တက္ကသိုလ် တစ်ခုတည်းရှိသဖြင့် အနယ်နယ်အရပ်ရပ်၊ ဒေသအရပ်ရပ်က ကျောင်းသားများ စုဝေးရာ ဗဟိုဒေသ သဘောကလေး ဖြစ်မည်။ ဤဘက်တိုးက မကွေးက၊ ကိုထင်ကြီးက မန္တလေးက၊ ကိုသန်းထွတ်က အင်းစိန်က၊ ကိုစံဝင်းက မြင်းခြံမြို့နယ် နွားထိုးကြီးက၊ ကျွန်တော်က ကျိုက်လတ်မြို့နယ်ကပေါ့။ အညာအကြေ စုံလှသည်။ ကျောင်းရောက်သောအခါလည်း

The Key

ကျောင်းသားမျိုးစုံ (ဒေသအရပ်ရပ်)နှင့် ထိတွေ့ခဲ့ရသည်။ လူမျိုးကလည်း စုံသည်။ ရှမ်း၊ ကရင်၊ ကချင်၊ မွန်၊ ချင်း၊ ရခိုင် စသည်တို့ ဖြစ်ကြသည်။

ကိုးကန့်မှ ကျောင်းသား ထင်သည်။ စော်ဘွားသား ဖြစ်သည်။ ရေသောက်လျှင် သူက ရွှေဖလားနှင့် ရေသောက်သည်။ ထိုအခါက ကျွန်တော့် မှာ အသက်(၂၀) မပြည့်သေး။ ကိုသန်းထွတ်ကတော့ ကျွန်တော့်ထက် တစ်နှစ်ငယ်သည်။ ကျန်မိတ်ဆွေများမှာ ကျွန်တော့်ထက် ကြီးသည်။ အကြီးဆုံးကတော့ ကိုတက်တိုး။ သူကတော့ ကျွန်တော့်ထက် (၇)နှစ်ခန့် ကြီးမည်ထင်သည်။ ထိုအခါက ကျောင်းသားအရွယ်ဖြစ်၍ ဘဝ၏ ရုပ်ပုံကားချပ်များက မထင်ရှား မပီသသေး။ အားလုံးကတော့ စာပေစိတ်ဓာတ် ရှိကြသည်။ ရေးလည်း ရေးဖွဲ့ကြသည်။ ကိုတက်တိုးမှာ ဥပစာတန်း အောင်ပြီးလျှင် သူ့မြို့သို့ ပြန်အလုပ် လုပ်သည်။ ထို့နောက် ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ယူရန် ပြန်လာခြင်း ဖြစ်၍ ကျွန်တော်တို့ထက် ကြီးနေခြင်း ဖြစ်သည်။ သူသည် သမဂ္ဂအောက်ထပ်ကိုထွန်းတင် ဖွင့်ထားသော တိုလီမိုလီဆိုင်ခန်းတွင် နေပြီး တစ်ဖက်ကလည်း ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာအဖြစ် လုပ်ကိုင်နေသူ ဖြစ်သည်။ ကိုသန်းထွတ်က အဲဒီတုန်းက စာပင် သိပ်မရေးသေး။ စာဖတ်သမား ဖြစ်သည်။ စာအကြောင်း ပေအကြောင်း အမြဲတမ်း ငြင်းကြ ခုန်ကြ ပြောကြမြဲ ဖြစ်သည်။ ကိုထင်ကြီးသည်လည်း အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသူ ဖြစ်သည်။ ထိုခေတ်က *ကောလိပ်ကျောင်းသားများ၏ ရည်မှန်းချက်မှာ အရာရှိဖြစ်ရန် မှန်းသူက* များသည်။ အိုင်စီအက် ဝင်ဖြေပြီး အရာရှိကြီးများလုပ်ရန် မှန်းကြသည်။ သို့သော် ကျွန်တော်တို့ထဲတွင် စာသမားများဖြစ်၍ အိုင်စီအက်မှန်းသူများ မရှိကြပေ။ ကိုတက်တိုးက အိုင်စီအက်များကို သရော်သော ဝတ္ထုစာပြောင် တစ်ပုဒ်ပင် ရေးဖူးသည်။ ထိုအခါ ကျောင်းသားအရွယ် အသက်လည်း ငယ်ကြသေးသဖြင့် သူတို့၏ဘဝတွင် ဘာဖြစ်ကြမည်ကို မှန်း၍ မရသေး။

ကျွန်တော်တို့မှာ ညနေစောင်းဆိုလျှင် ကမာရွတ်ထိပ်၊ ယခု လှည်းတန်းနေရာတွင် ဘူးသီးကြော်ဆိုင်များသို့ သွားကာ လက်ဖက်ရည်ကြမ်းပိုင်းဖြင့် စကားစမြည် ပြောဖြစ်ကြသည်။ ထိုအခါက ယင်းလှည်းတန်းနေရာမှာ သစ်ပင်များ ချုံပုတ်များအုပ်၍ မှိုင်းညှို့လျက်ရှိသော တောကဲ့သို့ ဖြစ်နေရာ ဖြစ်သည်။ တစ်နေရာတွင် စီးဆင်းနေသော စမ်းချောင်းကလေးတစ်ခုကလည်း ရှိနေသည်။

တက္ကသိုလ် ဆိုသည်ကလည်း ယခုခေတ်ကသို့ လူမများသေး။

၁၉၄၁ မတ်လ စာမေးပွဲပြီးချိန်တွင် လူချင်းခွဲလိုက်ကြသည်။ သည်ကစ၍ မတွေ့ကြတော့။

အာရှစစ်ဖြစ်လာ၍ ယင်းစစ်အစ ဂျပန်အဝင်ခေတ်၊ စစ်မဖြစ်ခင် ခေတ်နှင့် စစ်ပြီးခေတ်သည် နယ်နိမိတ်မျဉ်းကြောင်း တားထားသကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည်။

၈

ဘဝပုံသဏ္ဍာန်ဆိုသည်က ကြီးလာသောအခါ သမိုင်းခေတ်များကို ဖြတ်သန်း ဦးမ ပုံကားချပ် ပေါ်လာတတ်သည်။ ငယ်စဉ်ကတော့ ကြီးလျှင် ဘာဖြစ်မည် ဆိုသည်ကို မှန်းရအခက်သား။ ကျွန်တော်သည် ဂျပန်ခေတ်တစ်ခေတ်လုံး ဘာစာမျှ မရေးဖြစ်။ ရေးစရာ နေရာကလည်း မရှိ။ ဂျပန်ခေတ်တွင် ကိုထင် ကြီး၊ မန်းတင်တို့နှင့်ကတော့ တွေ့သည်။ ကိုထင်ကြီးကတော့ ဗဟန်း ဦးပြား တောရဇရပ်တစ်ဆောင်တွင် ကျောင်းသားများနှင့် စုနေသည်။ ကျွန်တော်က သူတို့ဇရပ်သို့ သွားအိပ်တတ်သည်။ ကိုထင်ကြီးကတော့ ယခင်ကအတိုင်း ဖတ်သမျှ စာအုပ်ထဲမှာ ကောက်နုတ်ချက်များကို အင်္ဂလိပ်လက်နှိပ်စက်နှင့် တဖျောက်ဖျောက် ရိုက်ကာ မှတ်သားတတ်သူ၊ ကော်ဖီကြမ်းကြိုက်သူ၊ S and W ကော်ဖီမှုန့်ကို သူ ဖျော်တတ်သည်။ သူသည် စစ်ဖြစ်ခါနီးက မြို့အုပ် လုပ်သည်ဟု ကြားလိုက်ရသည်။

မန်းတင်ကတော့ အဲဒီကစ၍ လက်ထောက်မြို့ပိုင် စ,လုပ်သည်။ စစ်ပြီးသောအခါ မြို့ပိုင်၊ နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်၊ အရေးပိုင်၊ အတွင်းဝန်၊ တိုင်း မင်းကြီး စသည်ဖြင့် အဆင့်ဆင့် စစ်ပြီးခေတ်တွင် အရာရှိကြီးတစ်ယောက် ဖြစ်ခဲ့သည်။ နောက်ဆုံး သံအမတ်ကြီးအဖြစ် အငြိမ်းစား ယူသွားသည်။

ကိုသန်းထွတ်နှင့် ဂျပန်ခေတ်က တွေ့သည်။ သူက စစ်ပြီးခါနီး တွင် မအူပင်သို့ မြို့အုပ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ရန် သွားသည်ကို မှတ်မိနေသည်။ ကျွန်တော်က ဂျပန်ခေတ်တွင် စာသမားများနှင့် အထိအတွေ့ သိပ်မရှိလှ။ ရွှေတောင်ကြားရှိ မိတ်ဆွေ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်မှ ဗိုလ်ချုပ်၊ ဗိုလ် မှူးကြီးများဖြင့် ထိတွေ့နေရသည်။ ကျွန်တော့်ဘဝက ရယ်စရာလည်း ရယ် စရာ၊ ပြီးတော့ မရေရာလှ။ ကျွန်တော့်ကို ယင်းရွှေတောင်ကြားအသိုင်းအဝိုင်း နိုင်ငံရေးမိတ်ဆွေများက 'စန္ဒရားဆရာ' အဖြစ် ခင်မင်ကြဟန်တူသည်။

စစ်ပြီးသောအခါ ဘဝပုံသဏ္ဍာန်များက ပို၍ပီသလာသည်။ ကိုထင်

The Key

ကြီးက စာပေဗိမာန်တွင် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးလုပ်ခါ အငြိမ်းစားယူသွားသည်။ ယခုအခါ မြန်မာစာအဖွဲ့ဝင် ဖြစ်နေသည်။ စစ်ပြီးစက သူလည်း အမေရိကန် သို့ သတင်းစာဆရာအဖြစ် ပညာတော်သင် သွားသည်။ သို့သော် သူက သတင်းစာဆရာ မဖြစ်။ သတင်းစာနှင့် သွယ်ဝိုက်နီးစပ်သော စာပေဗိမာန် တွင်ကား အကြီးအကဲ ဖြစ်နေခဲ့သည်။ ကိုသန်းထွတ်ကတော့ စစ်ပြီးမှ တိုက်စိုး အမည်ဖြင့် စာပေအကဲခတ်ချက်များ ရေးသား၍ တက္ကသိုလ်လက်ထောက် စာကြည့်တိုက်မှူး (သူသည်လည်း အင်္ဂလန်သို့ စာကြည့်တိုက်ဘာသာရပ် ပညာတော်သင်) သွားပြီး အောင်မြင်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ ထို့နောက် ယဉ်ကျေးမှု ဗိမာန်သို့ ရောက်သွားကာ ယဉ်ကျေးမှုဗိမာန် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ဘဝမှ အငြိမ်းစား ယူခဲ့သည်။ ယခု မြန်မာစာအဖွဲ့တွင် ဆက်လက် ဆောင်ရွက်နေ သည်။ သူက စာကြမ်းပိုးဖြစ်၍ စာအုပ်ပုံထဲတွင် နစ်မြုပ်ကာ စာပေသမိုင်း ရေးရာဖြင့် ထင်ရှားလာသူ ဖြစ်သည်။

မန်းတင်က သူဆောင်ရွက်ခဲ့သော အုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိရာဝအကြောင်း အရာများကို အတ္ထုပ္ပတ္တိအကြောင်းအရာဆန်ဆန်ဖြင့် မောင်ပြုံးချိုဇာတ်ကောင် ဖန်တီးကာ ရေးသားခဲ့သည်။ စာအုပ်များစွာ ရေးသားသူ။ သူနှင့်တွေ့သောအခါ ကျွန်တော်က မြန်မာနိုင်ငံတော် အုပ်ချုပ်ရေးသမိုင်းမှာ ခင်ဗျားစာအုပ်တွေက ကျောင်းသုံးစာအုပ် လုပ်ရမှာဗျဟု ပြောလိုက်သည်။ သူက ပြုံးကာ 'ခင်ဗျား အစိုးရဖြစ်မှ ပြဋ္ဌာန်းပေါ့ဗျာ' ဟု ဟာသလုပ်သည်။

ကိုတက်တိုးကတော့ စစ်ပြီးခေတ်တွင် သတင်းစာဘက်နှင့် နီးစပ် သောအလုပ် လုပ်သည်။ နိုင်ငံခြားသတင်း ဖြန့်ချိရေးဌာနတွင် အလုပ်လုပ် သည်။ ထို့နောက် စာနယ်ဇင်းကော်ပိုရေးရှင်း ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူးအဖြစ် အငြိမ်းစားယူခဲ့သည်။

တက္ကသိုလ်တွင် မကျော်ကြားသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများထဲတွင် ကျွန် တော်က အညံ့ဆုံးကောင်။

ဟိုယောင်ယောင် သည်ယောင်ယောင်မို့ ဘာမျှ မဟုတ်သည့်အ ကောင်။

အတိတ်ရုပ်ပုံ ကားချပ်များကတော့ စိမ်းသစ်လာသည်။ သို့သော် တရိပ်ရိပ် ထွက်ပြေးသွားကြပေပြီ။

ရန်သစ်မဂ္ဂဇင်း၊ ဇန်နဝါရီလ၊ ၁၉၉၄

ဘက္ကသိုလ်ပရဝဏ်။

ကျွန်တော့်အဖို့တော့ ဘက္ကသိုလ်ပရဝဏ်သည် အာရုံ စိမ်းသည်။ အင်းယားကန်ဘေး၌ ဘက္ကသိုလ်အဆောက်အအုံများ တည်ရှိ၍ လှပသော အင်းယားကန်က ထင်ဟပ်လျက် ရှိနေသည်။ အဓိပတိ လမ်းတစ်လျှောက် လျှောက်သွား၍ ဘွဲ့နှင့်သဘင်ရုံကြီးကို ကျော်ဖြတ်ကာ ဘက္ကသိုလ်ရိပ်သာ သမ်းမှပတ်၍ ပြည်လမ်းသို့ထွက်သော အင်းယားလမ်းကို ကျော်လိုက်လျှင်ပင် ရွှေရောင် ငွေရောင် မြရောင် တဖျတ်ဖျတ် ပြုံးပြက်လျက်ရှိသော အင်းယား ကန်ကြီးကို တွေ့လိုက်ရသည်။

ဘက္ကသိုလ် အဆောက်အအုံများမှ သစ်လွင်နေသည်။ ကျွန်တော်တို့ ဆာနယ်ဘက်ကျောင်းတွင် နေခဲ့ရသော မြင်ကွင်းနှင့်မတူ။ ကျွန်တော် (၁၀) ဘန်းအထိ နေခဲ့ရသော ကျိုက်လတ်မြို့ အမျိုးသားကျောင်းကြီးမှာ ရေကန် နံဘေးတွင် ရှိသည်။ ထိုအခါက မြန်မာဩဘာကလပ် ဟူသော အမည်ရှိ ကလပ်အဆောက်အအုံကြီး ဘေးရှိ အဆောက်အအုံများကို ယူ၍ သုံးရသည်။ အမျိုးသားကျောင်းဖြစ်၍ အစိုးရကျောင်းကဲ့သို့သော အဆောက်အအုံ မရှိ။ သို့ခေတ်က အစိုးရကျောင်းနှင့်အမျိုးသားကျောင်းဟု ထင်ထင်ရှားရှား ခြား နားစွာရှိသည်။ အမျိုးသားကျောင်းကတော့ ၁၉၂၀ ကျောင်းသားသပိတ်ကြီးမှ ခမွှေးဖွားပေးလိုက်သော ကျောင်း။ အစိုးရကျောင်းကတော့ အင်္ဂလိပ်အစိုးရ ဖွင့်လှစ်ထားသော ကျောင်း။

ရန်ပုံငွေရှိ၍ အစိုးရကျောင်းများမှာ ခုံခုံထည်ထည် ရှိသည်။ အမျိုး သားကျောင်းကတော့ မိမိတို့မြို့နေ ပြည်သူများ၏ ထောက်ပံ့ကူညီချက်ဖြင့် ဆောက်ထားသော ကျောင်း။ ကျောင်းမှာ (၉)လမ်းပေါ်တွင် ရှိ၍ အဆောက် အအုံနှင့် မလုံလောက်၍ မဓာရုံတစ်ဖက်ရှိ အိမ်များကိုငှား၍ ကျောင်းဖွင့်ရ သည်။ အစိုးရကျောင်းကဲ့သို့ ခုံခုံထည်ထည် မရှိ။ သို့သော် ကျောင်းအုပ်ကြီးမှာ

သပိတ်ထဲတွင် ပါဝင်ခဲ့၍ သပိတ်လွန်ပြီးမှ ကျောင်းဆက်မနေဘဲ အမျိုးသား ကျောင်းတည်ထောင်သူ ဖြစ်သည်။ အမျိုးသားကျောင်းမှာ ခုံခုံထည်ထည် တော့ အစိုးရကျောင်းလောက် မရှိ။ မြို့မိမြို့ဖများကတော့ အမျိုးသားကျောင်း ကို အားပေးကြသည်။ အမျိုးသားကျောင်းတွင် ကျောင်းထားကြသည်။ ထို အခါက အမျိုးသားကျောင်းနှင့်အပြိုင် အစိုးရကျောင်း ရှိသည်။ နောင်အခါ အစိုးရကျောင်းမှာ ရန်ပုံငွေမရှိ၍ အမျိုးသားကျောင်းက ပိုင်ဆိုင်သော အခြေ အနေသို့ ရောက်ရှိသည်။

ယင်းသို့သော တောမြို့လေးမှ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သို့ လာရောက် သောအခါ ပညာအဆင့်အတန်းမီသော၊ ခန်းနားထည်ဝါစွာရှိသော တက္ကသိုလ် ပရဝဏ်ရှိ သစ်လွင်စိတ်လူများကို တွေ့ရသောအခါ စိတ်က ကျေနပ်သွားမိရ သည်။ စိမ်းသစ်သော ခံစားမှုများ ရှိသွားသည်။

အေဖြင့် (၁၀)တန်းအောင်သော ကျောင်းမှာ ကျိုက်လတ် အမျိုး သားကျောင်း မဟုတ်။ ရန်ကုန်အရှေ့ပိုင်း မက်သဒစ် သာသနာပြုကျောင်း ဖြစ်သည်။ ဟိုတန်းက တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများသည် ပိုးလုံချည် တရွမ်း ရွမ်း၊ ပိုးအပေါ်တိုက်ပုံ၊ သတ္တလပ်တိုက်ပုံများ ဝတ်၍ ကျောင်းတတ်ကြသည်။ တိုက်ပုံတော့ အမြဲဝတ်ကြသည်။ ကျောင်းသားတိုင်းလိုလို ဝတ်ကြသည်။ ချည်လုံချည်ဝတ်သူတော့ နည်းသည်။

အမျိုးသမီးများကတော့ မပြောနှင့်။ ကောင်းပေ၊ လှပေဆိုသော အဝတ်အစားများနှင့် ပြင်ဆင်၍ ကျောင်းတက်လေ့ ရှိကြသည်။ ယခုခေတ် တွင် အလှူ၊ မင်္ဂလာဆောင်များသို့ သွားကြသော အဆောင်အယောင်မျိုး ဖြစ်သည်။ အလှူပြဲသွားသော သူများပင် ယခင်ခေတ် ကျောင်းသားများ လောက် တောက်ပကြမည် မထင်။

ထိုအခါက တက္ကသိုလ်သို့ တက်ရောက်သူများမှာ ငွေကြေးချမ်း သာသူများ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် ၁၉၂၀ တက္ကသိုလ် အက်ဥပဒေကို တင်သွင်းလိုက်သောအခါ ယင်းဥပဒေတွင် ကျောင်းအိပ်ကျောင်းသား ကျောင်း ဆောင်သားအဖြစ် ကျောင်းတက်မှသာလျှင် တက္ကသိုလ်ပညာ သင်ရမည်ဟူ သောသဘောကို မကျေနပ်ကာ သပိတ်မှောက်ကြသည့်သဘော။ ယင်းအချက် တစ်ခုကို မှတ်သားမိသည်။

ကျောင်းအိပ်ကျောင်းစားဆိုတော့ စရိတ်က ကြီးသည်။ တချို့ကျောင်း

အိပ်ကျောင်းစား မတတ်နိုင်သူတို့က ကမာရွတ်ရှိ အိမ်များတွင် ငှားကာနေကြသည်။ နည်းတော့ နည်းသည် ထင်သည်။ ကံကောင်းထောက်မရှ် ကျွန်တော့်အဖို့ ပြဿနာ မရှိ။ ကျွန်တော့်အဘွားက တက္ကသိုလ်သို့ ပညာသင်ကျောင်းသားစရိတ်အဖြစ် လယ်တစ်ပွဲ ပေးထားသည်။

ယင်းလယ်တစ်ပွဲ၏ အကြောင်းကိုတော့ ကျွန်တော် ဂယနဏမသိ။ သို့သော် တစ်နှစ်လျှင် လယ်ထောက်ခ တစ်ထောင်ကျော်ရသည်ဟု ခပ်ဝါးဝါးကြားဖူးသည်။ ထိုအခါက ကျောင်းစရိတ် (၅၀)လောက်ဆိုလျှင် ကောင်းကောင်း လုံလောက်သည်။ ကျွန်တော့်ကို အိမ်က (၈၀)ပို့သည်။ (၈၀)ဆိုသည်က ထိုခေတ်ကငွေနှင့် ယခု နှိုင်းယှဉ်ကြည့်မှ သဘောပေါက်သည်။ ထိုအခါကတော့ ကျွန်တော်သည် ငွေကြေးတန်ဖိုးကို မသိ။ ပိုသည့်ငွေကို ကျွန်တော်က စာအုပ်တွေ ဝယ်ပစ်သည်။ ထိုခေတ်က မြို့ထဲတွင် ထွက်၍ ဘရုတ်တန်းတွင် ထမင်းစားလျှင် ဝက်သားအခေါက်ကင် (၁)ပဲ၊ အသည်းကင် (၁)ပဲ၊ ထမင်း(၂)ပြားဖိုးနှင့် ကောင်းစွာ စားနိုင်သည်။ ကျောင်းတွင် စားခကောင်းဟု ထင်ကာ မြို့ထဲတွင် စားလေ့ရှိသည်။

ကျောင်းမှာ အခေါက်ကင်၊ အသားကင်မှ မပေးဘဲ၊ အသားဟင်းသာ ချက်ကျွေးသည် မဟုတ်ပါလား။ နံနက်စောစောတွင် လက်ဖက်ရည်နှင့် ခေါင်မုန့်အလုံး။ ထိပ်တွင် သပွက်သီးခြောက်များ ကပ်ထားသည်။ လက်ဖက်ရည်၊ ကော်ဖီကျဲသည်ဆိုကာ ကျွန်တော်က နံနက်တိုင်း သောက်သည်ဟုတ်။ (၈)နာရီကျော်လျှင် နံနက်စာ စား၍ ရသည်။ ဟင်းက လေးခွက် အနည်းဆုံး ထင်သည်။ အဆောင်နေသူများက လေးယောက်တစ်စားပွဲ နာမည်ပေးရသည်။ စားပွဲက (၄)ယောက်တစ်ပိုင်း၊ ကျောက်စားပွဲ။ ဇွန်း၊ ခက်ရင်းများမှာ ငွေရောင်၊ ငွေနှင့် ရောစပ်ထားပုံရသည်။ တက္ကသိုလ် အမှတ်အသား သီးထားသည်။ ကျွန်တော် ဥပစာတန်းပထမနှစ်က ထမင်းပိုင်းတွင် ကိုဘဆွေ သည်။ ထားဝယ်မှ ကျောင်းသားကိုဘဆွေ။ သူနှင့်ကတော့ ကျွန်တော် ကျောင်းမရောက်ခင်က သိကျွမ်းခဲ့သည်။

စားပွဲအလယ်တွင် ပင်မပန်းကန်ဟုခေါ်သော ဟင်းခွက်ကြီး။ သူက ကျေးကြက်သား၊ ဝက်သား၊ ဘဲသား၊ ဆိတ်သား စသည်ဖြင့် အသားဟင်းခင်းသည်။ ဘယ်တော့မှ စား၍ ကုန်သည်မရှိ။ အမြဲပိုလျှံနေသည်။ ဧည့်သည်များ ဆွေများ လာလည်လျှင် ခေါ်၍ ကျွေးနိုင်သည်။ အခြား အရန်ပန်းကန်

များကတော့ အမျိုးမျိုး၊ ကျောင်းဆောင် အသီးသီးက ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်သော အစားအသောက် ကော်မတီတစ်ခု ခန့်ထားသည်။ ကျောင်းဆောင် တစ်ခုလျှင် ကိုယ်စားလှယ် (၂)ယောက်ကျ လွှတ်ရသည်။ သူတို့က နေ့စဉ် သူတို့ စားချင်သည့် ဟင်းအမယ်များကို ရေး၍ ဗဟိုထမင်းစားရုံကို ပေးရ သည်။

ကျွန်တော်တို့ဝိုင်းတွင် အစားအသောက် ကော်မတီဝင် တစ်ဦးပါ သည်။ မှတ်မိနေသေးသည်။ သူက ပခုက္ကူက ကျောင်းသား၊ သူရေးသည့် အထဲတွင် စားတော်ပဲကြော် တစ်ခွက်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ ဝိုင်းသို့ စားပွဲ ထိုးရသော စားပွဲထိုးတစ်ယောက်မှာ ပဲပြုတ်တင်သွင်းသော ကန်ထရိုက်ဟု နောက်မှ သိရသည်။ ကျွန်တော့်ဘေးမှ ကျောင်းသားတစ်ဦးက ဘယ်အညာ သားလဲကွ “ပဲပြုတ်ကြော်ထည့်ပေးတာ” ဟုအော်၍ ကျွန်တော်တို့က ရယ် မောရသေးသည်။ လူ့အကြိုက်ဆိုသည်က အမျိုးမျိုးပင် မဟုတ်ပါလား။ သူက ပဲပြုတ်ကြော်ကို ကြိုက်သည်။ အရန်ဟင်းတွင် ဟင်းသီးဟင်းရွက် အကြော် အလှော်များ၊ ဟင်းချိုအမျိုးမျိုး၊ ငါးကြော် စသည်များ ပါတတ်သည်။

နေ့လယ် (၁၂)နာရီတွင် နေ့လယ်စာ ကျွေးသည်။ နေ့လယ်စာမှာ တစ်နေ့ တစ်မျိုး မုန့်ဟင်းခါး၊ အုန်းနို့ခေါက်ဆွဲ၊ ပလာတာနှင့် ဆိတ်သား၊ ပလာတာနှင့် မလိုင်လုံး၊ ချာပါတီနှင့် ဟင်း စသည်အားဖြင့် တစ်နေ့ တစ်မျိုး ကျွေးသည်။ ညစာတွင်တော့ ပို၍ ဟင်းစုံသည်။ အချို့ပွဲ ပါသည်။ အချို့ပွဲ က တစ်နေ့ တစ်မျိုး။ အိုက်စကရင်၊ မုယောစပါးနှင့် နွားနို့၊ ပူတင်း စသည်တို့ ပါသည်။ ကျွန်တော် မေ့ပင် မေ့နေပြီ။

ကျွန်တော်တို့က ညစာတွင် ဟင်းမကြိုက်ဟုဆိုကာ ပုဂံကျောင်း ဆောင်အနီးမှ တရုတ်ဆိုင်၊ ကုလားဆိုင်များသို့၊ ဆိတ်သားခါးပတ်၊ ဝက် အူချောင်းနှင့်ကြက်ဥကျော် စသည်ဖြင့် မှာစားကြသည်။ တကယ်က ကျောင်း ဆောင်က ဟင်းလောက် ကောင်းသည် မဟုတ်။ ထိုအခါက ကျေနပ်မှုမရှိ၊ မတင်းတိမ်၊ သဘာဝက ဘယ်လောက်ပင် ကောင်းကောင်း ရောင့်ရဲတင်းတိမ် သည် မဟုတ်။ တကယ်ကတော့ ကျောင်းမှထွက်သောအခါမှ ဤဟင်းများမှာ အထက်တန်းကျကျ နေထိုင်စားသောက်သူများသာ စားနိုင်ကြောင်း သိရ သည်။ စစ်ပြီးခေတ် တက္ကသိုလ် ကျောင်းဆောင်မှ ထမင်းစားခန်းများသို့ ကျွန်တော် ရောက်သွားသောအခါ အတော်ညံ့သွားပြီ။ စားပွဲကုလားထိုင်

များပင် သပ်သပ်ရပ်ရပ် မရှိ။ ထိုအခါကတော့ ကျွန်တော်တို့သည် မိမိရရှိ
ထားသော အဆောင်အယောင်ကို အားမရကြ။

ခ

၁၉၃၆ ကျောင်းသားသပိတ်ခေတ်က တက္ကသိုလ်ကျောင်း ထမင်းစားရုံသို့
ကျောင်းသားတစ်ယောက်က ဟင်းကောင်းမပါ၍ တိုင်ကြားဖူးသည်။ ထို့
နောက် ဈေးဝယ်ရာသို့ ကျောင်းသားကိုယ်စားလှယ်များ ကြီးကြပ်ခွင့်ရရှိ
သွားသည်ဟု ကြားရသည်။ ၁၉၄၂ ကာလလောက်က ကိုမြစိန် သဘာပတိ
သည် သော အစားအသောက်ကော်မတီတွင် ကျောင်းမှ အစားအသောက်များ
ကို ကောင်းအောင် စီမံသည်ဟု ကြားရသည်။ ထိုနှစ်က ကျွန်တော် အဆောင်
တွင် မနေ၍ မမှတ်မိတော့။ ညနေ ၃ နာရီကစ၍ လက်ဖက်ရည်နှင့် ပေါင်
ခန်းထောပတ်သုတ် ကျွေးသည်။ ကျွန်တော်က နေ့တိုင်း သွားစားသည်မဟုတ်။
ခားသည့်အခါလည်း ထောပတ်က ညံ့၍ဆိုကာ မစားဘဲ၊ ခွေးကျွေးပစ်ဖူး
သည်ကို မှတ်မိနေသည်။ ဒိန်းမတ်ထောပတ်ဘူး ဝယ်ကာ သီးသန့်စားသည်။
သန့် ပြန်ကြည့်သောအခါ ရယ်စရာပင် ကောင်းတော့သည်။ ယခုအခါ
ကျွန်တော်၏ ဝင်ငွေနှင့် ထောပတ်နားပင် မကပ်နိုင်။ ဒိန်းမတ်ထောပတ်ဘူး
ဆိုသည်ကား ဝေလာဝေး။

စာသင်ခန်းသို့ သွားရောက်သောအခါ တောက်ပ ပြုံးပြက်သော
အဆောင်အယောင်များက ကြိုဆိုလိုက်တော့သည်။ ကျောင်းသားတွေကလည်း
ဦးဖိန်ရွှေ ပြုံးပြက်၊ မှန်တံခါးများကလည်း အမြဲတမ်း ပွတ်တိုက်ထားသဖြင့်
လင်းလင်းလက်လက် ကော်ရစ်ဒါဟုခေါ်သော စကြိန်မှ ကြမ်းခင်းမှာလည်း
အနီရောင်စွေးစွေး။ တက္ကသိုလ် အုပ်ချုပ်သူများက သပ်ရပ် သန့်ရှင်းအောင်
ဦးဖိန်ပေးထားသည်ကို တွေ့လိုက်ရသည်။ စာသင်ခန်းများမှ ကြမ်းပြင် အရောင်
တင်ဆီဖြင့် ချောမော ဝင်းလက်အောင် အစဉ် စီမံထားဟန် တူသည်။

ဆရာများကတော့ မြန်မာလူမျိုးထဲက နည်းလှသည်။ အင်္ဂလိပ်စာ
သင်တန်းတွင် ဆရာဒေါက်တာထင်အောင်နှင့် ဆရာဦးမျိုးမင်းတို့သာလျှင်
ဦးဖိန်ထဲက ရှိသည်။ ဆရာဒေါက်တာထင်အောင်ကတော့ ဘောင်းဘီနှင့်
အနောက်တိုင်းဝတ်စုံကို ဝတ်ဆင်သည်။ ဆရာဦးမျိုးမင်းကတော့ ပိုးရင်ဖုံး၊
ဘောင်ရှည်၊ ခေါင်းပေါင်းနှင့် ဖြစ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ပိုးအနက်ရင်ဖုံး၊

The Key

ဘန်ကောက်လုံချည်၊ တောင်ရှည်၊ ရှူးဖိနပ် စသည်ဖြင့် ဆင်ယင်သည်။ ထိုအခါက ရှူးဖိနပ် စီးတတ်ကြသည်။ ကျောင်းသားများပင် ရှူးဖိနပ်စီး၍ ကျောင်းတက်ကြသည်။ သိပ်တော့ မများ။ အနောက်တိုင်းဝတ်စုံ ဝတ်ဆင်သော ကပြားများ၊ အိန္ဒိယလူမျိုးများကလည်း မနည်းလှပေ။ ဆရာများမှ အင်္ဂလိပ်နှင့် အိန္ဒိယလူမျိုးများက များသည်။ ပါမောက္ခများကတော့ အင်္ဂလိပ်လူမျိုး များသည်။ ဥပစာတန်း အင်္ဂလိပ်စာသင်တန်းတွင် မြန်မာဆရာထဲက အပြင် ပါမောက္ခရစ်(စ်)က သင်ပေးသည်။ ကျွန်တော် တက်ရသောအတန်း မှတ်မိသလောက် အင်္ဂလိပ်စာအတန်း နည်းပြဆရာများမှာ မစ္စတာခရပ်ဝဲနှင့် မစ္စအော်လဂါတို့ ဖြစ်ကြသည်။

တက္ကဗေဒဘာသာတွင် ကျွန်တော်တို့၏ ဆရာမှာ မစ္စတာဒတ်စ၊ အိန္ဒိယလူမျိုး ဖြစ်သည်။ ရာဇဝင်ဘာသာကိုတော့ မစ္စတာအာယားနှင့် ဒေဆိုင်းတို့သင်ကြသည်။ နှစ်ကြာပြီဖြစ်၍ ကျွန်တော်တို့ပင် မေ့နေကြပြီး မြန်မာစာသင်တန်းတွင် ဆရာဦးအေးမောင်၊ ဆရာတင်၊ ဆရာဦးဝဏ်၊ ဆရာဒိုးနှင့် ဆရာချမ်းမြတို့ ဖြစ်ကြသည်။ သူတို့သည် မဟာဝိဇ္ဇာအောင်ပြီး (သို့) မဟာဝိဇ္ဇာတက်ရင်း ဆရာလုပ်နေသူများ ဖြစ်ကြသည်။ ကျွန်တော် တက်ခဲ့သော သင်တန်းတွင် ကျွန်တော်တို့၏ နည်းပြဆရာများ ဖြစ်ကြသည်။ နည်းပြသင်တန်းမှာ စာစီစာကုံး ရေးသားပြီးနောက် နည်းပြဆရာများခွဲကာ သင်ကြားပေးသောအတန်း ဖြစ်သည်။

ဂ

အဓိပတိလမ်းမကြီးကို အလယ်ကထား၍ တစ်ဖက်တွင် ယူနီဘာစီတီဟု ခေါ်သော ကျောင်းနှင့်၊ တစ်ဖက်တွင် ဂျပန်ဆင်ကောလိပ် ဟူသောကျောင်း သီးခြားစီ တည်ရှိကြသည်။ ကျွန်တော်တို့က ဂျပန်ဆင်ကောလိပ်ဘက်သို့ သိပ်မရောက်။ ၁၉၃၈-၃၉၊ ၁၃၀၀ ပြည့် အရေးတော်ပုံ သပိတ်ခေတ်တွင် ကျွန်တော်က သပိတ်တားသည့် တာဝန်ကျရောက်၍ ကျွန်တော်က ဂျပန်ဆင်ဘက်သို့ ရောက်ရသည်။ အသွားနည်းသည်။ ဂျပန်ဆင်ကောလိပ် သတ္တဗေဒဌာနတွင် မိကျောင်းတစ်ကောင်ရှိ၍ ရောက်တိုင်း သွားကြည့်သည်ကို သတိရမိသည်။

ဂျပန်ဆင်ကောလိပ်ဖက်တွင် ကျောင်းဆောင်(၂)ခုသာ ရှိသည်။ ဝယ်

သင်တန်ဆောင်နှင့် မြောက်ဥက္ကဋ္ဌရဆောင် ဖြစ်သည်။ အမျိုးသမီးကျောင်း ဆောင်ကတော့ ဘင်တန်ကျောင်းဆောင်၊ ဂျပန်ဆင်ကောလိပ်ဘက်တွင် ဂျပ် ဆင်ဘုရားရှိခိုးကျောင်း ရှိသည်။ အမျိုးသမီးကျောင်းဆောင် ဘင်တန်နှင့် အင်းယားကျောင်းဆောင်တို့ ပုံစံချင်းမတူ။

အဓိပတိလမ်းသို့ အဝင်တွင် တစ်ဖက်က တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂအသင်း ဘိုက်ရှိ၍ တစ်ဖက်တွင် ကစားကွင်း ရှိသည်။ ကစားကွင်းက အကျယ်ကြီး။ ကျောင်းဆောင်၏ အရှေ့ဘက်တွင် ပုဂံကျောင်းဆောင် ရှိသည်။ သူကတော့ သစ်သားကျောင်းဆောင်၊ ဗဟိုကျောင်းဆောင်များနှင့်မတူ။ ပြည်လမ်းတစ် ခက် အင်ဂျင်နီယာကောလိပ်အလွန်တွင် ပြည်နှင့်တကောင်း ကျောင်းဆောင် သူသော သစ်သားကျောင်းဆောင်များ ရှိသည်။

ပုဂံကျောင်းဆောင်နှင့် တစ်ပုံစံတည်းဖြစ်မည် ထင်သည်။ သူတို့က တက္ကသိုလ်တည်စကတည်းက တည်ဆောက်ထားသော အဆောင်များပင်။ ပြည်ကျောင်းဆောင်၊ တကောင်းကျောင်းဆောင်များကျော်လျှင် ဆရာဖြစ်သင် ကောလိပ် တည်ရှိသည်။ ဆေးကောလိပ်ကတော့ လမ်းမတော်နှင့် ကော်မရှင် လမ်းထောင့်တွင် တည်ရှိသည်။ ဗဟိုအကျဉ်းထောင်ကြီးနှင့် နီးကပ်နေ သည်။

ကျွန်တော်တို့ နယ်ကျောင်းမှ လာရသူအဖို့သည် တက္ကသိုလ်ပရဝဏ် သည် ဆန်းသစ်နေပေသည်။

ရုပ်ရှင်တေးကဗျာမဂ္ဂဇင်း၊ စက်တင်ဘာလ၊ ၁၉၉၅

ဝပယယစိတံ ဓမ္မစိမ်းပြက်အိပ်ရာများ

က

လရိပ်သည် မှန်တံခါးမှ အိပ်ရာပေါ်သို့ ဖြာကျနေသည်။ မြရောင်၊ ငွေရောင်၊ စိန်ရောင်။

စိမ်းနေသည့်အခါ... မြရောင်။

လင်းနေသည့်အခါ... ပြာလဲ့လဲ့ငွေရောင်။

လထိန်ထိန်သာ၍ ဖိတ်ကြွနေသည့်အခါ... စိန်ရောင်။

ညတိုင်းတော့ မဟုတ်။

ညများတွင် လွမ်းမိုးနေသော ပြုံးပြက်နေသော အမြင်များပင်။

အိပ်ရာခင်း၊ ခေါင်းအုံးစွပ်များကို အရောင် လဲတတ်သည်။ ကျောင်း

သားဘဝကတော့ မိခင်က ပေးလိုက်သော အဖြူ ဖြစ်သည်။

နောက်တွင်တော့...

ကျွန်တော် အရောင်များကို သုံးတတ်သည်။

ကျွန်တော်၏ အိပ်ရာခေါင်းရင်းတို့တွင် ပြတင်းပေါက်က အမြဲတမ်း

ရှိတတ်သည်။ ပြတင်းပေါက်မှ လရောင်တို့ ထိုးကျစမြဲပင်။

အိပ်ရာ၏ အနေအထားကို လိုက်၍ လရောင်သည် ဖြာကျနေသည်။

ယဉ်စွန်းတန်းများတွင် လသည် ဖြတ်သန်းသွားလာသောအခါ ကျွန်

တော်၏ အိပ်ရာအနေအထားအလိုက်သာလျှင် လရောင်က ဖြာ၍ ကျနေသည်။

ကျွန်တော့်အိပ်ရာကလည်း ကျွန်တော့်သက်တမ်း တစ်လျှောက်တွင်

အမြဲတမ်း တည်ရှိနေသည် မဟုတ်။

အပြောင်းအရွှေ့က များလှသည်။

ကျွန်တော်၏ ဘဝကအိပ်ရာသည် တစ်နေရာတည်းတွင် တည်ရှိခဲ့

သည် မဟုတ်။

ဟိုနေရာ၊ သည်နေရာ။

ဟိုဒေသ၊ သည်ဒေသ။

ပြောင်းလဲ ရွှေ့လျားနေတတ်စမြဲ ဖြစ်သည်။

ဟော...

ယခု မဲစာတွင်ပင် နေရာပြောင်းနေပြီ။

ဟိုနှစ်က လယ်ကွင်း၏ဘေး။

ယခု လယ်ကွင်း၏ဘေး မဟုတ်တော့။

ဥဿာရိုးမ၏ အစွန်းတစ်နေရာ ရောက်နေပေပြီ။

ခ

ကျွန်တော် မွေးဖွားရာ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ရှိ မြစ်လက်တက်တစ်ခုဘေးတွင် တည်သော ရွာကလေးတစ်ရွာ ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်၏မှတ်ဉာဏ် မမှန်တမှန် ဝါးနေသည်။ အိမ်ကြီးမှာ သစ်သားအိမ်ကြီး။ နှစ်ထပ်။ ရေနံရောင်များ ညိုမဲနေသည်။

ကျွန်တော်တို့က အောက်ထပ်တွင် အိပ်ရသည်။ ငယ်စဉ်ရှိလှ (၃-၄) နှစ်အရွယ် ဖြစ်မည် ထင်ပါသည်။

ကျွန်တော်၏ အိပ်ရာဘေးမှ အနက်ရောင် လင်းမြွေကြီးတစ်ကောင် ဖြတ်သန်းသွားသည်ကို မှတ်မိနေသည်။

မိခင်က ကျွန်တော့်ကို အပြင်သို့ ပွေ့ချီထုတ်လာသည်။

ဤမြင်ကွင်းပုံကားချပ်သည် ကျွန်တော်၏ မွေးဖွားကြီးပြင်းရာ အိပ်ရာပုံပြင်ကားချပ် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ထို့နောက်...

ကျွန်တော်သည် ရန်ကုန်သို့ ရောက်သွားသည်။ ဖခင်ဖြစ်သူမှာ ဘလုပ်ဘရားသား အမည်ရှိ ကုမ္ပဏီတွင် ပွဲစားလုပ်သဖြင့် ရန်ကုန်ကိုင်းတန်းတွင် နေထိုင်သည်။

အင်္ဂလိပ်နာမည်ကတော့ ကိုင်းတန်း မဟုတ်။ ဝီလီယံလမ်းဖြစ်သည်။

ပြည်သူအများ ခေါ်သည်က ကိုင်းတန်း။

ယခုလည်း ရှိနေသေးသည်။

ကိုင်းတန်း၏ အရှေ့ဘက်တွင် (၅)လမ်း။ အနောက်ဘက်တွင် (၆)လမ်း။

ပထမနေသည့်အိမ်မှာ ကမ်းနားလမ်းနှင့်နီးသော ဦးကျော်စံ၏ အိမ်အောက်ထပ် ဖြစ်သည်။

အိပ်ရာကိုတော့ မမှတ်မိတော့။ ပြတင်းမှ လရောင်မဝင်။ ပြတင်း

ပေါက်ရှိချင်မှ ရှိမည်။ ရန်ကုန်အိမ်များမှာက ကပ်လျက် ဆောက်ထား၍ ပြတင်းပေါက် ရှိခဲ့လှသည်။

ထို့နောက်... ကိုင်းတန်းလမ်း၏ မြောက်ဘက် ဒေါ်ငြိမ်း၏အိမ် အောက်ထပ်သို့ ပြောင်းရသည်။

လမ်းထိပ် ကျွဲကြီးလမ်းပေါ်တွင် စေတီတစ်ဆူ ရှိသည်။ လမ်းဘေး တွင် ရှိသည်။ ယင်းစေတီမှ ဆည်းလည်းသံများ တတင်တင် ကြားနေရသည် ကို မှတ်မိနေသည်။

ထို့နောက် လမ်းထိပ်ရှိ ဦးဘ၏အိမ်သို့ ပြောင်းရွှေ့ရသည်။ ထိုအိမ် ကိုတော့ ကောင်းကောင်း မှတ်မိသည်။ အိမ်မှာ အတော် ကျယ်ဝန်းသည်။

ထိုအခါက ဘလုပ်ဘရားသား ကုမ္ပဏီမှ အိမ်များ ငှားပေးသည်။ အိမ်တွင် တယ်လီဖုန်း ရှိသည်။

ထိုအခါက အိမ်လခမှာ (၇၅)ကျပ်ဟု သိရသည်။ ထိုအခါက ငွေဒဂါးတစ်ပြားမှ (၁၈)ကျပ်။ သူ့ခေတ်နှင့်သူ။

ပွဲစားဆိုသည်မှာ ကုမ္ပဏီက ဆန်လုပ်ငန်းဖြစ်၍ ... ကျွန်တော့်မိဘ ရွာများဘက်က ထွက်သော စပါးများကို ဝယ်ပေး

ရသော အလုပ်ဖြစ်သည်ကို နောင်အခါ နားလည်ခဲ့ရသည်။ ဖခင်ဖြစ်သူမှာ ရန်ကုန်မြစ်ကို ဖြတ်၍ ခနောင်တိုရှိ စပါးစက်များ

တွင် သွားရောက်၍ အလုပ်တက်တတ်သည်။ ကျွန်တော် တစ်ခေါက် ပါသွားဖူးသည်။ ကျယ်ဝန်းသော ရန်ကုန်

မြစ်ကို ဖြတ်သွားရသည်ကို ကြောက်၍ တစ်ခါပဲ လိုက်သည်။ နောက်မလိုက် ဖြစ်တော့။

အိမ်ရှေ့အလယ်တွင်... ဆင်ဝင်ရှိ၍ ဝဲယာတစ်ဘက်တို့တွင် ဝရန်တာများရှိသည်။ ပြတင်း

ပေါက်တွင် ဖန်ပုတီးစေ့များဖြင့် ခန်းဆီးလုပ်ထားသည်။ အသံတချွင်ချွင်။ လသာသည့်အခါ...

ဝရန်တာမှ ထွက်၍ လရောင်ကို ကြည့်ရသည်။ အိမ်ချင်းကပ်အိမ်မှ ဂေါ်သဇင်ပန်းအိုးများ ရှိသည်။ မြို့များမှာ ဝရန်တာတွင် ပန်းအိုးများထား

လျက် ရှိသည်။ ယင်းတစ်ဖက်အိမ်မှ ဂေါ်သဇင်ပန်းအနံ့မှာ လရောင်နှင့် လိုက်ဖက်

ပေသည်။ သူ့ရနံ့က မွေးမြမြ။

၁၉၂၇ ဝန်းကျင်လောက်တွင် ကျွန်တော်တို့ တချိတ်လတ်သို့ ပြောင်းရွှေ့သွားသည်။

ကျွန်တော့်အိပ်ရာသည်ပင် ပြောင်းသွားရပေပြီ။

၀

ကျွန်တော် ငယ်စဉ်က မိခင်နှင့်အတူ အိပ်သည်။

နည်းနည်းကြီးလာသောအခါ မိခင်၏ဘေး၌ ကပ်လျက် အိပ်သည်။ ကျွန်တော်သည် (၁၀)တန်းအထိပင် မိခင်၏ ကုတင်ဘေး၌ အိပ်ခဲ့သည်။

(၁၀)တန်း ရောက်သည့်နှစ်က မိခင်က ကုတင်တစ်လုံး သပ်သပ်ဝယ်ပေးပြီး ပြတင်းပေါက်နားတွင် အိပ်စေသည်။

ပြတင်းပေါက်မှ လရောင်ထိုးကျသည်။ လသာသည့် ညတစ်ည။ ကျွန်တော်သည် တံခါးဖွင့်အိပ်၍ ဖျားခဲ့သည်ကို မှတ်မိနေသည်။

စစ်ကိုင်းကျောင်းဆောင်၊ အင်းဝကျောင်းဆောင် စသော ကျောင်းဆောင်များတွင် နေသည့်အခါကတော့ လရောင်သည် အခန်းတွင်းသို့ ဝင်မလာနိုင်။ အခန်းရှေ့ရှိ ကော်ရစ်ဒါတွင်ပင် ထွက်၍ လရောင်ကို ကြည့်ဖြစ်သည်။

၁၉၄၂။

ဂျပန်ခေတ်လောက်ကစ၍ ကျွန်တော့်အိပ်ရာ အတည်တကျမရှိတော့။

ဂျပန်ဝင်စက ကျွန်တော် ရန်ကုန်သို့ သွားသည်။

ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် မြို့သိမ်းဗိုလ်တစ်ဦးက ရန်ကုန်ရှိ ပါတီ(ခ)ဟိုဘယ်သို့ သွားရန် ပြောသည်။

ပါတီ(ခ)ဟိုဘယ်မှာ...

အလံပြဘုရားလမ်း ဘုရားရှိခိုးကျောင်းဘေးမှာ ဖြစ်သည်။

ပါတီ(ခ)ဟိုဘယ်သို့ အဝင်နားတွင် ကိုထွန်းလှနှင့် သွားတွေ့သည်။

ကျွန်တော်က ဘယ်မှာ တည်းခိုမည်ဟု စိတ်မဆုံးဖြတ်ရသေး။ လွယ်အိတ်တစ်လုံးသာ ပါလာသည်။

သို့သော် ကိုထွန်းလှက အတင်းခေါ်၍ လန်ကက်စတာလမ်းရှိ ခေတ်မီတီဂေဟာဟု ခေါ်သော ခရစ်ယာန်အမျိုးသမီးများ နေရာအဆောင်သို့

သွားကာ နေရာချထားပေးသည်။

ကျွန်တော့်အတွက် ဧည့်ခန်းတွင် စန္ဒာရားတစ်လုံးနှင့် စားပွဲတစ်လုံး

ချထားပေးသည်။ ခြင်ထောင်၊ မွေရာ စသည်များမှာ ယင်းလမ်းရှိ အိမ်များ ပေါ်သို့ တက်ရောက် မွေနှောက်ကာ ရှာဖွေရသည်။

ရန်ကုန်မှာ အင်္ဂလိပ်အစိုးရများ ဆုတ်ခွာသွားသောအခါ မြို့ပျက် ကြီးဖြစ်သွားပြီး၊ အင်္ဂလိပ်နှင့် နိုင်ငံခြားသား အိမ်များပေါ်သို့ ဝင်ရောက်ကာ ရှာဖွေမွေနှောက်ထားဟန် ရှိသည်။

အိမ်ပေါ်သို့ တက်လိုက်သောအခါ ပွနေသည်။

ယင်းလမ်းမှာ အထက်တန်းလွှာများ နေထိုင်သောလမ်း ဖြစ်သဖြင့် အိမ်ထောင်ပရိဘောဂကောင်းများ၊ အိပ်ရာပစ္စည်းများ ရှိကြသည်။ ပွနေသည့် ထဲက ကျွန်တော်တို့ လိုချင်တာယူကာ ပြန်ဆင်းလာကြသည်။

ထိုကြောင့် ပါတ်(ခ်)ဟိုတယ်တွင် မတည်းဖြစ်တော့။

ခရစ်နတ် ခရစ်ယာန်အမျိုးသမီး အဆောင်တွင်လည်း ကျွန်တော် ကြာကြာ မနေလိုက်ရ။

ကျွန်တော်တို့နှင့် ကျောင်းနေဘက်၊ သမဂ္ဂလုပ်ဖော်လုပ်ဘက်ဖြစ် သော ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် ဗိုလ်မှူးက သူ့အိမ်သို့ခေါ်သွား၍ ရွှေတောင်ကြား သို့ ရောက်သွားရပြန်သည်။

ရွှေတောင်ကြားမှာ ထိုအခါက အမည်ကြားဖူးရုံမျှသာ ဖြစ်သည်။ တစ်ခါမှ မရောက်ဖူး။

နိုင်ငံရေးသမိုင်း စာအုပ်များတွင် ရွှေတောင်ကြားပါတီဟူသော အမည် ကိုသာ ကြားဖူးသည်။

ရွှေတောင်ကြားမှာ ...

အင်္ဂလိပ်အရာရှိကြီးများ နေထိုင်သော အထက်တန်းလွှာ ရပ်ကွက် ဖြစ်သည်။

ယင်းရပ်ကွက်ရှိ အိမ်များကို ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်က သိမ်း ကာ နေထိုင်ကြသည်။ အိမ်များမှာ အိမ်ထောင်ပရိဘောဂ အပြည့်အစုံ။ အင်္ဂလိပ်များ ရန်ကုန်မှ ဆုတ်ခွာထွက်ပြေးသောအခါ ပြည်တွင်း မြေအောက် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့သား (ယူဂျီယူနစ်)များက သိမ်းထားသည်။

ထို့ကြောင့် အိမ်များမှာ အိမ်ထောင်ပရိဘောဂ အပြည့်အစုံဖြင့် ကျန်ရစ်နေသည်။

အိမ်တိုင်းတွင်တော့...

စန္ဒရားတစ်လုံးစီ ရှိကြသည်။ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် ဗိုလ်မှူး

မှာလည်း အထက်မြန်မာပြည်သို့ စစ်ချီတက်သွား၍ ကျွန်တော်နှင့် သခင် တင်ဦးသာလျှင် ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။

သို့သော် ဗိုလ်မှူး၏ဆွေမျိုးများ ရောက်လာ၍ ကျွန်တော်က လွတ် လွတ်လပ်လပ် နေချင်သဖြင့် ဤအိမ်မှ ခွာလိုက်သည်။ ထိုအခါ ဗိုလ်အောင် ဆန်းက သူနှင့်အတူလာနေရန် ခေါ်သဖြင့် သူ့အိမ်သို့ ရောက်သွားရပြန်သည်။

သခင်တင်ဦးနှင့် ကျွန်တော်တို့ အိမ်ခန်းတစ်ခုတည်းတွင် နေကြ သည်။ အရှေ့ဘက် မျက်နှာပြုထားသော အခန်းဖြစ်၍ လရောင်ကျရောက် ဖြာဝင်တတ်သည်။

ထိုအခါက...

မြန်မာပြည် ဘုရင်ခံအဖြစ် ခေတ္တ ဆောင်ရွက်ဖူးသော ဆာဂျေအေ မောင်ကြီး၏ အိမ်နှင့်လည်း ကျွန်တော်တို့နှင့် သိပ်မဝေးလှ။ အတွင်းဘက်တွင် ရှိသည်။

ရွှေတောင်ကြားတွင်...

ဗမာ့လွတ်လပ်ရေး တပ်မတော် ဗိုလ်များနှင့် ဝန်ကြီးများ နေထိုင် ကြသည်။

သူတို့ အိမ်တိုင်းတွင် စန္ဒရား ရှိကြသည်။ သို့သော် တီးမည့်သူမရှိ။ ကျွန်တော့်ကို သူတို့က ခေါ်ကြသည်။ မိတ်ဆွေများက ကျွန်တော့်အတွက် စန္ဒရားများ ရှာပေးကြသည်။

စန္ဒရားရှာသည် ဆိုသည်မှာ ထိုခေတ်က အင်မတန် လွယ်သည်။ အနီးအနားရှိ အိမ်များပေါ်သို့ တက်ကာ သယ်ယူလာကြသည်။

အခက်အခဲက သယ်မည့်သူ။ သယ်မည့်သူကလည်း အတော့်ကို ရှားသည်။ အလုပ်သမား ငှား၍ရသောခေတ် မဟုတ်။

ရွှေတောင်ကြားတွင်...

ကျွန်တော့်အတွက် အိမ်တစ်လုံး ပေးထားသော်လည်း ကျွန်တော်က ယူသည် မဟုတ်။

သို့ဖြစ်၍ ရထားသော စန္ဒရားများကို အိမ်များတွင် သင့်သလိုချထား ရသည်။

နဂါးနီစာအုပ်တိုက် မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာ မိတ်ဆွေဟောင်းတစ်ဦး က တောင်း၍ တစ်လုံး သူ့ကို ပေးလိုက်ရသည်။

နောက်တစ်လုံးကတော့ သုံးချောင်းထောက် စန္ဒရား။ ကိုအောင်ဆန်း

မင်္ဂလာဆောင်သောအခါ ကျွန်တော် ယူထားသော စန္ဒရားကို သယ်ယူသွား
ပြန်သည်။

ကျွန်တော့်ကို မိတ်ဆွေများက စန္ဒရားတီးရန် ခေါ်သောအခါ စိတ်
ပျက်မိသည်။ ကျွန်တော်က ကိုယ်တီးချင်သည့် အခါမှသာ တီးချင်သည်။

သူတို့က တီးရန်ပြောသည့်အခါ မတီးချင်ဘဲ တီးရသည်ကို စိတ်
ပျက်မိခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် နေရာများ ရွှေ့နေမိသည်။

ထို့ကြောင့် အိပ်ရာက အတည်တကျ မရှိ။

ကျွန်တော် အလုပ်အကိုင်တစ်ခု ဝင်လုပ်မည်ဆိုလျှင်လည်း အိပ်ရာ
အတည်တကျ ရှိနိုင်သည်။ ကျွန်တော်က မလုပ်။ သူတို့ပေးသော အလုပ်
များကို ကျွန်တော်က မလုပ်။

ကျွန်တော် ဂျပန်အုပ်ချုပ်သူများနှင့် ရောစပ်နေသော အလုပ်များ
ကို လုပ်ချင်သည် မဟုတ်။

ထို့ကြောင့်ပင် သူတို့ပေးသော အလုပ်ကို ငြင်းပယ်မိခြင်း ဖြစ်သည်။

ဃ

ထို့ကြောင့် အိပ်ရာ အတည်တကျ မရှိ။

ထမင်းစားပွဲများ လုပ်လျှင် ကျွန်တော့်ကို ခေါ်ကြသည်။ ကျွန်တော်
စိတ်ပျက်၍ ရန်ကုန်မြို့တွင်းရှိ ဆွေမျိုးများနှင့်အတူ သွားနေသည်။

လမ်း(၅၀)ရှိ တိုက်ကြီးတစ်တိုက်တွင် ဖြစ်သည်။

စစ်အတွင်း ဂျပန်ခေတ်တွင် ဦးရာလူ တက်၍နေသော ခေတ်ဖြစ်
သည်။ သို့သော် သူတို့ ကျွန်တော့်ထံ လာရောက် ခေါ်ကြပြန်သည်။

ဖက်ဆစ်ဂျပန် တော်လှန်ရေး စသောအခါ သူတို့ စစ်ထွက်သွား၍
ကျွန်တော်လည်း ကျိုက်လတ်သို့ ပြန်ခဲ့ရသည်။

စစ်ကြီးပြီးသောအခါ...

ကျိုက်လတ်မြို့သို့ ထိုအခါက မျိုးချစ်တပ်မတော် စစ်ဦးစီးမှူးက
ကျွန်တော့်ကို လာခေါ်၍ ရန်ကုန်သို့ ရောက်သွားရသည်။

ထိုအခါတွင်တော့...

ကျွန်တော် သူ့အိမ်တွင် မနေတော့။

ကျွန်တော် အဒေါ်များနှင့် လိုက်နေသည်။ စစ်ပြီးစ အိမ်အခက်ရှိ
နေ၍ ရွှေတောင်တန်း။ ထို့နောက် လသာလမ်း၊ ထို့နောက် အလုံစတားရက်

လမ်း၊ ထို့နောက် (၁၄)လမ်းထိ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ရသည်။ သူတို့ ပြောင်းရာသို့ ရွှေ့ပြောင်းခဲ့ရသည်။

(၁၄)လမ်းတွင် 'တာရာ' မဂ္ဂဇင်း ထုတ်ဖြစ်သည်။

တာရာမဂ္ဂဇင်း ထုတ်ဝေစဉ် တာရာစာပုံနှိပ်စက် ဝယ်လိုက်၍ စက် ထားရန် ကိုင်းတန်းတွင် အိမ်ငှားလိုက်သည်။

ထိုပုံနှိပ်စက်နေရာတွင် ကျွန်တော်အိပ်ရာ ပြောင်းရွှေ့လိုက်ရသည်။ သိပ်မကြာလှ...။

ကျွန်တော်အတွေးများ ရန်ကုန် ပြောင်းရွှေ့လာရသဖြင့် အတွေးပေါ်၍ (၄၉)လမ်းသို့ ရောက်ရသည်။ ကျွန်တော်မှာ ငယ်စဉ်ကတည်းက အတွေး နှင့် နေလာသူ။

ထို့နောက် တစ်ဖန် ...

(၄၉)လမ်းမှ ဘောက်ထော် အဝေရာလမ်း။ ထို့နောက် ကျောက် ကုန်း ကျောင်းလမ်း စသည်ဖြင့် ပြောင်းရွှေ့သွားရပြန်သည်။ ကျွန်တော်တူမ များနှင့် အတူနေခိုက် ဖြစ်သည်။

ထို့နောက်တွင် ကုက္ကိုင်းရိပ်သာအိမ်သို့ ရောက်သွားရသည်။ တူမ များ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းအလိုက် ကျွန်တော် ပြောင်းရွှေ့ရခြင်း ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်အိပ်ခန်း အတွင်းသို့ လရောင် ထိုးရိုက်လာသည်။

ကျွန်တော်အိပ်ခန်းဘေး မှန်တံခါးမှ ခန်းဆီးကို လသာသောညဉ့် ဖယ်ထားတတ်သည်။ လထွက်စတွင် ကျွန်တော် အိပ်ရာပေါ်သို့ လရောင် ဖြာကျတတ်သည်။

ခြံထဲတွင် သော်ကပင် ရှိသည်။ နွေဦးဆိုလျှင် မွေးလှပေသည်။ သော်ကပင်များမှာ အနီရဲ့ရဲ့။

ကျွန်တော်အိပ်ရာတွင်တော့ စပယ်ပွင့်များ ကြွထားတတ်သည်။

ကျွန်တော် အခန်းရှေ့တွင် စပယ်ပန်းများ အရမ်းပွင့်သည်။

ကျွန်တော်က စပယ်ရနံ့ကို ကြိုက်သူ။

ထို့နောက်...

၁၉၈၄ တွင် ကျွန်တော် ယခု နေထိုင်ရာ မဲဇာသို့ ရောက်လာရပေ သည်။

ကျွန်တော်ခေါင်းရင်း မှန်ပြတင်းအနီးတွင်ပင် စပယ်ပင်က ရှိနေသည်။

ကျွန်တော်မှာ...

ကျွန်တော့်အား ကျွေးမွေးသော ဦးလေး၊ အဘွား၊ အဒေါ်၊ တူမများ
နှင့်သာ နေထိုင်ကာ ဘဝကို ဖြတ်သန်းလာရသူ ဖြစ်သည်ကိုး ...။
ကျွန်တော်က အိမ်ရှိသူ မဟုတ်။
ယခုအခါတွင် ပြန်လှန် တွေးတော မှတ်သားမိပေသည်။
စပယ်ပွင့်လျှင် တူမ၏ သမီးလေးက ကျွန်တော့် အိပ်ရာပေါ်သို့
စပယ်ပွင့်များ လာပေးသည်။
ကျွန်တော် စပယ်ရနံ့ ကြိုက်သည်ကို သူမက သိနေသည်။

စပယ်ရနံ့
သင်းပျံ့လာလျှင်...
ကျွန်တော့်အိပ်ရာပေါ်သို့
လ၊မြစိမ်းရောင်ပြက်လာစဉ်
ကျွန်တော်၏
အိမ်လွမ်းစိတ္တဇများသည်
စိတ်ကူးကိုလာရောက်
နှိုးဆွထိကြပေသည်။

မဟေသီမဂ္ဂဇင်း၊ ဩဂုတ်လ၊ ၁၉၉၂

ᱫᱷᱟᱱᱵᱟᱫᱽ

ᱫᱷᱟᱱᱵᱟᱫᱽ

ᱫᱷᱟᱱᱵᱟᱫᱽ

ငြိမ်းချမ်းရေး ကောင်းကင်ပြာ

မြစိမ်းရောင်တမန်တော်

ယခုတလော ကမ္ဘာတစ်ဝန်း ပြင်သစ် အဏုမြူဗုံး စမ်းသပ်ခြင်းကို ကန့်ကွက်
သောအသံများကို ကြားနေရသည်။ ပြင်သစ်အစိုးရ အဏုမြူလက်နက်စမ်း
သပ်သောနေရာမှာ ပစိဖိတ်ဒေသ ပိုလီနီးရှားလူမျိုးများ နေထိုင်သော ပြင်သစ်
ပိုင် တဟီတီကျွန်းရှိ မူရူရီအာကျောက်တန်း၊ ပြင်သစ်ပြည်နှင့်ကတော့ အဝေးမှ
အဝေးကြီး၊ အဏုမြူဗုံး စမ်းသပ်ရန် သတ်မှတ်သည့်နေရာ ဖြစ်သည်။ မြစိမ်း
ရောင်အဖွဲ့ဟုခေါ်သော ငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့က သင်္ဘောများ ယင်း
သန္တာကျောက်တန်း ပင်လယ်ဆီသို့ သွားသည်။ ခုတ်မောင်းနေသော နေရာမှာ
ပြင်သစ်ပိုင် ပင်လယ် နယ်နိမိတ်အတွင်း မဟုတ်။ နိုင်ငံတကာ ရေပိုင်နက်
အတွင်းတွင် ဖြစ်သည်။ သို့သော် သူက ဖမ်းလိုက်သည်။ ပူညံ ပူညံ။ ငြိမ်း
ချမ်းရေး အင်အားစုများက ယင်းသန္တာကျောက်တန်းသို့ သွားကာ ဆန္ဒပြကြ
သည်။ ပြင်သစ်ကတော့ အဏုမြူလက်နက် စမ်းသပ်ခြင်းကို ရုပ်သိမ်းမသွား
သေး။ (ယခု ဖောက်ခွဲပြီးပြီ။)

ယင်းမြစိမ်းရောင်အဖွဲ့မှာ ကမ္ဘာတွင် ထင်ရှားသော ငြိမ်းချမ်းရေး
လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့ကြီး ဖြစ်သည်။ တဟီတီကျွန်းဆိုသည်ကလည်း ကမ္ဘာကျော်
ပြင်သစ်ပန်းချီဆရာကြီးဂိုဂင် နေထိုင်ရာဒေသ ပန်းချီဆရာကြီးဂိုဂင်က အရင်းခံ
သဘာဝအရောင်များဖြင့်သာလျှင် ပန်းချီခြယ်ရေးသည်။ အစိမ်းဆိုလျှင် အစိမ်း၊
အနီဆိုလျှင် အနီ၊ အဝါဆိုလျှင် အဝါ၊ ဘာမျှ မရောစပ်၊ တကယ့်အခြေခံ
အရောင်ကိုသာ သုံးသည်။ အစိမ်းကတော့ အပြာနှင့်အဝါ ရောစပ်ထားခြင်း
ဖြစ်သည်။

အရင်းခံအရောင်သုံးမျိုးက ဝါ၊ နီ၊ ပြာ။ တဟီတီကျွန်းကို ကဗျာအဖွဲ့
အန္တဟန်ဖြင့် မှတ်သားမည်ဆိုလျှင် သဘာဝကျခြင်း၊ ရိုးသားခြင်း၊ လတ်ဆတ်
ခြင်း၊ ဖြောင့်မတ်ခြင်း၊ သန့်ရှင်းခြင်း စသော အဓိပ္ပာယ်များထွက်သည်။ စစ်နှင့်
ဘာမျှမဆိုင်၊ လူသားအများ သေကြေပျက်စီးနိုင်သည့် အဏုမြူဗုံးနှင့်ဆိုလျှင်

The Key

သာ၍မဆိုငါ။ သို့သော် စစ်ဝါဒီလုပ်ငန်းအရ အဏုမြူဗုံးစမ်းမှုရသည်။ အဏုမြူ
လက်နက်စွမ်းအား တိုးတက်အောင် လုပ်ဆောင်သော ကြိုးပမ်းမှုတစ်ခုပင်။

ပန်းချီဆရာဆိုသည်ကတော့ ငြိမ်းချမ်းရေးသမား၊ အနုပညာရှင်အား
လုံးသည် ငြိမ်းချမ်းရေးသမား၊ သူတို့အနုပညာ ဖွံ့ဖြိုးသောပုံသဏ္ဍာန်မှာ ငြိမ်း
ချမ်းရေးပုံသဏ္ဍာန်၊ ပန်းချီဆရာကြီးဂိုဂင်သည် ယင်းတဟီတီကျွန်းတွင်ပင်
ဘဟီတီသူနှင့် ရုကာ ကွယ်လွန်သွားခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေး၏
သင်္ကေတ၊ အလှအပ၏သင်္ကေတ၊ ပြီးတော့ အနုပညာ၏သင်္ကေတ။ ဘယ်
နှယ် ယင်းကဲ့သို့ ငြိမ်းချမ်းရေးအလှအပ၊ သူ့ကို သင်္ကေတပြုသော ကျွန်းအနီး
တွင် ပြင်သစ်အစိုးရက လူသတ်လက်နက် အကြီးဆုံးကို လာ၍စမ်းသပ်သည်
ဆိုတော့ ပြည်သူတို့၏ ကန့်ကွက်ချက်သည် တရားသည်။

စစ်အပြီး စစ်အေးမှန်တိုင်းကြီးသည် နှစ်ပေါင်းများစွာ ဂယက်ရိုက်
နေပြီးမှ ယခုအခါ ၁၀ နှစ်သက်တမ်းအတွင်း စစ်အေးကြီးက အတော်လေး
ခြိမ်သက်သွားနေပြီ။ အင်အားစုနှစ်စု ယှဉ်ပြိုင်သော လုပ်ရပ်ကလည်း လျော့ပြီး
သွားရမည်သာ။ လက်နက်အပြိုင်အဆိုင် ထုတ်လုပ်ခြင်းဖြင့် တစ်ဖက်နှင့်
တစ်ဖက် အင်အားချိန်ခွင်လျှာ ညီအောင်လုပ်ခြင်းဟု ဆိုကြသည်။ အဏုမြူ
ဗုံးကို အဏုမြူလက်နက်ဖြင့် တားဆီးရမည်ဟု ဆိုကြသည်။ စစ်သမားတို့၏
အကြောင်းပြချက်။

ဆီယက်ပြည်ထောင်စုဟောင်းမှ ငြိမ်းချမ်းရေးချိုးကွဲသံ

...သို့ အပြည်ပြည်မှ ဝိုင်း၍ ပစ်ဖိတ်ဒေသ၊ ဩစတြေးလျ၊ နယူးဇီလန်
...သော နီးကပ်သော နိုင်ငံများကလည်း ကန့်ကွက်နေကြသည်။ ယခင် ဆိုဗီ
...ပြည်ထောင်စုဟောင်းထဲမှ ကာဇက်စတန်ပြည်က လှမ်း၍ ကန့်ကွက်
...သည်။ ဆန္ဒပြကြသည်။ ကာဇက်စတန် ပြည်သူတို့အသံက 'အဏုမြူဗုံး
...နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်ကြ' ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာ
...ကို ဂျပန်ပြည် ဟိရိုရှီးမားနှင့် နာဂါစကို အဏုမြူဗုံးကြဲချခြင်းဖြင့် အဆုံး
...လိုက်သည်။ ကြောက်သွားကြကာ လက်နက်ချကြသည်။ ဤမျှ စွမ်း
...သော အဏုမြူလက်နက်ဟု ဆိုချင်ကဆို။

ထိုအခါကတော့ အဏုမြူလက်နက်ကို အမေရိကန် တစ်ဦးတည်း
...ိုင်ဆိုင်သည်။ ထို့နောက်တွင်ကား သူနှင့် ပြိုင်ဘက်ဆိုင်ဘက် ဆိုဗီယက်

ကလည်း အဏုမြူနိဿယကို ရရှိပွားသည်။ ထိုအခါ အဏုမြူဖုံးကို စမ်းသပ်လိုက်သည်။ အဏုမြူဖုံးကို စမ်းသပ်မှသာ အဏုမြူလက်နက်၏ စွမ်းအားကို သိစေမည်။ အဏုမြူစမ်းသော နေရာမှာ ကာဇက်စတန်ပြည်တွင် ဖြစ်သည်။ ယင်းအဏုမြူ စမ်းသပ်ခြင်းကြောင့် ရေဒီယိုဓာတ်ကြွများ စမ်းသပ်ရာ ဒေသတစ်ဝိုက်တွင် ပျံ့နှံ့နေသည်မှာ သေချာသည်။ သို့သော် ထိုအခါကတော့ ယေဘုယျအားဖြင့် အဏုမြူလက်နက် လျှော့ပေါ့ရေးနှင့် အဏုမြူဖုံး မစမ်းသပ်ရေး၊ အဏုမြူလက်နက် ပိတ်ပင်ရေး၊ ကမ္ဘာ့လှုပ်ရှားမှုဟူသော အဖွဲ့အစည်းကြီးက ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ကာဇက်စတန် ပြည်သူတို့သည် သူ၏ပြည်တွင် အဏုမြူစမ်းသပ်ခြင်းကို ကန့်ကွက် တားဆီး ပိတ်ပင်ခြင်းငှာ မစွမ်းသာပေ။

ယခုအခါ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုကြီး မရှိတော့ပြီ။ သို့သော် ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုကြီး ပြိုကွဲပြီး ကွန်မြူနစ်ဝါဒ ပြိုကွဲပြီဟု ဆိုကြသည်။ တကယ်တမ်းကတော့ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုကြီးသည် အသွင်ပြောင်းသွားခြင်း ဖြစ်သည်။ လွတ်လပ်သော နိုင်ငံများ၏ သဟာယဟူသော အမည်ဖြင့် ယခင်ပြည်ထောင်စုဝင် နိုင်ငံများသည် လွတ်လပ်စွာ ရပ်တည်ကြသည်။

ယင်းသည်ကား ဒီမိုကရေစီသစ်၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခြင်း တစ်မျိုးပင် ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ပြည်သူတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းချက် အပြည့်။ အချုပ်အခြာ အာဏာပိုင်မှု အပြည့်ရရှိသော စနစ်မျိုး။ ထိုအခါ သူတို့သည် လွတ်လပ်စွာပင် အဏုမြူဖုံးစမ်းသပ်ခြင်းကို ကန့်ကွက်ဆန္ဒပြု၍ ရှိလာကြသည်။ ကမ္ဘာကြီး၏ ထာဝရငြိမ်းချမ်းရေးသည်ကား စစ်မဲ့၊ အဏုမြူလက်နက်မဲ့ ကမ္ဘာကြီးဖြစ် ထွန်းရေးဟု ဆိုရပေမည်။ သမားရိုးကျ လက်နက်များဖြင့် စစ်ခင်းခြင်းထက် အဏုမြူလက်နက်ဖြင့် စစ်ခင်းခြင်းမှာ ကမ္ဘာမြေပြင်တစ်ခုလုံး ဖျက်ဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အဏုမြူလက်နက် ပိတ်ပင်ရေးသည် လူသားတို့၏ အနာဂတ်အတွက် အရေးအကြီးဆုံး ဖြစ်သည်။ ဤသို့ အရေးကြီးဆုံးသော အခမ်းအနားကို ကာဇက်စတန်ပြည်သူတို့က ဖော်ပြကြပေပြီ။ ဝမ်းမြောက်ဖွယ်ရာ ကောင်းကင်ပြာပေါ်တွင် ချိုးငှက်ကလေး၏ တေးသံကို ကြားရခြင်း။

ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှုကြီး စတင်သော ၁၉၄၉ လောက်က ယင်းကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှုကြီး၏ အမှတ်အသားအဖြစ် ချိုးငှက်ဖြင့်

ဖော်ပြရသည်။ ချီးငှက်ဆိုသည်ကတော့ သမ္မာကျမ်းစာတွင် လာသော ငြိမ်းချမ်းရေး၏ သင်္ကေတ၊ မြန်မာဂန္ထဝင် ကဗျာတွင်လည်း ချီးငှက်သင်္ကေတရှိသည်။ ယင်းသင်္ကေတကတော့ အချစ်၊ မောင်မယ်အချစ်။ သို့သော် အချစ်ဆိုသည်ကလည်း ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောပင် ငြိမ်းချမ်းရေးအချစ် စသည်တို့သည် အဓိပ္ပာယ်တူသော ဝေါဟာရ စကားလုံးများပင်ဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလား။
အချစ်၊ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ အလှအပ။

ကောင်းကင်ပြာမှ မီးလျှံ

ပြင်သစ် အဏုမြူဗုံးစမ်းသပ်ခြင်းကို ကန့်ကွက်ဆန္ဒပြသော အခြင်းအရာသည် ငြိမ်းချမ်းရေး အခြင်းအရာ။ မြစ်မီးရောင် ငြိမ်းချမ်းရေး အဖွဲ့အစည်းကြီးကလည်း လူသားတို့၏အချစ် ငြိမ်းချမ်းရေးအလှအပကို ကိုယ်စားပြုသော အဖွဲ့အစည်းကြီး ဖြစ်သည်မှာ အမှန်။ သို့သော် ယင်းငြိမ်းချမ်းရေး အခြင်းအရာများ ရှိနေသည့်ကြားကပင် ကောင်းကင်ပြာ၌ မီးလျှံကို မြင်နေရသည်။ ယင်းမီးလျှံကား လွန်ခဲ့သော ခြောက်နှစ်ခန့်က ဥရောပတွင် တစ်ပါတီအာဏာရှင် ကွန်မြူနစ်ပါတီစနစ် ဆိတ်သုဉ်းသွားသောအခါ တချို့သော နိုင်ငံများတွင် မငြိမ်မသက်ဖြစ်ကာ ကျန်ခဲ့သည်။ ယူဂိုဆလားဗီးယား ပြည်ထောင်စုသည် မငြိမ်မသက်ဖြစ်ခြင်းကို အထင်အရှား တွေ့နိုင်သည်။ ဘော့စနီးယားတွင် ယခုတိုင် ပြည်တွင်းစစ်မီး တောက်လောင်နေခဲ့သည်။

မကြာသေးမီကပင် ဆာရာယေဗိုမြို့ ဈေးကွက်ထဲသို့ ဒုံးကျည်ကြီးကျကာ အပြစ်မဲ့လူသားများ သေဆုံးခဲ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် ကုလသမဂ္ဂသည် ငြိမ်းချမ်းရေးကို ပို၍ ပြင်းထန်စွာ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြရသည်။ ထိုအခါ စေ့စပ်ဆွေးနွေးရေးလမ်းဖြင့် စစ်မီးလျှံကို တားဆီးရန် ကြိုးစားနေကြသည်။ ကောင်းမြတ်သော အားထုတ်မှုပင်။ သို့သော် မီးလျှံက ငြိမ်းမသွား။

ဆာရာယေဗိုမြို့ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် လက်နက်ကြီးများ ရုပ်သိမ်းပေးရန်တောင်းဆိုနေကြသည်။ အားလုံး ရုပ်သိမ်းမသွားသေး။ ကျန်နေသေးသည်။ စစ်ဝါဒ အယူအဆကတော့ ယင်းဘော့စနီးယားတွင် ခြိမ်ခြိမ့်သံသဲ။

မတူညီခြင်း၊ သဘောထားကွဲလွဲခြင်းတို့ကို စစ်လက်နက်ဖြင့် ဖြေရှင်းသော သဘောထားက ကြီးစိုးနေဟန်ရှိသည်။ ငြိမ်းချမ်းသောနည်း စားပွဲခိုင်းတွင်ထိုင်ကာ စေ့စပ်ဆွေးနွေးသောနည်းဖြင့် သဘောတူညီချက်ရအောင်

ကြီးစားသောနည်းများကို သုံးချင်ကြဟန် မတူ။ ပြောက်ကျားပြောက်ကျား တော့သုံးသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး စာချုပ်ချုပ်ဆိုက် နာရီ ပိုင်းအတွင်း စစ်ပြန်ဖြစ်လိုက်နှင့် စစ်နှင့်ငြိမ်းချမ်းရေးတို့သည် နပန်းလုံးလျက် ရှိသည်။ သူတစ်ပြန် ကိုယ်တစ်ပြန်။

လက်နက်တို့၏အသံကြောင့် ချိုးကူသံကို မကြားနိုင်တော့။ တလော ကပင် မြောက်အတ္တလန္တိတ် စာချုပ်အဖွဲ့ဟူသော စစ်အေးခေတ်ကတည်းက ဖွဲ့စည်းတည်ရှိခဲ့သော စစ်စာချုပ် နိုင်ငံရေးအုပ်စုများမှ ဘော့စနီးယားတွင် စစ်လိုနေသော ရန်လိုနေသော ဆဘာ်တို့၏ စစ်စခန်းများကို ဗုံးကြဲတိုက်ခိုက် ကြသည်။ ခေတ္တမျှတော့ ငြိမ်းသွားသလိုရှိသည်။ သို့သော် နှစ်ဖက် သဘော တူညီချက်စာချုပ် မချုပ်ရသေး၍ မီးလျှံကတော့ ဆက်လက် တောက်နေဦး မည်သာ။ ဝမ်းနည်းစရာပင်။ မတတ်နိုင်။ လူဆိုးလူကောင်းဆိုသည်မှာ ဒွန်တွဲ လျက်ရှိနေစေမိ။

ကောင်းကင် အပြာရောင်ကတော့ အအေးရောင်၊ မီးလျှံ အနီရောင်၊ အဝါရောင်ကတော့ အပူရောင်။ သို့သော် ပြည်သူလူထု၏ ဆန္ဒပြင်းပြလှုပ် ရှားမှုမှန်သမျှ ကောင်းကင်ပြာတွင် ချိုးကူသံတေးကိုတော့ ကြားရစေမိဖြစ် သည်။ ကမ္ဘာတည်စကတည်းကပင် သမ္မာကျမ်းစာတို့တွင် စစ်ကိုတွေ့နေရ သည်။

စာသင်သားတို့သည် ရာဇဝင်ကို သင်ကြားသည့်အခါ ကမ္ဘာ့ရာဇဝင် တွင်ဖြစ်စေ၊ မိမိတို့ အမျိုးသား ရာဇဝင်တွင်ဖြစ်စေ၊ စစ်အကြောင်းကတော့ မပါမဖြစ် ပါရသည်။ စစ်ဖြစ်သည့်ခုနှစ် သက္ကရာဇ်ကို မှတ်သားရသည်။ စစ်ဖြစ်သည့် မူရင်းအကြောင်းနှင့် လတ်တလောအကြောင်းကို ကျက်မှတ်ကာ စာမေးပွဲ ဖြေဆိုကြရသည်။ သို့သော် တစ်နေ့တွင်ကား ကမ္ဘာ့လူသားတို့၏ မိုက်မဲမှုကြောင့် စစ်အမွေဆိုးကြီးမှ လွတ်ကင်းမှုကို တောင့်တကြသည်။

ယင်းမျှော်လင့်ချက်မှုကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေးကို လိုလားသော တက် ကြွသော ကမ္ဘာ့ပြည်သူတို့သည် လှုပ်ရှားနေသည်မှာ အမှန်ပင်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးဆုံးသွားသည်မှာ အနှစ်(၅၀) တင်းတင်း ပြည့်သွားပေပြီ။ ၁၉၄၅ တွင် ဂျပန်တို့ လက်နက်ချသဖြင့် အာရှတွင် စစ်ကြီး ပြီးဆုံးသွားပြီ။ ကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးသွားပေပြီ။ ရာစုနှစ်ဝက် (သို့) အနှစ်(၅၀) ပြည့် အထိမ်းအမှတ်ကို ရွှေရတုခေါ်လိုက်သည်။ ကမ္ဘာစစ်ဆိုသည်က ရွှေ

နှင့် မထိုက်တန်ပေ။ လူများ သေကျေပျက်စီးသွားရသော ကိစ္စရပ်များကို ရွှေနှင့်နှိုင်းလျှင် ရွှေမှာ နှစ်နာလှသည်။ ထိုကြောင့် ရာစုနှစ်ဝက် နှစ်ပတ်လည် ဟု သုံးလိုက်ရပေသည်။ ထိုအခါ အတွေးအခေါ်တစ်ရပ် ဝင်လာသည်။ လက်ရှိ ဂျပန်ဝန်ကြီးချုပ်က ဒုတိယကမ္ဘာစစ်က ဂျပန်တို့ ကျူးကျော်သော စစ်ရာဇဝတ်မှုများ၊ မကောင်းမှုများအတွက် တောင်းပန်ပါသည်ဟူသော တောင်းပန်စကားဆိုရသည်။ သူတို့ကလည်း စကားအသုံးအနှုန်းကို ကြည့်ကာ မကျေနပ်သူလည်း ရှိသည်။ ခက်သည်က မိမိအဖေ၊ အဘိုးတို့၏ ပြစ်မှုသည် သားဖြစ်သူ၊ မြေးဖြစ်သူတွင် တာဝန်မရှိပေ။ သူ့ခေတ် သူ့အခါက ဆိုးသွမ်းခြင်းသည် နောင်ခေတ် မြေးလက်ထက်တွင် မသက်ရောက်သင့်ပေ။ ဂျပန်တို့က အမေရိကန် ဗုံးကြဲချခြင်းကို ရှုတ်ချလျက်ရှိသည်။ ဟိရိုရှီးမားနေ့တွင် လူသတ်လက်နက် အဏုမြူဗုံးကြီးကို ရှုတ်ချကြသည်။ အမေရိကန်ဘက်ကလည်း ဆိုသည်။ အကယ်၍သာ လူများ သေကျေပျက်စီးစေသော၊ သောင်းနှင့်ချီ၍ ပျက်စီးစေသော၊ အဏုမြူဗုံး မကြဲချလျှင် မဟာမိတ်ဘက်သားများ သန်းနှင့်ချီ၍ သေကျေပျက်စီးမှသာလျှင် စစ်ကြီးပြီးဆုံးမည်ဟု ဆိုသည့်သဘော။

သမိုင်းသဘောအရကတော့ ဆိုနိုင်သော အချက်အလက်ပင်။ မြန်မာပြည်အပါအဝင် အရှေ့တောင်အာရှတွင်လည်း ဂျပန်ဖက်ဆစ်လက်အောက်သို့ ရောက်ခဲ့ရသည်မှာ အမှန်။ နှိပ်စက် ညှဉ်းပန်းခံရသည်မှာလည်း အမှန်။ သန္ဓေ မျိုးဆက်သစ်တို့ကလည်း ကြားရုံသာ ကြားဖူးရမည်၊ ကြုံတွေ့ဖူးမည် မဟုတ်။

ဤကား သဘောတရား ဖြစ်သည်။ သို့သော် စစ်အတွင်းမှ လွတ်သိပ်ရေး ရသွားသော နိုင်ငံများစွာ ရှိသည်။ စစ်၏ မကောင်းဒဏ်ကို ခံပြီးနောက် သမိုင်းပညာ ရသွားသည်မှာလည်း အများကြီး ရှိသည်။

လူတို့အား ညှဉ်းပန်းသတ်ဖြတ်သော ဖက်ဆစ်စနစ် မကောင်းသည်ကို စာထဲတွင် ပါခဲ့သော်လည်း တကယ်ကြုံတွေ့သောအခါမှ တကယ်အသိရသောခြင်းကလည်း အမှန်ပင်။ မြန်မာ့နိုင်ငံရေးသမိုင်းကို ကြည့်လျှင် ယနေ့တိုင် သာသနာဖြစ်နေရသော အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည် ဦးအတွင်းမှ ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ သည်အတိုင်းပင် ဥရောပတွင် ယူဂိုဆလားဗီးယားမှ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးတီးတိုးသည်လည်း စစ်အတွင်း ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေးမှ ဦးကွားလာခြင်း ဖြစ်သည်။ အရှေ့ဥရောပပြည် ဘူလ်ဂေးရီးယားမှ ဒီမီထ

ရောဗ်သည်လည်း စစ်အတွင်းမှ ပေါက်ဖွားလာသည်။ သူတို့သမိုင်းကို သူတို့ ပင် ရေးကြသည်။ သူတို့ လုပ်ရပ်ကသာလျှင် သမိုင်းတွင် ထင်ရှားသည်။

သမိုင်းဆိုသည်က ရပ်တန့်နေသည် မဟုတ်။ ပြောင်းလဲလျက် ရှိ သည်။ မျိုးဆက်ခေတ် တစ်ခေတ်နှင့်တစ်ခေတ် တူကြသည် မဟုတ်ပေ။ အမေရိကန် အဏုမြူဗုံးဒဏ်ကြောင့် ဂျပန်ပြည်သူ အများအပြား အပြစ်မဲ့ တို့ သေဆုံးကြရသည်။ ယင်းအခါက အမေရိကန်သည် မိုက်ရိုင်းနေသည်။ သို့သော် ၁၉၄၁ ဒီဇင်ဘာက ဂျပန်ဖက်ဆစ် စစ်ဝါဒီတို့သည် စစ်မကြေညာဘဲ အမေရိကန် ပုလဲစခန်းကို ရှောင်တခင် ဝင်တိုက်သည်ကစ၍ အာရှစစ်ကြီး စတင်ခဲ့ရသည်။ သို့သော် ယင်းစစ်အတွေ့အကြုံမှ သင်ခန်းစာယူပြီး ဂျပန် တို့သည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာရသည်။ ယခုအခါ အရှေ့တိုင်း နိုင်ငံကြီးအဖြစ် ရပ်တည်လျက်ရှိသည်။ အမေရိကန်တို့နှင့် မဟာမိတ်အဖြစ် ဆက်ဆံနေရ သည်။

ဝေးဝေးမကြည့်နှင့် ဗီယက်နမ်ကိုကြည့်။ လွန်ခဲ့သော အနှစ်(၃၀၊ ၂၀) က ဗီယက်နမ်တို့၏ ရန်သူသည် အမေရိကန်။ ဗီယက်နမ်တို့က အမေရိကန် သည် ကျူးကျော်ရေးသမား။ အမေရိကန်နယ်ချဲ့ အမေရိကန်စစ်ဝါဒီ စသည် အားဖြင့် အမျိုးမျိုး နာမည်ဖြင့် မုန်းတီးခဲ့ကြသည်။ ဟော ယခု မြို့တော် ဟနွိုင်းတွင် အမေရိကန်သံရုံး ဖွင့်လှစ်ရပေပြီ။ စီးပွားရေး ကုန်သွယ်ကြပြီ။

လွန်ခဲ့သော အနှစ်(၂၀)က တည်ထောင်ခဲ့သော အရှေ့တောင်အာရှ အသင်းဟု ခေါ်တွင်သည့် အာဆီယံအဖွဲ့ကြီးသည်လည်း အာရှကွန်မြူနစ် ရန်ကို ကာကွယ်ရန်အလို့ငှာ တည်ထောင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ကွန်မြူနစ်ဗီယက်နမ်သည် အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ ဖြစ်လာပေသည်။ ဗီယက် နမ်ပြည်၏ အခေါ်အဝေါ်မှာ ဗီယက်နမ် ဆိုရှယ်လစ် သမ္မတနိုင်ငံတော် ဖြစ် သည်။ ကွန်မြူနစ်ပါတီက လွှမ်းမိုးသော နိုင်ငံတော် ဖြစ်သည်။ မျိုးဆက် ခေတ်တစ်ခေတ်က ရန်သူဖြစ်သော်လည်း နောက်မျိုးဆက်ခေတ်တွင် မိတ်ဆွေ ကောင်းလည်း ဖြစ်လာနိုင်သည်။

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ခေါင်းဆောင် အုပ်စိုးနေသော အစိုးရအလုပ်က အချစ်အမုန်းကို ဖန်တီးနေကြသည်။ ပြည်သူတို့က စစ်သမား မဟုတ်ကြ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးသမားများ ဖြစ်ကြသည်။ ပြည်သူတို့က ပင်ကိုအားဖြင့်ပင်လျှင် ငြိမ်းချမ်းရေး မြတ်နိုးသူများ ဖြစ်ကြသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး မြတ်နိုးပြီးဆိုတော့

ရန်သူ မရှိ၊ မိတ်ဆွေသာ ရှိရမည်။

စစ်ဆိုသည်မှာ ရန်သူရှိမှ စစ်တိုက်ရမည်။ စစ်တိုက်ရမည့် ရန်သူ မရှိလျှင် ဘယ်မှာ သွားတိုက်ရမည်လဲ။ တိုက်စရာ ရှာရမည်။ ရန်သူ ရှာရ မည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးခေတ်တွင်ကား အားလုံးသည် မိတ်ဆွေ၊ ရန်သူ မရှိ တော့။ ရန်သူမဲ့ကမ္ဘာ။ အပြာရောင် ကောင်းကင်တွင် ချိုးဖြူငှက် ပျံသန်း တေးဆိုသောခေတ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးသည် လူသားတို့၏ အနာဂတ်ပင် မဟုတ် ပါလား။

ရန်သူမဲ့မဂ္ဂဇင်း၊ နိုဝင်ဘာလ၊ ၁၉၉၅

စစ်မှန်ကမ္ဘာ

က

ထိုညနေက မည်သည့် လေလှိုင်းသံကို ဖမ်းဖမ်း၊ မစ္စတာရောင်နှင့် မိခေး
ဂေါ်ဘာချက်စ်ဟူသော အသံကို ကြားနေရသည်။ အရှေ့၊ အနောက်၊ တောင်၊
မြောက်၊ တိုင်းပြည်များမှ ဤနာမည်နှစ်ခုကိုပင် ကြားနေရပေသည်။ ယင်း
မစ္စတာရောင်နှင့် ဂေါ်ဘာချက်စ်တို့ရှိရာ အိမ်ဖြူတော် အသံလွှင့်ချက်များ
ကို ဖမ်းယူရာတွင်လည်း သူတို့၏ ပြောစကားသံများကို ကြားနေရသည်။
ထမင်းစားပွဲတွင် အရက်ဖန်ခွက်ကို မြောက်၍ ပြောသော စကားများထဲတွင်
ကား * နျူကလီးယားမဲ့ကမ္ဘာ * ဟု ကြားနေရသည်။ ဤစကားသံ ကြားရပြီး
နောက် ဖန်ခွက်ချင်း ထိတိုက်သံ၊ တချင်ချင်မြည်သံ၊ ဖန်ခွက်ထဲမှ ရှန်ပိန်
အရက်လှိုင်းခတ်သံတို့ကိုပါ ကြားနေရသည်။ ထိုညက လေလှိုင်းသံမှ ငြိမ်း
ချမ်းရေး ဟူသော ခံစားမှုဖြင့် ပြောဆိုနေခြင်း ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော် ငြိမ်းချမ်းရေးဟူသော ဝေါဟာရ စကားလုံးကို သုံးခဲ့
သည်မှာ ကြာပါပြီ။ အနှစ်(၄၀)ပင် ကျော်ပါပြီ။ တာရာမဂ္ဂဇင်း စတင်ထွက်
သည့် ၁၉၄၆ အမှတ်(၁)ခေါင်းကြီးပိုင်းတွင် ထာဝစဉ်ငြိမ်းချမ်းရေးဟု သုံးခဲ့
သည်။ ဤအချိန်ကာလမှစ၍ ယနေ့တိုင် ကျွန်တော် ရေးသားချက်များတွင်
ငြိမ်းချမ်းရေးဟူသော စကားများ ထပ်ခါတလဲလဲ ပါဝင်နေခဲ့သည်။ ကျွန်တော်
၏ငြိမ်းချမ်းရေး ခံစားမှုသည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးကတည်းကပင် ရိုက်ခတ်ခဲ့
သည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ထိုနေ့မှာ ဂျပန်စစ်ဝါဒီတို့က အမေရိကန် ဟိုနိုလူလူရှိ ပုလဲဆိပ်
ကမ်းကို ဗုံးကြဲသော ဒီဇင်ဘာ(၈)ရက်နေ့ ဖြစ်သည်။ ထိုနေ့မှာ ဒုတိယကမ္ဘာ
စစ်ကြီး အရှေ့အာရှဘက်တွင် စတင်ဖြစ်သောနေ့ ဖြစ်သည်။ လွန်ခဲ့သော
(၄၆)နှစ်က ဖြစ်သည်။ ယင်းနေ့မှာပင် ဆိုဗီယက်နှင့် အမေရိကန်တို့ မြေပြင်
စိုက်နျူကလီးယား လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး စာချုပ်ချုပ်သောနေ့ ဖြစ်သည်။
အဘယ်ကြောင့် ကျွန်တော်သည် ကျွန်တော်စာပေတွင်၊ ကဗျာတွင် ငြိမ်းချမ်း

The Key

ရေးစကားလုံးကို ထပ်ခါတလဲလဲ သုံးရသနည်း။ ကျွန်တော်၏ ခံစားမှုသည် ငြိမ်းချမ်းရေးခံစားမှု ဖြစ်နေ၍ပေလော။

ခ

ခံစားမှုဆိုသည်က ကျယ်ဝန်းလှပေသည်။ ခံစားမှုသည် လူတို့၏ ရင်တွင်း မှ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဖြစ်ပေရာ လူတို့၏သမိုင်းစဉ် ဖြတ်သန်းသွားသည့် ခေတ်ကာလအလျောက် ယင်းသည် ကျယ်ဝန်းသည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။

လူတို့၏ ခံစားမှုသည် ကျယ်ဝန်း များမြောက် စုံလင် ရွတ်ဆွေးသည်ဟု ဆိုချင်သည်။ ခံစားမှုမှ စာပေအနုပညာတို့ ဖြစ်ထွန်း ပေါ်ပေါက်လာပေသည်။ ယင်းခံစားမှု အကြောင်းအရာများကို အခြေတည်၍ ခံစားမှုဗေဒကျမ်းများ၊ ရသဗေဒကျမ်းများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်မှာ နှစ်ပေါင်း ထောင်နှင့်ချီ၍ ကြာမြင့်ခဲ့ပေပြီ။

စာပေနှင့်အနုပညာ ပရိသတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ စာပေနှင့်အနုပညာကို ဖန်တီးကြသော အနုပညာရှင်သည်လည်းကောင်း၊ နှစ်ပေါင်းများစွာက ဒဿနပညာရှင်တို့ ပြုစုခဲ့ကြသည့် ဒဿနဗေဒကျမ်းများကို ဖတ်ခဲ့ကြရသည်။

ရသဗေဒကျမ်းဆရာတို့မှာ သူတို့ခေတ်တွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သောစာပေအနုပညာကို ခံစား၍ ယင်းစာပေနှင့် အနုပညာ မည်သို့ ပေါ်ပေါက်လာပုံကို လေ့လာစူးစမ်း၍ ပြုစုထားခဲ့ခြင်းများ ဖြစ်သည်။

လူ့သမိုင်းဆိုသည်မှာလည်း ရပ်တန့်နေသည် မဟုတ်။ အစဉ်မပြတ် လှုပ်ရှားပြောင်းလဲလျက် ရှိသည်။ ယင်းသို့ လှုပ်ရှားပြောင်းလဲနေခြင်းများသည် တစ်ခေတ်နှင့်တစ်ခေတ် တူကြသည် မဟုတ်။

လူတို့၏ စားဝတ်နေရေး လှုပ်ရှားမှုများကို အခြေတည်၍ စီးပွားရေးခေတ်များ၊ နိုင်ငံရေးခေတ်များ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းသမိုင်းခေတ်များသည် ရပ်တန့်နေသည် မဟုတ်။ တစ်ခေတ်မှ တစ်ခေတ်သို့ ပြောင်းလဲလျက် ရှိကြသည်။

ယင်းလူ့သမိုင်းခေတ်ကို အနောက်တိုင်း သမိုင်းဆရာတို့က အမည်များပေးခဲ့ကြသည်။ စီးပွားရေးစနစ်ပေါ်တွင် တည်၍ အမည်ပေးခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။

ကြေးပိုင်ကျွန်ပိုင်စနစ်၊ မြေရှင်ပဒေသရာဇ်စနစ်၊ အရင်းရှင်စနစ်၊ ဆိုရှယ်လစ်စနစ် စသည်ဖြင့် အမည်ပေးခဲ့ကြသည်။

မည်သည့်အမည်ဖြင့် သမိုင်းခေတ်တို့ကို အမည်ပေးကြသည်ဖြစ်စေ၊ ခေါ်ဝေါ်သတ်မှတ်ကြသည်ဖြစ်စေ၊ စာပေအနုပညာတို့သည် လူတို့၏ ခံစားမှုမှ သာလျှင် ဖြစ်ပေါ်လာကြသည်။ သူတို့၏ ခံစားမှုမှာ အကြောင်းမဲ့ဖြစ်ပေါ် လာသည် မဟုတ်။ သူတို့နေထိုင်ရာ လူ့အဖွဲ့အစည်း၊ သူ့ပတ်ဝန်းကျင်က ရိုက်ခတ်လိုက်သော ခံစားမှုကို ဖော်ပြဖွဲ့နွဲ့ကြပေသည်။

ရသဗေဒပညာရှင်တို့သည် ယင်းဆက်စပ်လျက် ရှိသော လူ့ခံစားမှု သမိုင်းခေတ်တို့၏အကြောင်းကို မျက်ကွယ်ပြု၍ မရ။ မည်သို့ ဆက်စပ်သည် ကို စူးစမ်းကြရပေမည်။

ခံစားမှုသည် အကြမ်းအားဖြင့် နှစ်မျိုးရှိသည်ကို တွေ့ရပေသည်။ ပုဂ္ဂလိက အာရုံခံစားမှုနှင့် လူမှုအာရုံခံစားမှု။

ပုဂ္ဂလိကခံစားမှု ဆိုသည်မှာ မိမိတစ်ဦးတည်းကို လာ၍ ထင်ဟပ် သောခံစားမှုဖြစ်၍ လူမှုအာရုံခံစားမှု ဆိုသည်မှာ မိမိတစ်ဦးတည်းသာမက လူများနှင့် ဆက်စပ်နေသော အာရုံခံစားမှုပင် ဖြစ်သည်။

ပုဂ္ဂလိကခံစားမှုမှာ လူတို့၏အရင်းခံ ခံစားမှုဖြစ်သည်။ လူတို့သည် မွေးစကတည်းက အိမ်ထောင်စုနှင့်အတူ နေထိုင်ရသည်။ အိမ်ထောင်စုနှင့် အိမ်ထောင်စု၏ ပတ်ဝန်းကျင်သည် သူ၏ဘဝအစ ဖြစ်သည်။ ယင်းပုဂ္ဂလိက ဘဝသည် သူ၏ ပုဂ္ဂလိက ခံစားမှုဘဝကို ဖြစ်ပေါ်စေပေသည်။ သို့သော် လူသည် အိမ်ထောင်စုထဲတွင်သာ နေထိုင်သည် မဟုတ်။ အိမ်တံစက်မြိတ် အတွင်း၌သာ နေထိုင်သည် မဟုတ်။ ကြီးပြင်းလာသည့်အလျှောက် စားဝတ် နေရေးဘဝသည် အလိုလို ကျယ်ပြန့်လာရသည်။

လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် ထိတွေ့လာရသည်။ ထို့ထက်တစ်ဖန် လူ့သမိုင်း ခေတ်ရိုက်ခတ်ခြင်းကို ခံရသည်။ ယင်းသည် သဘာဝဖြစ်သည်။ သူ့နေထိုင်ရာ ပတ်ဝန်းကျင်၊ သူ့လှည့်ပတ်လှုပ်ရှားရာ လူ့အဖွဲ့အစည်း၊ သူ့ကို ဝန်းရံလျက်ရှိ သော ရုပ်ကမ္ဘာ၊ သမိုင်းခေတ် စသည်တို့သည် သူ့ကို ရိုက်ခတ်မြဲ ဖြစ်သည်။

ယင်းရိုက်ခတ်ချက်ကို သူ့ခံစားမှုက တုံ့ပြန်သည်။ သူ့ခံစားမှုအတိုင်း အတာအလိုက် သူ၏ လူမှုအာရုံခံစားမှုသည် ဖြစ်ပေါ်လာတတ်ပေသည်။ ယင်း သို့လျှင် အနုပညာရှင်တို့၏ ခံစားမှုသည် ပုဂ္ဂလိကခံစားမှု၊ လူမှုအာရုံခံစားမှု စသည်ဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ မည်သည့် သမိုင်းခေတ်တွင် နေထိုင်

သည်ပင်ဖြစ်စေ၊ သူ့သမိုင်းခေတ်၏ လှိုင်းဂယက်များကတော့ ရိုက်ခတ်မြဲ ဖြစ်သည်။

သူ၏အာရုံခံစားမှု အတိုင်းအတာအလိုက် သူ့သမိုင်းခေတ်၏ အသံ ဗလံများကို ကြားချင်မှ ကြားမည်။ သဲ့သဲ့မျှ ကြားမည်။ ပြတ်ပြတ်သားသား ထင်ထင်ရှားရှား ကြားချင်ကြားမည်။ လူ့သမိုင်း၏ လှုပ်ရှားမှုကို သူမြင်ချင်မှ မြင်မည်။ မြင်လျှင်လည်း ဝိုးတိုးဝါးတား မြင်မည်။ သို့မဟုတ်၊ ပြတ်ပြတ် သားသား ထင်ထင်ရှားရှား မြင်မည်။ ယင်းသို့လျှင် အာရုံ ခံစားမှုများသည် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မတူကြဘဲ ကွဲပြားခြားနားလျက် ရှိနေပေသည်။

ယင်းကွဲပြားခြားနားလျက် ရှိသောကြောင့်လည်း အနုပညာ ပညာ ရှင်တို့၏ ခံစားမှုသည် ကွဲပြားခြားနားကြပေသည်။

ယင်းသို့ ကွဲပြားခြားနားသည့်အလျောက် စာပေအနုပညာတို့တွင် ရသအမျိုးမျိုး ဖန်တီးမိကြခြင်း ဖြစ်မည်။ ရသစာပေ၊ ရသအနုပညာတို့ကို အကဲဖြတ်သည့်အခါ ယင်းအချက်များကို မျက်ကွယ်ပြု၍ မရ။ ယင်းသို့ ဘုံပြန်မှု အမျိုးမျိုးရှိသော လူတို့ဖန်တီးသည့် အနုပညာနှင့် စာပေတို့သည် ခေတ်ပြားမြားမြောင် စုံလင် ရှုပ်ထွေးလျက် ရှိသည်ဟု ပြောရပေသည်။

ဂ

ဘာရာအမှတ်(၁)တွင် ကျွန်တော် ဖော်ပြခဲ့သော *ထာဝစဉ် ငြိမ်းချမ်းရေး* ဟူ သော စကားအဓိပ္ပာယ်မှာ စစ်များ လုံးဝကင်းမဲ့သော အခြေအနေကို ဆိုလို ခြင်းဖြစ်သည်။ စစ်မဲ့ကမ္ဘာဟု ခေါ်ရပေမည်။ ကျွန်တော် လေ့လာခဲ့သော သဘောတရားများအရ အရင်းရှင်စနစ်ကြောင့် စစ်များ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ရသည်ဟု သူ့ဆရာသည်။ အရင်းရှင်စနစ်ကြောင့် နယ်ချဲ့စနစ် ပေါ်ရသည်။ နယ်ချဲ့စနစ် ကြောင့် စစ်များဖြစ်ပွားခဲ့ရသည်။ အရင်းရှင်စနစ် မရှိသော ကမ္ဘာ၊ တစ်နည်း ဆိုရသော် ဆိုရှယ်လစ်စနစ် ထွန်းကားသောနေရာတွင် စစ်များမရှိဟု ကျွန်တော် သူ့ဆရာသည်။ ယင်းအယူအဆဖြင့် ထာဝစဉ် ငြိမ်းချမ်းရေးဟူသော စကားကို သုံးခြင်း ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်သည် စစ်နှင့်တော်လှန်ရေးတို့ကို ဖြတ်သန်းခဲ့ပြီးနောက် ငြိမ်းချမ်းရေးကို ပို၍ ယုံကြည်လာမိပေသည်။ ၁၉၃၉ က ကျွန်တော်သည် ဘင်္ဂါဒနှင့် စစ်မက်ရေးဟူသော ဆောင်းပါးတစ်စောင် ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတွင် ရေး

ခဲ့ဖူးသည်။ ထိုအခါ လီနင်၏ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒနှင့် စစ်ဟူသော စာအုပ်ငယ်ကလေးကို ဖတ်ကာ ယင်းစာအုပ်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပြန်လည် ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ ကိုယ်တိုင် ကြုံတွေ့သည့် စစ်သဘောထား မဟုတ်။ စာအုပ်ထဲမှ သဘောတရားကို ဆောင်းပါးဖြင့် ဖော်ပြသည့်သဘော ဖြစ်သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးသော်လည်း စစ်ရိပ်စစ်ငွေ့များ ရှိနေသေးသည်။ အဏုမြူလက်နက် ပေါ်လာသဖြင့် ပို၍ အန္တရာယ် ရှိနေသည်။

စစ်ကြီးပြီးဆုံး၍ မကြာမီပင် စစ်ကို တားဆီးသော ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးလူထုလှုပ်ရှားမှုကြီး ပေါ်လာခဲ့ရသည်။ ကမ္ဘာစစ်ကြီး မဖြစ်သော်လည်း ဒေသစစ်များက ဆက်လက်၍ ဖြစ်ပေါ်နေသေးသည်။ အာရှတိုက်၊ အာဖရိကတိုက်တွင် အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး စစ်ပွဲများ ရှိနေသေးသည်။ အထူးသဖြင့် အာရှနှင့် အာဖရိကတိုက်တွင် ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်သည် ငြိမ်းချမ်းရေးခံစားမှု ဖော်ပြသော ကဗျာများကို ရေးဖွဲ့ဖြစ်သည်။

ချိုးဖြူညှို့ ပန်ကြားချက်၊ သန္တာရောင်၊ ငြိမ်းချမ်းရေး ဘက်တော်သား၊ ယမ်းငွေ့သဇင်ပန်းနှင့် မဆုံးသောကဗျာ၊ ပေဖူးလွှာသဇင်သပေလိမ့်၊ ကံ့ကော်ပြဿနာ၊ စစ်ပွဲဖြစ်သောည၊ အချစ်နှင့်အမုန်း စသော ကဗျာများကို ရေးဖြစ်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၀ က ကျွန်တော်သည် 'စစ်မဲ့ကမ္ဘာ' အမည်ရှိ ကဗျာတစ်ပုဒ် ရေးဖြစ်ခဲ့သည်။

စစ်မဲ့ကမ္ဘာ

စက်သေနတ်အား

ခုတ်ဖြတ်ရိုက်ချိုး၊ ထက်ပိုင်းကျိုးစေ
မိုးပျံခဲတပ်၊ အမြီးပြတ်စေ
တပ်မများလည်း၊ ပယ်ဖျက်ပြီးစေ
စစ်ဦးစီးချုပ်၊ ရုတ်သိမ်းပျက်စေ
လက်နက်ရုံကို၊ သံရည်ကျိုးစေ
တိုက်လေယာဉ်ပျံ၊ ကျည်ဆန်ယမ်းများ
စစ်အင်အားဟု၊ အဏုမြူဗုံး
လုံးဝဖယ်ရှား၊ ဖျက်ဆီးထား၍
ဓားမှထယ်သွား ပြောင်းရမည်။

ထိုရောခါဝယ်

တပ်မဟာအစား၊ ဆေးရုံများပြင်
စာသင်ကျောင်းများ၊ တည်ထားရမည်
ကျည်ဆန်အစား၊ ဆေးဝါးစာအုပ်
ထုတ်လုပ်ပစ်မည်
စစ်လေယာဉ်ပျံ၊ ကုန်မခံ၍
နေရန်ဂေဟာ၊ တိုက်တာအိမ်ဆောက်
အမြောက်အစား၊ လယ်သမားတွက်
လယ်ထွန်စက်များ၊ ခုတ်မောင်းသွားသည်
လူသားကောင်းကျိုးပြုရန်တည်း။

ထိုရောခါဝယ်

ကမ္ဘာမြေပြင်၊ အေးကြည်ရွှင်၍
မုတ်စင်ထိန်လက်၊ ဈေးကွက်စည်ကား
ကမ်းနားယမုံ၊ ယစ်ထုံဖူးဝန်း
ပန်းခြံလမ်းဖြတ်၊ ကူးလာခတ်ကြ
ပန်းချီပြခန်း၊ ဆန်းသစ်ခြယ်ရေး
ရှေးဟောင်းပြတိုက်၊ မကိုဋ်ကျိုင်းရွှေ
စာပေကျမ်းဂန်၊ စောင်းခတ်သံတည့်
သိပ္ပံစွမ်းရည်၊ ကြံစည်တိုးတက်
အဘက်ဘက်မှ ခံစားရကြောင်း
ဝပြောသာယာ၊ လူ့ခန်းဝါသည်။
ကြာလျှင် ရေထက်လန်းသို့တည်း။ ။

ထိုအခါက ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေ 'လက်ဝဲ' ဝါဒီတစ်ဦးက ပြန်လည်
ပြင်ဆင်ရေး ကဗျာပဲဗျဟု ပြောသည်ကို ကြားရတော့ ပြုံးမိခဲ့သေးသည်။
သူတို့သည် ပြန်လည် ပြင်ဆင်ရေးဟူသော စကားလုံး၏ အဓိပ္ပာယ်ကို
မသိသို့ ကောက်ယူကြမည် မသိ။ တချို့က ငြိမ်းချမ်းရေးဟူသော စကားလုံး
သုံးလျှင် ပြန်လည် ပြင်ဆင်ပေးဝါဒီဟု သတ်မှတ်တတ်ကြသည်။ ထိုအခါ
နိုင်ငံတကာ ကွန်မြူနစ်လောကတွင် ပြန်လည် ပြင်ဆင်ရေး ဟူသော စကား

လုံးဖြင့် အခြေပြုရာ သဘောတရားရေးရာတိုက်ပွဲ ပြင်းထန်စွာ ဖြစ်နေသဖြင့် ဂယက်ရိုက်လာဟန် တူသည်။

ကျွန်တော်ကတော့ ယနေ့အထိ ငြိမ်းချမ်းရေး ခံစားမှုကို ဖွဲ့နွဲ့ရေး သားလျက်ပင် ရှိနေသေးသည်။

အိမ်ဖြူတော်တွင် ရေဂင်နှင့် ဂေါ်ဘာချက်စ်တို့ လက်မှတ်ရေးထိုး ခဲ့သော တာလက်ပစ် ဒုံးလက်နက် အဏုမြူတပ်အင်အားစုစာချုပ် လက်မှတ် ရေးထိုးလိုက်ခြင်းသည် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ကောင်းသော ဆုံးဖြတ် ချက်ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်တော် ယူဆမိပေသည်။

ယင်းသည် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် လမ်းအစဖြစ်ပေသည်။ ဤ စာချုပ်အရ သုံးနှစ်အတွင်း အဏုမြူဒုံးလက်နက်များ ဖျက်ဆီးပစ်ရပေမည်။

သူတို့သည် တစ်ဖက်ကို တစ်ဖက် မယုံကြည်ကြ။ ယင်းစာချုပ် တွင် လက်နက်များ ဖျက်/မဖျက် စစ်ဆေးနိုင်သော အချက်အလက်များ ပါရှိသည်ကို တွေ့နိုင်ပေသည်။

လက်နက် ဖျက်သိမ်းရေးအတွက်ကား လုပ်စရာလုပ်ငန်းများ အများ ကြီး ကုန်ရှိနေသေးသည်။ အာကာသတွင် လက်နက်တပ်ဆင်မည်ကို စိုးရိမ်ရ သေးသည်။ တာဝေးပစ် သေနင်္ဂဗျူဟာ ထိုးစစ်လက်နက်များ ရှိနေသေးသည်။ ဓာတုလက်နက်များ ရှိနေသေးသည်။ သမားရိုးကျ လက်နက်များလည်း များ စွာရှိနေသေးသည်။ ယင်းသို့ လက်နက်များ အားလုံး ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်လျှင် မူကား ကမ္ဘာကြီးသည် စစ်မဲ့ကမ္ဘာကြီး ဖြစ်လာနိုင်မည်ဟု စိတ်ကူးယဉ်နိုင် ပေသည်။ ကျွန်တော်စိတ်ထဲတွင် စစ်သည် ဖျက်ဆီးရေးလုပ်ငန်းဟု ထင်လျက် ပင်ရှိသည်။ စစ်ကြောင့် လူအင်အား၊ ငွေအင်အား၊ ဓနအင်အားတို့ ကုန်ဆုံးခဲ့ ကြသည်။ ဤသို့သောအခါတွင် စစ်မဲ့ကမ္ဘာကြီးအဖြစ် သာယာဝပြောစွာ ရှိနေမည်တည်း။

ဤမေးခွန်းကို အနုပညာရှင်များ ဖြေကြားသင့်သည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် ငြိမ်းချမ်းရေး ခေတ်ကြမှသာလျှင် အနုပညာတို့သည် လွတ်လပ်စွာ အတားအဆီး မရှိ၊ အစွမ်းကုန် ပွင့်ဖူးနိုင်ပေလိမ့်မည်။

စပယ်ဖြူမဂ္ဂဇင်း၊ ဖေဖော်ဝါရီလ၊ ၁၉၈၈

အ
ပုံ
ပုံ
ပုံ

အချစ်ဒီပီပြာ

က

ပန်းချီကိုအောင်စိုးက ကျွန်တော်သည် ရန်ဖြစ်တတ်သူ မဟုတ်ဟု ရေးသားခဲ့ဖူးသည်။ တကယ်က သူနှင့် ကျွန်တော်သည် ငယ်ပေါင်း မဟုတ်။ ၁၉၄၈ လောက်က စတင် သိကျွမ်းခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ သူနှင့် သိကျွမ်း ခင်မင်ပြီးနောက် သူ့အပေါင်းအသင်းများက ဆန့်ကျင်ရေးသားကြသည်ကို ကျွန်တော်က ဘာမျှ ပြန်မပြော မရေးသည်ကို သိသဖြင့် သူက ရေးသားခြင်း ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်က ယင်းသို့ ပြန်လှန် ချေပ ရေးသားခြင်း မပြုသည်ကို သိ၍ ရန်ဖြစ်တတ်သူ မဟုတ်ဟု ခံစားမိခဲ့ခြင်း ဖြစ်မည်။ သူပြောသည့်အတိုင်း တော့ မှန်သည်။ ကျွန်တော့်အား ဆန့်ကျင်ရေးသားသူများကို ပြန်လှန် ချေပ ရေးသားခြင်း မရှိ။

ကျွန်တော်သည် ငယ်စဉ်ကတည်းက မည်သူနှင့်မျှ ရန်မဖြစ်ဖူး။ သို့သော် ကျွန်တော်နှင့်အတူနေသော မောင်စည်သူနှင့်ကား အမြဲရန်ဖြစ်သည်။ မောင်စည်သူမှာ ကျွန်တော့်ဦးလေး ဖြစ်သော်လည်း ကျွန်တော်နှင့် အသက် သိပ်မကွာ။ တစ်နှစ်သာ ကြီးသူ ဖြစ်သည်။ အသက် (၈)နှစ်လောက်အထိ သူနှင့် အင်မတန် ရန်ဖြစ်သည်။ ရန်ဖြစ်သည် ဆိုသော်လည်း သတ်ကြခြင်း မျိုးကား မဟုတ်။ စကားအနိုင်မခံ ပြောခြင်းမျိုး ဆန်သည်။ ကြီးသွားသော အခါမူ ရန်မဖြစ်။ အင်မတန် သင့်မြတ်သည်။ ချစ်ခင်ကြသည်။ ယင်းသို့ ငယ်ငယ်က မောင်စည်သူနှင့် ရန်ဖြစ်ခြင်းကိုကား ကိုအောင်စိုး မသိ။ အခြား ဘယ်သူနှင့်မျှ ရန်မဖြစ်ဖူး။

ငယ်စဉ် ကျောင်းသားဘဝက ကျွန်တော်ထက် ကြီးသော ကျောင်း သားကြီး တစ်ယောက်က အမြဲလာ၍ ကျောကို တအားရိုက်သည်။ ကျွန်တော် ဘာမျှပြန်မလုပ်။ ဘေးမှာ ရှိနေသော ကျွန်တော်နှင့် တစ်တန်းတည်း မောင်စည် သူက မကြိုက်။ ကျွန်တော်ဘက်က နာနေသည်။ ကျွန်တော်က သည်းခံ တတ်သည်။ သို့သော် ကျွန်တော်က သူနှင့် မတွေ့အောင် ရှောင်လိုက်သည်။

The Key

ယင်းအတိုင်းပင် ကျွန်တော် ကြီးပြင်းလာသောအခါ စာပေအသိုင်းအဝိုင်းမှ ရေးသားကြစဉ် ကျွန်တော်က ရှောင်လိုက်သည်။ ပြန်မရေး။ ရန်ဆိုသည်မှာ ကိုယ်က ပြန်၍ လုပ်လိုက်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်ကြသည်။ ရှောင်လိုက်လျှင် ရန်မဖြစ်နိုင်။ စကားနည်းရန်စဲ ဆိုသည့်စကားကို ကျွန်တော် ကြိုက်သည်။ သည်းခံခြင်းဖြင့် အောင်နိုင်ရာသည်ကို ကျွန်တော် ယုံကြည်နေသည်။ ရန်မလိုက ရန်ပြိုသည်။

ခ

အတိုက်အခံ ဟူသော စကားလုံး၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ကျွန်တော် ငယ်စဉ်က နားမလည်ခဲ့။ ကျောင်းသားဘဝဖြစ်၍လည်း နားလည်စရာ အဖြစ်အပျက်များနှင့် တွေ့ကြုံခဲ့ရသည် မရှိ။ နိုင်ငံရေးလောကတွင် တစ်ဖက်နှင့် တစ်ဖက် အစိုးရနှင့် အအုပ်စိုးခံ ပြည်သူက တစ်ဖက် ဖြစ်ပျက်နေသည်ကိုတော့ ခပ်ရေးရေး နားလည်သည်။ သို့သော် ကျွန်တော် ကိုယ်တိုင် တွေ့ကြုံရသည် မဟုတ်၍ နားမလည်ပေ။

စစ်ပြီးသောအခါ ကျွန်တော် တာရာမဂ္ဂဇင်း ထုတ်ဝေသည်။ ထိုအချိန်ကစ၍ ဆန့်ကျင်ဘက် သဘောကို နားလည်စ ပြုလာပြီဟု ဆိုရမည်။ တာရာမဂ္ဂဇင်းတွင် ကျွန်တော်တို့ ရေးသားထားသော စာပေအယူအဆများကို မနှစ်သက်သူများ ပေါ်ပေါက်လာသည်ကို တွေ့ရသည်။ ကျွန်တော်တို့ကလည်း ကျွန်တော်တို့၏ အယူအဆကို ဆက်လက် ဖော်ပြလျက်ရှိသည်။ ကျွန်တော်၏ အယူအဆကို နှစ်သက်သူများလည်း ရှိလာသည်။ မနှစ်သက်သူများလည်း ရှိလာသည်။ ကိစ္စမရှိ။ တာရာမဂ္ဂဇင်းမှာ လေးနှစ်ခန့်မျှသာ ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ တာရာမဂ္ဂဇင်းသည် လွတ်လပ်ရေး မရမီနှင့် ရပြီးကာလနှစ်များကို ဖြတ်သန်းခဲ့ရသည်။

၁၉၅၀ တွင် တာရာမဂ္ဂဇင်း ထုတ်ဝေခြင်းကို ရပ်စဲလိုက်သည်။ ထိုနှစ်တွင်ပင် ကျွန်တော်သည် စာရေးဆရာအသင်း ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်လာရသည်။ ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်လာရသည်မှာလည်း ကိုသာဓုနှင့် ယှဉ်ပြိုင်ကာ မဲဆန္ဒဖြင့် ရွေးကောက်ခံရခြင်း ဖြစ်သည်။ စာရေးဆရာအသင်းသားများ အားလုံးက ထောက်ခံသည် မဟုတ်။ မထောက်ခံသူများ ရှိသည်ကိုလည်း တွေ့နိုင်သည်။ ဤအချိန်ကာလလောက်ကစ၍ ကျွန်တော်သည် အတိုက်ခံသဘော ဆန့်ကျင်ဘက် သဘောများကို ထိတွေ့ခံစားလာရသည် ဆိုရမည်။ ကျွန်တော် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်

အရွေးခံရသည်တွင် ကလောင်နိဗ္ဗာန်ဟု သတင်းစာတစ်စောင်က ဖော်ပြ လိုက်သည်။

သုံးလပတ် စာရေးဆရာအသင်း အစည်းအဝေးတွင် ကျွန်တော့်ကို (သို့) ကျွန်တော် ပါဝင်သော အမှုဆောင်အဖွဲ့ကို အယုံအကြည်မရှိ အဆို တင်ကြသည်။ အထူးသဖြင့် ကျွန်တော့်ကို ဦးတည် ပြောဆိုကြသည်။ ဒီတော့ ကျွန်တော်သည် အတိုက်ခံသဘော ဆန့်ကျင်ဘက် သဘောကို ခံစားထိတွေ့ လာရ၍ စဉ်းစားစရာများ ဖြစ်ပေါ်လာရသည်။ ဘာကြောင့် ကျွန်တော့်ကို အတိုက်အခံ လုပ်ကြသလဲ။ ဆန့်ကျင်ကြသလဲ။ ဆန့်ကျင်ဘက် ရေးသား ကြသည်ထဲတွင် လက်ဝဲရော လက်ယာဘက်ကပါ ရေးကြသည်။ ပုဂ္ဂိုလ် ရေးပုတ်ခတ်သည့် သဘောပါသည်။ တချို့ကတော့ သိပ်မပါ။ ထိုရေးသားကြ သည့်အထဲတွင် အယူအဆ သဘောပါသည်များလည်း ရှိသည်။

ယင်း ၁၉၅၀ ကာလ၏ နောက်ခံကားကိုလည်းသိထားမှ ဖြစ်မည်။ ပြည်တွင်း၌ ပြည်တွင်းစစ် ဖြစ်နေသည်။ ပြည်ပတွင်လည်း *စစ်အေး* လှိုင်းက ရိုက်ခတ်နေသောအခါလည်း ဖြစ်သည်။ အယူအဆရေးရာများနှင့် ပတ်သက် ၍လည်း ပြင်းထန်စွာ ပြောဆိုနေသော ကာလလည်း ဖြစ်သည်။ ၁၉၅၀တွင် ပြင်းထန်ပြီးနောက် လျော့ပါးသွားသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။ ကြီးကြားကြီးကြား ကတော့ ကျွန်တော့်အား ဆန့်ကျင်ရေးသားသည်ကို တွေ့ရသည်။ သိပ်တော့ မများတော့။ ၁၉၇၀ လောက်တွင် တစ်ဖန် ဆန့်ကျင်ရေးသားမှု တစ်ရပ်ကို တွေ့ရသည်။ ယင်းရေးသားချက်ကတော့ ပုဂ္ဂိုလ်ရေး အတော်လေး ပါသည်။ မမှန်ကန်သော အချက်များလည်း ပါသည်။ နောက်တော့ သိပ်မတွေ့ရပြန် တော့။ တစ်ခါတလေသာ ပါသည်။

ဆန့်ကျင်ဘက် အရေးအသားများကို ကျွန်တော်သည် ချေပခြင်း မပြုခဲ့ပေ။ ကျွန်တော် ငယ်စဉ်ကတည်းက ရန်မဖြစ်တတ်သော သဘာဝအ တိုင်းပင် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရမည် ထင်သည်။ သို့သော် ကျွန်တော်က ကျွန်တော့် အယူအဆများကိုကား ဆက်လက်၍ ဖော်ပြလျက် ရှိနေသည်။ တချို့အရေး အသားတို့မှာ သဘောတရား မပါ။ ပုဂ္ဂိုလ်ရေး ဆန်သည်။ ယင်းတို့ကိုကား လုံးဝ လျစ်လျူရှုလိုက်သည်။ သဘောတရားရေးရာပါလျှင် ကျွန်တော်၏ အယူအဆဖြင့်သာ ဖော်ပြပြီး ရေးသားလျက် ရှိနေသည်။ ကျွန်တော့်ထက် အသက် (၁၀)နှစ်ကျော် ကြီးသော ခေတ်ဆန်း ကဗျာဆရာကြီး တစ်ဦးက *မင်းက တယ်... ခေါင်းမာတာကိုးကွ* ဟု ပြောသည်။ တကယ်ကတော့

ကျွန်တော် ခေါင်းမမာ။ တကယ်ကတော့ ကျွန်တော့်အကြောင်း ကျွန်တော် သိသည်။ ကျွန်တော်က လူပျော့။ ကျွန်တော့် သဘောထားကတော့ ကျွန်တော် တို့ငယ်ငယ်က အသုံးအနှုန်းအတိုင်း ပြောရလျှင် *သံပတ်ကုန်ရင် ရပ်သွား မှာပဲ* ဟူသော သဘောဖြစ်သည်။

ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ပြန်၍ချေပလျှင် ပြီးဆုံးမည် မထင်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော် စကားနည်းရန်စဲ ဟူသော သဘောကို နှစ်သက်သည်။

ကျွန်တော့်အား ဆန့်ကျင်ရေးသားကြသည့်အနက် တချို့မှာ အယူ အဆ အသင့်အတင့် ပါသည်။ တချို့အရေးအသားများမှာ ပုဂ္ဂိုလ်ရေး ဆန် သည်။ သိက္ခာချခြင်း ဆန်သည်။ ယင်းအရေးအသားမျိုးကိုကား လုံးဝ လျစ် လျူပြုလိုက်သည်။

နောက်သောအခါ သူတို့လည်း ဆက်လက် ရေးသားခြင်းမျိုးကိုလည်း မတွေ့ရတော့။ ရေးစရာကုန်ပြီဟု ကျွန်တော်က တွေးတောကာ ပြုံးမိသည်။ ကြီးကြားကြီးကြား အရေးအသားမျိုးလည်း တွေ့ရသည်။ အဖွဲ့အစည်းများ တွင် အတိုက်အခံသဘောများ ကျွန်တော် ကြုံတွေ့ရသည်။ စာပေယဉ်ကျေး မှုနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး အဖွဲ့အစည်းများတွင် ဖြစ်သည်။ အတိုက်အခံလုပ်ရသည် ဆိုသည်မှာ အခြားမဟုတ်။ ကျွန်တော်နှင့် အငြင်းအခုံ ဖြစ်ကြခြင်းမှာ အယူ အဆရေးရာ၊ အစည်းအရုံးရေးရာ သဘောမျိုးကို ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်။

တစ်ခုတော့ ရှိသည်။ ကျွန်တော်က အငြင်းသန်သည်။ ကျွန်တော် တင်ပြသော အယူအဆ ကြေညာချက်မူကြမ်း (သို့) စာတမ်းမူကြမ်းများကို အစည်းအဝေးတွင် တင်ပြသည့်အခါ အငြင်းအခုံ ဖြစ်ကြသည်။ အငြင်းအခုံ ဖြစ်မှုနှင့် ပတ်သက်လျှင် ကျွန်တော်၏ အယူအဆကို သူတို့ မချေပနိုင်ဟု ထင်လျှင် ကျွန်တော်က ကျွန်တော့်အယူအဆ မှန်ကန်သည်ဟု မှတ်သားလိုက် သည်။

ထိုအခါ ကျွန်တော်က လျှော့ပေးခြင်း မလုပ်ခဲ့။ အချို့က ကျွန်တော့် ကို နားမလည်။ *သူက သူ့စကားတစ်လုံး အပြင်မခံဘူးဗျ။ သိပ်ကတ်တာပဲ* ဟု ပြောသံကြားရသည်။ အမှန် မဟုတ်။ သူတို့ ကျွန်တော့်ကို နားမလည် ခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော် မှန်ကန်သည်ဟု ယုံကြည်လျှင် အယူအဆကို အလျှော့မပေးဘဲ နေသော သဘောမျှသာ ဖြစ်သည်။

ဘာမျှ မဟုတ်။ ကျွန်တော့်ကို ဆန့်ကျင်ဘက် ရေးသော အရေး အသားများကို ဖတ်ရပြီးလျှင် အကြောင်းရင်းကို တတ်စွမ်းသမျှ ဆင်ခြင်စဉ်း

စားကြည့်မိသည်။ ဘာကြောင့်လဲ။ တွေ့သည့်အခါလည်း တွေ့သည်။ တစ်ခါ တစ်ရံလည်း ကောင်းစွာ မတွေ့။

ဂ

ကျွန်တော်တို့သည် တစ်ခါတစ်ရံ လူ့သဘာဝကို ထည့်သွင်း မစဉ်းစားမိဘဲ ဖြစ်တတ်သည်။

လူ့သဘာဝသိမှလည်း အချို့သော အကြောင်းများကို နားလည်နိုင် မည်ဟု ထင်မိသည်။ ၁၉၅၀ က စာရေးဆရာအသင်း ကျွန်တော်အား အယုံ အကြည်မရှိ အဆိုတင်သွင်းသောအခါ ကျွန်တော်ထက် (၁၀)နှစ်ကျော်ခန့် ကြီးသော မိတ်ဆွေ အယ်ဒီတာချုပ်တစ်ဦးက ပြောသည်ကို သတိပြုမိလိုက် သည်။ သူက 'ခင်ဗျား စာရေးဆရာအသင်းမှာ လုပ်နေတာတွေက အောင် မြင်တာပဲဗျ။ မအောင်မြင်တာမှ မရှိဘဲ။ ခင်ဗျားက အသက် ငယ်သေးတယ်။ ကျွန်တော် သိသလောက် ခင်ဗျားထက် အသက်ကြီးတဲ့ စာရေးဆရာ တစ် ယောက်ကဆိုရင် ခင်ဗျားငယ်ငယ်နဲ့ ဥက္ကဋ္ဌလုပ်နေတော့ ဘယ်လိုမလဲဗျ' ဟု ရယ်မောကာ ပြောလိုက်ဖူးသည်။

ကျွန်တော်က လက်မခံ။ အယူအဆရေးရာနှင့် ပတ်သက်သည်ဟု သာ ထင်ခဲ့သည်။ ဘာမလိုစရာရှိလဲ့ဟု တွေးခဲ့သည်။ ကျွန်တော်သည် မဲဆန္ဒ ဖြင့် ရွေးကောက် တင်မြှောက်ခြင်း ခံရသည်။ ဘာမနာလိုစရာ ရှိပါလိမ့်ဟု ထိုအခါက တွေးခဲ့သည်။ ထို့နောက် ကျွန်တော်သည် အခြားသော ဆန့်ကျင် ဘက်ကိစ္စများကို စဉ်းစားမိရင်း လူ့သဘာဝတစ်ခုကို သွားစဉ်းစားမိသည်။

မုဒိတာ ဟူသောတရား ရှိသည်။ ယင်းတရားကို လက်ကိုင်ကျင့်သုံး သူများ သိပ်မရှိသလားဟု တွေးမိသည်။ သူတို့သည် (တချို့ဖြစ်မည် ထင် သည်။) မိမိထက် ချမ်းသာကြွယ်ဝသူ၊ မိမိထက် ပညာတတ်သူ၊ မိမိထက် လူချစ်လူခင်ပေါများသူများကို မလိုတတ်သည့် သဘာဝတစ်ခုကို သွားတွေ့ရ သည်။ ဆန့်ကျင်ဘက် အတိုက်အခံဖြစ်သည့် ကိစ္စတွင် ယင်းသဘာဝရေးရာ များကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားမှ အကြောင်းစုံကို မြင်နိုင်မည် ထင်သည်။

ယင်းအတွေးစကို နိုင်ငံရေးလောက အဖြစ်အပျက်တစ်ခုမှ ရရှိသည်။ ဦးအောင်ဆန်းနှင့် သူ့ကို လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်သည့် အတိုက်အခံသမားတစ်ဦး ကို ယှဉ်ကြည့်မိသည်။

ဦးအောင်ဆန်းသည် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု၏ ခေါင်းဆောင်သာ မဟုတ်။

လူအများက ကြည်ဖြူစွာ မဲဆန္ဒဖြင့် ရွေးကောက်ထားသည့် ကိုယ်စားလှယ် ဖြစ်သည့်အပြင် အများပြည်သူ၏ ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခြင်း ခံရသော ခေါင်းဆောင် ဖြစ်ပေသည်။

ယင်းခေါင်းဆောင်ကို လူသတ်ဝါဒဖြင့် လုပ်ကြံကာ ဖြတ်လမ်းက အာဏာယူလိုသော နည်းသည် မအောင်မြင်နိုင်။ နောက်ဆုံးတွင် ကျဆုံးရမည် ဟူသော သမိုင်းသာဓကကိုလည်း ရရှိခဲ့ပေသည်။

ဤကား ပုဂ္ဂလိကအမြင် ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းသည်ကား ကျွန်တော်၏ အနှစ်(၄၀) အတွေ့အကြုံမှ ရရှိပေသည်။

ကျွန်တော် ရန်မဖြစ်တတ်သော်လည်း ကျွန်တော့်ကို ရန်လာလုပ်လျှင်တော့ ကျွန်တော် မတတ်နိုင်။ ဤဖော်ပြချက်များသည် ကျွန်တော်၏ ပုဂ္ဂိုလ်ရေး အတွေ့အကြုံများဟု ဆိုနိုင်သည်။ သို့သော် ကျွန်တော်သည် အချစ်အမုန်း၊ စစ်ငြိမ်းချမ်းရေးရာ စသည်များတွင် တွေးစရာအဖြစ် ရယူပေသည်။

ဃ

အချစ်လိပ်ပြာ ဟူသော စကားလုံးကို ကျွန်တော် ကြိုက်သွားသည်။ လိပ်ပြာ ဟူသော စကားမှာ စိတ်ကို တင်စား၍ ပြောသောစကား ဖြစ်သည်။ လွန်ခဲ့သော အနှစ်(၄၀)ခန့်က ကျွန်တော် တရုတ်ပြည်ရောက်စဉ် တရုတ်ပြဇာတ်တစ်ခုကြည့်ခဲ့ရာ လိပ်ပြာကို တင်စား၍ပြသော ပြခန်းတစ်ခု ကြည့်ခဲ့ရသည်။ တကယ့်လိပ်ပြာကလေးကို ဖော်ပြထားသည်။

ယင်းသည် စိတ်ကိုတင်စားခြင်း၊ ကိုယ်စားပြုခြင်း ဖြစ်သည်။ လိပ်ပြာမသန့်၊ ကိုယ့်လိပ်ပြာကိုယ် ရှက်သည်။ လိပ်ပြာခွဲသည် စသည့် ရိုးရာအသုံးအနှုန်းများ ရှိခဲ့သည်။ အရှေ့တိုင်း စိတ်ကူးပေလောဟု ထင်မိသည်။ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာစကားလုံးနှင့်လည်း သွားတိုက်နေသည်။

ကမ္ဘာကြီးတွင် အချစ်လိပ်ပြာရှိလျှင် အမုန်းတို့ ဝေးမည်။ စစ်တို့လည်း မရှိ။ အမုန်းမရှိလျှင် အချစ်ပွားမည်။ စစ်တို့မရှိလျှင် ငြိမ်းချမ်းရေး ဘည်ရှိမည်။

ယနေ့ ကမ္ဘာကြီးသည် ပြောင်းလဲလျက် ရှိနေသည်။ ခေတ်သစ် ၃ ရောပသည် ပြောင်းလဲလျက် ရှိနေသည်။ အနောက်အုပ်စုဟု ခေါ်သော အရင်းရှင်အုပ်စုနှင့် အရှေ့အုပ်စုဟု ခေါ်သော အရှေ့ကွန်မြူနစ်အုပ်စုတို့ ယနေ့ သင့်မြတ်ပေါင်းစည်းရန် ဦးတည်လျက် ရှိနေပေပြီ။

ကွန်မြူနစ်နိုင်ငံများရှိ တစ်ပါတီ အာဏာရှင်စနစ်များ ပြုလဲကျ ကုန်ပြီ။ စစ်အေးခေတ်တွင် အနောက်အရင်းရှင်အုပ်စုကို အမုန်းတရားဖြင့် အရှေ့အုပ်စု၏ ဝါဒဖြန့်ချိရာ ကိရိယာများဖြစ်သာ လူထုဆက်သွယ်ရေးဌာန များသည်လည်း ပြောင်းလဲကုန်ကြပြီ။ (အနောက်ကလည်း အရှေ့ကို အမုန်း တရားဖြင့် ဝါဒဖြန့်သည်များလည်း ရှိသည်။) ဝါဆော စစ်စာချုပ်ပင်လျှင် ဖျက်သိမ်းလိုက်ရပေပြီ။ မကြာမီကပင် ဆယ်စုနှစ်များစွာ ရှိနေသော ဟန် ဂေရီနှင့် ချက်ကိုစလိုဗက်ကီးယားမှ ဆိုဗီယက်တပ်များ ဆုတ်ခွာကုန်ကြ ပေပြီ။ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး စာချုပ်များပင် တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် ချုပ်ဆို လျက် ရှိကြပေပြီ။

ဥရောပသည် ဖယ်ဒရယ်ဥရောပ (ဝါ) ပြည်ထောင်စု ဥရောပအဖြစ် ပေါင်းစပ်သော စနစ်အဖြစ် ကြံဆဆောင်ရွက်စ ပြုနေပေပြီ။ ယင်းတို့သည် အချစ်ကမ္ဘာကြီး ဖြစ်လာရန်အတွက် လမ်းစများ ဖြစ်ပေပြီ။

အချစ်ကမ္ဘာကြီးတွင် အချစ်အာရှ၊ အချစ်အာဖရိက၊ အချစ်ဥရောပ အစရှိသည်တို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းရပေလိမ့်မည်။ ဤအထဲတွင် အချစ်မြန်မာ ပါရ မည်မှာ မလွဲပေ။

လိပ်ပြာလေးသည် အင်မတန် လှပသည်။ စုံလင်သော ဗဟုအရောင် အသွေး၊ အဆင်အကွက်၊ အပွင့်အဖတ်တို့ဖြင့် ခြယ်လှယ်ထားသည်မှာ ချစ် စရာကောင်းလှသည်။

အချစ်လိပ်ပြာ ဆိုလျှင်တော့ ပြောစရာ မရှိ။ ပို၍ ပို၍ပင် ချစ်စရာ ကောင်းမည်။ လိပ်ပြာလေးသည် မည်သူ့ကိုမျှ ရန်ပြုသည် မဟုတ်။ လှပမွှေး ကြိုင်သော ပန်းပွင့်များပေါ်တွင် ဝဲပျံ့ခိုနားနေတတ်သည်။

အချစ်ငြိမ်းချမ်းရေး အလှအပဟူသော ဝိသေသကို အချစ်လိပ်ပြာ သည်လည်း သင်္ကေတပြု၍ ပျံသန်းနေလျှင် ကောင်းပေစွ။

မြွားနတ်မောင်မဂ္ဂဇင်း၊ စက်တင်ဘာလ၊ ၁၉၉၁

ဗဟုလုပ္တိလပိရေတပိမတေကိ
ကျွန်တော်မိတ်ဆွေများ

က

ကျွန်တော်နှင့်စစ်တပ် ဘာမျှမဆိုင်။ တပ်မတော်ဆိုသည်မှာ ကျွန်တော်အလုပ် မဟုတ်။ ကျွန်တော်သည် စစ်ဗိုလ်များနှင့် အသိအကျွမ်းမရှိခဲ့။ ဤကိစ္စများကို ကျွန်တော် ဝါသနာလည်း မပါ။ စိတ်လည်း ဝင်စားသည် မဟုတ်။ ကောလိပ် တွင်နေစဉ်က ကျွန်တော်တို့နှင့် တစ်ဆောင်တည်း (သို့) တစ်ထပ်တည်းနေ တက္ကသိုလ်အပျော်တမ်းတပ် ဝင်သွားသူများကိုသာ စစ်တပ်အရိပ်အယောင် ဟူ၍ မြင်ဖူးသည်။ သူတို့သည် စစ်ဝတ်စုံဝတ်ဆင်၍ တက္ကသိုလ်အရံတပ်တွင် သွား၍ လေ့ကျင့်သည်ကို လှမ်း၍ မြင်ဖူးသည်။ နွေရာသီကျောင်းပိတ်ရက် သွင် သူတို့သည် မေမြို့၊ ကလောမြို့ စသော စစ်စခန်းများသို့ သွားကာ နွေရာသီတပ်စခန်း ညများပွဲသို့ သွားရောက်ကြသည်ကို တွေ့ဖူးသည်။

သူတို့ ပြောသံကြား၍ ပျော်ကြပါးကြပုံကို နားထောင်ဖူးသည်။ ဒါပဲ စစ်တပ်နှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်တော်၏ ဗဟုသုတဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင် သည်။ သို့သော် ကျွန်တော် ငယ်စဉ် (၈/၉)တန်းလောက်ကတော့ ရဲတပ်တွင် ပါဝင်ဖူးသည်။ ကျွန်တော်တို့နေသော အမျိုးသားကျောင်းတွင် ရဲတပ် ဖွဲ့စည်း ထားသည်။ ကျောင်းသားများ မပါမနေရဟု ဆိုနိုင်သည်။ ရဲတပ်တွင် ပါဝင် သော ကြေးတံဆိပ်ရဲဆိုသော စာလုံးနှင့် အရောင်ဆိုးထားသော အစိမ်းပုပ် ဆောင် အဝတ်အစားဝတ်ကာ အမျိုးသားနေ့တွင် လှည့်လည်သောပွဲတွင် ကျွန် တော် ပါဝင်သည်။

ဤသည်မှာလည်း ကျွန်တော် ဝါသနာ မပါ။ မပါ၍ မဖြစ်၍သာ ပါရခြင်း ဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်ကတည်းက ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားမှုများ၊ အားက စားမှုများတွင် စိုးစဉ်းမျှ ပါဝင်ဖူးသည် မဟုတ်၍ ဤကဲ့သို့ ကာယကို အသုံးချ၍ လေ့ကျင့်ရသော နေရာမျိုးတွင် ကျွန်တော် ပါဖူးသည် မဟုတ်။ ကျွန်တော်က အနုသမား၊ လူပျော့ လူညံ့။ သို့ဖြစ်၍ ကာယအားကို သုံး၍

The Key

လေ့ကျင့်လှုပ်ရှားရသော စစ်တပ်များကို ကျွန်တော်နှင့်မဆိုင်ဟု ကျွန်တော် သဘောထားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကို စတင် ဖြတ်သန်း သွားရသောအခါမူကား ကျွန်တော်သည် စစ်တပ်နှင့် နီးစပ်ထားခဲ့သည်။ စစ်ဗိုလ်များနှင့် ထိတွေ့ ရင်းနှီး ခင်မင်မိခဲ့ရသည်။

ဤသည်ကား သမိုင်းအတွေ့အကြုံဟု (သို့) သမိုင်းခေတ်ဖြတ်သန်း ခြင်းဟု ဆိုနိုင်သည်။

ခ

၁၉၄၁-၄၂ အထူးကာလကား မင်းပြောင်းမင်းလွဲ ကာလဟု ဆိုနိုင်သည်။ အင်္ဂလိပ်အစိုးရများ ထွက်ခွာသွားပြီးနောက် ဂျပန်ဘုရင့်တပ်မတော်များ ဝင် ရောက်လာသော အခါကာလ ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်အစိုးရ ဆုတ်ခွာသွားသော အခါ ကျွန်တော်တို့မြို့တွင် တစ်ရက်၊ နှစ်ရက်ခန့် အစိုးရမရှိဘဲ ဖြစ်နေသည်။ မင်းမဲ့ကာလ ဆိုပါတော့။ မင်းပြောင်းမင်းလွဲ ကြားကာလဖြစ်၍ တထိတ်ထိတ် တလန့်လန့် ဖြစ်နေသည်ကို ကျွန်တော်က သွား၍ အမှတ်ရသည်။ နေ့ခင်း ကြောင်တောင် တံခါးများ ပိတ်သံကြားရလျှင် မိမိအိမ်တံခါးကို လုံခြုံအောင် ပိတ်လိုက်ကြရသည်။

ဘာဖြစ်သည်ကို မသိ။ အတန်ကြာမှ မြို့လန့်သည်ဟု ပြောသံကြား ရသည်။ မြို့လန့်သည်ဆိုသည်မှာ ဘာမျှ မဟုတ်။ ကောလာဟလ သတင်း ကဲ့သို့ ဘယ်သူတွေ ဝင်လာပြီ၊ ဘာညာ စသည်ဖြင့် တစ်ခါမျှ မကြားရဖူး သော သတင်းစကားများ ကြားရသည်။

အသံတစ်သံကြားရလျှင် ဘယ်သူတွေ လာနေပြီဟု ဆို၍ လန့်ပြီး တစ်အိမ်က ပိတ်လျှင် နောက်အိမ်က လိုက်၍ ပိတ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်မည်။ ည ဆိုလျှင်တော့ တိတ်ဆိတ်နေသည်။ မှောင်မိုက်သော ညဆိုလျှင် ပိုဆိုးသည်။ ခွေးဟောင်သံမှတစ်ပါး ဘာသံမျှ မကြားရ။ ဘယ်သူမျှ အိမ်အပြင်သို့ မထွက် ကြ။ စောစောစီးစီး အိပ်ရာဝင်ကာ သတိနှင့် အိပ်ကြရသည်။ ဒီညတော့ ဘာများဖြစ်မလဲဟု စိုးရိမ်စိတ်ဖြင့် အိပ်ရာဝင်ကြသည်။ နံနက်မိုးလင်း ရောင် ခြည်ကို မှန်တံခါးမှ မြင်လိုက်ရမှ အန္တရာယ်မှ လွတ်မြောက်သွားပြီဟု စိတ် ချသွားရသည့် သဘောမျိုး ဖြစ်သည်။

ထိုအခါကလည်း ကျွန်တော့်မှာ အသက်(၂၀)ကျော်စ အရွယ်ဖြစ်

သည်။ ညဘက်ဆိုလျှင် လူတွေတစ်အုပ်ကြီး လမ်းပေါ်မှာ ရေဒီယိုသံကို နားထောင်ကြသည်။ ကျွန်တော်ကလည်း ဂျပန်မှ လွှင့်သော ရေဒီယိုအသံကို အကျယ်ကြီး ဖွင့်ထားရသည်။ ဂျပန်မှနေ၍ အမျိုးသမီးတစ်ဦး၏ အသံက ဂျပန်တွေ မြန်မာပြည်သို့ ဝင်လာမည့် အကြောင်းကို လူအားလုံးက စိတ်ဝင်စားစွာ နားထောင်နေကြသည်။

ရေဒီယိုရှိသော အိမ်ရှေ့တိုင်းတွင် လူအုပ်ကြီးက နည်းလှသည် မဟုတ်။ အင်္ဂလိပ်အစိုးရ၏ အသံလွှင့်ရုံမှ လွှင့်သောသတင်းကို လူတွေက သိပ်စိတ်ဝင်စားကြသည် မဟုတ်။ အင်္ဂလိပ်အစိုးရကလည်း ရာဇသံပေးလျက် ရှိသည်ကို ကြားရသည်။ ရန်ကုန် ရေဒီယိုသတင်းတွင် မောင်မင်းဘေ၊ ငလှဖေ စသည်ဖြင့် အမည်ခေါ်ကာ ထိုအခါက ကျောင်းသား ခေါင်းဆောင်များ၊ ကျောင်းသားသမဂ္ဂ၊ တို့ဗမာအစည်းအရုံးမှ သခင်များကို ဝရမ်းပြေးသဖွယ်ကြေညာလျက် ရှိသည်။ ငဘေဆွေဆိုသည်မှာ ယခု ကွယ်လွန်ပြီဖြစ်သော ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ဦးဘေဆွေ ဖြစ်သည်။ ငလှဖေဆိုသည်မှာလည်း အခြားသူမဟုတ်။ ထိုအခါက သခင်လှဖေ၊ နောင် ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် ဗိုလ်လက်ျာဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ ကြေညာချက်မျိုးကို မကြာမကြာ ကြားနေရသည်။

ထိုအခါက တနင်္လာရီတိုင်းဘက်တွင် ဂျပန်ဘုရင့်တပ်မတော်များ ဝင်လာသောကြောင့် ဤကျောင်းသားသမဂ္ဂနှင့် တို့ဗမာအစည်းအရုံး ခေါင်းဆောင်များအပါအဝင် ဂျပန်တပ်မတော်များနှင့် ပူးပေါင်းသွားသည်ကို အစိုးရက ကြေညာ ဖော်ပြလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ရေဒီယို နားထောင်သူတို့ကလည်း အစိုးရသတင်းကို သိပ်စိတ်ဝင်စားလှ။ ဂျပန်လွှင့်သော သတင်းကိုသာ ဝင်စားနေကြသည်။ အင်္ဂလိပ်အစိုးရက လွှင့်သော ရေဒီယိုအသံကို သူတို့ အနိဗ္ဗာယ်နှင့် သူတို့ ကောက်ယူကြသည်။

ဤသို့ ငလှဖေ၊ ငဘေဆွေ စသည်ဖြင့် ပြောလျှင် နိုင်ငံရေးသမားများ နှစ်နှင့် ပူးပေါင်းနေကြသည်ဟု အဓိပ္ပာယ် ကောက်လိုက်ကြသည်။

ယင်းသို့ မင်းပြောင်းမင်းလွှဲ စပ်ကူးမပ်ကူးကာလ ညတစ်ညတွင် ငဘေဆွေတပ်တွေ ဝင်လာပြီဟူသော ကောလာဟလတစ်ခု ပေါ်လာသည်။ အင်္ဂလိပ်အစိုးရ အသံလွှင့်ရုံမှလည်း ကောလာဟလများကို မယုံကြည်နှင့်သော စကားများကို အမြဲမပြတ် ကြားနေရ၍ ကျွန်တော်က ဘာများလဲဟု နားစွင့်မိသည်။ သို့သော် နောက်ထပ် ဘာမျှ မည်မည်ရရ သတင်း

မကြားရ။ ယင်းသို့ စိတ်တထင့်ထင့်နှင့် ရှိနေစဉ် စစ်ယူနီဖောင်း အပြာရင့်နှင့် ရိုင်ဖယ် လှံစွပ်တပ်ထားသော စစ်သားနှစ်ယောက် ကျွန်တော်တို့ အိမ်ထဲသို့ ဝင်လာသည်။

နောက်ကလည်း ကျွန်တော်၏အိမ်သို့ ညွှန်ပြသော လူတစ်ယောက် ပါလာသည်။ ကျွန်တော် လန့်သွားသည်။ ဘာပါလိမ့်။ သူတို့ အဝတ်အစား မှာလည်း သပ်သပ်ရပ်ရပ် မဟုတ်။ စစ်သားက "ဗိုလ်မှူးက ခေါ်ခိုင်းလို့ပါ" ဟု ပြောသည်။ နောက်ထပ် ဘာမျှမပြော။ ကျွန်တော် ထွက်အလာကို စောင့်နေသည်။ ကျွန်တော်ကလည်း ဘာမှန်း မသိ။ သို့သော် သူနှင့်အတူ လမ်းညွှန် ပါလာသူကတော့ ကျွန်တော်တို့ အသိထဲကဖြစ်၍ သူက ပြုံး၍ ကြည့်နေသည်။

ကျွန်တော်သည် ဘုမသိဘာမသိနှင့် သူတို့ ခေါ်ရာသို့ ပါသွားသည်။ သိပ်မဝေးလှ။ တစ်လမ်းကျော်လောက်ရှိ အိမ်တစ်အိမ်တွင် လူစုလူဝေးနှင့် တွေ့လိုက်ရသည်။ ဒီအိမ်ကို ကျွန်တော် သိသည်။ သခင်ဘထွန်း၏ အိမ်။ ကျွန်တော်လည်း စူးစမ်းသော မျက်လုံးဖြင့် အထဲသို့ဝင်လာကာ ဘာပါလိမ့် ဟု ရင်တထိတ်ထိတ်ဖြင့် ခြေလှမ်းလာခဲ့ရသည်။ ဝါကျင့်ကျင့် မီးရောင်အောက် ရှိ စားပွဲတစ်လုံးရှေ့တွင် ကာကီရောင် စစ်ဝတ်စစ်စားနှင့် လူတစ်ယောက်ကို တွေ့လိုက်ရသည်။ သူက ဖော့ဦးထုပ်ကာကီရောင် ဆောင်းထားသည်။ သူ၏ မျက်နှာကို ကောင်းစွာ မမြင်ရ။ အပေါ်က မီးရောင်ထိုးကျနေ၍ မျက်နှာမှာ မှောင်ရိပ်ကွယ်နေသည်။ ကျွန်တော်သည် ရင်တထိတ်ထိတ်နှင့်ပင် ရပ်ကာ ကြည့်နေသည်။

ဘာဖြစ်ကြပါလိမ့်။ ဘယ်သူတွေပါလိမ့်။ ဒီတော့မှ ကာကီအဝတ် ဝတ်ထားသောသူက မော်ပူးစေ့ဗျာဟုဆိုကာ ကာကီဦးထုပ် ချွတ်လိုက်သည်။ ကျွန်တော် အံ့သြသွားသည်။ ကျွန်တော့်နှုတ်မှလည်း 'ဟာ ကိုထွန်းရှိန်' ဟု ဆိုလိုက်သည်။ ကိုထွန်းရှိန်က ကျွန်တော်တို့နှင့် ကျောင်းသားသမဂ္ဂတွင် လုပ်ဖော်ကိုင်ဘက်။ ကိုလှမောင် (မိတ္ထီလာ) ဥက္ကဋ္ဌလုပ်သည့်နှစ်တွင် သူက အတွင်းရေးမှူး။ သူက အခြားသူ မဟုတ်။ ဗိုလ်ရန်နိုင်ပင်။

ထိုအခါက ဗိုလ်မှူးရန်နိုင်ဟု လူသိများခဲ့သည်။ ဗိုလ်ရန်နိုင်မှာ ကျွန်တော်နှင့်ရွယ်တူ၊ ကြီးလျှင် တစ်နှစ်၊ နှစ်နှစ်။ ကောလိပ်တွင် ခင်မင် ရင်းနှီးသော ကိုဗဟိန်းနှင့် မြေနုလမ်းတွင် အတူနေသည်။ မြေနုလမ်း မရောက်

ခင်၊ သူက သထုံဆောင်တွင် နေသည်။ ကောင်းစွာ မမှတ်မိတော့။ အစက သူသည် သခင်ဘထွန်းအိမ်တွင်ပင် တည်းခိုမည်ဟု စိတ်ကူးထားပုံပေါ်သည်။

သို့သော် ကျွန်တော့်ကို တွေ့လိုက်ရတော့...

ခင်ဗျားအိမ်မှာပဲ တည်းမယ် ဆိုကာ ထွက်ခဲ့ကြသည်။ သို့နောက် ကလည်း ကိုယ်ရံတော် လှံစွပ်သေနတ်ကိုင် စစ်သားနှစ်ယောက် ပါသည်။ အိမ်ရောက်တော့မှ သူက အကျိုးအကြောင်း အကျဉ်းချုပ် ပြောပြသည်။ ကျွန်တော်တို့ ကျိုက်လတ်မြို့ကိုသိမ်းသည့် မြို့သိမ်း ဗိုလ်မှူးရန်နိုင်ပါတကား။

အိမ်ရောက်သောအခါ သူသည် အင်္ကျီအဝတ်အစားများကို ဝတ်ကာ...

အိုက်တယ်ဗျာ၊ အိမ်ရှေ့မှာ ထိုင်ရအောင် ဟု ပြောပြီး ကျွန်တော် တို့နှစ်ယောက် အိမ်ရှေ့ကပြင်ရှိ ဆောင်တော်ကူး ပန်းရုံဘေး ကွမ်းသီးပင် အောက်ရှိ တန်းလျားလေးပေါ်တွင် ထိုင်လိုက်ကြသည်။

စားပွဲပေါ်တွင် မယ်ဒလင်တစ်လုံးမြင်၍ မယ်ဒလင်ယူခဲ့ဗျာဟု ဆို၍ ကျွန်တော်လည်း မယ်ဒလင်ဆွဲခဲ့သည်။ ကျွန်တော် ကျိုက်လတ်မှာ နေကြောင်း သိ၍ မေးမြန်းပြီး ကျွန်တော့်ကို ခေါ်ရန်အကြောင်း ပြောပြ၍ ရယ်မောနေသည်။

အင်းလေ၊ ကျွန်တော်က ခင်ဗျားကို ဘယ်သူများလဲလို့ ဟု ပြောကာ ရယ်မောနေကြသည်။

ကဲ လုပ်ဗျာ၊ တစ်ပုဒ်လောက် ဟု ဆိုလိုက်သည်။ သူက သီချင်းဆိုချင်သည်။ ထိုအခါက ရာဇဝင်ကထိက ဆရာဦးဘညွန့် သီဆိုသော ချစ်ဒုက္ခသီချင်းကို သူက ဆိုသည်။ ဗိုလ်ရန်နိုင်မှာ သီချင်းဆို ဝါသနာပါသော်လည်း ဘယ်တော့မှ သူ့အသံမှာ မယ်ဒလင်နှင့် မလိုက်သည့် ကီးအောက်နေသည့်အသံဟု ဆိုရမည်။ ဆိုတော့ ဆိုချင်သည်။ သို့သော် ဘယ်တော့မှ သူ့အသံက မယ်ဒလင်နှင့် မဝင်။ ထိုညမှာ နွေရာသီ ပူအိုက်သော ညဖြစ်၍ အပြင်တွင် တော်တော်ကြာကြာ နေမိကြသည်။

သည်တော့မှ ရဲဘော်သုံးကျိပ် အဖြစ်အပျက်အားလုံး ကျွန်တော် သိလိုက်ရသည်။

သည်ကစ၍ ကျွန်တော်သည် တပ်မတော်စစ်ဗိုလ်နှင့် စတင်သိကျွမ်းခင်မင်သည်ဟု ဆိုရသည်။ ကျွန်တော် သူ့ကို စစ်ဗိုလ်အဖြစ် စတင်သိကျွမ်း

ရသည် မဟုတ်။ ကျောင်းသားသမဂ္ဂ လုပ်ဖော်/ကိုင်ဖက်အဖြစ်၊ ကျောင်းသား တစ်ယောက်အဖြစ် သိရှိရခြင်း ဖြစ်သည်။ သူတို့သည် စစ်ဖက် ဝါသနာပါ၍ စစ်ဗိုလ်ဖြစ်လာခြင်း မဟုတ်။ လွတ်လပ်ရေး တိုက်ပွဲအတွက် မလွဲမရှောင် သာ၍ တပ်မတော်၏စစ်ဗိုလ် ဖြစ်လာခြင်း ဖြစ်သည်။

ဗိုလ်ရန်နိုင်သည် ကျွန်တော်တို့မြို့တွင် တစ်ပတ်ကျော်ခန့် ကြာသွား သည်။ ကျွန်တော်တို့ မြို့တွင် ရှေ့ဆံ့က ချီတက်ရန်အတွက် စစ်သားများ စုဆောင်းသည်။ သူနှင့်အတူ ဂျပန်စစ်ဗိုလ်များ ပါလာသည်။ ဂျပန်စစ်ဗိုလ် များကိုတော့ ကျွန်တော်တို့ မြို့အစွန်ရှိ နယ်ပိုင်ဝန်ထောက် အိမ်တွင် နေရာ ချပေးလိုက်သည်။ ဗိုလ်ရန်နိုင်ကတော့ ကျွန်တော်တို့ အိမ်မှာနေသည်။ သည် ကစ၍ ကျွန်တော် စစ်ဗိုလ်များနှင့် ထိတွေ့ခဲ့ရသည်။ ဗိုလ်ကြီး၊ ဗိုလ်မှူး စသော စစ်ဖက်ဆိုင်ရာ ဝေါဟာရများကို စတင် ထိတွေ့ခဲ့ရသည်။

ဗိုလ်ရန်နိုင်က တပ်တွင် အသုံးပြုရန် စာရေးစက္ကူတံဆိပ် ပြုလုပ် ပေးပါဟူ၍ ပြောသဖြင့် စာပုံနှိပ်တိုက်တွင် သွားအပ်ရသည်။ မင်အနီရောင် ဖြင့် ရိုက်သည်။ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေး တပ်မတော် ရေတပ်ဟု အမည်တပ်၍ ရိုက်နှိပ်ပေးခဲ့ရသည်။

သူတို့သည် ထားဝယ်ဘက်မှ စစ်သားများ စုဆောင်း၍ စက်လှေဖြင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်သို့ ဝင်လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဒေးဒရဲဘက်မှ ဝင်လာကာ ဆန် တက်လာပြီး ကျွန်တော်တို့ ကျိုက်လတ်တွင် တစ်ထောက်နားကာ မြို့များကို စတင် သိမ်းပိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဗိုလ်ရန်နိုင်က ကျွန်တော့်ကို ဗမာ့လွတ်လပ်ရေး တပ်မတော်ထဲသို့ မခေါ်။ သူက ကျွန်တော့်အကြောင်း သိသည်။ ခေါ်လျှင်လည်း ကျွန်တော် က လိုက်မည့်သူ မဟုတ်။ ကျွန်တော်က ဤကဲ့သို့ စစ်တပ် ဘာညာကို ဝါသနာမပါဟု သူက နားလည်ပြီးသား ဖြစ်နေသည်။

ဗိုလ်ရန်နိုင်က ထမင်းစားရင်း စားပွဲအနားတွင် ရပ်နေသော ကျွန် တော်၏ အဘွားဘက်သို့ လှည့်ကာ ...

အဘွားမြေးကို ကျွန်တော် စစ်တပ်ထဲကို ခေါ်ရမယ် ဟု ပြုံးကာ စသည်။ အဘွားက...

ဟာ မလုပ်ပါနဲ့တော် ဟု ပြန်ပြောသည်။ သူက အဘွားကို စခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်တော် သိသည်။

ဗမာ့လွတ်လပ်ရေး တပ်မတော်ဆို၍ တပ်မတော်မှာ ထည်ထည်
ဝါဝါ တောက်တောက်ပပ ခွံခွံညားညား မဟုတ်။ ရသမျှ အဝတ်အထည်
များကို စစ်ဝတ်စုံ ချုပ်ရသည်။ အရောင်က တူညီကြသည် မဟုတ်။ ဦးထုပ်
တို့မှာလည်း တစ်ယောက်တစ်မျိုး။ ဗိုလ်ရန်နိုင်ပင်လျှင် သိပ်ပြီး ခွံညားသည့်
ဝတ်စုံမျိုး မရှိ။ ကာကီတစ်စုံသာ ရှိဟန်တူသည်။

လွတ်လပ်ရေး လှုပ်ရှားမှုမှ ပေါ်ထွက်လာသော တပ်မတော်ဖြစ်
၍ ဤသို့ ဖြစ်ရသည်မှာ သဘာဝကျသည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ဗမာ့လွတ်လပ်
ရေး တပ်မတော်သားများမှာ ငွေကြေး စည်းစိမ် ချမ်းသာ မက်မောကြသူများ
မဟုတ်။ ကျွန်တော်တို့ မြို့ဆိပ်ကမ်းတွင် ဆိုက်ကပ်ထားသော စက်လှေများ
ပေါ်၌သာ သူတို့နေကြသည်။ မြို့ထဲကိုပင် မလာကြ။ ဗိုလ်ရန်နိုင်မှာ ဘိုက
လေး၊ ဖျာပုံမြို့များသို့ သွားသိမ်း၍ ပြန်လာကြသောအခါ အင်္ဂလိပ်အစိုးရ
ဒေသတိုက်မှ ငွေများပါလာကြသည်။

သိန်းပေါင်း မြောက်များစွာ။ ကျွန်တော်တို့ နေအိမ် ခေါင်းရင်းရှိ
ကုလားထိုင်ဘေးတွင် အပုံလိုက်ချထားသည်။ ဗိုလ်ရန်နိုင်က သူ၏ ထားဝယ်
တပ်မှ ဗိုလ်မဲကို ခေါ်လိုက်သည်။ ခေါ်ပြီးလျှင် သူ၏ တပ်သားများကို ဝေငှ
ရန် ပြောလိုက်သည်။ ဗိုလ်မဲက ယူသွားသည်။ ဗိုလ်ရန်နိုင်မှာ ဤသိန်းချီ
သော ငွေများကို လက်ဖျားနှင့်ပင် မတို့။ ကျွန်တော်လည်း ဤမျှ များပြား
လှသောငွေများကို သည်တစ်ခါပင် မြင်ဖူးသည်။

ချီတက်လာသော ဗမာ့တပ်မတော်တွင် ကျွန်တော်တို့နှင့် ကျောင်း
နေဘက် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများလည်း ပါလာကြသည်။ ကျွန်တော်တို့
ရှိသည် ကြားရ၍ ထင်သည်။ တစ်ညနေတွင် ဘော်ဘီသက်တင် ကျွန်တော်
တို့အိမ် ရောက်လာသည်။

ကျွန်တော်က အံ့ဩသွားရသည်။ သူ့ကို မထင်။ ဘော်ဘီသက်တင်
မှာ ဘောလုံးသမားဟု ထင်သည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ရသမျှလေးနှင့် ကျွေး
မွေးနည်းခံလိုက်ရသည်။ ဈေးသို့ပြေးကာ တရုတ်ဆိုင်မှ ခေါက်ဆွဲကြော်များ
မှာကျွေးရသည်။ သူတို့သည် အစားအသောက် ကောင်းကောင်းမှ စားရပါ
ရုံလားဟု ကျွန်တော်က မေးသည်။

*အို ဖြစ်သလိုပေါ့ဗျာ၊ ကျွန်တော်တို့က လွတ်လပ်ရေးအတွက်
ဘိုက်နေတဲ့ တပ်မတော်ပဲ* ဟု ပြောသည်။

ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းသားဘဝက အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်ကို ကြေးစား တပ်ဟု ခေါ်သည်။ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမူ သဘော။ သူတို့သည် လခ အတွက် ဝင်တိုက်နေခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ သူတို့သည် ဘာယုံကြည်ချက်မှ မရှိဟု ကျွန်တော်တို့က မှတ်သားထားခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ကျွန်တော်သည် စစ်တပ်ကို စိတ်ဝင်စားခြင်း မရှိ။ သို့သော် ယခု ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကာလ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေး တပ်မတော် ချီတက်လာသောအခါ ကျွန်တော့်စိတ်တွင် ရှေးက ထင်မှတ်ထားခဲ့သော ကြေးစားဟူသော အတွေးအခေါ်ပင် မရှိ။ စစ် ဗိုလ်များမှာ ကျွန်တော်တို့နှင့် ကျောင်းနေဘက်။ သမဂ္ဂလုပ်ဖော်ကိုင်ဘက် မိတ်ဆွေများဖြစ်နေကြသည်ကို တွေ့ရ၍ ကျောင်းသားဘဝက ကြေးစားစစ် တပ်ဟူသောအမြင် မရှိတော့ပြီ။

၁၉၄၂ ရန်ကုန်သိမ်းစ ကျွန်တော် ရန်ကုန်ကို ရောက်သွားသော အခါ ပထမဦးဆုံး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကို ဗိုလ်တေဇအဖြစ် တွေ့လိုက်ရ သည်။ ယခု ဒဂုံ(၁)ကျောင်း၏ အရှေ့ ယခင် အင်္ဂလိပ်သံအမတ်ကြီး နေ အိမ်အတွင်းသို့ ကျွန်တော် ရောက်သွားသည်။ သခင်အောင်ဆန်းကို စစ်ဝတ် စစ်စားဖြင့် တွေ့လိုက်ရသည်။

ကျွန်တော့် စိတ်ထဲတွင် တစ်မျိုးဖြစ်သွားသည်။ ကျွန်တော် သူ့ကို တစ်ခါမျှ စစ်ဝတ်စစ်စား စစ်ဗိုလ်အဖြစ် တွေ့ရမည်ဟု လုံးဝ မမျှော်လင့်ပေ။ စိတ်ကူးထဲတွင် ဤရုပ်ပုံလွှာ မရှိ။ ယခုတော့ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေး တပ်မတော် ဗိုလ်ချုပ် ဗိုလ်တေဇအဖြစ် တွေ့နေရပြီကော။

စိတ်ကူးထဲတွင် ဤရုပ်ပုံလွှာ မရှိ။ ယခု စစ်ဗိုလ်အဝတ်အစားနှင့် တွေ့လိုက်ရသောအခါ ကျွန်တော့်စိတ်ထဲတွင် တစ်မျိုးဖြစ်သွားသည်။ သဘော ကျခြင်းလည်း မဟုတ်။ မကျခြင်းလည်း မဟုတ်။ နိုင်ငံရေးသမားတစ် ယောက်ကို စစ်ဗိုလ်အဖြစ် ကျွန်တော် ရုပ်ဖမ်း၍မရ။ နိုင်ငံရေးသမားသည် စစ်ဗိုလ်ဖြစ်ရန်မလိုဟု ကျွန်တော် ခံစားနေမိသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် စိတ်ထဲ၌ တစ်မျိုးဖြစ်သွားခြင်း ဖြစ်သည်။

သူက ကျွန်တော့်ကို နှုတ်ဆက်ကာ...

‘နေဦးပေါ့ဗျာ၊ လုပ်စရာတွေ ရှိတယ်’ဟု ပြောသည်။ ထို့နောက် ကျွန်တော်နှင့်အတူ ပါလာသော (ဗိုလ်လက်ျာ)နှင့် စကားပြောနေကြသည်။ ကျွန်တော့်မှာ သူနှင့် စကားဆက်မပြောတော့ဘဲ ပတ်ဝန်းကျင်ကို အကဲခတ်လိုက်သည်။

The Key

အိမ်ကြီးမှာ ခမ်းနားထည်ဝါလှသည်။ ကျွန်တော် ရောက်ရှိနေသော သံအမတ်ကြီး၏ ဧည့်ခန်းဆောင်မှာ တောက်ပလျက် ရှိသည်။ ကျွန်တော်သည် ဧည့်ခန်းထောင့် ဆိုဖာကြီးဘေးရှိ စန္ဒရားကြီးအနီးသို့ ရောက်သွားသည်။ စန္ဒရားမှာ သုံးချောင်းထောက် ဂျာမန်စန္ဒရားကြီး၊ စတိန်းဝေး ဂျာမန်စန္ဒရားကြီး။ ကျွန်တော် အစက နာမည်သာ ကြားဖူးသည်။ မမြင်ဖူးဘူး။ အခုတွေ့ရပြီ။ ကျွန်တော်သည် စန္ဒရားခလုတ်များပေါ်တွင် လက်ကို လှုပ်ရှားလိုက်သည်။ လက်သာ မဟုတ်။ ကျွန်တော်ရင်သည်လည်း လှုပ်ရှားလျက် ရှိသည်။

ထို့နောက် ကျွန်တော်သည် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေး တပ်မတော်အဖွဲ့ဝင်များ စုဝေးနေထိုင်ရာ ရွှေတောင်ကြားရပ်ကွက်သို့ ရောက်ရှိသွားသည်။ ရွှေတောင်ကြားရှိ အင်္ဂလိပ်အစိုးရ အရာရှိကြီးများ၏ ဝင်းနှင့်ခြံနှင့် အိမ်များကို သိမ်းပိုက်ကာ နေထိုင်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ သူတို့က ကျွန်တော့်ကို သူတို့နှင့် နေထိုင်ရန် ပြောသည်။ သူတို့ဆိုသည်မှာ အခြား မဟုတ်။ ကျောင်းသား သမဂ္ဂ အသိုင်းအဝိုင်းများ ဖြစ်သည်။ သူတို့နှင့် ကျွန်တော့်မှာ ကျောင်းသား ဘဝကတည်းက ခင်မင်ရင်းနှီးသူများ ဖြစ်ကြသည်။ ကိုအောင်ဆန်းကလည်း ကျွန်တော့်ကို သူနှင့်အတူ လာနေရန် ခေါ်သည်။ ထိုအခါ သူတို့သည် လူဖျိုများဖြစ်ကြသည်။ ကျွန်တော် သူနှင့် (၂)လ၊ (၃)လကျော်လောက် အတူနေထိုင် ဖြစ်သွားသည်။ ညကျမှ လူချင်းတွေ့ကာ စကားပြောဖြစ်ကြသည်။ မနက် မိုးလင်းလျှင် သူက စစ်ရုံးချုပ်သို့ သွားသည်။ နေ့လယ်စာ ပြန်စားသည့်အခါ လည်းရှိသည်။ ထိုအခါ ကျွန်တော်တို့ နေ့လယ်စာ အတူစားရင်း ဆုံဖြစ်ကြသည်။ ကျွန်တော်ကလည်း နေ့တိုင်း နေ့လယ်စာ စားသည် မဟုတ်။ အခြား အိမ်သို့လည်း သွားရောက် လည်ပတ်သည့်အခါ ရှိသည်။ ထိုအခါက ကျွန်တော့်မှာ ဘာတာဝန်မှ မယူဘဲ နေသည်မို့ အားနေသည်။ သူတို့က ကျွန်တော့်ကို အရေး တော်ပုံရာဇဝင် အမည်ဖြင့် လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှု အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရေးသားရန် တာဝန်ပေးကြသည်။

ကိုဘဟိန်းနှင့် ကျွန်တော့်ကို ပူးတွဲ တာဝန်ပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ စစ်ရုံးတွင် အခြားတာဝန်များ ပေးသော်လည်း ကျွန်တော်နှင့် မဆိုင်သော အလုပ်မျိုးဟု တာဝန်မယူခဲ့။ ယင်းတာဝန်တစ်ခုသာ ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်က လွတ်လပ်နေသည်။

ညတွင်ကား သူနှင့်ဆုံလျှင် စကားပြော ဖြစ်ကြသည်။ ငြင်းကြခုကြသည်။ ကျွန်တော် သူ့ကို အကဲခတ်သည်။ သူသည် စစ်သမား မဟုတ်။ စစ်

ဝါဒီ မဟုတ်။ မလွဲမရှောင်သာ၍သာ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေး တပ်မတော်တွင် စစ်သေနာပတိ ဗိုလ်ချုပ်ရာထူးကိုယူကာ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ကောင်းစွာခံစားမိသည်။ ထိုအခါက ဗမာ့တပ်မတော်တွင် ဗိုလ်ချုပ်၊ သူတစ်ယောက်တည်းသာ ရှိသည်။

ထို့နောက် ကျွန်တော် သူနှင့် အတူမနေဖြစ်။ တစ်ခါတစ်ရံမှသာ ဆုံဖြစ်သည်။ ဧည့်ခံပွဲများတွင် ဆုံတတ်ကြသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ သူကျွန်တော်ထံ လာလည်ရင်း စကားပြောဖြစ်သည်။

ဗိုလ်ရန်နိုင်နှင့်ကတော့ ဂျပန်ခေတ်တွင် သိပ်မတွေ့ရတော့။ သူက ရွှေတောင်ကြားတွင် နေသည် မဟုတ်။ သူက အမိပတိ ဒေါက်တာဘမော်သမီးနှင့်လက်ထပ်၍ ကျွန်တော်တို့လူစုနှင့် ဝေးသွားခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်က တစ်ခါတစ်ရံ လမ်းလျှောက်ရင်း၊ သူက ကားပေါ်သွားရင်း ကားရပ်ပြီး နှုတ်ဆက်သည့်အခါ နှုတ်ဆက်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ကားပေါ်က ပြုံးကာ လက်ပြသွားသည်။ သူက ဒါလောက်ပါပဲ။

စစ်ပြီးသောအခါ တွေ့သည်။ သူက တပ်မတော်ထဲဝင်သည် မဟုတ်။ ဒေါက်တာဘမော်၏ မဟာဗမာအဖွဲ့တွင် အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးဖြစ်ကာ နိုင်ငံရေးဆောင်ရွက်လျက် ရှိသည်။ ၁၉၅၀ လောက်က ထင်သည်။ ကျွန်တော်က မဟာဗမာနိုင်ငံရေး ဟောပြောပွဲတစ်ခုသို့ သွားရောက် နားထောင်ပြီးနောက် လင်းယုန်ဂျာနယ်တွင် ဝေဖန်ရေး ဆောင်းပါးတစ်စောင် ရေးလိုက်သည်။

ဆောင်းပါးရေးပြီး မကြာပါ။ ကျွန်တော်က သူနှင့်ဘတ်စ်ကားပေါ်တွင် သွားဆုံမိသည်။ ကျွန်တော်တို့ ဖက်လဲတကင်း နှုတ်ဆက်ကြသည်။ မတွေ့သည်မှာ ကြာပြီကိုး။

ဖိုးဌေးက ကိုယ့်ကို ဆဲနေတယ်လို့ ကြားတယ်၊ ဟုတ်သလား ဟု ကျွန်တော့်နိုင်ငံရေး ဝေဖန်ချက်ဆောင်းပါးကို ဖတ်ပြီးဟန်ဖြင့် ပြောဆိုပြီး နောက် ပြုံးနေသည်။

အေးပေါ့ဗျာ၊ ကျွန်တော့် ကလောင်နာမည်ကို ခင်ဗျားက သိနေလို့လား ဟု ကျွန်တော်က ပြန်ပြုံးကာ ပြောလိုက်သည်။ ကျွန်တော်က *မောင်သစ္စာ* အမည်ဖြင့် လင်းယုန်ဂျာနယ်တွင် အပတ်စဉ် နိုင်ငံရေးဝေဖန်ချက် ဆောင်းပါးများ ရေးနေသောအခါ ဖြစ်သည်။

*သိတာပေါ့ ကိုယ့်လူရာ၊ ကိုယ့်လူ အရေးအသားကို ဘယ်မေ့မှာ

လဲဟု ပြောသည်။ ကျွန်တော်က ကျွန်တော့် အရေးအသားကြောင့်လား၊
ဒါမှ မဟုတ်၊ အခြားသူက ဖတ်ပြီး နောက်ပြောတာလားဟု သိချင်သည်။
ထို့နောက် ၁၉၈၀ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် သွားဆုံဖြစ်သည်။

ကျွန်တော့်ထံသို့ သူ့နီး တင်စာမော်နှင့်အတူ ရောက်လာသည်။
ရောက်တတ်ရာရာ စကားပြောဖြစ်သည်။ ထို့နောက် တစ်ခါတစ်ရံ တွေ့ကြ
သည်။ ကျောင်းသား ဘဝတုန်းကလို တရင်းတန်း စကားပြောဖြစ်ကြသည်။

စစ်ကြီးပြီးသောအခါ သခင်အောင်ဆန်းက ဖဆပလဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်
ဆောင်ရွက်လျက် ရှိသည်။ ကျွန်တော် ကျေနပ်သွားသည်။

သူသည် ကန္ဒီစာချုပ်အရ ဖွဲ့စည်းထားသော ဗမာ့တပ်မတော်ထဲတွင်
မောင့်ဘတ်တန်က သူ့အား ဖွဲ့စည်းထားသော ဗမာ့တပ်မတော်သစ်ထဲတွင်
အကြီးအကဲရာထူး ပေးသည်။ မယူ။ သူက နိုင်ငံရေး ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်၍
တပ်မတော်ထဲ မဝင်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု နားလည်သည်။ ကျွန်တော် ကျေနပ်
သွားသည်။ တကယ်တော့လည်း သမဂ္ဂအသိုင်းအဝိုင်းမှာ စစ်တပ်နှင့် နီးစပ်
သူများ မဟုတ်ကြ။ တက္ကသိုလ် လေ့ကျင့်ရေးတပ်တွင်ပင် ဝင်ဖူးကြသည်
မဟုတ်။ ဂျပန်ခေတ်က ကျွန်တော်သည် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေး တပ်မတော် စစ်
ဗိုလ်များနှင့် ရင်းနှီးကာ သူတို့အိမ်များ၌ မကြာခဏ သွားရောက်နေထိုင်
သည်။ ဂျပန်ခေတ်တွင် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေး တပ်မတော်၊ ဗမာ့တပ်မတော်၊
ဗမာ့မျိုးချစ်တပ်မတော် စသော အမည်အမျိုးမျိုးဖြင့် အသွင်ပြောင်းကာ
ရှိနေသည်။ စစ်တပ်ကတော့ အတူတူပင်။

ယင်းတပ်မတော်တွင် ဗိုလ်ချုပ်ဟူ၍ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းတစ်ဦးသာ
ရှိပြီး ကျန်ဗိုလ်မှူးကြီး လေးဦးသာ ရှိကြသည်။

တစ်ခု ပြောစရာ ရှိသည်။ ကျွန်တော်နှင့် တပ်မတော် ပတ်သက်
သောကိစ္စ၊ ၁၉၄၅ က ကျွန်တော်ကို ဗမာ့တပ်မတော် ပြည်သူ့ဆက်ဆံရေး
ဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူး ဗိုလ်ကြီးအဖြစ် သူတို့က ခန့်စာပို့လိုက်ကြသည်။

ပြည်သူ့ဆက်ဆံရေးဌာန စီမံကိန်းမူကြမ်းကို ကျွန်တော် ရေးဆွဲပေး၍
ခန့်ထားခြင်း ဖြစ်မည်။ ခန့်စာပို့သော်လည်း ကျွန်တော် မသွား။ ဗိုလ်ချုပ်
အောင်ဆန်းက စစ်ဝန်ကြီးအမည်ဖြင့် သူ့ကို အမြန်လာတွေ့ရန် သံကြီးရိုက်
ခေါ်သည်။ မနေသာတော့။ ပန်းချီ၊ ဂီတ၊ စာပေ၊ ပြန်ကြားရေးဌာနများ
ပါဝင်သည်။ ဖက်စစ်တော်လှန်ရေး နီးပြီဖြစ်၍ လုပ်စရာအလုပ် မရှိသော

ကြောင့် ကျွန်တော် ဘာမျှ မလုပ်လိုက်ရတော့။

သူတို့သည် အခြေအနေအရသာ စစ်ဗိုလ်လုပ်နေခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်တော် နားလည်သည်။ သူတို့သည် ခမ်းခမ်းနားနား မနေကြ။ ဗမာ တပ်မတော်သားများပင်လျှင် ဆင်းဆင်းရဲရဲ ရှိကြသည်။ အဝတ်အစား စုံစုံ လင်လင် မဟုတ်။ စစ်ဗိုလ်မှူးကြီးများပင်လျှင် ထို့အတူပင်။ ပြောင်ပြောင် လက်လက် ပြုံးပြုံးပြက်ပြက် နေထိုင်ကြသည် မဟုတ်။ ကျွန်တော်က ကျေ နပ်နေခဲ့သည်။ ထိုခေတ်က တပ်မတော်သားများမှာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း သဘောမျိုး မဟုတ်ကြ။ တိုင်းပြည်အတွက် ထမ်းရွက်သော ကိုယ်ကျိုးမဖက် သည့်သူများသာ ဖြစ်ကြသည်။ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်မှ စတင်လိုက် သော တပ်မတော် ပထမမျိုးဆက် အစဉ်အလာကောင်း တစ်ရပ်ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်တော် ခံစားရမိပေသည်။

တစ်ခါတစ်ရံ အကြောင်းဆုံလျှင် သမိုင်းခေတ်များကို ပြန်၍ တွေး တောမိသောအခါ ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေး တပ်မတော်သား များ၊ စစ်ဗိုလ်များကို သတိရမိပေသည်။

ဒဂုန်တာရာ

ပင်ဆီ

ဆိုင်

ပျက်စီး

ပင်နီ

က

ပင်နီဆို၍ ပင်နီချော ဟံဇားပင်နီ။ ပင်နီမှာ ပင်နီဖျင်ကြမ်းကို ပြောခြင်းဖြစ်သည်။ မကြာသေးမီကပင် ကျွန်တော်သည် ပင်နီဖျင်ကြမ်းအစကို ရှုပ်အင်္ကျီချုပ်လိုက်သည်။ ကျွန်တော့်တွင် အေးသည့်အခါ ဝတ်ရန် ဖလန်နယ် အစိမ်းနုပန်းပြောက်နှင့် အင်္ကျီတစ်ထည် ရှိသည်။

ယင်းဖလန်နယ်အင်္ကျီ ဟောင်း၍ အင်္ကျီတစ်ထည် လဲရန်အတွက် အဆင်သင့်ရှိနေသော ပင်နီဖျင်ကြမ်းကို ကျွန်တော် ဝတ်လိုက်သည်။ ကျွန်တော် ခံစားရသည်။ ကျွန်တော် ပျော်သွားသည်။ ပျော်သွားသည်ဆိုသော စကားသည်ပင်လျှင် မှန်ချင်မှ မှန်မည်။ ကျွန်တော်၏ ခံစားမှုကို ကိုယ်စားပြုသည့် ခံစားမှု အစိတ်အပိုင်းကလေးမျှသာ ဖြစ်နေသလား မသိ။ ပျော်သည်ဆိုသည့် စကားလုံးကတော့ အင်မတန် ယေဘုယျ ကျသည်။ ကျွန်တော် နုပျိုဝင်းပသွားသည်။ အဲဒီစကားလုံးကို ကျွန်တော် နည်းနည်း ကြိုက်သွားသည်။ ဒီထက်ကြိုက်သော စကားလုံး မရှိသေးခင် ကြိုက်သည်ဟု ဆိုရမည် ထင်သည်။ ကျွန်တော် တော်တော်နှင့် မချွတ်။

ပထမတော့ ညအိပ်ဝတ်ရန် ရည်ရွယ်သည်။ သို့သော် နေ့လယ်ကျ လျှင်လည်း အတော် အပူဓာတ်ဝင်လာလျှင် မလွဲမရှောင်သာ၍ ချွတ်လိုက်ရသည်။

နံနက်ခင်းဆိုလျှင် မချွတ်။ ညက ဝတ်သည့်အတိုင်းပင် ပင်နီနှင့် ဖြစ်သည်။ ဒါကို ကျွန်တော် ကျေနပ်နေသည်။

နုပျို သစ်လန်းသွားသည်။

ဟော နောက်ထပ် စကားလုံးတစ်လုံး ရပြန်သည်။ ဒီစကားလုံးထဲတွင် နုပျိုဆိုသော စကားလုံးကတော့ သုံးပြီးသား။ ယခု သစ်လန်း ထပ်တိုးလာသည်။ တိုးသည့် စကားလုံးထဲတွင် သစ်ဆိုသော စကားလုံးကို ကြိုက်သွားသည်။

ဟောင်းနေပြီ ဖြစ်သော အဝတ်အစားတစ်ခုကို ဝတ်လိုက်ရသည် နှင့် မတူ။ အသစ်အဝတ်အစားတစ်ခုကို ဝတ်ဆင်လိုက်ရသည့် ခံစားချက် ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့မကပင် 'ဦးလေး ဒီအင်္ကျီက မချွတ်သေးဘူးဘူး' ဆို စသည်။

ကျွန်တော် ပင်နီအင်္ကျီဝတ်ထားသည်ကို ပြောင်ခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။ 'ဦးလေးက ပင်နီကို ကြိုက်တယ်ကွ၊ တို့ငယ်ငယ် ကျောင်းသားဘဝ က ဝတ်ခဲ့တဲ့ ပင်နီဖျင်ကြမ်းပဲ' ဟု ပြောလိုက်သည်။ တူမက ပြော၍ ပြန်ထွက် သွားသည်။ ကျွန်တော် အဓိပ္ပာယ် ရှင်းမပြလိုက်။ ရှင်းပြရန်လည်း သူမ ကျွန်တော်ကို စောင့်နေသည် မဟုတ်။ ကျွန်တော် ပြောသည့် အဓိပ္ပာယ်ကို သူ ဘယ်လောက် နားလည်သည်ကို ကျွန်တော် မခန့်မှန်းနိုင်။

ခ

ကျွန်တော် ပင်နီဖျင်ကြမ်း ဝတ်ခဲ့သည်မှာ လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်း(၅၄)နှစ် ခန့်က ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော် ဒီထက်ငယ်သော အရွယ်က ကျွန်တော် ပင်နီဖျင်ကြမ်း ကို မြင်ဖူးချင်မြင်ဖူးမည်။ အခြားသူများ ဝတ်ထားသည်ကို မြင်ဖူးချင်မြင် နူးမည်။ ကောင်းကောင်း မမှတ်မိ။ သတိ မပြုမိ။ သို့သော် ကျွန်တော် ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်သို့ ရောက်သည့်နှစ်ကတော့ သတိပြုမိလိုက်သည်ဟု ပြန်တွေးကြည့်မိသည်။

ကျွန်တော်တို့မှာ ကျေးလက်က ပေါက်ဖွားလာသူဖြစ်ရာ တောရွာ ခကျေးလက်ရွာသားများ ပင်နီဖျင်ကြမ်း ဝတ်ချင်ဝတ်မည်။ သူတို့သည် သိုးမွေး ဆွယ်တာ စသည်များကို ဝတ်ကြသည် မဟုတ်။ အေးသည့်အခါ ပင်နီဖျင် ကြမ်းကို ဝတ်မည်ထင်သည်။ နောင်ပြန်၍ တွေးကြည့်သည့် သဘောသာ ဖြစ်သည်။ ရန်ကုန် ရောက်သောအခါ သခင်များ ပင်နီဖျင်ကြမ်း ဝတ်သည်ကို သဘောကျသွားသည်။ သဘောကျခြင်းမှာ ပင်နီဖျင်ကြမ်းကို သဘောကျခြင်း သား၊ သို့မဟုတ် ပင်နီဖျင်ကြမ်းဝတ်သူကို သဘောကျခြင်းလားဟု ထိုအခါက မတွေးမိခဲ့။ သဘောကျသည်ကတော့ အမှန်ပင်။ ကျွန်တော်က ဆယ်တန်း ကျောင်းသားဘဝကပင် ကျွန်တော်၏ ကျောင်းသုံးစာအုပ်တွင် သခင်ဌေးမြိုင် - ၇ နာမည် ထိုးထားခဲ့ဖူးသည်။ သခင်များကို ကျွန်တော်က ကြည်ညိုသည်။

သူတို့သည် လွတ်လပ်ရေးအတွက် ကိုယ်ကျိုးစွန့်၍ ဆောင်ရွက်သူများဟု နှစ်သက်မိရာက ကျွန်တော် တွေ့ဖူးသော သခင်များ ပင်နီဖျင်ကြမ်းတိုက်ပုံ၊ တချို့က တိုက်ပုံသာမက ရုပ်အင်္ကျီလည်း ပင်နီချုပ် ဝတ်သည်ကို မြင်ဖူးခဲ့ရ၍ သဘောကျခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်ခဲ့သည်။ ကျွန်တော် ကျောင်းရောက်သည့်နှစ်က ကျွန်တော်တို့နေသော စစ်ကိုင်းကျောင်းဆောင်သို့ တို့ဗမာအစည်းအရုံးမှ သခင်တင်မောင် လာရောက် လည်ပတ်ရင်း ကျွန်တော်နှင့် ခင်မင်သိကျွမ်းသွားခဲ့ရသည်။

သခင်တင်မောင်မှာ ကျွန်တော်နှင့် ကျောချင်းကပ်နေသော ကိုဘွေထံသို့ လာရောက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကိုဘွေမှတစ်ဆင့် ကျွန်တော် သခင်တင်မောင်ကို သိကျွမ်းခဲ့ရသည်။ သခင်တင်မောင်သည် ကျွန်တော်တို့ထက် အနည်းဆုံး ခုနစ်နှစ်၊ ရှစ်နှစ်ခန့်ကြီးမည် ထင်ရသည်။ ဒီထက်ကြီးချင်လည်း ကြီးမည်။ သူက ဆံပင်ကောက်ကောက်။ အမြဲတမ်း ပင်နီဖျင်ကြမ်း အပေါ်ဖုံးအင်္ကျီနှင့် တွေ့ရသည်။ သူသည် တက္ကသိုလ်တွင် ရှိစဉ်က ရာဇဝင်ဂုဏ်ထူးတန်းကျောင်းသားဟု သိရသည်။ ကျွန်တော်တို့ မိသည် မဟုတ်။ တစ်ဆင့်ကြားဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် တက္ကသိုလ် လှေလှော်အသင်းတွင်လည်း ပါဝင်ကစားသူဟု နောက်မှသိရသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ သူသည် ပညာတတ်တစ်ယောက်၊ ထိုအချိန်က တက္ကသိုလ်သို့ လာရောက် ပညာသင်ကြားနိုင်သူ နည်းပါးလှသည်။ ဒီထဲတွင် သူသည် အင်္ဂလိပ်အစိုးရထံ ဝင်ရောက် လုပ်ကိုင်ခြင်းမပြုဘဲ၊ ပင်နီဖျင်ကြမ်းဝတ်ကာ နိုင်ငံရေးလုပ်နေသည်ကို ကျွန်တော်က လေးစားမိသည်။ ကြည်ညိုမိသည်။ ထိုကစ၍ ကျွန်တော်သည် ပင်နီအင်္ကျီ ဝတ်ချင်လာသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ပင်နီဖျင်ကြမ်း အပေါ်အင်္ကျီ ချုပ်လိုက်သည်။ ဖျင်ကြမ်းဆိုသည်က ပင်နီအချောလောက် ဝယ်ရလွယ်ကူသည် မဟုတ်။ တော်တော် ခဲခဲယဉ်းယဉ်း ရှာဝယ်ရသည်။ အမျိုးသားနေ့ လှည့်လည်လျှင် ကျွန်တော် ပင်နီအင်္ကျီ ဖျင်ကြမ်းဝတ်၍ လိုက်ပါတတ်သည်။

သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေးတရား ဟောပြောပွဲသို့ သွားရောက်နားထောင်လျှင် ပင်နီဖျင်ကြမ်း ဝတ်တတ်သည်။ ကျောင်းတက်သည့်အခါတော့ သိပ်မဝတ်။ တစ်ခါတစ်ရံမှသာ ဝတ်သည်။ ကျောင်းတက်လျှင်တော့ မန္တလေးပိုး၊ သက္ကလတ်၊ အလံပတ်ကား စသည်များ ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်က အနုအလှကြိုက်သူ ဖြစ်သည်။

ပင်နီဖျင်ကြမ်းကိုတော့ ကျွန်တော်က ကြိုက်နှစ်သက်၍ပဲလား မသံ။ အရောင်ကိုပါ နှစ်သက်သည်။ ပင်နီဖျင်ကြမ်း ဆိုသည်မှာ ယနေ့ လူငယ် အချို့ သိချင်မှ သိမည်။ အင်မတန် ကြမ်းသည်။ ချည်လုံးများက ကြီးသည်။ ဝယ်ခါစတွင် လက်ကိုပင် ရှုမလား ထင်ရသည်။ သို့သော် လျှော်ပြီးသော အခါ နူးညံ့လာသည်။

၁၃၀၀ ပြည့်၊ အရေးတော်ပုံပြီးစ ဝိတိုရိယဘုရင်မ ပန်းခြံတွင် ပင်နီဖျင်ကြမ်းနှင့် ထိုင်နေစဉ် အပါးသို့ ရောက်လာသော အိန္ဒိယပုလိပ်က ကျွန်တော့် ပင်နီအင်္ကျီကို ကြည့်ကာ 'ဒါ ဂနီဖျင်ပဲ' ဟု ပြုံး၍ ပြောလိုက်သည်။ ဂနီသည် တိုင်းရင်းဖြစ် ချည်ထည်များကိုသာ ဝတ်ဆင်သည်။ ကျွန်တော်က ကျေနပ်သွားသည်။

ကျွန်တော်နှင့် သိသော သခင်လှဘော်သည်လည်း ပင်နီဖျင်ကြမ်းနှင့် ဖြစ်သည်။ သူက ပင်နီဖျင်ကြမ်းသာ မဟုတ်။ အိမ်တော်ရာထီးကိုလည်း ဆောင်းသည်။ သခင်လှဘော်သည်လည်း ပညာတတ်တစ်ယောက် ဖြစ်သည်။ သခင်လေးမောင်ကိုလည်း အမြဲတမ်း ပင်နီနှင့် တွေ့ရသည်။ ကျွန်တော်နှင့် အပေါင်းအသင်း သမဂ္ဂမိတ်ဆွေများမှာလည်း ပင်နီဖျင်ကြမ်း ဝတ်သည်။ ကျွန်တော်ကလည်း ရောယောင်ဝတ်သည်ဟု ဆိုလျှင်လည်း ဆိုပါတော့။

ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းသားဘဝခေတ်က ကျောင်းသားတို့၏ ရည်မှန်းချက်မှာ အိုင်စီအက် စာမေးပွဲဝင်ရန် ဖြစ်သည်။ အိုင်စီအက်ဆိုသည်မှာ သို့အခါက အင်္ဂလိပ်အစိုးရ၏ ရာထူးဌာနန္တရများတွင် အမြင့်ဆုံးနေရာ ဖြစ်သည်။

အိုင်စီအက်၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ အိန္ဒိယ ပဋိညာဉ်ခံဝန်ထမ်း ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ဟု ပြန်ဆိုသည်ကို ကြားဖူးသည်။ စာမေးပွဲ ဖြေရသည်။ အမှတ်အများဆုံးရသူကို ရွေးချယ်သည်။ ထိုအခါကတော့ ကျွန်တော်တို့ စိတ်ထဲတွင် အိုင်စီအက်ဆိုသည်မှာ အင်္ဂလိပ်အစိုးရ၏ ကျွန်အကြီးစားများဟု နားလည် နေမိခဲ့သည်။

ကျွန်တော်တို့ အချင်းချင်းလည်း ဤသို့ဖြင့် ပြောဆိုကြသည်။ သခင်ဘေးကတော့ ဤသို့ မဟုတ်။ ရာထူးများကို မမက်မောဘဲ လွတ်လပ်ရေးအတွက် အဆင်းရဲခဲကာ ဆောင်ရွက်နေကြသောသူ ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ သိကြောင့်ပင် ကျွန်တော်သည် သခင်များကို လေးစားသည်။ အထင်ကြီးသည်။

သူတို့နှင့် ဆက်စပ်၍ ကျွန်တော် ပင်နီကို နှစ်သက် စွဲလမ်းလာခဲ့သည်ဟု ပြန်လည် တွေးမိသည်။ ယခုလည်း နှစ်သက် စွဲလမ်းဆဲပင်။

ဂ

သို့သော် ကျွန်တော် ပင်နီမဝတ်ဖြစ်သည်မှာ ကြာပြီ။ မဝတ်သည်မှာ အခြား ကြောင့် မဟုတ်။ ကျွန်တော် အပေါ်အင်္ကျီ မဝတ်သည်မှာလည်း ကြာပြီ။ အပေါ်အင်္ကျီဝတ်၍ သွားစရာလမ်းလည်း မရှိသည်မှာ ကြာပြီ။ ထို့ကြောင့် မဝတ်ဖြစ်ခြင်းလည်း ဖြစ်မည်။ ကျွန်တော့်တွင် အမြဲတမ်း ပင်နီအပေါ်ဖုံးအင်္ကျီ ရှိသည်။ တစ်ထည်တော့ အမြဲရှိသည်။

လွန်ခဲ့သော (၁၅)နှစ်၊ (၂၀)ကျော်က ဖြစ်မည်။ ကျွန်တော့်အပေါ် အင်္ကျီကို ကိုနေဝင်းက ယူဝတ်သည်။ သူက ရုပ်ရှင်ကားတစ်ကားတွင် ယူဝတ် သည်။ သူက ရုပ်ရှင်ကားတစ်ကားတွင် သုံးရန်ဖြစ်သည်။ ပယင်းရောင်ဇာတ် ကားဖြစ်မည် ထင်သည်။ ကျွန်တော်၏ အဝတ်အစားများကို သူတို့ အိပ်ခန်းရှိ ဗီရိုထဲတွင် ထားတတ်သည်။ ထို့ကြောင့် သူသည် ကျွန်တော့် ပင်နီအင်္ကျီကို မြင်ကာ ကားအတွက်သုံးရန် ယူသွားခြင်း ဖြစ်မည်။ သုံးပြီးမှ ကျွန်တော်က လည်း သိရသည်။ ထို့နောက် ကျွန်တော် ဝတ်စရာအကြောင်းမရှိ၍ မဝတ် တော့။ ကျွန်တော့်တွင် ပင်နီဖျင်ကြမ်းအစကတော့ အပိုရှိတတ်စမြဲ။ မြင်းခြံ၊ မုံရွာမှ ချစ်မိတ်ဆွေများက ကျွန်တော် ကြိုက်သည်ကို သိ၍ လက်ဆောင်ပေး ထားတတ်သည်။ ထို့ကြောင့် အမြဲတမ်း အဝတ်စ ရှိနေတတ်သည်။

တစ်နေ့ကမှ ကျွန်တော် ပင်နီရှုပ်အင်္ကျီ ချုပ်ဖြစ်လိုက်သည်။ ထို့ ကြောင့် ကျွန်တော် ဝတ်နေရသည်။

ကျွန်တော့်တူမ၏ သမီးလေး။ သူကတော့ ကျွန်တော့်ထက် အနှစ် (၆၅)နှစ်ခန့် ငယ်သည်။ သူက တတိယမျိုးဆက်။ ကျွန်တော် ပင်နီရှုပ်အင်္ကျီ ဝတ်သည်ကို သူမက အံ့ဩသည့်ဟန် မပြ။ သူတွင် ပင်နီနှင့် ပတ်သက်၍ ဘာခံစားမှုမျှ ရှိမည့်ပုံမပေါ်။ ကျွန်တော့်ထက် အသက်(၃၀)ခန့် ငယ်သော တူမကသာ ခံစားမှု နည်းနည်းကျဉ်းကျဉ်း ရှိပုံရသည်။ ပင်နီက ကျွန်တော်တို့ အတွက် ကဗျာစိတ်ကူးရပ်ပုံ။

ပင်နီနှင့် တစ်ဆက်တည်း ရုပ်ပုံများ ရှိသည်။ သုံးရောင်ခြယ်အလံ၊ သုံးရောင်ခြယ်ကဒေါင်း၊ သုံးရောင်ခြယ်တူတံစဉ်၊ ယင်းအလံတော်များကို

ကျွန်တော် ဖြတ်သန်းခဲ့ရသည်ကို ယခုအခါ သင်္ကေတအဖြစ် ရင်ထဲတွင် ခံစားနေမိသည်။

အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှုခေတ်ကို ဖြတ်သန်းခဲ့စဉ်က စွဲလမ်းနေမိခဲ့သော ရုပ်ပုံများ။

အိမ်လွမ်းစိတ္တဇဟု ဆိုပါတော့လေ။

ရွှေဝတ်မှုန်မဂ္ဂဇင်း၊ ဇွန်လ၊ ၁၉၇၂

ပါတိတ်

က

ပြီးခဲ့သော (၇၃)နှစ်ပြည့် မွေးနေ့က စားသောက်ပြီးကြသောအခါ မိတ်ဆွေများနှင့် စကားစမြည် ပြောဖြစ်ကြသည်။ ကျွန်တော်နှင့် ရွယ်တူတစ်ယောက်က ထ၍ ကျွန်တော်အကြောင်း ဟာသနော၍ (ထင်သည်) ပြောသည့်အထဲတွင် ကျွန်တော် ပါတိတ်ဝတ်သည့် အကြောင်းလည်း ပါသွားသည်။ သူနှင့် သိစကလွန်ခဲ့သော အနှစ်(၄၀)ခန့်က ဖြစ်မည်။ ကျွန်တော် ရုပ်အဖြူကိုသာ ဝတ်ကြောင်း ထည့်ပြောရင်းက 'နောက်ကြတော့ဗျာ၊ ပါတိတ် ကြောင်ကြောင် ကျားကျားတွေ ဝတ်နေတယ်' ဟု ပြုံးကာ ပြောလိုက်သည်။ ကြောင်ကြောင် ကျားကျား ဆိုသောအခါ ကျွန်တော်က လှလှပပပါဗျာဟု စကားလုံး ပြင်ပေးလိုက်သည်။ ချေပသည့် သဘောများ ဖြစ်သွားသည်လား မသိ။ ကျွန်တော်က ချေပတတ်သူ မဟုတ်။ သူပြောတာ ဟုတ်ပါတယ်။ ကျွန်တော် ပါတိတ်ဝတ်သည်မှာ အနှစ်(၂၀)ခန့် ရှိသွားပြီ။ ကျွန်တော်က အရောင်အသွေး ချစ်တတ်သူဖြစ်သည်။ ရုပ်အင်္ကျီကိုတော့ အဖြူသာ ဝတ်တတ်သည်။ ကျောင်းသားဘဝတည်းက ဝိတိုရိယ အဖြူကိုသာ ဝတ်သည်။ ထိုအခါက အမျိုးသားများသည် အင်္ကျီအဖြူသာ အဝတ်များကြသည်။ ကျောင်းသားများသာ မဟုတ်။ ကျွန်တော်တို့ ထိတွေ့ရသော အင်္ဂလိပ်ဆရာများလည်း ရုပ်အဖြူပင် ဝတ်ကြသည်။ ပါတိတ်ကို ကျွန်တော် ကြိုက်သည်မှာ အခြားကြောင့် မဟုတ်။ ပါတိတ်သည် အရှေ့တိုင်းယဉ်ကျေးမှု ဖြစ်သည်။ ပန်းချီမှု ပါသည်။ ပါတိတ်၏ပုံစံများကို ပန်းချီဆရာများ။ ဒီဇိုင်းသမားများသာလျှင် ဖွံ့ဖြိုးနိုင်သည်ဟု ကျွန်တော် ထင်သည်။

အဖြူသည် အနောက်တိုင်းက စ,ခြင်းလော။ ကျွန်တော် မသိ။ ကျွန်တော်ကတော့ အနောက်တိုင်းက စ,သည်ဟု ပြောချင်သည်။ အရှေ့နှင့် အနောက်သည် ခံစားမှုတို့တွင် အထူးသဖြင့် ရသခံစားမှု၊ အနုပညာခံစားမှုတို့တွင် မတူကြ။ အဖြူရောင် ရုပ်အင်္ကျီက အစဉ်အလာသဘောပင် ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော် ငယ်စဉ်က အနီရောင်ရှပ် လက်တိုတစ်ထည် ဝတ်လိုက်သည်
 ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ လူကြီးများက သဘောမကျ။ ကျွန်တော့်ကို ပြက်
 ရယ်ပြုသည်။ တစ်ယောက်ကဆိုလျှင် 'မင်းက လူသတ်တရားခံ ဖြစ်နေပြီ
 လား' ဟုရှုံ့ပင် ပြောလိုက်သည်။ ကျွန်တော် သည်တော့မှ သူ ပြောသည်ကို
 နားလည်လိုက်သည်။ အင်္ဂလိပ်ခေတ်က ကြိုးမိန့်ပေးသော သူများကို အင်္ဂ
 အနီဝတ်ပေးထားသည်ဟု သိရသည်။ ထိုအခါက ကျွန်တော်မှာ (၁၂/၁၃)နှစ်
 ခန့်ဖြစ်မည် ထင်သည်။

အများက မနှစ်သက်သည်ကို သိရ၍ ကျွန်တော် နောက်ထပ် မဝတ်
 တော့။ ထိုအခါ ကျွန်တော်သည် သတ္တိမကောင်း။ မရဲရင့်။ ထို့နောက် အနီ
 စင်းလေးနှင့် ရှပ်တစ်ထည် ဝယ်ဝတ်သည်။ ဒါကိုတော့ မည်သူမျှ မပြောကြ။

ထို့နောက် တစ်ဖန် ချောကလက်ရောင်ရှပ်အစင်း ဝတ်သည်။ ဒါကို
 လည်း မည်သူမျှ မပြောကြ။ ထို့နောက် ကျွန်တော်သည် ရှပ်အဖြူပင် စွဲမြဲ
 ၍ ဝတ်သွားသည်ဟု ဆိုရပေမည်။ သို့သော် အစိမ်းနုရောင်၊ အပြာနုရောင်၊
 အဝါနုရောင် ရှပ်များကိုတော့ ဝယ်တတ်သည်။ ဒါကိုတော့ မည်သူမျှ မပြော
 ကြ။

ခ

ကျွန်တော်က ငယ်စဉ် ကျောင်းသားဘဝကတည်းက အလှအပ အရောင်အ
 သွေးများကို ကြိုက်တတ်သည်။ ပါတိတ်ကို ကျွန်တော် ကြိုက်သော်လည်း
 မဝတ်ဖြစ်။ လွန်ခဲ့သော အနှစ်(၂၀)ခန့်က ကျွန်တော့်တူမ၏ သူငယ်ချင်း
 ဆရာဝန်မ တစ်ယောက်က နိုင်ငံခြားမှနေ၍ ကျွန်တော့်အတွက် ပါတိတ်စ
 တစ်စ ပို့လိုက်သည်။ လိမ္မော်နုရောင်အခဲတွင် ပန်းပွင့်များ ဖော်ထားသည်။
 အရောင်တော့ များများမပါ။ ကျွန်တော် အဆင်ကြိုက်သွား၍ လက်ရှည်
 တစ်ထည် ချုပ်လိုက်သည်။

နောက်တစ်ခါ သူမကပင် အဝါခဲပေါ်တွင် ထောင့်စင်းဖော်ထားသော
 ပန်းပွင့်အစတစ်စ ပို့လိုက်သည်။ ဒါကတော့ လက်တိုချုပ်သည်။ သို့နှင့်ပင်
 ပါတိတ်နှင့် ကျွန်တော် ချစ်မိသွားတော့သည်။ ဇာတ်လမ်းက သည်မျှပါပဲ။

ပါတိတ်ကို ကျွန်တော် ကြိုက်သည်မှာ အခြားကြောင့် မဟုတ်။
 ပါတိတ်သည် အရှေ့တိုင်းယဉ်ကျေးမှု ဖြစ်သည်။
 ပန်းချီမှု ပါသည်။

ပါတိတ်၏ ပုံစံများကို ပန်းချီဆရာများ (သို့မဟုတ် ပန်းချီဆန်သော ပုံစံထုတ် ဒီဇိုင်းသမားများ)ကသာလျှင် ဖွဲ့နွဲ့နိုင်သည်ဟု ကျွန်တော် ထင်သည်။ ပန်းချီသဘောကို ယူ၍ ရိုက်နှိပ်ရသည်။ ဆေးရောင် ထည့်ရသည်။ ရက်လုပ်ခြင်း မဟုတ်။

ထို့ကြောင့်ပင် ပါတိတ်အဆင်သည် အနောက်နိုင်ငံတွင်မရှိ။ အနောက်နိုင်ငံတွင် ပါတိတ်ကိုယူ၍ ဆင်သထားသော အဆင်သာ ရှိသည်။ သို့သော် ပါတိတ်သဘောမျိုး မဟုတ်။ ပန်းပွင့် ပန်းခက် စသော အရှေ့တိုင်းကကဲ့သို့ အနွဲ့အနှောင်း မပါ။ အခွေအပိုက် မပါ။

သူတို့သည် စက်မှုထွန်းကားသော နိုင်ငံများဖြစ်ကြ၍ စက်မှု၏ အမှတ်အသားများကို ထည့်ကြသည်။ တလောက ကယ်လီဖိုးနီးယားရှိ ကျွန်တော်တွေ့ဆွေမျိုးများက ကျွန်တော့်ကို ပါတိတ်တစ်ထည် လက်ဆောင်ပေးသည်။

ကျွန်တော့်ညီမများက ကျွန်တော် ပါတိတ် ကြိုက်သည် ဆိုကာ ပါတိတ်အဆင်များ ဝယ်ပေးတတ်သည်။ ယခုလည်း အမေရိကန်မှ လာရာတွင် ကျွန်တော့်အတွက် တစ်ထည် ပါလာသည်။ ကျွန်တော်က ဘယ်က ဝယ်လာတာလဲ မေးသောအခါ ဘန်ကောက်ကဟု ဆိုသည်။ အီတလီပါတိတ် ဖြစ်နေသည်။ အီတလီပါတိတ်ဟု ခေါ်သော အဆင်သည် အရှေ့တိုင်းနှင့် မတူ။ အရောင်အသွေး ဟန်ပန်ကတော့ ရောင်စုံ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပါတိတ်ဟန်ဟု ဆို၍ ရမည်။ ပါတိတ်ကဲ့သို့ ပန်းချီသဘော အနွဲ့အပြောင်း အကွေ့အပိုက် မဟုတ်။ ကိုကို ကြိုက်တတ်တဲ့ ပါတိတ် ဝယ်သွားပါဆို၍ ကျွန်တော့်အဖေက ဝယ်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ဒါကတော့ ကျွန်တော်လည်း မတတ်နိုင်။ သူ့ခေတ်နှင့်သူ ပါတိတ်က ကျော်ကြားလျက် ရှိသည်။

ပါတိတ်မှာ အင်ဒိုနီးရှားတွင်သာရှိသည် မဟုတ်။ တရုတ်ပြည်တွင်လည်း ရှိသည်။ တရုတ်ပါတိတ်မှာ တရုတ်ပန်းချီဟန်ဖြင့် ဖွဲ့နွဲ့ရိုက်နှိပ်ထားသော ဒီဇိုင်းပုံစံ ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့်လည်း တရုတ်ပါတိတ်ဟု ခေါ်ဝေါ်ရခြင်း ဖြစ်သည်။ မနှစ်ကလား မသိ။ သီဟပူရမှ စာဖတ်ပရိသတ်တစ်ဦးက ကျွန်တော်၏ တဟီတီသွားရအောင် ကဗျာကို နှစ်သက်၍ဆိုကာ ကျွန်တော်ထံသို့ တီရှပ်တစ်ထည် ပို့လိုက်သည်။ တီရှပ်တွင် တဟီတီနေ ပြင်သစ်ပန်းချီဆရာ ပိုင်၏ ဝတ်လစ်စလစ် ပန်းချီကား ပုံတူကို ကူး၍ ဆေးခြယ်ထားသည့် တီရှပ်။

ကျွန်တော် မဝတ်ရဲ့။ ကျွန်တော် မဝတ်သည်ကိုသိ၍ ပါတိတ်တစ်ထည် မွေးနေ့အမိ ပို့လိုက်သည်။ ပါတိတ်ကို ဥက္ကလာပတွင်လည်း ရိုက်နှိပ်သည်ဟု ကြားရသည်။ မြင်တော့ မမြင်ဖူး။ မြန်မာဟန် ပါ/မပါ မသိ။ မြန်မာပန်းချီ ဟန်ဖြင့် ဖွဲ့နွဲ့ရိုက်နှိပ်လျှင် (နိုင်ငံခြားအဆင်ကို အတုမခိုးဘဲ) မြန်မာပါတိတ် ဖြစ်လာနိုင်ပေသည်။

ကျွန်တော်တို့ ငယ်စဉ်က ယောက်ျားများလည်း ပါတိတ်လုံချည်များ ဝတ်သည်ကို တွေ့ဖူးသည်။ ကုန်ဈေးတန်းရှိ ရှန်ဟဲမောင်ဖေကြီး အထည် ဆိုင်တွင် ပါတိတ်လုံချည်များ ရောင်းသည်ကို တွေ့ဖူးသည်။ အထူးသဖြင့် တရုတ်အမျိုးသားများ ဝတ်တတ်သည်။

ကျွန်တော်၏ မာယာကဗျာနှင့် ပတ်သက်၍ ရေးရာတွင် လူငယ် ဝေဖန်ရေးဆရာတစ်ဦးက ကျွန်တော် ကြောင်ကြောင်ကျားကျား ဝတ်နေသည့် သဘောကို ဖော်ပြထားသည်။ မာယာကဗျာနှင့် ပါတိတ်။ ဘယ်လို ဆိုင်သွား သည် မသိ။

မာယာဟူသော စကားလုံးမှာ ဒဿနစကားလုံးအဖြစ် ကြည့်လျှင် အစစ်နှင့်အတူ အမှန်နှင့်အမှား ခွဲခြားရခက်သော တံလျှပ်ထင်သည့် ဒဿန အဓိပ္ပာယ် ထွက်သည်။

၈

ကြောင်ကြောင်ကျားကျားဟူသော အရပ်စကားတွင် ကြောင်သည်ဟူသော စကား၏အဓိပ္ပာယ်မှာ ကြားနေကြ၊ မြင်နေကြ၊ တွေ့နေကြနှင့် မတူသော အခြင်းအရာကို ဆိုလိုသည်။ ရွှေလျားနေသော အဓိပ္ပာယ်မျိုးဖြစ်သည်။ စန္ဒရား ခလုတ်တွင် အဖြူနှင့်အနက် ရှိသည်။ အဖြူချည်းပဲ တီးခတ်လိုက်လျှင် ကြောင် သည်ဟု ပြောတတ်ကြသည်။ ရှေးရိုးသမားများက အသံကြောင်ဟု ခေါ်ကြ သည်။ အနက်ချည်းတီးနေလျှင် အဖြူတီးပါက ကြောင်သည်ဟု ပြောကြမည်။

ကျွန်တော့်တူမသမီးလေးက ကျွန်တော် လက်ရှည်အဝါနု ဝတ်လိုက် သောအခါ 'ဟာ... ဘိုးဘိုးကြီးကလဲ ပါတိတ်ဝတ်ပြီး အခုမှ ထူးထူးခြားခြား လက်ရှည်ဝတ်ရတာလဲ' ဟု မကျေနပ်သံဖြင့် ခပ်စူစူ ပြောလိုက်သည်။ သူ့တွင် ကြောင်သည် ဟူသော ဝေါဟာရမရှိ၍ ဤသို့ ပြောဟန်တူသည်။ သူ့မွေးလာ ကတည်းက ကျွန်တော့်ကို ပါတိတ်နှင့် တွေ့နေကျ ဖြစ်သည်။

ဟေမာလေးကလည်း သူတို့နှင့်အတူ အပြင်ထွက်လျှင် ပါတိတ်အဆင်ကို ရွေးပြီး ဝတ်ခိုင်းသည်။ အခြားလက်ရှည် ဝတ်၍ မကြိုက်။ သူတို့သည် ပါတိတ်ခေတ်တွင် ကြီးပြင်းလာကြသူများ။ ကျွန်တော် အခြားအစများဝတ်လျှင် မကြိုက်ချင်ကြ။

လွန်ခဲ့သော အနှစ်(၃၀)ကျော်က ယင်း ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေသည် ဘဝသစ်ရွက်လဲခါစ လီမွော်နုရောင် ဟာဝေယံရှပ်အင်္ကျီ ဘောင်းဘီနှင့်ဖြစ်သည်။ ယခုတော့ မဟုတ်။ အကြောင်း ညီညွတ်သွားဟန် ရှိသည်။ ခေတ်ဆိုသည်မှာ ပြောင်းလဲနေသည် မဟုတ်ပါလား။

ရွှေဝတ်မှုန်မဂ္ဂဇင်း၊ သြဂုတ်လ၊ ၁၉၉၂

∩

∞

∪

ထိုစဉ်က စာပေဝေဖန်ရေးစိတ်ဓါတ်

က

အနှစ်ခြောက်ဆယ် ဆိုသောကာလမှာ သမိုင်းသက်တမ်းသဘောနှင့် ကြည့်မည်ဆိုလျှင် ဘာမျှ မကြာပါ။ ရာစုနှစ်ပင် မပြည့်တတ်။ သမိုင်းဆရာတို့က ရာစုနှင့် ရေတွက်စကား ပြောသည်။ သို့သော် လူ့သက်တမ်းအနေဖြင့် ကြည့်လျှင်ကား နှစ်ကာလ မသေးလှပါ။ သမိုင်းဆိုသည်မှာ ယင်းသို့ လူ့သက်တမ်းများအတွင်း ဖြစ်ပျက်ခဲ့သည်များကို မှတ်တမ်းတင်ကာ ပြုစုထားရသော မှတ်တမ်းတင် စနစ်တစ်ရပ်ပင် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။

ကျွန်တော်သည် လွန်ခဲ့သော အနှစ်ခြောက်ဆယ်ကျော် ကာလလောက်က စတင်တွေ့ကြုံခဲ့ရသော စာပေရေးရာ အဖြစ်အပျက်များကို အစကောက်ကာ ယနေ့စာပေခေတ်အထိ ရောက်အောင် ဖော်ပြနေခြင်းဖြစ်ရာ ယခုစကား ပြေပိုင်းမှ စာပေဝေဖန်ရေးကဏ္ဍကို တူးဖော်နေသည်။

ကျွန်တော်တို့ထက် စာပေတစ်ခေတ်စောသော ဆရာမင်းသုဝဏ်က သူခေတ်က စာပေဝေဖန်ရေး အတွေ့အကြုံများထဲမှ အစကောက်သည်ကို ကျွန်တော်တို့က အဖော်ရလာသဖြင့် စိတ်လှုပ်ရှားမိသည်။

တစ်ခေတ်နှင့်တစ်ခေတ် ဆက်ပေးရန်လိုလာပြီဟု ထင်သည်။ ယနေ့ခေတ်တွင် မျိုးဆက်ကွာဟမှု ရှိနေသည်။ ယင်းကွာဟမှု နီးကပ်လာရန်၊ ဆက်စပ်ပေးရန် လိုပေမည်။ ဆက်စပ်ပေးနိုင်မှ လူကြီးခေတ်နှင့် လူငယ်ခေတ်တို့ အချင်းချင်း နားလည်ကြမည်။ ဆရာမင်းသုဝဏ်နှင့် ကျွန်တော်တို့မှာ (၁၀)နှစ်သက်တမ်း ကွာခြားကြသည်။ ခေတ်စမ်းစာပေခေတ်က ကျွန်တော်တို့မှာ စာဖတ်စ။ ဆရာမင်းသုဝဏ်တို့က ဝံသာနုခေတ်၊ ပင်နီချောနှင့် ယောထဘီခေတ်တွင် ကြီးပြင်းလာခဲ့ကြသည်။ ကျွန်တော်တို့က ၁၉၃၆ သပိတ်၊ ၁၃၀၀ ပြည့် အရေးတော်ပုံခေတ်တွင် ကြီးပြင်းခဲ့ရသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးက ခေတ်ပြိုင်သမိုင်းခေတ်ကို ထင်ရှားသော နယ်ခြားမျဉ်းကြောင်းကြီးခြားပေးလိုက်သည်။ ခေတ်ကို သတ်မှတ်ဖော်ပြသောအခါ စစ်မဖြစ်မီခေတ်

The Key

နှင့် စစ်ပြီးခေတ်ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ပိုင်းခြားကြသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုသော် လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲ ခေတ်ကာလနှင့် လွတ်လပ်ရေး ရပြီးသော ခေတ်ကာလ ဟူ၍ ပိုင်းခြားသကဲ့သို့ ရှိပေသည်။

ခေတ်တို့သည် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းကြရသည်။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခြင်း ဖြစ်စဉ်ကို ဖြတ်သန်းလာကြရသည်။ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်ခြင်း ဖြစ်စဉ်ကို ဖြတ် သန်းလာကြရသည်။ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှု ဖြစ်စဉ်သဘောတရားကို နားလည် သိရှိမှု သမိုင်းသဘောတရားကို နားလည်သိရှိနိုင်မည်။ မော်တော်ကားစီး နေသောခေတ်တွင် လှည်းကို အထင်သေးနေ၍ မရ။ လှည်းပေါ်ပြီးမှ တစ်ဆင့် တိုးတက်၍ မော်တော်ကားကို တီထွင်နိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်ကို သတိပြုကြရ ပေမည်။ လှည်းဘီးသဘောတရားကို အခြေခံ၍ မော်တော်ကားကို ဆက် လက်၍ ကြံစည်နိုင်လာကြသည်။

မျိုးဆက်ကွာဟနေလျှင် တစ်ခေတ်က တစ်ခေတ်ကို နားမလည်ဖြစ် ဘတ်သည်။ ကွာဟချက်ကို ဆက်ပေးနိုင်လျှင် သမိုင်းရေးစီးကြောင်းသည် အရှိန်ကောင်းအားကောင်းဖြင့် ရှေ့သို့ ဆက်လက်သွားမည် ဖြစ်သည်။ မျိုး ဆက် တစ်ဆက်နှင့်တစ်ဆက် နားမလည်ကြလျှင် အရှိန်မဆက်မီ၊ ပူးပေါင်းမှု၊ ညီညွတ်မှု မရှိ။ ယင်းသို့ နားလည်နိုင်ရန် သမိုင်းဖြစ်စဉ်များ၏ အမှန်ဖြစ်ရပ် (သို့) ခေတ်၏အကြောများကို သိရန်လိုသည်။ ထိုအခါ ခေတ်များကို ဖြတ် သန်းသွားသူတို့သည် မိမိတို့ခေတ်ပြိုင် အတွေ့အကြုံများကို ဖော်ပြခြင်းဖြင့် နောက်လူတို့က သိရှိနိုင်သည်။

ခ

ဘွန်တော်သည် မိမိအတွေ့အကြုံများကို ဖော်ပြသောအခါ နောက်ခံကားကို ခြယ်ရေး ဖွဲ့နွဲ့လေ့ရှိသည်။ နောက်ခံကားပေါ်လွင်လျှင် လှုပ်ရှားမှု ပုံသဏ္ဍာန် နှေးလည်း ထင်ရှားလာမည်။ ထိုအခါ သမိုင်းခေတ်၏ ထင်ဟပ်ချက်ကို ခြင်နိုင်သည်။

ဆရာမင်းသုဝဏ် အစဖော်လိုက်သဖြင့် စာပေဝေဖန်ရေး ပုံကား ဘဝံချပ်ကို ဆက်လက် ဖော်ပြပါမည်။ မေတ္တုအကြောင်းပင် ဆက်ကောက် ခြင်းမည်။

၁၉၄၁ ဇွန်လလောက်ကစ၍ မေတ္တုထုတ်ရန် စီစဉ်သည်။ ကျောင်း

ဖွင့်လှောင် ပေးရမည့် ကျောင်းလခများကို မပေးတော့ဘဲ၊ မေအတွက် စက္ကူဝယ်လိုက်သည်။ အနောက်တွင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ် ဖြစ်နေပြီဖြစ်၍ စက္ကူဈေးကတက်နေပြီ။ နဂါးနီဂျာနယ် အယ်ဒီတာ ဆရာကိုထွန်းရွှေ အကြံပေးချက်အရ မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာတိုက်အုပ် ဦးတင်အား ဝင်ပြောသဖြင့် စက္ကူတစ်ထုပ်လေးကျပ်နှင့် တိုက်ဂိုဒေါင်မှ ဝယ်ခွင့်ရသည်။ အစက တစ်ထုပ် တစ်ကျပ်ခွဲ ငါးမတ်မျှသာ။ ယခု ငါးကျပ်ကျော်မည်။ ကျွန်တော်က မေဝတ္ထုတွင် အမှာစာထည့်ချင်သည်။ ထိုအခါက စာအုပ်များတွင် အမှာစာပါကြသည်။ ကိုသိန်းဖေ (တက်ဘုန်းကြီးသိန်းဖေ)၏ တက်ဘုန်းကြီးဝတ္ထုတွင် သခင်နုက အမှာရေးသည်။ ကိုဘဟိန်း၏ ဓနရှင်လောက စာအုပ်တွင် သခင်သန်းထွန်းက အမှာရေးသည်။ သခင်စိုးက နိဒါန်းရေးသည်။ အမှာစာ ဖတ်ရသည်မှာပင် တစ်မျိုးဖတ်ကောင်းနေသည်။ ကျွန်တော်က သူတို့ကို အားကျနေသည်။ အမှာစာရေးပေးမည့်သူ ရှာရသည်။ ကျွန်တော့်စာအုပ်က နိုင်ငံရေးစာအုပ် မဟုတ်။ ကျွန်တော်၏ ပထမဆုံး ဝတ္ထုစာအုပ် ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ထဲကလည်း ဖြစ်ချင်သည်။ စာပေသမားကို ရှာရသည်။ ကိုဘဟိန်းကို သွားတွေ့သည်။ လူချင်းလည်း ရင်းသည်။ ကိုဘဟိန်းက အမှာစာ ရေးချင်သည်။ သို့သော် အခက်အခဲက အမှာစာရေးရန် ပြောထားသော အချိန်ကာလနှင့် အမှာစာပုံနှိပ်ရန် ပြောထားသော အချိန်ကာလတို့ အခြေအနေချင်း မတူတော့။ ဝတ္ထုစာသားများ ရိုက်နှိပ်ပြီးစီး၍ အမှာစာထည့်ရန် ရှိသောအခါ ကိုဘဟိန်းမှာ မြေအောက် လျှို့ဝှက်လုပ်ငန်းဖြင့် အလုပ်များနေပေပြီ။ ရဲဘော်သုံးကျိပ်မှာ ဂျပန်ပြည်သို့ ရောက်နေပြီ။ ပြည်တွင်း နိုင်ငံရေးအခြေအနေက လျင်မြန်စွာ ပြောင်းနေပြီ။

လျှို့ဝှက်လုပ်ငန်းများက ခြေသွက်နေကြပြီ။ ကိုဘဟိန်းမှ ရှောင်နေရပြီ။ ကျွန်တော်ကလည်း မေဝတ္ထု အမြန်ထွက်ချင်နေသည်။ အမှာက ကျန်နေသေးသည်။ အခက်။ ဆရာကိုထွန်းရွှေကတစ်ဆင့် စီစဉ်ရသည်။ ကျွန်တော်ကလည်း အမှာစာ မရ၍ မဖြစ်။

တစ်နေ့တွင် အချိန်းအချက်လုပ်ရသည်။ ပထမ ရေကျော်လမ်းထိပ်ရှိ သမဝါယမ ကုန်စုံဆိုင်မှ ဆရာချစ် (သခင်ချစ်)နှင့် မနက်ပိုင်း တွေ့ရသည်။ နေ့လည်တွင် (၄၉)လမ်းထောင့်ရှိ ဆရာကိုထွန်းရွှေအိမ် သွားရသည်။ သူက သော်မဆင်လမ်းထိပ် တည့်တည့်ရှိ မီးရထားလမ်းနှင့် အိမ်ကြီးလမ်းအဖြစ်

တွင် သခင်တင်ထွန်း စောင့်နေမည်ဟု ညွှန်လိုက်သည်။ သခင်တင်ထွန်းကို ကျွန်တော် တစ်ခါမျှ မမြင်ဖူး။ သိပ်မဝေးသော်လည်း လန်ချားနှင့်သွားဆို၍ လန်ချားစီး၍ သွားသည်။ အာရ်အီးတီ မီးပေးဓာတ်အားခွဲရုံအနီး မီးရထား သံလမ်းအဖြတ်တွင် အနည်းငယ်ဝသော အသားညိုညို လူရွယ်တစ်ယောက် ရပ်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ မျက်နှာက ခပ်ပြုံးပြုံး။ သူက ကျွန်တော့်ကို မြင်လျှင် “ကိုဌေးမြိုင်လား” ဟု မေးလိုက်သည်။ ကျွန်တော့်စိတ်ထဲတွင် ခပ်အိအိ ခပ်နွဲ့နွဲ့လိုလို ပုံပန်းဟု ထင်လိုက်သည်။ (ဂျပန်ခေတ်တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းအိမ်၌ တွေ့ဆုံကာ ခင်မင်သွားရသည်။) ထိုအခါက ကျွန်တော် လည်း ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် အတူနေခိုက် ဖြစ်သည်။

သခင်တင်ထွန်းမှာ စကားသိပ်မပြော။ ခပ်ပြုံးပြုံးဖြင့် ကျွန်တော့် အား မီးရထားသံလမ်း ဖြတ်၍ ခေါ်သွားသည်။ ဦးရွှေဂွန်းလမ်းသို့ ချိုးကာ လိပ်ကန်ပန်းခြံရေရှိ ပျဉ်ထောင်အိမ် တစ်အိမ်သို့ ခေါ်သွားသည်။ အခန်းထဲတွင် ကိုဘဟိန်းကို တွေ့ရသည်။ အမှာစာက မရေးရသေး။ ကျွန်တော်သည် ညဘက် မှောင်မှ ထိုအိမ်က အမှာစာ ယူပြန်ခဲ့ရသည်။ ထိုအိမ်မှာ ရဲဘော် သုံးကျိပ် ဂျပန်ပြည်အသွား ခိုအောင်းသောအိမ်ဟု သိရသည်။ ကျွန်တော် သည် အမှာစာယူကာ လွစ္စလမ်းရှိ နဂါးနီပုံနှိပ်တိုက်သို့ တန်းပြေးရသည်။

၇

အမှာစာရပြီးနောက် မကြာခင်ပင် မေဝတ္ထု ထွက်လာသည်။

ဆရာကိုထွန်းရွှေက မေဝတ္ထုအတွက် ထင်မြင်ချက်များ တောင်းခိုင်း သည်။ ထင်မြင်ချက်များကို နဂါးနီဂျာနယ်တွင် ထည့်သွင်းရန် ဖြစ်သည်။ ဆရာမင်းသုဝဏ်၊ တက်ဘုန်းကြီးသိန်းဖေ၊ ဒဂုန်ခင်ခင်လေး၊ ကိုတက်တိုးတို့ကို ရွေးချယ်လိုက်သည်။ မေဝတ္ထု၏ အဖုံးမှာ ဒဂုန်ခင်ခင်လေး၏ တိုင်းပြုပြည်ပြု ပုံနှိပ်တိုက်တွင်ရိုက်ရာ ဒဂုန်ခင်ခင်လေးနှင့် မကြာခဏ တွေ့သည်။ ငယ်စဉ် စာဖတ်စကတည်းက ဒဂုန်ခင်ခင်လေး၏ဝတ္ထုများကို နှစ်သက်ခဲ့သည်။ ကျွန် တော်ကျောင်းရောက်စက ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတိုက်တွင် တွေ့ဖူးခဲ့သည်။ မျက်လုံး ပြူးပြူး ခပ်ဖိုင့်ဖိုင့်။ အစက ယောက်ျားတစ်ယောက်ဟု ထင်နေရာ အယ်ဒီတာ ဒဂုန်ဦးလှဘေက မိတ်ဆက်ပေးမှ ယုံသွားတော့သည်။ မိတ်ဆက်ပေးသော အခါ ဒဂုန်ခင်ခင်လေးကလည်း ကျွန်တော့်ကို အစက ရဟန်းတစ်ပါးဟု

ထင်ကြောင်းပြော၍ ရယ်မောကြရသည်။ ငယ်စဉ်က ကျွန်တော်သည် ရှေးဟန်ရတု၊ လူးတား၊ တေးထပ် စသော ကဗျာများ ဒဂုန်တွင် ရေးခဲ့သောကြောင့် ဘုန်းကြီးဟု ထင်စရာ ဖြစ်နေသည်။

ဒဂုန်ခင်ခင်လေး၏ ရေးသားချက်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။
*မေဝတ္ထုသည် ပုလဲလုံးကလေးများ သီကုံးထားသကဲ့သို့
လှပကြော့ဆန်း၍ ခေတ်မယ်ကလေးများအတွက် သင်ခန်း
စာကြီးတစ်ရပ် ဖြစ်ပေကြောင်း*

ဒဂုန်ခင်ခင်လေးသည် သူမ၏ ခံစားချက်ကို တိုတိုနှင့်ချုပ်၍ ဖော်ပြသည်။ သူမသည် ကျွန်တော်ထက် (၁၅)နှစ်ခန့် ကြီးမည်ထင်သည်။ ကျွန်တော်၏ ပထမဆုံးသော ဝတ္ထုဖြစ်၍ လူငယ်စာရေးသူ ပေါက်စတစ်ဦးအား အားပေးလိုသော စေတနာဖြင့် အပြစ်အနာအဆာကို မပြောဘဲ အကောင်းချည်းပြောခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ သို့မဟုတ် ထိုခေတ်အခါက စာရေးသူချင်း စာနာသော မေတ္တာစေတနာ ထားတတ်ကြသည်လား။

စစ်ပြီးစတွင် ရွှေဂုံတိုင်ရှိ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာတိုက်ဝင်းအိမ်၌ ဒဂုန်ခင်ခင်လေးကို တွေ့ရသည်။ သူမသည် စန္ဒရားဖြင့် သီချင်းခန့်တစ်ပုဒ် တီးနေသည်။ ကျွန်တော်သည် စောင်းဦးဘသန်းနှင့် အတူလာခြင်း ဖြစ်သည်။ ဦးအုန်းခင်က အတင်းခေါ်၍ နံနက်စာ စားခဲ့ရသေးသည်။

သူမက ခိုင်း၍ သီချင်းကြီးတစ်ပုဒ် တီးပြသည်။

နောက်တစ်ကြိမ် ဒဂုန်ခင်ခင်လေးနှင့် တွေ့သည်ကား။ ရန်ကုန် အနောက်ပိုင်းရှိ ကာဠေးရုံ။ ပြဇာတ်လက်မှတ်ရောင်းရာ မန်နေဂျာအခန်း။ ၁၉၅၀ စာဆိုတော်ရက်။ ထိုအခါက ကျွန်တော့်မှာ စာရေးဆရာအသင်းဥက္ကဋ္ဌ၊ စာရေးဆရာအသင်းမှ စာဆိုတော်နေ့အတွက် နတ်ရှင်နောင် ပြဇာတ်ကစဉ်က ဖြစ်သည်။ ဒဂုန်ခင်ခင်လေးမှာ အမျိုးသမီးကလောင်ရှင် အသင်း၏ နာယကကြီး။ နတ်ရှင်နောင်ပြဇာတ်အပြီးတွင် ဆက်၍ *ဓာတုကလျာ* ပြဇာတ် ကာဠေးရုံတွင်ပင် ဆက်၍ကရန် ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့က အထွက်၊ သူတို့က အဝင်။ သည်တော့ နောက်ဆုံးညများတွင် ကျွန်တော်တို့ ပြဇာတ်အပြီး၊ ညဘက် သူတို့က အဝတ်အစားအစုံနှင့် ဇာတ်တိုက်ရန် ဝင်ရသည်။ သည်ဇာတ်ခုံတွင်ပင် ဝင်ရသည်။

သည်တစ်ခါ ကျွန်တော်နှင့် တွေ့သောအခါ အစ်မကြီးဒဂုန်ခင်ခင်

လေးမှာ ခါတိုင်းကဲ့သို့ ပြုံးသော မျက်နှာထားနှင့် မဟုတ်။ တင်းမာသန်မှုန်
သော မျက်နှာထားနှင့်။

“မင်းတို့ စာရေးဆရာတွေ ကောင်းသလား”

ကျွန်တော်က သူမ ပြောသည်ကို နားမလည်ပါ။

ထိုအခါက စာရေးဆရာအသင်းနှင့် အမျိုးသမီးကလောင်ရှင်အသင်း
မှာ ‘တင်းမာမှု’ ရှိနေသည်။ ကိစ္စက ရုံရက်ကိစ္စ။ သူတို့က ဓာတုကလျာ
ပြဇာတ်ကို နတ်ရှင်နောင်ထက် စော၍ ရုံတင်ချင်သည်။ ကျွန်တော်တို့အား
ကမ်းလှမ်းသည်။ စာရေးဆရာအသင်းက မလိုက်လျော့ခဲ့။ ဝန်ကြီးချုပ်သခင်နု
လာဖွင့်မည်ကအစ အားလုံးစီစဉ်ပြီးသား ဖြစ်နေသည်။ ရက်ရွှေ့၍မရ။ နတ်
တော်လဆန်း ၁ ရက်နေ့ အခမ်းအနား ဖွင့်လှစ်ရမည်။ ယင်းသို့ ရက်ရွှေ့
မပေးဘဲ မလိုက်လျော့သည့် ကိစ္စများ မကျေနပ်သည်ကို ကြားနေရသည်။
အသင်းနှစ်သင်း အပြိုင်အဆိုင်လို ဖြစ်နေ၍ ယင်းကိစ္စ ပြန်ကောက်မည်ဟု
ထင်သည်။

“မင်းတို့ စာရေးဆရာတွေ လုပ်ပုံကောင်းသလား”

ကျွန်တော် ငြိမ်နေ၍ ဆက်ပြောပါသည်။

“တို့ အမျိုးသမီး စာရေးဆရာမတွေ အလှပြင်တဲ့ မှန်တင်ခုံအံ့ဆွေ
ထဲမှာ ရည်းစားစာတွေ ထည့်ထားတယ် သိရဲ့လား”

ဗန်းမော်တင်အောင်၏ အရေးအသားအတိုင်း ရေးရလျှင် ကျွန်တော်
က ဘာများကော တတ်နိုင်မည်လဲ။

“အစ်မကြီး... အဲဒါတော့ ကျွန်တော် ဘာမှ မသိပါဘူးခင်ဗျ”

တကယ်လည်း ကျွန်တော် မသိပါ။ မှန်တင်ခုံ တစ်ခုတည်း သုံးကြ
သူများဖြစ်၍ ဇာတ်ခုံ အထွက်အဝင် နောက်ကြတာ ဖြစ်မည်။

“မင်းတို့ စာရေးဆရာတွေကို ပြောထား”

“ဟုတ်ကဲ့...”

ကျွန်တော် သည့်ထက်လည်း ပြောစရာ မရှိပါ။ ထိုအခါ ကျွန်တော်
အသက်(၃၀)မျှ ရှိပါသေးသည်။ ပြဇာတ်ထဲတွင်ပါသော စာရေးဆရာများမှာ
ကျွန်တော်ထက် ကြီးကြသူများ ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ စကားပြောနေစဉ်
စာရေးဆရာအချို့ ရှိကြသည်။ ပရိသတ်ထဲမှ ဖြတ်ကာ ပြန်လာသောအခါ
“တို့ဥက္ကဋ္ဌကြီး အကြိမ်းခံရတယ်ဟေ့” ဟူသော မကြားတကြား အသံကို

ကြားလိုက်ရသည်။ သူ့နှောက် တစ်ခါမျှ မဆုံးမိတော့။ ဒဂုန်ခင်ခင်လေး၏ (၇၅)နှစ်မြောက် စိန်ရတုသဘင်မွေးနေ့ ကရပိတ်တွင် ကျင်းပရာ ဖိတ်စာရ သည်။ ခရီးထွက်မည့်နေ့နှင့် ကြုံနေသဖြင့် မရောက်ဖြစ်တော့ပါ။

ကိုသိန်းဖေထံမှ ထင်မြင်ချက်ရရန်မှာ မခက်လှပါ။ သူသည် နဂါး နီစာအုပ်တိုက် တည်ရှိသော လွှာလမ်းနှင့် မောင့်ဂိုမာရီ လမ်းထိပ်ရှိ ဝိုင်-အမ်-စီ-အေ အသင်းတိုက် ဘော်ဒါဆောင် တတိယထပ် တစ်ယောက်ခန်း တွင် နေသည်။ သူနှင့် ခင်မင်နေ၍ ချက်ချင်းဆိုသလို ရသည်။

ကိုသိန်းဖေ၏ ရေးသားချက်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

“ဖဲရှုံးသဖြင့် မိမိကိုယ်ကို ရောင်းစားရသော မင်းကတော်တွေ ပေါသည့်ခေတ်၌ ကျောင်းဆရာမကလေးမေ -၁- ဖြစ်သွားသည်မှာ အံ့ဩ ဖွယ် မဟုတ်။ သူ့အကြောင်းကို ထုတ်ဖော် ရေးသားဝံ့သော စာရေးဆရာ ဒဂုန်တာရာသာလျှင် အံ့ဩဖွယ် ဖြစ်သည်။ ဒဂုန်တာရာသည် နောင်အခါ အံ့ဩဖွယ်တွေကို လုပ်သွားလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ရပေသည်”

မေဝတ္ထုမှာ ကျွန်တော်က စက္ခုစိုက်ဝယ်ကာ နဂါးနီပုံနှိပ်တိုက်တွင် အကြွေးရိုက်ပြီး၊ နဂါးနီအထူးထုတ်အဖြစ် ထုတ်ဝေသော စာအုပ်ဖြစ်သည်။ နဂါးနီက ဖြန့်ခွာပြီး အရင်းရော အမြတ်ပါ ငွေချရန်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ငွေများ သွားတောင်းသောအခါ စာရင်းမရှင်းရသေးဆိုပြီး တစ်ပြားမျှ မရ။ ကိုသိန်းဖေက သိ၍ “ဒီလိုလုပ်ကွာ မင်းငွေက ရချင်မှရမှာ နဂါးနီကလည်း ငွေရေးကြေးရေး ကြပ်နေတယ် ထင်ထယ်။ မင်းရရမယ့်ငွေကို တန်ဖိုးထားပြီး အစုရှယ်ယာဝင်လိုက်။ နောက်ကျတော့ ဒါရိုက်တာလူကြီး ဖြစ်အောင် ငါ ထောက်ခံပေးမယ်” ဟု အကြံပေးသည်။

မေဝတ္ထုစရိုက်စဉ် စကားပြောထားသော နဂါးနီမန်နေဂျင်းဒါရိုက် တာမှာ သခင်နုနှင့် မယားညီအစ်ကိုတော် ဦးစောမောင်။ မေဝတ္ထုထွက်လာ ပြီး ရောင်းချစဉ် မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာ ပြောင်းသွားသည်။ စစ်ဖြစ်လာသဖြင့် ဒါရိုက်တာအဖွဲ့ဝင်လည်း မဖြစ်၊ ငွေလည်း မရတော့။

စစ်ပြီးခေတ်တွင် စာရေးဆရာအသင်း ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကော်မတီ တရုတ်-မြန်မာ မိတ်ဆွေဖြစ်အသင်း စသော လူထုအဖွဲ့အစည်းများတွင် ဦးသိန်း ဖေမြင့်နှင့် ကျွန်တော်တို့ အတူလုပ်ခဲ့ပါသည်။ လူချင်း ပို၍ ရင်းနှီးလာသည်။ နိုင်ငံရေး အယူအဆချင်း မတူသည်များ ရှိသည့်အခါ ငြင်းရ ခုန်ရသည်။

သို့သော် အခင်မပျက်ပါ။

ဦးသိန်းဖေမြင့်မှာ ကျွန်တော့်ထက် (၅)နှစ်၊ (၆)နှစ်ခန့် ကြီးမည်ထင်ပါသည်။ ကျောင်းသားဘဝကတည်းက သိ၍ ကျွန်တော့်ကို ကျောင်းသားလိုပင် သဘောထားပါသည်။ ၁၉၆၇ ကျွန်တော် ထောင်မှလွတ်လာစဉ် နောက်တစ်နေ့နက်တွင် သူ ကျွန်တော့်ထံ ပေါက်လာသည်။ အဝတ်အစုံနှင့် ဦးထုပ်နှင့် လမ်းလျှောက်ရင်း ဝင်လာဟန် တူပါသည်။ သူနှင့်ကျွန်တော် အိမ်ချင်းမဝေးလှ။ ကမ္ဘာအေးလမ်းမကြီး ခြားထားရုံ။ သူက သာသနာ့ရိပ်သာဖက်၊ ကျွန်တော်က သူနှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင် လမ်းတစ်ဖက်ရှိ ကုက္ကိင်းရိပ်သာလမ်း။ လမ်းလျှောက်လျှင် ဆယ်မိနစ်ကျော်လောက် သွားရမည်။ ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်အတူရှိစဉ် လိပ်စာမေးလျှင် ကျွန်တော်က *ကမ္ဘာအေးလမ်းက ဝင်ရင်ကိုသိန်းဖေအိမ်က လက်ယာဘက်က၊ ကျွန်တော့်အိမ်က လက်ဝဲဘက်* ဟု ပြောလျှင် သူက *အဲဒါ မြို့ထဲလာရင် ဟုတ်တယ်။ မြို့ထဲအသွားဆိုရင် သူက လက်ယာ၊ ကိုယ့်အိမ်က လက်ဝဲ* ဟု ပြောပြီး ရယ်မောနေတတ်သည်။

ဦးသိန်းဖေမြင့် တံခါးဝတွင် ရပ်နေစဉ်၊ ကျွန်တော် သူထံသွားသည်။ သူသည် ကျွန်တော့်အား ပြုံးကာ အကြာကြီး ရပ်ကြည့်နေသည်။ စကားမပြော။

ပြီးမှ ကျွန်တော့်ခေါင်းမှ ဆံပင်များ လက်ဖြင့်ပွတ်ကာ **မင်းကတော့ တကယ်ပါပဲကွာ၊ ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲကြီး ပျက်သွားတော့... ဘာနဲ့တူသလဲဆိုရင် ဘတ်စ်ကားကြီး အရှိန်ပြင်းပြင်း ထွက်သွားတော့ လေဂျေပြီး ကျန်ရစ်ခဲ့တဲ့ သစ်ရွက်ကလေးတွေလိုပေါ့ကွာ... ဟင် မဟုတ်လား**

သူက ကျွန်တော် အထိန်းသိမ်းခံရပုံကို သူ့အမြင်ဖြင့် တင်စားဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်ဟု နားလည်လိုက်သည်။ သူသည် ပြုံးနေရာမှ သူ့စကားကို သဘောကျကာ တဟေးဟေး ရယ်မောရင်း ကျွန်တော့်ကို စိုက်ကြည့်နေပေသည်။

ဝင်ထိုင်ဦးလေ။ လာပါ

သူက ပြုံးလျက်၊ ကျွန်တော်ကလည်း ပြုံးလျက်။

မထိုင်တော့ဘူးကွာ။ မင်းကို လာနှုတ်ဆက်တာပါ။ နေကောင်းဘယ် မဟုတ်လား

ကောင်းပါတယ်

“အေး... လမ်းဆက်လျှောက်လိုက်ဦးမယ်၊ သွားမယ်ကွာ”

ဦးသိန်းဖေမြင့် ရွှေတောင်ကြားဘက်သို့ ဆက်လျှောက်သွားသည်ကို မျှော်ကြည့်ရင်း ကျွန်တော် ကျန်ရစ်ခဲ့ပါသည်။

၁၉၇၈ ခုနှစ်စက ကျွန်တော်သည် သူ၏ နေရစ်တော့ခေတ်ဟောင်း စာအုပ် ဒုတိယပုံနှိပ်ခြင်းအထွက်တွင် ဝေဖန်စာရေးကာ ပို့လိုက်သည်။ အခြား သူရေးသော စာများအကြောင်းလည်း ပါသည်။ သူ နောက်ပိုင်း ရေးဖွဲ့သော စာများကိုးကားကာ မြေကြီးလမ်းပေါ်မှ အိမ်တံစက်မြိတ်သို့ ပြန်ဝင်ပြီး မီးနေခန်းသို့ ရောက်သွားကြောင်းဖြင့် သူ၏ စာပေရွှေလျားလာပုံကို ကောက်ထားသည်။ ဝေဖန်စာနိဂုံးတွင် သူငယ်စဉ် ပြည်သူ့ကို ချစ်သောမေတ္တာမှ ယခုအခါ မြေးဦးများအပေါ် ချစ်သော သမုဒယမေတ္တာသို့ ကူးပြောင်းလာကြောင်းဖြင့် သူ့အား စထားသည်။ ယင်းဆောင်းပါး ရိုက်မည့်ဆဲဆဲတွင် ဦးသိန်းဖေမြင့် ကွယ်လွန်သွားသဖြင့် ကျွန်တော်သည် စီပြီးသားစာကို မရိုက်စေတော့ဘဲ၊ ပြန်ယူခဲ့ပါသည်။ မကွယ်လွန်မီ ညနေက ကျွန်တော် ဆေးရုံရောက်သွားရာ သူသည် သတိမရတော့ပါ။

ကိုတက်တိုးထံမှလည်း မေဝတ္ထုအတွက် ထင်မြင်ချက် တောင်းသည်။ ကိုသိန်းဖေနှင့် ကိုတက်တိုးတို့မှာ အသက်ချင်းရွယ်တူလောက် ဖြစ်မည်။ ကျွန်တော်တို့ တက္ကသိုလ်ရောက်တော့ ကိုသိန်းဖေမှာ ဘီ-အေ အောင်ပြီး ကျောင်းထွက်နေပါပြီ။ ကိုတက်တိုးနှင့်မူ ကျောင်းမှာ ဆုံးခဲ့သည်။ ကိုတက်တိုးက သူ၏နေရပ် မကွေးသို့ပြန်ကာ အလုပ်ဝင်ပြီးမှ ဘွဲ့ယူရန်အတွက် ကျောင်းပြန်တက်၍ သူနှင့် တွေ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ သူသည် ဂန္ထလောက မဂ္ဂဇင်းတွင် အယ်ဒီတာ လုပ်ရင်း ဘီ-အေတန်း တက်သည်။ စာပေသမား အချင်းချင်းအတွဲ။ ရင်းနှီး၍ ကိုသိန်းဖေလိုပင် ကျွန်တော့်ကို မင်းနှင့် ငါနှင့် ပြောသည်။

သူ၏ ရေးသားချက်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

“ဒဂုန်တာရာသည် စာပန်းချီတစ်ဦး ဖြစ်ကြောင်းကို မိတ်ဆွေ၊ ရန်သူ၊ ဘာမျှ မဆိုင်သူမှန်သမျှ အားလုံးတို့ ဝန်ခံရပေမည်။ အလွန်ပင် မသန်ရှင်းသောမေသည် မြူမတင်သော အပျိုစင်ထက်ပင် နှစ်လိုဖွယ်ကောင်းနေသည်မှာ အဘယ်ကြောင့်နည်း။ ဒဂုန်တာရာ၏ ခပ်နေ့နေ့ ဆွဲလိုက်သည့် ကလောင်စုတ်တံကြောင့်ပေတည်း။”

ကျွန်တော့်မှာ ကျောင်းသားသမဂ္ဂ မိတ်ဆွေများအပြင် စာပေမိတ်

ဆွေများလည်း ရှိပါသည်။ သူတို့နှင့်လည်း ခင်မင်ရင်းနှီးကြသည်။

၁၃၀၀ ပြည့်၊ အရေးတော်ပုံကာလက သမဂ္ဂကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ရေနံချောင်း၊ ချောက်၊ ပုဂံ၊ ညောင်ဦးဘက် တာဝန်ကူသည်။ တောင်တွင်းကြီး မီးရထားလမ်းမှသွားရာ တောင်တွင်းကြီးမှ မကွေးမြို့သို့ ကားနှင့် ဗြိတိန်ရေခဲ အိမ်ပြန်ရောက်နေသော ကိုတက်တိုးကို မကွေးတွင် ရှာကာ ဝင်တွေ့ခဲ့သည်။ သူနှင့်တွေ့ပြီးမှ ရေနံချောင်းသို့ ဆက်သွားသည်။ ဗိုလ်အောင်ကျော် ကျပြီး နောက်၊ နယ်သို့ ထွက်စည်းရုံးရေးဆင်းစဉ်က ဖြစ်သည်။ ၁၉၃၈ ဒီဇင်ဘာ။

ယခုခေတ် စကားနှင့်ပြောရလျှင် စာပေမိတ်ဆွေများက ကျွန်တော်ကို *ပို့* ပေးကြသည်ဟု ဆိုနိုင်ပေသည်။

နောက်နှစ် ကိုတက်တိုးမှာ ဘွဲ့ရသွားပြီး ကျောင်းထွက်ကာ၊ ကျောင်းမှာ မြို့ထဲပြောင်းသွားသည်။ အစိုးရဘာသာပြန်ဌာနတွင် အလုပ်ရသွားသည်။ ပထမ ရွှေတောင်တန်းလူငယ်များ ကြီးပွားရေးအသင်း ဘော်ဒါဆောင်၊ နောက် ကန်တော်ကလေး မြယာကုန်းဘက်တွင် အိမ်ခန်း၊ ကျွန်တော်တို့နှင့် အခင်မပျက်၊ သူ့နေရာသို့ သွားလည်ကြသည်။ နောက် ကဗျာဆရာမ မနုယဉ်နှင့် လက်ထပ်သွား၍ စာပေသမား အချင်းချင်းမို့ ဝမ်းသာကြရသည်။

ယင်းတို့သည်ကား လွန်ခဲ့သော နှစ်(၆၀)ကျော်လောက်က ကျွန်တော်၏ ပထမဆုံးဝတ္ထု *မေ* နှင့်ပတ်သက်၍ စာပေမိတ်ဆွေများ၏ ခံစားချက် (ဝေဖန်ရေးဟု ခေါ်၍ ရ/မရ မသိ။ ယနေ့အမြင်ကတော့ ဝေဖန်ရေးဟု ခေါ်ချင်ကြမည် မထင်။)များ ဖြစ်သည်။ ထိုအခါက ကျွန်တော် ဆရာမင်း သုဝဏ်ထံ စာရေးတောင်းသောအခါ *ထင်မြင်ချက်* ဟု ဖော်ပြထားသည်။ အခြားသူများထံသို့လည်း ထင်မြင်ချက် တောင်းမည် ထင်ပါသည်။

မေဝတ္ထုထွက်ပြီး အနှစ်(၃၃)နှစ် ကြာသောအခါ လူငယ်တစ်စုက မေဝတ္ထုနှင့် ပတ်သက်၍ သူတို့၏ ခံစားချက်ကို မေသည် နယ်ချဲ့ယဉ်ကျေးမှုကို ဖြန့်ဖြူးသည်ဟု အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားသည်။

“အထူးသဖြင့် မေသည် နယ်ချဲ့ယဉ်ကျေးမှုကို ဖြန့်ဖြူးသည်ဟု ကျွန်တော်တို့က ကောက်ချက်ချသည်။”

(ကောက်ချက်ချက်)

မေဝတ္ထုနှင့် ပတ်သက်၍ (၁၂)မျက်နှာခန့် ရေးထားသည်။ မေဝတ္ထု စတုတ္ထအကြိမ် ထုတ်ဝေခြင်း ထွက်ပြီး (၁)နှစ်အကြာ ဖြစ်သည်။ မည်ကဲ့သို့

နယ်ချဲ့ယဉ်ကျေးမှု ဖြန့်ဖြူးကြောင်း အချက်အလက်များ ဂဗာနဏဖော်ပြခြင်း မပါ။ မေဝတ္ထု ထွက်သောအချိန်က ထိုလူငယ်များမှာ မွေးမှမွေးပေဦးမည်။ မွေးလျှင်လည်း (၁)နှစ်သားခန့် ရှိမည်။ စကားပြောတတ်လျှင်လည်း 'နယ်ချဲ့ ယဉ်ကျေးမှု' ဟူသော စကားလုံး သုံးချင်မှ သုံးမည်။ ထိုအခါက နယ်ချဲ့ယဉ် ကျေးမှုဟူသော ဝေါဟာရပင် မပေါ်သေးဟု ထင်ပါသည်။ ဒဂုန်ခင်ခင်လေး၊ မင်းသုဝဏ်၊ ဦးသိန်းဖေမြင့်၊ ကိုတက်တိုးတို့မှာ သူတို့၏ ကိုယ်ပိုင်စကားလုံး များဖြင့် ဖော်ပြကြသည်။ အငှားစကားလုံး မဟုတ်ကြပါ။

ရွက်နုဝေမဂ္ဂဇင်း၊ ဇူလိုင်လ၊ ၂၀၀၂

ရှေးဟောင်း မြန်မာ့စာပေအမွေအနှစ်

၁

အထက်အညာ တကောင်းမှ စီးဆင်းလာသော ရေအယဉ်သည်။ မန္တလေး၊
အင်းဝ၊ သရေခေတ္တရာတို့ကို တရိပ်ရိပ် ဖြတ်သန်းကာ ရန်ကုန်၊ သံလျှင်တစ်
ခြက်သို့ ရောက်လာပေသည်။ ဧရာဝတီမြစ်ကြီးသည် နှစ်ကာလများစွာကပင်
သွင် တသွင်သွင် တငြိမ့်ငြိမ့် စီးဆင်းလျက် ရှိပေသည်။ ပုဂံမြစ်ကမ်းပါးကို
ဘိုက်၍ စီးလာသော ရေအယဉ်သည် ယနေ့ ဥက္ကလာပမြို့သစ်၏ တစ်ဖက်
ကမ်းရှိ ဒိုက်သရေများကို တိုးဝှေ့ကာ ဆင်းသွားပေလိမ့်မည်။ ဤရေအယဉ်
သည် ပေါက်ပြည်ကြီးမှ ရွှေရည်လည်း မဟုတ်၊ ဒဂုန်မြို့နေရာမှ ပွန်စလိုင်
နေလည်း မဟုတ်။ ခေတ်ကာလသမိုင်း အစအစဉ်တွင် အဆက်မပြတ် ပေါင်း
ငွေလျက်နေကုန်သော ဧရာဝတီမြစ်ရေယဉ်သာတည်း။

ယနေ့ ခေတ်သစ်စာပေသည် ရှေးဟောင်းစာပေမှ မွေးဖွားလာပေ
သည်။

ပုဂံဘုရား ပရဝဏ်အတွင်းရှိ မြစေတီကျောက်စာမှ...

*ထိုမင်း၏ ပါယ်မယား တစ်ယောက်သော်ကား တြီလောကဝဋ်
သကာဒေဝီ မည်၏။ ထိုပါယ်မယား သားတမူလည်း ရာဇကုမာရ်မည်၏။
ဆိုမင်းကား ကျွန်သုံးရွာတည်း ပါယ်မယားအား ပေး၏... စသော အရေး
အသားမျိုးကို...

ဗိုလ်ချုပ်ဈေးနှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်ရှိ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး အစိုးရလက်ထက်
ပေါ်ပေါက်လာသော 'လေဟာပြင်ဗဟိုရ်ဈေး' မီးချောင်းရောင်အောက် ချိတ်
ဆွဲထားသည့် ကိုပြုံးစာအုပ်ဆိုင်၌လည်း...

**တပေကုလားဆိုသော အမည်သည် ဆန်း၏။

၎င်းကား မောင်လူအေး၏ နယ်အတွင်းရှိ တံငါရွာကလေး တစ်ရွာ
၏အမည် ဖြစ်လေသည်။ တပေကုလားရွာသာ မဟုတ်၊ တပေကုလားအင်း
ဘု၍လည်း ရှိသေး၏။ တပေကုလားကွင်းဟူ၍လည်း ရှိသေး၏။ တပေ
ကုလားချောင်းဟူ၍လည်း ရှိသေး၏။ တပေကုလားအင်းကို အကြောင်းပြု၍

The Key

တပေကုလားရွာဟုပင် ခေါ်ဆိုလေသည်... ** စသည်ဖြင့် တွေ့ရပေသည်။
 လွန်ခဲ့သော အနှစ်(၈၀၀)ခန့်က ပုဂံဘုရားကျောက်စာတိုင်၌ ရေးခဲ့
 သော ဝါကျတိုတိုနှင့် လိုရင်းကို ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်း
 ဖော်ပြသည့် နည်းဟန်ကိုပင် *ခေတ်စမ်းစာပေ* ခေါင်းဆောင် သိပ္ပံမောင်ဝ
 သည် *ပစ္စန္ဒရစ်၌* မည်သော ဝတ္ထုတိုကလေးတွင် ပြန်လည် ဆန်းသစ်ထားပေ
 သည်။ မြဝတီကျောက်စာက ခမည်းတော် ကျန်စစ်သားမင်း အသည်းအသန်
 မမာမကျန်းဖြစ်နေသည့်အခါ သားတော်ရာဇကျောမာရ်မင်းသားက ရွှေဆင်းတူ
 တစ်ဆူ လှူကြောင်း၊ ကျေးကျွန် လယ်မြေများကို လှူကြောင်းများ ရေးဖွဲ့ထား
 ခြင်းဖြစ်လျက် သိပ္ပံမောင်ဝက သူ နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်အဖြစ် နယ်လှည့်ခဲ့စဉ်
 ကြုံတွေ့ရသော ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ရှိ တပေကုလားရွာအကြောင်း ဖော်ပြ
 ဖွဲ့နွဲ့ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ရေးကွက် အကြောင်းအရာသာလျှင် ခြားနားခြင်း
 ရှိပေသည်။

မြစေတီကျောက်စာရန်သည် ခေတ်စမ်းစာပေအထိ ကူးစက်ထုံဖွဲ့
 နေပေသည်။

၂

အတိတ်မှ အနာဂါတ်သည် ဆင်းသက်လာပေသည်။ အဟောင်းမှ အသစ်
 သည် ပေါက်ဖွားလာပေသည်။ မိဘမှ သားသမီးသည် မွေးလာပေသည်။

မိဘ၏ အမွေအနှစ်ကို ခံယူလျက် သားသမီးသည် ကြီးပြင်းရသကဲ့
 သို့ ယနေ့ ခေတ်သစ်စာပေသည် ရှေးဟောင်း စာပေအမွေအနှစ်ကို ဆက်ခံ
 လျက် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် ရပေလိမ့်မည်။ အရိုးမှ အရွက်အပွင့်တို့သည် ညွှန်ကိုယ်
 ဖြာဝေကြပေသည်။

ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့သည် ရှေးဟောင်းစာပေ ပရိယတ္တိများကို
 သောက်သုံးကြရပေသည်။

ယင်းသို့ သောက်သုံးရာတွင် ယနေ့ခေတ်စာပေမူအတွက် အကျိုး
 ကျေးဇူးပြုသော အနှစ်သာရတို့ကိုသာ ယူရပေလိမ့်မည်။ ခေတ်သစ်စာပေ
 အဟာရဓာတ်ပေးနိုင်သော အဆီအခွတို့ကိုကား ယူရပေလိမ့်မည်။ အကျိုးမပြု
 သည်များကိုကား ဖယ်ကြရပေမည်။ ယင်းသို့ ဝေဖန်သုံးသပ်ကာ လက်
 အားဖြင့် အားသစ်အင်သစ် ပွားများစေကာ ရှေးဟောင်းစာပေနှင့် ခေတ်သစ်
 စာပေသည် အမျိုးသားစာပေတစ်ရပ်အဖြစ် တည်တံ့နေစေရပေလိမ့်မည်။ အချို့

The Key

သားစာပေတစ်ရပ်ကို ပြုစုဖန်တီးခြင်းသည် အမျိုးသားအင်အားကို သန်စွမ်းအောင်ပြုလုပ်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ယဉ်ကျေးမှုရေးရာတွင် အမျိုးသားပုံသဏ္ဍာန်ကို လေးစားကြရပေမည်။ ခေတ်သစ်၌ ရေးဖွဲ့စရာအကြောင်းများ ကျယ်ပြန့်ခြင်းရှိမည်။ ပြောင်းလဲတိုးတက်လာချက်များ ရှိမည်။ ပရိသတ်အင်အားစုသည် ကြီးမားလာခြင်း ရှိမည်။ ခေတ်များသည် ပြောင်းလဲလာစေကာမူ အမျိုးသား ပုံသဏ္ဍာန်မှ စွန့်ခွာ၍ မဖြစ်ပေ။

ရှေးဟောင်းစာပေများကို လေ့လာရာတွင် အမျိုးသား ပုံသဏ္ဍာန်ကို ထိတွေ့ခံစားကြရပေမည်။

အမျိုးသားပုံသဏ္ဍာန်ဆိုရာတွင် စကားပြေ အရေးအသား သီကုံးနှုန်းဖွဲ့မှုဟန်ကို ထိတွေ့ရပေမည်။ ကျောက်စာ၊ လင်္ကာ၊ ပျို့၊ ရတု၊ ရကန်၊ တေးထပ်၊ ပြဇာတ် စသော အနုပညာပုံသဏ္ဍာန်များလည်း အကျုံးဝင်ပေလိမ့်မည်။ အမျိုးသားအမွေအနှစ် အခြေခံမြေမှနေလျက် ပွင့်သစ်ပန်းသစ်များ ညွှန်ဝေလာကြရပေသည်။

၃

ပုဂံခေတ်ကား စကားပြေခေတ်ဟုပင် ခေါ်နိုင်သည်။

ပုဂံခေတ်သည် သာသနာထွန်းကားသော ခေတ်ဖြစ်သည်။ ပန်းချီ၊ ဖန်းပု စသော ဆေးရေး အထုအညွှန်း အတတ်ပညာတို့သည် ဘာသာရေး အဆောက်အဦတို့၌ ဆင်ယင်ကြသည်။ မြန်မာမှု ပန်းချီပညာရပ်များကို ဘုရားပရဝဏ်အတွင်း၌ တွေ့နိုင်ဘိသကဲ့သို့ စကားပြေ အရေးအသားတို့ကိုလည်း၊ ခကျောက်စာများတွင် တွေ့နိုင်ပေသည်။

ပုဂံခေတ် စကားပြေ အရေးအသားကို ကြည့်ကာ နာမဝိသေသနများကို ဆက်တွဲ၍ သုံးနှုန်းသောသဘောကို တွေ့ရသည်။ ယနေ့ခေတ်၌ ယင်းသဘော သိပ်မရှိလှတော့ပေ။ နာမဝိသေသနကို “သော” ထည့်၍ သုံးရမည် ဖြစ်ရာ “သော” များများ ပါနေပါက “သော” လုံးထပ်ကာ မပြေပြစ်ဘဲနေသကဲ့သို့ ရှိတတ်သည်။ ပါဠိဘာသာမှ အနက်ပြန်သော ဘာသာရေးစာများ၌သာ ယင်းသဘောကို တွေ့ရပေသည်။

ရှင်ဗောဓိကျောက်စာ (၆၀၄)၌...

“မိမိအသက်နှင့်တူသော၊ မျက်စိမျက်ဆန်နှင့်တူသော မိမိချစ်သော

The Key

လင်...” စသည်ဖြင့် လင်ကို “သော” များဖြင့် အထူးပြုထားသည်။
ယင်းသဘော နည်းနာအတိုင်းပင်လျှင်၊ အာနန္ဒာကျောက်စာ (၆၂၈)
တွင်...

“အိုမင်းသောဆင်းရဲ၊ သေသောဆင်းရဲ၊ မချစ်သောသူနှင့် အတူ
နေရသောဆင်းရဲ၊ ချစ်သောသူနှင့် ကွေ့ကွင်းသောဆင်းရဲ၊ လို၍ မရသော
ဆင်းရဲ၊ ဤသို့ စသော အတိုင်းမသိသော ဆင်းရဲတို့သည်...” ဟူ၍၎င်း။

“လေးမျက်နှာကျောက်စာတွင်”

“ထိုအပကား ရွှေမှု၍ ရတနာအတိ အမျက်ခတ်သော၊ ထိုအပကား
ဆင်စွယ်ပြုသော၊ ထိုအပကား ကြေးနီပြုသော၊ ထိုအပကား ကျောက်ပြုသော
...” ဟူ၍၎င်း။

“သော” များစွာဖြင့် ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

ကျောက်စာ စကားပြေများကို ဖတ်နေကျ သူသည် “သော” များ
သောကြောင့် အဖတ်ရထောင့်နေမည် မဟုတ်။ “သော” အတွက်ပင် တစ်စုံ
တစ်ရာကို အထူးပြုဖွဲ့ဆိုရာ၌ အားကောင်းနေသည်၊ ကြွယ်ဝနေသည်၊ အဓိ
ပ္ပာယ်ပေါ်လွင်နေသည်ကို တွေ့ရမည် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

ယနေ့ခေတ် စကားပြေ အရေးအသားတွင် ယင်းကဲ့သို့ “သော”
များများထပ်၍ ရေးပါချေက ရှေးဆန်သည့် “ဟန်” ဟု ဆိုကြပေလိမ့်မည်။

ဘာသာပြန်ရာတွင် ယင်းအခက်အခဲကို တွေ့ရတတ်သည်။ အင်္ဂလိပ်
ဘာသာနှင့် အခြားနိုင်ငံခြား ဘာသာများတွင်ကား ယင်းအရေးအသား
“သဒ္ဒါ” စနစ်ကြောင့် လှပင်လှသည်၊ ကဗျာဆန်သည်ဟု အဆိုရှိသည်။

ဘောရစ်ပက်စတားနက်၏ ဒေါက်တာဇီဗားဂိုးဝတ္ထု၌ “ရေခဲနေသော
ကျွန်းပင်များ” ဟူသောအခန်းမှ စာတစ်ပိုဒ်ကို အောက်ပါအတိုင်း တိတိကျကျ
ပြန်ဆိုရပေမည်။

“... သစ်တောကြီးမှာ နေအလွန် ဆောင်းအကူးကာလမို့ သစ်
ရွက်များ ကင်းမဲ့လျှက်ရှိရာ တံခါးဟင်းလင်း ဖွင့်ထားသကဲ့သို့ ဒိုးလျှိုပေါက်
မြင်နေရပေသည်။ ဤနေရာတွင် ခမ်းနားသော၊ ထီးထီးကြီးဖြစ်သော၊ ဟောင်း
အိုသော၊ ကျွန်းပင်ကြီးတစ်ပင်သာ သစ်ရွက်များအုပ်ဝေလျက် တွေ့ရပေသည်
...”

ယနေ့ စကားပြေ အရေးအသားတွင် “သော” အသုံးအနှုန်း ပြန်လည်
ဆန်းသစ်ပါက သရုပ်ဖော်အဖွဲ့အနွဲ့တွင် အသေးစိတ် ဖော်ပြနိုင်မည်။ အား

ကောင်းလာမည်ဟု ထင်မိသည်။

ပုဂံခေတ်ကျောက်စာများသည် ရသစာပေလောဟု မေးဖွယ်ရှိသည်။

ဤနေရာတွင် 'ရသစာပေ'၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ပြရန် လိုလာပေသည်။ ရသစာပေဆိုသည်မှာ စိတ်ခံစားမှုကို ဖွံ့ဖြိုးသောစာပေဟု ဆိုလိုသည်။ ဖွံ့ဖြိုးသည်ဆိုသည်ကား စိတ်ကူးဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ရသစာပေကို တစ်နည်းအားဖြင့် 'စိတ်ကူးစာပေ'ဟုလည်း ခေါ်ကြသည်။ အနုပညာမှဆိုရာတွင် စိတ်ကူးဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်းအရာကို ခေါ်ပေရာ ရသစာပေ၏ အင်္ဂါရပ်များတွင် စိတ်ကူးမှုသဘောသည် အရင်းခံဖြစ်ပေသည်။ ထို့အပြင် စိတ်ကူးဖြင့် ဖန်တီးသောသဘော ရှိသောကြောင့် 'ဖန်တီးသောစာပေ'ဟုလည်း ခေါ်တတ်ကြသေးသည်။

အလှူစာရင်း၌ စိတ်ကူးမပါပေ။ ထို့ကြောင့် အဖွဲ့အနွဲ့မပါတော့ပေ။ ထို့ကြောင့် ဖန်တီးခြင်းလည်း မမည်နိုင်တော့ပေ။

အချို့သောကျောက်စာများ၌ ရှင်ဘုရင်၊ မိဖုရား၊ သားတော် စသော မင်းတို့၏ အကြောင်းအရာများကို ဖော်ပြလေရာ စိတ်ကူးဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးခြင်းမဟုတ်သော်လည်း သရုပ်ဖော်ဘွဲ့များ ပါဝင်နေသည်ကို တွေ့ရတတ်ပေသည်။ ယင်းအရေးအသားမျိုးကား ရသဆန်သော အပိုင်းအစများ ဖြစ်ကြပေသည်။

ရှေးဟောင်း မြန်မာစာပေ၏ အရေးအသားရေးရာတို့ကို လေ့လာစူးစမ်းရာတွင် ပုဂံခေတ်ကျောက်စာများကို ကိုးကားရပေလိမ့်မည်။ ခေတ်၏အခြေအနေ၊ လူနေမှုအခြေအနေတို့ကို စူးစမ်းရာတွင် ရာဇဝင်သဘော၊ မှတ်တမ်းသဘောပါသော အရေးအသားများကို သုတေသီတို့၏ အချက်အလက်ဘာညီရာများဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

၄

ရသစာပေကဏ္ဍတွင် ကဗျာသည် အငြင်းပွားဖွယ်ရာ ကင်းမဲ့စွာ ပါဝင်နေသည်။ ကဗျာသည် စိတ်ကူးမှု အတတ်ပညာ ဖြစ်သည်ကို မည်သူမျှ သံသယမရှိကြပေ။

ရှေးအကျဆုံးသော မြန်မာကဗျာကို ရှာဖွေကြရာ ပုဂံခေတ်ကို ခြည့်ညွှန်းရန် မလွယ်ကူပေ။

အနန္တသူရိယအမတ်ကြီး သေအံ့မှူးမှူး၌ ရေးစပ်သည်ဟု ကျော်ကြားသော...

The Key

“သူတည်းတစ်ယောက်၊ ကောင်းဘို့ရောက်မူ၊
သူတစ်ယောက်မှာ၊ ပျက်လင့်ကာသာ၊
ဓမ္မတာတည်း...” အစရှိသော လင်္ကာသည် ရှေးကျသော ကဗျာ

ဟု အဆိုရှိသည်။

“သိုးကလေး

ပုပွါးနတ်တောင်

အခေါင်မြင့်ဖျား၊ စုံတောပြား၌

နံ့ရှားကြိုင်လွင့်၊ ခါတန်ပွင့်သည်

ရွှေနှင့်ယိုးမှား၊ ပန်းစကား...” အစချီသော ပုပွါးတောင် ဘွဲ့လင်္ကာ အမှတ်အသားများ ရှိကြသည်။ ယင်းလင်္ကာစာများသည် ကျောက်စာတို့တွင် အက္ခရာတင်ထားခြင်း မရှိ၍ အခိုင်အမာ အထောက်အထားအဖြစ် သုတေသီ တို့က မယူဆကြချေ။

သို့သော် ကာရန်ဖြင့် ဟပ်စပ်သော လင်္ကာအရေးအသား ဟန်မျိုး ကိုကား ပုဂံကျောက်စာအချို့၌ တွေ့ရသည်။

ဥဿာလမည်၊ တလိုင်းပြည်ကို

နည်နည်ညက်ညက်၊ ဖျက်ချေပြီး၍...

(ပရိမ္မထီးလှိုင်ရှင်ဘုရားကျောက်စာ)

အပြစ်ရှစ်ပါး၊ တန်ဆယ်ပါးလျှင်

ထင်ရှားမျက်မှောက်၊ ရောက်စေသော...

(လှည်းထောက်ဘုရားကျောက်စာ)

အမျိုးခုနှစ်ဆက်၊ ညက်ညက်ပြုန်းတီး

ပျက်စီးစေသော...

(နားတောင်းတပ်ဘုရားကျောက်စာ)

အထက်ပါ ကာရန်အစပ်အဟပ်ကား လေးလုံးစပ် ကဗျာများဖြစ် ကြသည်။ အထောက်အထား များများစားစား မရှိသော်လည်း၊ လေးလုံးစပ် ကဗျာပုံသဏ္ဍာန်သည် ပုဂံခေတ်ကပင် သန္ဓေတည်ခဲ့သည်ဟု ဆိုရန်ရှိနေပေ သည်။

အင်းဝခေတ်ကား ကဗျာခေတ် ဖြစ်သည်။

အင်းဝခေတ်တွင် ခမ်းနားသောပျို့များ ထွန်းကားခဲ့သည်။ မော်ကွန်း၊

ချင်း၊ ရတုများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ရေးသားဖွဲ့နွဲ့သော အကြောင်းအရာ
ခြားနားခြင်းကို အမှီပြု၍ အခေါ်အဝေါ် ခြားနားသော်လည်း ကဗျာပုံသဏ္ဍာန်
အနေနှင့်ကား “လေးလုံးစပ်” နည်းမှာ အတတ်ပညာပင် ဖြစ်သည်။

ပျို့သည် ဇာတ်တော်ကြီးကို အပြည့်အစုံ အပိုဒ်ပေါင်းများစွာဖြင့်
ဘုရားတရား ရေးစပ်သော အမျိုးဖြစ်သည်။ မော်ကွန်းမှာလည်း မင်းတို့၏
အဖြစ်အပျက် မှတ်တမ်းသဘောပင် ဖြစ်သည်။ ဧချင်းမှာ နန်းတော်တွင်း၌
ဒတ်ကြားရန်ဖြစ်သည်။ ရတုမှာဖွဲ့ဆိုသူ၏ စိတ်ကူးကို အထူးပြု၍ အလွန်ဆုံး
၃)ပိုဒ်အထိ ရေးသော ကဗျာပုံသဏ္ဍာန် ဖြစ်သည်။ ပျို့၊ မော်ကွန်း၊ ဧချင်း
စသည်တို့မှာ တစ်စုံတစ်ရာကို ပြောပြသော ဝတ္ထုသဘော သက်ဝင်လျက်ရတု
ကား ရေးသူ၏စိတ်ကူး၊ ကွန်မြူးမှု၊ စိတ်လှုပ်ရှားမှုကို ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။

ရတုရေးသားပုံကို ယနေ့တိုင် တွေ့နေရပေသည်။ ပဒညီ၊ အချိအချ
သီ၊ ပိုဒ်စုံရတုများ သိပ်မရှိတော့သော်လည်း ရတု၏ အနှစ်သာရဖြစ်သော
ရေးသူ၏ခံစားမှု၊ စိတ်ကူးမှုအကြောင်းအရာကို ရေးဖွဲ့ခြင်းသဘောကိုမူ ယနေ့
ဘိုင်ဆက်ခံလျက် ရှိသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

အင်းဝခေတ်၏ နောက်ခေတ်များ ဖြစ်သော တောင်ငူခေတ်၊ သောင်
ရမ်းခေတ်၊ မန္တလေးခေတ်များ၌ လေးလုံးစပ်သဘောမှ ဆန်းသစ်၍ တီထွင်
ကြသည်ကို တွေ့ရသည်။

မန္တလေးခေတ်၌ ကဗျာပုံသဏ္ဍာန် တီထွင်ဆန်းသစ်မှုများ ပေါ်ထွန်း
ကြသည်။ ပြဇာတ်များလည်း ရေးသားလာကြ၍ တေးသဘောသို့ နှယ်သွား
ကြသည်။ တေးထပ်၊ ဘောလယ်၊ လေးချိုး စသော ကဗျာအဖွဲ့များကား
ဘူရိယာနှင့် တီးမှုတ်၍ရသော ကဗျာများဖြစ်၍ တေးကဗျာဟု ခေါ်သင့်ပေ
သည်။ လေးလုံးစပ်နှင့်ကား သိသိသာသာ လမ်းခွဲခဲ့သော ကဗျာပုံသဏ္ဍာန်များ
ဖြစ်ကြပေသည်။

ယင်းတေးကဗျာများသည် ဂီတဘက်သို့ ပိုရောက်ကြလေသည်။
မန္တလေးခေတ်မှာ ပြဇာတ်တေးသီချင်းများ ထွန်းကားသော ခေတ်လည်းဖြစ်
သည်။ ကြီးဘွဲ့၊ သီချင်းခံ၊ ပတ်ပျိုး၊ ယိုးဒယား စသော သီချင်းကြီးများသည်
မန္တလေးခေတ်၌ ပွင့်လန်းခဲ့ကြပေသည်။ ဣန္ဒာဝံသ၊ ဝိဇယကာရီ စသော
သိုင်ထိပ်ခေါင်တင်၏ နန်းတွင်းပြဇာတ်များ၊ ဦးပုည၊ ဦးကြင်ဥတို့၏ ပြဇာတ်
များလည်း ခေတ်စားကြသည်။ ပြဇာတ်ရှိ စကားပြောခန်းများမှာ လင်္ကာသွား
ဒြင့် ရေးသားကြသည်။ လင်္ကာသွားမှာ လေးလုံးစပ် သက်သက်လောက်

စည်းကမ်း မတင်းကြပ်ဘဲ၊ လွတ်လပ်ထားပေသည်။ ထိုခေတ်ကာလက စကားပြေသက်သက်ဖြင့် ရေးဖွဲ့သောပြဇာတ် မရှိပေ။

စကားပြေနှင့် လင်္ကာသွားကို ရောနှောကာရေးသော အဖွဲ့မျိုးလည်း ရှိသည်။ ဦးပုည၏ မေတ္တာစာ အရေးအသား၊ ဝတ္ထု အရေးအသားမျိုးကား ယင်းသဘောမျိုး ဖြစ်သည်။ ရကန်အရေးအသားမှာ ကာရန်အစပ်အဟပ်ကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် ရေးသောအဖွဲ့ ဖြစ်သည်။

မန္တလေးခေတ်သည် ကဗျာခေတ်၊ ကာရန်ခေတ် ဖြစ်သော်လည်း စကားပြေ အရေးအသားကား သန္ဓေတည်ခဲ့ပေသည်။ ဦးဩဘာသ၏ ဇာတ်တော်ကြီး ဝတ္ထုများသည် စကားပြေသက်သက် ဖြစ်ကြသည်။ ကာရန်အဟပ် လုံးဝမပါဘဲဖွဲ့သော ယနေ့ခေတ် စကားပြေ ဆင်းသက်လာရာ အရေးအသား မျိုးဖြစ်သည်။

၅

ယနေ့ စကားပြေ အရေးအသား၊ ကဗျာအဖွဲ့များသည် ရှေးခေတ်စာပေမှ ဆင်းသက်လာကြသည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

ယနေ့ခေတ်တွင်ကား စကားပြေနှင့် ကဗျာသည် သိသိသာသာ ကွဲပြားခြားနားကြသည်။ စာပေပုံသဏ္ဍာန်တွင် 'ဝတ္ထု'သည် ခေတ်မီအတွေးအခေါ်များကို ဖော်ပြရာ ဖြစ်လာပေပြီ။ လင်္ကာဖြင့်ရေးသော ပြဇာတ်များ လုံးဝပင် မရှိတော့ဘဲ၊ စကားပြေဖြင့် ရေးသော ဘာသာပြန် ပြဇာတ်များ အနည်းအကျဉ်း ရှိလာသည်။ ပြဇာတ်ကပြခြင်း တိမ်ကောသဖြင့် အရေးအသားလည်း ခေါင်းပါးလာခြင်း ဖြစ်ဟန်တူပေသည်။

ကဗျာအရေးအသားတွင် ရှေးအစဉ်အလာဖြစ်သည့် 'လေးလုံးစပ်' အဆင့်များအတိုင်းပင် ရှိနေပေသေးသည်။ အနုပညာပုံသဏ္ဍာန်သစ် ရှာဖွေခြင်းထက် ခေတ်မီအတွေးအခေါ်များကို ဖော်ပြရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်လာကြခြင်းကို တွေ့မြင်နေရပေသည်။

သိမ်းမဂ္ဂဇင်း၊ ဇွန်လ၊ ၁၉၅၉

က

ကျွန်တော် စာမဖတ်နိုင်သည်မှာ ဆယ်နှစ်ခန့်ရှိပြီ။ အစကတော့ စာအုပ်က ကပ်၍ ဖတ်သေးသည်။ နောက်တော့ မဖတ်ချင်တော့။ မျက်စိမှန်၍ မဖတ်နိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ် ကျောင်းသားဘဝကတည်းက အများသူငါထက် မှန်နေသည်။ စာအုပ်နှင့် ကပ်၍ ဖတ်ရသည်။ လူရင်းမိတ်ဆွေများကတော့ ကျွန်တော် မျက်စိမှန်သည်ကို ကောင်းစွာ သိကြသည်။ ကိုဘဆွေကဆိုလျှင် ကျွန်တော့်နားကပ်ခါ ပခုံးကိုပုတ်ပြီး နှုတ်ဆက်တတ်သည်။

အေး၊ ငါကတော့ မင်းနားလာပြီး နှုတ်ဆက်ရတာ ဟု ပြောတတ်သည်။ မျက်စိမှန်သော်လည်း ငယ်စဉ်ကတည်းက စာဖတ်ဝါသနာပါ၍ ခက်နေရသည်။ စာအုပ်မဖတ်ဘဲနှင့်လည်း မနေနိုင်။ ကျွန်တော့်အိပ်ရာဘေးတွင် အမြဲတမ်း ကြိုးတွဲလောင်းနှင့် မီးအုပ်ဆောင်း ရှိစမြဲ။ ခြင်ထောင်ဘေးတွင် မီးအုပ်ဆောင်းက ခလုတ် လက်လှမ်းမီအောင် အမြဲတမ်း ရှိသည်။ မီးအုပ်ဆောင်းကိုလည်း အပိတ်မီးအုပ်ဆောင်းကို သုံးသည်။ စာရေးသည့်အခါသာ ဘေးပွဲပေါ်တွင် ပိုးမီးအုပ်ဆောင်းများ ထားတတ်သည်။ ကျွန်တော်က အလှကြိုက်သူဖြစ်၍ အပြာနု၊ အစိမ်းနု၊ ပန်းပွားနှင့် မီးအုပ်ဆောင်းများ အမြဲတမ်း ထားတတ်သည်။

မီးအုပ်ဆောင်း အပိတ်ထားရသည်မှာ အခြားကြောင့် မဟုတ်။ ကျွန်တော်က ညဉ့်နက်သန်းခေါင် ဖတ်သည်။ တရေးနိုးလျှင်လည်း မီးဖွင့်ကာ စာဖတ်သည်။ အလင်းရောင်ရလျှင် အခြားသူများကို အနှောင့်အယှက်ဖြစ်မှာ စိုး၍ မီးအုပ်ဆောင်းအပိတ် သုံးရခြင်း ဖြစ်သည်။

တစ်ယောက်အိပ် ခုတင်ကိုလည်း အကျယ်ကြီး လုပ်ထားရသည်။ ကျွန်တော့်အိပ်ရာဘေး ခေါင်းအုံးနှင့် ကပ်လျက်တွင် စာအုပ်များ ပုံထားသည်။ စာအုပ်က တစ်အုပ်တည်း မဟုတ်။ စာတစ်အုပ်ဖတ်၍ ငြီးငွေ့လျှင် (သို့) ဆုံးသွားလျှင် နောက်တစ်အုပ် ပြောင်းဖတ်တတ်သည်။

THE KEY

ဝတ္ထု၊ ကဗျာ၊ ရုပ်ပုံလွှာ၊ အဖွဲ့အနွဲ့၊ ခရီးသွားမှတ်တမ်း စသော
 ရသစာအုပ်များကတစ်ပုံ၊ သမိုင်း၊ ဘောဂဗေဒ၊ နိုင်ငံရေး၊ ဒဿန စသော
 စာအုပ်များကတစ်ပုံ၊ စာအုပ်အလေးများ ဖတ်၍ စိတ်မပါတော့လျှင် ကျွန်
 တော် ရသစာအုပ်များကို ပြောင်းဖတ်တတ်သည်။ ကျွန်တော့်အိပ်ရာဘေးတွင်
 စာအုပ်များ ပြန့်ကျဲနေခြင်း ဖြစ်သည်။ ရသစာပေများ ဖတ်သောအခါ ခံစားမှု
 နက်ရှိုင်းသွားလျှင်တော့ အခြားစာအုပ်များကို မဖတ်ဖြစ်တော့။

အလင်းရောင် အိပ်ရာပေါ်ကို ဖြတ်သန်းလာမှ၊ (သို့) ငှက်ကလေးများ
 အော်သံကြားမှ ကျွန်တော်သည် တစ်ရေး ပြန်အိပ်တတ်သည်။

ယခုအခါတွင်မူ ကျွန်တော့်အိပ်ရာဘေး စာအုပ်ပြန့်ကျဲနေရာတွင်
 အီလက်ထရွန်းနစ် သံလိုက်ကော်ပြားအခွေများ ရောက်ရှိနေပေပြီ။

ခ

ကျွန်တော် ငယ်စဉ် ကျောင်းသားဘဝက ကစားကွင်းတွင် သိပ်ရှိလှသည်
 မဟုတ်။ ကျွန်တော်၏ ရွယ်တူများမှာ ငယ်စဉ်က ကစားကွင်းတွင် ရှိနေတတ်
 ကြသည်။ ကျွန်တော်နှင့် အတူနေသူ ဦးလေး(မောင်စည်သူ)မှာ ညနေကျောင်း
 ဆင်းလျှင် ကစားကွင်းထဲ ရောက်သွားတတ်သည်။ သူက ဘောလုံးဝါသနာ
 ပါသည်။ ကျွန်တော်ကတော့ ကစားကွင်း မသွားတတ်။ အိမ်တွင်ပင် ရှိနေ
 သည်။ စာဖတ်သည်။ ပန်းချီရေးသည်။ တီးခတ်စရာ ရှိလာတော့ မယ်ဒလင်း
 တယော၊ စန္ဒရား၊ စသည်များကို တီးခတ်နေသည်။ မျက်စိမကောင်းသူဖြစ်
 သဖြင့်လည်း ကစားဘက်တွင် ဝါသနာအထုံ နည်းလေသလားဟု နောင်အခါ
 တွေးတောလာရသည်။

သည်တော့အိမ်တွင် လုပ်ရသော အလုပ်များကိုသာ လုပ်ဖြစ်သည်။
 ကျွန်တော့်တွင် အခြားသူများကဲ့သို့ ကစားဖော်ရှိသည် မဟုတ်။ စာဖတ်သည့်
 အလုပ်ကလည်း တစ်ယောက်တည်း လုပ်၍ရသော အလုပ်ဖြစ်၍ ကျွန်တော့်
 အတွက် ဟန်ကျသည်။ စာဖတ်ရင်းကမှ စာရေးဝါသနာပါလာခြင်း ဖြစ်လာ
 နိုင်သည်။ ကျွန်တော် ငယ်စဉ် အဖတ်များသည်ကတော့ ရှေးဟောင်းမြန်မာ
 ဂန္ထဝင်စာအုပ်များပင်။ အထူးသဖြင့် ကဗျာကို အထူးသဖြင့် စိတ်ဝင်စားသည်။
 အဖတ်များသည်။

သူရိယသတင်းစာတိုက်မှ စာအုပ်များကို ကြည့်၍မှာသည်။ စကား

ပြေထက် ကဗျာ အဖတ်သန်နေခဲ့သည်။ စကားပြေထဲတွင် မှန်နန်းရာဇဝင် တော်ကြီးကို အတော်ကြိုက်သည်။ ကျွန်တော်တို့ မိဘများက မှန်နန်းရာဇဝင်တော်စာအုပ်ကို သားရေဖုံး၍ ချုပ်ထားသည်။ မှန်နန်းရာဇဝင်တော်ကို ကျွန်တော်သည် ရသစာပေကဲ့သို့ ကြိုက်နေသည်။ ခေတ်ပေါ်စာပေထဲကတော့ လယ်တီပဏ္ဍိတဦးမောင်ကြီး၊ ပီမိုးနင်း၊ ရွှေဥဒေါင်းကို ကြိုက်သည်။

ကဗျာကိုတော့ ပျို့များကို ဖတ်သည်။ နတ်ရှင်နောင်ကျတော့ ခွဲသွားခဲ့ရသည်။ ဦးကုလား ရာဇဝင်ကိုတော့ ကောလိပ်ရောက်မှ ဖတ်ဖြစ်သည်။ ဥပစာတန်းတွင် ဦးကုလားရာဇဝင် သင်ကြားခဲ့ရသည်။ ရာဇဝင်အဖြစ် မဟုတ်။ မြန်မာစကားပြေအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်း၍ သင်ကြားခဲ့ရခြင်း ဖြစ်သည်။

၈

ကောလိပ်ရောက်သောအခါ အင်္ဂလိပ်စာအုပ်များ ဖတ်ဖြစ်သွားသည်။ အပေါင်းအသင်းများကလည်း စုံလင်ထွေပြားသွားသည်။ သမဂ္ဂမိတ်ဆွေများ၊ စာပေမိတ်ဆွေများ၊ ဂီတမိတ်ဆွေများဖြင့် စုံလင်လာသည်။ သမဂ္ဂမိတ်ဆွေများကတော့ လက်ဝဲစာအုပ်များ ဖတ်သူတို့ ပါရှိသည်။ စာပေမိတ်ဆွေများသည်လည်း စာစုံဖတ်သူများ ရှိသည်။ မြန်မာဂန္ထဝင်စာအုပ်များနှင့်ကား သိပ်မထိတွေ့နိုင်တော့။ မြန်မာစာတွင် သင်ကြားရသော စာအုပ်များ၊ ဂန္ထဝင်စာပေများကိုသာ သင်ကြားဖတ်ခဲ့ရသည်။ ဂန္ထဝင်စာပေတွင်ကား တစ်နည်းဆိုရသော် အနောက်နိုင်ငံစာပေတွင်ကား ဂန္ထဝင်ရော၊ ခေတ်ပေါ်ရော၊ ရောနေသည်။

ကျောင်းတွင် သင်ကြားရသည်ကလည်း ဂန္ထဝင်နှင့် ခေတ်ပေါ်ရောနေသည်။ အင်္ဂလိပ်စာအုပ်များ ဖတ်ရန် အခက်အခဲ မရှိ။ ကျွန်တော်တို့ မြို့ထဲသွားလျှင် စကော့မားကက်သို့ ဝင်မြဲဖြစ်သည်။ တိုလီမိုလီ ပစ္စည်းများဝယ်ရင်း အနောက်ဘက်တန်းရှိ စာအုပ်ဆိုင်များသို့ ဝင်ကြည့်ကြသည်။ ထိုအခါ ကျွန်တော်သည် မိမိအကြိုက်နှင့် မိမိစာအုပ်များကို ရွေးချယ်စပြုလာသည်။

စာအုပ်ဆိုင်များမှာ ကုလားဆိုင်များ ဖြစ်ကြသည်။ ကျွန်တော်တို့နှင့် အသုံးတည့်သည်ကတော့ ဈေးချိုချိုနှင့်ရောင်းသော ပင်ဂွင်းရေခဲငှက် တံဆိပ်စာအုပ်များ ဖြစ်ကြသည်။ စာအုပ်များမှာ အရောင်ခွဲ၍ ပညာရပ်ကို သင်္ကေတ

ပြုထားသည်။ လိမ္မော်ရောင်ဆိုလျှင် ဝတ္ထု၊ အပြာရင့်ဆိုလျှင် အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ အပြာနုဆိုလျှင် သိပ္ပံသမိုင်း၊ အနီဆိုလျှင် ပြဇာတ်။ ကျွန်တော်တို့အဖို့ စာအုပ်စင်များကို ကြည့်လိုက်လျှင် အရောင်နှင့် လွယ်ကူစွာ ခွဲခြားစွာ ဝယ်နိုင်တော့သည်။ အခြားအခွဲအချောထုတ် စာအုပ်များလည်း ရှိသည်။ သူတို့က ဈေးကြီးကြသည်။

ပင်ဂွင်းရေခဲငှက် စာအုပ်ကတော့ လွယ်လွယ်နှင့် ဝယ်ဖြစ်ကြသည်။ စကော့မားကက် အနောက်ဘက်တန်းတွင် နဂါးနီစာအုပ် အသင်းဆိုင်ရှိသည်။ နဂါးနီစာအုပ်ဆိုင်တွင်ကား ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ၊ မာ့စ်ဝါဒ၊ စာအုပ်များရောင်းသည်ကို တွေ့ရသည်။

ဒို့ဗမာအစည်းအရုံးမှ သခင်များကိုလည်း တွေ့နိုင်သည်။ ကျောင်းသားသမဂ္ဂမိတ်ဆွေများကလည်း မြို့ထဲရောက်လျှင် အမြဲနဂါးနီစာအုပ်ဆိုင် ဝင်တတ်မြဲ ဖြစ်သည်။ နဂါးနီစာအုပ်ဆိုင်တွင် အင်္ဂလန် လက်ဝဲစာအုပ်ကလပ်မှ ထုတ်ဝေသော စာအုပ်များ ရှိသည်။

လက်ဝဲစာအုပ်အသင်းဝင်ဆိုလျှင် ဈေးသက်သာသည်။ အပြင်တွင် ဈေးကြီးပေး၍ ဝယ်ရသော စာအုပ်များ၊ ယင်းလက်ဝဲစာအုပ်အသင်းမှ ဈေးချိုချိုနှင့် ရောင်းချပေးသည်။ ကိုဘဆွေက လက်ဝဲစာအုပ်အသင်းဝင် တစ်ယောက် ဖြစ်သည်။ သူ့စာအုပ်များကို ကျွန်တော်က ယူဖတ်သည်။ ကျွန်တော် လက်ဝဲစာအုပ်အသင်း မဝင်ဖြစ်။ ကိုဘဆွေမှာ ကျွန်တော်နှင့် ကျောင်းဆောင်တစ်ခုတည်း ကျောချင်းကပ်ဖြစ်၍ သူ့စာအုပ် ယူဖတ်ရသည်မှာ ဘာမှအခက်အခဲမရှိ။ ကျွန်တော် ယူဖတ်လျှင် ပထမတော့ ဆဲဆဲဆိုဆို။ နောက် ဘာမှမဖြစ်။ ဆဲဆဲဆိုဆိုနှင့်ပင် ကျွန်တော်သည် သူ၏ လက်ဝဲစာအုပ်အသင်းမှ စာအုပ်များကို တော်တော်များများ ဖတ်ဖြစ်သွားသည်။

မြို့ထဲရောက်လျှင် စာအုပ်ဆိုင်ဝင်သည့် အကျင့်ကလေး ရလာသည်။ စာအုပ် မဝယ်ဖြစ်သော်လည်း စာအုပ်များကို ရွေး၍ ကြည့်ဖြစ်သည်။ မည်သည့်စာအုပ်များ ထွက်နေသည်ကို အမြဲတမ်း သိချင်နေသည်။ နဂါးနီစာအုပ်အသင်းသည် ယင်းလက်ဝဲစာအုပ် အသင်းပုံစံကိုယူ၍ အသင်းသားများ တစ်ပြည်လုံး လိုက်လံကောက်ခံ စုဆောင်းခဲ့သည်ကို မှတ်မိနေသည်။ အသင်းဝင်များမှာ လစဉ် စာအုပ်ကြေး ပေးရသည်။ စာအုပ်အခွဲအချောမှာ ဈေးနည်းနည်း ပိုပေးရသည်။

စာအုပ်သည် ဘိန်းကဲ့သို့ စာဖတ်သူကို စွဲစေသည်ဟု ထင်မိသည်။ စာအုပ်ဆိုင်မသွားဘဲ မနေနိုင်။ မဝယ်သော်လည်း စာအုပ်များကို ဟိုလှန်သည်လှန်ကြည့်ရမှ စိတ်ကျေနပ်မှု ရသည်။ စာအုပ်ကလည်း ညဘက်တွင် မအိပ်ခင် ဖတ်လိုက်ရမှ။ စာအုပ်ဖတ်ပြီးမှ အိပ်၍ရသည့် အကျင့်လောသည်။ ပြင်ပစာအုပ်များ အဖတ်များလာသောအခါ ကျောင်းစာများကို စိတ်ဝင်စားမှု နည်းလာသည်။

ပြင်ပစာအုပ်များကို ပို၍ စိတ်ဝင်စားလာသည်။ ပြင်ပစာအုပ်များမှာလည်း မိမိအကြိုက်နှင့် ရွေးချယ်ထားသော စာအုပ်များဖြစ်၍ ပို၍ စိတ်ဝင်စားခြင်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ကျောင်းသုံးစာအုပ် ဆိုသည်ကတော့ ကျောင်းက ပြဋ္ဌာန်းပေးသော စာအုပ်ဖြစ်၍ စာကို သိပ်စိတ်မဝင်စားချင်။

စာအုပ်ရွေးချယ်ရင်းက စာရေးဆရာကိုပါ ရွေးချယ်သော အကျင့်ဖြစ်လာရသည်။ စာရေးဆရာကိုလည်း စွဲလာသည်။ မိမိကြိုက်သော စာရေးဆရာဟူ၍ မှတ်သားလာမိသည်။ စာအုပ်စွဲ၊ စာရေးဆရာစွဲဟု ဆိုရမည်ထင်သည်။

ဃ

စစ်အတွင်း ဂျပန်ခေတ်က ကျွန်တော်သည် ကျောင်းသားသမဂ္ဂ မိတ်ဆွေများ၊ ဒို့ဗမာအစည်းအရုံးမှ မိတ်ဆွေများ နေထိုင်ရာ ရွှေတောင်ကြားရပ်ကွက်တွင် ရှိနေခဲ့သည်။ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေး တပ်မတော် ခေါင်းဆောင် တော်တော်များများ ရွှေတောင်ကြားတွင် ရှိနေကြသည်။

ကျွန်တော့်ကို သခင်ချစ်က အိမ်တစ်လုံး ပေးသည်။

ကျွန်တော် မနေ။ သို့သော် အိမ်ကို သွားကြည့်သည်။ တောင်ကုန်းလေးပေါ်တွင် တစ်ထပ်တိုက်ကလေး အသစ်စက်စက်။ အိမ်ထောင်ပရိဘောဂများလည်း အပြည့်အစုံ။ သို့သော် ကျွန်တော် သွားမနေ။ မနေသော်လည်း ကျွန်တော်သည် အိမ်အတွင်းရှိ စာအုပ်များကိုတော့ သယ်ယူခဲ့သည်။ ကျွန်တော် ကြိုက်သော စာအုပ်များကိုလည်း ရွေး၍ ယူခဲ့သည်။

စစ်ပြီးသောအခါ ကျွန်တော် ရန်ကုန်သို့ ရောက်လာရသည်။ ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေများမှာ အချို့ အစိုးရဌာနများတွင် ဝင်ရောက် လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသည်။ အချို့ကလည်း နိုင်ငံရေးဆောင်ရွက်၍ အဖွဲ့အစည်းများတွင် လှုပ်ရှားနေကြသည်။

အမျိုးအမျိုး။ ကျွန်တော်ကတော့ သူတို့ကဲ့သို့ မဟုတ်။ အလုပ် မရှိ။ ကျွန်တော့်အလုပ်က စာဖတ်၊ စန္ဒရားတီး၊ ဒါပဲ ရှိသည်။ မဂ္ဂဇင်းထုတ် သောအခါ မဂ္ဂဇင်းအလုပ်သာလျှင် ရှိသည်။ မဂ္ဂဇင်းအလုပ်ကလည်း စာအုပ် နှင့် ဆက်စပ်နေသော အလုပ် ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော် စာအုပ်နှင့်ကတော့ မကွဲမကွာ ရှိနေသည်။ စာအုပ်ဆိုင် များသို့ သွား၍ စာအုပ်ဝယ်သည်။ ကျွန်တော်က သိမ်းဆည်းတတ်သည်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော့်အခန်းမှာ စာအုပ်များဖြင့် ပြည့်လှုံလာသည်။ လွန်ခဲ့ သောရှစ်နှစ်ခန့်က ကုက္ကိုင်းရိပ်သာရှိ ကျွန်တော့်အိမ်ခန်းတွင် စာအုပ်များ ဖြင့်သာ ရံလျက်ရှိနေခဲ့သည်။ နောက်ဘက် ဂိုဒေါင်တွင် အပြည့်ရှိနေခဲ့သည်။ စစ်ပြီးခေတ်တွင် ကျွန်တော်သည် စာအုပ်အသစ်သာ မဟုတ်၊ အဟောင်းများ ကိုလည်း ရှာဖွေဝယ်ယူသော အကျင့်ရှိလာသည်။

တစ်ခါတစ်ရံ စာအုပ်မမြင်ဖူး၊ နာမည်သာ သိသော စာအုပ်များကို အဟောင်းဆိုင်တွင် တွေ့ရှိတတ်သည်။ ကျွန်တော်သည် စာအုပ်များကို ဖတ်ပြီး သော်လည်း မစွန့်ပစ်တတ်။ ထို့ကြောင့် စာအုပ်တွေ များနေခြင်း ဖြစ်မည်။ မဂ္ဂဇင်းများလည်း လစဉ် ဝယ်ဖြစ်သည်။

ဆိုဗီယက်စာပေမဂ္ဂဇင်းဆိုလျှင် အစက ထွက်စကတည်းက စာအုပ် များပင် ရှိနေခဲ့သည်။ ပထမထွက်သော မဂ္ဂဇင်းမှာ ဆိုဗီယက်စာပေ မဟုတ်။ နိုင်ငံတကာစာပေ အမည်ဖြင့် စာအုပ်ဖြစ်သည်။ နောက်မှ နာမည်ပြောင်း၍ ထုတ်ဝေသည်။

စာအုပ်များ များပြားလာသောအခါ သိမ်းဆည်းရသော တာဝန်က ကြီးလာသည်။ စာအုပ်ကို ခြွဲက ကြိုက်သည်။ ကျွန်တော်သည် ညအိပ်လျှင် နားစွင့်ရသည်။ နီးနေသော ညများတွင် ခြွဲကိုက်သံကို ကြားရသည်။ ခြွဲက စွတ်စိုထိုင်းမှိုင်းသော၊ မှောင်သော နေရာများကို ကြိုက်သည်။ စာအုပ်များကို မကြာခဏ အရွှေ့အပြောင်း လုပ်ရသည်။

ခြွဲနိမ်နင်းသော မြေပိုးကောင်သတ်ဆေးကို သုံးရသည်။ ကရိကထ နိုင်သည်။ စာအုပ်များမှာ အားလုံးစင်ပေါ်တွင် မဆံ့၍ ကြမ်းပေါ်တွင် ချထား ရသည်မှ မနည်း။

ဂိုဒေါင်ထဲတွင် စာအုပ်စင်များလုပ်ကာ ထားရသည်။ မကြာခဏ သွားကြည့်ရသည်။ ကရိကထ နိုင်သည်။ မတတ်နိုင်။ တချို့က မဖတ်တတ်

စာအုပ်တွေ ရောင်းပစ်ပါလားဟု ပြောသည်။ သူတို့ပြောသည်မှာ မှန်သည်။

ကျွန်တော်က စာအုပ်များရောင်းရန် ဝန်လေးသည်။ ကျွန်တော် မဲဇာ သို့ ရောက်သောအခါ စာအုပ်များနှင့် မိုင်(၃၀)ကျော်ခြား၍ ကျန်နေခဲ့သည်။ ယခုအခါတွင်ကား စာအုပ်များမှာ ခြဏ် ကိုက်ဝါးခြင်းကြောင့် မရှိတော့။ မဲဇာသို့ စာအုပ် နည်းနည်းပါးပါးသာ ရောက်ရှိနေတော့သည်။

မဲဇာတွင် ယာယီမျှသာနေမည်ဟု စောစောက စိတ်ကူးထားခဲ့၍ ကျွန်တော်သည် စာအုပ်များကို မသယ်ခဲ့။ နောက် နေပြစ်သွားသော်လည်း နေရာက ကျဉ်းသည်ဟု မသယ်ဖြစ်ခဲ့။ ကျွန်တော် နှမြောသည်က အဘိဓာန် စာအုပ်များပင်။ ကျွန်တော့်တွင် အဘိဓာန်စာအုပ်များ အတော်လေး ရှိသည်။ သိပ္ပံအဘိဓာန်၊ ဆေးအဘိဓာန်၊ စာပေအဘိဓာန်၊ ပန်းချီအနုပညာအဘိဓာန်၊ ဂီတအဘိဓာန်၊ စိတ္တဗေဒအဘိဓာန်၊ ပြင်သစ်အဘိဓာန်၊ နိုင်ငံရေးအဘိဓာန်၊ ဒဿနအဘိဓာန် စသည်များပင်။

စာမဖတ်နိုင်သော်လည်း အခြားသူများကို ဖတ်ခိုင်းရသည်။ သို့သော် မလွယ်။

စာအုပ်နေရာတွင် ရေဒီယိုရောက်လာရသည်။ အစက ရေဒီယိုသည် သည်လောက်မြင့်သော အသံရရှိမည်ဟု မသိ။ တစ်နေ့လုံးလိုလို အိမ်တွင်နေ ရ၍ အချိန်ရှိသလောက် အားနေသည့်အခါတိုင်း ရေဒီယိုကို နားထောင်ရသည်။ ရေဒီယိုတွင် သတင်းသာ မဟုတ်၊ ဝတ္ထု ပြဇာတ် စာပေအနုပညာ နိုင်ငံရေး ဝေဖန်ချက်များ အားလုံးကို နားထောင်နိုင်သည်။ အစက ကျွန်တော် သည် လောက် နားထောင်ခဲ့သည် မဟုတ်။

ကဗျာရွတ်သံကိုလည်း နားထောင်ရသည်။ စာပေအနုပညာ နိုင်ငံ ရေးခေါင်းဆောင်များနှင့် တွေ့ဆုံခန်းကို မကြာခဏ ကြားရသည်။ သတင်း ဆိုလျှင် သတင်းစာထက် အမြန်သိရသည်။ ပင်လယ်ကွေ့စစ်ပွဲ ဖြစ်စဉ်ကဆို လျှင် ခုံးပုံ၊ အမြောက်သံ၊ ခုံးကျည်သံ၊ အသံဗလံများကို ကြားခဲ့ရသည်။

ကျွန်တော်က ကဗျာဆရာ စတီဖင်ဆင်းဒါး၏ ကဗျာရွတ်သံကိုပင် ကြားခဲ့ရသည်။ ကျွန်တော် စာပေဖတ်ခါစတွင် ထိတွေ့ခဲ့ရသော ကဗျာဆရာ ဖြစ်သည်။ ရွတ်တာကတော့ ကြာပြီဖြစ်သည်။ အခု သူ့အသံကို ထပ်လွှင့်၍ ကြားခဲ့ရသည်။ ကျွန်တော် စစ်မဖြစ်မီက နှစ်သက်ခဲ့သော အော်ဒီဇီ၊ အီလီ ချော့၊ ဒေါလ်တာသည်လာမဲရား စသည်တို့၏ ကဗျာရွတ်သံကြားရင်း အိပ် ချော်သွားခဲ့ပေသည်။

တစ်ရေးနီးလျှင် ကျွန်တော့်အိပ်ရာဘေး ခေါင်းအုံးအနီး၌ ခလုတ်
နှိပ်ရသည်။ ယခင်ကဲ့သို့ မီးခလုတ် ဖွင့်စရာမလို။ တခြားသူများ နိုးမှာစိုး၍
တိုးတိုးဖွင့်ရသည်။ စံပယ်မွှေးမြသော ညများတွင် ကဗျာရွတ်သံကို ကြားနေ
ရသည်။

ရွှေဝတ်မှုန်မဂ္ဂဇင်း၊ အောက်တိုဘာလ၊ ၁၉၉၂

ပျံ့ပွင့်ဝ

အိကေဂျိ

သို့

စည်းရုံးရေးပုံသဏ္ဍာန်နှင့် ရူပထုဆန္ဒ

ကျွန်တော်သည် ကျောင်းသားဘဝ ၁၉၃၆ ခုနှစ်ကာလလောက်ကစ၍ လူထု လှုပ်ရှားမှုနှင့် စတင် ထိတွေ့ခံစားခဲ့ရသည်။ ၁၉၃၆ ကျောင်းသားသပိတ်က စသည်။ ထိုအခါ ကျွန်တော်သည် ဆယ်တန်းကျောင်းသား။ ပထမဦးဆုံးသော နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသား ညီလာခံကို တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ကျွန်တော် တို့၏မြို့ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် တက်ရောက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော် ထိုအခါက ကျွန်တော်သည် ဘဝအတွေ့အကြုံ၊ ကျောင်းစာအတွေ့အကြုံ၊ နုနယ်လှသေးသည်။ ကျောင်းသား ညီလာခံ မတိုင်မီပင် သပိတ်လှန်ရေး၊ မလှန်ရေး ကိစ္စများ ဆွေးနွေးကြသည်။ မော်လမြိုင်ဇရပ်တွင် ကျင်းပသော အစည်းအဝေးသို့ ကျွန်တော် တက်ရောက်ခဲ့သည်။ သို့သော် သူများပြောသည့် ကိုသာ နားထောင်ခဲ့ရသည်။ ကျွန်တော် ဝင်ရောက်၍ ပြောဆိုရန် ကောင်းစွာ ပြင်ဆင်မှုမရှိဟု ဆိုနိုင်သည်။ ပထမဆုံး ဖွဲ့စည်းလိုက်သော နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် မစွတာရာရှစ်၊ ထိုအခါက တက္ကသိုလ် သမဂ္ဂ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌကို ရွေးချယ်လိုက်သောအခါ စိတ်ထဲမှာ သိပ်နားမလည်၊ သိပ်မကျေနပ်ချင်။ မကျေနပ်သည်မှာကတော့ ထူးထူးထွေထွေ အကြောင်း မဟုတ်။ မစွတာရာရှစ်၏ အရည်အချင်းကို ကျွန်တော် သံသယဖြစ်၍ မဟုတ်။ မြန်မာ မဟုတ်သော အိန္ဒိယသား တစ်ယောက်ကို ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွေးချယ် ရပါမည်လောဟူသော အတွေးလောက်သာ နူးနူးညံ့ညံ့ ရှိခဲ့သည်။ ယင်းသည် လူထုလှုပ်ရှားမှု အတွေ့အကြုံ၊ ဒီမိုကရေစီ အတွေ့အကြုံဟူ၍လည်း ဆိုနိုင် သည်။ ဒီမိုကရေစီဆိုသည်မှာ အခြားမဟုတ်။ လူအများနှင့် ဆက်သွယ် ဆောင်ရွက်သည့် အတွေ့အကြုံကို ဆိုလိုသည်။ ဒီမိုကရေစီ အတွေ့အကြုံ နည်းနည်းပါးပါး ရှိသည်။ ကျွန်တော် ရှစ်တန်း၊ ကိုးတန်းလောက်က ထင် သည်။ ကျွန်တော်တို့ကျောင်းတွင် ကျောင်းပါလီမန်ဟူသော အစည်းအဝေး တစ်ခု ကျင်းပသည်။ ထိုအခါက အမျိုးသားကျောင်းဆရာကြီးများမှာ ကျောင်း

The Key

သားများကို ဒီမိုကရေစီ အတွေ့အကြုံ ရစေချင်၍ လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်ကို နောင်အခါမှ ကျေးဇူးတင်မိသည်။

ကျွန်တော်တို့ကိုလည်း အရွေးခံခိုင်းကြသည်။ ကျွန်တော် ငါးတန်းမှ သွား၍ အရွေးခံသည်။ ကျွန်တော်နှင့် ပြိုင်ဘက် အရွေးခံသူ ရှိသည်။ သို့သော် ကျွန်တော် ရှုံးသည်။ ကျွန်တော် မရ။ ကျွန်တော်က ကျောင်းတွင် အပေါင်းအသင်းဆုံသူ မဟုတ်။ စကားလည်း များများပြောတတ်သူ မဟုတ်။ ဆဝေဆာဆာ ပြောတတ်သူ မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် စည်းရုံးရေး၌ ညံ့ဖျင်းသည်ဟု ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် သုံးသပ်မိသည်။ ကျွန်တော့်ကျောင်းပါလီမန်မှာ ဒီတစ်နှစ် ပင်ဖြစ်သည်။ နောင်တစ်နှစ်တွင် မဖြစ်တော့။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်လည်း နောက်ထပ် အတွေ့အကြုံ မရှိတော့။ ထို့နောက် ၁၉၃၈ တွင် တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရသည်။ တက္ကသိုလ် အမှုဆောင်များကို အသင်းဝင်များထဲမှ ရွေးချယ်တင်မြှောက်ရသည်။

၁၉၃၉-၄၀ နှစ်အတွက် သမဂ္ဂအမှုဆောင်အဖွဲ့တွင် ကျွန်တော် ပါဝင်ခွင့်ရသည်။ ဥက္ကဋ္ဌကိုလှရွှေ၊ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌကိုကျော်မြင့်၊ ဘီအေအောင်ပြီး ဥပဒေတန်းတက်နေသူ၊ ငွေထိန်းတီပီဝမ်း၊ ဥပဒေတန်း တက်နေသူတို့ကို ရွေးကောက်ပွဲ ပြီးသောအခါ အမှုဆောင်ခြောက်ယောက်ကို ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပသည်။ သို့သော် ယှဉ်ပြိုင်သူ ခြောက်ယောက်သာရှိသဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲမလုပ်ရဘဲ အမှုဆောင် ဖြစ်သွားကြသည်။

အကယ်၍ ကျွန်တော် အရွေးမခံရလျှင်လည်း သူတို့က အိုးဝေ မဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာအဖြစ် အမှုဆောင်အဖွဲ့မှာ ခန့်ထားမည်ဟု ကျွန်တော် သိနေသည်။ စာကြည့်တိုက်မှူးနှင့် အိုးဝေမဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာကို ရွေးကောက်ပွဲဖြင့် မဟုတ်ဘဲ၊ ရွေးကောက်ခြင်း ခံရသော အမှုဆောင်အဖွဲ့မှ ရွေးချယ် နေ့ထားခွင့်ရှိသည်ဟု ဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းထားပြီး ဖြစ်သည်။ အိုးဝေမဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာကို ဂျဒ်ဆင်ကောလိပ်မှ ဘောဂဗေဒ ဂုဏ်ထူးတန်းကျောင်းသား ကိုမြစောကို ခန့်ထားသည်။ သို့သော် ကျွန်တော့်ကိုလည်း အိုးဝေမဂ္ဂဇင်းလုပ်စေချင်ကြ၍ သူနှင့်တွဲဖက်၍ အိုးဝေမဂ္ဂဇင်း မြန်မာစာပိုင်းစာတည်းအဖြစ် ရွေးချယ်လိုက်ကြသည်။

၁၉၄၀-၄၁ နှစ်တွင်လည်း ကျွန်တော် ပါဝင်ရပြန်သည်။ ထိုအခါ ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်သူများ၍ ရွေးကောက်ပွဲလုပ်သည်။ ကျွန်တော် မှတ်မိသလောက်

ကျွန်တော်က မဲအများဆုံး ရလိုက်သည်။ သို့နှင့် အရွေးခံရပြန်သည်။ ထိုစဉ်က ကျွန်တော့်ကို အတွင်းရေးမှူးလုပ်ရန် ပြောကြသည်။ ကျွန်တော် မလုပ်။ ကျွန်တော်က အစည်းအဝေးများ၊ အခမ်းအနားများတွင် ရှေ့ဆုံးက နေရာမှာ သိပ်ရှက်နေသည်။ ၁၉၃၉-၄၀ နှစ်က တစ်ညအဖြစ်အပျက်ကို သွားသတိ ရမိသည်။ ထိုည သမဂ္ဂအစည်းအဝေး ဟောပြောပွဲတစ်ခု ကျင်းပသည်။ ယင်းအစည်းအဝေးတွင် အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရမည့်သူမှာ ထိုအခါက သမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူး ကိုတာကလေး ဖြစ်သည်။ သို့သော် ကိုတာကလေး ဖျားနေ၍ ကျွန်တော်ကို လုပ်ခိုင်းသည်။ ကျွန်တော် ငြင်း၍မရတော့။ အစည်းအဝေး လုပ်မည့်ဆဲဆဲတွင်မှ ကပ်၍ လုပ်ခိုင်းခြင်း ဖြစ်သည်။ ငြင်းလိုက်လျှင် တာဝန်မယူရာကျမည်စိုး၍ မရွံ့မရဲနှင့် ကျွန်တော်က လုပ်မည်ဟု ပြောလိုက်ရခြင်း ဖြစ်သည်။

အစည်းအဝေးက ကပ်နေပြီ။ ခန်းမတွင် လူတွေစုံနေပြီ။ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည် ဆိုသည်မှာလည်း သိပ်တာဝန်လေး၍တော့ မဟုတ်။ ဥက္ကဋ္ဌစင်မြင့်ရှေ့ရှိ စားပွဲတွင် ထိုင်နေရန် ဖြစ်သည်။ အထူးပြောရန်လည်း မလို။ သို့သော် အစည်းအဝေး စမည်ရှိသောအခါ အတွင်းရေးမှူး ဖြစ်သူက ခန်းမထဲသို့ အရင်ဝင်သွားပြီးလျှင် စားပွဲပေါ်ရှိ ခေါင်းလောင်းဘဲလ်ကို နှိပ်လိုက်ပြီးလျှင် ဥက္ကဋ္ဌကြီး (President) ကြွလာပြီဟု ကြေညာရန်သာ ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်က တစ်ခါမျှ အခမ်းအနားမှူး မလုပ်ဖူး။ သို့သော် မတတ်နိုင်။ ခန်းမထဲတွင် အစည်းအဝေး စတော့မည်။ ကျွန်တော်က ရင်တထိတ်ထိတ်။ ကျွန်တော် ဝင်သွားကာ အတွင်းရေးမှူး နေရာတွင် ဝင်ရပ်လိုက်သည်။ ဥက္ကဋ္ဌကတော့ ပြင်ပနေရာတွင် ရပ်နေရသည်။ ထိုအခါ ဥက္ကဋ္ဌကိုလှရွှေသည် ခေါင်းပေါင်းပန်းရောင်နှင့်။

ကျွန်တော်က ဘဲလ်တီးရန်ကိုမေ့ပြီး 'သည်ပရဲဆီးဒင့်' 'ဥက္ကဋ္ဌကြီး' ဟု ကြေညာလိုက်သည်။ သို့သော် ဘဲလ်သံမကြား၍ တချို့က မထ။ ကျောင်းသားဥက္ကဋ္ဌဝင်လာလျှင် ကျောင်းသားများက ထကြရသည်။ ကျွန်တော်က သတိရပြီး ဘဲလ်ကို နှိပ်လိုက်မိသည်။ ကိုလှရွှေကလည်း ဝင်မည်လုပ်ပြီးမှ ခဏရပ်ပြီးမှ ဘဲလ်သံကြားမှ ဝင်ရတော့သည်။ ကျွန်တော်က ရင်တထိတ်ထိတ်။ ကျွန်တော့်စားပွဲဝိုင်းကြီးရှေ့တွင် သတင်းထောက်များ ရှိသည်။ ကပ်လျက်တွင် ကျောင်းသူများ၏နေရာ ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်က ရှက်တက်တက်ဖြစ်နေသည်ဟု သုံးသပ်မိသည်။ သည်ထဲက ကျွန်တော် အခမ်း

အနားမှူး မလုပ်ချင်တော့။ ကျွန်တော်မိတ်ဆွေ သမဂ္ဂအမှုဆောင်များကတော့ ကျွန်တော်အဖြစ်ကို ကြည့်ပြီး ပြုံးကြသည်။ ရယ်မောကြသည်။ မတတ်နိုင်။ ထို့ကြောင့်ပင် နောက်နှစ်တွင် ကျွန်တော့်ကို အတွင်းရေးမှူး လုပ်ခိုင်းသော အခါ ကျွန်တော် ငြင်းလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုအခါက ကျွန်တော် အသက် (၂၀)အရွယ်။

ကျွန်တော်သည် ပရိသတ်နှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည်ဖြစ်၍ မျက်နှာထား ခက်လှသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ကျွန်တော်ထံ ပါလာသော စာရွက်တွင် ဟိုခြစ် သည်ခြစ်နှင့် အရပ်ရေးနေသည်ကို မှတ်မိနေသေးသည်။

၁၉၄၀-၄၁ နှစ်တွင် ဥက္ကဋ္ဌက ကိုလှမောင်(သံအမတ်)၊ ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌမှာ ကိုသန်းမောင် မန္တလေး၊ ငွေထိန်းမှာ ကိုထွန်းဝင်း (ဖ၊ဆ၊ပ၊လ အစိုးရပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး)၊ အတွင်းရေးမှူးမှာ ကိုထွန်းရှိန် (ဗိုလ်ရန်နိုင်)တို့ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုနှစ်က အိုးဝေမဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာမှာ ကိုမြစိန် ဖြစ်သည်။ စစ်ကြိုခေတ်ကတော့ ၁၃၀၀ ပြည့်၊ အရေးတော်ပုံ သပိတ်ကာလအတွေ့အကြုံ ထို့နောက် သမဂ္ဂအမှုဆောင်အဖွဲ့ အတွေ့အကြုံလောက်သာ ရှိသည်။

ထူးထူးခြားခြား ငြင်းကြခုကြ ဖြတ်သန်းရသော အတွေ့အကြုံကား သိပ်မရှိလှ။ အဖွဲ့အစည်း အတွေ့အကြုံဆိုသည်က မိမိ၏ တင်ပြချက်များကို ဦးဆောင်ကာ အဖွဲ့ဝင်များက သဘောပေါက်နားလည်ပြီး လက်ခံရန် ဆောင် ရွက်ရသောကိစ္စများ ပါဝင်သည်။ အဖွဲ့အစည်းတွင် အမှုဆောင်အားလုံး တက် ဘက်ကြွကြွရှိသည် မဟုတ်။ လူနည်းစုလောက်ကသာ တက်တက်ကြွကြွရှိ၍ ကျန်လူများက သဘောတူချက်ပေးလျှင် အဆိုတစ်ရပ် ဖြစ်မြောက်သွားတတ် သည်။ ယင်းသို့ တက်တက်ကြွကြွ ဆောင်ရွက်သူများမှ ခေါင်းဆောင်မှုရသွား တတ်ကြသည်။

သမဂ္ဂအတွေ့အကြုံမှနေ၍ ပြင်ပရှိ တို့ဗမာအစည်းအရုံး စသော အဖွဲ့အစည်းကြီးများ၊ ခေါင်းဆောင်များနှင့် ထိတွေ့ရသည်။ ခင်မင်ရင်းနှီး ရသည်။ ယင်းသည်လည်း အဖိုးတန်သော နိုင်ငံရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် အတွေ့အကြုံများ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။

တစ်နည်းဆိုရသော် ယင်းအတွေ့အကြုံများသည် ဒီမိုကရေစီ၏ အတွေ့အကြုံအစ ဖြစ်သည်။

တော်ဝင်ဂျာနယ်၊ နိုဝင်ဘာလ၊ ၁၉၉၄

သမိုင်း

ပေါ်တောင်

လမ်း

ကျောက်

ခြင်း

ရှုမဝသို့ ပန်းနုနင်းဆီတစ်ပွင့်

တလောက မနုယဉ် မွေးနေ့ပွဲတွင် တစ်ခါ၊ ရှုမဝအယ်ဒီတာ မောင်ဆွေတင့်နှင့် တွေ့သည်။ သူက ကျွန်တော့်ကို “ဦးလေး ကျွန်တော့်ကို လစဉ် ပေးဦးလေ။ ကျွန်တော့်ကို စိတ်မကောက်ပါဘူးနော်” ဟု ပြုံး၍ ပြောလိုက်သည်။ တလောလေးကလည်း ကျွန်တော် မောင်ဆွေတင့်နှင့် တွေ့ခဲ့သည်။ သူက “ဦးလေးက ကျွန်တော်တို့လည်း မပေးဘူး” ဟု ဆိုခဲ့သည်ကို သွားသတိရမိသည်။ ကျွန်တော့်စိတ်ထဲတွင် ငယ်သူတစ်ယောက်က နွဲ့ဆိုးဆိုးလိုက်သည့်အသံဟု ကျွန်တော် ခံစားမိလိုက်သည်။ အမှန်အားဖြင့် မောင်ဆွေတင့်ကို သူငယ်စဉ်ကတည်းက ကျွန်တော် သိခဲ့သည်။ သူနှင့် စသိသည်မဟုတ်။ သူ့ဖခင် ရှုမဝဦးကျော်နှင့် ခင်မင်စဉ်က သူ့ကို ဖြတ်သွားဖြတ်လာတွေ့ခဲ့သည်။ ထိုအခါက မောင်ဆွေတင့်မှာ အတော်ပင် ငယ်သေးသည်။ ဦးကျော်ကို ကျွန်တော်က ကိုကျော်ဟုပင် ခေါ်သည်။ ကျွန်တော့်ထက် (၁၀) နှစ်ကျော်ကျော်ခန့် ကြီးသည်။

ဦးကျော်နှင့် သိသည်မှာပင် ကြာပြီ။ ကိုကျော်ကို စတင်မြင်ဖူးသည်က လွန်ခဲ့သော အနှစ်(၅၀)ကျော်က ဖြစ်မည်။ ကျွန်တော်က စကော့ဈေးသစ် ဗိုလ်ချုပ်ဈေး) နောက်ဘက်ရှိ မြပိုးထည်တိုက်သို့ ဘန်ကောက်လုံချည်သွားဝယ်တတ်သည်။ ထိုအခါ ဘန်ကောက်လုံချည် ရောင်းသောကောင်တာတွင် ကိုကျော်ကို တွေ့ရတတ်သည်။

အိုးဝေမဂ္ဂဇင်းအတွက်လည်း ကြော်ငြာများ သွားကောက်ဖူးသည်။ ဦးကျော်နှင့်ပင် ဆုံဖြစ်သည်။ သို့သော် သူ့နာမည်ကို ကျွန်တော် မသိ။ စစ်ဦးသောအခါ ရှုမဝမဂ္ဂဇင်း ထုတ်ဝေသောအခါမှ ကျွန်တော် မြင်ဖူးနေသောသူ့ကို တွေ့ရခြင်း ဖြစ်သည်။

ထို့နောက် လွန်ခဲ့သော အနှစ်(၄၀)ကျော်ခန့်က ရှုမဝမဂ္ဂဇင်း ထုတ်ဝေသောအခါ ထုတ်ဝေသူ မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာအဖြစ် တွေ့ရကာ ခင်မင်ရင်းနှီး

The Key

ခဲ့ရသည်။ ထိုအခါက မောင်ဆွေတင့်မှာ ကလေးအရွယ်။ ကျွန်တော်နှင့် ဗန်းမော်တင်အောင်တို့ ရှုမဝရောက်လျှင် ဗန်းမော်တင်အောင်ကတော့ ဖော် ဖော်ရွေရွေ ကျွမ်းကျွမ်းဝင်ဝင် ရှိနေတတ်သဖြင့် မောင်ဆွေတင့်နှင့် စကား ပြောတတ်သည်။

ဗန်းမော်တင်အောင်မှာ ကျွန်တော်တူမလေးများနှင့် တွေ့လျှင်ပင် မမဟု ခေါ်တတ်သည်။ သူက ကျွန်တော်ကဲ့သို့ မဟုတ်။ ဖော်ရွေသည်။ အကျွမ်းတဝင် ပြောတတ် ဆိုတတ်သည်။ ထို့နောက် မောင်ဆွေတင့်အရွယ် ရောက်လာ၍ စာပေများ ရေးသားသည်ကို သိသောအခါ ဝမ်းသာရသည်။ ငယ်သူစာပေသမားများကို ကျွန်တော် ခင်မင်သည်။ သို့သော် ကိုတင်အောင် လိုတော့ ကျွန်တော်က ရင်းရင်းနှီးနှီး ခင်မင်စွာ မပြောတတ်။ ထို့နောက် ရှုမဝဦးကျော် ကွယ်လွန်သောအခါ မောင်ဆွေတင့်ကို စာတည်းချုပ် (ရှုမဝ) အဖြစ် ထိတွေ့လာရသည်။ ထိုအခါ ကျွန်တော်သိသော ငယ်ရွယ်သူ မောင် ဆွေတင့် မဟုတ်တော့။ စာတည်းချုပ် ဦးဆွေတင့် ဖြစ်နေပေပြီ။

က

တစ်နေ့က ကျွန်တော်ကို သူ့ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းသို့ ဆောင်းပါးများမပေး၍ “ဦးလေး က စိတ်မကောက်ပါဘူးနော်” ဟု ပြောလိုက်သည်ကို ကျွန်တော်က ပြုံးမိ သည်။ ရှုမဝဦးကျော်၏ အိမ်သားတစ်ယောက်အဖြစ်၊ ရှုမဝဦးကျော်၏သား အဖြစ် မြင်သည်ကတစ်မျိုး။ ရှုမဝအယ်ဒီတာအဖြစ် မြင်သည်က တစ်မျိုး။ ရှုမဝအယ်ဒီတာအဖြစ်သာ ခင်မင်ချင်သည်။ မောင်ဆွေတင့်ကတော့ ဆွေမျိုး ရင်းချာလို ခင်မင်ကာ နွဲ့ဆိုးဆိုးခြင်း ဖြစ်မည်။ ကျွန်တော်ကတော့ သူ့ကို စာရေးဆရာ အယ်ဒီတာဟု သဘောထားသည်။

တကယ်တော့ ကျွန်တော်သည် စိတ်ကောက်တတ်သည် မဟုတ်။ စိတ်ကောက်သည်ဆိုလျှင် ခဏသာဖြစ်ပြီး ချောလိုက်လျှင် ပြေသွားသည့် သဘာဝမျိုး ဖြစ်သည်။ လူတစ်ယောက်ကို စိတ်ကောက်၍ မနေတတ်။ ကျွန်တော်အပေါ် မည်မျှဆိုးသည်ဖြစ်စေ၊ (ဆိုပါတော့) ကျွန်တော်က ခေါ်နိုင် ပြောနိုင်သည်။ သို့သော် အယူအဆရေးရာ၊ အတွေးအခေါ်ရေးရာနှင့် ပတ် သက်၍ကား ကိုယ့်မူ သူ့မူ ခြားနား၍သာ ထားလိုက်ခြင်း ဖြစ်မည်။ ကျွန် တော်နှင့် အယူအဆ မတူသူကို ခင်မင်သည်။ ချစ်ခင်မပျက် နေနိုင်သည်။

သို့သော် အယူအဆကတော့ လက်ခံချင်မှ လက်ခံမည်။ ကျွန်တော့် အယူအဆ ကိုလည်း သူလက်ခံချင်မှ လက်ခံနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

ရှုမဝတွင် စာရေးပြတ်သွားသည်မှာ အတော်ကြာပြီ။ (၇)နှစ်ခန့်ကြာ မည်လား မပြောတတ်။ ရှုမဝကို မဖတ်ရသည်မှာလည်း ဘယ်လောက်ကြာ ပြီမသိ။ ကျွန်တော်ကလည်း မဲဇာရောက်နေ၍ ပြတ်သွားသည်။ သို့သော် လွန်ခဲ့သော (၂)နှစ်ခန့်က မောင်ဆွေတင့်သည် သူ့အပေါင်းအဖော်များနှင့် ကျွန်တော့်ထံ ရောက်လာသည်။ ဝတ္ထုရေးဆရာ ဂျာနယ်ကျော်မမလေးဟူသော ဆောင်းပါးအတွက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော် ဇီဇာကြောင်သည်ကိုသိ၍ ဆောင်းပါးစာမူကို ယူလာကာ ကျွန်တော့်ရှေ့တွင် ဖတ်ပြသည်။ ပြင်စရာ များရှိလျှင် ထည့်ရန် ယူလာသည်။ ဘာမျှ ပြင်စရာမလို၍ သည်အတိုင်း ထည့်ရန် မှာလိုက်သည်။

ရောက်တတ်ရာရာ၊ စာပေရေးရာ အကြောင်းများပြောပြီး သူတို့ အသိုက်လည်း ပြန်သွားသည်။ ကျွန်တော်က ကျွန်တော့်ထံ ရှုမဝမဂ္ဂဇင်း ပို့ရန် မှာလိုက်သည်။ မောင်ဆွေတင့်ကလည်း “ပို့ပါမယ်၊ ဦးလေးရေ” ဟု ပြောသည်။ သို့သော် မပို့ဖြစ်။ ကျွန်တော်က ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းကို လစဉ် ဖတ် ချင်သည်။ သို့သော် ကျွန်တော့်ထံ မရောက်။ သူကတော့ ပို့သည်ဟု ပြော သည်။ ရှုမဝကို လစဉ် ဖတ်ချင်သည်မှာ အကြောင်းရှိသည်။

ရှုမဝကို ကျွန်တော်က လွန်ခဲ့သော အနှစ်(၄၀) ကျော်ကတည်းက ဖတ်လာသူဖြစ်၍ အခုလည်း ဖတ်ချင်သည့် စိတ်က လျှော့မသွား။ ထို့ကြောင့် ပင် သူနှင့်တွေ့လျှင် အထပ်ထပ်ပို့ရန် မှာကြားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ရှုမဝကို ဖတ်လာသည်မှာ အနှစ်(၄၀) ကျော်လာပေပြီ။
သို့သော် ယခုကျမှ ပြတ်သွားခြင်း ဖြစ်သည်။

ခ

ကိုကျော်ရှိစဉ်က ရှုမဝအယ်ဒီတာ စားပွဲတွင် မကြာခဏ ကျွန်တော်နှင့် အငြင်းအခုံ လုပ်ကြဖူးသည်။ အယ်ဒီတာ စားပွဲဝိုင်းတွင် တင့်တယ်၊ သန်းဆွေ၊ ငွေဥဒေါင်း စသော အယ်ဒီတာ အဖွဲ့ဝင်များလည်း ရှိသည့်အခါ ရှိတတ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံလည်း ကိုကျော်နှင့် ကျွန်တော် နှစ်ယောက်တည်းသာ ရှိတတ် သည်။ ညဉ့်နက်သည်အထိ ငြင်းခုံဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။ ကျွန်တော်က အငြင်း

အနံ့ဆွေးနွေးခဲ့ခြင်းကို နှစ်သက်သည်။ ငြင်းစရာရှိလျှင် ငြင်းရမည်သာ။ ခုရှစ်
မှနှောင်းရှင်း ဟူသော စကားရပ်တစ်ခု ရှိခဲ့သည်။ အယူအဆရေးရာ (သို့)
တစ်ခုခုနှင့် ပတ်သက်၍ ရှုပ်ရှုပ်ထွေးထွေး ရှိနေလျှင် ငြင်းခုံလိုက်သော
အခါ ရှင်းသွားတတ်ပေသည်။

ကိုကျော်သည် ကျွန်တော်၏ စာမူရောက်လျှင် သူကိုယ်တိုင်ပင်
ကူးသည်။ အကျအန ဖတ်သည်။ ထည့်သင့် မထည့်သင့်။ တစ်ခါတစ်ရံ
ပြဿနာပေါ်လျှင် ကျွန်တော်နှင့် အေးအေးဆေးဆေး ဆွေးနွေးတာမျိုး ကြိုက်
သည်။ လူတစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက် အဘယ်မှာလျှင် ထပ်တူထပ်မျှသော
အတွေးအခေါ်မျိုး ရှိနိုင်ပါမည်လဲ။ သူ့အာရုံခံစားမှုနှင့်သူ၊ ကိုယ့်အာရုံခံစား
မှုနှင့်ကိုယ်၊ သူ့အတွေ့အကြုံနှင့်သူ၊ ကိုယ်အတွေ့အကြုံနှင့်ကိုယ်၊ ဘယ်မှာ
ထပ်တူထပ်မျှ ဖြစ်မည်လဲ။ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းလိုက်သောအခါ ပြေသွားတတ်
သည်။ ရှုပ်နေသည်များ ရှင်းသွားတတ်သည်။ ကျွန်တော်နှင့် ကိုကျော်တို့မှာ
ထိပ်တိုက်မရှိ။ ဆွေးနွေးငြင်းခုံခြင်းဖြင့် ပြေလည်သွားသည်က များသည်။

လွန်ခဲ့သော အနှစ်(၄၀)ကျော်က ဖြစ်မည်။ ကျွန်တော်၏ မတ်လ
တော်လှန်ရေးကဗျာကို သူ၏ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းထဲတွင် ပြန်လည် ဖော်ပြလိုက်သည်။
ကျွန်တော်ပင် မသိ။ ကျွန်တော့်ကို မပြော။ မပြောတာက အရေးမကြီး။
သူက အနိထဲကကြယ်ဖြူပွင့်ဟု တပ်လိုက်သည်။ ကျွန်တော်ကလည်း ဤ
အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မကျေနပ်ကြောင်း သူ့မဂ္ဂဇင်းတွင် ရိုက်သော
ဝတ္ထုအမှာတွင် ထည့်ရေးလိုက်သည်။ သူနှင့်တွေ့၍ စကားပြောကြရာ သည်
အကြောင်းရောက်သွားပြီး ကျွန်တော်ကတော့ အနိထဲကကြယ်ဖြူပွင့် စကား
လုံးကို သိပ်ကြိုက်တာဗျ၊ ကျွန်တော်တို့က ဂျပန်အပြေးမှာ ဖက်ဆစ်တော်
လှန်ရေးတပ်သားတွေကို “ကျွန်တော် စတွေ့လိုက်တာကတော့ ကြယ်ဖြူပွင့်
ကလေးဗျ၊ အနိထဲကလေ၊ အဲဒါ ကျွန်တော် သိပ်ခိုက်သွားတာနဲ့ ကျွန်တော်
သိပ်ကြိုက်တာနဲ့ သုံးလိုက်တာပါဗျာ” ဟု ပြောလိုက်တော့၊ ကျွန်တော် နား
လည်သွားသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ပို၍ နားလည်ကာ တစ်ယောက်နှင့်တစ်
ယောက် ခင်မင်သွားသည်။ ကျွန်တော်က ကျွန်တော် မသိဘဲ ပြင်သည်ကို
နည်းနည်းမျှ မကြိုက်။ ပြင်ဆင်လိုသည့် အကြောင်းကို ပြောလျှင် ကျွန်တော်
ကလည်း ပြန်လည် ရှင်းပြမည်။ သို့နှင့် တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် နားလည်
ညှိနှိုင်းကာ နှစ်ဦးသဘောတူ ပြင်ဆင်ပေးနိုင်သည်။ အယ်ဒီတာစားပွဲဆိုသည်

မှာ ဤသို့ညှိနှိုင်းရာ၊ ဆွေးနွေးရာ၊ ငြင်းခုံရာ စာပေစင်မြင့်တစ်ခု ဖြစ်သည် ဟူ၍ပင် ကျွန်တော် ထင်နေသည်။ အယ်ဒီတာစားပွဲတွင် စာပေခေတ်တစ် ခေတ်၏ စည်းရုံး ပျိုးထောင် ပွင့်ဖူးရာ ပျိုးခင်းတစ်ခင်း ဖြစ်သည်။

၈

လွန်ခဲ့သော (၇)နှစ်ခန့်က ဖြစ်မည်ထင်သည်။ ကျွန်တော်သည် စာပေဝေဖန် ရေးနှင့် ပတ်သက်သော၊ စာပေဝေဖန်ရေးခံစားမှုနှင့် ပတ်သက်သော အတွေ့ အကြုံကို အခန်းဆက်ဆောင်းပါးများအဖြစ် ရေးခဲ့သည်။ စစ်ပြီးစက စာပေ အခြေအနေများအကြောင်း ရောက်သွားရာတွင် ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ကို မောင် ဆွေတင့်သည် ကျွန်တော့်ကို မပြောဘဲ အပိုဒ်တစ်ပိုဒ် ဖြုတ်ပစ်လိုက်သည်။

ယင်းဆောင်းပါးမှာ အစိုးရနှင့် ပတ်သက်တာ ပါသည် မဟုတ်။ ထိုအခါတွင် ကျွန်တော် ကျိုက်ထီးရိုးဘုရားသို့ တက်ရာတွင် LONG LIVE SOVIET BURMA လောင်းလိ(ပ်) ဆိုဗီယက်ဘားမား။ ဆိုဗီယက်-မြန်မာ ပြည်အခွန်ရှည်ပါစေဟု မြေဖြူဖြင့် ရေးသားခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြသည်။ ၁၉၄၁ ဒီဇင်ဘာလက ဖြစ်သည်။ ထိုအခါက ကျွန်တော်၏ ငယ်ရွယ်နုပျိုသော နိုင်ငံ ရေးအတွေးအခေါ် စိတ်ကူးယဉ် တင်စားချက်ကို ဖော်ပြလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ အသိုင်းအဝိုင်း၏ စိတ်ကူးလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။

ထိုအခါ ကျွန်တော်မှာ အသက်(၂၀)ကျော် အရွယ်ဖြစ်သည်။ ဂျပန် သည် ပုလဲဆိပ်ကမ်းကို ဗုံးမကြဲခင် (၂)ရက်ခန့်က ဖြစ်သည်။ ဤအပိုဒ် ကလေးကို ဖြုတ်ထားခဲ့သည်။ ကျွန်တော့်ကို သူ မပြော။ ကျွန်တော်က “ဟာ... ဦးလေးကို ပြောရောပေါ့ကွာ၊ တယ်လီဖုန်းနဲ့ ပြောလည်းရပါ တယ်။ ညှိလို့ ရပါတယ်” ဟု ကျွန်တော်ကပြောရာ “ကျွန်တော် ဆက်တယ်၊ ဦးလေးရ။ ဦးလေးမှ မရှိဘဲ” ဟု ပြောလိုက်သည်။ သူ တကယ်ဆက်တာ လည်း ဖြစ်ချင်ဖြစ်မည်။ ကျွန်တော် မရှိခိုက်နဲ့လည်း ကြံ့ချင်ကြံ့မည်။ တစ်ခါ မတွေ့လျှင် နောက်တစ်ခါ ထပ်ဆက်ရမည်။

တစ်ခါကလည်း ကျွန်တော်၏ ကဗျာတစ်ပုဒ်ခေါင်းစဉ်ကို သည်လိုပဲ စာလုံးသုံးလုံး ဖြုတ်လိုက်သည်။ ကျွန်တော်က အိမ်ရောက်လျှင် အမြဲတမ်းမေး သည်။ ကျွန်တော်ထံ ဘယ်သူ တယ်လီဖုန်းဆက်သလဲဟု တူမလေးများထံ မေးသည်။ ကျွန်တော်က ဤသို့ မေးရင်းကနေ၍ “သည်ကောင်လေးတော့

The Key

လုပ်ပြန်ပြီထင်တယ်”ဟု ကျွန်တော် ညည်းလိုက်သည်။

အနားတွင်ရှိသော ဟေမာက “ဘယ်ကောင်လေးလဲ ဦးလေး”ဟု မေးလိုက်သည်။ “မောင်ဆွေတင့်”ဟုပြောရာ သူက “ဟိုဦးဦးလား”ဟု မေးပြီး ရယ်မောနေသည်။ “ဦးလေးကောင်လေးတွေကလဲ”ဟု ရယ်မောနေ သည်။ နောက်ဆုံးဆောင်းပါးတွင်ကား လုံးလုံး မထည့်နိုင်ကြောင်း ပြောပြ သည်။ သူဖြုတ်စေချင်သော အပိုဒ်များကို ဖြုတ်ခိုင်းသည်။ သို့ဖြင့် ဤဆောင်း ပါးကို ရှုမဝတွင်မထည့်ပဲ ပြန်ယူခဲ့သည်။ နောက် တက္ကသိုလ် မဂ္ဂဇင်းတစ် စောင်တွင်ထည့်ရာ ပါလာသည်။ သူက စိုးရိမ်လွန်တတ်သည်ဟု ကျွန်တော် နားလည်လိုက်သည်။ ကျွန်တော်ကတော့ မောင်ဆွေတင့်ကို နှိုးဆိုးတားပဲဟု မှတ်ထားလိုက်သည်။ ဘယ်လိုမျှ မဖြစ်။

သို့နှင့် ကျွန်တော် ရှုမဝတွင် မရေးဖြစ်ဘဲ ပြတ်သွားခဲ့ခြင်း ဖြစ် သည်။ ကျွန်တော်က ကျွန်တော်၏ အယူအဆကို သူ သဘောမတူ၍ မထည့် ခြင်း ဖြစ်သည်။ နားလည်သည်။ ထို့ကြောင့် မရေးခြင်း ဖြစ်သည်။ စိတ် ကောက်ခြင်း မဟုတ်။ ကျွန်တော်ကို မတော်မတရား ပုတ်ခတ် ရေးသားသူ များနှင့်လည်း ခေါ်ခေါ်ပြောပြော လုပ်သည်။ သူတို့ကို ခွင့်လွှတ်သည်သာ ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော် စိတ်ကောက်တတ်သူ မဟုတ်။ ကျွန်တော်မှာ ရန်သူ မရှိဟု အမြဲတမ်း ခံစားနေသည်။ ကျွန်တော့်ကို ရန်လိုလျှင်တော့ ဘာမျှ မတတ်နိုင်။ အချို့က အယူအဆမတူ ရန်သူဟု သဘောထားတတ်သည်။ ကျွန်တော်က သည်လို သဘောထားမရှိ။ ကျွန်တော့်စာကို မကြိုက်လျှင်တော့ မပြောတတ်။ မကြိုက်သူထံ ပေးလှေမရှိ။

ယခု စထရင်းမှ အထွက်တွင် မောင်ဆွေတင့်က “ဦးလေး စိတ် မကောက်ပါဘူးနော်”ဟု ဆိုလိုက်သောအခါ ကျွန်တော် စိတ်ထိခိုက်သွား သည်။ “သည်ကောင်လေးက ဦးလေးကို နားမလည်ဘူးနဲ့ တူတယ်”ဟု ကျွန်တော့်အနီးရှိ တူမအားပင် ပြောလိုက်သည်။

ကျွန်တော် ရှုမဝနှင့် သိသည်မှာ ကြာပြီ။ ရှုမဝသည် စာပေလောက တွင် ရှင်သန်ပွင့်ဖူးစေချင်သည်။ မောင်ဆွေတင့်တော့ သိချင်မှသိမည်။ ကြည် အေး၏ “မိ”ဝတ္ထုသည် ရှုမဝတွင် ပထမဆုံးပါသော ဝတ္ထုဖြစ်သည်။ မိဝတ္ထုမှာ တာရာမဂ္ဂဇင်းအတွက် ပေးသောဝတ္ထု ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်က ရှည်နေ၍ တစ်ကြောင်း၊ ရှုမဝတွင်ထည့်လျှင် ပို၍သင့်လျော်မည်ဟု ထင်သဖြင့် ရှုမဝကို

ပေးလိုက်သည်။ အမှာစာပင် ထည့်ရေးလိုက်သည်။ ထိုအခါက ဤကဲ့သို့ မဂ္ဂဇင်းများတွင် မည်သူမျှ အမှာစာ ထည့်ရေးကြသည် မဟုတ်။ ထို့နောက် ကိုကျော်နှင့်ကြည်အေးတို့ သိကျွမ်းသွားကာ ကြည်အေး၏ ဝတ္ထု၊ ကဗျာများ ရှုမဝတွင်ပါလာ၍ ကျွန်တော် ဝမ်းသာသွားရသည်။ တခြား ကျွန်တော်၏ စာပေမိတ်ဆွေများကို ရှုမဝသို့ ပို့ရန်ပင် ပြောသည်။ သူတို့၏ စာမူများကို ကျွန်တော်ပင် ယူ၍ သွားပို့ပေးသည်။ ၁၉၇၁ က ကြည်အေး အမေရိကန်သို့ ထွက်သွားသောအခါ ကျွန်တော့်လက်ထဲတွင် ကြည်အေး ကဗျာများ ကျန်ခဲ့ သည်။ ကြည်အေးက ကျွန်တော်ဖတ်ဖို့ ပေးခြင်းဖြစ်သည်။

ကဗျာတစ်ပုဒ်ပြီးလျှင် ကျွန်တော့်ထံ ပေးသည်။ ကဗျာခေါင်းစဉ်ပင် တပ်မထား။ ကျွန်တော်က ရှုမဝကို သတိရကာ ခေါင်းစဉ်တပ်ပြီး ရှုမဝသို့ ပေးလိုက်သည်။ ထိုအခါက ကြည်အေး၏ ကဗျာများ ထွက်ခါစက ရှုမဝ တွင် ပါနေသည်ကို ဖတ်မိကြပါလိမ့်မည်။ ရှုမဝတွင် ကျွန်တော်၏ ဝတ္ထု၊ ကဗျာ၊ ဆောင်းပါးများစွာ ပါခဲ့သည်။ ကိုကျော်က ကျွန်တော့်စာကို ကြိုက် သည်ဟု ကျွန်တော် ထင်ခဲ့သည်။

ကျွန်တော့်လက်ရေး ဆိုး၍ ကျွန်တော့်စာမူ ရောက်လာလျှင် သူတို့ ကူးကြရသည်။ ဤသည်ကို ကျွန်တော်က ကျေးဇူးတင်ရသည်။

မောင်ဆွေတင့်ကလည်း ကျွန်တော့်စာကို ကြိုက်၍ တောင်းသည်ဟု ကျွန်တော် ထင်သည်။

သို့ရာတွင် ကျွန်တော်၏ နှင်းဆီပွင့်ကို ကြိုက်သော်လည်း ဆူးထိ မည် စိုးသည်လား မသိ။ တကယ်တော့ အပွင့်မှာ ဆူးမရှိ။ ဆူးရှိလျှင်လည်း သွေးထွက်လောက်အောင် စူးမည် မဟုတ်။ ပျော့ပျော့ပင်။ တကယ်က ကျွန်တော်က စိတ်နုသူ၊ ညံ့သူ။ သို့နှင့် မောင်ဆွေတင့်အသံ ကြားရသော အခါ မနေနိုင်တော့။ ရှုမဝကို တစ်ခုခုတော့ ပေးမည်ဟု စိတ်ဆုံးဖြတ်လိုက် သည်။

ရှုမဝမဂ္ဂဇင်း၊ ဇွန်လ၊ ၁၉၉၀

ကောင်းကင်ဘုံရောက် ဦးမိုးဝေသို့ သဝဏ်ဗျာ

က

နှင်းဆီရောင် နေဝန်းသည် အနောက်ဘက် လှိုင်မြစ်တွင်းသို့ ၎င်းလျှိုးရန် ပြင်ဆင်နေချိန်တွင် ကျွန်တော် ခေတ္တနေထိုင်လျက်ရှိသော ရန်ကုန်နှင့် မိုင် သုံးဆယ်ကျော် ဝေးကွာသည့် နေရာသို့ ဧည့်သည်တစ်စု ရောက်လာကြ သည်။ မမျှော်လင့်သော ဧည့်သည်တစ်စု။ လားလား။ မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီ တာအဖွဲ့သစ်။ အဖွဲ့ဝင်သုံးဦး။ ဆန်းသည်က အယ်ဒီတာအဖွဲ့သစ်ကို စန္ဒရား တင်ဝင်းလှိုင်က အားဖြည့်ပေးထားခြင်းပင်။

အယ်ဒီတာသစ်များမှာ ကျွန်တော် သိပြီးသူများ ဖြစ်သည်။ တစ် ယောက်မှာ တက္ကသိုလ်များ စာကြည့်တိုက် စာအုပ်စင်ထောင့် ပင့်ကူအိမ် အကြား ပြေးလွှားနေသူ စာပေသမား။ သုတစာပေများလည်း ရေးသူ။ တစ် ယောက်မှာ စာအုပ်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေးတွင် အတွေ့အကြုံရှိသူ စာပေသမား။

အုပ်ချုပ်စီမံသူအသစ်နှင့် မိတ်ဆက်ပေးသည်။ သူ၏ အသိုင်းအဝိုင်း မှာ ကျွန်တော်အသိများ ဖြစ်နေသည်။ သူက သူဆက်ခံလိုက်ရသော လက်ရှိ မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း အခြေအနေကို တင်ပြသည်။ ဟယ်... သနားသွားသည်။ သူ့ကို မဂ္ဂဇင်းပိုး ဝင်လို့နေပြီ ထင်သည်။ မလွယ်။

သူတို့က ကျွန်တော်ထံ စာမူ တဖွဖွ တောင်းကြသည်။ ရှေ့လတွင် ပါစေချင်သည်တဲ့။ အပူတပြင်း ဖြစ်နေကြသည်။ ရေးပြီးသား ကဗျာရှိရင် လည်းပေးပါ။ ကျွန်တော်က ပထမ အေးစက်စက်၊ အင်တင်တင်။ ခက်သည်။ မောတော့မောတာပေါ့၊ ဒါပေမယ့် မမောဘူးဟူသော စိုင်းထီးဆိုင်၏ ရင်ဖွင့် တေးကဲ့သို့။ ရေးတော့ ရေးချင်တာပေါ့၊ ဒါပေမယ့် မရေးချင်ဘူး။

မရေးချင်သည်မှာ အခြားကြောင့် မဟုတ်။ မိုးဝေမဂ္ဂဇင်းမှာ အယ်ဒီ တာအဖွဲ့ အပြောင်းအလဲကများ။ မဂ္ဂဇင်းပုံစံ အပြောင်းအလဲကများ။ ရေးလိုက် မရေးလိုက်လည်း မလုပ်ချင်ဘူး။ ရေးချင်သည် ဆိုသည်မှာ အခြား မဟုတ်။ ကျွန်တော်၏စာကို မပြင်မဖြုတ်ဘဲ (အကယ်၍ ပြင်ချင်ဖြုတ်ချင်လျှင် ကျွန်

The Key

တော်၏ ခွင့်ပြုချက်ရယူ၍) ထည့်မည်ဆိုလျှင် အယ်ဒီတာက ကျွန်တော်၏ စာကိုနှစ်သက်၍ တောင်းလာလျှင် (အကယ်၍ အထူးအကြောင်း မရှိပါက) ရေးပေးရန် စဉ်းစားသည်သာ ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်က ကြီးကျယ်သည့်သူ မဟုတ်။ ဂေါ်ကီ စဉ်းစားသည့် စကားကို ကျွန်တော် သဘောတူသည်။ သင်္ချိုင်းကုန်းကလွဲရင် ကျုပ်နေရာချည်းပဲဗျို့တဲ့။

ယခု မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာအဖွဲ့သစ်က တောင်းနေပြီ။ သူတို့ လာရသည်ကပင် တကူးတက။

ခ

နှင်းဆီရောင်များ ပြယ်စပြုပြီ။

စကားဝိုင်းက နှစ်ဝိုင်းဖြစ်သွားသည်။ အယ်ဒီတာ အဖွဲ့ဝင်တို့နှင့် က စာပေဝိုင်း။ စာပေလောက အခြေအနေ၊ မဂ္ဂဇင်းလောက အခြေအနေ။ ကျွန်တော်ကလည်း သိချင်တာလေးတွေ မေးမြန်းရသည်။ သူတို့က လူငယ် ဖြစ်၍ လှုပ်ရှားသွားလာနေကြသူများ ဖြစ်သည်။

စာပေစကားဝိုင်း ကောင်းနေစဉ် စန္ဒရားဆရာလေးမှာ နားထောင်နေ ရသော်လည်း ပျင်းမည်။ သည်တော့ စန္ဒရားဆရာနှင့် ဂီတစကားဝိုင်း ဖွဲ့ရ သည်။ သူနှင့်သိသည်မှာ ကြာပြီ။ သူမဟာဝိဇ္ဇာတန်း တက်နေစဉ် တက္ကသိုလ် ရေတမာပင်ရိပ် ဦးချစ်လက်ဖက်ရည်ဆိုင်တွင် ဆုံမိခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဟန်ကျ သွားသည်။ ကျွန်တော် မကြာသေးမီကပင် စံပယ်ဖြူမဂ္ဂဇင်းတွင် 'အီလက် ထရွန်နစ်ဂီတ' ဟူသော ဆောင်းပါးရေးထားသည်။ ယင်းဆောင်းပါးကို ဂီတ ဆရာများ မည်သို့ တုံ့ပြန်မည်ကို ကျွန်တော် သိချင်နေသည်။ အတော်ပဲ ဖြစ်သွားသည်။

ကျွန်တော့်ရေးသားချက်ကို သဘောတူရဲ့လား ဟု ကျွန်တော်က မေးကြည့်သည်။

တူပါတယ်

ကျွန်တော်က ဂီတလောကသား မဟုတ်တော့ ဂီတနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဝေဖန်စာတွေ ဘာတွေ သိပ်မရေးချင်ဘူးဗျာ၊ စာပေဝေဖန်ရေးကတော့ တစ် မျိုးပေါ့၊ ဒါတောင် သူများ ထိခိုက်မှာကို ရှောင်ပါတယ်

အခု ဂီတရေးထားတာလည်း ချိုထားတာပဲ ဟု စန္ဒရားဆရာက ပြုံးကာ ဆိုလိုက်သည်။

ကျွန်တော့်မှာ ဂီတဝါသနာ ပါသော်လည်း ဂီတဆရာ မိတ်ဆွေ တို့နှင့် မဆုံဖြစ်။ စန္ဒရားဆရာနှင့် ကျွန်တော် ခံစားမိသော ဂီတရေးရာများ ပြောဖြစ်ကြသည်။ စန္ဒရားနှင့် အီလက်ထရွန်းနစ်၊ အော်ဂင်ခလုတ်တို့ 'အထိ' ခြားနားပုံ၊ မော်ဒန်ဂီတလောက အခြေအနေ။ စာပေဝိုင်းက ပျင်းနေမည်။ ကျွန်တော်သည် စာပေဝိုင်းသို့ လှည့်ရပြန်သည်။

စာပေဝိုင်းတွင် ရောက်တတ်ရာရာ ပြောနေစဉ်ကြားကပင် အယ်ဒီတာအဖွဲ့က ဆောင်းပါး အတောင်းမလျှော့။

*ကဗျာတွေကော အလျင်အတိုင်းပဲ ထည့်ကြမှာလား၊ ဟု ကျွန်တော်က သတိရ၍ မေးလိုက်သည်။

အလျင်အတိုင်းပါပဲ၊ မငြိစွန်းယင် ထည့်မှာပါပဲ

စိတ်နည်းနည်း အေးသွားသည်။ ကဗျာအကြောင်း မေးရသည်မှာ အကြောင်းရှိသည်။ တစ်ရံရောအခါက လွန်ခဲ့သော ဆယ့်သုံးလေးနှစ်ခန့်က မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်တွင် ကျွန်တော့်အား ဆန့်ကျင်ရေးထားသော ဆောင်းပါးများ ပါလာသည်။ ထိုအခါ ယင်းအရေးအသားမှုကို အကြောင်းပြု၍ လူငယ်ကဗျာ ဆရာတစ်စုသည် ယင်းမဂ္ဂဇင်းကို မရေးရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြသည်။ သူတို့သည် စာပေချစ်သူများဖြစ်၍ သူတို့ကဗျာများ ဖော်ပြပေးသော မဂ္ဂဇင်းတွင် အောက်ခြေသိမ်း လုပ်အားပေးကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ ကျွန်တော်က ရေးပြုရေးကြပါ။ ခင်ဗျားတို့ဖွဲ့သော ကဗျာမျိုးကို အခြားတိုက်များက ထည့်ချင်မှ ထည့်ကြမည်။ နေရာ ပျောက်သွားလိမ့်မည်။

ကျွန်တော်က ကျွန်တော်၏ သဘောထားကို သည်လို ရှင်းပြသည်။ ကျွန်တော့်ကို ဆန့်ကျင် ရေးသားသည့် ကိစ္စမှာ ကျွန်တော့်အတွက် ဘာမျှ အရေးမကြီးပါ။ အဆန်းအသစ်လည်း မဟုတ်ပါ။ ၁၉၄၈-၄၉ လောက်က တည်းက တွေ့ကြုံခဲ့ရသည်။ ဆောင်းပါး၊ ဝတ္ထုတို့ဖြင့် ရေးသားကြသည်။ (အမည်တို့ကို ပြောပြသည်။) ချီးမွမ်းခြင်း၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်းဟူသည်မှာ အဆန်း မဟုတ်။ လူတို့တွင် တွေ့ကြုံမြဲဓမ္မတာ။ ချီးမွမ်းလျှင်လည်း မြှောက်စရာမလို။ ကဲ့ရဲ့လျှင်လည်း စိတ်ပျက်စရာမလို။ မိမိကိုယ်နှိုက်က အနေအထား၊ ရုပ်တည်မှု ဖြောင့်မတ် ခိုင်မာဖို့သာ လိုသည်။ မှန်ကန်ဖို့သာ အရေးကြီးသည်။ မရှိသည့်ဂုဏ်ပုဒ်နှင့် ချီးမွမ်းခံရလျှင် လူအများ ရယ်စရာ ဖြစ်မည်။ မိမိတွင် မရှိသည့်အပြစ်ဖြင့် အကဲ့ရဲ့ခံရလျှင်လည်း မိမိမှာ ပို၍ပင် တောက်ပလာမည်။

တစ်ခါက အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု၏ ညီလာခံတွင် ကျွန်တော့်ကို 'အမေရိကန် နယ်ချဲ့သူလျှို့' ဟုပင် အပြောခံရသည်။ ပထမတန်း ဖတ်စာထဲကအတိုင်း အဝေးက မြင်နိုင်ပါသည် ဟုသကဲ့သို့ သဘောထားသည်။ ကျွန်တော့်ကို အကြောင်းပြု၍ မလုပ်ကြပါနှင့်ဟု သူတို့ကို ပြောရသည်။

ကျွန်တော်က လူငယ်ကဗျာဆရာများကို အကြိမ်ကြိမ်တားသော်လည်း မရ။ နောင် ဆယ်နှစ်ခန့်ကြာသောအခါ သူတို့ကဗျာများ ပြန်ရေးသည်။ ကျွန်တော် ဝမ်းသာသွားသည်။ မိမိ နေရာပေးသည့် နေရာမှ ရေးရမည်သာ ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်သည် စာပေဝိုင်းမှ တစ်ဖန် ဂီတဝိုင်းသို့ ကူးပြန်သည်။ ယင်းသို့ ဂီတဝိုင်းနှင့် စာပေဝိုင်း ကူးချည်သန်းချည်။

စာပေဝိုင်းက ဆောင်းပါးပေးရန် ထပ်တောင်းသည်။

အပြင်ဘက်တွင်ကား မှောင်နေပေပြီ။ စကားဝိုင်းများက မပြတ်။

ကျွန်တော့်မှာ တွေ့ရခဲ၊ ပြောရခဲသော ဂီတစကားဝိုင်း၌ မျောပါနေမိရာမှ စာပေဝိုင်းနှင့် ပြန်ဆက်ရသည်။ အမှောင်ကလည်း နက်သည်ထက် နက်သည်။

'ရေးချိန်လည်း မရှိတော့ပါဘူးဗျာ'

'ကျွန်တော်တို့ လာယူပါမယ်'

'မလာပါနဲ့ တကူးတက၊ ကျွန်တော် ပို့လိုက်ပါမယ်'

စန္ဒရားဆရာက ဝင်၍ 'နောက်တစ်ပတ် လာကြပေါ့ဗျာ'ဟု အယ်ဒီတာအဖွဲ့ဘက်သို့ လှည့်ပြောလိုက်သည်။

ဂ

ယခုတလော မဂ္ဂဇင်းအသစ်များ ထွက်လာ၍ ဝမ်းမြောက်မိသည်။ စာပေနယ် ကျယ်လာသည်ဟု ခံစားမိသည်။ စာရေးဆရာများအတွက် ရေးကွက်ရေးကွင်းကျယ်လာ၍ ကောင်းသည်ဟုပင် ဆိုရမည်။ မဂ္ဂဇင်းများအားလုံး ရှင်သန်ကြစေချင်သည်။ စာမူတောင်းသူများလာ၍ ကျွန်တော်လည်း ရေးဖြစ်သွားသည်။ မတောင်းလျှင် ပေးလေ့မရှိ။ စာရေးဆရာမိုးဝေ အမည်ကို အထိမ်းအမှတ်ပြု၍ ထွက်ပေါ်ခဲ့သော မိုးဝေမဂ္ဂဇင်းသည်လည်း ရှင်သန်သည်ကို မြင်ချင်သည်။ မွေးသောပန်းများ ပွင့်စေချင်သည်။ မွေးသော ပန်းပွင့်များကို မြင်ချင်သည်။

ကျွန်တော် ကိုမိုးဝေကို စစ်ပြီးစကတည်းက သိခဲ့သည်။ ကျွန်တော် နှင့် ခင်မင်ရင်းနှီးသော မင်းရှင်က မိတ်ဆက်ပေးသည်။ မိုးဝေ၊ မင်းရှင်၊ ရဲခေါင်တို့မှာ တွဲခဲ့ကြသူများ ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော် တာရာမဂ္ဂဇင်း ထုတ်ဝေသောအခါ ကိုမိုးဝေက တာရာအတွက်ဆိုကာ မဂ္ဂဇင်းဝတ္ထုရှည် တစ်ပုဒ်ပေးသည်။ သူ့ဝတ္ထုက အဖွဲ့အနွဲ့ ကောင်းသည်။ ကျွန်တော် ထည့်လိုက်သည်။ ကိုမိုးဝေမှာ သဘောကောင်းသည်။ ရိုးသားသည်။ စာပေကို ချစ်သည်။

သူ့စုံထောက်မဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာအဖြစ် ဆောင်ရွက်စဉ်က ကျွန်တော် ထံ ဆောင်းပါး ခဏခဏ တောင်းသည်။ ကျွန်တော်က စုံထောက်ဘာသာရပ် နှင့်မဆိုင်ဟု မရေးဖြစ်ခဲ့။ သူက ဘာမဆို ရေးပါဆို၍ ကြားနေရေးဝါဒနှင့် မြန်မာရုပ်ရှင် ဟူသော ဆောင်းပါး (ကြေးမုံတွင်ပါပြီးသား)ကို ပေးလိုက်ရာ သူ ထည့်သွင်း ဖော်ပြသည်။

၁၉၆၇ က သူ ကွယ်လွန်သောအခါ ကျွန်တော် လိုက်ပို့သည်။ မိုးကလေး ခပ်ဖွဲဖွဲကျနေသည်။ ခရစ်ယာန်သင်္ချိုင်းသို့ ပထမ ရောက်ဖူးခြင်းပင်။ သူ၏မြေပုံထဲသို့ ပန်းခွေမှပန်းပွင့်များ ကြဲချနေသည်ကို ကျွန်တော် ငေးကြည့်နေသည်။ ကိုမိုးဝေနှင့် ကျွန်တော်မှာ နောက်ပိုင်းတွင် လူချင်း မတွေ့ကြသော်လည်း သူ၏စာပေပေ့သော စိတ်ဓာတ်ကို ကျွန်တော် သတိရလျက် ရှိသည်။ ကျွန်တော် မိုးဝေမဂ္ဂဇင်းအတွက် စာရေးမည်ရှိသောအခါ ခရစ်တော်၏စကားများကို သွား၍ အမှတ်ရသည်။

ကျွန်တော် ကြိုက်သော စကားရပ်လည်း ဖြစ်သည်။

‘ကမ္ဘာမြေအပြင်တွင် ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ရှိပါစေ၊ လူသားတို့အပေါ် စိတ်ကောင်းစိတ်မြတ်ထားပါ၊ သင့်အိမ်နားနီးချင်းများကို မေတ္တာထားပါ၊ စေတနာကောင်းဖြင့် လူသားတို့ ကောင်းကျိုးကို ဆောင်ရွက်ပါ’

ကောင်းကင်ဘုံ၌ရှိသော ကိုမိုးဝေ ငြိမ်းချမ်းစွာ အိပ်စက်ပါစေ။

မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း၊ အောက်တိုဘာလ၊ ၁၉၈၅

မိခင် ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း

က

ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း ပြန်လည် ထွက်တော့မည် ဟူသောသတင်း ကြားရသောအခါ ရင်ခုန်လာမိသည်။ အခြားသူများတော့ မပြောတတ်။

ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းမှာ ဒဂုန်တာရာကို မွေးဖွားပေးသူ ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော် မေ့ထား၍ မဖြစ်။ ကျွန်တော်၏ ပထမဆုံးသော ရတုပိုဒ်စုံကဗျာမှာ ဒဂုန် မဂ္ဂဇင်း၊ ၁၉၃၄ တွင် ပါသည်။ ထိုစဉ်က ကလောင်အမည်မှာ 'မြိုင်သဇင်' ဖြစ်သည်။ ဒဂုန်တာရာ မတပ်သေး။

စစ်မဖြစ်မီ နှစ်လောက်ကလား၊ စစ်ပြီးစကလားမသိ။ စာအကြောင်း၊ ပေအကြောင်း ပြောကြရင်းက ကိုသိန်းဖေ (ထိုအခါက ဦးသိန်းဖေမြင့်ဟူ၍ အမည် မပြောင်းသေး။)က ကျွန်တော့်ကို 'မင်းက ဒဂုန်ကို ကျော်လွန်လွှမ်းမိုး ပြီး တောက်ပ နေပါလားကွာ' ဟု အင်္ဂလိပ်လို ပြောလိုက်သည်ကို မှတ်မိနေ သေးသည်။ (Outshine)ဟု သုံးသည်။ ကျွန်တော့် ကလောင်နာမည်ရှေ့က ဒဂုန်တပ်ထားသော်လည်း ကျွန်တော့် အရေးအသားများက ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းထက် သာလွန် တိုးတက်သည့် သဘောဟု ကျွန်တော် အဓိပ္ပာယ် ကောက်ခဲ့သည်။ ချီးမွမ်းစကား ဖြစ်သည်။ သို့သော် ကျွန်တော် စိတ်မလှုပ်ရှားခဲ့။

ဒဂုန်တပ်သည်ကို နှစ်ကြာလည်း၊ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း မရှိတော့သော်လည်း မရှက်ပါ။

စာလောကလား မသိ။ တူမငယ်တစ်ယောက်က...

'ဦးလေးနာမည်က သိပ်အောက်တာပဲ'

'ဘာဖြစ်လို့လဲ'

'ရှေ့က ဒဂုန်တပ်ထားတော့ ရှေးအဘိုးကြီးလို့ ထင်မှာပေါ့၊ ဒဂုန် ဆိုရင် အသက်(၇၀)ကျော်၊ (၈၀)တွေ၊ စာဆိုတော်နေ့ သက်ကြီးစာရေးဆရာ ကန်တော့ပွဲဆိုရင် ဒဂုန်တွေချည်းပဲ၊ ဦးလေးရေးတာ ခေတ်ဆန်သားနဲ့ ...'

သည်ဘက်ခေတ် ကြီးပြင်းလာကြသူ လူငယ်ပေါက်ကလေးများ

The Key

ဒဂုန်အစဉ်အလာကို မသိကြတော့။ စာကြည့်တိုက် ဒီပလိုမာသင်တန်းကျောင်း သားများသာ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းကို မြင်ဖူးကြတော့မည်။

ကျွန်တော် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ရောက်သည့်နှစ်က တက္ကသိုလ်ကျောင်း တိုက်မဂ္ဂဇင်း နှစ်ပတ်လည်အတွက် ဝတ္ထုရေးရာ မြန်မာစာကဏ္ဍ အယ်ဒီတာ၊ မြန်မာ မဟာဝိဇ္ဇာကျောင်းသား မောင်အာယုက ကျွန်တော်၏ ကလောင် အမည်ကို တက္ကသိုလ်တာရာ ပြောင်းပါလားဟု အကြံပေးသည်။ ကျွန်တော် လက်မခံခဲ့။ တက္ကသိုလ် မရောက်ခင် (၈)တန်းကျောင်းသား ဘဝကတည်းက ယူခဲ့သော ကလောင်နာမည်။ မိခင်က ပေးသည့်အမည်။

၁၉၄၆၊ တာရာမဂ္ဂဇင်း ထုတ်ဝေသောအခါ ဘာသာရပ် စုံအောင် ဆောင်းပါးများ ရေးရ၍ ကလောင်နာမည် အမျိုးမျိုး ယူရသည်။ ၁၉၅၀ လောက်က ထုတ်ဝေကြသော လင်းယုန်ဂျာနယ်၊ ရောင်ခြည်သစ်ဂျာနယ် (တပ်မတော်က ထုတ်ဝေသည်)များတွင် နိုင်ငံရေးဝေဖန်ချက် ဆောင်းပါးများ ရေးသဖြင့် နာမည်ဝှက်များ ရယူပြန်သည်။ နောက်တော့ စာပေဝေဖန်ရေး၊ အနုပညာဝေဖန်ရေး အရေးများသဖြင့် နာမည်ဝှက်များ ယူရရာ အခြားနာမည်ဝှက်များ (၄၀)နီးပါးခန့် ရှိလာပြီ။ ဒဂုန်ပါသော နာမည်ကို ထိန်းသိမ်း ထားသည်။ အကြောင်းအရာတိုင်းကို 'ဒဂုန်တာရာ' နာမည် မရေး။ သဘော တရားဆန်ဆန်၊ ရသဆန်ဆန်၊ စာများကိုသာ သည်နာမည်ဖြင့် ရေးသည်။

မိခင်ပေးသည့်နာမည်မို့ စာပေသိက္ခာကို စောင့်ထိန်းသည့် သဘော လား မသိ။

ခ

၁၉၃၅ လောက်က ကျွန်တော် ရန်ကုန် အလည် ရောက်သွားသည်။ ရန်ကုန် လှာရခြင်း အကြောင်းထဲတွင် ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတိုက်သို့ ရောက်ဖူးလိုခြင်း ဖြစ် ပါသည်။ ဇေယျာသူန္တီ၊ ငွေလွှာစန္ဒီ၊ ရွှေဇာဂမ္ဘီ အစချီသော ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း ဘွဲ့ထုတ်ကြား မင်္ဂလာရတုပိုဒ်စုံ ရှေ့မျက်နှာစာတွင် ပါရှိနေပြီ။ ယခင်က လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီး၏ကဗျာများ ထည့်သွင်းနေကျကဏ္ဍ ဖြစ်သည်။ ပလာဇာတွင် ရုပ်ရှင်ကြည့်၊ စီးပလဲအုံးတွင် ဆိတ်သားဒန်ပေါက်စား၊ အိတ် ဆယ်ဆီယာတွင် ချောကလက်ရေခဲမုန့် စားပြီးနောက် ကျွန်တော် ရောက်ဖူး ချင်နေသော ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတိုက်သို့ သွားသည်။ ဆူးလေဘုရားလမ်းရှိ ဘုရင်မ

ပန်းခြံရှေ့၊ ဆူးလေဘုရားအဝိုင်းအနီး၊ မြန်မာအဆွေတိုက် အဆောက်အအုံသို့ သွားသည်။ တွေ့ပါပြီ။ မှန်တံခါးကြီးများ၊ ရွှေစာလုံးကြီးများရှေ့တွင် ရပ်နေမိ သည်။ တော်တော်နှင့် မဝင်ရဲ၊ အားတင်းကာ ရင်ဖိုဖိုနှင့် ဝင်လိုက်သည်။ မှန်ပီရိုကြီးများဘေး အရောင်မှိန်စ မဟော်ဂနီရောင် စားပွဲကြီးနောက်တွင် အယ်ဒီတာ ဒဂုန်ဦးလှဘေကို တွေ့ရသည်။ ကျွန်တော်က ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် မိတ်ဆက်ရသည်။ အယ်ဒီတာမှာ အသက်လေးဆယ်ခန့် ရှိမည်။ အသက် ငယ်ငယ် ကျောင်းသားလေးက ရတုရေးသည်ကို အံ့သြနေပုံရသည်။ ဦးတင် နွယ်၊ ဦးညီပုတို့နှင့် မိတ်ဆက်ပေးသည်။ ကျွန်တော့်မှာ အနေရခက်နေသည်။ ပြန်ခါနီးသောအခါ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတိုက်ထုတ် စာအုပ်များ လက်ဆောင်ပေးလိုက် သည်။ မစ္စတာမောင်မှိုင်း၏ မျောက်ဇီကာ၊ မျောက်ဂဏ္ဍီ၊ ပီမိုးနင်း၏တစ် ကိုယ်တော် ဝတ္ထုစာအုပ်များ ရ၍ ကျွန်တော် ကျေနပ်သွားသည်။ မေတ္တာလက် ဆောင်စာအုပ် ပထမဆုံးရဖူးခြင်း ဖြစ်သည်။

၁၉၃၈ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ရောက်သောအခါ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတိုက် သွားသည်။ ဒဂုန်ဦးလှဘေ မရှိတော့။ အယ်ဒီတာသစ်မှာ ဒဂုန်ဦးလှဘူး။ အသက်(၃၀)ခန့် လူပျိုကြီး၊ ဒဂုန်ငွေအိုးအမည်ဖြင့် ဝတ္ထုရေးသူ၊ ကျွန်တော် နှင့် ခင်မင်သွားသည်။ စိုက်ပျိုးရေးကောလိပ်က ထွက်ပြီး စာပေလောက ဝင်ရောက်ကြောင်း သိရသည်။

ကိုလှဘူးက ကျွန်တော်နေသော စစ်ကိုင်းကျောင်းဆောင် အခန်းသို့ လာလည်တတ်သည်။ စာပေလောကအကြောင်း ပြောဖြစ်ကြသည်။ လူချင်း ခင်မင်ရင်းနှီးလာသည်။ သူက ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းကို တိုးချဲ့ချင်သည်။ ကျွန်တော့်ထံ အကြံဉာဏ် တောင်းသည်။ ဖလှယ်ကြသည်။ ဒဂုန်စာရေးဆရာများချည်း ရေးသောနေရာ မဖြစ်သင့်ကြောင်း ကျွန်တော်ကပြောရာ သူက လက်ခံသည်။ အမြင်ချင်း တူကြသည်။ မဟာဆွေ စသည့် ခေတ်ပေါ်စာရေးဆရာများ၏ ဝတ္ထုတို့လည်း ဒဂုန်တွင် ပါသင့်ကြောင်း အကြံပေးသည်ကို လက်ခံသည်။ နောက်လများတွင် သူတို့၏ ဝတ္ထုများ ပါလာကြသည်။ ကိုလှဘူးက ကြိုက် သွားသည်။ တက္ကသိုလ်ကဏ္ဍ ပြန်ဖွင့်ရန် တိုက်တွန်းသည်ကို ကိုလှဘူးက လက်ခံသည်။ လက်ခံယုံမက စာမူများ စုပေးရန် ကျွန်တော့်အား တာဝန် ပေးသဖြင့် မိတ်ဆွေများ၊ ဆရာများထံမှ ကောင်းပေးရသည်။ မဟာဝိဇ္ဇာ တန်းတက်နေသူ ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းဆောင်မှ အဆောင်ကျူတာ ဆရာ

ဘသောင်း (ခေတ်စမ်း ခေတ်က သီရိမောင်အမည်ဖြင့် ရေးသူ)မှာ စာရေး
သည်မှာ ကြာပြီဖြစ်သော်လည်း ကျွန်တော် တကျိကျိတောင်းသဖြင့် ဝတ္ထုတို
တစ်ပုဒ် ရေးပေးသည်။

ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာဌာနကိုလည်း နေရာအခင်းအကျင်းမှစ၍
တိုးချဲ့ပြင်ဆင်လိုက်သည်။ ယခင် အောက်ထပ် မဟုတ်တော့၊ ထပ်ခိုးသိပ်
သပ်လုပ်ကာ အယ်ဒီတာဌာန အခန်းသီးသန့် ဖြစ်သွားသည်။ ကပ်လျက်
တစ်ဖက်ခန်းတွင် အေဝမ်းဖလင် ရုပ်ရှင်ဌာန။ အယ်ဒီတာအဖွဲ့ဝင်များ တိုး
လာသည်။ ကိုစန်းငွေ၊ ကိုချင်းစိန်။ ကိုစန်းငွေက ရှေးဟောင်း မြန်မာစာပေ
ဂန္ထဝင်ဖက်က၊ ကိုချင်းစိန်က ခေတ်သစ်စာပေဘက်က၊ အသီးသီး စိတ်အား
ထက်သန်ကြသူ။ ကိုလှဘူးက အမြင်ကျယ်သူ။

ကျွန်တော်မှာ အတန်းအားလျှင် အယ်ဒီတာ အခန်းသို့ ရောက်သွား
တတ်ပြီး အယ်ဒီတာအဖွဲ့ဝင်များနှင့် ခင်မင်ရင်းနှီး သွားတော့သည်။ သူတို့
အားလုံး ကျွန်တော့်ထက် ဆယ်နှစ်ဝန်းကျင်ခန့် ကြီးကြသည်။ တစ်ခါတရံ
ကျွန်တော့်ကို စတက်ကြသည်။ ထိုအခါ တစ်ဘက်ခန်းမှ ကိုတင်မောင် ဝင်
လာတတ်ကာ 'မောင်လှဘူးက သူ့ကို ဘာစနေကြတာလဲ' ဟု ရယ်မောကာ
ဝင်ပြောတတ်သည်။ တစ်နေ့လည် ကျွန်တော် အယ်ဒီတာအခန်း ထပ်ခိုးလေး
သို့ တက်လာစဉ် သူတို့ ဝိုင်းဖတ်နေကြသော စာစောင်ကို ကျွန်တော့်အား
ပြသည်။ သခင်နု ရုပ်ရှင်ကြည့်ရာမှအပြန် ဝင်ရေးထားခဲ့သောစာ။ 'အိုင်ဆေး
ကိုချင်းစိန်... 'ဟု အစချီထားသည်။ ကိုကြီးနု လေသံအတိုင်း၊ သူ ယခု
Toy Wife ဇာတ်ကား ကြည့်လာကြောင်း၊ မြန်မာဇာတ်ကား ရိုက်လျှင်
ကောင်းမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ အေဝမ်းသို့ အကြံပေးထားသည်။ စာဖတ်နေစဉ်
ကိုတင်မောင် ရောက်လာသည်။ နောက် 'ချစ်အမျှ' အမည်ဖြင့် ရုပ်ရှင်ဇာတ်
ကား ရိုက်ဖြစ်သွားသည်။ ကိုသုခကို ဇာတ်ညွှန်းရေး တာဝန်ပေးကြသည်
သည်ကစ၍ ကိုသုခလည်း ရုပ်ရှင်ဘက် ရောက်သွားသည်။

အတန်းမှ အချိန်စောဆင်း၍ ကျွန်တော် စောစောရောက်နေလျှင်
ဒဂုန်အယ်ဒီတာ စားပွဲစကားဝိုင်းမှာ စည်ကား ရှည်ကြာတတ်သည်။ ဆေး
လာလျှင် အပြင်ထွက်ကာ (၃၂)လမ်းထိပ်ရှိ သဟာယ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်တွင်
ဝိုင်းကြပြန်သည်။ လဆန်းပိုင်းရက် ရောက်သွားလျှင် ကိုချင်းစိန်က 'လာဗု
ခင်ဗျားအိပ်က ငွေရောက်ပြီ ညည်းရမယ်' ဟု ဆိုကာ ကျွန်တော့်ခါး တို့က

သဟာယသို့ ခေါ်သွားသည်။ ကိုလှဘူးက တပြုံးပြုံး ကိုစန်းငွေက ကား
သိပ်မပြော။

ဂ

၁၉၃၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်၊ အတွင်းဝန်ရုံးကို ကျောင်းသားများက
ပုဒ်မ(၁၄၄) ကန့်ကွက်သောအားဖြင့် ငြိမ်းချမ်းစွာ ဆန္ဒပြကြရာ နယ်ချဲ့အစိုး
ရက နံပါတ်တုတ်ဖြင့် ရိုက်၍ လူစုကွဲသွားကြသည်။ ကျွန်တော်မှာ အတွင်း
ဝန်ရုံး တောင်ဘက်တံခါးပေါက်ကို တာဝန်ယူ စောင့်ကြပ်ရသည်။ ကျွန်တော်
တို့ပြန်လှည့်၍ စိန်ပေါလ်ကျောင်းရှေ့အရောက် မြင်းစီးပုလိပ်တို့က လူရုဗြီ
ခွဲခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်အား ပေးအပ်ထားသော တာဝန်မှာ လူစုကွဲ
သွားအောင် ကြည့်ကြပ်ရန် ဖြစ်သည်။ သို့သော် မရတော့ပါ။ ကစဉ့်ကလျား၊
ဖရိုဖရဲ၊ လဲသူလဲ၊ ပြဲသူပြဲ။ *ရဲဘော်တို့ ပြန်စုကြပါ* ဟု ကျွန်တော်သည်
အသံတုန်ရီစွာဖြင့် အော်ကာ လမ်းဘေးဖိနပ်ပုံပေါ်၌ ယောင်ချာချာရပ်နေစဉ်
အပါးသို့ ကားတစ်စီး ထိုးရပ်လာသည်။ ကားထဲမှ ကိုလှဘူး ထွက်လာကာ
ကျွန်တော်လက်ကို ဆွဲလိုက်သည်။ *လာ... လာ* ဟု သူက ကားထဲခေါ်သွင်း
သည်။

ကျွန်တော်တို့ လူပြန်စုရဦးမယ်

ကားထွက်ခဲ့သည်။ ရှေ့ခန်းတွင် ဂျပန်တစ်ယောက်၊ ရုပ်ရှင်ကင်မရာ
နှင့်...။

မြို့ထဲတွင် ချောက်ချားနေသည်။ ယာဉ်ရထား အသွားအလာ မရှိ။
လူများမှာ ဟိုတစ်စု၊ သည်တစ်စု။ ကားသည် ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတိုက် ရှေ့တွင်
ရပ်လိုက်သည်။ တံခါးဝတွင် မြန်မာအဆွေတိုက်သားများ စုကာရပ်လျက်။
ကိုလှဘူးအား သတင်းမေးကြသည်။ ကျွန်တော်ကို စိန်ပေါလ်ကျောင်းရှေ့က
ခေါ်လာကြောင်း ပြောပြနေသည်။ ထိုအခိုက် အပေါက်ဝတွင် ရပ်နေသော
ကိုတင်မောင်၏ အစ်မကြီး (ဦးတင်နွယ်နှင့် မျက်နှာဆင်ဆင်)က ကျွန်တော်
ကိုကြည့်ကာ *မောင်လေး ရေတစ်ခွက် သောက်လိုက်ဦး* ဟု ဆိုကာ ရေ
တိုက်သည်။ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းက တိုက်သော ရေအေးအေးကို သောက်ပြီးနောက်
ကျွန်တော်သည် ရန်ကုန်ဆေးရုံကြီးသို့ လမ်းလျှောက်သွားသည်။

ကျောင်းသားများ သံမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌကိုလှရွှေက ဗကသတွင် ငွေသိပ်လို

The Joy

နေ၍ အရေးတကြီး ကျွန်တော်ကို ငွေအရှာခိုင်းသည်။ *ခင်ဗျားက အဝမ်းနဲ့ ခင်သားပဲ။ အဲဒီက မရနိုင်ဘူးလား* ဟု ကိုလှရွှေက ပြောသည်။ ထိုနှစ်က ကျွန်တော်မှာ ဗကသမု ထုတ်ဝေသော မျိုးညွှန်မဂ္ဂဇင်းတွင် အယ်ဒီတာချုပ် ဖြစ်သည်။ ရန်ပုံငွေ မရှိ၊ မထုတ်နိုင်။ ကျွန်တော် ကိုလှဘူးထံ ပြေးရသည်။ ကိုလှဘူးက ချေးပေးမည်ဟု ပြောသည်။ နောက်တစ်ရက် ကိုလှရွှေနှင့် ကျွန်တော်တို့ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတိုက် သွားကြသည်။ ငွေ(၃၀၀)လား မသိ၊ ရခဲ့ သည်။ [ထိုခေတ် ဆီ (၁၀)ပိသာတစ်ပုံး (၅)ကျပ်ဈေး] ပြန်ဆပ်၊ မဆပ်၊ ကျွန်တော် မမှတ်မိတော့။

သခင်အောင်ဆန်း အမျှင်သို့ မထွက်ခွာခင် လပိုင်းလောက်က *ကျုပ် ငွေလိုချင်တယ်။ ဘိုင်ကျနေတယ်။ ခင်ဗျား ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း သွားပြော ပေး။ ဆောင်းပါး လစဉ် ရေးပေးမယ်* ဟု ပြောသည်။ ကျွန်တော်က ကိုလှ ဘူး၊ ကိုချင်းစိန်တို့အား အကျိုးအကြောင်း ပြောပြရာ ချက်ချင်း သဘော တူကြသည်။ သခင်အောင်ဆန်း၏ *နိုင်ငံရေးအမျိုးမျိုး* ဆောင်းပါး ကျွန်တော် ယူပေးရာ နောက်လ ပါလာသည်။

ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းမှာ ကျွန်တော်၏ မိတ်ဆွေ ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်၏ မိတ်ဆွေရင်းဖြစ်သော ကျောင်းသားသမဂ္ဂ မိတ်ဆွေများနှင့်လည်း ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း မှာ ရင်းနှီးသွားကြပေသည်။

ဒဂုန်အစဉ်အလာ။

ဆောင်းပါးအစက သုံးခဲ့သော စကားလုံး။

ဒဂုန်အစဉ်အလာ ဆိုသည်မှာ အခြား မဟုတ်။ အဟောင်းနှင့်အသစ် အတူယှဉ်တွဲ တည်ရှိရှင်သန်နေခြင်း ဖြစ်သည်။ ဒဂုန်တွင် ရှေးဟောင်းဂန္ထဝင် စာပေအမွေအနှစ်၊ ဗုဒ္ဓစာပေယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်များကို ကျကျနန၊ ခိုင် ခိုင်လုံလုံ ဖော်ပြသကဲ့သို့ ခေတ်သစ်စာပေ၊ ခေတ်သစ် အတွေးအခေါ်များကို လည်း ခေတ်နောက်မကျအောင် ဖော်ပြသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဒဂုန်သည် အဟောင်းနှင့်အသစ်ကို ပေါင်းစပ်ညီညွတ်ထားသူ။

ဆရာလွန်း (သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း)၊ လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီး စသော မြန်မာစာပေ ပညာရှင်ကြီးများသည် ဒဂုန်အယ်ဒီတာချုပ်ကြီးများ ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ ဒဂုန်တွင် ရှေးဟောင်းကျမ်းဂန်၊ ဂန္ထနိရများ ပါရှိသလို၊ တို့ဗမာအစည်းအရုံး အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူး သခင်အောင်ဆန်း၏ *နိုင်ငံ

နေ၍ အရေးတကြီး ကျွန်တော်ကို ငွေအရှာခိုင်းသည်။ *ခင်ဗျားက အဝမ်းနဲ့ ခင်သားပဲ၊ အဲဒီက မရနိုင်ဘူးလား* ဟု ကိုလှရွှေက ပြောသည်။ ထိုနှစ်က ကျွန်တော်မှာ ဗကသမှ ထုတ်ဝေသော မျိုးညွှန်မဂ္ဂဇင်းတွင် အယ်ဒီတာချုပ် ဖြစ်သည်။ ရန်ပုံငွေ မရှိ၊ မထုတ်နိုင်။ ကျွန်တော် ကိုလှဘူးထံ ပြေးရသည်။ ကိုလှဘူးက ချေးပေးမည်ဟု ပြောသည်။ နောက်တစ်ရက် ကိုလှရွှေနှင့် ကျွန်တော်တို့ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတိုက် သွားကြသည်။ ငွေ(၃၀၀)လား မသိ၊ ရခဲ့ သည်။ [ထိုခေတ် ဆီ (၁၀)ပိသာတစ်ပုံး (၅)ကျပ်ဈေး] ပြန်ဆပ်၊ မဆပ်၊ ကျွန်တော် မမှတ်မိတော့။

သခင်အောင်ဆန်း အမျှင်သို့ မထွက်ခွာခင် လပိုင်းလောက်က *ကျုပ် ငွေလိုချင်တယ်။ ဘိုင်ကျနေတယ်။ ခင်ဗျား ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း သွားပြော ပေး။ ဆောင်းပါး လစဉ် ရေးပေးမယ်* ဟု ပြောသည်။ ကျွန်တော်က ကိုလှ ဘူး၊ ကိုချင်းစိန်တို့အား အကျိုးအကြောင်း ပြောပြရာ ချက်ချင်း သဘော တူကြသည်။ သခင်အောင်ဆန်း၏ *နိုင်ငံရေးအမျိုးမျိုး* ဆောင်းပါး ကျွန်တော် ယူပေးရာ နောက်လ ပါလာသည်။

ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းမှာ ကျွန်တော်၏ မိတ်ဆွေ ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်၏ မိတ်ဆွေရင်းဖြစ်သော ကျောင်းသားသမဂ္ဂ မိတ်ဆွေများနှင့်လည်း ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း မှာ ရင်းနှီးသွားကြပေသည်။

ဒဂုန်အစဉ်အလာ။

ဆောင်းပါးအစက သုံးခဲ့သော စကားလုံး။

ဒဂုန်အစဉ်အလာ ဆိုသည်မှာ အခြား မဟုတ်။ အဟောင်းနှင့်အသစ် အတူယှဉ်တွဲ တည်ရှိရှင်သန်နေခြင်း ဖြစ်သည်။ ဒဂုန်တွင် ရှေးဟောင်းဂန္ထဝင် စာပေအမွေအနှစ်၊ ဗုဒ္ဓစာပေယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်များကို ကျကျနန၊ ခိုင် ခိုင်လုံလုံ ဖော်ပြသကဲ့သို့ ခေတ်သစ်စာပေ၊ ခေတ်သစ် အတွေးအခေါ်များကို လည်း ခေတ်နောက်မကျအောင် ဖော်ပြသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဒဂုန်သည် အဟောင်းနှင့်အသစ်ကို ပေါင်းစပ်ညီညွတ်ထားသူ။

ဆရာလွန်း (သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း)၊ လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီး စသော မြန်မာစာပေ ပညာရှင်ကြီးများသည် ဒဂုန်အယ်ဒီတာချုပ်ကြီးများ ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ ဒဂုန်တွင် ရှေးဟောင်းကျမ်းဂန်၊ ဂန္ထနိဂရများ ပါရှိသလို၊ တို့ဗမာအစည်းအရုံး အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူး သခင်အောင်ဆန်း၏ *နိုင်ငံ

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

လွန်ခဲ့သော ဆယ့်သုံးနှစ်ခန့်က မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင် ထုတ်ဝေရန် အကြံပြစ်ပေါ်ခဲ့ဖူးသည်။ မဂ္ဂဇင်းအမည်ကို 'အလင်္ကာသစ်' ဟု အမည်ပေးလိုက်သည်။ စာပေမိတ်ဆွေများက 'တာရာမဂ္ဂဇင်း' အမည်နဲ့ လျှောက်ပါလားဟု ပြောကြသည်။ နာမည်သစ်နှင့် ထုတ်သည်ထက် ရှိပြီးသား အမည်ဟောင်းနှင့် ထုတ်လျှင် ကောင်းမည်ဟု ယူဆကြသည်။

'တာရာမဂ္ဂဇင်း'ကို အတိတ်မှာပဲ ထားရစ်ခဲ့ချင်တယ်ဗျာ၊ သူ့ခေတ်မှာ သူ့ဟာနဲ့သူ ပေါ်ခဲ့တာပဲ တစ်ကဏ္ဍ တစ်ခန်းအဖြစ်နဲ့ပဲ နေတာကောင်းပါတယ်၊ တစ်ခန်းရပ်သွားတာကို အသစ် မလုပ်ချင်တော့ဘူးဗျာ' ဟု ပြောခဲ့သည်။

တကယ်က ကျွန်တော့်အဖြေကို သိပ်သဘောကျပုံမရ။ သူတို့က နာမည်ဟောင်းနှင့်ဆိုလျှင် တွင်ကျယ်မည်။ အဆင်ပြေမည်ဟု ထင်ကြသည်။ ကျွန်တော်က အဟောင်းကို အသစ်ထပ်၍ မဆက်ချင်။ သမိုင်းခေတ်တို့သည် ပြောင်းလဲလျက် ရှိသည်။ လှုပ်ရှားမှု ပုံသဏ္ဍာန်တို့သည်လည်း ပြောင်းလဲလျက် ရှိသည်။ အတိတ်ကို ပစ္စုပ္ပန် မလုပ်ချင်။ ပစ္စုပ္ပန်သည် အနာဂတ်အတွက် ဖြစ်ရပေမည်။ အတိတ်နှင့် ပစ္စုပ္ပန်သည် ဆက်စပ်နေသော်လည်း ရှေးရှုရမည် မဟုတ်ပါလား။

'အလင်္ကာသစ်' ကို မြန်မာ၊ အင်္ဂလိပ်နှစ်ဘာသာ၊ ဂီမန္တ၊ ဝသန္တ၊ သရဒ၊ ဟေမန္တ စသည်ဖြင့် တစ်နှစ် လေးကြိမ်ထုတ်ရန် ရည်ရွယ်ထားသည်။ စာမျက်နှာလည်း များများမဟုတ်။ ခြေနိုင်လက်နိုင်။ အင်္ဂလိပ်စာ ထည့်ချင်သည်မှာ အခြားကြောင့် မဟုတ်။ မြန်မာရသစာပေ (ဝတ္ထု၊ ကဗျာ) စသည်တို့ကို နိုင်ငံခြားက သိစေချင်သည် ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံခြားမှ ဘာသာပြန်ကြသည်ဆိုလျှင် သူတို့အကြိုက်၊ သူတို့ဝါဒနှင့် ကိုက်ညီသော စာတို့ကိုသာ ရွေးချယ်ပြန်တတ်ကြသည်။ မြန်မာစာပေလောက ကိုယ်စားပြုမှု အားနည်းတတ်ကြသည်ကို တွေ့ရသည်။

အလင်္ကာသစ်တွင် ဝတ္ထု၊ ကဗျာ၊ ပြဇာတ်၊ အနုပညာနှင့် စာပေ
ဝေဖန်ရေးသမိုင်းမှတ်တမ်း အတ္ထုပ္ပတ္တိတို့ကိုသာ ထည့်ရန် စိတ်ကူးထားသည်။

ပန်းချီဆေးရောင်စုံပုံတို့ဖြင့် မွမ်းမံခြယ်သမှုမပါ။ တတ်နိုင်လျှင်
ပန်းချီဆရာတို့၏ လက်ရာကို ကြွေရောင်ဖြင့် အတွင်းတွင် ဖော်ပြမည်။
တတ်နိုင်သမျှ မြန်မာအမျိုးသား ရုပ်ပုံလွှာတို့ ကိုယ်စားပြုသည့် သဘောကို
ဆောင်ရန် ရည်ရွယ်ခဲ့သည်။

သို့သော် ကြံစည်မှုဆိုသည်မှာ ကြံတိုင်းလည်း ဖြစ်သည် မဟုတ်ပါ။

ခ

အနှစ်(၄၀/၅၀) ဆိုသည်မှာ သမိုင်းကာလ အတိုင်းအတာနှင့်ဆိုလျှင် ဘာမှ
ကြာသည် မဟုတ်။ မျက်စိတစ်မှိတ်မျှလောက်သာ စာတစ်ကြောင်းတည်းနှင့်
တင်ချုပ်၍ ရေးနိုင်သည်။ ဘာမှမဟုတ်။ သို့သော် လူတစ်ယောက်၏ သက်
တမ်းနှင့်ကြည့်လျှင် မနည်းလှ။ ယင်းအတိတ်ကာလကို ပြန်လည် ကြည့်ရှုရ
သည်မှာ စိတ်ဝင်စားစရာပင်။ အောင်မြင်သည်။ မအောင်မြင်သည် ပြောရန်
မရှိ။ မအောင်မြင်ဟု ကျွန်တော် မှတ်ယူခဲ့သည်။ အနှစ်(၄၀)အကြာ အဝေးမှ
အရာဝတ္ထုတစ်ခုကို မျှော်မှန်းကြည့်ရသဖြင့် မမီလိုက်သော လူငယ်တို့အား
ပြောစရာအဖြစ် ကျန်နေခြင်းဟု ဆိုနိုင်သည်။

တစ်ခါက ကျွန်တော် ရေးသားခဲ့သော အိုးဝေမဂ္ဂဇင်းမှာ 'နွေဦး'
အမည်ရှိ ခေါင်းကြီးပိုင်းကိုဖတ်ပြီး ကဗျာဆရာတင်မိုးက 'နွေဦးခေါင်းကြီးက
တာရာမဂ္ဂဇင်း ခေါင်းကြီးရဲ့အစပဲ'ဟု ပြောဖူးသည်။ သည်တော့မှ ကျွန်တော်
သတိပြုမိလိုက်သည်။

အိုးဝေမဂ္ဂဇင်း(၁၉၃၉-၄၀) ခေါင်းကြီးမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်
သည်။

နွေဦး

လောကမြေပြင်သည် သဘာဝသဘောတွင် ပြောင်းလဲရန် စောင့်နေဆဲ
ဥသြ၊ ဥသြဟု ရွှေဥသြသည် မြောက်ဘက် စိမ်းညိုသော မြိုင်ဦး
မှ ငြိမ့်ရွန်းစွာ တေးသီလိုက်လေသည်။ သူ့သာယာမှု ဓမ္မတသိတ်၏
သစ္စာတရားပေါ်မှ စိမ့်ယို ထွက်လာသော ဥသြတေးသံသည် လေ

အဟုန်ဝယ် နစ်မွန်းပျံ့ဝဲလျက် ပတ်ဝန်းကျင်ကို တလွင်လွင်မွန်းအောင် ထုံလိုက်လေသည်။

သာယာမှု စေတသိတ်သည် ရုပ်ဝတ္ထု ပြောင်းလဲမှုကို တောင့်တနေစဉ် ပူပြင်းသော 'နေဒဏ်' ၏ ဝေဒနာကြောင့် သစ်ပင်ပန်းမန်တို့သည် နွမ်းယိ ခြောက်သွေ့လျက် 'အလှအနု' ကင်းမဲ့ကာ အရိုးအပြင်း ပြိုင်းသာ ကျန်ရှိကြကုန်သည်။

နေသည် ပူပြင်းစွာ တောက်လောင်ဆဲ နွေဦး၏ ရှေ့တော်ပြေးလေရူးသည် 'ပဋိပက္ခ' ပြုလျက် ဝေယမ်းလိုက်လေရာ ယဲ့ယဲ့သာ ရှိနေသော သစ်ရွက်ခြောက်များသည် မြေပေါ်သို့ လွင့်စဉ်ကြွေကျကာ ခန္ဓာ သိမ်းသွားကြကုန်၏။

ထိုအခါ ရွက်ဟောင်းကြွေလျှင် ရွက်သစ်လဲရမြဲ လောက 'ရာဇဝင်လမ်းကြောင်း သဘောတရား' ကို မလွန်ဆန်နိုင်သော သစ်ပင်ပန်းမန်တို့သည် 'ရွက်ဟောင်း' ကို စွန့်ပယ်၍ 'ရွက်သစ်' တို့ လဲလှယ်ကြကုန်၏။

လောကသည် စိမ်းစိုသစ်လွင်သော 'အလှအနု' တို့ဖြင့် ပန်ဆင်ကာ တစ်ပွင့်နှင့် တစ်ပွင့်၊ တစ်ရွက်နှင့် တစ်ရွက် 'သာဓုညီမျှစွာ' 'ပဒေသာပန်း' ကို သီကုံးလျက် ကြောမဆုံး သာယာ၍ နေလေသည်။

အိုးဝေမဂ္ဂဇင်း၊ အတွဲ ၈၊ အမှတ်-၁
၁၃၀၁ - တပေါင်းလ၊ ၁၉၄၀

ယင်းနွေဦးတွင် ကျွန်တော် တင်စားမှုများ ပေါ်လွင်အောင် တင်စားမှုကို ဖွဲ့နွဲ့သော စကားလုံးများကို စာလုံးအမည်းဖြင့် စီစဉ်ထားခဲ့သည်။

အမှန်အားဖြင့် ခေါင်းကြီးပိုင်းပုံစံနှင့် မတူသော ခေါင်းကြီးပိုင်းအရေးအသား ဖြစ်သည်။ ထိုအခါက အိုးဝေမဂ္ဂဇင်း မြန်မာစာကဏ္ဍ တစ်ခုလုံးကို ကျွန်တော်အား တစ်ယောက်တည်း တာဝန်ပေးထားသည်။ ကျွန်တော်ကလည်း ကျွန်တော်စိတ်ကူးနှင့် ရေးချလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့၏ နိုင်ငံရေး စိတ်ကူးရည်မှန်းချက်ကို ရသဟန်ဖြင့် ရေးလိုက်သည်။ ခံစားချက်ဖြင့် ဖွဲ့နွဲ့ထားသည်ဖြစ်ရာ ကိုတက်တိုးက ဂန္ဓလောကမှနေ၍ အရေးအသားကို ဝေဖန်ဖူးသည်။

ဝေဖန်မည်ဆိုလည်း ဝေဖန်ချင်စရာ။ သမားရိုးကျ ခေါင်းကြီးပုံစံ

မဟုတ်။ ကဗျာဟန်၊ ရသဟန် ပါနေသည်။ ထိုအခါက သမဂ္ဂအမှုဆောင်ထံတွင် ကျွန်တော် တစ်ယောက်သာ စာသမားဖြစ်၍ ကျွန်တော့်ကို ပုံအပ်ထားကြဟန်တူသည်။ ကျွန်တော်ကလည်း ကျွန်တော့်စိတ်နှင့် ဖွဲ့နွဲ့လိုက်သည်ကိုး။

ထို့ကြောင့်ပင် အယ်ဒီတာစားပွဲ၊ စာပေအနုပညာ၊ ဝေဖန်ရေးနှင့် ယန်းနုရောင်သို့စာအုပ် (၁၉၇၀)တွင် ပြန်လည်ဖော်ပြထားသော တာရာမဂ္ဂဇင်းခေါင်းကြီးပိုင်းများကိုဖတ်ပြီး ယင်းအရေးအသားမျိုး အိုးဝေမှမြစ်ဖျားခံကြောင်း ပြောလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ တာရာမဂ္ဂဇင်းထွက်ချိန်တွင် ကိုတင်မိုးမှာ (၁၀)နှစ်သားခန့်သာ ရှိပေဦးမည် ထင်သည်။

‘နွေဦး’ ကာလမှာ သာယာလှပသော ရာသီဖြစ်သည်။ မွေးရန်ထုံသောပန်းတို့ ပွင့်ကြသောနွေဦး။ ထိုအခါကား ကျွန်တော်တို့၏ နိုင်ငံရေးစိတ်ကူးပန်းများ ဖူးပွင့်ဝေစည်ကြမည့် အနာဂတ်ကာလကို စိတ်ကူးယဉ်ကာ ဖွဲ့နွဲ့ထားသောအခါ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်မည် ထင်သည်။ သာယာငြိမ်းချမ်းလှပသောနွေဦး။

၈

အမှန်အားဖြင့် တာရာမဂ္ဂဇင်းအကြောင်း ကျွန်တော် ရေးဖွဲ့နေသော်လည်း မဂ္ဂဇင်းတွင် ကျွန်တော် တစ်ယောက်တည်းရေးသည် မဟုတ်။ စာပေသမားများ ပါဝင်ရေးသားကြသည်။ ထိုအခါက ဖူးပွင့်လာကြသော စာပေပွင့်သစ်စများ ပါဝင်ကြသည့် အသိုင်းအဝိုင်း အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ပင် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရမည် ထင်သည်။ ကျွန်တော်၏ စာပေမိတ်ဆွေ အဟောင်း၊ အသစ်၊ လူလတ်၊ လူငယ်တို့ ပါဝင်ကြသည်။ စာပေမိတ်ဆွေ အဟောင်းတို့မှာ ခေတ်စမ်းအသိုင်းအဝိုင်း။ မိတ်ဆွေသစ်တို့မှာ စာပေသစ် အသိုင်းအဝိုင်း။

အနှစ်(၄၀)ခန့် ကြာသောအခါ လူလတ်သည် လူကြီးဖြစ်လာကြပေပြီ။ လူငယ်သည် လူလတ်ဖြစ်လာကြပေပြီ။ စာပေခေတ်များကို ဖြတ်သန်းလာကြပြီ။ စာပေအနုပညာရှင်တစ်ဦး၏ စာပေရုပ်ပုံလွှာသည် စာပေသက်တမ်းကြီးရှင်လာသည့်အလျောက် ပီသခိုင်မာလာကြပေပြီ။ လူငယ်ဘဝကနှင့်မတူ။ လူလတ်ပိုင်းသို့ ရောက်လာသောအခါ အပြောင်းအလဲများလည်း ရှိနိုင်သည်။ မပြောင်းလဲဘဲ တည်ရှိနေသူတို့လည်း ရှိနေသည်။ တလောက ကျွန်တော့်ထက် အသက်(၄၀)ကျော်ခန့် ငယ်ရွယ်သူလူငယ်တစ်ဦးက ကျွန်တော် ကြီးလာသော

အခါ ပြောင်းလဲလာသည်ဟု ထင်ပါသလားဟု မေးလိုက်သည်။ သူ၏မေးခွန်းကို ထောက်ပြန်၍ မစစ်မိ။ အယူအဆဘက်လား၊ စာပေအဖွဲ့အနွဲ့ဘက်လား၊ ဘာလား၊ ညာလား စသည်ဖြင့် ပြန်၍ သူ့ကို ရှင်းရန် ပြန်မပြောခဲ့။ ကျွန်တော့်ကိုယ်လည်း ကျွန်တော် သုံးသပ်ကြည့်ချင်နေသည်။ သူ့မေးခွန်းမှာ မေးထိုက်သောမေးခွန်း ဖြစ်သည်။ ဖြေရန် မလွယ်။

ကျွန်တော်က 'အခြေခံမှာ မပြောင်းလဲဘူး ထင်တာဘဲ' ဟု သိပ်ဖြေလိုက်သည်။ ကြာကြာ စဉ်းစားလျှင် အဖြေမည်သို့ ရမည်မသိ။

လွန်ခဲ့သော အနှစ်(၅၀)နီးပါးခန့်က ရေးသားခဲ့သော 'နွေဦး' ကို ပြန်ဖတ်သောအခါ အခြေခံပြောင်းလဲမှုကို သိပ်မတွေ့ရ။ တစ်ခုတော့ ရှိသည်။ ထိုအခါက စာအုပ်များဖတ်ပြီး မှန်းကာ ပြင်ခဲ့ရသည်။ ရုပ်ပုံစိတ်ကူးနှင့် တကယ် ထိတွေ့ရသည့်အခါ မြင်တွေ့ရသည့် ရုပ်ပုံတို့ မတူသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

ကျွန်တော် ခံစားခဲ့သော နွေဦးရသသည်ကား ကျွန်တော့်စိတ်ထဲတွင် ပြောင်းမသွား။ နွေဦးတို့သည် နှစ်စဉ် ရာသီစက်ဝန်း လှည့်လည်ကာ ဆန်းသစ်မြဲ ဖြစ်သည်။ ရွက်ဟောင်းတို့ ကြွေ၍ ရွက်သစ်များ လဲရသည်။ နွေဦးတွင် ပန်းတို့ပွင့်ကာ သာယာလှပ အေးချမ်းရမည်မှာ အမှန်။ ယင်းနွေဦးခံစားမှုကား ယနေ့တိုင် ရင်ခုန်လျက် ရှိနေဆဲပင်။ နွေဦးသည် နှစ်စဉ် ပေါ်လာရမြဲ မဟုတ်ပါလား။

မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း၊ နိုဝင်ဘာလ၊ ၁၉၈၆

နေ့ဦးအိပ်မက်

လွန်ခဲ့သော အနှစ်(၆၀)ခန့်က ကျွန်တော် အယ်ဒီတာအဖြစ် ဆောင်ရွက်သော အိုးဝေမဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာ ခေါင်းကြီးပိုင်းတွင် နေ့ဦးဟူ၍ ဖွဲ့နွဲ့ခဲ့ဖူးသည်။ ထိုခေတ်အခါက ခေါင်းကြီးပိုင်း ဖွဲ့နွဲ့လေ့ သိပ်မရှိကြ။ သို့သော် ကျွန်တော်က ကျွန်တော့်ခံစားမှုနှင့် ဖွဲ့နွဲ့ချင်သည်။ ဆန်းသစ်ချင်နေသည်။ ထို့ကြောင့် နေ့ဦးဟု ကဗျာဆန်ဆန် အမည်ပေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ အိပ်မက်ဆိုသည်က ကျွန်တော်တို့ ထိုအခါက အိပ်မက်မက်ခဲ့သော သမိုင်းခေတ်တစ်ခေတ်ကို ရည်မှန်း၍ တင်စား ဖော်ပြလိုက်ခြင်းမျှသာ။ ထိုအခါက ကျွန်တော်တို့တစ်တွေသည် နိုင်ငံရေးသဘောတရား စာအုပ်များကို ဖတ်နေကြသည်။ ထိုအခါ အကယ်၍ လွတ်လပ်လျှင် ကျွန်တော်တို့ မျှော်မှန်းသော သမိုင်းခေတ်တစ်ခေတ်ကို တည်ဆောက်ကြမည်ဟူသော အတွေးသည် ကျွန်တော်တို့ လူသိုက်ထဲတွင် ကိန်းဝပ်လျက် ရှိသည်။

ယင်းသည်ကား အခြား မဟုတ်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ကွန်မြူနစ် ဆိုရှယ်လစ် စသည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ကြသော ပဒေသာခေတ် ဖြစ်သည်။ ပဒေသာပင်ကို လိုရာဆန္ဒအတိုင်း သုံးစွဲနိုင်သည်။ စားသုံးနိုင်သည်။ ယင်းစိတ်ကူးယဉ်အိပ်မက်။

နေ့ဦး

လောကမြေပြင်သည် သဘာဝသဘောတွင် ပြောင်းလဲရန် စောင့်နေဆဲ၊ ဥဩ ဥဩဟု ရွှေ့ဩဩသည် မြောက်ဘက် စိမ်းညိုသော မြိုင်ဦးမှ ငြိမ်ရွန်းစွာ တေးသီ လိုက်လေသည်။ သူ့သာယာမှု စေတသိတ်၏ သစ္စာတရားပေါ်မှ စိန်ယိုထွက်လာသော ဥဩတေးသံသည် လေအဟုန်ဝယ် နစ်မွန်းပျံ့ဝဲလျက် ပတ်ဝန်းကျင်ကို တလွင်လွင် မွန်းအောင် ထုံလိုက်လေသည်။

သာယာမှုစေတသိတ်သည် ရုပ်ဝတ္ထုပြောင်းလဲမှုကို တောင့်တနေစဉ် ပူပြင်းသောနေ့ဒဏ်၏ ဝေဒနာကြောင့် သစ်ပင်ပန်းမန်တို့သည် နှမ်းယိခြောက်

သွေ့လျက် အလှအနုကင်းမဲ့ကာ အရိုးအပြိုင်းပြိုင်းသာ ကျွန်ုပ်ကြံကုန်သည်။

နေသည် ပူပြင်းစွာတောက်လောင်ဆဲ နွေဦး၏ရှေ့တော်ပြေး လေ့စွဲသည် ပဋိပက္ခပြုလျက် ရှေ့ယမ်းလိုက်လေရာ ယဲ့ယဲ့သာရှိနေသော သစ်ရွက်ခြောက်များသည် မြေပေါ်သို့ လွင့်စဉ်ကြွေကျကာ ခန္ဓာသိမ်းသွားကြကုန်၏။

ထိုအခါ ရွက်ဟောင်းကြွေလျှင် ရွက်သစ်လဲရမြဲ လောကရာဇဝင်လမ်းကြောင်း သဘောတရားကို မလွန်ဆန်နိုင်သော သစ်ပင်ပန်းမန်တို့သည် ရွက်ဟောင်းကို စွန့်ပယ်၍ ရွက်သစ်တို့ လဲလှယ်ကြကုန်၏။

လောကသည် စိမ်းစိုသစ်လွင်သော အလှအနုတို့ဖြင့် ပန်ဆင်ကာ တစ်ပွင့်နှင့်တစ်ပွင့်၊ တစ်ရွက်နှင့်တစ်ရွက်၊ သာနာညီမျှစွာ ပဒေသာပန်းကို သီကုံးလျက် ကြော့မဆုံးသာယာ၍ နေလေသည်။

နွေဦးလောက၏ သာယာခင်းကိုမြင်၍ ဘဝင်ကြည်နူး ညွတ်ညွတ်လှသော ရွှေဥသြသည် ဥသြ ဥသြဟု ဥဒါန်းတေးကို တစ်ဖန် ဆိုလိုက်ပြန်လေသည်။

မြန်မာစာတည်း မောင်ဌေးမြိုင်။ ဥပဒေအတိုင်ပင်ခံ ဝတ်လုတော်ရ ဦးကျော်မြင့် အိုးဝေမဂ္ဂဇင်း စာက္ကသိုလ်သမဂ္ဂမှ ထုတ်ဝေသည်။

အတွဲ ၈၊ အမှတ် ၁၊ ၁၃၀၁၊ တပေါင်းလ၊ ၁၉၄၀

အိုးဝေမဂ္ဂဇင်းကော်မတီထံတွင် ကိုမြတ်စော၊ ကိုတင်အောင်၊ တီပီဝမ်၊ ကိုကို၊ ကိုဘစ်တို့ ပါဝင်ကြသည်။ ယခုအခါ ယင်းနွေဦး ရေးခဲ့သည်မှာ အနှစ်(၆၀)ကြာပြီ။ ကိုမြတ်စောကတော့ ဂျပ်ဆင်ကောလိပ် ဘောဂဗေဒမှ ဂုဏ်ထူးတန်းကျောင်းသား အထွေထွေ အယ်ဒီတာ ဖြစ်သည်။ ယခု လန်ဒန်မှာ ရောက်နေသည်။ ကိုတင်အောင်ကတော့ ယခု မရှိတော့ပြီ။ ဦးတင်အောင် ဟိန်းအဖြစ် ကွယ်လွန်သွားပြီ။

ကိုဘစ်လည်း ကွယ်လွန်ခဲ့ပါပြီ။ သူက ရုပ်ချောချော။ သူရေးသော ရခိုင်တိုင်းရင်းသားများနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှု စာအုပ်ကို လွန်ခဲ့သော သုံးနှစ်ခန့်က သူ့ဆွေမျိုးတစ်ယောက်က ကျွန်တော့်ထံ ပို့ပေး၍ ဖတ်ခဲ့ရသည်။ ပြည်သူ့တရားသူကြီးအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ ကိုတင်အောင်ဟိန်းကို အမှုကိစ္စတစ်ခုနှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်တော် သူ၏ တရားလွတ်တော်ချုပ်ရုံးသို့ ရောက်သွားသည်။ ကျွန်တော်တို့ ရှေးဟောင်းနှောင်းဖြစ် ပြောကြရင်းက ကျွန်တော်က ဟေ့ *ကိုတင်အောင် ခင်ဗျား လော (Law) အောင်သေးလားဗျ့

ဟု လွတ်ခနဲ မေးလိုက်သည်။ တကယ်က သူ့လို အဆင့်အမြင့်ဆုံး တရား သူကြီးချုပ်ကို ယင်းသို့ မေးခြင်းမှာ စော်ကားရာကျသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ သူနှင့် ကျွန်တော်က ရင်းနှီးတော့ သူက အပြုံးမပျက်။ 'ဟာ ကိုဌေးမြိုင် ကလည်း ကျွန်တော် စစ်ပြီးတော့ ဝိဇ္ဇာဥပဒေတန်း တက်သေးတယ်ဗျ' ဟု ခပ်ပြုံးပြုံးပင် ပြောပြီး လက်ဖက်ရည်ပင် တိုက်လိုက်ပါသေးသည်။ ထိုနှစ် အိုးဝေမဂ္ဂဇင်းတွင် သူ၏ သစ်ရွက်ကြွေတော့အမည်ရှိ ကဗျာဆန်သော စကား ပြေကို ရွေးချယ် ထည့်သွင်းခဲ့သည်။

ကိုကို ကိုကား ကျွန်တော် ကောင်းစွာ မမှတ်မိတော့။ ဘယ်ရောက် နေသည်ကိုပင် မသိ။ လုပ်သားပြည်သူ နေ့စဉ်သတင်းစာ၌ ကိုကိုအမည်ဖြင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ဆောင်းပါးရေးသည်ကို ကျွန်တော် ကြိုက်သည်။ သည်ကိုကို ပဲလားမသိ။ တီပီဝမ်ကတော့ လွတ်တော်ရှေ့နေကြီး။

သမိုင်းဆိုသည်က အမျိုးမျိုး။ ကျွန်တော်၏ နွေဦးထဲတွင် ပါသော မြောက်ဘက်ဆိုသည်မှာ အခြားမဟုတ်။ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုပင်။ ကျွန် တော်က အမည်မဖော်ဘဲ တင်စားရေးခဲ့သည်။ ပဒေသာပန်းဆိုသည်ကတော့ ကျွန်တော်တို့ စိတ်ကူးယဉ်ခဲ့သော၊ တစ်ချိန်တွင် ပေါ်ထွန်းရမည် ဖြစ်မည့် ပဒေသာပင်ခေတ်၊ ဘုံခေတ်။

ရာဇဝင်လမ်းကြောင်း သဘောတရားဆိုသော စကားရပ်ကတော့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် (Historical Role)ဟူသောစကားကို မြန်မာဘာသာဖြင့် ရေးထားခြင်း ဖြစ်သည်။ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာပါပြီ။ ကျွန်တော့်မှာ သမိုင်း ခေတ်များကို တွေးမိရင်း နွေဦးကို လွမ်းမိပါသေးသည်။

နွေဦးတွင် ဥဩငှက်က တေးဆိုသည်။ ကံ့ကော်၊ ပိတောက်တို့ ပွင့်ကြမည်။ ကျွန်တော်သည် ကံ့ကော်ပွင့်ချိန်တွင် ကံ့ကော်ပန်းများကို ဝယ်၍ ကျွန်တော့်အိမ်ခန်းရှိ စန္ဒရားပေါ်မှ ပန်းအိုးတွင် တင်ထားလိုက်မိသည်။ ည ပိတောက်ပွင့်လျှင် ကျွန်တော် မနေနိုင်။ ကျွန်တော့်စားပွဲပေါ်တွင် တင်ထား သည်။ တစ်ညလုံး မွှေးနေသည်။ နံနက်ကျတော့ ပြယ်သွားပြီ။ နွေဦးကို လွမ်းမိသေးတော့။

မဟေသီမဂ္ဂဇင်း၊ အောက်တိုဘာလ၊ ၂၀၀၁

အမေ့ကြောင်း

မေ့ကြောင်း

မေ့ကြံ့

အကြောင်းကြောင်းကြောင့်

က

တလောက ကျွန်တော်၏ မာယာကဗျာစာအုပ်တွင် စာလုံး အကျအပေါက် အမှားအယွင်းများကို ထောက်ပြသော ဆောင်းပါးကို ဖတ်လိုက်ရသည်။ ကျွန်တော် မျက်စိမူန်၍ စာမဖတ်နိုင်သည်မှာ (၁၀)နှစ်ခန့် ရှိသွားပြီ။ ကျွန်တော်စာအုပ် အထွက်နည်းလှသည်။ ယခုတလောတွင် (၃)အုပ်လောက်တော့ ထုတ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ စပါယ်ဦးဝတ္ထုစု ဒုတိယနှိပ်ခြင်း။ မာယာကဗျာစု၊ ကြယ်ရိပ်ပန်းနဝတ္ထုစု စာအုပ်များ ထွက်လာပြီးသောအခါ ကျွန်တော်၏ စာအုပ်ကိုပြန်၍ မကြည့်နိုင်။ မျက်စိကောင်းတုန်းကတော့ မဂ္ဂဇင်းမှာဖြစ်စေ၊ လုံးချင်းထွက်ပြီးခါစဖြစ်စေ ပြန်ဖတ်သည်။ အကျအပေါက် အမှားအယွင်းလေးများရှိလျှင် ပြန်၍ ပြင်ထားတတ်သည်။ ကျွန်တော့်ကို တချို့သော မိတ်ဆွေများ၊ အယ်ဒီတာများက ဝေဖန်ပြောဆိုသံ ကြားနေရသည်။ ပြောမည်ဆိုလျှင်လည်း ပြောစရာပင်။ ကျွန်တော်က မဂ္ဂဇင်းမှာ ဝတ္ထု၊ ဆောင်းပါး၊ ကဗျာများထည့်လျှင် ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် ပရုဖ်စာစီအကြမ်းရွက်ကို ကြည့်သည်။ ပုံနှိပ်တိုက်သို့ ကိုယ်တိုင် သွားသည့်အခါ သွားသည်။ မျက်စိမူန်၍ ကိုယ်တိုင် မသွားနိုင်သောအခါ အယ်ဒီတာများက ကျွန်တော့်ထံ လာကြသည်။ ကျွန်တော့်လက်ရေးကလည်း မကောင်း၊ တော်တော် မကောင်း၊ ဖတ်၍မရဟု အဆိုရှိသည်။ ထိုအခါ အယ်ဒီတာများက ကျွန်တော်၏စာကို ကူးရပြန်သည်။ ရှုမဝဆိုလျှင် အယ်ဒီတာချုပ်ဦးကျော်က သူကိုယ်တိုင် ကူးသည်။ ကူးပြီးလျှင် သူကိုယ်တိုင် ဖတ်ပြသည်။ ထို့နောက် စာစီခန်းသို့ ပို့လိုက်သည်။ ပြီးလျှင် ပရုဖ်ကို ကျွန်တော် သွားကြည့်သည်။

ကျွန်တော် ကိုယ်တိုင် ကြည့်ပြီးမှ စက်တင်လေ့ ရှိသည်။ ဦးကျော်သည် အင်မတန် စေ့စပ်သေချာသူ ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော့်ကို သည်းခံနိုင်စွမ်း ရှိသည်။ ကျွန်တော်ကလည်း ခင်မင်လေးစားသည်။ ကျွန်တော့်လက်ရေးကို ဖတ်သူ နည်းသည်။ ရှုမဝတွင် ဦးကျော် မကူးနိုင်လျှင် လက်နှိပ်စက်ရိုက်သူ

The Key

မတင်အေး၊ ကိုရှင်တို့က ကူးသည်။ တစ်ခါက လက်နှိပ်စက်စာမူ ပေးလိုက်သောအခါ မတင်အေးသည်။ မျက်နှာကျူကာ၊ သူမသည် စိတ်ညစ်သွားဟန် ရှိသည်။ မတတ်နိုင်။

မျက်စိကောင်းသော ကာလကပင် အယ်ဒီတာတို့သည် ကျွန်တော့်ထံ စာမူ လာယူကြသည်။ ပြီးလျှင် ပရုဖ် လာပို့ကြသည်။ စောင့်ရသည်။ မိုးဝေမဂ္ဂဇင်းသစ်တွင် အယ်ဒီတာကိုသန်းအုန်းက ကျွန်တော့်စာမူ ရရှိအရေး အခေါက်ခေါက် လာရသည်။ အင်မတန် ကျေးဇူးတင်ဖို့ ကောင်းသည်။ ဆောင်းပါး လာယူသည်က တစ်ခေါက်၊ ပြီးလျှင် သူကူးယူပြီး စာစီရသည်။ အကြမ်းပြီး ပရုဖ်ကို လာပြသည်။ ကျွန်တော်က အေးအေးဆေးဆေး ပြင်သည်ကို စောင့်ရသည်။ တစ်ခါတလေ ထားခဲ့ပြီး နောက်နေ့မှ ပြန်လာယူရသည်။ ဤဒုက္ခကို ခံနိုင်သည်။

ရှုမဝတွင် ၁၉၇၄ က “ဒို့ခေတ်ကို ရောက်ရမည်မှာ မလွဲပါ” အခန်းဆက်ရေးရာ အယ်ဒီတာကိုမြင့်မြတ်သည် တစ်လစာ စာမူရရှိအရေး နှစ်ခေါက်ထက်မနည်း လာရရှာသည်။ ပြီးတော့ ပရုဖ် လာပြရသေးသည်။ သူကိုယ်တိုင်လည်း ကျွန်တော့်စာမူကို ကူးရသည်။ ကျွန်တော်က စိမ်းပြာ ရောင်မင်ဖြင့် ရေးရာ သူအားသော ညဘက်တွင် ကူးရရာ ကရိကထနိုင်လွန်းသော အလုပ်မျိုး ဖြစ်နေသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်သည် သူတို့ကို ဒုက္ခမပေးလို၍ လက်နှိပ်စက်ဖြင့် စာရေးသည်။

ခ
လက်နှိပ်စက်ဖြင့် စာရေးသော ၁၉၈၀ ကျော် ကာလတွင်ကား မျက်စိအတော်မှန်နေပြီ။ လက်နှိပ်စက်ရှိ ခလုတ်ပေါ်မှ အက္ခရာကိုတော့ မြင်ရသည်။ စာရွက်တွင် လာထင်သော စာလုံးကိုတော့ မမြင်ရ။ ထို့ကြောင့် လက်နှိပ်စက်ရိုက်ပြီးလျှင် တစ်ယောက်က ဖတ်ပြရသည်။ လက်နှိပ်စက် အရိုက်မှား၍လည်း ရှိသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ မျဉ်းကြောင်း မရွေ့မိ၍လည်း ဖြစ်သည်။ ရေးပြီးသားကို ပြန်တွေးရ၊ ဖော်ရနှင့် စိတ်ပျက်စရာ။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်လည်း နည်းတစ်နည်း ရှာရသည်။

ရေဒီယိုကက်စက်မှ အသံသွင်းကာ ရေးရသည်။ “သူနာပရန္တ” ဝတ္ထုရှည်ကို ၁၉၈၅ လောက်တွင် စမ်း၍ ရေးမိသည်။ သို့သော် ဘယ်ကိုမျှ မပို့။ စာပေလုပ်သားမဂ္ဂဇင်းကို မိတ်ဆွေကိုမြတ်ခိုင် ကိုင်သောအခါ ကျွန်တော်

ထံ ဝတ္ထုပေးရန် တကျည်ကျည် တောင်းသည်။ သူ့အယ်ဒီတာချုပ်ကလည်း ကျွန်တော်၏ ဝတ္ထုကို ကြိုက်သည်ဟု ဆိုသည်။ ကျွန်တော်က “ကက်ဆက်နှင့် သွင်းထားတယ်၊ ယူမလား” ဟု မေးလိုက်သည်။

“သူက ယူမည်” ဟု ပြော၍ ကျွန်တော်က ပေးလိုက်သည်။ ထို့ကြောင့် စာပေလုပ်သားမဂ္ဂဇင်းတွင် “သူနာပရန္တ” ဝတ္ထုကို အခန်းဆက်အဖြစ် ပါရှိခဲ့သည်။ ကက်ဆက်ဖြင့် သွင်းထားသည်ကို တစ်ယောက်က ကူးရသည်။ ကူးပြီးလျှင် ကျွန်တော်က ပြန်စစ်ရသည်။ မစစ်၍မဖြစ်၊ အသံကို တစ်ယောက်က ကြားသောအခါ အသံအယွင်း မှားလေ့ရှိတတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ပြန်စစ်သောအခါလည်း ကျွန်တော်က စာလုံးကို မျက်စိဖြင့် စစ်ရသည် မဟုတ်။ အသံဖြင့် စစ်ရသည်။ ထိုသို့ စစ်သည့်အခါလည်း အမှားအယွင်း လေးများ ပါတတ်သည်။ တချို့သော ပုံနှိပ်တိုက်များတွင်လည်း စာပြင်ဆရာများ မရှင်း၍ဖြစ်စေ၊ အမှားအယွင်းလေးတော့ ပါတတ်သည်။

သို့သော် ကျွန်တော် အမှားအယွင်းကို ပြန်မဖတ်နိုင်၍ ပြန်မပြင်နိုင်ခဲ့။ ကျွန်တော်က စာလုံးအသစ်ကလေးများ ထွင်တတ်ရာ တစ်ခါတစ်ရံ မတော်တဆ အမှားလေးများ ဖြစ်ပေါ်တတ်သည်။ တစ်ခါက ကျွန်တော်၏ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်တွင် ငုနီလာဟု အပြာရောင်ကို တင်စားရေးလိုက်သည်။

တကယ်တော့ ငုနီလာပန်းဟု ရှိသည်က မဟုတ်။ ကျွန်တော်က ပရုဖ် မကြည့်ဖြစ်။ ထိုအခါ စာစီသူက မုန်လာဟု ရေးလိုက်သည်။ ပြန်ဖတ်ကြည့်ပြီး ခပ်အောင့်အောင့်ဖြင့် ရယ်လိုက်ရသည်။

ဂ

ကျွန်တော်သည် ဇီဇာကြောင်သူ ဖြစ်သည်။ ယခင်နှစ်ကာလများက ကျွန်တော်သည် အဖွဲ့အစည်းများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့စဉ် ကျွန်တော်က ကြေညာချက်စာတမ်း၊ ဆုံးဖြတ်ချက် စသည်များကို မူကြမ်း ရေးပေးရတတ်သည်။ ထိုအခါ ဝန်ကြီးဟောင်း နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးက “ဒဂုန်တာရာက သူ့စာလုံးတစ်လုံး အပြင်မခံဘူး။ သိပ်ကတ်သတ်တဲ့သူ” ဟု ကွယ်ရာတွင် ပြောသည်ကို ကြားရဖူးသည်။ မဂ္ဂဇင်းများတွင်လည်း ကျွန်တော်၏စာကို ပြင်သည် မကြိုက်။ ပြင်လိုလျှင် ကျွန်တော်နှင့် ညှိနှိုင်း၍ ပြင်စေရသည်။ ဒါကြောင့် အယ်ဒီတာတချို့က ကျွန်တော့်ကို ကြိုက်ချင်မှ ကြိုက်မည်။

The Key

မဂ္ဂဇင်းက ကျွန်တော်၏စာကို ပယ်သည်ဆိုလျှင် ထိုမဂ္ဂဇင်းတိုက်သို့ နောက်ထပ် စာမူ မပေးတော့။

အပူအဆခြင်း မတိုက်ဆိုင်၍ ပယ်ခြင်းကို ကျွန်တော် နားလည်သည်။ ကျွန်တော်၏စာမူကို ထည့်ရန် မလိုဟု နားလည်နေသည်။

ယနေ့ခေတ်တွင်တော့ ဒါတွေ မရှိတော့ပြီ။ ပရိတ်လည်း ကိုယ်တိုင် မကြည့်နိုင်။ သို့သော် ခက်သည်က ရေးစရာ၊ ဖွဲ့စရာတွေက ယခင်အခါကလထက် များလှသည်။ ကြွယ်ဝလှသည်။ ဒါကြောင့် မရေးဘဲ၊ မဖွဲ့ဘဲကလည်း မနေနိုင်။ ကျွန်တော် မတတ်နိုင်။

ကျွန်တော်နှင့် အတူနေသူတို့က သူတို့အလုပ်နှင့် သူတို့ ရုံးအလုပ်အိမ်အလုပ်နှင့် မအားလပ်ကြ။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်စာများ ပြန်၍ဖတ်ရန် အချိန်မရှိ။ ထို့ကြောင့်ပင် ကျွန်တော်သည် ဘယ်နေရာတွင် မှားယွင်း အကျအပေါက်ရှိသည်ကို မသိနိုင်။ ထောက်ပြသူများကို ကျေးဇူးပင် တင်မိပါသည်။

ဘယ်ကိစ္စမဆို အကြောင်းတွေက ရှိသည်။ အကြောင်းကြောင်းကြောင့် ဘယ်ကိစ္စမဆို ကျွန်တော် ခွင့်လွှတ်နေရသည်။ ကျွန်တော့်ကိုလည်း ခွင့်လွှတ်ရန် လိုသည်။

ဝေဖန်စာနှင့် ကဗျာများကိုတော့ တတ်နိုင်သမျှ ဖတ်ခိုင်းရသည်။ သူတို့ကလည်း အားလျှင် ဖတ်ပေးကြသည်။ ခက်သည်က သူတို့က မအားကြ။ ကိုယ့်အလုပ်နှင့်ကိုယ်၊ သူ့အလုပ်နှင့်သူ။

ကျွန်တော့်ထံသို့ ဒုတိယမျိုးဆက်၊ တတိယမျိုးဆက် လူငယ်များ ရောက်လာကြသည်။ သူတို့ မမီသော အကြောင်းအရာများကို သိချင်၍ မေးကြသည်။ သူတို့၏ ခံစားမှုကို နားလည်ကာ ကျွန်တော်သည် သမိုင်းခေတ် အတွေ့အကြုံ အမှတ်တရများကို ဖွဲ့နွဲ့ခဲ့သည်။ ဘာသာရပ်တစ်ခု ရေးနေရင်းက အကြောင်းကြောင်းကြောင့် ပြတ်သွားတတ်သည်။ ထိုအခါ အခြားတစ်နေရာတွင် ပြန်၍ ဖော်ရသည်။

သမိုင်းခေတ်ဆိုသည်က အကြောင်းအရာ အတူတူ။ သည်တော့ အကြောင်းအရာများ အဖြစ်အပျက်များကတော့ တူချင်တူမည်။ အဖွဲ့အနွဲ့ကတော့မထပ်။ တမင်တကာ လာထပ်၍ ပြောရခြင်းများလည်း ရှိသည်။ သမိုင်းဝင်ပုဂ္ဂိုလ်များကို ကျွန်တော် မမေ့။ ပြည်သူတို့ကလည်း မမေ့စေချင်။ ထပ်နေလျှင် ခွင့်လွှတ်ကြပါ။

စာဖတ်သူဆိုသည်ကလည်း အသစ်များ ပေါ်လာစေခြင်း၊ ခေတ်ပြိုင်
စာဖတ်ပရိသတ်များကို ညွှန်းရသည်က များတတ်သည်။ အကြောင်းကြောင်း
ကြောင့် ခွင့်လွှတ်ရမည်ပင်။

စတိုင်သစ်မဂ္ဂဇင်း၊ အောက်တိုဘာလ၊ ၁၉၉၃

ကျွန်ုပ်

ကျွန်ုပ်

ပင်မ

ကျွန်ုပ်

ကဗျာဆန်သော ရွှေအိုရောင် ပင်မရေစီး

က

တညနေ၊ ညဘက်၊ အနော်ရထာလမ်း ပလက်ဖောင်းပေါ်မှ ညဈေးတန်း
လျှောက်မိသည်။ ရွှေဘုံသာလမ်းထောင့် လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ရှေ့က အထည်
များ ဖြန့်ခင်း ရောင်းချနေသည့်နေရာ ရောက်သွားသည်။ ကျွန်တော်က လုံ
ချည်များကို ယူကြည့်လျက် ရှိသည်။ ဈေးသည် အမျိုးသမီးက အသက်
(၄၀)ခန့် ဝတ်ပုံစားပုံ တောကျကျ အသားကညိုညို။

“ကြည့်ပါ... အဆင်တွေလည်း စုံပါတယ်။ ဒါလေး မလှဘူး
လား”

ဈေးရောင်းသူသည် ခပ်မှိုင်းမှိုင်းအရောင်နှင့် အဆင်များကို ယူပြ
လျက်ရှိသည်။ ကျွန်တော်က လှမ်းယူကြည့်သည်။ နေရာက နည်းနည်းမှောင်
နေ၍ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှ ထိုးကျနေသော မီးချောင်းရောင်အောက် တိုးကာ
ကြည့်သည်။ သို့တိုင်အောင် အလင်းရောင် သိပ်မရ။

“ဘာအရောင်ပါလိမ့်နော်၊ နေ့ဘက်ကြည့်မှ အရောင်မှန်ကို မြင်
ရမှာ”

ဈေးရောင်းသူက “အဲဒါ ရွှေအိုရောင် ခေါ်တယ်။ အခု သိပ်ခေတ်
စားနေတဲ့ အရောင်ပေါ့။ ကိုရိုလာကားတွေမှာလည်း ရွှေအိုရောင် ရှိတယ်
လေ... ယူသွားပါ”

ကျွန်တော်က ပြုံးလိုက်သည်။ ပြုံးတာက ကျွန်တော့်အကြောင်းနှင့်
ကျွန်တော်။ တောကျကျ ဝတ်ထားသော ဈေးရောင်းသူသည် တစ်ခါက
စာပေလောက တစ်ထောင့်၌ အငြင်းပွားခဲ့သော ရွှေအိုရောင်ဟူသော စကား
လုံးကို သုံးနှုန်းနေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်သည် ‘မေ’ဝတ္ထု
၁၉၄၁ တွင် ယင်း ‘ရွှေအိုရောင်’ဟူသော စကားလုံးကို စတင်သုံးစွဲခဲ့သည်။
နှစ်ပေါင်း (၄၀)နီးပါး ရှိပြီကော။ ယခုအခါ ရွှေအိုရောင်ဟူသော စကားလုံးမှာ
တော်တော် ခေတ်စားနေပေပြီ။ အရောင်တစ်ခုကို ဖော်ပြသော ဝေါဟာရ
တစ်လုံးပင် ဖြစ်နေပေပြီ။

တလောက တက္ကသိုလ်တစ်ခုမှ ကျောင်းသူတစ်ဦးက ဘွဲ့ယူစာ တမ်းငယ်တစ်ခုတင်ရန်၊ ကျွန်တော်၏ စကားပြေနှင့် ပတ်သက်၍ တာဝန် ကျသည်။ ကျောင်းသူက စကားပြေနှင့် ပတ်သက်၍ မေးခွန်းများ ကျွန်တော့် ထံ ယူလာသည်။ သူတို့ မြန်မာစာဌာနမှူး၏ အကြံပေးချက်ဖြင့် မေးခွန်း များထုတ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ မေးခွန်းတစ်ခုမှာ ကျွန်တော်၏ 'စကားပြေ အရေးအသား၌ ဝေါဟာရသုံးပုံကို ရှင်းပြပါ' ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ဈေးရောင်း သူက 'ရွှေအိုရောင်' ဟု ပြောလိုက်သောအခါ ယင်းမေးခွန်းကို သွားသတိရ မိပေသည်။

'ရွှေအိုရောင်' ဟူသော စကားလုံးကို ကျွန်တော်သည် မေဝတ္ထု၌ စတင် သုံးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ရေးပြီး ကျွန်တော်လည်း စကားလုံးများကို အသေးစိတ် မမှတ်မိတော့။ ကျွန်တော်နှင့် ကျောင်းဆောက် စာရေးဖော်တစ် ယောက်က ရွှေအိုရောင်ဟူသော စကားလုံးကို မကြိုက်။ သူက 'မင်းဟာက ရွှေအိုရောင်ဆိုတာ Old gold ကို တိုက်ရိုက် ဘာသာပြန်ထားတာပဲကွ...' ဟု ပြောလိုက်သည်။

ကျွန်တော်သည် ဘယ်စကားလုံးကို ဘာသာပြန်မှန်း မမှတ်မိတော့။ မူရင်းစကားလုံးကိုပင် မသိတော့။

အနှစ်(၃၀)ကျော်ကြာမှ မြသန်းတင့်က မေ၏ မူရင်းအင်္ဂလိပ် ဝတ္ထုကို ပြန်ဖတ်ရင်း သူ သွားတွေ့ကာ Ragged gold ကို ရွှေအိုရောင်ဟု ဘာသာပြန်ကြောင်း ဖော်ပြလိုက်တော့မှ ကျွန်တော်လည်း ပြန်ကြည့်မိသည်။ ဟုတ်သည်။

မေဝတ္ထုထဲ၌ '...စကားဝါပွင့်များကား ဖုံထူသော လမ်းဘေးဝယ် ရွှေအိုရောင် တောက်နေကြ၏' ဟု ရေးထားသည်။ တကယ်ကတော့ တိုက်ရိုက် ပြန်ထားခြင်း မဟုတ်။ မူရင်းအဓိပ္ပာယ်က စုတ်ဖွာသော၊ ပွန်းနေသော ရွှေ ရောင်ဟု တိုက်ရိုက်အဓိပ္ပာယ် ထွက်သည်။ သို့သော် ကျွန်တော်က တိုက်ရိုက် မယူဘဲ စကားဝါပွန်းများ ဖုံတွေတက်နေသဖြင့် အဝါရောင်မှာ ဟောင်းရောင် ပေါက်နေသည်ကို ရွှေအိုရောင်ဟု စိတ်ကူးဖြင့် စပ်ဟပ်ကာ ရေးလိုက်တာ ဖြစ်မည်ဟု ပြန်လှန် တွေးတော ကြည့်ရသည်။ ဘယ်လိုက ဘယ်လို ရေး လိုက်မိသည်ကို ကောင်းကောင်း မမှတ်မိတော့ပေ။

နောက်စကားတစ်လုံးမှာ 'ကဗျာဆန်သည်' ဟူသောအသုံး။ ယင်း သည်လည်း မေဝတ္ထုမှပင် ဖြစ်သည်။

For her it was a night when every gesture must be one of grace and every sound one of melody.

‘ဒီညအဖို့မှာ မေ လှုပ်ရှားလိုက်သော အမူအရာတိုင်းသည် ကြက် သရေရှိရမည်။ မေ ပြောလိုက်သော အသံတိုင်းသည် ကဗျာဆန်ရမည်...’

ကျွန်တော်နှင့် ခေတ်ပြိုင်စာရေးဘက်အချို့က ‘ကဗျာဆန်’ ဟူသော စကားလုံးကို မကြိုက်ကြ။ သူတို့က ကဗျာဆန်ဆိုသည်မှာ Poetic က တိုက်ရိုက် ဘာသာပြန်ထားသည်ဟု ထင်ကြသည်။ ရွှေအိုရောင်ကဲ့သို့ပင် သူတို့က ကျွန်တော်၏ မြန်မာစကားလုံးများကို သူတို့ စိတ်ကူးနှင့် သူတို့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ပြန်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ မူရင်း အင်္ဂလိပ်စာအုပ်ကို ဖတ်ဖူး ကြဟန်မတူပေ။ ဖတ်ဖူးလျှင်လည်း တိုက်ကြည့်ကြဟန် မတူပေ။ တကယ်က Melody ကို ကဗျာဆန်ဟု နေရာနှင့် လိုက်အောင် သုံးထားခြင်း ဖြစ်သည်။

နောက်စကားလုံး တစ်ခုကတော့ ပင်မရေစီး။ Main stream ဟူသော စကားလုံးမှာ အားရှိသော စကားလုံးဖြစ်၍ သဘောကျသည်နှင့် သုံးကြည့်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ၁၉၄၇ လောက်က ဖြစ်မည်။ ကျွန်တော် အကျဉ်း ထောင်ထဲ၌ရှိစဉ်၊ ၁၉၆၅ လောက်က ပညာရေးဝန်ကြီး၏ မိန့်ခွန်းတစ်ခု၌ ‘ပင်မရေစီးကြောင်း’ ဟု သုံးနှုန်းသည်ကို ဖတ်ရသည်။

၁၉၅၀ ပတ်ဝန်းကျင်လောက်က ကျွန်တော့်ကို စကားလုံးထွင်သူ အဖြစ် ကျွန်တော်ထက် အသက်ကြီးသူ စာရေးဆရာများက မကြိုက်ကြ။

ကျွန်တော်လည်း ဘာစကားလုံးများ ရေးခဲ့သည်ကို ကြာတော့ မမှတ်မိတော့။ ပြောကြဆိုကြမှ သတိရလာခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော် လူသုံး များ၍ ထင်ရှားပေါ်လွင်သော စကားလုံးများသာ၊ ပြောစမှတ်ပြုသော စကား လုံးအချို့ကို နမူနာအဖြစ် တင်ပြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ခ

ကဗျာဆန်သော ရွှေအိုရောင် ပင်မရေစီးတို့မှာ အင်္ဂလိပ် စကားလုံးများမှ ဆီလျော်သလို ယူထားကြသော စကားလုံးများ ဖြစ်ကြသည်။ ကျွန်တော် ၏ ကိုယ်ပိုင်စကားလုံး မဟုတ်ပေ။ ထွင်သည်ဟု မပြောနိုင်ပေ။

တကယ်ကတော့ နိုင်ငံခြားစကားလုံးများ မြန်မာစာပေ ဝေါဟာရ နယ်ပယ်သို့ ရောက်လာကြသည်မှာ မနည်းလှပေ။ နိုင်ငံရေး၊ ဘာသာရေး၊ သိပ္ပံပညာရပ်များ၌ အများကြီး။ နိုင်ငံရေးသဘောတရားနှင့် သိပ္ပံပညာမှာ

အနောက်နိုင်ငံမှရ၍ ဘာသာရေးမှာ အိန္ဒိယနိုင်ငံ သက္ကတ၊ ပါဠိတို့မှ ယူပေသည်။ နှစ်ဆယ်ရာစုနှစ် အစလောက်ကစ၍ မြန်မာနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာနှင့်အထိ အတွေ့များလာသည်။ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ ဗုဒ္ဓဘာသာတို့ကို မှုကလည်း ကျယ်ပြန့်လာသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ဗုဒ္ဓဘာသာတို့ကို သည့်အလျောက် ဘဝအတွေ့အကြုံများက ကျယ်ပြန့်မြောက်မြောက်လာရာ ယင်းသို့ ကျယ်ပြန့်မြောက်မြောက်လာသော အတွေ့အကြုံများကို ဖော်ပြရန် စကားလုံးများ ကြွယ်ဝဖို့ လိုအပ်လာပေတော့သည်။ ဖော်ပြရန် စကားလုံးများမရှိသည့် စကားလုံးသစ်များ တီထွင်ကြရပေမည်။ စပ်ဟပ်၍ သုံးရတာ ရှိမည်၊ မြန်မာဘာသာစကားမှာ အခြားဘာသာစကားနှင့် မတူ။ စပ်ဟပ် တွဲကပ်၍ သုံးနိုင်သော သဘာဝ ရှိသည်။ စကားလုံးအသစ်မို့ ပထမကြားခါစတော့ စိမ်းနေတတ်သည်။ သို့သော် အသုံးများလာသောအခါ လူထုက လက်ခံသွားလေတော့သည်။ ရွှေအိုရောင်ကိုပဲ ကြည့်။

လက်ခံကောင်းသလား။ အကျိုးရှိပါရဲ့လား။ ကျွန်တော်ကတော့ ကောင်းသည်။ အကျိုးရှိသည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာစကားကြွယ်ဝလာတာ၊ အင်အားကောင်းလာတာဟု ထင်မိသည်။ အခြားခေတ်မီသော ဘာသာစကားများမှာလည်း နိုင်ငံခြားမှ စကားလုံးများ ဝင်ရောက်နေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားထဲတွင် အခြားသော ပြင်သစ်လက်တင် စသော စကားလုံးများ ရှိနေကြသည်။ နိုင်ငံခြား စကားလုံးအတိုင်း ကျွန်တော်ကတော့ နိုင်ငံခြား အသံထွက်ဖြင့် မဟုတ်ပဲ၊ မြန်မာစကားလုံးဖြင့် ရှိနေတာပဲ ကြိုက်သည်။ သို့မှသာ မိမိတို့၏ ဝေါဟာရအင်အားကို ဖြည့်တင်းရာရောက်သည်ဟု ထင်သည်။ ဥပမာ - ဂြိုဟ်တုဟူသောစကားလုံး။ မြန်မာ့စိတ်ကူး၊ မြန်မာ့အတွေးအခေါ်ဖြင့် ထွင်ထားသော စကားလုံး။ စပုညစ်ဟု ရုရှားဘာသာဖြင့် ခေါ်တာထက် ကြိုက်သည်။ ဒါကတော့ ရုပ်ပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်သော စကားလုံး။ သူ့နိုင်ငံခြား အသံထွက်အတိုင်းပင် ခေါ်နေကြပြီ။ မော်တော်ကား၊ ရေဒီယို၊ ကက်ဆက်။ တချို့ကလည်း နားယဉ်သွားကြပြီ။ မြန်မာစကားလုံးလို ဖြစ်သွားကြပြီ။ မူရင်း ဘယ်စကားက လာသည်ကိုပင် မသိတော့။ အထူးသဖြင့် စက်မှုနှင့်ဆိုင်သော ပစ္စည်းနာမည် အခေါ်အဝေါ်များ။ တလောက ရေနံမြေတစ်ခု ရောက်သွားရာ၊ လေမီးလျှံ (သူတို့အခေါ်ကတ်စမီး) ဖွင့်ပိတ်သော ကိရိယာကို 'ဘဲ' ဟုခေါ်နေသကြားရသည်။ နောက်မှ valve ကို မြန်မာသံဖြင့် ခေါ်မှန်းသိရသည်။ လူထုကပေးသော အသံထွက်

(အသံလှယ်စနစ်) ဖြစ်ဟန်တူသည်။

ရသစာပေ ဖွဲ့နွဲ့သူများမှာ သူတို့ခံစားမှုကို ဖော်ပြကြပေရာ။ အနုစိတ် ဖော်ပြလိုကြသောအခါ စိတ်ကူးသစ်များကို ဖော်ပြရန်အတွက် စကားလုံးသစ်များ ထွင်ကြရသည်။ သူများရေးပြီးသား စကားလုံးများကို ထပ်သုံးလျှင်တော့ ထွင်စရာလိုမည် မဟုတ်ပေ။ ဖွံ့ဖြိုးစံနိုင်ငံများတွင် ယင်းသို့ စကားလုံးထွင်ရသော ယဉ်ကျေးမှု ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ ရှိစမြဲ။ စကားလုံးဝေါဟာရဆိုသည်မှာ လူမှုအတွေ့အကြုံနှင့်လည်း ဆိုင်ပေသည်။ လူမှုအတွေ့အကြုံမှာ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုပေါ်တွင် တည်နေသည်။ အတွေ့အကြုံကို ဖော်ပြသော စကားလုံး၊ ဝေါဟာရများ လိုအပ်လာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

တာရာမဂ္ဂဇင်း အမှတ်(၁) ခေါင်းကြီးပိုင်း ရေးသောအခါ သမိုင်းအတွေးအခေါ်နှင့် ပတ်သက်၍ 'ပြန်လည်ဆန်းသစ်ရေး' ဟူသော စကားတစ်လုံး ထွင်ရသည်။

'တစ်ခါက ကြီးပွားထွန်းကားပြီးလျှင် ပျက်စီး တိမ်ကော ရွှေ့လျားခြင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့ရာမှ အသစ်တဖန် ပြန်လည်၍ ဆန်းလာခြင်း၊ အသစ်တစ်ဖန် ပြန်လည်၍ မွေးဖွားလိုက်ခြင်း၊ ထွန်းကားလာခြင်းကို Renaissance ပြန်လည် ဆန်းသစ်ရေးဟု ခေါ်ရပေမည်...'

တစ်ခါတစ်ရံ ကျွန်တော်တို့သည် ရသစိတ်ကူး၊ ခံစားမှုစိတ်ကူး၊ သိပ္ပံအတွေးအခေါ်များကို အင်္ဂလိပ်စကားလုံးများဖြင့် ရတတ်သည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ဖတ်ရှုလာခဲ့သော စာပေအတွေ့အကြုံကြောင့် ဖြစ်မည်။ ထိုအခါ မျိုးတွင် စကားလုံးများ ထွင်ရသည်များ ရှိလာတတ်ပေသည်။ စကားလုံးဆိုသည်မှာလည်း စိတ်ကူး၊ အတွေးအခေါ်များကို ကိုယ်စားပြုသော သဘာဝရှိပေရာ ဘယ်ဘာသာ စကားလုံးဖြင့် သုံးသည်ဖြစ်စေ၊ ယင်းစိတ်ကူး အတွေးအခေါ်တို့ကို ဖော်ပြနိုင်ရေးသာ အရေးကြီးပေသည်။ ယင်းသို့လျှင် တီထွင်ထားသော စကားလုံးသစ်များ တည်တံ့၊ မတည်တံ့ကား၊ သုံးစွဲသော စာဖတ်သူလူထုပေါ်တွင် တည်ပေသည်။ လူထုက နှစ်သက်သုံးစွဲလျှင် အတည်ဖြစ်ပေတော့သည်။ စကားလုံးကို လူထုက အတည်ပြုပေးသည်။

ကျွန်တော်ကမူ လွန်ခဲ့သော အနှစ်(၄၀)ခန့်က ပေါ်ခဲ့သော ကဗျာဆန်သော ရွှေအိုရောင်များ တောက်ပနေသည်ကို ပြုံးမိပေသည်။

ရွှေမဝမဂ္ဂဇင်း၊ ဒီဇင်ဘာလ၊ ၁၉၇၉

ဝိမ်းသံ

ခံတားမူ

မြို့ပြ

က

ကျွန်တော်က တောသား၊ ဇလပ်သီး၊ ရွှံ့၊ မျှော့၊ ငှက်ကြီးဝံပို၊ စပါးပွင့်၊
 ဘောက်တူ၊ လင်းမြေ၊ ချောင်း စသည်တို့ဖြင့် ကြီးပြင်းလာရသူ ဖြစ်သည်။
 ကျွန်တော်တို့ ရွာနှင့် မလှမ်းမကမ်းတွင် မြို့ရှိသော်လည်း ကျွန်တော် သိပ်
 မရောက်။ သို့သော် (၅)နှစ်၊ (၆)နှစ်သားအရွယ်က ရန်ကုန်သို့ ပြောင်းရွှေ့
 သွားခဲ့ရသည်။ မြို့ခံစားမှုကတော့ နည်းနည်းပါးပါး ရှိသည်။ သို့သော်
 မှတ်ဉာဏ်တွင် ထင်နေသည်ကား ပြောင်လက် နက်မှောင်သော ကတ္တရာ
 လမ်းချော၊ ဓာတ်မီးတိုင်၊ လျှပ်စစ်မီးလုံး၊ ဓာတ်ရထား၊ မော်တော်ကား၊
 ရုပ်ရှင်ရုံ၊ တယ်လီဖုန်း၊ ဂျူဗလီဟောကပွဲရုံ စသည်တို့သာလျှင် ဖြစ်သည်။
 ထို့နောက် ကျွန်တော် တောသို့ ပြန်ရောက်ရသည်။ တောဆိုသော်လည်း
 ကျေးရွာတော့ မဟုတ်။ သို့သော် တောမြို့ဖြစ်၍ ရန်ကုန်နှင့်တော့ မတူ။
 ကတ္တရာလမ်း မရှိ။ မြေကြီးလမ်း၊ တိုက်တာတော့ နည်းနည်းပါးပါး ရှိသည်။
 ဗလီ တွေ့ရသည်။ ဒါလောက်ပဲ။ လက်ဖက်ရည်ဆိုင် ရှိသည်။ ရန်ကုန်တွင်
 နေတုန်းကလည်း လက်ဖက်ရည်ဆိုင် တွေ့ရသည်။ ထို့နောက် ကျွန်တော်
 ဆယ်တန်းအောင်သောအခါ ရန်ကုန်မြို့တော်သို့ ရောက်သွားရသည်။

ထို့နောက်တွင်လည်း ရန်ကုန်၌ စစ်အတွင်းတွင် နေသည်။ တော
 မြို့ကလေးပြန်လိုက်၊ ရန်ကုန်ပြန်လိုက်၊ စစ်ပြီးသောအခါတွင်ကား ရန်ကုန်
 တွင် အနေများတော့သည်။ စစ်မဖြစ်ခင်က မြို့တော်ရန်ကုန်ကို သတိရမိ
 သေးသည်။

နံနက်အစောကြီး ကတ္တရာလမ်းမကြီးကို ရေဖျန်းသံ ကြားနေရ
 သည်။ အိမ်ရှေ့ရှိ ရေမြောင်းမှာလည်း စီးဆင်းနေသည်။ နံနက်စောစောတွင်
 ကတ္တရာလမ်းမပေါ်၌ ပေကုံနေသော မြင်းချေးများကို သံယောင်းမလို ကိရိယာ
 ဖြင့် ခြစ်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။

မြန်မာ့စပါး အလုပ်သမားများကတော့ အလုပ်များကြဟန် တူသည်။

The Key

အမှိုက်သရိုက် သိပ်မရှိ။ ခြင်ပင် မရှိ။ ကျွန်တော်တို့ ခြင်ထောင် ထောင်ပြီး အိပ်မရသည် သိပ်မရှိ။ အင်္ဂလိပ်ခေတ်က မြင်းရထားများ ရှိသည်။ ရထား လုံးဟု ခေါ်ကြသည်။ ဒေါက်ကပ်ဟု ခေါ်သော အမိုးအဖွင့်အပိတ် ရသော ရထားမျိုး ရှိသည်။ သူတို့ကတော့ မြန်မာလူမျိုးများ သိပ်စီးဟန် မတူ။ အင်္ဂလိပ်အာဏာပိုင် သူဌေးများသာ စီးကြသည်။

ဝေးဝေးမှ လမ်းမြင်ရသည်။ သူတို့က အင်္ဂလန်နိုင်ငံတွင် မြင်းရထား စီးရသည်ကို ပြန်၍ သတိရသည်လားမသိ။ ရှုခင်းက တစ်မျိုး။

မြန်မာပင် အလုပ်သမားများကလည်း မြန်မာများပင် မရှိ။ ကုလား များသာ ဖြစ်ကြသည်။ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်များကလည်း ကုလားဆိုင်နှင့် တရုတ်ဆိုင်များအပြင် အခြားလူမျိုးများသာလျှင် ဆိုင်ရှင်များ ဖြစ်ကြသည်။ ဓာတ်ရထားဆိုသည်ကို ယနေ့လူငယ်များ မြင်ဖူးကြမည် မထင်။

ဓာတ်ရထားဆိုသည်မှာ ဘတ်စ်ကားကဲ့သို့ အရည်ကြီး၊ လူအများ စီးနင်းလိုက်ပါနိုင်သော ရထားကြီး ဖြစ်သည်။ အပေါ်ကဓာတ်ကြီးကို ဓာတ် ရထားမှ လျှပ်စစ်ချိတ်နှင့် ချိတ်ထားသည်။ လျှပ်စစ်အားဖြင့် သွားသည်။ ထိုင်ခုံများမှာတော့ သစ်သားများ၊ တန်းလျားများ ဖြစ်ကြသည်။ ဈေးအင်မတန် ပေါသည်။ တစ်ပြားဆိုလျှင် အဝေးကြီး ရောက်သည်။ ဓာတ်ရထားကတော့ သူသံလမ်းရှိသမျှ လျှပ်စစ်ဓာတ်ကြီးရှိသမျှ သွားနိုင်သည်။

နေရာတိုင်းတော့ သွား၍ မရ။ လမ်းများပေါ်တွင် မီးရထားကဲ့သို့ သံလမ်း မဟုတ်။ အတွင်းသို့ ချိုင်ဝင်နေသော သံလမ်းများဖြစ်၍ သွားရလာရ အနှောင့်အယှက် မရှိ။ စစ်ဖြစ်ခါနီးကျတော့ ထော်လီဟူသော ဘတ်စ်ကား တစ်မျိုးပေါ်လာသည်။

ထော်လီမှာလည်း ဓာတ်ရထားကဲ့သို့ပင်။ သို့သော် ရထားလမ်းပေါ် တွင် သွားသည် မဟုတ်။ ယခင် ဖဆပလခေတ်က ပေါ်ခဲ့သော ဟီးဇီးကား ကြီးများကဲ့သို့ ပုံသဏ္ဍာန်ထိုင်ခုံများက ဓာတ်ရထားထက် သားနားသည်။ သပ်ရပ်သည်။ ကူရှင်သဘောမျိုး ပါသည်။ မှန်တံခါး တပ်ဆင်ထားသည်။ အပေါ်က လျှပ်စစ်သံကြီးရှိလျှင် သွားလို့ရသည်။ အောက်က မော်တော်ကား ကဲ့သို့ဖြစ်၍ သံလမ်း မလို၊ သူကလည်း အတော် ပြေးအားကောင်းသည်။ ဈေးကလည်း ချိုသည်။ ယင်းထော်လီနှင့်အတူပင် ဘတ်စ်ကားများလည်း ရှိသည်။ ဘတ်စ်ကားများကို ၁၊ ၂၊ ၃၊ ၄ ဟူသော နံပါတ်မျိုး မတပ်ဘဲ

တာမွေဘက်သို့သွားသော ဘတ်စ်ကားကို ဗလီပုံသဏ္ဍာန် ပြသည်။ ဗိုလ်တ
ထောင် ကြက်တန်းဘက် ဖြတ်သော ကားကို ကြက်ပုံသဏ္ဍာန် ထားသည်။
ကမ်းနားဘက်သွားသော ကားကို လှေတံဆိပ် တပ်ထားသည်။ ထိုအခါက
ကျွန်တော် နေကျောင်းသားဖြစ်၍ ကောလိပ်သို့ တက်ဘူးရာ နေ့တိုင်းပင်
ဆူးလေဘုရားမှ နေ၍ တက္ကသိုလ်သို့ နဂါးတံဆိပ် ဘတ်စ်ကားဖြင့် သွားရ
သည်။

ယင်းဘတ်စ်ကားများမှာလည်း ဟီးနီးကားသို့ပင် ထိုင်ခုံကူရှင်နှင့်
သပ်သပ်ရပ်ရပ်၊ ယင်းဘတ်စ်ကားနှင့် ဓာတ်ရထားကို နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီများမှ
ပိုင်ဆိုင်ထားသည်။ ရန်ကုန် လျှပ်စစ်ကုမ္ပဏီဟု ခေါ်သည်။ မီးပျက်သည်ကို
တစ်ခါမျှ မကြားဘူးဘူး။ မီးပျက်လျှင် အဆန်း ဖြစ်နေသည်။ ကျွန်တော်
တစ်ခါမျှ မီးပျက်သည်ကို မကြုံဖူးဘူး။ ကျွန်တော် အစွဲလမ်းဆုံးက မြို့တော်
ခန်းမပင် အနောက်နိုင်ငံဆန်သော အဆောက်အဦများ ကြားထဲတွင် ပြာသာဒ်
ဘုံအဆင့်နှင့် မြို့တော်ခန်းမကြီးမှာ အင်မတန်ပင် လှပခမ်းနားလှပေသည်။

လွန်ခဲ့သော ၁၉၃၇ က ဖြစ်မည်။ နဂါးနီသီချင်းကို မြို့တော်ခန်းမ
မှာ ဆိုသည်။ ဆိုသူကတော့ ခင်မောင်ရင်။ ငှားခ အတော်ပင် ပေးရမည်
ထင်သည်။ မြို့တော်တွင် အဆောင်အယောင်အားဖြင့် အကြီးဆုံးက မြို့တော်
ဝန်၊ မြို့တော်ဝန်ဝတ်သည့် ဝတ်ရုံကြီးမှာ သားသားနားနား ဖဲရောင်ပိုးရောင်
တဖိတ်ဖိတ်၊ မြို့တော်ဝန်ကို မြို့တော်၏ လူထုဆန္ဒဖြင့် ရွေးကောက် တင်
မြှောက်ရသည်။

နိုင်ငံခြားသားများက မြို့တော်ဝန် ဖြစ်သည်။

နောက်ပိုင်းတွင် မြန်မာများ မြို့တော်ဝန် ဖြစ်ကြသည်ကို တွေ့ရ
သည်။ ကြွက်များ၊ ခွေးလေခွေးလွင့်များကိုတော့ အမြဲတမ်း နှိမ်နင်းနေဟန်
ရှိသည်။ ခွေးများကို အမဲတုံးပစ်၍ သတ်သော မြူနီစီပယ်အဖွဲ့ ရှိသည်။
ယင်းလူလာလျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာလူမျိုးများက မကြိုက်။ ခွေးသတ်ဗိုလ်ဟု
ခေါ်သည်။ ဖော့ဦးထုပ် ကာကီရောင် ဆောင်းပြီး ဘောင်းဘီတို့ ကာကီရောင်
ကုလားလူမျိုးများနှင့် ကပြားများ များဟန်တူသည်။ ကုလားများကလည်း
ကြွက်များကို လိုက်၍ နှိမ်နင်းသည်။ အမြဲတမ်းလုပ်သော အလုပ်၊ အရေးပေါ်
ထလုပ်သော အလုပ်မျိုး ဖြစ်ဟန်မတူ၊ ကြွက်တွင်းများကို ပိုက်လုံးကြီးများနှင့်
ဆေးမှုတ်သည်။

ဗမာလူမျိုးများကတော့ အားပေးဟန် မတူ။ သူ့အထက် သတ္တဝါများကို သတ်သောအလုပ်ကို ရွံရှာကြသည်။ ရန်ကုန်တွင် နားပေးပြီးသည့်ကတော့ တရုတ်တန်းနှင့် ဘင်္ဂလားဈေး၊ ဈေးဆိုင်များ ညဘက်တွင် ထွက်၍ အထူးပင် မြိုင်ဆိုင်လှသည်။

ဘင်္ဂလားဈေးဆိုင် ဆိုသည်မှာ ဖရေဇာလမ်းမှ ဆူးလေတုရားသစ် သိမ်ကြီးဈေး ဘုရားလမ်းအထိ ရှည်လျားသော ပလက်ဖောင်းပေါ်တွင် ရောင်းသောဆိုင်များ ရှိသည်။ အဝတ်အစားများကို အော်၍ ရောင်းသည်။ အလုံးဘင်္ဂါလီကုလားလူမျိုးများ ဖြစ်ကြသည်။ တရုတ်လူမျိုးများ ယနေ့တိုင်ပင် ရှိသကဲ့သို့ စားသောက်ဆိုင်များ ဖွင့်ကြသည်။ ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းသားများက စားမကောင်းလျှင် တရုတ်တန်းသို့ သွားကာ စားကြသည်။

အခေါက်ကင်တစ်ပဲ၊ အသားကင်တစ်ပဲ၊ ထမင်း(၂)ပြားဘိုးဆိုလျှင် ကျောင်းသားနှစ်ယောက် ကောင်းကောင်း စားနိုင်သည်။

ဆိုင်များကိုတော့ မမေးနှင့်။ အားလုံး နိုင်ငံခြားသားများပင် ဗမာဆိုင် မရှိသလောက်ပင်၊ ၁၃၀၀ ပြည့် အရေးတော်ပုံ ပြီးသောအခါ မြန်မာဆိုင်များ နည်းနည်းပါးပါး ရှိလာသည်။ အတော် ကျယ်ဝန်းလာသည်။ မြန်မာဆံပင်ညှပ်ဆိုင် မရှိ။ ၁၃၀၀ ပြည့်၊ အရေးတော်ပုံလောက်ကစ၍ မြန်မာဆံပင်ညှပ်ဆိုင်များ ဖွင့်နေသည်ကို သတင်းစာထဲမှနေ၍ တခမ်းတနား ရေးသားကြသည်ကို မှတ်မိနေသေးသည်။

ဂျပန်ခေတ်ရောက်တော့ အကုန်ပျက်၊ ဖက်ဆစ်ခေတ်ဖြစ်၍ ရေပျက်၊ မီးပျက်၊ လမ်းပျက်၊ ဓါတ်ရထားလည်း မရှိ။ ထော်လီလည်း မရှိတော့။ ညစ်ပတ်လိုက်သည်မှာလည်း ပြောစရာ မရှိ။ ခြင်ထောင် မထောင်ဘဲ အိပ်၍ မရ၊ ခြင်ပေါ၊ ယင်ပေါ။

၁

မြို့ပြဟူသော စကားရပ်မှာ ရှေးဘုရင်မင်းမြတ် လက်ထက်မှ သုံးနှုန်းသော စကားလုံး ဖြစ်သည်။ ပြအိုး၊ မြို့ရိုးအတွင်းတွင် ဘုရင်မင်းမြတ်၏ ဆွေတော် မျိုးတော် မင်းညီမင်းသားများ နေသော နေရာကိုသာလျှင် မြို့ပြဟု ခေါ်ကြဟန်တူသည်။ အအုပ်ချုပ်ခံ ပြည်သူများကို (ဝါ) ဆင်းရဲသားများ ကျေးတော် မျိုး၊ ကျွန်တော်မျိုးကတော့ မြို့ပြအပြင်ဘက်၌ နေကြသည်။ ဤသည်ပင်လျှင်

The Key

ရေးခေတ်က အခြေအနေ ဖြစ်သည်။

ထို့နောက် အင်္ဂလိပ်ကိုလိုနီလက်ထက် ရောက်လာသောအခါ လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီး၏ နေရာထိုင်ခင်း အခြေအနေများ ပြောင်းလာသည်။ ခြားနားမှု မရှိတော့။

ရန်ကုန်မြို့တွင် ဘုရင်ခံ နေထိုင်သောအိမ်ကို ဘုရင်ခံအိမ်တော်ဟု ခေါ်ပြီး သံဝင်းများ ခတ်ထားသည်။ အတွင်းဝန်ရုံးဟုခေါ်သော အတွင်းဝန်ရုံး စိုက်သောနေရာကိုလည်း သံဝင်းများ ခတ်ထားသည်။

မြို့တွင်းအုပ်စိုးခံနှင့် အုပ်စိုးသူတို့ ရောနှော နေထိုင်ကြသည်။ ကျွန်တော်တို့ ကြီးပြင်းလာသောအခါ ယင်းအခြေအနေနှင့် တွေ့ကြုံခဲ့ရပေသည်။ မြို့ပြမြို့ရိုးဟူတော့ မရှိတော့ပြီ။ ကျွန်တော် နောက်ဆုံး မြန်မာဘုရင်မင်း မြတ်စံရာ မန္တလေးကိုတော့ ၁၉၃၉ ခုနှစ်မှာ ရောက်သည်။ မြို့ရိုး၊ ကျုံးတို့က တော့ရှိသည်။ သို့သော် နန်းတော်ကတော့ အဟောင်းအနွမ်းသာ ဖြစ်သည်။ ရန်ကုန်ကိုတော့ မြို့တော်ဟု မခေါ်ကြသေး။

ကျွန်တော် ၁၉၃၈ လောက်စ၍ ရန်ကုန်မြို့တွင်ပင် အနေများခဲ့သည်။ ဂျပန်ခေတ်ကတော့ ရွှေတောင်ကြားတွင် အနေများခဲ့သည်။ ကျွန်တော့် မိတ်ဆွေ ဗမာတပ်မတော်မှ သမဂ္ဂလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များက ရာထူးကြီးများ နှင့် ဖြစ်နေကြသည်။

စစ်ပြီးစကတော့ (၁၄)လမ်းတွင် နေသည်။ မဂ္ဂဇင်း ထုတ်ဝေသည်။ (၁၄)လမ်းက လမ်းကျဉ်း၊ ရန်ကုန်မြို့တော် တည်ထားပုံမှာ (၁၃၊ ၁၄)လမ်း ကျဉ်း(၂)ခု၊ ထို့နောက် ရွှေတောင်တန်းလမ်း အလတ်စား နည်းနည်းကျယ်သည်။ ထို့နောက် (၁၅)လမ်း၊ (၁၆)လမ်းပြီးလျှင် လမ်းမတော်လမ်း အကျယ်ကြီး၊ ယင်းပုံစံကွက်အတိုင်းပင် တစ်မြို့လုံး စီရင်သတ်မှတ်ချထားသည်။

ယင်းနောက် ကျွန်တော်သည် ကိုင်းတန်း(ယခင် ငယ်စဉ်က နေရသောနေရာတွင်) အခန်းတစ်ခန်းတွင် တာရာစာပုံနှိပ်စက် ထားရသည်။ ယင်းနေရာများမှ ဂျပန်ခေတ်က ဗုံးကျခံရ၍ အသစ်ပြုလုပ်ထား၍ ပုံစံအမျိုးမျိုး အိမ်များ ဝါးထရံကာအိမ်လည်း ပါသည်။ ထိုအခါက အိမ်သာ မရှိ။ ယခင်ခေတ်က အိမ်သာစနစ်မရှိ၍ နောက်ဘေးလမ်းကြားတွင် ဖြစ်သလို အိမ်သာများ ထားရသည်။ နံစော်လိုက်သည်မှာ မပြောပါနှင့်တော့။ သည့်နောက် ကျွန်တော့်အဖွား ရန်ကုန်သို့ ပြောင်းလာ၍ အဖွားနှင့်အတူ လိုက်နေရသည်။

ထို့နောက် တူမများနှင့် ကျောက်ကုန်းသို့ သွားရသည်။ ထို့နောက် နေရာအနံ့အပြား။

၁၉၅၁ ကစ၍ ကျွန်တော် နိုင်ငံခြားသို့ ရောက်သွားသည်။ ပီကင်း၊ ခေင်စီ၊ ပရပ်၊ ကီယက်မ်၊ တီဗီလီစီ၊ စတော့ဟုမ်း၊ စသောမြို့ ဆိုဗီယက်၊ ချယ်နို၊ စလိုဗက်ကီးယား၊ ယူကရိန်း၊ ဂျော်ဂျီယာ၊ ဆွီဒင် စသော တိုင်းပြည်များ၊ မြို့တော်များသို့ ရောက်ခဲ့ရသည်။ ပီကင်းရောက်စက သန့်ရှင်းလှသည်ကို တွေ့ရသည်။ ခြင်မရှိ၊ ယင်မရှိ၊ မြို့လယ်ခေါင်တွင် ထိန်ထိန်ပြုံးပြက်။ ခုတော့ မြို့အစွန်တွင်တော့ ကျွန်တော် မသိ။ တစ်ခါ ရောက်စကတော့ မြို့အစွန်တွင် မီးခပ်ဝါဝါကို တွေ့ရသည်။ ၁၉၅၃ ကျွန်တော်တို့ တည်းသော ဟိုတယ်မှာ မော်စကိုတွင် ရင်ပြင်နီရှေ့၌ ရှိသည်။ မီးတွေ ထိန်ထိန်ပြုံးပြက်။

သို့သော် မြို့လယ်ခေါင်တွင် လင်းပြီး၊ သန့်ရှင်းပြီး၊ မြို့အစွန်တွင် ဘယ်သို့နေမည်ကို ကျွန်တော် မသိ။

အိန္ဒိယသို့လည်း ရောက်ဘူးသည်။ နယူးဒေလီ၊ ကာလကတ္တား၊ နယူးဒေလီ မြို့လယ်ခေါင်ကတော့ သန့်ရှင်းသည်။ မြို့အစွန်ကတော့ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာပြည်နှင့် သိပ်မကွာ။ ကာလကတ္တားလည်း ထိုနည်းအတူပင်။ သန့်ရှင်းသည့်နေရာ သန့်ရှင်း၊ မသန့်ရှင်းသည့်နေရာ မသန့်ရှင်း၊ မတတ်နိုင်။

ကျွန်တော် (မဲဇာ)ရောက်ပြီးနောက် ရန်ကုန်ရောက်လျှင် ငမိုးရိပ် ချောင်းအနီးတွင် ကျွန်တော် တည်းရသည်။ (မြင်သာ)မီးကလည်း အမြဲပျက်၊ လမ်းကလည်း အမြဲပျက်၊ လမ်းမီး မရှိ။

ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုးခင်း၊ ခြင်ကလည်း ပေါလိုက်သည်မှာ မပြောနှင့်၊ အိမ်ထဲတွင် မြေပင် ဝင်သည်။ မြောင်းတို့ကိုလည်း ဆယ်ခြင်း ရှိဟန်မတူ။

ရှေးမြန်မာဘုရင် လက်ထက်ကဆိုလျှင် မင်းနေပြည်တော်သည် ဝင်းထိန်ပြုံးပြက် လှပေမည်။ ယနေ့လည်း မြို့တော်ဆိုသည်မှာ အုပ်စိုးသူ တို့နေရာဖြစ်၍ သပ်ရပ် သန့်ရှင်း လှပ ထိန်လင်းမည်ဆိုလျှင် ပို၍ ကောင်း ပေမည်။

မြို့တော်မဂ္ဂဇင်း၊ ဒီဇင်ဘာလ၊ ၁၉၉၄

မြို့ပြစီမံ:

က

ကျွန်တော် ၁၉၅၁ အထိ၊ နိုင်ငံခြားသို့ မရောက်ဘူး။ ၁၉၅၁ အောက်တိုဘာ (၁)ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတ နိုင်ငံတော် အမျိုးသားနေ့ တက်ရောက်ရန် သွားသည်ကစ၍ နိုင်ငံခြားသို့ စတင် ရောက်ဖူးသွားသည်။ ထိုအခါက အသက်(၃၀)ကျော်စအရွယ်။ ပထမဆုံး ဘန်ကောက်သို့ ဖြတ် သန်း၍ သွားရသည်။ ထိုအခါက ယိုးဒယားဟု ခေါ်သည်။ အမည်သစ်မမှည့် ခေါ်ရသေး၊ ဘန်ကောက်တွင် မြို့ထဲမရောက်။ လေဆိပ်တွင်သာ နေ့လယ်စာ စားသောက်ပြီး ဟောင်ကောင်သို့ သွားရသည်။ ဘန်ကောက်မြို့ပြကို ကောင်း စွာမခံစားမိ။ လေယာဉ်ကွင်းကတော့ အတော်ကလေး ခမ်းနားသည်။ အစား အသောက်ကိုတော့ ကျွန်တော် မကြိုက်။ အုန်းဆီနှင့် ချက်ထားသော ထမင်း ပါ၍ မကြိုက်။ ဟောင်ကောင်ကတော့ တရုတ်တို့၏ မြို့ပြဆိုပါတော့။

အဆောက်အအုံများကတော့ တရုတ် သိပ်မဆန်။ တရုတ်ဆန်သည့် နေရာ အတော်ကလေးနည်းပြီး၊ အနောက်တိုင်းဆန်သည့် အင်္ဂလိပ်ကိုလိုနီ အဖြစ်တည်ရှိသော ဟောင်ကောင်ဖြစ်၍ အင်္ဂလိပ်ဆန်ခြင်း၊ အနောက်တိုင်း ဆန်ခြင်းမှာ သဘာဝကျသည်။ အမိုးကော့ အချွန်အတက်နှင့် တရုတ်ဗိသု ကာဟန်ကတော့ အတော်ကလေးကို နည်းနေသည်။ ကျွန်တော်က ဟောင် ကောင် တစ်မြို့လုံးနဲ့အောင် ရောက်ဖူးသည်တော့ မဟုတ်။ ပင်လယ်ကမ်း စပ်နှင့် တောင်ပေါ်သို့ ရောက်ခဲ့သည်။ အားလုံးကတော့ အနောက်ဆန်သည်။ အင်္ဂလိပ်ဆန်သည် ဆိုပါတော့။ ဘတ်(စ်)ကားများက နှစ်ထပ်ကားများ ဖြစ်ကြသည်။ လူဆွဲသော လန်ခြားယာဉ်လည်း ရှိသည်။ လေယာဉ်ကွင်းက တော့ 'ကော်လွန်း' ဟု ခေါ်သော တရုတ်ပြည်ကြီးနှင့် ဆက်လျက်။ မြေကြီး ကော်လွန်းမှနေ၍ ရေလက်ကြားကိုဖြတ်ကာ ဟောင်ကောင်ကျွန်းကို သွားရ သည်။ ကျွန်တော်တို့က ပင်လယ်ကမ်းစပ်ရှိ ဟိုတယ်တွင် တည်းခိုရသည်။ ရေများက ပြာနေသည်။ ကျွန်တော့်တစ်သက်တာတွင် ပထမဆုံးသော ရေပြာ

ကို တွေ့ရခြင်း ဖြစ်သည်။ လှပနေသည်ကို ကျွန်တော် ကြိုက်သည်။ ပင်လယ်ကြီးများကို ဖြတ်သန်း၍ လေယာဉ်ပျံပေါ်မှ ကြည့်လိုက်ကတည်းက ပင်လယ်အရောင် အမျိုးမျိုးကို မြင်ရသည်။ အပြာရင့်၊ အနက်အစိမ်းရင့်၊ အစိမ်းနု၊ အနက်အရောင်များက တစ်နေရာနှင့် တစ်နေရာမတူ။ ဟောင်ကောင်မှာ နေရာကျဉ်းပြီး အိမ်များမှာလည်း အထပ်မြင့်မြင့်၊ အခန်းကဉ်းကျဉ်း၊ ပြတင်းပေါက်များမှာ ဝါးတန်းထိုး၍ ဘောင်းဘီများ၊ တရုတ်အင်္ကျီများ လှမ်းထားသည်ကို တွေ့ရရာ ကျွန်တော်တို့ ရန်ကုန် တရုတ်တန်းကို သွား၍ သတိရမိသေးတော့သည်။ မော်တော်ကားများလွန်း၍ ဈေးဝယ်ခက်သည်။ ဆိုင်ရှေ့တွင် ဈေးဝယ်စဉ် မြို့တစ်ပတ် ပတ်နေရသည်။ ကားရပ်စရာ မရှိ။

ဟိုတယ်များတွင် စတင် တည်းခိုဖူးခြင်း မရှိ၍ ဟိုတယ်စနစ်ကို ကြိုက်သွားသည်။ အသိမိတ်ဆွေအိမ်တွင် တည်းရသည်မှာ အားနာရသော်လည်း ဟိုတယ်တွင် ကြေးငွေတတ်နိုင်လျှင် အဆင့်အမျိုးမျိုးတွင် တည်းနိုင်သည်။ အားနာစရာ မရှိ။ ကောင်းသောစနစ်ပင်။ ဟောင်ကောင်တွင် သိပ်မကြာ၊ သင်္ဘောဖြင့် တရုတ်ပြည်သို့ ပုလဲမြစ်မှတစ်ဆင့် ထွက်ခွာသွားခဲ့ကြသည်။ ကန်တုန်တွင် သုံးညခန့် အိပ်သည်။ ကန်တုန်မြို့က ကြီးလှသည်။ ပုလဲမြစ်ကမ်းပေါ်တွင် တည်ထားသောမြို့။ အဆောက်အအုံများမှာလည်း ခေတ်မီမီ၊ ဥရောပဆန်ဆန် ရောယှက်နေသည်။ တရုတ်ဗိသုကာကတော့ သိပ်လွမ်းမိုးသည် မဟုတ်။

ထို့နောက် ပီကင်းမြို့တော်သို့ ရောက်သွားသည်။ ပီကင်းက တကယ့်ရှေးဟောင်းမြို့တော်ကြီးပင်၊ ခေတ်ဆန်ဆန်၊ ဥရောပဆန်ဆန်တို့က အရိပ်အယောင်မျှသာ၊ လမ်းတို့ကတော့ ကျယ်သည်။ အရောင်က မှိုင်းမှိုင်းပင်။ နုနုလွင်လွင် သိပ်မတွေ့ရ။ နေအိမ် အိမ်ခြေများတွင် တံတိုင်းကြီးများဖြင့် ကာရန်ထားသောရှေးအိမ်၊ ရှေးဟောင်းလူနေအိမ်များပင်။ မြို့ရိုး၊ ကျုံးရိုးတို့ဖြင့် နန်းတော်ဟောင်းကို တွေ့ရသည်။ ကျွန်တော်တို့ တည်းခိုသော ပီကင်းဟိုတယ်ကတော့ ဥရောပဆန်သည်ဟု ဆိုရမည်။ ရှေးဥရောပဆန်ခြင်းမျှသာ။ နန်းတော်ကြီးများမှာ ပြတိုက်လုပ်ထားသည်။ အင်မတန် ကြီးကျယ်လှသည်။ အနုအလှ အဆင်အယင်ကလည်း များလှသည်။ အမိုးကော့၊ အချွန်အတက်များမှာ ဘုံပြဿဒိအဆင့်ဆင့်ဖြင့် မန္တလေးကို သတိရနေသည်။ မန္တလေးနန်းတော်

ဆောက်သူများက တရုတ်ဗိသုကာများလော၊ သုတေသန ပြုသင့်ကြသည်။
အမွမ်းအမဲက ဆန်းသစ်သည်။ ရေဆင်းသောနေရာကပင် မိကျောင်း
၏ပါးစပ် လုပ်ထားသည်။ စကြိုအမိုးများကို ပန်းချီဆေး ရေးခြယ်ထားသည်။
လမ်းလျှောက်သည့် နေရာများကို ကျောက်စီ၍ ပန်းပွင့် ဖော်ထားသည်။
ဘယ်ကြည့်ကြည့် ပန်းပွင့်၊ စိန်တိုင်းတို့၏ အလှလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။

ပီကင်းမြို့တော်ကြီးကလည်း ရှေးဟောင်း ရာဇဝင်စာအုပ်ထဲက စာ
မျက်နှာပေါ်သို့ ပြန်ရောက်သွားအောင် ရှေးအရောင်၊ ရှေးပင့်ကူမျှင်တို့ဖြင့်
ယှက်သန်း မှန်မှိုင်းနေတော့သည်။ သို့သော် ယနေ့ ပီကင်းကတော့ မည်မျှ
လောက် ခေတ်ဆန်နေသည်ကို ကျွန်တော် မသိနိုင်တော့။ ကျွန်တော် နောက်
ဆုံးရောက်သော ၁၉၆၁ လောက်ကပင် တီယင်မင်ဟုခေါ်သော ရင်ပြင်ရှေ့
တွင် တော်လှန်ရေးပြတိုက်နှင့် ပြည်သူ့ညီလာခံ ခန်းမဆောင်ကြီးများ တိုးနေ
ပြီ။ ယင်းအဆောက်အအုံများကတော့ ခေတ်မီရှေးဟောင်းပုံစံ မဟုတ်တော့။
ပီကင်းမှတစ်ဖန် ကျွန်တော်တို့သည် အရှေ့တောင်ယွန်းယွန်းကျသော တီယန်
ဆင်းမြို့သို့ ရောက်သည်။ တီယန်ဆင်းမြို့ကတော့ တရုတ်မြို့ပြ မဟုတ်။
ဥရောပမြို့ပြ။ တိုက်တာ အဆောက်အအုံတို့မှာ ဥရောပ ရောက်သွားသကဲ့သို့
ပင် အောက်မေ့မိသည်။ တရုတ်ပြည်ကြီးမှာ အနောက်နိုင်ငံတို့၏ လွှမ်းမိုး
ခြင်းခံရပေရာ မြို့ကြီးများတွင် ပြင်သစ်နယ်မြေ၊ ဂျာမနီနယ်မြေ၊ အင်္ဂလိပ်
နယ်မြေ စသည်ဖြင့်ပင် ပိုင်းခြားထားသည်။ ဥရောပဆန်သည်။ အနောက်
တိုင်းဆန်သည်ဟု ပြောစရာ မရှိတော့ပေ။

ရှန်ဟိုင်းလည်း ထို့အတူပင်။ ရှန်ဟိုင်းက လှသည်။ ဝန်ပိုမြစ်ကမ်း
နဖူးပေါ်တွင် တည်ထားသည်။ သူကလည်း တကယ့် အနောက်နိုင်ငံဟန်၊
ဥရောပဟန်။

ကျွန်တော် ယင်းပထမတစ်ခေါက် ရောက်သည့် တရုတ်ပြည်ကြီး၏
ခရီးသွားမှတ်တမ်းကို ဂန္ဓာလရာဇ် အမည်ဖြင့် စာအုပ်ရေးသားခဲ့ရာ ယင်း
စာအုပ်တွင် ရှန်ဟိုင်းမြို့ အလယ်ပတ်ကို အရှေ့တိုင်းက ပဲရစ်မြို့ဟူ၍ပင်
တင်စား ဖွဲ့နွဲ့ခဲ့ဖူးသည်။ အရှေ့မြောက်ပိုင်းရှိ ရှန်ယန်းမြို့ အလယ်ပိုင်းရှိ
နန်ကင်းမြို့၊ ဟန်ချိုမြို့ စသော မြို့များသို့လည်း ကျွန်တော် ရောက်ခဲ့သည်။
သူတို့ကတော့ တရုတ်ဆန်သည်။ ကျွန်တော် အကြိုက်ဆုံးကတော့ ဟန်ချို
မြို့က ရေကန်ကြီးကို အလယ်ကထား၍ ဘေးပတ်လည်က မြို့တည်ထား
သည်။

ကျွန်တော်တို့ တည်းခိုသော ဟိုတယ်မှာလည်း ယင်းရေကန်ကြီး၏ ကမ်းစပ်တွင် ဖြစ်သည်။ ရှုခင်းကတော့ အင်မတန်လှ၊ ကျွန်တော်အကြိုက်။

နောက်အခေါက်များတွင် တောင်ကမ်းပါးရံတွင် တည်ထားသော ဟိုတယ်များတွင် တည်းခဲဖူးသည်။ ဟိုတယ်ပြတင်းမှ ကြည့်လိုက်လျှင် ရေကန် မြို့ပြကို စီး၍ မြင်ရသည်။ သူက နာမည်ကြီး အလှမြို့။ ကျွန်တော်တို့အိမ်က အင်းလေးသည်လည်း သူတို့နှင့်အပြိုင်ပင် လှပသည်ဟု ဆိုချင်သည်။ အမှန် အမဲသာ လိုသည်။ ရေအရောင်ကျတော့ ဟန်ချို ရေကန်ကြီးထက်ပင် သာ သည်။ အနက်ရောင်၊ နက်ပြာရောင်၊ စိမ်းလဲ့လဲ့၊ စိမ်းနက်နက်၊ ဟန်ချိုကတော့ တကယ့်တရုတ်မြို့၊ အမိုးကော့တွေချည်း ဝန်းရံစီရင်ထားသည်။ ရေကန်ကြီး တော့ တကယ့်ပန်းချီကားချပ်၊ ဖန်သားပြင် ရေပြင်ပေါ်တွင် ကျွန်းဆွယ်တွေ ကျွန်းတွေနှင့်။ ကျွန်းတွေပေါ်မှာကလည်း လှလိုက်သည့် သစ်ပင်များ။ မိုးမမ ပင်များကလည်း ရှည်လျားသော သူ၏သစ်ရွက်ဖားဖား၊ သစ်ကိုင်းများကို ငိုက်ကျလျက်။

ခ

ဒုတိယအခေါက် နိုင်ငံခြားသို့ ရောက်ဖူးသည်ကလည်း တရုတ်ပြည်ပင်ဖြစ် နေသည်။ ထိုအခါက အာရှနှင့် ပစိဖိတ်ဒေသ ညီလာခံသို့ တက်ရောက်ရင်း တရုတ်ပြည်သို့ ဒုတိယအခေါက် ရောက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထူးသည်က အပြန် တွင် ဘန်ကောက်တွင် တစ်ည အိပ်ရသည်။ ဘန်ကောက်မြို့ကို ခါတိုင်းနှင့် မတူဘဲ ပို၍ ညနေခင်း၊ မနက်ခင်း ရှုခင်းများကိုပါ မြင်ခဲ့ရသည်။ ဘန်ကောက် မြို့လယ်လောက်တွင် ရှိမည်ထင်ရသော နန်းတော်ကြီး၏ ဘေးသို့လည်း ရောက်ခဲ့ရသည်။

ကျွန်တော်တို့ထက် မသာ၊ မသာရုံ မဟုတ်၊ ထိုအခါက ကျွန်တော် တို့ ရန်ကုန်လောက်ပင် မခမ်းနား၊ မသပ်ရပ်။ ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံခြားရောက်မှ ကိုယ့်ပြည်ကို ပို၍ချစ်လာသည်။ ကျွန်တော်တို့တွင် ပို၍သာသော အချက်များ များစွာရှိသည်။ လူနေမှုအဆင့်အတန်းကို ပြောခြင်း မဟုတ်။ သယံဇာတ၊ သဘာဝ၊ ရေမြေတောတောင်၊ လူတို့၏ အဆင့်အတန်းက ယဉ်ကျေးမှုအဆင့် အတန်းကတော့ နိမ့်သည် မဟုတ်။ ညီညွတ် ငြိမ်းချမ်း သာယာလျှင်တော့ အို... ပြောစရာမရှိ။ အင်မတန် နေချင်စဖွယ်ကောင်းသည့် ပြည်ဟု ကျွန်တော် ခံစားနေမိခဲ့သည်။

တတိယအခေါက်တွင်တော့ ကျွန်တော် အင်မတန် ရောက်ဖူးချင်နေသော ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စု၊ ၁၉၅၃။ ထိုအခေါက် ဗီယင်နာတွင် ကျင်းပမည်ဖြစ်သော ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီ အစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်ရန် ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ ငြိမ်းချမ်းရေး ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့တွင် ရခိုင်ပြည်မှ ပါတီအမတ် ဗိုလ်ထွန်းစိန်၊ ဘာသာပြန် စာတည်းမှူး ဘဝင်းတို့ ပါဝင်သည်။ ကျွန်တော် အသင်းကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့၏ ခေါင်းဆောင်အဖြစ် သွားရသည်။ ပီကင်းမှ မော်စကိုသို့ လေယာဉ်ပျံဖြင့် သွားရသည်။ သဲလှိုင်းထနေသော ဂိုဘီသဲကန္တာရ၊ မွန်ဂိုလီးယား၊ ဆိုက်ဗေးရီးယား စသော ကျယ်ဝန်းစိမ်းသစ်သော ရှုခင်းများကို ဖြတ်သန်း၍ သွားရသည်။ စိမ်းသစ်သည်ဟု ကျွန်တော် ဆိုခြင်းမှာ အခြားကြောင့် မဟုတ်။ ကျွန်တော် မြင်ဖူးတွေ့ဖူးသော အရှေ့တိုင်း ရှုခင်းနှင့်မတူ၊ တော်တော်ကလေး ခြားနားသည်။ မွန်ဂိုလီးယားဆိုသည်မှာ ကျွန်တော်တို့ အရှေ့တိုင်း အာရှဘက်ဟု ဆိုရသော်လည်း သူတို့၏ ဟန်ပန်မှာ အရှေ့တိုင်း မဆန်။ ရုရှားဘက်နွယ်သည်ဟု ကျွန်တော် ခံစားမိသည်။ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စု ဆိုသည်ကတော့ ကျွန်တော် အင်မတန် ရောက်ဖူးချင်နေသော တိုင်းပြည်ဖြစ်၍ မသွားခင်ကပင် သူတို့၏ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေမှစ၍ သူတို့ ပြည်ထောင်စု အကြောင်းများကို စာအုပ်များ ဖတ်ရှု လေ့လာခဲ့သည်။ ထိုအခါက ကျွန်တော်သည် မြန်မာ-ဆိုဗီယက် မိတ်ဆွေဖြစ်အသင်း ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌဖြစ်၍ ဆိုဗီယက်စာအုပ်များကို မေတ္တာလက်ဆောင်အဖြစ်ရရှိရာ ကြိုက်သလောက် ဖတ်နိုင်ခဲ့ကြသည်။

၁၉၃၉-၄၀ တွင် တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂမှ ထုတ်ဝေသော အိုးဝေမဂ္ဂဇင်းတွင် ကျွန်တော် မြန်မာစာကဏ္ဍ အယ်ဒီတာအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ ခေါင်းကြီးပိုင်းတွင် 'နွေဦး' ဟူ၍ ခေါင်းကြီးရေးလိုက်သည်။ ထိုအခါက ကျွန်တော်သည် မတ်ဝါဒ၊ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ စာအုပ်များကို ဖတ်ရှုနေသောအခါဖြစ်၍ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုကြီးကို အင်မတန် စိတ်ပါဝင်စားနေသောအခါ 'နွေဦး' တွင် မြောက်ဘက်မှ စိမ်းညိုသောမြိုင်ဦးဟု ကျွန်တော် ဖွဲ့နွဲ့ခဲ့သည်။ ယင်းမြောက်ပိုင်းမှ ဒေသဆိုသည်မှာ ကျွန်တော် ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုကို စိတ်ထဲက ရည်ညွှန်း တင်စားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ စာဖတ်သူ အားလုံးတို့ကတော့ သိချင်မှ သိကြမည်။ ယခု ကျွန်တော် ရောက်ဖူးချင်နေသော နေရာဖြစ်၍ ရင်တခုန်ခုန်။

လမ်းခရီးနယ်ခြားမြို့ဖြစ်သော အစ်ရက္ကပ် ရောက်ကတည်းက တသိမ့် သိမ့်ခံစားမှုက ရိုက်ခတ်လိုက်တော့သည်။ မြေပြင်တွင် အရိုးပြိုင်းပြိုင်းနှင့် ထင်းရှူးပင်များ၊ ဆောင်းရာသီဖြစ်၍ အရွက်ခြွေချသောအချိန်၊ အရွက်မရှိ၍ အရိုးပြိုင်းပြိုင်း၊ ပြာလဲ့ကောင်းကင်ကို နောက်ခံထား၍ အရိုးပြိုင်းပြိုင်းသစ် ပင်တို့ကို တွေ့ရသည်မှာ ဆန်းသစ်နေသည်။ ကျွန်တော့်အဖို့ ဆန်းသစ်နေ သည်။ ကျွန်တော် တစ်ခါမျှ မမြင်ဖူး။ နှင်းခဲဖြူလွယ်များကိုလည်း ယခု ပထမအကြိမ် မြင်ဖူးခြင်း ဖြစ်သည်။ ၁၉၅၀ ဒီဇင်ဘာလက မြစ်ကြီးနားသို့ အရောက် အစည်းအဝေးကြီးဆီမှ ဖြူဖွေးလွယ်ကို မြင်ရသည်။ သို့သော် ထိုအခါက နှင်းခဲလော၊ နှင်းလောဆိုသည်ကို ကောင်းစွာ မသိခဲ့။ ယခုတော့ သိရပြီ။ နှင်းခဲဖွေးဖွေး။

မော်စကိုမြို့ပေါ်သို့ လေယာဉ်ပျံဝဲကာ ဆင်းသက်သောအခါ ကရင် မလင်နန်းတော် မျှော်စင်ထိပ်မှ ကြယ်နီရောင်ပြုံးပြက်သည် ကျွန်တော့်အား နှုတ်ဆက်လိုက်သည်။ ကျွန်တော် အံ့ဩသွားရသည်။ အနီရောင်ကြယ်ကို ကျွန်တော် မီးပုံးများတွင်သာ တွေ့ခဲ့ရသည်။ သူတို့က ပတ္တမြားကျောက်ဖြင့် ပြုလုပ်ထားသောကြယ်ဟု သိခဲ့ရသည်။ တကယ့်ပတ္တမြား ဟုတ်၊ မဟုတ်တော့ ကျွန်တော် မသိ။ ၁၉၄၇ ခုနှစ်ကလည်း 'ကြယ်နီ' ဟူသော ကဗျာတစ်ပုဒ် ရေးဖွဲ့ခဲ့ဖူးသည်။ ယင်းကြယ်နီမှာ အနီရောင်ကြယ်ကို ဆိုလိုခြင်း မဟုတ်။ လက်ဝဲတို့ အမှတ်အသားပြုသောကြယ်နီ မဟုတ်။ မိုးလင်းခါနီး မိုးသောက် ကြယ်၊ နိုင်ငံတော်တည်စ အချိန်ကို တင်စား၍ ရေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့စာပေတွင် ကြယ်နီဆိုသည်မှာ မိုးသောက်ကြယ်ကို ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ခရီးသည်တို့၏ လမ်းညွှန်ဟုလည်း အဆိုရှိသည်။ အဓိပ္ပာယ်ရင်း ကို နားမလည်သူတို့က ကြယ်နီက လက်ဝဲတင်စားမှုဟု ထင်မှတ်မှားနေသည်။ ရယ်စရာပင်။ အနီရောင်ဆိုသည်ကလည်း တရုတ်ပြည်၊ ရုရှားပြည်တွင် မင်္ဂလာရှိသောအရောင်ဟု သူတို့၏ယဉ်ကျေးမှုနှင့် သူတို့သုံးစွဲကြခြင်း ဖြစ် သည်။ လက်ဝဲ မဟုတ်ပေ။ နောက်တော့ မပြောတတ်။ စကားလုံးဆိုသည်က အသုံးများလာသောအခါ အဓိပ္ပာယ်ပါ ပါဝင်လာဟန် ရှိသည်။

ရုရှားတွင် အနီရောင်သည် လှပခြင်းဟူသော အဓိပ္ပာယ်လည်း သက် ရောက်နေသည်ဟု နားလည်ရသည်။ တရုတ်သည်လည်း ထိုအတူပင်။ အနီ ရောင်သည် မင်္ဂလာအရောင်၊ မင်္ဂလာဆောင်များတွင် အနီရောင်သာ သုံးကြ သည်ကို တွေ့ကြပေလိမ့်မည်။

မော်စကိုကတော့ တကယ့်ရှေးဟောင်းမြို့တော် အဆောက်အအုံ
တွေကလည်း အင်မတန် ရှေးဆန်သည်။ ရုရှားမှာ ဥရောပနှင့် အစ္စလာမ်
(ကွန်စတင်တီနိုပိုလ်) ယဉ်ကျေးမှုတို့ကို ပေါင်းစပ်ထားသော ဗလီကဲ့သို့သော
အချွန်၊ ဖု၊ အဆင့်အယဉ်များကို တော်တော် တွေ့ရသည်။ ဥရောပတွင်
အစ္စလာမ်ယဉ်ကျေးမှု အတော်လွှမ်းမိုးခဲ့၍ ဖြစ်ဟန်ရှိသည်။

ဂ

ကျွန်တော်တို့သည် မော်စကိုမှနေ၍ ယခုအခါ စိန့်ပီတာ(စ်)ဘတ်မြို့ဟု နာ
မည်ဟောင်း ပြန်သုံးနေသော လီနင်ဂရက်မြို့တော်သို့ ရောက်ခဲ့သည်။ လီနင်
ဂရက်မြို့တော်က မော်စကိုမြို့တော်နှင့် မတူ။ သူက မြို့ဟောင်းမြို့တော်
မဟုတ်။ နောက်မှ တည်သောမြို့။ ပီတာဘုရင် တည်ပေးထားသော မြို့ဖြစ်
၍ ဥရောပဆန်သည်။ အနောက်ဆန်သည်။ ခေတ်ဆန်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။
သို့သော် မြင်ကွင်းခြားနားသွားသည်။ ဥရောပ အဆင်အယဉ်ကိုတော့ ကျွန်
တော်တို့ သိနေပြီး ဖြစ်သည်။ ရုပ်ရှင်ကားများတွင် တွေ့နေရ၍ ဥရောပ
အဆင်အယဉ်နှင့် ယဉ်ပါးပြီး ဖြစ်နေသည်။ ကျွန်တော် မော်စကိုတွင် တည်းခို
သော အမျိုးသားဟိုတယ်မှာ ကရင်မလင်နန်းတော်ကို အတိုင်းသား မြင်နေရ
သော ရင်ပြင်နီရှေ့ရှိ ဟိုတယ်ဖြစ်ရာ ရုရှားတို့၏ ရှေးဟောင်းမြို့တော် ခံစားမှု
ကို အမြဲတမ်း ထိတွေ့နေရသည်။ လီနင်ဂရက်ကျတော့ တစ်မျိုး၊ ဥရောပဆန်
သည်။ လီနင်ဂရက်မြို့တော်မှာ အင်မတန် လှပသည့် မြို့တော် ဖြစ်သည်။
မြို့တော်ကို မြစ်ချောင်းများဖြင့် ဆင်ယင်ထားသည်။ မြို့ထဲသွားလျှင် တံတား
များစွာကို ဖြတ်သွားရသည်။ တံတားများမှာလည်း အဆန်းတကြယ် လှလှပပ
တည်ဆောက်ထားကြသည်။ လီနင်ဂရက် မြို့တော်သည်ပင်လျှင် ဥရောပ
ဘက်တွင် ရောက်နေသည်။ ရုရှားအင်ပါယာကြီးမှာ ဥရောပနှင့် အာရှနှစ်ခု
ပေါင်းစပ်ထား၍ ကျယ်ပြန့်သော ပြည်ကြီးတစ်ပြည် ဖြစ်သည်။

လီနင်ဂရက် မြို့တော်သည် ဖင်လန်ပင်လယ်ကွေ့နှင့် ကပ်လျက်
မော်စကိုတွင်ကား အဆောက်အအုံ ဗိသုကာတို့မှာ ဥရောပ သိပ်မစွက်ဖက်။
ခေတ်ဆန်သည်ဟု ဆိုသော အမေရိကန်နှင့် ဥရောပနိုင်ငံများတွင် အချွန်
အတက်များ သိပ်မထည့်ဘဲ ရိုးရိုးစင်းစင်းတိတိ တည်ဆောက်ထားသောဟန်
ရှိသည်။ အတွန့်အတက် အပိုမပါ။ တစ်ပြေးတည်း၊ တစ်ဖြောင့်တည်းပုံ။

ယင်းသို့သော ခေတ်ဆန်ဆန် အနောက်ဟန် ပုံစံမျိုးကို ဖော်စဉ်တွင် သိပ်
မတွေ့ရ။ ကျွန်တော် မေးကြည့်ရာ စကားပြန်အမျိုးသမီး ဘွဲ့လွန်ဘောင်သူ
ကလေးက စတာလင်က ရုရှားဆန်တာကို ကြိုက်တယ်ဟု လွတ်ခနဲ ပြော
လိုက်တာကို သတိထားမိလိုက်သည်။

သူ့ဂန္ထဝင်ဟန် ယဉ်ကျေးမှုကိုလည်း ထိန်းသိမ်းသော မြို့တော်ဟု
ကျွန်တော်က နားလည်နေပေသည်။ သူ့ဟန်ဆိုသည်ကတော့ အညွန့်အ
အကွန့်အတွန့်များဖြင့် ဆင်ယင်သည့်ဟန်။ လီနင်ဂရက်ရှိ ဟာမစ်တစ်ပြတိုက်
(ယခင် ဟေမန္တနန်းတော်)တွင် ရောက်သောအခါ မြစ်ကမ်းနံဘေးမှ ကြေးမြင်း
သည်တော်ရုပ်တုကို သွားတွေ့လိုက်ရသည်။ ကျွန်တော်က ပွတ်(ရှ)ကင်၏
ကဗျာကို ကြိုက်သူဖြစ်၍ ချက်ချင်း ပွတ်(ရှ)ကင်၏ ကဗျာကို ပြေးသတိရ
လိုက်သည်။ ကျွန်တော်က ပွတ်(ရှ)ကင်၏ ကဗျာကိုသာ မဟုတ်၊ ပွတ်(ရှ)
ကင်၏ ရုပ်ကိုလည်း ကြိုက်သည်။ သူက ခပ်ဆွေးဆွေးလျလျ၊ ခပ်ချောချော။
ကျွန်တော်သည် ပွတ်(ရှ)ကင်၏ ရုပ်တုငယ်ကလေးကိုပင် ဝယ်ခဲ့မိသေး
သည်။ ဆန်းသစ်သော အရသာ။ မြို့ပြစိမ်းတွင် စိမ်းသစ်သော အရသာကို
ခံနေ၊နေမိခဲ့သေးသည်။

မြို့တော်မဂ္ဂဇင်း၊ မတ်လ၊ ၁၉၉၅

အထူးဒေသဟောင်ကောင်

က

၁၉၉၇ ဇူလိုင်လ(၁)ရက်နေ့ မတိုင်မီကဆိုလျှင် ကျွန်တော်သည် ဟောင်ကောင် ဟုသာ ခေါ်လိုက်မည် ဖြစ်သည်။ ယခုတော့ အထူးဒေသဟောင်ကောင်။ ဟောင်ကောင် မဟုတ်တော့ပြီ။ လွန်ခဲ့သော (၄၆)နှစ်က ကျွန်တော် ဟောင်ကောင်သို့ ရောက်ခဲ့သည်။ ကျွန်တော်သည် ၁၉၅၁ က ပထမဦးဆုံးအကြိမ် နိုင်ငံခြားသို့ ရောက်ဖူးခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုအခါက ပြည်သူ့တရုတ်ပြည်က ဖိတ်ကြားခြင်းကြောင့် ချစ်ကြည်ရေး ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် သွားရောက်ခဲ့ရာ ဟောင်ကောင်သို့ ရောက်သွားခြင်း ဖြစ်သည်။ ဖဆပလ အစခေတ်ဖြစ်၍ တရုတ်ပြည်နှင့် ကျွန်တော်တို့ လေကြောင်း ဆက်သွယ်မှု မရှိသေး။

ဟောင်ကောင်မှ တစ်ဆင့် တရုတ်ပြည်သစ်သို့ သွားရသည်။ ရန်ကုန်မှ ဘီအိုစီလေယာဉ်ပျံဖြင့် ထွက်ခွာခဲ့သည်။ ဘန်ကောက်၌ ခဏနားပြီး ဆက်၍ ဟောင်ကောင်သို့ သွားခဲ့ကြသည်။ ထိုအခါကတော့ ဂျက်လေယာဉ်ပျံ မဟုတ်၍ အချိန်နည်းနည်း ကြာသည်။ နောက်နေ့ မနက်ဘက်တွင် ဟောင်ကောင်သို့ သွားခဲ့ကြသည်။ ဟောင်ကောင်ဆိုသော်လည်း ရေလက်ကြား လေးသာခြားသော တရုတ်ပြည်မကြီးနှင့် တစ်ဆက်တည်း ကူလွန်းလေယာဉ် ကွင်းသို့ ဆင်းခဲ့ရသည်။

ထိုအခါကတော့ ဟောင်ကောင်သည် အင်္ဂလိပ်လက်အောက်ခံကျွန်းကလေး၊ ဟောင်ကောင်ဘက်သို့ ကူလွန်းဘက်ကမ်းမှ တစ်ဆင့်ကူးဖြတ်သွားရသည်။ ကျွန်တော်တို့ စီးလာသော မော်တော်ကားမှာ ကူးတို့သင်္ဘောပေါ်သို့ မောင်းတက်ကာ ကူးရသည်။ ကျွန်တော်တို့ လေယာဉ်ဆိပ်သို့ လာကြိုသူမှာ ထိုအခါ ထင်ရှားသော သတင်းဌာနမှ အကြီးအကဲက လာရောက်ကြိုဆိုသည်။ ဟောင်ကောင်တွင် သံတမန်ရှိဟန် မတူ။

၁၉၅၁ အောက်တိုဘာလ(၁)ရက်တွင် ကျင်းပမည်ဖြစ်သော (၂)နှစ်မြောက် တရုတ်ပြည်သစ် တည်ထောင်ခြင်း အမျိုးသားနေ့သို့ တက်ရောက်

ရန်သွားခြင်း ဖြစ်သည်။ ဟောင်ကောင်သို့ စက်တင်ဘာလ ကုန်ခါနီးတွင် ရောက်ခဲ့ကြသည်။ ကျွန်တော်က ဘေးဆီသို့ ငေးမောရင်း မော်တော်ကား တွင်းရှိနေရာ သင်္ဘောရွှေသွားမှ မော်တော်ကားသည် ကူးတို့သင်္ဘောပေါ်တွင် လိုက်ပါနေမှန်း သိရသည်။ အိမ်ရှင်ဖြစ်သူ တရုတ်သတင်းဌာန ကိုယ်စားလှယ် က ကူးတို့သင်္ဘော ထွက်လျှင်ထွက်ခြင်း ကိုကာကိုလာများ လာပေးသည်။ ကျွန်တော် ကိုကာကိုလာကို ပထမဦးဆုံးအကြိမ် သောက်ဖူးခြင်း ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော် ရေးဖွဲ့ခဲ့သော ဂန္ဓာလရာဇ်စာအုပ်တွင် ကိုကာကိုလာသည် ကျေးမှုဟု ကျွန်တော် ခေါ်လိုက်သည်။ ကိုကာကိုလာဆိုတာကလည်း အချို့ ရည်ဖြစ်သော်လည်း ခါးသက်သက်လေး ပါသည်။ ယင်းသည် ထူးခြားချက်၊ ထိုအခါကတော့ ကျွန်တော်က အရက်လား ဘာလားဟု ထင်သည်။

ကူးတို့ထွက်စတွင် တရုတ်ပြည်သစ် သတင်းဌာနဟုခေါ်သော ဆင် ဟွာဌာန သတင်းကိုယ်စားလှယ်က ကူးတို့သင်္ဘောကူးခ ပိုက်ဆံပေးသည်။ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းက ဂိတ်ကြေးလာကွတ်ရာဟု ဟာသဖြင့် ပြောလိုက်သည်။ ကျွန်တော်တို့ ရယ်မောကြရသည်။ ဆရာကြီးမှာ အမြဲတမ်း ဟာသရှိသူ ဖြစ်သည်။ ထိုအခါက ကျွန်တော်တို့ပြည်တွင် ဂိတ်ကြေးခေတ်စား နေသည်။

တိုင်းပြည်မှာလည်း အစိုးရပိုင်၊ သူပုန်ပိုင်၊ ခြားနားနေသော ခေတ် ဖြစ်၍ ဂိတ်ကြေးများ ကောက်ခံသော ဓလေ့ဖြစ်နေ၍ ဆရာကြီးက ဟာသ ဖြင့် ရိုလိုက်ခြင်းကို ကျွန်တော်တို့ နားလည်ကြသည်။ ကူးတို့သင်္ဘောမှနေ၍ ကြည့်လိုက်ရာ ရေပြင်မှာ ပြာလဲ့လဲ့ ကျွန်တော်မှာ ပျော်သွားသည်။ သိပ် မကြာပါ။ တစ်ဘက်ကမ်းသို့ ရောက်ပြီးနောက် ကျွန်တော်တို့ တည်းခိုရာ ဟိုတယ်သို့ သွားကြရသည်။ ဟိုတယ်မှာလည်း ပင်လယ်ကမ်းစပ် နေရောင် ပြုံးပြက်ဂေဟာဟု အမည်ပေးထားသော ဟိုတယ် အပေါ်ထပ် ဖြစ်သည်။ ဟိုတယ်ခန်းမမှ ကြည့်လိုက်လျှင် ရေပြာပြာကို မြင်နေရသည်။

ကျွန်တော် ပထမဦးဆုံးအကြိမ် ရေပြာပြာကို မြင်ဖူးခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်က ပြတင်းပေါက်မှ ပြာလဲ့လဲ့ ပင်လယ်ကမ်းစပ်ကို ငေးကြည့် နေသည်။ ကျွန်တော်နှင့် တစ်ခန်းထဲနေသော တောင်ကြီးမှ ပါလီမန်အမတ် ဦးထွန်းမြင့်က “အဝတ်အစား လဲဦးမလား” ဟု မေးသည်။ ကျွန်တော်က လမ်းတွင် ဟိုရောက်ရင် အနောက်တိုင်းဝတ်စုံဘဲ လဲတော့မည်ဟု ပြောသော

ကြောင့် မေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာအဝတ်အစားများနှင့် ဟောင်ကောင်သို့ လာခဲ့ကြသည်။ ကုလွန်းလေဆိပ်တွင် ကျွန်တော်တို့ကို လူများက ငေးကြည့်ကြသဖြင့် ကျွန်တော်က မြန်မာအဝတ်နှင့် သိပ်မနေချင်တော့။

ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းနှင့် ထိုအခါက ပါလီမန်အမတ် အမျိုးသမီး အသင်းဥက္ကဋ္ဌ ခေါ်ခင်လှတို့ကလည်း မြန်မာအဝတ်အစားနှင့် ကျွန်တော်လည်း ပြောဆိုဖို့ ရန်ကုန်မှ ချုပ်လာသော အညိုရောင် အနောက်တိုင်းဝတ်စုံကို လဲလိုက်သည်။ မကြာမီပင် ကျွန်တော်တို့ကို အိမ်ရှင် တရုတ်ကလာခေါ်၍ ဟောင်ကောင်ကျွန်း နေရာအနံ့ လိုက်ပြသည်။ တော်တော်လှသော ဟောင်ကောင် ပင်လယ်ကမ်းစပ်သို့ ထပ်ခါ ကားမောင်းပြသည်။ ထို့နောက် တောင်ပေါ်သို့ တက်သည်။ ဟောင်ကောင်ကျွန်းကတော့ ခပ်သေးသေး။ ပင်လယ်ကမ်းစပ်သို့ ကပ်မောင်းသည့်အခါ မောင်းသည်။ ဟောင်ကောင်ကျွန်းကတော့ ကျဉ်းကျဉ်းလေး။ သို့သော် လှပသည့် သစ်ပင်များ စိမ်းလန်းစိုစိုလည်း ရှိသည်။ အစိမ်းကြားထဲမှ ပင်လယ်ရေပြာလဲ့လဲ့။ ယခုနှစ် ၉၆၃(၂၀၀၃)ရက်နေ့ နေ့ဝင်ဆည်းဆာအရောက်တွင် ဝေလမင်းသား အိမ်ရှေ့ဥပရာဇာချား စီးလာသော ဘရစ်တင်နီးယား ဆိုက်ကပ်ထားသော ဝိတိုရိယာဆိပ်ကမ်းရှေ့တွင် အင်္ဂလိပ်လက်ထဲမှ တရုတ်ပြည်ကို လွှဲပြောင်းပေးသော ပမာဏအခမ်းအနား ပြုလုပ်သည်ကို ရေဒီယိုမှ ကြားနေရသည်။ ကျွန်တော်သည် လွန်ခဲ့သော ၁၉၅၃ ခုလောက်က ဖြစ်မည် ထင်သည်။ တရုတ်ပြည်ပြည်သူ့နေ့စဉ်သတင်းစာ အယ်ဒီတာအဖွဲ့မှ တောင်းသဖြင့် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးနေ့ အထိမ်းအမှတ်အတွက် ဆောင်းပါးတစ်စောင် ရေးပို့သည်။ ယင်းဆောင်းပါးအမည်မှာ ကိုလိုနီစနစ်၏ ဆည်းဆာရောင်။

“ကျွန်တော်၏ ဘဝတွင် စာမူခ အများဆုံးရသော ဆောင်းပါး” ၊ ထိုအခါ ရှုမဝတွင် ကျွန်တော့်ဆောင်းပါး တစ်စောင် (၇၅)ကျပ် ရသည်။ သူတို့ဘက်မှ လွှဲသော စာမူခမှာ (၄၀၀)ကျပ် ဖြစ်သည်။ ဆောင်းပါးတိုတိုလေး။ စာလုံးရေ အကန့်အသတ်ဖြင့် ရေးရသည်ဖြစ်၍ ယနေ့ မဂ္ဂဇင်းစာမျက်နှာ တစ်ဝက်ခန့်သာ ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းမိသည်။

နောင်နှစ်ပေါင်း (၄၆)နှစ်ခန့် ကြာသောအခါ ဆည်းဆာရောင်နေ့ဝင်ချိန်တွင် ဟောင်ကောင် ပင်လယ်ကမ်းစပ် အင်္ဂလိပ်လက်မှ တရုတ်လက်သို့ ဆက်လွှဲအပ်သောပွဲတွင် ဝေလမင်းသားက “ကျနော် နှုတ်ဆက်

လိုက်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် နောင်မတွေ့ရတဲ့ နှုတ်ဆက်နည်း မဟုတ်ပါဘူး။ ပြန်လည် တွေ့ဆုံကြမယ့် နှုတ်ဆက်နည်းပါ” ဟု ပြောလိုက်သံကို ဇွန်လ (၃၀)ရက် နေ့ဝင်ချိန် ဆည်းဆာရောင်သန်းနေဆဲ အချိန်တွင် ကြားလိုက်ရသည်။ ပြာလဲ့လဲ့ ပင်လယ်ရေပြင်ပေါ်တွင် ပန်းနုရောင်ပြီးပြက် ကိုလိုနီခေတ်၏ ဆည်းဆာရောင်တဲ့။

ဘိန်းစစ်ပွဲ ပြီးနောက် နှစ်(၁၅၀)ခန့်အထိ အင်္ဂလိပ်ကိုလိုနီ လက်အောက်ဘဝတွင် တည်ရှိခဲ့သော ဟောင်ကောင်သည် ယခုအခါ တရုတ်ပြည် (၀၁) ကွန်မြူနစ် တရုတ်ပြည်လက်သို့ ပြန်လည် ရောက်ရှိလာပေပြီ။

ကျွန်တော်ကတော့ လွန်ခဲ့သော (၄၆)နှစ်ခန့်က ရောက်ခဲ့ဖူးသော ဟောင်ကောင်၊ လှပသော ဟောင်ကောင်ကို သတိရမိနေသည်။

ခ

ကျွန်တော်တို့သည် ခုနှစ်ရက်ခန့်လောက် လည်ပတ်နေသည်။ အိမ်ရှင်များက လည်း လိုက်ပို့သည်။ ကျွန်းအနှံ့၊ ကျွန်းက ကျယ်လှသည် မဟုတ်။ ရှုခင်းများကို ကျွန်တော်က ကြိုက်သည်။ မြို့ထဲ ရောက်ပြန်တော့လည်း လူနေကြပ်၍ လမ်းက ခပ်ကျဉ်းကျဉ်း၊ လမ်း၌ ကားပင် ရပ်စရာ မရှိ။ တစ်ခါ ဈေးဆိုင်များသို့ သွားသောအခါ တစ်ပတ် မောင်းသွားရသည်။ ကားရပ်စရာ မရှိ၍ ဖြစ်သည်။ နှစ်ပတ်လောက် မောင်းပြီးသောအခါ ကားပေါ်သို့ တက်လိုက်ရသည်။ တရုတ်လူမျိုးများကို ကျွန်တော်တို့ ငယ်စဉ်ကတည်းက ရင်းနှီးပြီး၍ သိပ်မဆန်း။ တောင်ပေါ်သို့ တက်ကြသည်။ တောင်ပေါ်သို့ ကြိုးရထားဖြင့် တက်ကြသည်။ အင်္ဂလိပ် လက်အောက်ခံဒေသ၌ ကျွန်တော်တို့ ကြီးပြင်းခဲ့ရသောကြောင့် ငယ်စဉ်ကမြင်ကွင်းနှင့်တော့ သိပ်ခြားသည် မဟုတ်။ ဘတ်စ်ကားများမှာ နှစ်ထပ်ကား၊ ကားတွေက ပေါသည်။ လမ်းဘေးတွင် ဆိုင်တွေက ပြည့်ကြပ်နေသည်။ ဝယ်စရာတွေက များသည်။

ကျွန်တော် မှတ်မိနေသည်ကတော့ အထပ်များစွာရှိသော တိုက်ခန်းများပေါ်တွင် ဝရန်တာမှနေ၍ ဝါးလုံးများတန်းထိုးကာ အဝတ်လှန်းထားသော တရုတ်ဘောင်းဘီများကို တလွင့်လွင့် လေထဲတွင် လွင့်နေသည့်ပုံများ၊ လမ်းထောင့်များတွင် ငွေလဲလှယ်ဆိုင် ဟူသော ဆိုင်းဘုတ်များနှင့် ဆိုင်ငယ်ကလေးများကို တွေ့ရသည်။ ကျွန်တော်တို့ဆီက ကွမ်းယာဆိုင်ကလေးများကဲ့သို့

ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်ကပင် ဟောင်ကောင်သည် အရှေ့ အနောက် လူဝင် လူထွက်များသော စည်ကားသောအရပ် ဖြစ်သည်။ ဟောင်ကောင်ငွေနှင့် လဲလှယ်ပြီးမှ ဈေးဝယ်ရသည်။ သုံးစွဲရသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုငွေလဲလှယ်သော ဆိုင်များ ပေါများခြင်း ဖြစ်မည်။ ကျွန်တော့်အဆိုကတော့ အားလုံး အသစ် အဆန်း နိုင်ငံခြားသို့ ပထမဦးဆုံးအကြိမ် ရောက်ဖူးခြင်းဖြစ်၍ လေ့လာစရာ တွေကများ။ ကျွန်တော်က တရုတ်ပြည်သစ်သို့ သွားရောက်ဖူးချင်သည်။ သို့သော် သိပ်မကြာပါ။ တစ်ညတွင် ကျွန်တော်တို့သည် သင်္ဘောဖြင့် တရုတ် ပြည်သစ်ဘက်သို့ ထွက်ခဲ့ကြသည်။ ပုလဲမြစ်ရိုးတစ်လျှောက် ကန်တုံသို့ သွားသော သင်္ဘောပေါ်တွင် လိုက်နေကြသည်။

နောင်တွင်တော့ ဟောင်ကောင်နှင့် တရုတ်ပြည်သစ် အကူးသင်္ဘော လမ်း မရှိတော့ဟု သိရသည်။ ဇွန်လ (၃၀)ရက်နေ့ကစ၍ တရုတ်ပြည်သစ် (၀၁) ကွန်မြူနစ်တရုတ်ပြည်မှ ပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေး တပ်မတော်သား များသည် ရေလမ်းကြောင်းမှ လာကြသည်ဟု ကြားနေရသည်။ တစ်ညအိပ် ပြီးမှ နောက်တစ်နေ့ညနေ ကန်တုံမြို့သို့ ရောက်ကြမည်ဖြစ်သည်ဟု ဆရာကြီး က ပြောပြသည်။

၁၉၅၂ ကတည်းက ပီကင်းတွင် ကျင်းပသော အာရှနှင့် ပစိဖိတ် ငြိမ်းချမ်းရေး ညီလာခံသို့သွားရာ ဟောင်ကောင်သို့ ဝင်ရပြန်သည်။ ဟောင် ကောင်မှတစ်ဆင့် သွားရသည်။ ၁၉၅၃ တွင်လည်း ဥရောပ၊ ဗီယက်နမ်သို့ အသွား တရုတ်ပြည်မကြီးကို ဖြတ်လာခဲ့ရာ ဟောင်ကောင်သို့ ရောက်ခဲ့ရ သည်။ ယင်းသည် ဟောင်ကောင်သို့ နောက်ဆုံးအခေါက်ပင် ဖြစ်သည်။

၁၉၅၂-၅၃ တွင် ရေကြောင်းမှ မဟုတ်၊ မီးရထားဖြင့် လာခဲ့ရ သည်။ ကန်တုံသို့ မီးရထားဖြင့် သွားရသည်။ တရုတ်ပြည်သစ်နှင့် ဟောင် ကောင်နယ်ခြားတွင် မီးရထားရပ်ပြီး တစ်ဘက်သို့ ကူးလိုက်ရသည်။ အပြန် တွင်လည်း ယင်းအတိုင်းပင်၊ ၁၉၆၁ သွားစဉ်ကတော့ လေယာဉ်ပျံဖြင့်သွားပြီး အပြန်တွင် လေယာဉ်ပျံဖြင့်ပင် ကူးမင်းမှတစ်ဆင့် ရန်ကုန်သို့ လာခဲ့ရသည်။ အင်္ဂလိပ်ကိုလိုနီဟောင်ကောင်မှ ကွန်မြူနစ်တရုတ်ပြည်သို့ အကူးတွင်ကား မြင်ကွင်းမှာ အတော် ခြားနားသွားသည်။ ဟောင်ကောင်တွင်တော့ အဝတ် အစားရောင်စုံ ဝတ်ဆင်ထားသည်။ ပြည်သူ့တရုတ်ပြည်ဘက်သို့ ကူးလိုက် သောအခါ အပြာရောင် ဝတ်ဆင်ထားသူများကိုချည်း တွေ့နေရသည်။ အပြာ

ရင့်ရောင်အင်္ကျီများ၊ ယခုတွင်ကား ရောင်စုံဝတ်နေကြပြီ။ ကျွန်တော်လည်း မရောက်၍ ကိုယ်တိုင် မမြင်ရတော့၊ ကွန်မြူနစ်တရုတ်ပြည်နှင့် အရင်းရှင် လက်အောက်ခံ ဟောင်ကောင်ကတော့ မြင်ကွင်းခြားနားမှုကို ကိုယ်တိုင် ခံစားတွေ့မြင်ခဲ့ရသည်။ တရုတ်ပြည်ကတော့ ကွန်မြူနစ်ပါတီ အာဏာရှင် စနစ်၊ ဟောင်ကောင်ကတော့ ပါတီစုံအရင်းရှင်စနစ်။

ယနေ့ ဟောင်ကောင်ကို မရောက်တော့သော်လည်း စာထဲတွင် ဖတ်ခဲ့ရသည်။ ဗီဒီယိုကားများတွင် တွေ့မြင်ရသည်။ ၁၉၅၁ က ကျွန်တော် တို့ ပြာလဲ့လဲ့ပင်လယ်ကို ကူးတို့ဖြင့် ကူးခဲ့ရသော်လည်း ယနေ့တွင်ကား ယင်း ရေလက်ကြားကို ရေအောက်လမ်းမှ ကားဖြင့်သွားနိုင်ပြီး အဆောက်အဦ တွေကလည်း မိုးသို့မြင့်တက်နေသော အဆောက်အဦများကို မြင်နေရပြီ။ ကျွန်တော် တရုတ်ပြည်သို့သွားသော ခေတ်တစ်ခေတ်ပြီးနောက် တိန်ရှောင် ဖိန်ကတော့ တစ်နိုင်ငံ စနစ်(၂)ခု ဟူသော မူဝါဒဖြင့် ချမှတ်ထားသည်။ ယခုလည်း ဟောင်ကောင်ကို နှစ်(၅၀)အတွင်း လက်ရှိစနစ်ဖြင့် တည်ရှိမည် ဟူသော အနေအထား ဖြစ်သည်။ ယနေ့ တရုတ်ပြည်ပင် ပြောင်းလဲနေသည်။

မော်လက်ထက်ကတော့ ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီ စီးပွားရေးစနစ်၊ တိန်ရှောင်ဖိန် လက်ထက်တွင်တော့ ဆိုရှယ်လစ်စီးပွားရေး ဈေးကွက်စနစ် တစ် နိုင်ငံ စီးပွားရေးစနစ်(၂)ခုမူဖြင့် ယခု တရုတ်ပြည်မကြီးတွင် ဆိုရှယ်လစ် စီးပွားရေးစနစ်ဆိုပါတော့ ယခင်က ရှိမြဲတိုင်း ဟောင်ကောင်ကတော့ အရင်း ရှင်စီးပွားရေးစနစ်၊ ဟောင်ကောင်အထူးဒေသသို့ အုပ်ချုပ်ရေးအတွက် လွှဲယူ လိုက်သောအခါ ယခင် အင်္ဂလိပ်ကိုလိုနီလက်ထက်က မဲဖြင့် ရွေးကောက် ထားသော ဥပဒေပြုလွှတ်တော်ကို ဖျက်သိမ်းလိုက်ပြီးလျှင် ပီကင်းက တိုက် ရိုက်ခန့်ထားသော ဥပဒေပြုလွှတ်တော်ဖြင့် အစားထိုးလိုက်သည်။

မကျေနပ်သူလည်း ရှိသည်။ မာတင်လီ ခေါင်းဆောင်သော ဒီမို ကရေစီပါတီက မကျေနပ်။ ယင်းသို့လျှင် တရုတ်ပြည်၏ လက်ရှိနိုင်ငံ စနစ် (၂)ခု ဟူသောသဘောကို ထိုင်ဝမ်က လက်မခံ။ ဒါက သူတို့ ပြည်တွင်းရေး ကိစ္စမရှိ။

ယခုအခါ ကွန်မြူနစ် တရုတ်ပြည်နှင့် အထူးဒေသ ဟောင်ကောင် အရင်းရှင်တို့အပြင် အတူရှိနေကြပြီး ကွန်မြူနစ် တရုတ်ပြည်သည် ဒီမိုကရေစီ အရင်းရှင်နိုင်ငံ ဖြန့်သွားမည်လော (သို့) ဒီမိုကရေစီ အရင်းရှင်ဟောင်ကောင်

သည် ကွန်မြူနစ်နိုင်ငံတော်ဒေသ ဖြစ်သွားမည်လော။ ဤသည်တို့သည်ကား သမိုင်းဗေဒပညာရှင်တို့က စောင့်ကြည့်ပေလိမ့်မည်။

ကျွန်တော်ကတော့ ၁၉၅၁ က စတင်ရောက်ခဲ့သော ဟောင်ကောင် တွင် ကိုကာကိုလာ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် စတင် မိတ်ဆက်လိုက်ရသည်။ ယခု တရုတ်ပြည်တွင်လည်း ကိုကာကိုလာသောက်သူများ ရှိနေကြပြီ။ ပြည်သူ တို့၏ စိတ်ချမ်းသာမှုကို ပေးနိုင်သောစနစ်သည် ငြိမ်းချမ်းရေးစနစ် ဖြစ်ပေ လိမ့်မည်။

ကျွန်တော်ကတော့ ကျနော် ရောက်ခဲ့ဘူးသော အင်္ဂလိပ်လက် အောက်ခံ အရင်းရှင် ဟောင်ကောင်ကို ယခု ဟောင်ကောင်သစ် အမည်ဖြင့် မည်သို့ ရှိနေမည်ကို စိတ်ကူးဖြင့် စွန်းကြည့်မိသည်။

မြို့တော်မဂ္ဂဇင်း၊ မတ်လ၊ ၁၉၉၅

မိမိ

ကိုယ်ကို

မိမိ

မိမိ

မိမိကိုယ်ကို မဲဇာသို့ ပို့ခြင်း

က

ကျွန်တော်သည် နုပျိုဆယ်ကျော်သက် အရွယ်ကတည်းက ကဗျာရေး စကား ပြော ပြော ရေးသားခဲ့သည်မှာ ယနေ့တိုင်ပင်။ ခံစားမှုကို ကဗျာနှင့် ရေးချင်သည် ဆိုလျှင် ကဗျာဖြင့်ရေး၊ စကားပြောဖြင့် ရေးရမည်ဆိုလျှင် စကားပြောဖြင့် ရေး သားခဲ့သည်။ ကျွန်တော်သည် ခေတ်များကို ဖြတ်သန်းလာရင်း မိမိစာပေ ဘဝတွင် ပတ်ဝန်းကျင် လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် ထိတွေ့ရသည်။ ယင်းသို့ ထိတွေ့ ရလျှင် ခံစားမှုရှိလျှင် စာရေးချင်စိတ်များ ဖြစ်လာသည်။ ထိုအခါ ကဗျာ၊ ဝတ္ထု စသည်ဖြင့် ရေးမည်။ ပြဇာတ် ရေးချင် ရေးမည်။ ယင်းဝတ္ထု၊ ကဗျာ၊ ပြဇာတ် စသော စာပေပုံသဏ္ဍာန်များကို ရသစာပေဟု ခေါ်ဝေါ်သည်။

ရသစာပေဖွဲ့နွဲ့မှုဆိုင်ရာ ပညာရပ်ကို ရသပညာ၊ ရသဗေဒ၊ ခံစား မှုဗေဒ၊ အလှဗေဒ စသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုး ခေါ်ဝေါ်လာခဲ့သည်မှာ ကြာပါပြီ။ ကျွန်တော် အကြိုက်ဆုံး တွေ့ရှိသည်မှာ အလှဗေဒ။ ငယ်စဉ် ကျောင်းသား ဘဝတွင် အိန္ဒိယမှရရှိခဲ့သော ဆန်းလင်္ကာ၊ ဂုဏ်ရသ စသော ဝေါဟာရများ ဖြင့် သိန်းလည်ခဲ့ကြသည်။ ထို့နောက် ကျွန်တော်တို့သည် ဥရောပမှ ရသ ဆိုင်ရာ သဘောတရားများကို ဖတ်ရှုလာပြန်ခဲ့သည်။ အလှဆိုသော အာရုံ ခံစားမှုကို ကိုယ်စားပြုသော စကားရပ်ကို အလှဗေဒဟု ခေါ်ရင်း၊ ကဗျာ ဖွဲ့ရင်းက ရသည်။ အာရုံခံစားမှုကို ခံစားမှုဟု သုံးသည်။ အာရုံငါးပါး၊ အာရုံခြောက်ပါးဖြင့် ထိတွေ့ ရိုက်ခတ်ခြင်းကို ရသဗေဒဟု ဖော်ပြခဲ့သည်။ ရသဗေဒ မဟုတ်သောစာလည်း ရှိသည်။ ယင်းကို ဆောင်းပါးဟု ခေါ်ဝေါ် တတ်ကြသည်။ ယင်းဆောင်းပါးများကိုတော့ အတွေးအခေါ်ဖြင့် ရေးသား သည်ဟု နားလည်ရသည်။

အာရုံခံစားမှုမှ တစ်ဆင့်လည်း အတွေးအခေါ် ရလာသည်။ ဆယ် ကျော်သက်အရွယ် နုပျိုစအရွယ်က ခံစားမှုတစ်ခု ရလာလျှင် ကဗျာဖွဲ့ချင် သည်။ ကဗျာက သီကုံးဖွဲ့နွဲ့မှုရှိမှ ရသည်။ ယင်းသီကုံးမှုဖြင့်သာလျှင် ကဗျာ

The Key

ကို ရေးဖွဲ့သည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းပတ်ဝန်းကျင်မှ ရိုက်ခတ်မှုကို ဝတ္ထုရေးချင်လာသည်။ ကျွန်တော်သည် စာပေ (သို့) ရသစာပေကို ဖွဲ့နွဲ့ရာတွင် ဤသို့ ခွဲခြား၍ ဖွဲ့နွဲ့ခဲ့သည်။ တခြားစာရေးဆရာများကိုတော့ ကျွန်တော် မသိ။ စာရေးသားခြင်းဆိုသည်မှာ မိမိရင်ထဲက စိတ်ထဲက ဖွင့်ဟဖော်ပြချင်သော စိတ်က စေ့ဆော်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

တစ်ကိုယ်တည်း ပြောမည့်အစား အခြားသူများလည်း မိမိနှင့်အတူ ခံစားရအောင် (သို့) ခံစားသိရှိရအောင် ဝေငှခြင်း ဖြစ်သည်။ ယနေ့ခေတ်တွင် စက်မှုထွန်းကားသော ပုံနှိပ်စက်များ ပေါ်ပေါက်လာသောအခါ အတော်ပင် ကျယ်ပြန့်လာသည်။

ခ

လွန်ခဲ့သော (၁၀)နှစ်ခန့်က ကျွန်တော်သည် မြို့ပြမှခွာပြီး ကျေးလက်သို့ သွားနေသည်။ ထိုအခါက မြို့ပြကို ကျွန်တော် ငြီးငွေ့ချင်လာသည်။ မြို့ပြတွင် နှစ်ပေါင်းများစွာ နေလာခဲ့၍ မြို့ပြတွင် စုံလင် ထွေပြား များမြောက် ရှုပ်ထွေးသည်။ ထို့ကြောင့် မြို့ပြနှင့် မိုင်(၃၀)ကျော်ဝေးသော ကျေးလက်သို့ ရောက်သွားသည်။ ကျွန်တော်က ရေမြေတောတောင် သစ်ပင်ပန်းပွင့် နေလကြယ်တာရာ မွှေးရနံ့ကို ချစ်သဖြင့် သဘာဝအလှကို နှစ်သက်သည့် သဘော ဖြစ်မည်။ ကျွန်တော် မွှေးဖွားသည်က တောကျေးလက်၊ ဧရာဝတီမြစ်လက် တက်လေးရှိ ရွာကလေး တစ်ရွာတွင် မွှေးဖွားသည်။ သို့သော် မြို့ပြသို့ရောက် သွားခဲ့သည်မှာ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာလှပြီ။ မိမိရွာကိုပင် မရောက်ဖြစ်သည် မှာ နှစ်ပေါင်း(၆၀)ပင် ကျော်ပေပြီ။ မြို့ပြတွင် ကြီးပြင်းသည်ဟု ပြော၍ ရမည်။ သို့သော် ထိုအခါကတော့ ငြီးငွေ့သည်ဟု ထင်ရ၍ တောကျေးလက် သို့ ထွက်ချင်သည်။ ကျွန်တော် နေသောနေရာလေးမှာ ဥဿရီးမ၏ အစွန် အဖျား။ တောတန်း ရှိသည်။ လမ်းတစ်ဖက်ဖြတ်၍ ကတ္တရာလမ်း ကျော် လိုက်လျှင် ရွာကလေး၊ ရွာကလေး တစ်ဖက်တွင် ချောင်းများ စီးဆင်းနေ သော၊ လယ်ကွင်းများ ရှိနေသော၊ တောရိပ်ကလေး ရှိသည်။ လမ်းဆုံးလျှင် တော့ ချောင်းကို ရောက်နိုင်သည်။ လမ်းလျှောက်လျှင် ချောင်းသို့ ရောက်မည်။ လယ်ကွင်းမှ ရိုးပြတ်ရနံ့ကို နှစ်သက်သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ကျွန်တော်သည် တောကျေးလက်ကို ကြိုက်နှစ်သက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော် နေသည်က

စက်ရုံပရဝဏ်၊ စက်ရုံကျေးလက် ကဗျာတစ်ပုဒ်ပင် ဖွဲ့နွဲ့ခဲ့သည်။ တကယ် ကတော့ စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံဆိုသည်က မြို့ပြ၏ အခန်းကဏ္ဍ။ ကျွန်တော် ရောက်နေသည်က တောကျေးလက်။ စက်ရုံကျေးလက်ဖြစ်သဖြင့် အလုပ် သမားများနှင့် ထိတွေ့ရသည်။ ကျွန်တော်က လူသဘာဝကို စိတ်ဝင်စားသဖြင့် နှစ်သက်မိသည်။ နောက်တစ်ခု ရှိသေးသည်။ ကျွန်တော်ထံသို့ မိတ်ဆွေ စာရေးဆရာများ လာလည်ကြသည်။ သည်ထဲတွင် ခင်နှင်းယုလည်း ပါသည်။ ခင်နှင်းယုက ဆရာကို ပျော်အောင်ထားနိုင်သူက ကွဲပဲထင်ပါရဲ့ဟု ရေးလိုက် သည်။ တူမသမီး ကွဲပေါက်စလေးက ကျွန်တော့်ကို ဆွဲဆောင်ထားသည်။ နောင်အခါ တွေးမိသည်။

ခင်နှင်းယုမှာ လူအကြောင်း၊ လူ့လောက လူ့စိတ်အကြောင်း ရေး ရာတွင် ထူးခြားသည်။ အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများထက် အကဲခတ် နိုင်သည်ဟု အံ့သြမိသည်။

ဂ

ကျွန်တော်သည် ၁၉၈၀ လောက်က မိမိကိုယ်ကို မဲဇာသို့ပို့ခြင်း ဟူသော ကဗျာတစ်ပုဒ် ရေးဖွဲ့လိုက်သည်။ ခင်နှင်းယုက ယင်းကဗျာကိုဖတ်ပြီး ခံစား မှုဖြင့် မဲဇာမြိုင်မှ ဆရာအိုသို့ ကဗျာကို ရေးသည်။ ကျွန်တော်ကို မနုယဉ် က ဖတ်ပြသည်။ ကျွန်တော် စိတ်လှုပ်ရှားသွားသည်။ မျက်ရည်စလေးများ ဝဲသည်ကို မျိုသိပ်ထားရသည်။ ဤကဗျာတွင် ကျွန်တော် နေသောနေရာ ကို မဲဇာအဖြစ် ပုံကားချပ် ခြယ်ရေးခဲ့သည်။ ယင်းပုံကားချပ် အလယ်တွင် ရန်သူ မရှိ၊ မိတ်ဆွေသာ ရှိ၊ မုန်းသူ မရှိ၊ ချစ်သူသာ ရှိ၊ ဟူသော စကား ပုဒ်ပါသည်။ ယင်းသည် ကျွန်တော်၏ ခံစားမှုလည်းဖြစ် အတွေးအခေါ်လည်း ဖြစ်သည်။ ယင်းစကားရပ်ကို အထူးသဖြင့် တချို့က ကြိုက်ပုံမပေါ်။ ယင်း အတွေးအခေါ်သည် ကျွန်တော်၏ သက်တမ်းတစ်လျှောက်တွင် ရှိနေသော အတွေးအခေါ် ဖြစ်သည်။ ခံစားမှု သူတို့က အဓိပ္ပာယ်ကောက် လွဲနေသည် လားမသိ။ ကျွန်တော်က မည်သူ့ကိုမှ ရန်သူဟူ၍ မထား။ ကျွန်တော်နှင့် ဆန့်ကျင်သူများ ရှိသည်။ ကျွန်တော့်ကို တစ်ပါးသူတို့က ရန်ပြုမည်ကိုတော့ မသိ။

ကျွန်တော်က ရန်မပြုလိုခြင်းကို ရန်သူမရှိဟု ရေးဖွဲ့လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ မုန်းသူမရှိဟု ဖွဲ့ရာတွင် ကျွန်တော်က မည်သူ့ကိုမှ မမုန်းဟူသော

သဘော၊ ကျွန်တော့်ကို မုန်းသည်ကိုတော့ မတတ်နိုင်၊ ယင်းသဘောကို အချို့က အဓိပ္ပာယ် အကောက်လွဲကာ ရန်သူဆိုတာ ရှိရမှာပေါ့ဟု ထင်ဟန် ရှိသည်။

ဘဝအတွေ့အကြုံမှာ မိမိဖြတ်သန်းခဲ့သော ခေတ်အတွေ့အကြုံဖြင့် လူတစ်ယောက်က မြွေပွေးကို ချစ်လိုရမလား။ သူက ရန်ပြုမှာပေါ့ဟု ပြော ကာ ကျွန်တော့်ကို ပြန်ပြောသည်။ ကျွန်တော် ဘာမှပြန်မပြော၊ ယင်းရန်သူ မရှိ၊ မိတ်ဆွေသာ ရှိ၊ မုန်းသူ မရှိ၊ ချစ်သူသာ ရှိ၊ ဆိုသည်မှာ ကျွန်တော်၏ ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောသာ ဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာကြီးတွင် စစ်များဖြစ်သည်မှာ ဤသဘောထား မထားနိုင် သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ သို့သော် သမိုင်းကို လေ့လာလျှင်တော့ စစ်သည် နှစ်ပေါင်းများစွာကတည်းက ရှိခဲ့သည်မှာ အမှန်ပင်။ ကျွန်တော်က ငြိမ်းချမ်း ရေးကို ချစ်သည်၊ ပန်းပွင့်၏အလှကို ချစ်သည်။ အနံ့ကို ချစ်သည်။ လစိမ်း ပြက်ကို ချစ်သည်။ မတတ်နိုင်။

စစ်သမားတို့က အမုန်းပွားမည်၊ ငြိမ်းချမ်းရေးသမားတို့က အချစ် ပွားမည်၊ ဘယ်လောက် ကွာခြားသလဲ၊ အမုန်းပွားသောအခါ ရန်လိုတတ် သည်၊ စစ်ဖြစ်တတ်သည်။

အချစ်ပွားသောအခါ မိတ်ဆွေ ဖြစ်ချင်သည်။ အကျိုးကို လိုလား သည်။ ဘယ်လောက် ခြားနားသလဲ။

ဗ
၁၉၆၀ က မြသန်းတင့်နှင့် ကျွန်တော်တို့ ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှု စည်းရုံး ရေးအတွက် မြစ်ကြီးနားသို့ မီးရထားဖြင့် သွားသည်။ လမ်းတွင် တစ်ယောက် က ပြောသည်။ ဒါ... မဲဇာပေါ့ဟု အသံကြားရသည်။ ကျွန်တော် ချက်ချင်းပင် လက်ဝဲသူန္နရအမတ်ကြီးအား သွား၍သတိရသည်။ ယခု ကျွန်တော့် မဲဇာက တော့ လက်ဝဲသူန္နရကဗျာဆရာကြီး၏ မဲဇာမဟုတ်။ မဲဇာဘူတာရုံကို ဖြတ် သန်းသွားသည်။ မဲဇာနောက်တွင် လယ်ကွင်းစိမ်းစိမ်း၊ ထို့နောက် ညိုပြာသော တောင်တန်းကြီး။

လှပသာယာသည်။ မဲဇာချောင်းကိုတော့ မတွေ့ရ။ မြို့က ကွယ်ထား ချင်ထားမည်။ ကျွန်တော်တို့က ဆက်လက်၍ သွားကြသည်။

မဲဇာဘူတာတွင် ရထားရပ်သည်။ ဘူတာမှာ ငယ်ငယ်လေး၊ ကိုတက်

တိုးက မိမိကိုယ်ကို မဲဇာသို့ပို့ခြင်း ကဗျာကိုဖတ်ပြီး အေး... မင်းက Self Exile ပေါ့ကွာဟု ပြောလိုက်သည်။ ကျွန်တော်က အင်္ဂလိပ်စကားလုံးဖြင့် တွေးတတ်ပြီး ချရေးလိုက်တော့ မြန်မာစကားလုံး၊ လက်ဝဲသုန္ဒရအမတ်ကြီး ကတော့၊ မင်းပြစ်မင်းဒဏ်ကြောင့် ချောင်ကြိုချောင်ကြား မဲဇာသို့ ပို့ခြင်း ခံရသည်။ ကျွန်တော်ကတော့ ဤကဲ့သို့ မဟုတ်။

ကျွန်တော့်ခံစားမှုနှင့် ကျွန်တော်။ ကျွန်တော်၏ မဲဇာကတော့ မဲဇာ ချောင်းဘေးတွင် မဟုတ်။ ရေကန်လေးဘေး၊ ဥဿရိုးမ၏ အစွန်အဖျား၊ ချောင်းစပ်လေးဘေး။ သို့သော် သဘာဝအလှဖြင့်တော့ မွမ်းမံထားသည်။

မိမိကိုယ်ကို မဲဇာသို့ပို့ခြင်း

တစ်ရံရောခါ
ရာဇာသေနင်း၊ ရွှေစိတ်တော်နှင့်
ခန့်မသင့်၍၊ ဘုရင့်အာဏာစက်
လက်ဝဲသုန္ဒရ၊ မင်းခကဗျာဆရာ
မဲဇာသို့ ပို့လိုက်သတည်း။

ငါတစ်မူကား
မည်သူကမျှ၊ အမိန့်မချ
မိမိဆန္ဒဖြင့်၊ မြို့ပြမှခွာ
မဲဇာသို့ သွားနေလိုက်သည်။

ခေတ်သစ်မဲဇာ
ထိုနေရာကား၊ ကတ္တရာလမ်းမှ
ဝေးကွာလှလျက်၊ လယ်ကွင်းတစ်ဖက်
တစ်ဖက်မှာတော့၊ တောင်တစ်ကြောနှင့်
အပြောကျယ်စွာ၊ ကောင်းကင်ပြာနှင့်
ဘယ်မှာကြည့်လေ၊ စိမ်းမြကြွေနှင့်
ရေကန်အတွင်း၊ နေနှစ်စင်းတည်း
ထွက်စပုလဲ၊ ဝင်ကရွေဝါ
နေစကြာ၊ လစကြာ၊ ရေကန်သာတွင်

ဖန်လွှာ၊ မှန်လွှာ၊ ရေကန်သာတွင်
စကြာမှန်ပြောင်း လှည့်လည်လျက်။

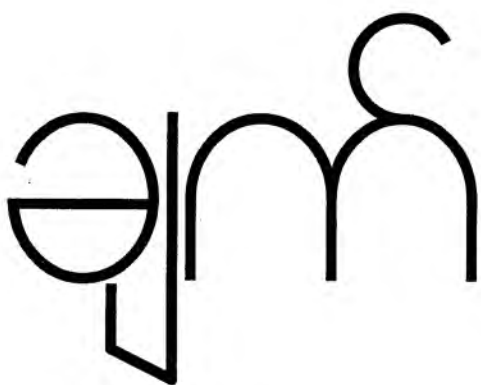
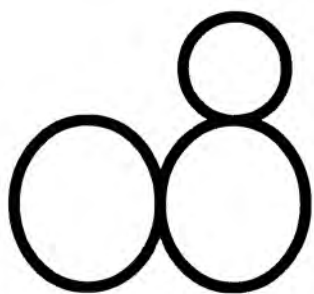
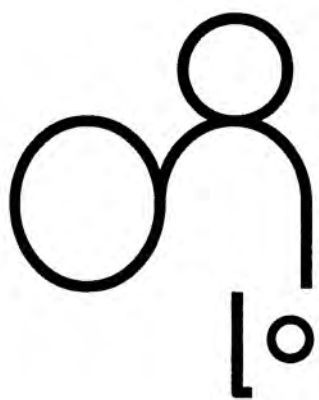
ကြယ်လနေနှင့်
ရေမြေကောင်းကင်၊ သစ်ပင်တောတောင်
အမှောင်အလင်း၊ နဂိုရင်းဖြင့်
ဖုံးခြင်းမရှိ၊ ကွယ်ခြင်းမရှိ
ပကတိအဖြစ်၊ ရိုးဖြောင့်လှစ်ပြ
အစစ်အမှန်၊ အရိုးခံလျှင်
သာဘဝ၏ ဟန်အတိုင်း။

တစ်နေရာတွင်
ရှေ့မှာလယ်ကွင်း၊ ရေဆင်းချောင်းစပ်
ကွေ့ပတ်ခွေရစ်၊ လှိုင်မြစ်သို့ထွက်။

ဤမဲဇာကျွန်း
စခန်းသာမော၊ ကျေးလက်တောတွင်
ငါလျှင်မွေပျော်၊ တစ်ကိုယ်တော်တည်း
ရေးဖော်မရှိ၊ ဖတ်ဖော်မရှိ၊ ဝေဖန်သူမရှိ၊
တိုက်ခိုက်သူမရှိ၊ အမိန့်မရှိ၊
လျှောက်လွှာမရှိ၊ ရန်သူမရှိ၊
မိတ်ဆွေသာရှိ၊ မုန်းသူမရှိ၊
ချစ်သူသာရှိ၊ ငါကိုမသိ၊ ငါ့စာမသိ
မုန်းသူမရှိ၊ ချစ်သူသာရှိ
အမုန်းမရှိ၊ စစ်ပွဲမရှိ
ပကတိထင်ဟပ်၊ စိမ်းရိုင်းလတ်ဆတ်
လွတ်လပ်နယ်မြေ၊ ငြိမ်းချမ်းမြေ။

၃-၇-၈၆ (မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း)

ဗြူးတီးမဂ္ဂဇင်း၊ မေလ၊ ၂၀၀၁

ဗိသုကာနှင့် အာရောဗေဒ

ချစ်စွာသောသမီး အဲလေး

သည်တစ်ခါတော့ စကားပြေအရေးအသား ခဏထားပြီး ဗိသုကာ ပညာအကြောင်း နည်းနည်း ပြောကြည့်ချင်တယ် သမီးရယ်။ အဘိုးက ကျောင်း သားဘဝကတည်းက ဗိသုကာနဲ့ ပတ်သက်တဲ့စာ နည်းနည်းပါးပါးတော့ ဖတ်ဖူးပါတယ်။ အဲသည်တုန်းကတော့ ဗိသုကာပညာရယ်လို့တော့ မဟုတ် ပါဘူး။ အဘိုးတွေ့ဖူးတဲ့ ဘုရားပုထိုးတွေ၊ အဆောက်အအုံတွေ၊ နန်းတော် အဆောက်အအုံတွေကို စိတ်ဝင်စားတယ်။ ရွှေတိဂုံ စေတီတော်ကြီးဆိုရင် လည်း အဘိုးရဲ့ ဟဒယ စိတ်ကူးအိမ်ထဲမှာ ပုံကားချပ်အဖြစ် စွဲလမ်းနေတယ်။ အဘိုးအသက် (၄၄)နှစ်က ဆိပ်ဖလူးရနဲ့ သင်းပျံတဲ့နေရာ ရောက်တော့ ညအိပ်ရာဝင်ဆိုရင် အဘိုးက ရွှေတိဂုံစေတီတော်ကြီးရဲ့ ပုံကားချပ်စိတ်ကူး ထဲမှာ ထင်မြင်လာတတ်တယ်။ အဲဒါ စွဲလမ်းလို့ပေါ့။ နောက် ၁၉၃၉ မှာ မန္တလေး ရောက်သွားတော့ ကိုဗဟိန်းနဲ့အတူ မန္တလေးနန်းတော်ကြီးထဲ သွား ကြည့်ကြတယ်။

အစကတော့ နန်းတော်ဆိုတာ ဇာတ်ပွဲတွေထဲမှာ တွေ့ရတဲ့ ပန်းချီ ကားလိပ်ချပ်ပဲ မြင်ဖူးတာကိုး။ အဲဒီနန်းတော်ကြီးကတော့ ဟောင်းနေပြီပေါ့။ ရွှေရောင်လည်း မှိန်နေပြီပေါ့။ ဒါပေမယ့် သူရဲအလှအပက ကျန်နေသေးတယ်။ ကြမ်းပြင်တွေကလည်း နင်းရင် အသံတွေ မြည်နေသေးသည်။ နန်းတော်ကြီး ရဲ့ အလှအပကိုတော့ အဘိုး စွဲလမ်းခဲ့တယ်။ ဂန္ထဝင်စာပေထဲတွင် ဖတ်ရ သော စုလစ်စွမ်းချွန်၊ သော်မှော် စတဲ့ အချွန်အတက် ပန်းအခွေအဝိုက်တွေကို သွားတွေတော့ ဘိုးဘိုး နှစ်သက်မိတယ်။ အဲသည်နှစ်မှာပဲ သီပေါရောက်တော့ သီပေါဟော်ကို ရောက်ခဲ့တယ်။ အဲသည် သီပေါဟော်ဆိုတာလည်း မြန်မာ မင်းရဲ့ ပြာသာဒ်ဟန် အဖွဲ့အနွဲ့မျိုးပါပဲ။

နောက် အဘိုး နိုင်ငံခြားတွေ ရောက်သွားတော့လည်း အဆောက် အအုံတွေ ဗိသုကာဟန်တွေကို အဘိုး စိတ်ဝင်စားတယ်။ တရုတ်ပြည်ထဲက

The Key

ရှေးဟောင်း နန်းတော်တွေထဲကို ရောက်သွားတာကိုး။ အဲဒီမှာ ရေကျတဲ့နေရာကို မိကျောင်းပါးစပ်ပုံသဏ္ဍာန်နဲ့ လုပ်ထားတယ်။ ကြည့်စမ်း။ ဒါ.. အလှအပပါတာပေါ့။ ရိုးရိုးရေပေါက် မဟုတ်တော့ဘူးလေ။

အဘိုးစိတ်ထဲကတော့ ပြာသာဒ်ပုံဟန် အဆင့်ဆင့်တွေဟာ၊ အဘိုးတို့ မြန်မာနိုင်ငံ ရိုးရာ၊ ပန်း၊ ကနုတ်ပန်း... စတဲ့ ခေါ်ဝေါ်တဲ့ အဆင်အယင်မျိုးတွေဟာ တရုတ်ပြည်နဲ့ ဆင်တူဖြစ်နေတယ်။ ထိုင်းလည်း သည်အတိုင်းပဲပေါ့။ ထိုင်းကတော့ အဘိုးတို့ထက် ပိုပြီးတော့ရှူးတယ်။ ပိုချွန်တယ်။ သဘောကတော့ အတူတူပါပဲ။ တစ်နွယ်တည်းပါပဲ။

ယူကရိန်းတို့ ရုရှားတို့ ရောက်သွားတော့လည်း သူတို့ရဲ့ ဗိသုကာဟာ ဗလီဆန်ဆန် ကြက်သွန်ဥကြီးပေါ်က အချွန်အတက်တွေနဲ့ ဆင်ယင်ထားတာကို အဘိုး သတိပြုမိတယ်။ ချက်ကိုစလိုဗက်ကီးယား ရောက်တော့ တောင်ပိုင်း စလို့ဗီးနားပေါ့။ အခု ခေါ်တာပေါ့။ အဲသည့်နေရာမှာ ရဲတိုက်ကြီးတွေ ရှိတယ်။ အဲသည်နေရာရောက်တော့ အစတုန်းကတော့ ရဲတိုက်ဆိုတာ ပန်းချီကားချပ်ထဲမှာ ပါတာကိုး။ အိန္ဒိယရောက်တော့လည်း အဘိုးက ဟိန္ဒူဗိသုကာ အလှတွေကို စိတ်ဝင်စားတယ်။

နောက် အာဂရော ရောက်သွားတယ်။ အာဂရော တတ်ချ်မဟာဆိုတဲ့ အဆောက်အအုံကို အကြာကြီး အဘိုးက ငေးမောကြည့်နေတာ။ ကျောက်ဖြူ တွေပေါ်မှာ သူတို့ ကိုရာမ်ကျမ်းရဲ့ အက္ခရာတွေကို ပန်းတွေနဲ့ ဖွဲ့ထားတာကို တွေ့ရတာပဲ။ အဲသည်တုန်းက တတ်ချ်မဟာ ရုပ်တုပုံ အသေးလေးကိုတောင် ဝယ်ခဲ့သေးတယ်လေ။ နယူးဒေလီမှာလည်း ခံတပ်နီကို အဘိုး တစ်နံနက်လောက် အချိန်ယူပြီး ကြည့်ခဲ့တာပေါ့။ အဘိုးတို့နဲ့မတူတဲ့ နိုင်ငံခြားအလှအပ ဆင်ယင်မှုကို အဘိုးက စိမ်းသစ်ခံစားမှုလို့ ရေးခဲ့ဖူးတယ်။

စိမ်းတယ်၊ သစ်တယ်။ အဲသည်မှာ သွားတွေတာ အဆောက်အအုံဆိုတာ အဲသည်ခေတ်မှာရှိတဲ့ လူနေမှုအခြေအနေနဲ့ ကိုက်အောင် ဖွဲ့ထားတည်ထားတဲ့ အဆောက်အအုံပဲ။ ရဲတိုက်ဆိုရင် တစ်ဖက်ရန်သူက ဝင်ပြီးမတိုက်နိုင်အောင် ခိုင်ခံ့တဲ့ လုံခြုံမှုနဲ့ဆိုင်တဲ့ ဗိသုကာမျိုး၊ တည်ဆောက်မှုမျိုး တွေရတယ်။

နန်းတော်တွေလည်း သည်အတိုင်းပါပဲ သမီးရဲ့။ ကျုံးဆိုတာလည်း အလှအပသက်သက် ဘယ်ဟုတ်မလဲ။ တစ်ဖက်ရန်သူက ဝင်တိုက်ရင် မြို့ရိုး

ထဲကို အလွယ်တကူ မဝင်ရောက်နိုင်အောင် လုပ်ထားတာ။

အဲသည်တော့ ဗိသုကာဆိုတာ ခိုင်ခံ့ဖို့သက်သက် မဟုတ်ဘဲ၊ အလှအပဆိုတဲ့ အလှဗေဒပညာလည်း များစွာ အကျိုးဝင်တယ်လို့ ထင်တယ်။ ပုဂံပဲ ကြည့်ပါ။ ပုဂံက အာနန္ဒာတို့၊ သဗ္ဗညုတို့ဆိုတာ အံ့ဩဖွယ်ကောင်းလောက်အောင်ကို ခိုင်ခံ့လှပတယ်လေ။ သိပ်ပြီး ဆန်းသစ်တာပေါ့။ အဲဒါ အဘိုးက ကဗျာတစ်ပုဒ်တောင် ရေးဖူးတယ်လေ။

ဆယ့်တစ်ရာစုတစ္ဆေ၏ ဆုံးမခန်း ဆိုတဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်ပေါ့ သမီးရယ်။ အဲသည် ဆယ့်တစ်ရာစုက တစ္ဆေက အခုခေတ် ဗိသုကာအဆောက်အအုံတွေကို ကြည့်ပြီး တို့ကို မိရဲ့လားလို့ မေးတဲ့သဘောပေါ့။ ကဗျာမှာတော့ သည်လို့ ဖွဲ့ထားတယ်။

ပုဂံဗိသုကာတစ္ဆေ၊ ခါးထောက်လေပြီး
မျက်မှောက်ခေတ်လူများ၊ တည်ထားပြစရာ
ဘယ်မှရှိစ၊ အလှသစ်
တို့ခေတ်ကိုများ၊ မိရဲ့လားဟု
မှိုင်းရီမီးခိုး၊ အုတ်ကျိုးပဲ့ကြား
နှစ်ကိုးရာမှ ရယ်မောသံ။

ဗိသုကာပညာမှာ အင်တောစပ်ပုံ အချိုးအစားတို့၊ အုတ်တို့၊ ကျောက်ပြားတို့၊ ထုပုံဆစ်ပုံ၊ ခိုင်ခံ့အောင်... စတဲ့ ဖွဲ့စည်းပုံတွေလည်း ပါမှာပေါ့လေ။ ပိုအရေးကြီးတာက အလှပါတယ်။

“အဘိုးစိတ်ထဲကတော့ ပြာသာဒ်ပုံဟန် အဆင့်အဆင့်တွေဟာ အဘိုးတို့ မြန်မာနိုင်ငံက ရိုးရာ၊ ပန်း၊ ကနုတ်ပန်း... စတဲ့ ခေါ်ဝေါ်တဲ့ အဆင့်အယင်မျိုးတွေဟာ တရုတ်ပြည်နဲ့ ဆင်တူဖြစ်နေတယ်။ ထိုင်းလည်း သည်အတိုင်းပဲပေါ့။ ထိုင်းကတော့ အဘိုးတို့ထက် ပိုပြီးတော့ ရှူးတယ်၊ ပိုချွန်တယ်။ သဘောကတော့ အတူတူပါပဲ။ တစ်နွယ်တည်းပါပဲ။”

ဗိသုကာဆိုတာကတော့ ပန်းရန်သက်သက် မဟုတ်ဘူး၊ အလှအပပါတယ်။ အဘိုးတို့မိတ်ဆွေ ပန်းချီဆရာ ကိုခင်မောင်ရင်ပဲ ကြည့်။ သူ့အောင်တာက ဗိသုကာ၊ သူက ပန်းချီဆရာလေ။ သူ့ကားတွေ သမီးမြင်ဖူးသားပဲ။ အဲဒါကတော့ သမီးရယ်၊ အဘိုး တတ်သမျှ မှတ်သမျှလေးနဲ့ သိနေ

တဲ့ ဗိသုကာပညာအကြောင်းပါ။ သမီးတို့ သင်ရိုးပါတာကတော့ သည့်ထက် ကျယ်ဝန်းပြီးတော့ တိကျတဲ့ ပညာရပ်တွေ ပါမှာပေါ့။

ဆစ်ဒနီမြို့က ဇာတ်ရုံတော်ကြီးပုံကို တိုင်းမိမဂ္ဂဇင်းထဲမှာလား မြင်ဖူး တယ်။ အဲသည့်ဗိသုကာဆရာက ကမ္ဘာကျော်သွားတာပဲ။ ဆန်းသစ်တာကိုး။ ဖန်တီးမှုပါတယ်။

တော်ပါပြီလေ။ အဘိုးလည်း ရောက်တတ်ရာရာ လျှောက်ပြောတာ။ ကိုယ်သိပ်မသိတဲ့ ဗိသုကာအကြောင်းကို အတွေ့အကြုံနဲ့ ပြောတာပါ။ နား လည်လို့တော့ မဟုတ်ပါဘူး။

အဘိုး
သာမိုင်းခမ်း
၁၉-၁၀-၀၁

မြားနတ်မောင်မဂ္ဂဇင်း၊ ဇန်နဝါရီလ၊ ၂၀၀၂

ကောလိပ်သို့ မရောက်ခင်အထိ ဝတ္ထုများ မရေးသေးပေ။ ရတုပိုဒ်စုံ၊ လူး
တား၊ ဧချင်း၊ လေးချိုး၊ တေးထပ် စသော ရှေးရိုးကဗျာများသာ စပ်ခဲ့လေ
သည်။

ဝတ္ထုမရေးသေးဆိုရာ၌ *မူပြာရီ* ကလွဲ၍ ပုံနှိပ်၍ မပါသေးခြင်းကို
ဆိုလိုပေသည်။ (၁၀)တန်းတွင် ရှိစဉ်က *ခါတ်ပုံရှင်* အမည်ရှိ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်
ရေးကာ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းသို့ ပို့ဖူးသည်။ *စုံထောက်ဦးပေါ်လွင်* ဟူ၍ ဒေါက်တာ
သွန်းဒိုက် (နောက် ဒေါက်တာသောင်းထိုက်ဟု ဘာသာပြန် စုံထောက်ဝတ္ထု
များရေးကြသည်။) စုံထောက်ဝတ္ထုကို ဆီလျော်အောင် ဘာသာပြန်ဖူးသေး
သည်။ သို့သော် ဘယ်ကိုမျှ မပို့ဖြစ်ချေ။

ထိုအခါက စုံထောက်မောင်စံရှား ဝတ္ထုကို စွဲလမ်းခဲ့လေရာ *ကဝိ
မျက်မှန်* မဂ္ဂဇင်းကို လှန်လိုက်လျှင် မောင်စံရှားကို စတင် ဖတ်လေသည်။
စုံထောက်ဦးစံရှားဆိုလျှင် တကယ်ရှိသည်ဟု မှတ်ထင်ကာ၊ ဖခင်အား မကြာ
ခဏမေးရ၏။

ဦးစံရှား အမှုလိုက်သွားသော ကြို့ကုန်း၊ သမိုင်း စသော နေရာ
ဒေသများကို မှန်းကြည့်လေ့ ရှိသည်။ ဦးစံရှား စီးသော လော်ကယ်ရထားကို
စီးချင်နေသည်။ ဦးစံရှားမှာ လော်ကယ်ရထားပေါ်တွင် သံလွန်စရတတ်
သည်။

ချုံနွယ်ပိတ်ပေါင်းများအကြားမှ ရေတွင်းပျက်၊ ရေညှိတို့ဖြင့် စိမ်း
ဝါဝါရှိသော တိုက်အို၊ ဗိုလ်ကပြားလင်မယား၊ လွစ္စလမ်း၊ ကောက်ချိတ်
သောဆေးတံ စသည်များကို မျက်စိထဲ မြင်နေ၏။ အမှုသည် တက်လာ
သောအခါ အင်္ကျီ၌ ပေနေသော ရွံ့စက်များကို အကဲခတ်ကာ **ဒီကနေ့
ရထားမရှိတာနဲ့ မြင်းလှည်းနဲ့ လိုက်ခဲ့တယ် မှတ်တယ်** ဟု ပြောပုံကို သိပ်
သဘောကျ၏။

ရွှေဒေါင်း၏ ဝတ္ထုများကိုလည်း နှစ်သက်ခဲ့၏။ ‘သံပရာတစ်ခြမ်း’ ၏ ဗိုလ်ဆန်ချင်လှသော ဝတ္ထုထဲမှ မသန်းမြင့်က နောက်ဆုံးလင်သည် ပွဲစားကိုထွန်းဦးအား သံပရာဖျော်ရည်တိုက်ပုံကို စိတ်ကူးကြည့်မိသည်။ ‘ဘဝရေစက်’ မှ ချစ်သူများကို အားကျရမလားဟု တွေးလျက် ရှိခဲ့သည်။

ဂျပဒါကိုကိုကြီးမှာလည်း တကယ့်အဖြစ်အပျက်ပဲ အောက်မေ့ခဲ့သည်။

မောင်စံရှား ဖတ်ပြီးလျှင် တာတေ၏ စုန်းကဝေ၊ တစ္ဆေကို ဖတ်လေသည်။ ‘တောထဲသို့ သွားရပေတယ်’ စသော ‘ပေတယ်’ အရေးအသားမျိုးကို နှစ်သက်ခဲ့၏။

ပီမိုးနင်း၏ ဝတ္ထုတိုများကိုလည်း မဖတ်ဘဲ မနေနိုင်။ တောဝတ္ထုဆိုလျှင် တောသံပါနေသည်။ လင်မယား ရန်ဖြစ်ခန်းဆိုလျှင် တကယ်ပင် သရုပ်ပါ၍ မျက်စိထဲ မြင်လာကာ အသံပင် ကြားနေရသည်။ သူ၏ ဝတ္ထုများကို ဖတ်ရင်း ရင်ထဲက ခံစားလာမိသည်။

(သဲမြညှာ) ဝတ္ထုထဲတွင် မအံ့၏ပုံပန်းကို မြင်လာသည်။ ရေထဲ ခုန်ချမည်ကြံ၍ ချောင်းစပ်တွင် ချီတံ့ချတံ့ စဉ်းစားနေပုံများမှာ လူကိုယ်တိုင် ထိုချောင်းစပ်သို့ ရောက်သွားလေသည်။ ချောင်းရေတွင် စိမ်းသော လမုသီးများသည် တလည်လည်နှင့် မျောပါလာသည်။ မအံ့ရင်ထဲမှာ လှိုက်ဖိုသလို လှိုက်ဖို၍ လာသည်။

အရက်မူးသည့် အခန်းများ ဖတ်လိုက်လျှင် ဖတ်သူမှာ မူးယစ်၍ပင် လာလေသည်။ ပီမိုးနင်းသည် စာဖြင့် စိတ်ကို ခေါ်ယူလေသည်။ သူ၏ဝတ္ထုများဖတ်ပြီး လောကကြီး၏ အနေအထားအမျိုးမျိုး၊ ဘဝအမျိုးမျိုးကို သိရလေသည်။ သရုပ်ဖော်ရာ၌ သူမတူအောင် ရှားလေသည်။ သူရိယရုပ်စုံထဲ၌ ပါသော ဝတ္ထုတိုများကား ဖတ်၍မပြီး။ ပီမိုးနင်းကား လူ့ဘဝ၏ အနုပညာပန်းချီဆရာ ဖြစ်ပေသည်တကား။

မဟာဆွေ၏ ဝတ္ထုတိုများကို သူရိယမဂ္ဂဇင်းတွင် မှန်မှန်ဖတ်ရသည်။ ‘ထင်မိယောင်မှား’ ဝတ္ထုတွင် အဖေကြီး ရုံးတက်ချိန်မှ ရုံးမှစေလွှတ်လိုက်သောစာရေးနှင့် သမီးတို့၏ သမီးရည်းစားအခန်းကို ဖတ်ကာ ပြုံးမိလေသည်။

‘မနန်းဝါ’ စသော ဝတ္ထုများကို သဘောကျခဲ့၏။ ဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက်နှင့် ထေ့စကား ရွဲစကားများကို မဟာဆွေ နိုင်နင်းလေသည်။ အထက်အညာတောမြို့ ဝတ္ထုများရေးလျှင် သဘာဝကျလှ၏။ တောနေလူလတ်တန်း

စားများ၏ ဘဝကို ပြရာ၌ သရုပ်ပေါ်သည်။

နောက် နိုင်ငံရေးသဘောများ ပါလာတော့သည်။ နိုင်ငံရေးချည်း သာ မဟုတ်ဘဲ၊ ဆံတောက်အရွယ် အပျိုမကလေးများ၏ အချစ်ဇာတ်များနှင့် ရောဖက်ထား၍ ဖတ်ကောင်းသည်။

‘ဒို့မေမေ’ ဝတ္ထုကိုဖတ်ပြီး အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ် ထက်သန် တက်ကြွလာရသည်။ ဒို့မေမေနှင့် မဟာဆွေမှာ တစ်ဟုန်တည်း နာမည်ကြီးလာလေသည်။

ကောလိပ်ရောက်သည့်နှစ်က ဘတ်စ်ကားပေါ်တွင် မဟာဆွေမောင်နဲ့ နှင့်သွားကြသည်။ အသိကျောင်းသားက လက်ကုတ်ပြ၍ သိရသည်။ မဟာဆွေကို မြင်ဖူးချင်တာနှင့် ခိုးကြည့်ရသည်။

ပင်နီရင်ဖုံး၊ ထားဝယ်လုံချည်အနီ၊ ရှူးဖိနပ်နှင့် သူ့ဝတ္ထုထဲကလို ငါးပေခြောက်လက်မ ထောင်ထောင်မောင်းမောင်း။ သို့သော် ခြေလှမ်းကျွန်နှင့် လမ်းလျှောက်သည်ကိုတော့ မမြင်ရ။ သူ၏ ဇနီးပျိုကိုလည်း ကြည့်ကာ သူရိယမဂဇင်းမှ ‘ဦးလေးဆွေ’ ဝတ္ထုကို အမှတ်သွားရသည်။

ဇဝန၏ ‘ကောလိပ်ကျောင်းသား’ ဝတ္ထုစွဲစဉ်ကလည်း ညနေ သူရိယ သင်္ဘောဆိုက်ချိန် သင်္ဘောဆိပ်သို့ သွားစောင့်ဖတ်ရသည်။ သတင်းစာကိုယ် စားလှယ်က ဆိပ်ခံပေါ်တွင် အထုပ်ဖွင့်ဖောက်ဖောက်ချင်း ဆွဲယူဖတ်လေသည်။

ဇဝန၏ ‘ရွက်ဟောင်းကြောချိန်’ မှ မြင်းလှည်းခြုံသံမှ ကြောကွဲစရာ။ ပန်းတွေဝေလို့၊ နှင်းတွေဝေလို့၊ လှမ်းပိုအောင် စသော ဝတ္ထုများကို ဖတ်ကာ ဇဝန၏အလွမ်းကို ခံစားရသည်။

မြမျိုးလွင်၏ ရှည်လျားသောဝါကျနှင့် ဝေဆာသော စကားသံကို ဖတ်ရသည်မှာ ‘မန္တလေးလေဆိုတာ သည်လိုလား’ ဟု တွေးစေသည်။ သူ၏ ယက်ထားသော ဇာတ်ကွက်အမျှင်များကို ငြိနေခဲ့သည်။ ပြည်ညွှန်မှ ဝတ္ထုများကို ဖတ်ရသည်။ မြမျိုးလွင်အပြင် ‘ကိုလေးမောင်’ စသော သူများ၏ ဝတ္ထုများလည်း ဖတ်ရသည်။

ဇေယျ၏ ဓားနှစ်လက်၊ ပန်းတစ်ပွင့်၊ ကျားကြီးရာဇာ စသောဝတ္ထုများကို ဖတ်၍ အားမရ။ သီတာပျံ ဝတ္ထုကျတော့လည်း ဆုံးအောင်မဖတ်ရ။ ရွှေလင်းယုန်၏ ‘မှိုင်းမှိုန်မှိုန်’ ဖတ်ပြီးလျှင် မှိုင်းမှိုန်မှိုန် ဖြစ်ကျန်ရစ်ခဲ့လေသည်။ ဒဂုန်မဂဇင်း ဖတ်သောအခါ ဒဂုန်ခင်ခင်လေးမှာ တကယ့်မိန်းမ

ဟုတ်/မဟုတ်၊ အင်မတန် သိချင်နေခဲ့သည်။ ဒဂုန်နတ်ရှင်၏ ဝတ္ထုထဲမှ ခွန်းတောက် လေးချိုးကဗျာများကို ဆိုကြည့်မိသည်။

ရွှင်ပျော်ပျော်ခေတ်ကဆိုလျှင် တက်ထွန်း၏ ဒို့ရန်သူ၊ ပိတောက်ရွှေဝါ၊ သောတပန်၊ ဤလူ့ပြည်တို့ကို သဘောကျခဲ့သည်။

ကောလိပ်မရောက်မီအထိ အင်္ဂလိပ်စာပေကို မဖတ်လှသေး။ မြန်မာစာပေကိုကား ရှေးပျို့၊ ကဗျာ၊ လင်္ကာအပြင် ထွက်သမျှ ခေတ်ပေါ်မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်ဟူသ၍ကို အကုန်ဖတ်သည်။ မဖတ်မိသောမဂ္ဂဇင်း၊ ဝတ္ထုဆို၍ မရှိသလောက်။

ထိုအခါကဆိုလျှင် ဝတ္ထုအမည်သာမက ဇာတ်ကောင်များ၏ နာမည်များကိုပင် မှတ်မိနေသည်။ ဝတ္ထုဝါသနာပါသူများဆုံ၍ အငြင်းပွားကြလျှင် ကျွန်တော့်အဆုံးအဖြတ်ကို ယူရသည်။ တစ်ရပ်တည်းနေသော သုခသည် ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းများ ကျွန်တော့်အား မေးရသည်။

J

ကောလိပ် ရောက်သောအခါကစ၍ ဥရောပစာပေနှင့် တွေ့ရလေသည်။

ကျွန်တော့်မှာ မြန်မာစာပေနှင့်သာကျွမ်းပြီး ဥရောပစာပေနှင့် ဘာမျှ မသိဘဲ ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရလေသည်။ အတန်းကြီး ကျောင်းသားများကား ချောစားလင်္ကာမှ ဘားနတ်ရှောပြဇာတ်အထိ သိနေကြသည်။ ကျွန်တော့်မှာ (၁၀)တန်းအထိ သင်ခဲ့ရသော အင်္ဂလိပ်စာပေမှ ကောက်နုတ်ချက်သာ ဖတ်ဖူးနေသည်။

ထို့ကြောင့် ဝိတိုရိယခေတ် အင်္ဂလိပ်စာပေကို ကမျောသောပါးနှင့် ဖတ်ရလေသည်။ ဒစ်ကင်း၊ သက္ကရေး၊ ဘရွန်တေ၊ ကောလင်း၊ ထရိုလော့၊ ဟာဒီ၊ ဂါးလ်စ်ဝေါသီ စသည်များကို တမောကြီး ဖတ်ရလေသည်။ ထိုခေတ်က ဝတ္ထုရှည်များမှာ အရှည်ကြီးဖြစ်လေရာ အတော် ဖတ်ယူရလေသည်။

ဒစ်ကင်း၏ ဆင်းရဲသားဘဝများကို တွေ့လာရသည်။ သက္ကရေး၏ ဘက်ကိရုပ်လို အမျိုးသမီးကို မြင်ရသည်။ ဘရွန်တေ အချစ်ဝတ္ထုတို့ကား ကြေကွဲစရာ။ ဟာဒီမှတစ်ဆင့် တောကျေးလက်၏ အဖြစ်အပျက်များကို ရှုမြင်ရသည်။ ဂါလ်စ်ဝေါသီ၏ ဖော်စစ်စာဂါးတွင်ကား အင်္ဂလိပ် အထက်တန်းစားလူကုံထံ၏ မာနကို သိရတော့သည်။

ရှေးအင်္ဂလိပ်စာပေကို အမောကြီး လှန်လှော့ပြီးနောက် အင်္ဂလိပ်

ရေလက်ကြားကိုကူး၍ ပြင်သစ်ကမ်းခြေသို့ တက်လိုက်ရသည်။

ပြင်သစ်ဝတ္ထု ဖတ်ရသည်မှာ ရင်ချင်းနီးစပ်သည်။ ပြင်သစ်ဝတ္ထုမှ
ဇာတ်ကောင်များမှာ မြန်မာကဲ့သို့ ဟက်ဟက်ပက်ပက် ရယ်မောကြပြီး
အချစ်နှင့်ပတ်သက်လျှင် ပက်ပက်စက်စက် ချစ်လိုက်ကြသည်။ အာသာ
ရမ္မက်နှင့် တွေ့လိုက်ကြသည်။ ပြင်သစ်ဝတ္ထုကို ဖတ်ရသည်မှာ အင်္ဂလိပ်
ဝတ္ထုထက် ရင်းနှီးခင်မင်သော ဝေဒနာကို ခံစားမိသည်။

အင်္ဂလိပ်က ကိန်းခန်းကြီး၍ ပြင်သစ်က လွင့်နေသော ဂါဝန်ကို
ဖုံးမပစ်ဘဲ မျက်စိကို နှင်းဆီပန်းနှင့် ပေါက်ကာ ပိတ်စေသည်။

စာပေကိုလေ့လာလျှင် ပြင်သစ်စာပေကို မဖတ်၍ မဖြစ်။ ပြင်သစ်
စာပေမှာ အာသာရမ္မက်ရှိ၍ အရသာခံ၍ ကောင်းလှသည်။ စတင်ဒယ်၊
ဘော်လ်ဇက်၊ ဟူးဂို၊ ဇိုလာ၊ ဖလော်ဗေး၊ မော်ပက်ဆွန်း၊ အနာတိုဖရန် စသူ
တို့၏ဝတ္ထုများကို ဖတ်ကာ အာသာရမ္မက်နှင့် ညား၍ အာသာရမ္မက်နှင့်ပင်
စစ်တိုက်သော ပြင်သစ်ဉာဉ်၊ စပျစ်နံ့ထုံသော မြေကြီးကို တွေ့ထိရလေ
သည်။

ဂျာမနီစာပေကိုကား သိပ်မသိ။ သို့သော် ဘွန်ဟာဇေ၏ 'ဒေါသ'
ဝတ္ထုကလေးကို ဖတ်ရသောအခါ ကောင်မလေး၏ ဒေါသကို ချစ်ရမလား၊
ကြောက်ရမလားဟု မဝေခွဲတတ်။

ရုရှားစာပေကား တောသားဘဝ ကြေးမုံပင်။ ငယ်စဉ်က နေခဲ့ရ
သော တောရွာ၊ တောသားများကိုပင် သတိရလေသည်။ တော်စတိုင်း၏
'ရီဆာရက်ရှင်း' ဝတ္ထုမှ ဆိုက်ဘေးရီးယားသို့ အပို့ခံကြရသော အကျဉ်းသား
များ၏ ဒုက္ခကို ဖတ်ရသောအခါ ဆင်းရဲသားတို့ဘဝကို မတွေးဘဲ မနေနိုင်။
အင်နာကရင်နီနားကိုကား သနားကရုဏာသက်မိသည်။

ပွတ်ရှုကင်၏ ဝတ္ထုတိုကား ကဗျာအရသာမျိုးပင်။ ချစ်စဖွယ်ကောင်း
သည်။

တားဂီးနပ်သည် လောကဓံတရားကို သိသည်။ လူတို့သည် ဘာကို
ယုံကြည်၍ ဘာကို လုပ်ကြသည်။ ဘာကို မယုံ၍ ဘယ်လို ဖြစ်သည်ကို
ကောင်းစွာ သိသည်။ လူ့ဘဝသဘောကို သုံးသပ်တတ်သည်။

ရှပ်ဒရင်း၏ ပုံပြင်များမှာ သရော်ချက် ပါသည်။ အဆင်မပြေပုံ
မြင်၍လည်း မအံ့ဘဲ။

ချပ်ကော့ပ်သည် လူ့ဘဝ၏ ဟာသများကို လှပယဉ်ကျေးစွာ ဖော်ပြ

လေသည်။ တောမြို့တောရွာများတွင် တွေ့ရသော လူများ၏ ဖြစ်တတ်ပျက်
တတ်ပုံကို စေ့စေ့ငင ပြောပြသည်။ လူ့ဇာတိ၊ လူ့သဘာဝ၊ ရုပ်ပုံလွှာများကို
ရိုးရိုးရှင်းရှင်းနှင့် ကြည့်လင်စွာ တင်ပြလေသည်။

ဂေါ်ကီ၏ 'အမေ'ဝတ္ထုကို ဖတ်ရသောအခါမူကား အလုပ်သမား
တို့၏တိုက်ပွဲကို လှိုက်လှိုက်လဲ့လဲ့ နားလည်လာ၍ တော်လှန်ရေးကို သိချင်
လာသည်။ အလုပ်သမားတို့၏ အခြေအနေဆိုးကို ကြေကွဲမိကာ စနစ်ဆိုးကြီး
ကို ပြောင်းလဲမည့် နိုင်ငံရေးကို စိတ်ဝင်စားလာသည်။

ဂေါ်ကီ၏ အမေကား ဘဝဆိုးကြီးမှ ရုန်းကန်လှုပ်ရှားသော အလုပ်
သမားတို့၏ မေတ္တာစိတ် ကြီးမားသော အမေပင်။

ဝင်းဝါသော ပိတောက်ရွှေဝါရိပ်မှ နှင်းခဲများပေကျနေသော ထင်း
ရှူးပင်ရိပ်နားသို့ ရောက်သွားသည်။ ရွှေရောင်အဖူးများ မသီး။ သို့သော်
စိမ်းစိမ်းမှိုင်း၍ အာရုံသစ်ကို ပေးသည်။

ကိုဘဟိန်းထံမှရသော ကားလ်မာတ်စ်၊ အိန်ဂျယ်၊ လီနှင့် စာအုပ်
များ ဖတ်ရသောအခါ ထင်းရှူးပင် နောက်ကွယ်မှ စက်ရုံအလုပ်ရုံများကို
သွားမြင်သည်။

မိမိဖတ်ရသော စာအုပ်မှ စက္ကူသည် ဘယ်ကရသလဲ။ အဘယ်ပုံ
ဖြစ်လာရသလဲ။ ထင်းရှူးဖတ်ကိုယူကာ စက်ရုံ၊ မီးရထား၊ သင်္ဘော၊ လက်
တွန်းလှည်း၊ ဆိုင် စသည်ဖြင့် အဆင့်ဆင့်ကူးပြောင်းပုံကို စိစစ်ကြည့်မိသည်။

ရုပ်ရှင်တေးကဗျာမဂ္ဂဇင်း၊ မေလ၊ ၁၉၉၈

ခေတ်တစ်ခေတ်၏ ဆည်းဆာရောင်

ပန်းနုရောင် ဆည်းဆာများ

စစ်အေးလွန်ခေတ်၊ ကွန်မြူနစ်လွန်ခေတ် စသည်ဖြင့် နိုင်ငံရေးဆရာ၊ သတင်းစာဆရာများက ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲကြသည်။ မဟာလက်နက်ပိုင်ရှင်များ ဖြစ်သော အမေရိကန်နှင့် ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုဟု ရှိကြရာတွင် ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စု ပျက်ပြားသွားသောအခါ စစ်အေးလွန်ခေတ်ဟု ခေါ်လိုက်ကြသည်။

လက်နက် အင်အားကြီး နှစ်နိုင်ငံ အပြိုင်အဆိုင် လှုပ်ရှားနေသည့် ခေတ်ကို စစ်အေးဟု ခေါ်ခဲ့ကြသည်။ နှစ်ယောက်ရှိမှ အပြိုင်အဆိုင် သုံးနိုင်သည်။ ယခု နှစ်ယောက်အနက် တစ်ယောက်ဖြစ်သော ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုပြိုကွဲသွားသောအခါ အပြိုင်အဆိုင် မရှိတော့။ တစ်နည်း စစ်အေးခေတ်လွန်ဟု သုံးစွဲကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ဝါဒဖြန့်ချိရေး ယန္တရားကြီးများ ယခင်ကကဲ့သို့ ခုတ်မောင်းအားဖြည့်ရန် မလိုတော့ပေ။ ဖက်ဆစ်စနစ်၊ ကွန်မြူနစ်တစ်ပါတီ စနစ်တို့သည် ဝါဒဖြန့်ချိရေး စက်ယန္တရားကို နိုင်ငံတော်အမည်ဖြင့် အစွမ်းကုန် အသုံးပြုသည်ကို သိပြီးသား ဖြစ်မည်။

စစ်အေးခေတ်အလွန်ဟု ဆိုသဖြင့် စစ်အေးခေတ်ကြီး၏ အခြင်းအရာများ လုံးဝ ကင်းစင်သွားပြီလော။ နေထွက် ဆည်းဆာရောင်၊ နေဝင် ဆည်းဆာရောင်ဟူ၍ ပန်းနုရောင် ဆည်းဆာကို အာရုံခံစားမှုဖြင့် နားလည်ကြရသည်။ ဟုတ်သည်၊ ဥရောပတွင် ဆိုဗီယက်ကွန်မြူနစ် တစ်ပါတီ ပြိုလဲခဲ့သည်မှာ မှန်သည်။ သို့သော် အာရှတွင် အင်အားကြီးမားသော တရုတ်ကွန်မြူနစ် တစ်ပါတီက ရှိနေသေးသည်။

လွန်ခဲ့သော အနှစ်(၇၀)ကျော်က ဆိုဗီယက် ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံတော်ကြီး ပေါ်ထွန်းခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်တွင် အရှေ့ဥရောပနှင့် အာရှတို့တွင် ဆိုဗီယက်ပုံစံကို အတုယူ၍ ပေါ်ပေါက်လာသော ကွန်မြူနစ်တစ်ပါတီစနစ် ပေါ်ထွန်းခဲ့ရသည်။ တရုတ်သည် အစဦးက ဆိုဗီယက်ပုံစံကို အတုယူလိုက်သည်။ အရှေ့ဥရောပကတော့ လုံးလုံး အတုယူသည်ဟု

The Key

ဆိုနိုင်သည်။ သူတို့၏ ပထဝီအနေအထား၊ ယဉ်ကျေးမှုတို့ကလည်း ဆက်စပ်ဆက်နွယ်၍ နေသည်။ ဝေးဝေးမပြောနှင့်။ စာအုပ်များ ထုတ်ကြရာတွင်ပင် ဆိုစီယက်စာအုပ်ပုံစံကို ကူးယူကြသည်။ သည်ထဲတွင် ပိုလန်ကတော့ သိပ်မယူ။

ဥရောပတွင် အာဏာမရကြသော ကွန်မြူနစ်ပါတီများက ဥရောပ ကွန်မြူနစ်ဟူ၍ပင် ခေါ်သော ဆိုစီယက်ဝါဒ ပုံစံများမှ ခွဲထွက်ချင်သော အယူအဆများ ရှိခဲ့သည်။ အာရှတွင်တော့ အာရှကွန်မြူနစ်ဟု ပြောရလောက်အောင် အယူအဆတစ်ခုကတော့ သိပ်မပေါ်သေး။

တရုတ်ပြည်ကတော့တစ်မျိုး၊ အစကတော့ ဆိုစီယက်ပုံစံကဲ့သို့ပင်။ နောက်တော့လည်း အမျိုးသား အရောင်အသွေးဖြင့် အားဖြည့်သွန်းလောင်းလာသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။ တရုတ်ပြည်ဆိုသည်ကလည်း ကမ္ဘာပေါ်တွင် ယဉ်ကျေးမှုအစောဆုံး နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်သည်။ အာရှနိုင်ငံများက အနောက်ဘက်ဥရောပနိုင်ငံများထက် ဖွံ့ဖြိုးမှုနောက်ကျခဲ့သည်မှာ မှန်သည်။ သို့သော် လွန်ခဲ့သော အနှစ်(၅၀/၁၀၀)လောက်ကစ၍ အာရှသည်လည်း နိုးထတက်ကြွလာခဲ့ပြီး မိမိတို့၏နည်း၊ မိမိတို့၏ကိုယ်ပိုင်ဟန်ဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ တချို့က ကွန်မြူနစ်နည်း၊ တချို့က အရင်းရှင်နည်း။

ဂျပန်ဆိုလျှင် အရင်းရှင်နည်းဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာခဲ့သည်။ တောင်ကိုရီးယားသည်လည်း အရင်းရှင်နည်းဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာခဲ့သည်။ တရုတ်ပြည်ကြီးကတော့ အစက ဆိုစီယက် ကွန်မြူနစ်နည်းဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခဲ့ရသည်။ သို့သော် သူက သူနည်းနှင့်သူ ပြောင်းလဲတန်သည်ကို ပြောင်းလဲသည်။ မိမိနည်းဖြင့် လုပ်သည့်အခါလုပ်၊ အဆန်းအသစ် တီထွင်သည့်အခါ တီထွင်ဖြင့် လှုပ်ရှားခဲ့သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။

ဆိုစီယက်နှင့် အရှေ့ဥရောပတွင် ကွန်မြူနစ် တစ်ပါတီစနစ် ပြုလဲသွားသော် တရုတ်ပြည်တွင် မပြုလဲသွား။ သည်အဖြစ်ကို ဝေဖန်သုံးသပ်စရာအဖြစ် ဒဿနပညာရှင်တို့က ဝေဖန်သုံးသပ်သင့်သည်။ ပဒေသရာဇ်စနစ်၏ သက်ဦးဆံပိုင် လုပ်ချင်သော အာဏာ ခွဲဝေမပေးချင်သော အမွေအနှစ်များကတော့ ကျန်ရှိခဲ့ဟန် တူသည်။

ပဒေသရာဇ်စနစ်က ရက်စက်သည်။ မင်းလောင်းကို တစ်သတ်တည်း သတ်သည်။ ယင်း အစအနလေးများ အမွေ ဆက်ခံခြင်းပေလော။

ထို့ကြောင့် တရုတ်ပြည်တွင် တစ်ပါတီအာဏာရှင်စနစ်ကို ဖက်တွယ်ထားဟန် ရှိသည်။ သို့သော် စီးပွားရေးစနစ်တွင်ကား ဗဟိုက ချုပ်ကိုင်သည့်သဘော ထားကို စွန့်ပယ်ချင်သယောင် ရှိလာသည်။ ထို့ကြောင့် အခြေအနေအလိုက် ပြောင်းလဲသော သဘောထားဖြင့် သင့်တင့်အောင် လုပ်ထားနိုင်ခြင်းဖြစ်မည် ဟု ထင်ရသည်။ နိုင်ငံရေး ဒဿနပညာရှင်များ စူးစမ်းသင့်သော အချက် ဖြစ်သည်။ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုစနစ် ပြုလဲသောအခါ သူသည် ယိမ်းယိုင် တုန်လှုပ်နေရပေပြီ။

ဆည်းဆာရောင်ကတော့ သန်းနေပြီ။ နေထွက် ဆည်းဆာရောင် လော။ နေဝင် ဆည်းဆာရောင်လော။ ခေတ်ဟောင်းကုန်လျှင် ခေတ်သစ်ဆန်း ရစမြဲပင်။

ဘာခေတ် ဆန်းလာမည်လဲ

နေဝင်လျှင် လထွက်လာမည်။ နေ့ကုန်လျှင် ညဘက် ရောက်လာမည်။ နေ နှင့်ညအကူးတွင် ပန်းနုရောင်သန်းမြဲပင်။ ယင်းကာရန်လှိုင်းဖြင့် ကမ္ဘာကြီး သည် ပြောင်းလဲလျက် ရှိနေသည်။ စစ်အေးလွန်ခေတ်ရောက်လျှင် ဘာဖြစ် မည်လဲ။ ကွန်မြူနစ်လွန်ခေတ်၊ တစ်ပါတီ အာဏာရှင်စနစ် ခေတ်လွန်ရောက် ပြီးလျှင် ဘာဖြစ်မည်လဲ။

စစ်အေးခေတ်ဟု ဆိုသော်လည်း စစ်ပူအရိပ် အနောက်ခံကား ရှိ နေသေးသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် ပြီးသောအခါ အမေရိကန် အစိုးရတို့က အဏုမြူလက်နက် ထုတ်လုပ်သုံးစွဲခဲ့သဖြင့် သူနှင့်အပြိုင် ဆိုဗီယက်တို့က လည်း အဏုမြူလက်နက်ရရှိရန် အားထုတ်သည်။ အားထုတ်ပြီး အဏုမြူ လက်နက်များ ပိုင်ဆိုင်ခဲ့သည်။ သည်ကစ၍ စစ်အေးကြီး စတင်ခဲ့သည်။ အဏုမြူလက်နက် ထုတ်လုပ်သောအခါ ငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှုကြီး ပေါ် လာသည်။ အဏုမြူစစ်ကို တားဆီးရန် ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ အဏုမြူ စစ်သာဖြစ်လျှင် လူသားတွေ သေကျေရမည် ပျက်စီးရမည်ဖြစ်ခြင်း။ ယင်းသို့ အဏုမြူလက်နက်ကို အပြိုင်အဆိုင် ထုတ်လုပ်လာခြင်းကိုပင် စစ်ကို တား ဆီးသော နည်းပရိယာယ်ဟု ဆိုကြပြန်သည်။ ဟုတ်သလောက် ဟုတ်မည်။ လက်နက်ကြီးများ ကိုယ်စီရှိနေသဖြင့် မိမိတို့လည်း အဏုမြူစစ်ဖြစ်လျှင် ကြောက်ခမန်းလိလိ ပျက်စီးကြမည်ကို အတွင်းစိတ်ကသိကာ စစ်မစေကြ။

ကနေဒါ လက်ထက်က ကျူးဘားသို့ အဏုမြူထိပ်ပူးတပ် ဒုံးလက်နက်များ သင်္ဘောဖြင့် တင်ဆောင်လာသောအခါ စစ်ကြီးဖြစ်တော့မလားဟု ကမ္ဘာက အထိတ်တလန့်။ သို့သော် ကံကောင်းသဖြင့် ဖြစ်မသွား။ ထိုအခါက ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးချုပ်၏ စွမ်းဆောင်ချက်လည်း တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ပါမည်။ အဆင့်မြင့် နည်းပညာဖြင့် လက်နက်ကြီးများကို ကိုင်တွယ် ထိန်းချုပ်လာသဖြင့် သာမန်ရိုးရိုး စစ်လက်နက်ဖြင့် တိုက်ခြင်းထက် များစွာ ကြောက်စရာကောင်းသော ကမ္ဘာဖျက်စစ်ကြီး ဖြစ်မည်ကို အားလုံး သိနေကြသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း နှုတ်ဖျားကသာ ဟစ်အော်ခြိမ်းခြောက်နေသည်။ တကယ်ကတော့ ကာယကံမြောက် အဏုမြူလက်နက် မသုံးရဲခဲ့ကြ။ အဏုမြူလက်နက်တွေကတော့ စုပုံရှိနေဆဲ။ သို့ဖြစ်လျှင် စစ်အေးလွန်ခေတ်တွင် ကမ္ဘာစစ်အဏုမြူစစ် ဖြစ်မလာနိုင်မည်လော၊ တွေးစရာရှိလာသည်။ သို့သော် ပင်လယ်ကွေ့စစ်က သဘောတရားသစ်တစ်ခု ထုတ်လာပြန်သည်။ အီရတ်တွင် ရိုးရိုးသမားရိုးကျ လက်နက်များစွာကတော့ ရှိနေသေးသည်။ စစ်တပ်အင်အား ကြီးသည်။ ယင်းကို ကုလသမဂ္ဂက အီရတ်၏ ရှေ့တိုးမည့် ခြေလှမ်းကို ဟန့်တား၍ အဆင့်မြင့်နည်းပညာဖြင့် တိုက်ခိုက်လိုက်သည်။ ဆင့်မြင့်နည်းပညာသည် မိမိရည်မှန်းသော ပစ်မှတ်ကို တိတိကျကျရောက်အောင် သေနင်္ဂဗျူဟာကြောင့် အပြစ်မဲ့အရပ်သားများ မသေဟု စစ်ပါရဂူတို့က ပြောကြသည်။ သမားရိုးကျ လက်နက်ကတော့ လူတိုင်းသေနိုင်သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်တွင် အပြစ်မဲ့ပြည်သူများ အသေအဆုံး များသည်။ ကောင်းကင်က ဗုံးကြဲသောအခါ လူနေများသောရပ်ကွက်၌ ကျရောက်သည်။ စစ်တပ်ကို မထိ။ အပြစ်မဲ့အရပ်သားများကို ထိခိုက်သေကျေစေသည်။

စစ်ဆိုသည်က အကြမ်းအားဖြင့် နှစ်မျိုး။ ကမ္ဘာစစ်နှင့် ပြည်တွင်းစစ်။ ကမ္ဘာစစ်ဆိုသည်ကတော့ တစ်ပြည်နှင့်တစ်ပြည် စစ်ခင်းကြရသောစစ်။ ပြည်တွင်းစစ် ဆိုသည်ကတော့ ပြည်တွင်း၌ ရှိသော ကိုယ့်အမျိုးသား အချင်းချင်း ခင်းကြသောစစ်။

မည်သည့် စစ်ပင်ဖြစ်စေ စစ်ဖြစ်ပွားလျှင် လူအများ သေကျေရသည်ကတော့ အမှန်ပင်။ စစ်သည် လူသားများကို ကောင်းကျိုးမပေးဟု နားလည်ကာ ငြိမ်းချမ်းရေးလမ်းစကို ရှာဖွေလုပ်ဆောင်နေကြပြီ။

သမ္မာကျမ်းစာခေတ်ကတည်းက မတည့်ခဲ့သော ကျူးလူမျိုးနှင့် ပါလက်စတိုင်းတို့၏ ပဋိပက္ခသည် ယနေ့ ပြီးဆုံးရန် အခြေအနေသို့ ရောက်ရှိ

နေကြပြီ။ အမြော်အမြင်ရှိသော ခေါင်းဆောင်တို့က ယနေ့ ငြိမ်းချမ်းရေး နည်းလမ်းကို လိုက်နာကျင့်သုံးကြခြင်း ဖြစ်မည်။ ကောင်းလေစွ၊ သာဓု။

ကမ္ဘာစစ် မဖြစ်သေးသော်လည်း ပြည်တွင်းစစ်များကတော့ ရှိနေ သေးသည်။ အာဖရိကတိုက်တွင် အထူးသဖြင့် လူမျိုးအချင်းချင်း၊ ဆွေမျိုး နွယ်စုအချင်းချင်း လက်နက်ဖြင့် တိုက်ခိုက်နေကြသည်။

ဘယ်အနာဂတ်လဲ

စစ်သည် မကောင်း၊ စစ်အေးလည်း မကောင်း၊ စစ်ပူလည်း မကောင်း။ စစ်အေးကတော့ အမုန်း၊ သံသယ၊ အာဇာတ၊ နှုတ်လှန်ထိုး၊ ဖုံးကွယ်၊ လိမ်ညာတို့ဖြင့် ပြွမ်းကုန်သည်။ စစ်ပူကတော့ လူသေ ဒဏ်ရာရ ယဉ်ကျေးမှု ပျက်စီး။

စစ်အေးခေတ်လွန် ရောက်လျှင် မည်သည့်ခေတ် ရောက်မည်လဲ။ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စု ပြိုကွဲသွားသော နေရာတွင် လွတ်လပ်သော နိုင်ငံ တော်များ၏ ဓနသဟာယဟူသော အသစ်ဖွဲ့စည်းမှု ဝင်ရောက်လာသည်။ တချို့လည်း အမျိုးသား နိုင်ငံတော်သစ်များအဖြစ် ရပ်တည်ရန် ကြိုးစားကြ သည်။ ဆိုရှယ်လစ်စနစ် ပြိုကွဲသဖြင့် သူ့ဘက်တော်သားများ အရှေ့ဥရောပ ဘက်နိုင်ငံများလည်း အသွင်ပြောင်းသွားကြသည်။ အချို့တိုင်းပြည်များတွင် အမျိုးသားရေးစစ်များ ပေါ်ထွန်းလာသည်။ နှစ်ပေါင်း(၇၀)ခန့်က တိမ်မြုပ် နေသော အမျိုးသားရေးစိတ်များ ကြွတက်လာသည်။ ရော်ဂျီယာတွင် စစ် ခင်းကြသည်။ ယူဂိုဆလပ်တွင် မဆုံးနိုင်သော သွေးပေါင်းများစွာ ယိုစီးသော စစ်ဖြစ်ရသည်။ အာမေရိန်းယန်းနှင့် အဂျာဘိုင်ဂျန်တို့တွင် သွေးစီးဆင်းကြရ သည်။ လက်နက်ကရှိတော့ စစ်ခင်းရန် ကောင်းနေသည်။

ယခုအခါ သက်တမ်း(၄၅)နှစ် ကျော်လာပြီဖြစ်သော ကုလသမဂ္ဂ သည် ငြိမ်းချမ်းရေးကို ပို၍ တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်လာသည်။ အောင်မြင်သည့် နေရာလည်း ရှိသည်။ မအောင်မြင်သည့် နေရာလည်းရှိသည်။ ပင်လယ်ကွေ့ တွင် ကျူးကျော်စစ်ကို ဟန့်တားနိုင်သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားတွင် ပြည်တွင်း စစ်ကို တားနိုင်သလောက်တားနိုင်ပြီး ရွေးကောက် တင်မြှောက်သော ဒီမို ကရေစီအင်အားများ ပေါ်ထွန်းအောင် ကူညီပေးခဲ့သည်။ ဟေတီတွင်တော့ မအောင်မြင်လှ။

ဟေတီစစ်အုပ်စုက စာချုပ်ကိုဖောက်ဖျက်ကာ ဒီမိုကရေစီနည်း

လမ်းကို ငြင်းပယ်နေသေးသည်။ ကမ္ဘာဒီးယားပြည်တွင် အခက်အခဲကြုံနေရသည်။ ပြည်တွင်းစစ် လူမျိုးချင်းစစ်ကို မဖွံ့ဖြိုးသေးသော နိုင်ငံများတွင် ရှိနေသေးသည်ကို ကုလသမဂ္ဂ အတွင်းရေးမှူးချုပ်က စိတ်ပျက်စ ပြုနေပြီ။ ပြည်တွင်းရေးဆိုတော့လည်း ပြည်ပက စွက်ဖက် ငြိမ်းသတ်ရန် ခက်နေသည်။ အတွင်းရေးမှူးချုပ် ဘူးထရိုဂါလီက အမေရိကန် ပါဝင်ပတ်သက်မှု လျော့သွားမည်ကို စိုးရိမ်နေဟန် ရှိသည်။ စစ်အင်အား ထောင်လွှားသော အီရတ်ကို အမေရိကန် အဆင့်မြင့် သေနင်္ဂဗျူဟာသစ် လက်နက်အင်အားဖြင့် နိုင်လိုက်သဖြင့် စစ်ဝါဒီများ ငြိမ်သွားသည်ကို နမူနာယူမိလေသလား မသိ။

ငြိမ်းချမ်းသာယာ ဤကမ္ဘာ

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ကမ္ဘာကြီးသည် လက်နက်ပြိုင်စစ်မှ ဝေးကွာသွားလျှင် အေးချမ်းသာယာ စည်ပင်ဝပြောသော ကမ္ဘာကြီးအဖြစ် ထွန်းကားနေမည်ဟု စိတ်ကူးယဉ်မိသေးသည်။ သိပ္ပံနည်းပညာများ တိုးတက်နေကြသည်။ ယင်းတိုးတက်မှုကို ချမ်းသာသောနိုင်ငံ၊ ဆင်းရဲသောနိုင်ငံတို့နှင့်အတူ ပူးပေါင်းကာ တစ်ပြည်နှင့်တစ်ပြည် ကူညီအားပေးကြမည်ဆိုလျှင် ကောင်းလေစွ။ ဤနည်းကား ငြိမ်းချမ်းသောနည်း ဖြစ်ပေမည်။

စစ်အေးခေတ်လွန်တွင် တင်းမာမှု များစွာ လျော့ပြေသွားခဲ့လေပြီ။ ယခင်က ချမ်းသာသော အနောက်အုပ်စုက ဝိုင်းပယ်ခဲ့သော ပါလက်စတိုင်းနှင့် ဗီယက်နမ်တို့ကိုပင် ကူညီရန် စဉ်းစားနေကြပြီ မဟုတ်ပါလား။ ကောင်းလေစွ...။

ရနံ့သစ်မဂ္ဂဇင်း၊ ဇန်နဝါရီလ၊ ၁၉၉၄

စာရေးသူ၏ သက္ကရာဇ်မှတ်တမ်း

- ၁၉၁၉။ ။ဧရာဝတီတိုင်း၊ ကျိုက်လတ်မြို့၊ မွန်ရွာတစ်ရွာ ဖြစ်သော ထိုင်ကုမြစ်တန်းရွာတွင် ဖခင်ဦးဘအုန်းနှင့် မိခင်ဒေါ်ဖွားရှင်တို့ မှ ၁၉၁၉ ခု၊ မေလ(၁၀)ရက်၊ စနေနေ့ ညနေ(၆)နာရီ (၁၅)မိနစ် တွင် မွေးဖွားခဲ့သည်။ တစ်ဦးတည်းသောသားဖြစ်၍ အမည်ရင်း မှာ ဦးဌေးမြိုင် ဖြစ်သည်။
- ၁၉၂၅။ ။ရန်ကုန်မြို့ (၇)လမ်း၊ အောင်ဇေယျမင်္ဂလာအမည်ရှိ မြန်မာ စာသင်ကျောင်းတွင် ပညာသင်ကြားသည်။
- ၁၉၂၇။ ။ကျိုက်လတ်မြို့၊ ကျိုက်လတ် အမျိုးသားကျောင်းတွင် ပညာ သင်ကြားသည်။
- ၁၉၃၃။ ။တက္ကသိုလ်သိပ္ပံမဂ္ဂဇင်း၌ မွန်ပြာရီဝတ္ထုတိုကို မြိုင်သဇင် ကလောင်အမည်ဖြင့် ပထမဆုံး ပုံနှိပ်ဖော်ပြခြင်း ခံရသည်။
- ၁၉၃၇။ ။ရန်ကုန်မြို့၊ မက်သဒစ်အထက်တန်းကျောင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့ပြီး ပညာ ဆက်လက် သင်ကြားရာ ၁၀တန်း အောင်မြင်ခဲ့သည်။
- ၁၉၃၈-၄၀။ ။ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် ပညာ သင်ကြားခဲ့သည်။
- ၁၉၄၀။ ။အိုးဝေမဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာနှင့် မျိုးညွှန်မဂ္ဂဇင်း၏ အယ်ဒီတာ ချုပ်။
- ၀၉၄၁။ ။စာရေးဆရာ ဘီဗာလေနှစ်ကိုး၏ Self ကို မှီငြမ်း၍ ပထမဆုံး လုံးချင်းဝတ္ထုဖြစ်သော 'မေ' ကို အထူးထုတ်အဖြစ် နဂါးနီစာအုပ် တိုက်မှ ထုတ်ဝေသည်။
- ၁၉၄၆။ ။တာရာမဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာနှင့် ထုတ်ဝေသူအဖြစ် ကိုယ်တိုင် ဦးစီးပြီး စတင် တည်ထောင်ခဲ့သည်။
- ၁၉၅၀။ ။မြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်း ဥက္ကဋ္ဌ။
စာပေသစ် မဂ္ဂဇင်း၊ အယ်ဒီတာအဖွဲ့။
ရုပ်ရှင်နှင့် ပြဇာတ်အစည်းအရုံး၊ အမျိုးသားအကြံပေးအဖွဲ့ဝင်။
- ၁၉၅၁။ ။ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိ ဖြစ်သော ဒဂုန်တာရာ၏ ဒဂုန်တာရာ (ဂျာနယ်ကျော်မမလေး စာပေဖြန့်ချိရေး)စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေ သည်။

- ၁၉၅၂။ ။ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ကွန်ဂရက် မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကော်မတီ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ။ ဥက္ကဋ္ဌမှာ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း ဖြစ်သည်။ ဂန္ထဝင်ဂျာနယ် (Literary Gazette)၏ အယ်ဒီတာ။
- ၁၉၅၅။ ။ရုပ်ပုံလွှာ (ဂျာနယ်ကျော်မမလေး စာပေဖြန့်ချိရေး)စာအုပ်ကို ပထမအကြိမ် ထုတ်ဝေသည်။
- ၁၉၆၀။ ။အနှစ်(၄၀) ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှု သမိုင်းပြုစုရေး ကော်မတီဝင်။
- ၁၉၆၂။ ။အမျိုးသား စာပေညီလာခံ ပြင်ဆင်ရေး ဗဟိုကော်မတီ၊ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ။
မြန်မာနိုင်ငံစာရေးဆရာ စာပေကလပ် အတွင်းရေးမှူးတာဝန်ကို ယူခဲ့သည်။
- ၁၉၆၃။ ။မြန်မာနိုင်ငံ ကဗျာဆရာသမဂ္ဂ ဥက္ကဋ္ဌ။
နိုဝင်ဘာလ၊ (၁၈)ရက်နေ့ အထိန်းသိမ်းခံရသည်။
ရုပ်ပုံလွှာ (ပုဂံစာအုပ်တိုက်)စာအုပ်ကို ဒုတိယအကြိမ် ထုတ်ဝေသည်။
- ၁၉၆၇။ ။ဖေဖော်ဝါရီ (၅)ရက်နေ့တွင် အထိန်းသိမ်းခံရခြင်းမှ လွတ်မြောက်လာသည်။
နိုဝင်ဘာလတွင် ဒဂုန်တာရာ၏ဒဂုန်တာရာနှင့် သူ၏ကဗျာ (ပုဂံစာအုပ်တိုက်) စာအုပ်ကို ဒုတိယအကြိမ် ထုတ်ဝေသည်။
- ၁၉၆၉။ ။ဒီဇင်ဘာလတွင် ဒဂုန်တာရာ ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ် (ပုဂံစာအုပ်တိုက်)စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေသည်။ ၁၉၃၇ မှ ၆၇ ခုနှစ်အတွင်း ရေးသားခဲ့သော ဝတ္ထုတို(၅၁)ပုဒ် ဖြစ်သည်။
- ၁၉၇၀။ ။မြန်မာ-ကိုရီးယား မိတ်ဆွေဖြစ်အသင်း၊ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ။
- ၁၉၇၁။ ။အယ်ဒီတာစားပွဲ၊ စာပေအနုပညာ ဝေဖန်ရေးနှင့် ယန်းနုရောင်အို (ဟင်္သာစာပေ) စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေသည်။
- ၁၉၇၂။ ။ဧရာဝတီ၊ ယန်စီ၊ ဗော်လဂါ (ပုဂံစာအုပ်တိုက်)စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေသည်။
- ၁၉၇၃။ ။အောက်တိုဘာလ၊ သဇင်သင်းပြန်တော့ (သမိုင်းသစ်စာအုပ်တိုက်)စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေသည်။

၁၉၇၄။ ။ စာလုံး၊ ဆေးစက်၊ စောင်းကြိုးနှင့် ကတ္တီပါကားလိပ် (အကယ်ဒမီစာအုပ်တိုက်) စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေသည်။

၁၉၇၉။ ။ ဒို့ခေတ်ကို ရောက်ရမည်မှာ မလွဲပါ (မြေလတ်သားစာပေ) ဝတ္ထုစာအုပ်ကို ထုတ်ဝေသည်။

၁၉၈၁။ ။ နိုင်ငံဂုဏ်ရည် ဒုတိယအဆင့်ကို ရရှိခဲ့သည်။

၁၉၉၁။ ။ မာယာ (အားမာန်သစ်စာပေ) ကဗျာပေါင်းချုပ်စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေသည်။

၁၉၉၂။ ။ စပယ်ဦးဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ် (အလင်းတိုက်)စာအုပ်ကို ဒုတိယအကြိမ် ထုတ်ဝေသည်။

၁၉၉၃။ ။ ကြယ်ရိပ်ပန်းနု (အားမာန်သစ်စာပေ) ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ် စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေသည်။

၁၉၉၄။ ။ စိမ်းမြေရာ (ဥတ္တရလွင်ပြင်စာပေ) ဝတ္ထုစာအုပ်ကို ထုတ်ဝေသည်။

၁၉၉၅။ ။ စန္ဒရားဆရာ (လင်းဦးတာရာစာပေ) ဝတ္ထု၊ သုနာပရန္တ (အားမာန်သစ်စာပေ) ဝတ္ထုစာအုပ်ကို ထုတ်ဝေသည်။

၁၉၉၇။ ။ ဖျတ်ခနဲတွေ့ရသောရှုပ်လွှာကားချပ်များ (ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်) စာပေစစ်တမ်း(ရွှေပုရပိုက်စာပေ)၊ စိမ်းမြညတစ်ည(ယွန်းရွှေအိမ်) ဝတ္ထုစာအုပ်တို့ကို ထုတ်ဝေသည်။

၁၉၉၉။ ။ အလှပေ ၃-၁ (ပတ္တမြားငမောက်စာပေ) ဆောင်းပါးစာအုပ်ကို ထုတ်ဝေသည်။ စာပေဗိမာန်မှ ပေးအပ်သော အမျိုးသားစာပေဆု(စာပဒေသာ)ကို ရရှိသည်။

၂၀၀၀။ ။ မယ်ဇယ်ရန့် သင်းပျံမွှေးရီ (တိုင်းလင်းစာပေ)စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေသည်။
ပခုက္ကူ ဦးအုန်းဖေ တစ်သက်တာ စာပေဆုကို ရရှိသည်။
စိတ်ကြိုက် ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ်သစ် (Future Time Idea)

၂၀၀၄။ ။ ကောက်သစ်ပေါ်ဦး (မိုးစက်စာပေ)၊ အလှပေ ၃-၂ (ဆုစာအုပ်တိုက်)၊ မြကေခိုင်သက်၊ ကြော့၊ ဝေနှင့် ခင်မမမြိုင် (ချမ်းမြေ့ရတနာ) စာအုပ်များကို ထုတ်ဝေသည်။

၂၀၀၅။ ။ ဒဂုန်တာရာ၏ကဗျာပေါင်းချုပ်(ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်)စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေသည်။

- ၂၀၁၀။ ။ရုပ်ပုံလွှာ (တတိယအကြိမ်)ကို The Key စာအုပ်တိုက်မှ ထုတ်ဝေသည်။
ဇွန်လတွင် နိုင်ငံရေးယဉ်ကျေးမှု (ပထမအကြိမ်)ကို တိုးမြှင့် စာအုပ်တိုက်မှ ထုတ်ဝေသည်။
- ၂၀၁၁။ ။အောက်တိုဘာလတွင် ဖျတ်ခဲနဲတွေ့ရသောရုပ်ပုံလွှာ (၂) (ပထမအကြိမ်)ကို နေရီရီစာအုပ်တိုက်မှ ထုတ်ဝေသည်။
ဒီဇင်ဘာလတွင် ပန်းနုရောင်နှစ်ကာလများ (ပထမအကြိမ်)ကို အောင်ပါစေစာအုပ်တိုက်မှ ထုတ်ဝေသည်။
- ၂၀၁၂။ ။ဇွန်လတွင် စံပယ်စာအုပ်တိုက်မှ နေ့စဉ်မှတ်တမ်း စာအုပ်ကို ပထမအကြိမ် ထုတ်ဝေသည်။
အောက်တိုဘာလတွင် ရွှေအိုရောင်ပင်မရေစီး (ပထမအကြိမ်) ကို The Key စာအုပ်တိုက်မှ ထုတ်ဝေသည်။
- ။ ။အမှတ်(၉၁)၊ ဈေးအနောက်ဘက်၊ ရွာငံစုရပ်၊ အောင်ပန်းမြို့ ရှမ်းပြည်နယ် (သာမိုင်းခမ်း)တွင် နေထိုင်ပြီး ရန်ကုန်မြို့သို့ရောက် လျှင် အမှတ်(၈၈/၂)၊ ကရမက်လမ်း၊ ၁၄/တောင်ဥက္ကလာမြို့နယ်(ပန်းကြာဝတ်မှန်)တွင် ကျန်းမာစွာ နေထိုင်လျက် ရှိသည်။

ဒဂုန်တာရာ၏ ကလောင်ခွဲအမည်များ

- ၁။ ဒဂုန်တာရာ
- ၂။ တာရာ
- ၃။ ဦးဒဂုန်
- ၄။ ကျိုက်လတ်မြိုင်သဇင်
- ၅။ ခင်စန်းအောင်
- ၆။ ခင်မေဆက်
- ၇။ ဂီတအယ်ဒီတာ
- ၈။ နိုင်ငံခြား အယ်ဒီတာ
- ၉။ ပန်းချီ အယ်ဒီတာ
- ၁၀။ နိုင်ငံရေး အကဲခတ်သမား
- ၁၁။ နိုင်ငံရေး သတင်းထောက်တစ်ဦး

၁၂။ စာပေ အကဲခတ်သမား

၁၃။ စောတင့်မူ

၁၄။ စောထွတ်

၁၅။ စောရန်နောင်

၁၆။ ငွှေးမြိုင်

၁၇။ တက္ကသိုလ်မောင်နန်းနွယ်

၁၈။ ဒဂုန်မြိုင်သဇင်

၁၉။ နှင်းလွင်

၂၀။ ဗညားနွဲ့

၂၁။ ဗညားသီဟ

၂၂။ ဘိုးဒဂုန်

၂၃။ ဖြူဆင့်

၂၄။ မောင်ကြာညွန့်

၂၅။ မောင်ချို

၂၆။ မောင်ဂီတ

၂၇။ မောင်ဂန္ထဝင်

၂၈။ မောင်စ

၂၉။ မောင်စန်းထိုက်

၃၀။ မောင်စန်းအောင်

၃၁။ မောင်စိမ်းမြ

၄၅။ ရောဘတ်ဗေလုဝ

၄၆။ မောင်ငွှေးမြိုင် (တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက်)

၄၇။ မြိုင်သဇင် (တိုင်းရင်းသား တန်းမြင့်ကျောင်း၊ ကျိုက်လတ်မြို့)

၄၈။ သပိတ်မှောက်ကျောင်းသားဟောင်းတစ်ဦး

၄၉။ သတင်းထောက်တစ်ဦး

၅၀။ သမဂ္ဂ အမှုဆောင်တစ်ဦး

၅၁။ သူမ၏ မိတ်ဆွေ

၅၂။ သူမ၏ မိတ်ဆွေတစ်ဦး

၅၃။ ရှုမဝရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦး

၃၂။ မောင်ငွှေးမြိုင်

၃၃။ ရိုးမ

၃၄။ မောင်နန်းနွယ်

၃၅။ မောင်ဘတင့်

၃၆။ မောင်မျိုးသန့်

၃၇။ မောင်ရန်နောင်

၃၈။ မောင်လင်းထက်

၃၉။ မောင်သစ္စာ

၄၀။ မောင်သန္တ

၄၁။ မောင်အံ့ဘွယ်

၄၂။ မြိုင်

၄၃။ မြိုင်သဇင်

၄၄။ ရွှေဟင်္သာ

**ကဗျာများရေးသားရာတွင် သီးသန့် အသုံးပြုခဲ့သော
ကလောင်ခွဲအမည်များမှာ**

- ၁။ ဒဂုန်တာရာ
- ၂။ တာရာ
- ၃။ မြိုင်
- ၄။ မြိုင်သဇင်
- ၅။ စောရန်နောင်
- ၆။ ခင်စန်းအောင်
- ၇။ မောင်နန်းနွယ်
- ၈။ ဖြူဆင့်
- ၉။ မောင်မျိုးသန့်
- ၁၀။ ကျိုက်လတ်မြိုင်သဇင်
- ၁၁။ မောင်သစ္စာ
- ၁၂။ ဒဂုန်မြိုင်သစ္စာ
- ၁၃။ မြိုင်သဇင် (တိုင်းရင်းသား တန်းမြင့်ကျောင်း၊ ကျိုက်လတ်မြို့)

ဒဂုန်တာရာ၏ စာပေလက်ရာများ

- ၁။ မေ ၁၉၄၁၊ ၁၉၄၇၊ ၁၉၆၀၊ ၁၉၇၀၊ ၁၉၉၈၊ ၂၀၀၂
- ၂။ မြိုင် ၁၉၄၈၊ ၁၉၉၇၊ ၂၀၀၂
- ၃။ ဒဂုန်တာရာ၏ဒဂုန်တာရာ (နှင့် သူ၏ကဗျာ) ၁၉၅၁၊ ၁၉၆၇
- ၄။ ဂန္ဓာလရာဇ် ၁၉၅၂
- ၅။ ကြာပန်းရေစင် ၁၉၅၃၊ ၁၉၆၃
- ၆။ ရုပ်ပုံလွှာ ၁၉၅၅၊ ၁၉၆၃၊ ၂၀၁၀
- ၇။ စပယ်ဦး (ဝတ္ထုတိုများ) ၁၉၆၁၊ ၁၉၉၂
- ၈။ အလင်္ကာ (ကဗျာပေါင်းချုပ်) ၁၉၆၂
- ၉။ စာပေသဘောတရား၊ စာပေဝေဖန်ရေး၊ စာပေလှုပ်ရှားမှု ၁၉၆၇
- ၁၀။ မူးယစ်ဝေသော နွေဦးညများ (ဘာသာပြန်ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ်) ၁၉၆၈၊ ၁၉၉၆၊ ၂၀၀၂
- ၁၁။ ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ် ၁၉၆၉၊ ၁၉၇၇

The Key

၁၂။ အယ်ဒီတာစားပွဲ၊ စာပေအနုပညာ ဝေဖန်ရေးနှင့် ပန်းနုရောင်အို	၁၉၇၁
၁၃။ စာလုံး၊ ဆေးစက်၊ စောင်းကြိုးနှင့် ကတ္တီပါကားလိပ်	၁၉၇၁
၁၄။ ဧရာဝတီ၊ ယန်စီ၊ ဗော်လဂါ	၁၉၇၂
၁၅။ ဒို့ခေတ်ကို ရောက်ရမည်မှာ မလွဲပါ	၁၉၇၉
၁၆။ သဇင်သင်းပြန်တော့	၁၉၇၄
၁၇။ သုနာပရန္တ	၁၉၈၇၊ ၁၉၉၅
၁၈။ စိမ်းမြဲဧရာ	၁၉၈၇
၁၉။ မာယာ (ကဗျာများ)	၁၉၉၁
၂၀။ ကြယ်ရိပ်ပန်းနု (ဝတ္ထုတိုများ)	၁၉၉၃၊ ၂၀၀၄
၂၁။ စန္ဒရားဆရာ၊ သို့မဟုတ် မဟာအချစ်	၁၉၉၅၊ ၂၀၀၄
၂၂။ လရောင်ရွှန်းမြဲသော ညတစ်ည	၁၉၉၅
၂၃။ အိပ်မက်အပြင်ကလူ (ကြည့်အေးနှင့်)	၁၉၉၆
၂၄။ သုံးနှစ်သုံးမိုး ပိုးထီးငှာပွင့်အပြာနု	၁၉၉၆
၂၅။ စာပေစစ်တမ်း (ဗညားသီဟ)	၁၉၉၇
၂၆။ မှန်ကွဲစပေါ်၌ လမ်းလျှောက်ခြင်း	၁၉၉၇
၂၇။ ဖျတ်ခနဲတွေ့ရသော ရုပ်ပုံလွှာကားချပ်များ	၁၉၉၇
၂၈။ အလှဗေဒ	၁၉၉၉
၂၉။ စိတ်ကြိုက် ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ်သစ်	၂၀၀၀
၃၀။ မယ်ဇယ်ရနဲ့ သင်းပျံ့မွှေးရီ	၂၀၀၀
၃၁။ အနုပညာသမား (ဝတ္ထုတိုစုစည်းမှု၊ တက်တိုး၊ မင်းကျော်၊ ခင်နှင်းယု၊ ချစ်ဦးညို၊ မောင်စိန်ဝင်း (ပုတီးကုန်း)တို့နှင့် ...)	၂၀၀၁
၃၂။ ကောက်သုတ်ပေါ်ဦး	၂၀၀၄
၃၃။ မြကေခိုင်သက်၊ ကြွ၊ ဝေနှင့် ခင်မမမြိုင်	၂၀၀၄
၃၄။ အလှဗေဒ-၂	၂၀၀၄
၃၅။ ကဗျာပေါင်းချုပ် (စုပေါင်းပုံနှိပ်ခြင်း)	၂၀၀၅
၃၆။ နိုင်ငံရေးယဉ်ကျေးမှု	၂၀၁၀
၃၇။ ပန်းနုရောင်နှစ်ကာလများ	၂၀၁၁
၃၈။ ဖျတ်ခနဲတွေ့ရသော ရုပ်ပုံလွှာ (၂)	၂၀၁၁
၃၉။ နေ့စဉ်မှတ်တမ်း	၂၀၁၂

The Key မှ စာအုပ်များ

၁။ ဆရာအို	မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ
၂။ သခင်ဘသောင်း	ဒီမိုကရေစီဆိုတာ
၃။ မင်းသုဝဏ်	ကျောင်းသားဘဝနှင့် ဗဟုသုတ
၄။ မင်းသုဝဏ်	ခြစ်ရာများ
၅။ မင်းသုဝဏ်	မင်းသုဝဏ် မဖြစ်ခင်က မင်းသုဝဏ်၏ကဗျာ
၆။ ဒဂုန်တာရာ	ရုပ်ပုံလွှာ
၇။ ခင်မောင်ရင်	အနုပညာ စာ
၈။ ခင်မောင်ရင်	နောက်ဆုံးတော့ ကျွန်တော် တစ်ယောက်တည်း
	ကျွန်နေမှာပဲ
၉။ ဦးနု	ကမ္ဘာကျော် ရိုတ်စပီးယား ပြဇာတ်များ
၁၀။ တင်မိုး	ကကြီးခခွေး ကစားပေး
၁၁။ တက်တိုး	ခါးကုန်းကြီး
၁၂။ တက်တိုး	အချစ်နှင့်စိတ်ပညာ
၁၃။ တက်တိုး	အေဗရာဟင်လင်ကွန်း
၁၄။ တက်တိုး	နပိုလီယံ
၁၅။ တက်တိုး	Lessons in English Essay Writing
၁၆။ တက်တိုး	150 Middle School Essays
	(အလယ်တန်းအက်ဆေး ၁၅၀)
၁၇။ တက်တိုး	The English Question Box
	(အင်္ဂလိပ်ဘာသာ မေးမြန်းစရာ)
၁၈။ ကျော်ဝင်း	နှလုံးလှသံတမန်
၁၉။ ကျော်ဝင်း	စောင့်ကြည့်ရမည့် ခေါင်းဆောင်
	စောင့်ကြည့်ရမည့် တိုင်းပြည်
	စောင့်ကြည့်ရမည့် အိုင်ဒီယာနှင့်
	စောင့်ကြည့်ရမည့် တူရုချက်
၂၀။ နိုင်ဦး	သမိုင်းနိဂုံးနှင့် နောက်ဆုံးလူသား
	(The End of History and The Last Man
	by Francis Fukuyama)

၂၁။ နိုင်ငံ့:	နိုင်ငံရေးအိုင်ဒီအိုလိုဂျီ (Political Ideologies by Andrew Heywood)
၂၂။ နိုင်ငံ့:	ဂျပန်ဦးခေါင်းကြီးများ (၁) စက်မှုစီးပွား
၂၃။ နိုင်ငံ့:	ဂျပန်ဦးခေါင်းကြီးများ (၂) စစ်နှင့်နိုင်ငံရေး
၂၄။ နိုင်ငံ့:	ဂျပန်ဦးခေါင်းကြီးများ (၃) စာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှု
၂၅။ နိုင်ငံ့:	ကြိုးစင်ပေါ်မှ မှတ်တမ်း (ဂျူးလီယက် ဖူးချစ်)
၂၆။ နိုင်ငံ့:	ဂူးဂဲလ် အိပ်မက် (The Google Story)
၂၇။ နိုင်ငံ့:	ဖန်တီးရှင် ၁၀၀ (100 Great Businesses)
၂၈။ တင်ဦးခက်	တရားခွင် (Trial by Kafka)
၂၉။ မြတ်ငြိမ်း	ခွဲ မော်ကွန်း
၃၀။ မြတ်ငြိမ်း	အောင်မြင်သူတို့၏ ဝိညာဉ် သို့မဟုတ် စိတ်ကူး
၃၁။ မြတ်ငြိမ်း	အောင်မြင်မှုနှင့်သူများအကြောင်း
၃၂။ မြတ်ငြိမ်း	ဖေဖေမှတစ်ဆင့်
၃၃။ ခင်စောတင့်	သက်ရှည်ကောင်းမွန်စွာ နေထိုင်ခြင်း
၃၄။ ခင်စောတင့်	အောင်မြင်သူတို့၏ စကားလက်ဆောင်
၃၅။ မင်းကျော်	ခွေးညို
၃၆။ မောင်ထွန်းသူ	မမြင်ရသောအနာ
၃၇။ ကိုမျိုး(IR)	နှလုံးသားအတွက် မေတ္တာစာများ
၃၈။ ဘထွေး	ဆရာဦးဘဂျမ်းနှင့် သူတို့အမြင်
၃၉။ မောင်ထူးချွန်	ကွန်ပျူတာပညာရပ်သုံးဝေါဟာရများ
၄၀။ အရှင်ဝိစိတ္တ(ဒိုက်ဦး)	မချစ်မမုန်း အကောင်းဆုံး
၄၁။ ကောင်းကင်ထက်	ပုံမှသင်ယူသောအင်္ဂလိပ်စာ (Book 1)
၄၂။ ကောင်းကင်ထက်	ပုံမှသင်ယူသောအင်္ဂလိပ်စာ (Book 2)
၄၃။ ကောင်းကင်ထက်	ပုံမှသင်ယူသောအင်္ဂလိပ်စာ (Book 3)
၄၄။ ကောင်းကင်ထက်	အင်္ဂလိပ်စာဖတ်ခြင်း၏ ကနဦးခြေလှမ်း